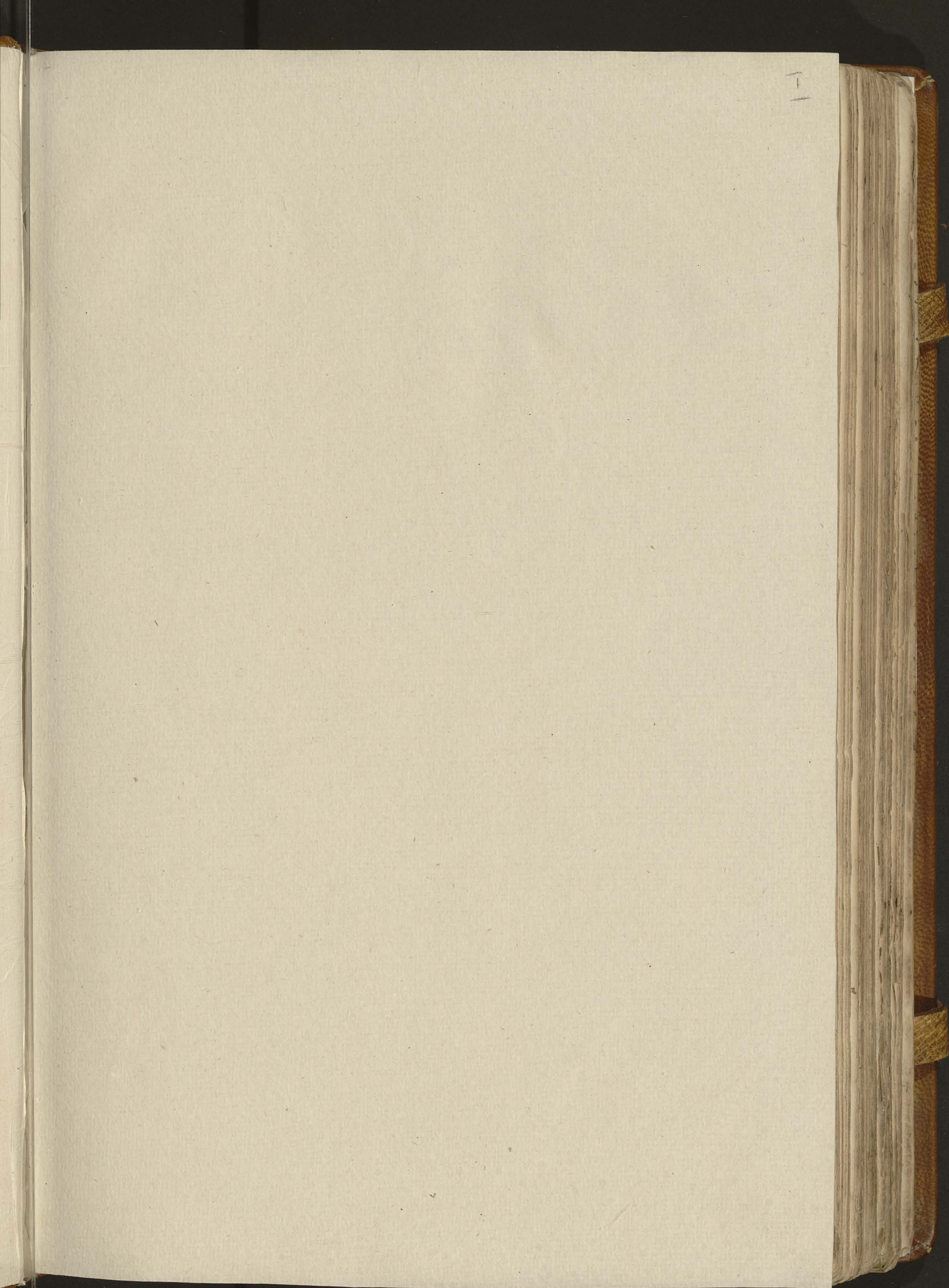
Antidotarium simplicium cum
Indicetis

Gaudet epar spodio · mace cor stomac⁹ q3 galanga
Septē sūt rara; quia bona uel quiā rara
Balsamus ambra · tirus · lignū · caro · caphora · muscus
Quidqd agūt medici farmacie siue sirupi
Si bn̄ fuetur sola dieta facit

Antidotariū simpliciū in pandectis multū ...

lib̄ barokofsky vendita Magr̄o Joh̄i welsz

plateari⁹ libr̄ suu ... circa instans ... plateari⁹ ... allegat plateari⁹ ...

Liber Magistri Johannis welsz

A E D danie H

N. Inv. 777.

777

E J

tabulata ... omnes ... registrum

Galla ...

FF

k Tyra ... iiij

Gallas

T

I

... atque Similiter mandamus quatenus singulis diebus dominicis et festivis in vestris ecclesiis Monasteriis et Capellis ... inter missarum et aliarum horarum ecclesiasticarum solempnia dictos Stanislaum Episcopum et Vincencium Canonicum ac Contra...
prefati domini Stanislaus Episcopus et Vincencius Canonicus ceterique contradictores et Rebelles huiusmodi denunciacionem excomunicacionis et publica...
... Similiter atque penis committimus et mandamus quatenus singulis diebus dominicis et festivis infra prescriptarum horarum solempnia ...
et Rebelles ut premittitur excomunicatos nominatim Campanis pulsatis et Candelis accensis extinctis et in terram proiectis ...
ipsos ad catholicam fidem et sancte matris ecclesie gremium reducere dignentur nec eos in tali perversitate dies eorum finire ...
nominibus publicis solempniter publicetis et denuncietis ac ab aliis quantum in vobis fuerit publicari et denunciari ac ab omnibus ...
et aggravatos per alios decem dies dictos decem dies immediate sequentes prefatam denunciacionem et aggravacionem ad ipsorum no...
... apostolica prefata modo et forma premissis moneant et requirant omnes et singulos Christifideles utriusque sexus homines ...
pena quam in eos et eorum quemlibet contrafacientes ferimus in hiis scriptis districtius inhibeant prout et nos eciam ...
... duos pro primo duos pro secundo et reliquos duos dies eis et eorum cuilibet pro tercio et peremptorio termino ac moni...
... penitus et omnino desistant et cuilibet eorum desistat nec cum eisdem denunciatis aggravatis et reaggravatis aut cor...
... nel ... ministrando aut aliquo humanitatis solacio preterquam in casibus a iure permissis participare presumant seu alt...
... et contrafacientes excomunicacionis prout excomunicat dicta Sex dierum Canonica monicione premissa excomunicacionis sentenciam ferimus in hiis scriptis
... Similiter sub dicta excomunicacionis pena mandamus quatenus singulis diebus dominicis et festivis quociens expedierit ...
... qui cum dictis denunciatis aggravatis et reaggravatis Rebelliter participaverint excomunicatos publice denuncient et ab aliis ...
... aggravati et reaggravati per decem dies proxime dictos viginti dies immediate sequentes cuius quod absit sustinuerint ...
... aspidum surdarum aures suas obturantium ne vocem audiant incantancium nos excomunicacione prout excomunicatur ... termino ...
... loca in et sub quibus dictos denunciatos aggravatos et reaggravatos vel alterum eorum morari et ad que seu que ipsos ...
... omnibus et singulis vestris Subdelegatis supradictis modo et forma premissis et sub penis et Similiter ... quatenus excomunicacione
... in predicta pro pena a divinis ... cessacionem per tres dies continuos post ipsorum denunciatorum ...
... taliter quod huiusmodi stante interdicto nulla sacramenta ecclesiastica in et sub eisdem locis sub quibus dicti denunciati aggravati et ...
... sine ecclesiastica solempnitate contrahatur nubcie et sub eisdem locis decedentibus ecclesiastica denegetur sepultura
... mandatis et monicionibus nostris huiusmodi imo verius apostolicis non paruerint cum effectu quod deus avertat Nos excomunicacione attende...
... timor dei a malo non revocat temporalis saltem coherceat severitas discipline hinc est quod vos Illustrissimi et serenissimi ...
... Comites Barones et ceteras personas temporales antedictas requirimus dicta auctoritate apostolica et monemus coniunctim et divisim ...
... in hiis scriptis si non feceritis quod mandamus districte precipiendo mandantes quatenus infra Sex dierum spacium post lapsum dictorum ...
... quorum Sex dierum duos pro primo duos pro secundo et reliquos duos dies vobis et vestrum cuilibet pro tercio et peremptorio termino ...
... innotescimus quociens et quando pro parte dicti domini Johannis marschalkonis fueritis requisiti seu alter vestrum fuerit requisitus
... incarceracionem et detencionem personarum corporum rerum et bonorum dictorum denunciatorum aggravatorum reaggravatorum ...
... mandant incarcerent et in Custodia teneant arrestent et occupent per se vel alium seu alios et quilibet vestrum qui super hoc fuerit ...
... et plenariam potestatem concedimus per presentes dictosque denunciatos aggravatos reaggravatos et interdictos ita et taliter ast...
... et quousque dicti domini Stanislaus Episcopus et Vincencius Canonicus dicto domino Johanni marschalkoni de predictis florenorum summis satisfe...
... a Similiter predictis aut aliud a nobis vel superiori nostro receperint in mandatis Quod si forte vos Illustrissime princeps domine Wladisl...
... ne severitas ... per totum orbem divulgate obediencia suspitari nos sinet procul dubio etiam indicemus ...
... vobis ob reverenciam vestre maiestatis non immerito deferentes mitius tamen instare et ob sedis apostolice reverenciam ...
... hac parte commissa plenarie exequantur iuxta traditam seu directam a sede apostolica nobis formam Ita tamen quod idem Subdelegati nostri ...
... habitos et Sentencias per nos latas absolvendo vel suspendendo aliquid mutare In ceteris autem que dicto domino Johanni marschalkoni ...
... super premissis in aliquo procedere de quo nobis potestatem omnimodam reservamus Non intendimus ... per hanc Commissionem nostram ...
... nostris in aliquo prejudicare collegis quamvis ipsi vel eorum alter servato tamen hoc nostro processu possint in huiusmodi execucione ...
... Johannem vel eius procuratorem remanere et non per vos aut aliquem vestrum ... quomodolibet detineri Contra...
... de premissis casu petenti et habere debenti petentis quidem sumptibus et expensis Absolucionem vero omnium et singulorum qui prefatas ...
... omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes literas sive presens publicum instrumentum huiusmodi nostrum processum in se continentes sive ...
... in domibus nostre solite residencie site in Regione Transtiberim Sub Anno a Nativitate domini Millesimoquadringentesimo ...
... domini nostri domini Eugenii pape Quarti Anno Quarto Presentibus ibidem venerabilibus et circumspectis viris dominis Benedicto de ...
... Testibus ad premissa vocatis specialiter et Rogatis

Contra constipacionem urine equi
Recipe Iuniperi vel genesti glandinis sem. ... et recipe de Sale ... et adsperge panis
et da ei sibi ad comedendum Hec medicina provocat urinam equo et in pone in foramine equi et virge
Item ad idem Recipe alew et sal exco simul et madida penicula
urinabit Expertum est

... publicus sacra imperiali auctoritate Notarius Quia predic...
... de ... clericus wratislaviensis diocesis ... fulminacioni aggravacioni et decreto processus omnibusque aliis et singulis premissis ...
... Archiepiscopi Spalatensis ... coram eo fierent et agerentur una cum prenominatis testibus ...
et audivi Ideo presentes literas sive presens publicum instrumentum per alium me aliis occupato negociis ...
dicti domini Archiepiscopi exinde confeci subscripsi publicavi et in hanc publicam formam redegi ...
... Sigilli et prefati domini Archiepiscopi signavi rogatus
... omnium premissorum

Aratrici
ticinta quam aratrici
valeat via ...
adiut...

Ad Angustiam urine distillant ... 187 ... [illegible]
De scalie ... [illegible]
... Sandali ... ad ... [illegible]

1 ayar...
2 stoza
3 proszana wlocz

Radices colligende in Mayo
Luna existente in signo terreo
cum bonis aspectibus

Radices feria quinta et sexta ante
Philipi millesimo quadringentesimo nonagesimo

1. Bess · sambuca
2. Chebd · ebulg
3. Podroschnyk acorea
4. Pleschyky platta mochi
5. Myczikowye Arronis
6. Kurze zelye Tormentilla
7. Swyedrzenyecz pipinella
8. Slogowe korzenye
9. Przestemp in ortis Brionia
10. Czarne zelye
11. Maruna in ortis maiorana
12. Paprothka polipodiu
13. yelyenya gembka
14. wezynyecz draguntea
15. dzyengyl Angelica
16. Bugwycza bethonica
17. Bapka plantago
18. Czarnykostywal consolida Nigra
19. zlothoglowff affodillus
20. Kopitnijk Azarus
21. Lubsczek levisticu
22. Opych Apiu
23. Schlass · malva
24. Rzepijk Agrimonia
25. Lopyan barda · i · lappatiu
26. kobilij Szczaw Lappatiu Acutu
27. Sczaw Acedula
28. Polny czosnek Scordeon
29. wolowy yezyk Buglossa
30. Oman
31. wlosky kopr feniculg
32. Kossarzercz ... olesnyk
33. Myskolayky zrungg
34. Lilij
35. pyenczparczcza · i · petafilon
36. gnyastka ptasche · als polny pasternaczek
37. pasternak ogrodny
38. Strzodky · i · vga pastoris
39. Pokrzywy wyelkie
40. Koslek · i · fu · i · valeriana
41. Sosnka ezula
42. obrasky ciclamen
43. Piwonia peonia
44. Czahun piretru
45. Piotrusky
46. Marzana matdaria
47. yayka stoyaczek satirion
48. Bosa varuzka
49. thesznyk filipendula
50. lomykamien
51. dzewyana tappobarbato
52. czemyerzicza elebor albo
53. Korzegnatg elebore niger
54. Paprocz filix
55. hermodactili
56. Grzybinie nenufar
57. Dzwynnak peucedanu nigru
58. Radices Rose campestris
59. verbena cum foliis

Appoplexie epilesie	Roma	Vberibus Lac	Roma

[illegible] si
farina se(minis) lini cum aq(ua) parum coquatur et
calide cum modica admixtione butiri appo(natur)
quod mitigat et maturat / et rep(er)i aq(ua)m pot(est)
in p(ri)n(cipi)o appo(nere) et lenit dolorem / sed quod
debet esse calidum ideo omni media hora
renouandum et prandio huda [illegible] ollida
de ea mixtura et in quando [illegible] ad [illegible]
reducenda

Ad idem farina avene distemperata cum
aq(ua) decoctionis avene / et in una hora
pluries esse calide renouanda / vidi valere
ad avena qui ad apostemata dura vz

Antidotarium Simplicium
cum pandectis

Fr. felix de ordie / 67 [illegible] 87 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] absinthij [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] stulis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Absinthium
est herba
nota et co
munis vsui
medicine conueniens sed non
cibo est enim eius amaritudo
intincto animalis contraria
Sal. virtus eius prima est q
a e in p° et sic in 2° Et virt
2a que abstergit et fortificat
et virtus 2a que facit descende
quicquid e in stomacho de hu
moribus colericis et expellit p
secessum Et prouocat vrinam et
mundificat propter quod congregat in re
nis de humore colerico et expe
llit ipsum per vrinam / Et quando in
stomacho pectore vel pulmone est
flegma inclusum non minuit in hoc
propter victoriam sue stipticitatis et
[illegible] eius est calidior quam
amaritudo in sapione hec
Masue melior est cuius folia
sunt alba et lenia et [illegible]
et flos calidiores sunt herba illa
quia attende sit ad 2um gradum sunt
mensue Et quia [illegible] eius ex
[illegible] et purificat ad solem vel
super [illegible] destorat et h'
e modus opa [illegible] eius
et modus [illegible] succus vel pa
randi ad conseruandum et e absin
thium compositus ut ex substancia ca
dante [illegible] aliquam amaritudine
et [illegible] et [illegible] id aperit
opilaciones ne ex substancia terrea sti
ptica propria acquirit ei ut sit
corum membrorum confortatiuum et
laxatiuum proprie congregatum et
dominatur caliditas in superficie
eius quare propria operacio quia ex
inat corporis vestigia caliditatis
sed ex substancia stiptica vestigia sunt
precencia et imprimencia et est
stipticitas sua plus amaritu
dine sua et adhuc plus quod in eo e
e [illegible] / et dixerunt quidam
quia educit per ventrem compimentis
et retentiuum / tu dic / a vo h' ille
Sal. ad glauconem dicit absin
thium habet duas virtutes contrarias
vnam laxatiuam et aliam stipti
cam propter quod si detur materia indigesta
facit bellum quia vis eius
laxatiua mouet / mouet materiam
ut exeat et vis eius stiptica
materiam inducit et prohibet ne
moueat et sic natura est in labore
sed si detur materia digesta sunt vis eius
laxatiua mouet materiam ut expellatur
et vis eius stiptica virtute expul
siuam confortat in expellendo /
materiam paratam hec ille
Circa quod absinthium [illegible]
habet duas virtutes contrarias la
xatiuam ex caliditate et amari
tudine et constrictiuam ex gro
ssitie substancie grossam de hac substancia
quemadmodum omnia pontica que
si recipitur materia presente compacta
grossitie sua reddit eam compac
torem et caliditate sua aliquos
humores soluit et contraria opera
quare et ideo materia e danda non materia
digesta ut digestam dissoluat
et dissolutam ponticitate sua co
stingente exprimat et dicit me
lius absinthium e odorem habens
bonum et non fetidum cuius folia
sunt minora aliis et cum flores
colliguntur in fine veris in vmb
ficatur parum sinatur h' ille
Et mesue dicit de[illegible] e opera

insolutum et aqua casei spica
nardi et cofinum ... confortat
operatione eius et non est nomine-
tur apparens succus tamen eius no-
cet stomacho propter vanitatem suam habet
enim dant rose et vue passule
¶ Dosis eius decocti et infusi
potus est a ʒ. v. usque ad vii et
pulveris eius a ʒ ii usque ad iii
et decoctione sustinet mediocriter
secundum Mesue ¶ Aqua decoctionis eius
et radicis cucumeris asinini
spongia infusa et expressa tem-
pori applicatis singultum confert
emigraneae et olim excitis secundum Plinium
Mesue ¶ Ad dolorem capitis
valet ut dicit Plinius de stomacho amaro
quia exsiccat et aperit cum sti-
pticitate experientia absinthium et ra-
dicis cucumeris asinini cum oleo
et aqua cocta si post doloris de-
coctione habeat ebrietatem et epilep-
siam fere sine cum herbis quibus
cocta est sanat emigraneam sine cum
se sentiat medicina ... ¶ Ego
absinthii partes i rosarum partes ii ca-
momille partes ii betonice partes iii
decoquo et facio emigraneae ut ...
de absinthio et cucumere absi-
dentum ... in aliis doloribus
capitis febris ¶ Item succus ab-
sinthii tamen calida aqua datus
valet contra dolorem capitis ex ana-
thimiasi id est fumositate stomachi ascen-
dente ad caput ¶ Ad dolorem au-
rium confert evaporatio decoc-
tionis eius secundum Serapionem et ori ¶ Sur-
ditati valet cum vino vel aqua secundum
Mesue et valet sonitui et tinnitui
cum aceto et origano evaporatio
¶ Humiditati aurium mixtum cum melle
confert secundum Serapionem id est succus eius si imponatur
cum bombace vel lana ¶ Ad do-
lorem oculorum cum pulsatione ...
... et ... confert ¶ Rimulis aurium

Marginal note (left): contra dolorem aurium

succus eius instillatus valet contra ...
¶ Similiter confert subfumigatio
de eisdem secundum Serapionem id est succus eius si impo-
natur addit ... me-
sue ¶ Callimodi subactis confert
... cum melle mixtum empla-
strum secundum Serapionem ¶ Item contra livorem ...
... expressione valet absinthi-
um sive succus eius cum melle
et pulvere cimini emplastratum
¶ Item contra succus absinthii pota-
tus visum clarificat oculis impositum
ruborem et pannum removet testis
... et ... ¶ P. D. S. ...
absinthium emplastrum confert ob-
talmie exsiccando resolvendo
sua caliditate et prohibendo fluxum
materie sua stipticitate ¶ Absinthi-
tis absinthium cum melle mille
mixtum confert secundum Serapionem ... succo ...
¶ Ad apta oris confert cum melle
et sale intro et linitur cum eo pala-
tum et confert secundum Serapionem ¶ Ad fetorem
oris os colluitur cum aceto decoc-
tionis eius et fetorem omnino remo-
vet a putrefactione gingivarum
et prima oris Mesue ¶ Item vinum
decoctionis eius et corticis citri
aqua sublimationis eius confert
fetori oris propter rem putridam que
est in stomacho Mesue intelligo bibitum
¶ Ad dolorem et inflationem stomachi
et ventris cum simul mota vel cum
spica et confert secundum Serapionem ¶ Contra
fastidium cibi quod bibitur confert
die decoctione eius sublimata
confert secundum Serapionem ¶ Ad appetitum excitat
si cui sit unum stomachi oleo eius inun-
gatur Constantinus ... particula
pantegni ... ... confert idem
¶ Et quidem emplastrum cum oleo ro-
sarum et vino super stomachum confert dolori
eius antiquo secundum Serapionem ¶ Purgat humo-
res colericos de stomacho et
intestinis et mundificat venas

Marginal notes (between columns): oculi; livori; ori; inflacioni stomachi; nausee; appetitui assistat

delinimos calefacto ipse et quando
splen est inclusum in stomacho in pecto-
re vel pulmone propter ventositatem eius no-
(ypocondriis) fit hoc propter stipticitatem Serapion ¶ Ypo-
condriis et epati confert coctum
cum vino et oleo de albana bene
mixtis et appositis cum golden
(ydropicis) corpus antiquus Serapion ¶ Ydropicis et
spleneticis fit emplastrum cum eo et fi-
cubus et sale nitro et farina loly
(preservat ab) et confert Serapion ¶ Preservat ab [illegible] si cum melle
et eo fit pessarium ut antiqui dicunt
Serapion et suffocationi [illegible] confert que
ex fungorum comestione provenit / si bibi-
(provocat urinam) tur cum aceto Serapion ¶ Urinam provocat
si Serapion quando bibitur / et etiam contra dicitur
quod cum melle et cum aqua decoctum
(contra ebrietatem) succus eius bibitur contra ebrietatem
(contusioni) valet ¶ Cum melle cimino et
panico vino calefactum confert / conge-
stioni et contusioni membrorum Serapion
(preservat a putrefactione) ¶ Preservat a putrefactione si sin-
gulis diebus bibat vinum infu-
sionis vel decoctionis eius [illegible]
vel [illegible] fiat et cocto aqua subli-
mationis eius mesue Similiter
dicit quod eius decoctio facit hoc et eo
dico tollunt [illegible] cum eo et intel-
ligendum est de putrefactione gingi-
varum quando de parte humorum
(custodit sanitatem) ¶ Cum melle cimino ut dictum est
ad custodiam sanitatis bibunt
ipsum in estate conficientes quod valet
eos Serapion ¶ Melencolicis valet
in potus infusionis eius vel
decoctionis eius Serapion Et ma-
xime quando [illegible] cum eo misceatur
(a tineis preservat) ¶ A tineis pannos conservat
si pulverisatur in scriniis ubi
panni sunt Serapion Et si fiat cum
oleo et corpus ungitur eo et pro-
hibet cimices [illegible] et culices
et pulices [illegible] alios [illegible] approximare
ad ipsum et est bonum [illegible]
[illegible] hoc facere [illegible] et sibi
[illegible] ut [illegible] Serapion
alii [illegible] dicunt [illegible]

tibus quod corpus sit inunctum non
tangunt vel mordent [illegible]
a corruptione ipsorum et corrosione
minuendum aqua eius [illegible] in isto
mixta conservat Serapion
¶ Stomachum et epar corroborat
opilationes aperit / et valet ma-
(ictericis) lis opilationum ut ictericos et ydro-
picos [illegible] morsui scorpionis (morsui scorpionis)
confert [illegible] Serapion ¶ [illegible]
longi temporis et febribus opilationum
multum confert [illegible] mesue ibidem sirupus
ex eo et fumo terre et passulis
sine interioribus et mirabolanis
citrinis fit pacto bona ad pruritum (pruritum scabiei)
et scabiem etc ¶ Pulices [illegible]
fugere si ex decoctione eius pa-
vimentum domus perfundatur [illegible]
et tamen adde sal in decoctione vel pro-
super locum spargendo etc

(Camzum) Abrotanum virtus eius [illegible]
est calida in primo gradu virtus ab-
sterget resolvit et incidit
et secunda virtus quod tollit rigorem fe-
brium [illegible] et sanitas eius ad-
ministrat [illegible] eius sicca quam
calor subtiliat Et sapor eius (febris)
est amarus et est in eo parum
stipticitatis hoc in Serapion ¶ Dolori (capud)
capitis [illegible] abrotanum in potu
sumptis et caput cum eo et oleo [illegible]
tum confert et [illegible] fit ca-
pitis et vertiginem et [illegible]
Serapion et sicca in primo [illegible]
¶ Capillos facit crescere si [illegible] (capillus)
cum oleo antiquo vel oleo [illegible]
vel unguentis aliis consimilibus
misceatur et confert alopicie quia
poros cutis dilatat sua ca-
liditate et subtilitate et sua mor-
dicatione Sarapio ¶ Apta ca- (octi)
[illegible] cum [illegible] aut cum pane
emplastrum valet et [illegible]
cum farina ordei resolvit Serapion
tamen contra dicitur quod dura apta resolvit
¶ Coartationi anhelitus que (anhelitus)
cogit hominem stare erectum con-
fert aqua infusionis eius [illegible]

sto de corticibus bibita. Serap. ¶ Confri-
gido stomacho oleum in quo ipsum
coquitur si stomachus inde ungatur
confert. Serap. quia aufert frigora eius.
Men ¶ Prodest ad Serap. circa quod in illici-
bus sedentibus in eius apozima-
te ad provocandum secundinam et mor-
tuum fetum eicit clausuram vulve
aperit apostemata si [illegible] sanat
[illegible] circa quod constringit lapidis frangit
Ch hec ille ¶ Ad provocandum putredines
humorum vulve exsiccat apostemata
in ea nascentia sanata et dolo-
res sanat mire mixtum et pe-
ssarizatum vel pectinum catthe-
plasmatum circa quod ¶ Attractioni
lact vorum et lacticorum et humori cor-
confert Serap. et cattheplasmatum
sang sanguinem membris allisum ex
vulnere vel contusione indissipat
et [illegible] hec ille [illegible] nostri
fe stomacho ¶ Rigorem febris tollit si
corpus febrientis ante adventum
rigoris cum oleo eius ungatur. Serap.
vmes et circa quod ¶ Vermes lumbricos
occidit et expellit sed [illegible] absi-
thium id est tentonica Serap. ¶ Ulceribus
vlc humidis in quibus non est [illegible]
et ulceribus recentibus in ano
confert ipsum combustum Serap.
D na Sciatice confert Serap. administratum
sicut hec [illegible] doloribus [illegible] confert
vent ¶ Ventositatibus mortiferis confert
si cum vino in potu sumatur Serap.
¶ Animalia venenosa si sub-
loco [illegible] Serap. [illegible]
ubicumque fugit. Oleum eius confert
uvis dolori [illegible] et facit dormire et
siccat humiditates [illegible] hec [illegible]

Cap^m Acacia
Gal. fri. est et sic. in 1º et est
stiptica et gummi arboris
eius est gummi arabicum. Diasc.
arbor est de babilonia cuius
fructus est [illegible] albus et est
imaginis de fructu [illegible]

est acacia hec in Serap. circa quod a-
cacia est succus prunorum immaturorum
[illegible] et est fri. et sic. in 3º desic-
catur ad solem et [illegible] pannum
oculi hec ille valet oculis quod inficitur
cum medicinis oculorum [illegible] eminentie
oculorum valet ¶ Confert [illegible]
herisipile formice et [illegible]
[illegible] et panaricio et ulce-
ribus [illegible] et abscindit humiditates
ma cing [illegible] fluentes et reducit [illegible]
et matricem et quod bibitur et fit
clistere cum ea restringit ventrem
capill et denigrat capillos hec in Serap.
et non dicit quomodo ¶ Contra
vomit vomitum colericum ex debilitate
virtutis retentive acacia cum
in minima confragitur / colericum
ex debilitate / vel gummi arabici et albu-
vent mine ovi super [illegible] pectoris
emplastrum confert / contra fluxum ventris
[illegible] valet / et si fiant de aca-
cia [illegible] in [illegible] cum
aqua pluviali et in potu de-
[illegible] confert hec in circa quod ¶ Contra
apostemata [illegible] acacia cum succo pla-
taginis vel [illegible] vel alicuius
herbe frigide distemperata catthepla-
smata confert circa quod et nos ute-
mur succo prunorum pro acacia
quia illa de babilonia non ha-
bemus. et sic illa [illegible]
que tenemus [illegible]

Acetum est res Ca. 3
ex pluribus [illegible]
[illegible] est subtilis compo-
sita caliditate et frigiditate sed
amplior est frigiditas et de-
siccat [illegible] qui est an-
tiquum et acetum in quo non est
acuitas est [illegible] in odore
et sapore est acuitas est in eo ca-
liditas [illegible] et
sto stipticat et bonum est stomacho ex-
citat appetitum hec est in Serap.
¶ Circa quod acetum est frigidum et

sic in ore vtimur licet penetratiua
diuisiua et constrictiua eligitur
quod super terram effusam ebullit licet ic
¶ penetratiuum est quia subtilitate substantie
constrictiuum quia stipticitate infrigida-
tiuum et quia siccatiuum et quando datur
quod licet fiat acetum calidum gargari-
satum ergo dico ministret simpliciter
quia in pleno stomacho humoribus
[sto] peractiuali caliditate et substantie sue
subtilitate humores diuidit subti-
liando et resoluendo et lubricat
intestina per expulsionem corporis si
stomachus est vacuus per corruga-
tionem stomachi et viscerum strin-
[capitis] git ventrem ¶ Ad dolorem capitis
ex calore solis infundatur spongia
in oleo rosarum et plus in aceto et fron-
ti apponitur et confert sap
¶ Acetum et oleum rosarum simul dolori
capitis videlicet fortior medi-
cina et mesue de agrippatus ¶ Et
[oculi] ipsum coctum cum melle si eo li-
nor sub oculo liniatur confert sap
[auri] ¶ Aceti calidi fumus confert
sonitui et tinnitui auri instilletur
vermes qui sunt in ea occidit et
[ydro] ydropici confert sap ¶ Aceti gar-
garisimus confert casum vuule
et abscidit fluxum humoris re-
[squi] mentis adiungitur et confert squina-
tie et collutio oris cum eo calido
[dentes] dolori dentis confert sap
[Gin] ¶ Singiua sanguinolentis strin-
git et quod bibit eradicat san-
guisugas que adherent gutturi
[tussi] et confert tussi antique et asa-
mati licet sap modicum non est
[sto] ¶ Esto est bonum et prius appetitum
et in cibis coctum confert contra super-
fluitatem aduenientem et confert
coagulationem sanguinis et la-
[chat ano] ctis in ventre in sap ¶ Chaltez
…ssam et anum exemiten…

reducet si in eo lana non lota vel
spongia intingatur et apponitur
est apata in puo corporis matrix
et emoroyde licet in sap
¶ Scabiei vlcerose et ispidi for- [scabies]
impetiginis et panaricio confert
quod miscetur cum medicinis conbu-
stis conuenientibus et vlceribus
fraudulentis prohibet augmentum [vlcera]
licet in sap ¶ Podagre confert [podo]
quod cum pariter sinapie miscetur
et apponitur tepide sap
¶ Pruritui et vlceribus fraudule- [pruritu vlcera]
tis prohibet augmentum ablutio e…
cum eo assidua et spongia in
eo bibita et pruritnosa locis ap-
plicatis pruritum sedat sap tepi-
de sit ¶ Constringendorum nocumento [fungi]
obuiat quod cum sale bibitur sap
¶ Sanguinem abscindit aquo- [sagui]
sum loco fluat medio super
bibatur aut fiat sessio in eo
sap ¶ Contra vomitum vel flu- [vomi flux]
xum ventris rose et galle
in aceto coquntur et lana vel
spongia in ipso posita super
stomachum ponantur vel super
ventrem pro fluxu et renes
ponatur cito ¶ Contra febres [fe]
tercianas simplices et duplices
et cottidianas de flegmate valet py-
ropus acetosus de zucaro et
aceto factus ¶ Et in febribus caninis
acetis et mellis i. oximel
confert cito ¶ Debilitatum ex [egri acute]
egritudine acuta confortat pa-
nis assatus et in aceto tin-
ctus si odoretur et si inde labia
et lingua fricetur et bene pulsa- [vene]
tiles in brachio tali pane
in aceto imbibito confricentur
sap ¶ Contra litargiam et frene- [fe]
sim vz si vole manuum et pedum
cum aceto et sale fricetur cito
¶ Lunaticis et febribus [I acutis egribus]
urentibus aceto vtimur confricationibus

8

volatilium et mamma et pedum
sine sale in aliis passionibus
et maxime febribus sal apponitur
nocet ¶ Nocet unis minuit sperma
penetrat ad profundum propter sub-
tilitatem substantie et ideo cito nos
debilitat. visum nocet melan-
colicis et mulieribus propter matricem
que est membrum nervosum Serap.
Capitulum ym Acetosa id est lapacium Diasc.
dicit id est genera esse. Gal. dicit
quod est duarum specierum una
est insipida et alterius speciei est sa-
por acetosus frigida est et sicca in
primo Et virtus eius est quod resolvit
et mordificat / sed semen acetose
licet in sapore stipticat, mactum
adeo quod curat ulcera intestinorum
ulcera vent. et fluxum ventris et virtus se-
minis acetose in genere illius sed
que in paludibus crescit et de-
bilior huic similis in virtute
vent. est hec Serap. ¶ Abdius Diasc. dicit
omnes species acetose quando coquuntur
molliunt ventrem ¶ Emanando
dentes coquitur in vino et fit ex eo s. vino
tollendo oris confert dolori den-
aur. tium Serap. ¶ Amarum dolorem fecit
aqua decoctionis eius Serap. //
modum non dicit et vtor suffumi-
gatio eius iterata calida ¶ Gal.
vent. in libro de tyriaca dicit folia
eius laxant ventrem et semen
eius stringit Serap. ¶ Ansap. habet
nausee et ulcerum intestinorum
et fluxum ventris antiquos / semen
eius et flores eius bibita confortat
vent. et sic punctione scorpionis quando
et si prius ipsum bibat et quando
post pungatur a scorpione non noce-
scabiei bit punctura ¶ Scabie ulcere
impetiginem excoriationi que
ungues accidit in radicibus unguium cen-
pulum fetum ex radice eius cocte

in aceto curat liniatur prius locus
in sole cum aceto et micio Serap.
icteri lapis vesice ¶ Yctericiam curat lapidem fran-
git vesice cum pro vinum stiptico
decoctionis eius seu foliorum vel
radicis / quia semen stringit et
dicit confert punctione scorpionis
pru. Diasc. in Serap. ¶ Pruritum cor-
poris confert decoctio acetose pro-
iecta super pruritum aut succus
acetose mixtus cum aqua cum qua
fit balneum et sedat pruritum Serap.
splen ¶ Duritiei splenis confert ace-
tosa cum aceto mixta et super
duritiem eius emplastrata quia re-
scro. solvit Serap. ¶ Scrofulis ipsa
cocta in vino et prius emplastrum
superposita resolvit eas et quidam
suspendunt radicem eius super eum
qui habet scrofulas et inde sana-
mat. ri dixerunt Serap. ¶ Matrices
antique [illegible] humidi vel antiqui
abstergunt acetuosa cocta et na-
emoro. stale cruda frigida Serap. ¶ Emo-
ebri. roydibus et ebriositati confert secundum mo.
non dicit Serap. ¶ Ebriosus eorum
comedat et super emoroidas
contusa ponatur absinthium
Acorus Diasc. dicit acorus Ca. 6
[illegible] est in foliis similis
yreos nisi quod folia acori
sunt latiora et longiora et in
summitate sunt rigida et acuta
ad similitudinem gladii et habet florem
croceum et radicem tortuosam
et geniculata in colore tendentem
ad rubedinem et habet odorem non
malum et saporem acutum Et
Gal. dicit quod de acoro ministratur
est radix eius et est subtilis
et sapor eius est acutus cum
parva amaritudine et odor
eius non est malus Et virtus
eius prima est calida et sicca in 2o

Acorg [illegible]

Et 2a virtus eius est que abstergit
et subtiliat quod generatur in tunica
cornea oculi et succus radicis
magis in hoc est innatum et abster-
git sine mordicatione et magis
est sicut nam aristol. et radicis
liquiricie et operationes eius et
men. sunt satis similes nisi quod acorus
est fortioris operationis et fortio-
ris caliditatis habet frequenter et ideo con-
pedicus patet quod pro aristol. potest poni
acorus et pro acoro potest poni
men. nisi quod plus ponatur de
men puta duplum etc.
Circa quod dicitur acorus non solum
in locis aquosis invenitur sed etiam
in locis siccis colligi debet in prin-
cipio veris radix et in partes findi
remotis extremitatibus et cute
cum cultello et ad solem desic-
cari nec humidum perseverat servari
potest per 3 annos in bona efficien-
cia. Virtutem habet diureticam
aperitivam et dissolutivam. Hec circa
quod. Obstructioni urine succus
radicis eius valet quia abstergit
etc. frequenter et bonum est acorus con-
tinuitati lingue secundum magistrum non dicit
ego cum eo lingua facto in
aceto tincto. Albuginem
oculi subtiliat et abstergere
est sua proprietas frequenter. Dolori
pulmonis epatis lateris et
splenis dimicacione difficultate
[illegible] urine tinctoribus
et attonitis morum
et morsibus venenosis
elixatura eius potata confert
frequenter. Dolori splenis et e-
patis acorus cum aliis scilicet melle
et aceto primo unguenti vel
empl. cum cera confert circa quod et
vinum decoctionis eius ad id
ad id valet, ibid sed sebaitanni

non detur. Dolori matricis
cuiuslibet ex decoctione eius vel
frequenter et acorus vel totum splenis
resolvit valet. Contra pannum
oculorum succus acori sen. et ad
ad solem aliquantulum desiccatur et ad-
dito aloe ad ignem bulliat et co-
letur et servetur in vase eneo et oculo
imponatur circa quod. Ictericie aqua
decoctionis radicis acori et ci-
trinorum rubeorum bibita summum reme-
dium est et fit sine circa quod si vo-
lunt tunc ... flat balneum
cum aqua decoctionis radicis
acori vel pulvere eius in sacello
... corpus in balneo dum
sudat circa quod. Infudat aer
mixta actuali fit te qui folia
super pavimentum aspergit circa quod
Rupture vesice et distilla-
tioni urine confert et provocat urinam
et etc. Explicit hic de simplici
medicina. Agaricus est femina
que est rotunda in forma et non
oblongata sicut masculus nec
est gummosa sicut masculus sed habet
... tuberositates vel ...
et est albus mediocriter pulverisa-
bilis et est subtilis sub sua
compositione et substantia est composita ex
substantia acuta et terrea quam subtiliat
calor et non est in eo aliquid
aqueitatis omnino et in sapore
eius est dulcedo quod primo apparet
gustum. Ultimo vero manifesta apparet
amaritudo et apparet in eo aliquid
acuitatis vel stipticitate et virtus
eius prima est quod calefacit et de-
siccat et 2a que incidit et re-
solvit res grossas et 3a que
aperit opilationes epatis et renum
et curat ictericiam ab opilatione
epatis causatam. Et dosis eius
eius est a ʒ i usque ad ʒ ii et
frequenter et si eius. Et fortifi-
cat medicinas magnas quod

hat
splen
ocli
icti
aer
vesi vri ayen
Agaricus electio
hic incipit eg ca luc no ante
Ca im

oculi
pulmo
vrina ver vene
splen
fe

miscetur cum eis et facias eas
premere ad extrema corporis
est contrarium medicinis mortiferis
quod bibitur vel miscetur cum aliis
medicinis ¶ Valet contra omnibus
doloribus qui sunt in interioribus
corporis in stomacho ¶ Item datur
in potu aliquibus cum aqua
a quibusdam cum vino aliquibus cum
sirupis .i. siropo aceti et
quibusdam cum mellicrato secundum
dispositionem egritudinis et virtutis et
etatis hominis stomachi ¶ Bulling in
libro suo dicit quod usus eius venenum
... et fecerit dolores renum et
iuvat medicinas penetrare
ad extrema corporis ¶ Expertum me-
sue electio eius est quod sit albus
levis porosus velociter frangi-
bilis varius primo dulcis in fine
gustus amarus stipticus et pars
superior melior est et habet con-
ditiones scilicet femina et non masculus
qui est longus niger grossus habens
in fractione fibras ... ponderosus
humorosus et est durus densus et est
malus ¶ Agaricus in primo calidus et
siccus in secundo et est subtiliatius et
solutivus ... et terminativus ce-
rebri ... grossorum et aperitivus
opilationum omnium ¶ Debilis est opera-
tionis tarde solvit ¶ vigoratur
eius operatio cum ... parte ...
salis gemme ¶ dauci vel lemsi-
ti sexta parte et spicis nardi
octava parte aqua cassie mellicrato
oximel diureticum et squilliticum
vigorant eius operationem ¶ Educit
humores grossos flegmaticos et
coleram rubeam et Galienus dicit
quod utramque educit et flegmam
et humores grossos et putridos
et eius proprietas est mundificativa

cerebrum et humores et membra spiritualia
et lacertos et materias que sunt
in iuncturis et finibus et mundificat
¶ pectus et pulmonem ab
humoribus viscosis et putridis et
mundificat epar splenem stomachum renes et
matricem et educit materiam a membris
spiritualibus quod demonstrat vomitus secundum
agaricum medicina familiaris
et singularis primum corporis
commoditatem sic ... et usus ad
omnes dolores interiorum commodi-
tati corporis et est medicina mirabi-
lis ad antiquam sodam et epi-
lenciam vertiginem ... et confert
manie et melancolie et egri-
tudinibus humorum et apparentibus
cerebri et asmaticis et ulceribus
pulmonis et pectoris et dolo-
ribus stomachi et visceribus et est magis
medicina opilationum omnium et
extinguendo opilationem sic est
ictericia ydropisis et grossities splen
et dolori epatis et splenis et
renum et curat apostemata corporis et provo-
cat urinam et ... et mundificat
matricem et usus eius feditatem
coloris aufert et facit bonum
colorem cutis et vinum educit
et sciaticis et arteticas doloribus
et ad febres antiquas ... magis
et ad typum ... est magnum
iuvamentum et ... ad eo quod quiet
... potibus et dosis eius contri-
potus est a ʒ i usque ad ii et in
decoctionibus ad ʒ ii usque ad v ʒ
et decoctione et de ...
sustinet ... mediocriter et con-
servatur per .iiii.or annos ... media
... per ... annos servatur ... ...
¶ Ad dolorem ... agaricus
et ... decoquatur
et decoctio potetur ¶ ...
fiunt pillule cum succo absinthii

Margin notes (left column): vene. / vene venes / electio / humores grossi coleram / cerebrum vini
Margin notes (right column): pectus stomachus pulmo venes / soda epilen vertigo / cerebri asma / urina apen ... / color / flegma

ad id sic et statim confortat cta ꝯ
[fe] Cōn feb. cottidianam ꝯfe-
nti apponat agaricus in de-
coctione adhuc ꝯpremeti et da
febricitanti vel alijs cum scinaꝯ
vel alijs que commeniunt ꝯp-
dest cta ꝯ Et si quis purgati
[fe] sunt in dictu fe ꝯ quibus no cessat
purgatio facta ex agaric ʒ j et
zin seu succi fimi tre cum ʒ j
quinque et da patienti ad ij
vel iij horas accessionis hoc so-
lo ꝯpimito multi liberant cta
[iliacam] ꝯ Cont illiacam passio
clysti mollificatis precedente fiat
clistere de agarico et alijs
ꝯmenticibus vz cta ꝯ Cōn
[dissuria] dissuriam pone agaricum
cum vino decoctionis saxifrage
colato et da bibe vz cta ꝯ
[fistula] Cōn fistulam ꝯ salis tosti
tartari agarici an misce cum
melle pulverem istorum subtili-
ssimum et tentam intinge et
pone ossa fracta extrahit ma-
lam carnem corrodit et fistulam
[emorroi] sanat cta ꝯ Cont emorroi-
das pulvis subtilis agarici
cum succo sterlamus ꝯficiat
et cum oleo calefiat ad ignem
et bombace intincto supponat
cta ꝯ Cōn morpheam
et maxime albam pulverem
agarici tartari et salis tosti
scarificatione facta appone
pulverem et fortiter frica cta ꝯ

Dolori capitis	
asmati	quo bibi deco
stranguirie	pondus ʒ j ꝯfert
dolori renum	ad hec que
yctericis	h' scripta sunt
dolori matris	
cum soffocatione	
destructionem coloris	
corporis	

Rigori fe { Sciatice / dolori iuncturarum / Epilentie / ad pronunciam / ventositatibus matris

Pulmonis ulceribus datur
in potu cum rob sap Insple-
[splen] nis apertione datur in potu cum
scingibin in sap Dolori stomachi
et eructationibus acetis masti-
catur plus et transglutitur et bibitur
aliquis potus humidus post
cum sap Sputo sanguinis
[spu san] ꝯfert quando bibitur de eo in onolog-
si ʒ j cum aqua absindit eum
a pectoris et intestinis pectoris
[fe] sap Rigori febris ꝯfert
si bibat ante accessionem febris
aufert rigorem si ꝯpheu grossi
fit sap in onolosi cum scin-
bin confert Item si bibat ʒ j
[vent] de eo in potu cum mellicrato
vel ʒ ij laxat ventrem sap
[vene] Cōn medicinas mortiferas
[morsi] sumit de eo cum vino aqua
in potu mixta ʒ j sap
Cōn morsos venenatos bibit
de eo in onolosi cum vino ca-
Affodillus ca est ꝯferit Ca 8
et sic s Gal sed quia non
ponit sed in tabula ꝯ-
dem sap ponit ca et humidum in
j° et sua virtus s Gal e que
abstergit et resolvit et subtiliat
et cinis eius quando combinatur
est calefactivus et desiccativus
et amplius subtiliatius et plus
dissolutiuus et propter hac causa
mat alopiciam et id 6 in lio
de cibis dixit quod virtus e apti-
tiva subtiliativa sicut virtus
s pentitae mollis et ideo da
stipes affodili in potu ycteri
[ictios] quia e in eis medicina maxima
Dyasc folia eius sunt similia
folijs porri domestici et longa

eius est leuis in termius similiter
est flos albus croceus ad al-
bedinem tendens ut flos portula-
ris in colore et habet radices ob-
longas et rotundas similes
glandinibus in signa et sunt
id quod de ipsa planta administratur
in medicina habet in sap. Contra
Inuiscatura (?) quod vincitur habet diureticam attrahe-
di et desiccandi consumendi et
radix eius magis competit
medicine quam folia et ra-
dix melior est quam sicca contra
quod. Cum radix combinatur radix
eius et fit emplastrum cum cinere pro-
capill ficit nasci capillos in alopi-
tia postquam fricatur locus cum
panno aspero in sapio
Auribus quod succus radicis
auri eius miscetur cum olibano mel-
le et vino et distillatur in
aures tepidus aquis fricatis
sunt confert sapio. Dolori
aurium oleum in concavitate ra-
dicis eius positum super prunas
bullitum et postea tepidum in aures
et distillatum confert sapio
oculi Oculis succus radicis eius
mixtus cum vino dulci mirra
et oleo piniis coctis et collirium
optimum oculis sapio. Contra
quod ponit sic Recipe croci ʒ ß mirre
ʒ . i . succi affodillorum lb ii vini
boni . i . ß bulliat simul usque ad
consumptionem medietatis postpo-
natur ad solem usque ad consuma-
tionem medietatis ipsius reponatur
tunc in vase eneo et utatur quia
valet contra maculas et omne vitium
dent oculorum habet contra quod. Dentibus
succus eius tepide instillatus
in aures contrariam dentium dolens
dolorem eius sedat sap
tussi laring Tussi quod bibitur ex eo pondus
ʒ ii cum vino confert tussi a
dolore lateris et conquassationi
mamill membrorum sapio. Mamillis
testi quod coquitur radix eius cum
fece vini et fit emplastrum confert
ulceribus mamillarum sic con-
fert ulceribus testiculorum et ulce-
ribus sordidis carbunculis et
aliis corruptionibus sapio
Ictis Icteritias sapor eius in potu
datus maxima medicina est
quia aperitiva et subtiliativa
est sicut scripsit urina in mors sap
agen urinae Contra et urinam provoca
bibita sap contra quod ponit sic
Recipe succi affodilli habet in pul-
ms saxifrage et gum solis
an ʒ i simul bulita usque
ad consumptionem duarum partium
et da patienti cum zuccaro
sto contra quod. Stomachi quod de radice
eius comedit quantitatem unius
liquidi facit vomere et quando
bibitur radix cum aqua ve-
vent trez laxat sapio. Ventris
Recipe mediane corticis ebuli
et sambuci philipendule
an ʒ iii et bulliat in lb iiii
affodillorum succi et detur con
loutho flatu sapienter contra quod
vent Morsibus venenosis quod ex eo ʒ datur
in potu confert sed ore ut fiat
emplastrum super locum morsum
cum radicis foliis et floris ex
mixtum cum vino sap
scorpio Puncture scorpionis et ve-
neno eius quod dicitur scolopendria
semine eius bibitum et flos cum
vob confert in unito iugiro sap
combusti Combustionis ex frigoris factum
et combustioni ignis confert oleum
eius quod valet super de dolentis
morsi auris sap. Morphee al-
be si locus prius fricetur cum pa-
no aspero et postea fricetur cum
radice eius confert sapio
Apparentibus calidis in principio radix

eius cōta cum sanich ꝯfi sap

Alkanna composita est ex eius sba ꝯsta aquosa ⁊ calida cum temꝑamento et ꝯsta terea sca et sapor eius est stipticus ¶ Est prima v̄tus eius est que desiccat sine mordicatione et sca v̄tus est que reprimit et dissoluit et 3 v̄tus que phibet dilatacōz combustionis ignis h̄ sap cōta ꝺ ponit ꝙ sit sca in primo et sicca in pmo sio puluerizat et ad partes vbi vendit̄ de-fertet̄ et h̄ v̄tute confortandi, indurificandi ꝯtrahendi et atte-nuandi et vz ad indurificatōem cutis cōta ꝺ

¶ Volteribus oris pr̄ioꝝ sine vlceri qd̄ dr̄ culla appositis cum aliis commemētibus sine ꝑc masticat̄ vz sapio

¶ Tessilos eius tritis et cum aceto forti mixtis confert̄ sedē si em-plet̄ sap no h̄emnis ii pul-uerem qui apportatur de ptibus vbi crescit

¶ Vulnibus auris nasi et alibi ꝯfi puluis si apponit̄ et qd̄ h̄ut no h̄ēs pone loco eius pulueꝝ cinamomi ꝗr vtraqꝫ consolidat cōta ꝺ

¶ Combustionem ignis aqua decoctionis eius piecta sup locum cōbustum dilatacōem pro-hibz vt dt sap

// ¶ In vulnibus id fiat ꝙ sang dr̄ sap vnguenta scta ꝯtra imos mollint ibid. Cutem indurificat et attenuat sine in brathio sine alibi sit in balneo cum aqua calida ptibus indurificandis ablutis misceat̄ alkanna cum albugine oui et aceto inungat̄ ptes ille et paululum pꝫ ptes sic intincte abluant̄ cum cāa aqua et̄ fiat

pro 20 3a so die

¶ Et nō ꝙ prima die apparebunt ptes deformes 2a die minus 3a uel 4 ꝯmo pulcre et h̄c modo curat̄ herpes grauulosus cōta ꝺ

¶ Capillos tingit uel aliam rez si cum aqua misceat̄ tingit rub-eum si cum oleo intingit ni-grum que si desiccant̄ vix amo-uent nisi cum succo pomorum citrinorum uel cum aceto et calcabo cōta ꝺ

Allium v̄tus eius pa si ab Gal est cā et sic in 4o gr̄ et v̄tus 2a que repellit abstergit et incarnat et v̄tus 3 que indurificat membra ꝯtinuata et calefacit cā et pro cō et vīcāꝫ h̄ insap ¶ In cōta ꝺ h̄t uel est cā et sic in 4o l gr̄ pbitemum frnal i domesticum quo vtim̄ siluestre sine agreste dr̄ scor-dion et v̄tutis h̄ut domesticum nisi ꝙ plus est calefactiuum domestico si dnasf ut h̄et insap

¶ Cōta ꝺ no ponit agrestē dome-stico temꝑamentis et dicit ꝙ h̄c allium et no domesticum ponit̄ quia in receptis ¶ Nocet ut insap h̄t domesticum quia inducit sitim vlcerat cutem visum nocet quia acuat tinctas colore et corꝑ humiditez et conturbat nisi et nocet capiti aurib; pulmoni renib; et si est in aliquo loco cor-poris dolor incitat et commouet ipm et generat reuoptes h̄ot de humido intelligens ibi

¶ Ad visum et toti corꝑi nocet desiccando si vlt modi firmat̄ dicit cōta ꝺ

¶ Tremonem indicit dicit ꝙ nocet cerebro et oculis et vlcerat cutem

¶ Vēntrez lbat scothinum sedat sitim commouet mat̄ꝫ spermat minuit et eius elixatura ꝯtra fetidas sacius fetorem oris et dicit ꝙ coriandrum masticatum con fetorem uel odorem ꝯ allio

Cam 9 — capill' — Camp — nocet

algusto — viā — os — uulnb — cutis

prodest et quo ad alia nocumen-
ta scz allium sumi a delicatis et
pigrioribus h(abet) ille

Capitis furfuribus et ulceribus
capitis humidis mixtum cum sale
et oleo curat per[iculum] in sap

Allopicie allium preparatum et
cum dragone et additum linitum
curat sic in sapore cetera s(unt)

Bubonculo linitur allium com-
bustum et cum melle mixtum
curat sap si apponitur sequitur
et cetera   Dentium dolori al-
lium cum ligno pini et olibano
coctum si decoctio in ore tenetur
prodest sap

Vocem clarificat et tussim
antiquam sedat allium crudum
et assatum seu aliter coctum sap
quod si comeditur et quod bibitum
cum decoctione origani idem
facit ibidem et cetera

Stomachi desiccat et inflationes
que in ventre fiunt sedat al-
lium et hoc facit plus omnia alia
re et bonum est dolori intestino-
rum quod febres non fiunt sap
sed tu intellige quod sumptum complete
ventositates sedat

Sitim que fit ex flegmate flo-
gmato in stomacho absumit
quia corpus resolvitur et desicca-
tum et hoc est eius proprietas

Allium bullitum et assatum vel
crudum et comestum expellit et
constringit stranguriam et difficultatem
urine et melius quod in eo est
ad provocandum urinam sapio et cetera

Menstrua provocat et secundinas expel-
lit si ~~spiritum~~ fomentatis fumigatione
foliorum et ignis et allium sedat
nodum cum subfumigio ei fiat
sapio

Ydropisi et apertioni venarum et
vitatur virulentum videlicet allium cum
olivis maturis comestum in sap
idem invenies dicitur quod allium incidit
humores crassos et tales facit

Allium membrorum doloribus ex copula-
tione eius facit quod sumuntur in potu
subveniunt et c(etera) et cum actiones
lactorum et intestinorum sapio

Sanguisugas expellit al-
lium vinumque adheserunt in sap

Contra morsum serpentis vide-
licet allium comestum et vinum postea
bibitum cum assiduatione et
allium cum rutha tritum et pota-
tum ad idem valet et si cum allio et
rutha locus emplastretur iuvat
in sapio sequitur

Contra potationem aque cor-
rupte ignote allium sumptum
nocumentum prohibet in sap

Contra morsum canis rabidi
et antequam aquam timeat si
allium comedatur confert in sap

Contra scabiem ulcerosam impe-
tiginem et morpheam allium
mixtum cum oleo et sale confert sap

Ungues leprosos allium mix-
tum cum lumbricis terre curat sap

Plagas magnas conglutinat
quod ponitur super eas recentes et
mundificat eas si assumuntur ibi
sordes et mitiget ulcera fran-
dulenta quod pulmisat super
ea sapio

Ad omnia genera venenorum
et ad dolores frigidos allium est se-
cundum tyriaca sap etiam allium ta-
lasmatum videlicet cum mor-
sum animalium venenosorum et
interius sumptum eius sumptis
destruit venenum et propter hoc
in dicitur vulgariter tyriaca rustica-
norum et cetera

Contra dissinteriam stringendam et
3li fluxum dolorem allium tritum et in
oleo et vino coctum si emplastrum
fiat supra pectinem vngitur et locum
dolentis multum prodest etiam contra
Et idem dicit quod salsamentum ex allio
menta et petrosilino et aceto
lumbricos expellit et si sumatur cum
vino tepenti vel ad aperiendum
venas capitis et vias vrinales
papine si suaueris dulcis ad liqui-
dum addatur Et dicunt alii de
pilatis in orificio matris
postea menstruum profluit ut idem dicit
Ergo vero ad experiendum an mulier
concipit an non habet si ordinatur
quia per noctem ibi maneret sapo-
rem allii in ore non senserit
clause sunt vie matris si vero
senserit aperte sunt et non con-
cipit et habet in diuturnum cum Et
si vie clause sunt non est certum
quod conciperet quia aliunde claudi
possunt etc.
ossa Tumoribus fracti ossis et scia-
ticis et ydropicis et aliis tumo-
ribus prodest si locus aqua de-
coctionis eius fomentetur quia
resolutiuum est vectoribus tremo-
ris in dictis
morsus Ad punctiones omnium venenosorum
et morsus canis rabidi vel consi-
milium ergo addo rutham et sup-
pono etc.
Dicit planta porro similis
est in sapore suo et similis allio
et porro et vocatur vulgariter sta-
lon vel tente aphlanch
Virtus eius est composita ex
virtute allii et porri et facit
que allium et porrum faciunt
non quod operatio eius debilior est
operatione illorum in tanto capitis
et sit dulcius et tunc quamdiu
sunt comedit allium domesti-
cum ut in sapore
Alumen Tres sunt species Ca ii
aluminis sed melius est in
ameno quod est nominis fortis
albedinis facile diuiditur se-
cundum velut capillos albissimos
et est acre multum et stipticum
non secundum lapidem habet vulgariter
vocatur alum de plume lingua
sua ere (?) secunda autem species eius est
grossa sed subtilior est in ameno
et propter rotundum et in sapore
eius est stipticior multum et vtraque
autem est stiptica calefactiua
abstergit obstructiones visus anfractus visus
botthor in facie et corrodit car-
nem superfluam in scabie et scabies
aliis vlceribus ut in sapore Ca
quod dicit melius alumen est al-
lumine acetum salsugo ad mix-
tum seculetum vero et breuiter non
est bonum diu sumat aconitum cum p-
tione virtute sed consumendi et
vehementer desiccandi habet ille
Caput lintum cum alumine capitis
et aqua piscis aufert furfures
capitis sapo et cum aqua sola
pediculos capitis necat Cum
miscetur cum succo virge pastoris
confert botthor et est summe hu- aures
tatur et aurium et confert allium
dolori aurium sapor
Gingiuarum stringit alumen gingiue
quibus fluit saliua nimia
et quod commiscetur cum melle confert
culle (?) et oris vlceri
Cum melle et aceto dentes dentes
commotos confirmat in sapore
Cum coquitur cum aqua et linitur pruritum
super pruritum et super vngues le- vngues
prosos aut super panariciorum
et super excoriationes que sunt
a fugate confert sapionem
solata sanguinem mutata ne angatur vlceri

in corde ꝯplisset allumid ac ꝯpris
sed subtilit' pulnisatu sic ꝯ
gingnias aquibꝫ salina
sunt sapiōē ¶ volcibꝫ cord
simus const allumid cu sale
duplo const sap ¶ Cobustu
cum ignis aqua cu confert
si in locus linat' et sit ꝯst
cu apata flenta eo linant'
occidit pediculos et lendes
¶ Ch si minus sluat si cu eo
nasculo ꝯst et si adhuc
melius opat' et ꝯplisset inp
ignatatz et ē bonu apatibꝫ
gingniaꝝ et utile dolori
aurium et dolori qui fit in col
lo matris et sassinis eius et
dolori testiculoꝝ sap

Aloe Galienus sapor
ē amarus amatudine
forti et cu stipticate et
virtus eius pma que calefacit
in pmo 2o et desiccat in 3o
et virtus 2a est que incarnat
et abstergit abstersione pauca
et ex hic ē qꝫ no mortificat vul
nera mēta ¶ Et tcia virtus est
qꝫ ꝯglutinat fistulas et incar
nat vulnera difficilis ꝯsoli
dationis et cicatrisationis et ma
xime ea que sunt in ano et
virga ¶ Et facit descendere stercꝫ
de ventre et ꝯst sto plus oi
alio laxatiuo et expellit co
leram et ablutu no laxat
tm sic no ablutu s; plus de
siccat et ꝯfortat et no ē ꝯme
dicinis que purgat corpus to
tu et ē demelioribꝫ medicinis
et qui lez colerani et dolorem
sto adeo qꝫ multos curat uno
die et spũtes eghiu nes in
sto et ventre inniat' cu me
dicinis que sunt cum aloe

go uidet' qꝫ sorum aloe in hic ca
no sufft et no pt aloe ex the
humidita ꝯsssas sola pse ꝓpter
debilitez virtutis lax ; s; quando
miscet' cum medicinis sublibꝫ
ꝯfortant ipm in opatione pra
stom confortat sine corrobo
rat et ꝯsolidat vulnera humida
et claudit ulcera que sunt in
cute et consolidat ea et desic
cat sanguinum humidum
¶ Aloe si potꝫ dat' solum feces
expellit si multu humores
purgat h' in sap Aloe citoninu
no apparuit oino in vnguent
nrꝫ aloe arabicu in potio
nibꝫ et vocatur arabicu ꝯ
pemis et ut estimo caballi
nu h' in sap
¶ Iohannes filius serap in 1
ptes binariꝫ sui ca° in 2o ꝯ
apertum qui dat aloe pro arabu
et qd debeffe quidu dant
s; demane cꝫ dac' et qntitas
ē aureus ꝑ cu aqua mellis
adenacuand feces solumo
qntitas est g liberat i fere g
ꝗ adenacuadum fe de toto
corpe qntit ē aure ꝗ a' aurei
in s antiquos s v° modnos
3 ꝗ ndanue ꝑ ¶ Et nota
ibid quo et in quibꝫ desetu
bꝫ competit et lectum i me
dicine solutiue ibi aloe in
alphabeto ¶ Dyasc' inquit
aloe est stiptica desiccatiua
fat dormire ꝯdensat corpus
ventrez laxat quando bibitum
spuit sanguinis absindit
mundificat yctericia et quando
miscet' cu alijs medicinis
laxatiuis nocumentu earum
aufert plribꝫ et dz subtilit' tri
qꝫ villus sto possit adherere

tune plus purgat et plus a
cerebro humores attrahit propter mo-
ram eius quam facit in stomacho
Et dosis eius est a ʒ i usque
ad ʒ ii secundum fortitudinem et debilitatem virtutis
recipientis et cum melle admini-
stretur aloe minimum de virtute
eius laxativa et attractiva a
longinquis membris ut dicit
Serapion et dixit Galienus quod si mul-
tum deleatur non purgat totum corpus
sed virtus eius procedit usque ad
epar hec in Serap
Secundum alfonsinum dosis eius in
pulvere est ʒ i et ʒ ii ad evacua-
cuandas feces et hec est experimentum
suum et aliquid addo ad ʒ ii
aloe ʒ i plus sene et quando
nolo lenire ventrem moveri
de aloe ʒ i et ʒ ii plus sene
confectum Mesue dicit quod non solum
non nocet sed immo invenitur
addere ad confortationem membrorum
debilium et ad redditionem in propriis
virtutes conferre et est aliarum me-
dicinarum rectificator bonum
iuvamentum ipsis et proprie cum eis
que solutionem faciunt dissolvendo
malicias et nocumenta corporis
removendo et hoc ideo quia ex parte
stipticitatis sue opponet sub-
tiliti et acuitati earum et ex parte
sui effectus involvendo innatat
et ex parte proprietatis sue quod de ipsarum
malicia in membra est facile
imprimi remanet Et aloe
est tarde solutionis et comple-
xio eius est calida in 2o et sicca
in 3o et est siccativum sine mor-
dicatione Consumitivum
superfluitatis et proprie nasis apu-

trefactione et hec est eius proprium
aperit ora venarum apertione facile
emanare sanguinem et dixerunt
quidam quod epar ledat aliquid
ipsum et vir quod hoc fit propter apertionem
quam concedit et invenimus virum in
rectificando ipsum et adiungitur ei
ut constat que et in aloe que
est excoriat et educit sangui-
nem Et dicit ibidem Mesue ut
cognoscatur bonum aloe colore
citrino clarus ad albedinem ten-
dere odore bono proprio sapore impro-
gnitu dulce declinans ad ama-
ritudinem et fracta tenera infra-
gibile Citrina dicit quod est succo-
tus lucide et quod iii sunt species
aloe scilicet citotinum et hoc melius
epaticum et est bonum caballinum
et est peius et est aloe calida et sicca
in 2o gradu Aloe virtute sua purgat
colam et fleumam et mundificat
melancoliam et virtutem confortat
omnia membra unde valet con-
superfluitatem fetidorum humorum
in stomacho et cetera Stomachum confortat
caput relevat adde aloe qui
fit ex fumositate stomachi visum cla-
rificat opilationes splenis
et epatis aperit Calor pruritum et
scabiem curat dissolvit ex-
stinguit predicta coloat oculum
alopiciam et casum capillorum
que fiunt propter humiditatem fleumaticam
et melancoliam in stomacho confectum hoc
ille et dicit quod xxx annis servatur
in bona efficacia
Capillos qui fluere solebant
retinet quod dissolvitur ad vic
supple si in limatur caput hoc
Dolorem capitis sedat quando
cum aceto et oleo rosarum dissolvitur

laxat

vena

ro

oculi

splen

epar

capilli

caput

si frons inde liniatur et timpora fiat ¶ Et sumptum intus purgat caput de colera et flegmate et confert inflamacioni magno doloribus eius et qui quottidie de eo sumit non videbit in corpore suo continue ex mixtionibus que non sunt abiles sanari secundum mesue

oculi ¶ Ad oculorum pruritum vel fiat secundum etiam quod ponit quod debet dissolvi optime cum vino albo et aqua rosarum hec ille ibi vel cum vino solo etc.

¶ Ad oculorum lacrimas pruritum et livorem ex ictu suboculo quod misceatur cum melle linitus confert in fiat etc.

¶ Ad visum clarificandum debet aloe simpliciter vel cum malo latum conditus enucliatis contritis vel in partes aloe cum 3 parte mastic vel dragaganti bonum est etiam quod

¶ Ad idem vel ex constituti proinde quod optimum aloe ibi reputatur

auribus gingivis ¶ Auribus cum succo porrilacie instillatum vermes necat etiam quod contra tumores aurium et carnem gingivarum aloe cum cimino tritis primum assatum calidum apponatur cura quod

os ¶ Vlcus apparentibus et fauium ac radicis lingue et gingivarum mixtum cum vino et melle confert fiat

mamm ¶ Mammarum fissure confert si cum aqua eius liniatur fiat et si cum vino dulci dissolvitur linitum pannariciam vlcera tum in eternam idem

sto ¶ Contra stomachi indigestionem partibus vel eius sanatur et pro una masticis stomachum mundificat et infrigidat et debilitatum confortat ad idem quantum aloe cum melle exhibitis stomachum mundificet et confortat et digerere pruit et quantum aloe si tussiglenciam bonum vel si pulueris eius et masticis cum vino datum vel hec etiam quod ¶ Contra dolorem stomachi vel yerapigra Galienus que aloe optimum recipit secundum etiam quod et in fiat dicit quod aloe stomachum mundificat ab humoribus

vent grossis ¶ Ventre mollit laxat et stomachum mundificat quando 3 1 sumitur cum aqua frigida aut tepida tepiditate lactis statim minuit

Epar splen ¶ Epatis et splenis opilacionem infusio aloes in aqua decoctionis radicis apii feniculi et similium diureticorum cum masticis et mellis dulcoratione bis in septimana sumptum confert supponitum fetum excissura magna cum pulvere aloes et masticis ani provenit secundum fortato suppositalo pulveris superasperga hec etiam quod ¶ Sed quo ad ani concidium vel posse quod infra quod emorroidas et fissuras anum et virgam mitunt de natura sua desiccativa et aglutinativa cum dicit extra positum

Scabies ¶ Pendendorum scabie et pruriginem confert cum aceto mixtum et in unctum etiam quod idem fit contra

prurit vel pruritum digittorum ex frigoribus x puris vinculis in manibus ¶ Distolocacionem ex fratre

color stoi vel precedenti consuetudine
et maxime si fuit ex opila-
tione epatis detur mane patis
una ipinus et mastitis succi
absinthii cum potus si et bis per
diem in septima sit tercia presumitur
ab ydropisi flentiflegmati-
cia et curat in principio ydropie
sit pbaiug cum ex fuda ca-
fuit cca ꝯ
Tellimbricos interficit et si cum
succo psittacum et eo fiant pi-
lule et sumantur cca ꝯ
Scabie defluente salso con-
fert unguentum de eo pulveriza-
to et calce viva factum cca ꝯ
podag. Tumentu dolcribus et po-
dagre bonum est cum ponitur ex-
terius et laxat humores cor-
cum sumitur interius sicut serapio
Trta ꝯ ponit cum succo bar-
bam sumendum Ego vero cum seap
et aliis humius appone hec
vlneribus pulvis eius sup-
persus conglutinat ea et ictum
ultra et prohibet ea dilatari
et consolidat et curat et cum vi-
dulci dissolutus curat emoroi-
das et scissuras ani et ab-
scindit sanguinem emoroidarum
suppositum h in seap
Ambra de capio pot
ca in mari crescentem
fungus et celestus colo-
ris esse et quod albi coloris
est vt omnis stomis est ma-
la et quod piscis quidem ma-
gnus comedens eam moritur
et de pisce extrahitur et est mala
sed que cca forma dorsi repitur
est bona multum si madido

tempore in pisce fuit de tali non
vidi sed de quadam vero sicut
lapis dictus gagates glau-
cus cum non fuit pollitus et du-
ritiem lapidis habet et formam
oblongam ut plurimum ut pe-
tre frangunt antiqui ad nos de-
portant Trta ꝯ ponit
ambram esse sperma ceti et est
ca et sic in 2o gradu et per dom
finali et habet virtute confortandi
alii ut ipse dicit sperma ceti
dicunt quod semen est quidam vero
quidam concretum pinguedine ceti
non solidum et continuum ut illa
que cca ceterum est et cum ea
continuatur sed sic semen congregatum
est in littore maris cete ma-
rino et dimisso tamquam corpore
pingue superfluum squamo-
sum et cum simul vinit est gipsei
coloris scintillatis resplendens
et non potest malaxari et est in
omni dispositione ut est illud
quod sperma ceti vocant quod per
ambra vendunt et sum in loco
ubi tanta eius copia fuit
ut cum eo loco ullius pingue-
dinis cibaria condiuntur et ego
ipse multum de eo comedi et
cum cibus est eo multum sapidus
quod quod aut sit omnis confortant
quod sit confortativum mesue
vero dicit quod fortificat cerebrum
et sensus omnes et cor et quod confert
valde senibus et frigidis de Cam B 3 q
complexione T Plateariis vero
dicit vale contra sincopim con- sincopi et
epilenciam et contra suffocatiosm suffocatio
matris Interceptus vero fre-
quenter ponitur et confectio de ambra
que contra vencosas ꝯ v. ꝯ

valet dicitur ab eo denominatum
operationes eius non pono hic
ponit autem eas unusquisque
eorum quod sentit in opere suo
Cap(itulum) 18 Ameos licet a quibusdam no-
minant ipsum ciminum
ethiopicum non tamen est sed
simile ei est nisi quod minus
albus et durius est ciminum ethio-
picum crescit enim in altum et
habet coronam magnam cum pluribus sti-
Cap(itulum) 17 pitibus plenis seminibus pilosis
et simul adherentibus et illud
est quod de planta utimur et est
planta nota. Et virtus eius
prima est que calefaciat et desic-
cat in 3o et virtus 2a que ab-
stergit et subtiliat et resolvit
et 3a virtus est que aperit
et provocat urinam hec in serapione
Cum ipsum miscetur cum melle
et fit emplastrum cum eo aufert
colo sanguinem mortuum que est
sub oculis in serapione
sto(machi) nausea Stomachi et epatis frigiditati et opi-
lationi confert et est nausea se-
dans et humiditates stomachi desic-
cans et est commune adhuc
quod ponitur cum aliis medicinis
in serapione. Pectoris humi-
dati bonum est et mundificat
vias renum et vesicam et confert
pectoris lapidis lapidi earum pro ea quando
sunt fracti et hic si ponitur
cum aliis in serapione
Torsionibus singultu morsi-
bus venenosis retentioni urine
et aliis quod cum vino bibitur confert
in serapione. Matricem mundificat si
cum eo et pice et resina prius
fit suffumigatio in serapione
febres Febribus antiquis bonum

est semen eius sumptum serapione
Discoloratio et citrinus facie
hominis quod sumitur in potu
et linitur eo corpus serapio
Puncture scorpionis confert
decoctio eius quod si supponatur
dolorem aufert serapio
Morpheam aufert quando cum aceto
et medicinis que sunt adhuc
fiat linimentum serapio
Amomum virtus amomi
est sicut virtus acori nisi
quod acorus est magis
desiccativus amomum vero
magis maturativum ut Gal(enus)
dicit in vo aphorismorum omnia ita
sunt calida calore forti videlicet cassie
ligneum costus amomum et amo-
mum et faciunt sedationem plu-
res dolorum facientium. Hec que
sunt calida subtilia et in-
dicit supra intimius in quibus multa
et dicit Aristoteles virtus eius calefa-
sompni
[illegible] ctiva inducit sompnum et
maturat apostemata et humi-
ditates quod de eius proprietate est quod
inebriat et facit dormire hec in serapione
Soda Et quod fit emplastrum cum eo super
frontem sedat sodam in serapione et
fit maturat apostemata ibidem
Oculorum apostematibus ea confert
quod fomentatur cum decoctione eius
serapione. Epati infirmo confert
decoctio eius bibita ibidem
Matricis doloribus confert si cum eo
fiat nasale cum eius decoctio
fiat calidissima in serapione
Egritudinibus renum et podagre
confert in serapione. Puncture
scorpionum confert quando cum eo
ozimo fiat emplastrum super locum
puncture in serapione

Ca 16 soda

Amigdale s[e]c[un]d[u]m Gal[ienum] li-
cet alie dicunt[ur] dulces
alie amare om[n]es tam[en]
sunt amare s[ed] in quib[us] vinc[it]
dulcedo e[st] amaritudo parua
et occulta q[uo]d patet tam[en] no-
tabiliter in aliquibus cum mastica[n]t[ur] e[st] amara
ritudo Et vi[r]tus ear[um] e[st] temperata
in caliditate et dicit Dyascorides
q[uo]d arbor amigdalar[um] dul-
cium debilioris operacionis e[st]
q[uam] arbor amararum
vrin[e] et amare sunt subtiliatiue
et apritiue provocant vrinam
et provocatiue vrine ¶ Archige-
nes et Stindarar dicunt
q[uo]d amigdal[e] sunt ca[lide] et h[umide]
in p[rim]o g[rad]u platearius e[st] ca[lidus] et
h[umidus] in 2o g[rad]u Albe mesue
dul[ces] q[uo]d amare sunt ca[lide] et
sic in 3o g[rad]u ista diuersitas
in g[ra]dib[us] vitatur s[ed] q[uod] sunt
nouelle ut cum suo cortice
comeduntur vel antique uel
media dispositione et s[ed] q[uo]d dul-
ces in sui na[tur]a uel amare
et ponit ita q[uo]d b[e]n q[uo]d dulces
plus cibo competunt amare
v[er]o plus medicine ¶ Gal[ienus]
ponit q[uo]d s[ecundu]m amigdal[e] sunt
subtil[es] et p[ri]ma vi[r]tus eius
e[st] ca[lida] et s[icc]a et que absterg[it]
et aperit et vi[r]tus q[ue] que ab-
stergit lentigines et inmat
excitand[o] humores grossos
et viscosos a pectore et pul-
mone et aperit opilaciones
que sunt in epate et r[e]nib[us]
et hu[mor]ib[us] grossis et viscosis et apperit
opilacione inalb[?] et mat[?] do-
lores que sunt p[ro]p[ter] costis et
in splene et subrenib[us] et
plexis corp[or]is h[ec] in sarap

¶ Eade[m] capitis confert quando
amigdal[e] cum aceto et oleo ros[aceo]
miscetur et fit inde emplastru[m]
sarap ibid[em] oleu[m] de amigdal[is]
amaris v[idelicet] ad id ¶ Lentigines
maculas mudat decoctio radic[is]
eius similiter q[uo]d ex amigdal[is]
amaris sit emplastru[m] id[em] sit
sarap oleu[m] eius ad id v[idelicet] ibid[em]
¶ Aurium tinnitum sine sibilo
aut pulsacione oleu[m] de a-
migdal[is] amar[is] confert sarap
¶ Sputo sanguinis confert gum[m]i
arboris amigdal[arum] cum bibi[tur]
quia stipticus et cetera sarap
¶ Apostemati pulmonis confert
administrate amigdale ibid[em]
¶ Tussi confert quod amigdale
quando e[st] nux vna comedit[ur]
cum melle et lacte et tussi
antique quando bibitur gummi eius
cum vino et aqua confert sarap
¶ Cuiudo de amigdal[is] cum melle
et lacte ut dicit e[st] comeditur
confert dolori corporis et inflacioni
intestinorum quod nominat[ur] colo
sarapione
¶ Ventrem molliunt sedant dolorem
epar sompnum prouocant quando come-
duntur amigdale sarapio idem
sang facit ad vrine provocacionem
¶ Dolori renum conferunt quando cum amil-
lo et menta administrant[ur] sarap
et cum rosis administrac[ione] mani-
festam frangunt lapidem ibid[em]
¶ Vlceribus scandulatis et formice
morsus et morsui canis quando ministrat[ur]
cum vino conferunt simplex appositus
sarap ¶ Cam prouocant quando de cortic[e]
sit nascale et oleu[m] eius confert
doloribus matricis et suffocacio-
ni eius sarap et totum intelli-
ge de amaris ¶ Volsper

mordicatur quod amigdale amare
cum aliquo cibo comedunt
Ebrietatem prohibent v amigdale co-
meste ieiuno stomacho Serapion
Obscuritati visus et sinsitibus
capitis conferunt ut in Serapione
habetur secundum quosdam nota dicit
Impetigine gummi eius cum
aceto curat Serapio ergo dextra
ira et dextrimi pinorum ingressi
secundo habet bene et credo quod de ambus
primis valeat
Cap. 17 Anisum Sabat in libro aliai
mur ad corpus anatibus se-
dat dolores sedatione ma-
gna et in libro suo de katharticis
dicit quod melior est omnibus
adipibus ut subtiliorum adi-
pes invenit namque magis mol-
lificativa namque magis resolutiva
propterea quia caro eius est cali-
da multum et comedit de car-
ne illa et calefecit eam et dedit
eam in frigidato et calefecit eum
et secundum Albe mesue caro est valde
humida et grossus digestus sed
clarificat vocem et impinguat
et augmentat et anus veto-
rum et est mollis venenosa sto-
machus et fortificat corpus
et secundum alcalacmen caro eius
animalibus ceteribus animalibus dome-
sticarum grossior et secundum salamon
pinguedo eius est sedativa
mordicationum que sunt inte-
rioribus corporibus et est cum subtilis
humorum in Serapione
Cap. 18 Anetum Sabat virtus sua est
que calefaciens in fine 2i
et desiccans in principio 2i 2a
virtus est que resolvit et ma-
turat et 2a virtus que resolvit
et sedat dolorem et facit somnum somn.
et maturat apostemata mollia decoctio
quo caput sumitur cum oleo et admi-
strat et complexio talis olei
propinqua est mediocrium aptitudine
et maturative namque quod ipsum
est partium calidum et subtilium
eius propterea habet est resolutivum et igitur
dicit quod est aptitudinem et recens
anetum est minus calidum et magis
humidum et secundum dyascorides minus reso-
lutivum et maturativum Albe-
mesue ca est in 3o et proprietas
sigillum eius est sedare singultum secundum
in Serapione Certa quod ca et sic
in 2o gradu primo eius semen mente
competit radix frutice tertio herba
cum inventam simpliciter in re-
ceptionibus semen ponatur deinde radix
sicca modice efficacie est semen
et herba desiccatur per tempus tempore
sumatur in efficacia sua melius
herba recens 1 non ita antiquum
secundum in certa quod ergo dico semen
durat parvum vix in annos
capud herba desiccata Dyascorides de
micapitis dolore et aneti flores
cum oleo decoctione et caput per-
unge mitigat dolorem et ner-
vorum tensione relaxat habetur in
dyascoride
Cerebrum confortat naribus
appositum vel masticat vel cum
carne coctum vel potatum certa
est et confortat stomachum ibidem
Sompnum inducit ut habetur
in Serapione secundum Sabat et Albe-
mesue modo non dicit sic dico
quod eius fomentatio vel emplastrum
olei limito fiat hoc
Lac multiplicat semen eius
in pultibus positum et comestum
in Serapione et est dixit mesue quod de-
cocto dyascorides ibi aqua decoc-
tionis seminis herbe fiat bibitus
facit hoc Secundum
hoc de se anetum provocat som-
somp. pnum et maxime oleum eius
quod maturat humiditatem in cerebro rebus

sedat dolorem et terminat ve-
tositez h' ille maturando hu-
miditez que ca est doloris sedat
dolorem terminando vetositez
que ca e doloris/ sedat dolo-
rez et sic sedando dolorem qui
sunt ca vigilie sompnum pro-
uocat ergo

Pectoris dolori qui fit ex frigiditate vz
si in succo eius v ficus sicce
pro nocte z ponatur et post madi-
to vino addito simul buliat
et bibatur colatura. Vomitum
et singultum decoctio aneti
et mastic vz si ex frigiditate e ibidem

Vrine
Plangere ventositatibus et torsio-
nibus et inflacionibus aqua de-
coctionis aneti sicci bibita co-
fert ibidem et prouocat urinam ibidem

vina

Decoctio summitatis eius et se-
minis in potu sumpta prouocat
vrinam et singultum sedat ibidem
Matricis doloribus si in decoctione
eius sedeant mulieres confert ibidem
Ca o dicitur quod decoquatur herba
in vino et cathaplasmetur vel
fiat de eo sic decocto insessus
suppositorium confert ut dicit Serapio
supplementes dolorem sedat et se-
mundinam et menstrua educit hic
Singultu vz decoctio eius da-
ta cum licoriscon ca o
Apanta mollia cruda eius o-
leum resoluit et maturat ibidem
Vlceribus saniosis et antiquis pre-
cipue in genitalibus vel per se
anetum combustum puluerizatum
super h' consolidat conglutinat
et confert etc. vel vz vlceribus anti-
quis in ano hic in ibidem

iiga

Emoroidis anet semen eius co-
bustum et emplastratum ibidem
Emoroidis si fluat puluerem
seminis aneti combusti et puluerem
seminis vrtice suppone intus

eas stringit si non fluant sed vene
tumentes appareant puluerem aneti
cum melle et albugine ovi
appone ca o
Contra ficus in ano si suppositorium ex
aneto et melle ac albumine ovi
factum intromittatur confert ca o

Ca 19

Anisum Dyasparmelius
quod est vetens herba granis
grossa plena et non corro-
datur quod sicatur corticationibus
similibus sursum herba odorem for-
tem bonum hic ibidem. Semine
et herba simili nomine appellatur
virtute quod h' dissoldi consimilem
et sicatur semine per iii annos in
sua efficacia ca o. Sal
sapor eius est acutus a a a
mediocriter. Et virtus pra e que
~~resoluit et tercia virtus est~~ cale
facit et desiccat in iiio et iia virtus
est que resoluit et tercia virtus e
que prouocat vrinam et compellit
inflaciones ventris et prouocat
sudorem et sedat dolorem et in-
dit aperit opilaciones confert
ydropisi et sedat sitim que fit
ab humoribus salsis quando sumitur
in potu et e conveniens et stringit
ventrem et abscindit albas
humiditates a matrice fluentes
et prouocat lac et excitat libidinem
hic in serapion etc

vrina
sudor

opila
ydropi

vent

vena

Anisum capitum prouocat
sedat sodam p de s amado
fumigatum vapores eius naribus
attracta sodam sedat in ibidem
Sed tamen assignat p d s actu
quia aperit cum stipticitate et
resoluit ventositatem et maxime
cum adurit sequitur

soda

Dolorem sedat i pannis antiquo
confert quia resoluit cum quadam
stipticitate p de s a. Bi tuit
tum oleo rosis misceatur et anisi

instilletur in aure. Tinnitum do-
lorem sedat qui accidit ex causa
vel percussione in aure.
Dolori aurium de succo eius cum
succo porri et oleo in cortice
tepide confecto ambobus instilletur
maxime si ex humiditate dolo-
re causa [illegible] Ad dolorem faciei
vel alibi et precipue ad dolorem
[illegible] cum vino tritum et cum cera
mixtum calidum appositum confert causa [illegible]
Lac et sperma multiplicat sum-
ptis in cibo vel potu eius pul-
vis et habet facultatem aperiendo meatus
tam lactis quam spermatis suo
calore causa [illegible] et [illegible] [illegible]
Ventri passionibus ut eructu-
ationi acide et ventositati eius
et etiam indigestioni confert decoctio
eius masticatur [illegible] vel cocti
vel cum cinamomo pulvis eius po-
tatur causa [illegible] Doloribus ex humoribus
[illegible] ut ex [illegible] frequente confert
decoctio eius [illegible] Ego de [illegible]
[illegible] confectum ad [illegible]
ventositatis et dolori ventris
ex frigiditate confert cataplasma
ex eo et [illegible] [illegible] et calidum
appositum causa [illegible] Epatis et sple-
nis opilationibus et etiam renum
et matricis cum aliis diureticis
eius decoctio confert causa [illegible]
Et in [illegible] etiam sic antiquis
valet febribus. Contra [illegible]
[illegible] de decoctio eius cum te-
[illegible] magna confert causa [illegible] in
aure dicitur quia [illegible] vias ex
opilatas

Ca. 20

Apium est herba cuius sunt una
species apii que dicitur apium
domesticum que similis
est petroselino nisi quod aliqualiter
folia sunt maiora et dicitur

quidam petroselinum [illegible] annos
non eradicatum [illegible] in natura
[illegible] [illegible] [illegible] ponatur di-
[illegible] Item apium commu-
[illegible] est alia species apii que
dicitur [illegible] vel ranunculum quia
crescit in aquis et fossatis ubi
rane morantur et vocatur alia nomine
[illegible] dicitur [illegible] ante [illegible]
Item est alia species apii celeriate
multum similis in locis [illegible]
radix eius est in quadam rotun-
ditate et non sit longa et gracilis
ut radix [illegible] et hec species apii
vocatur apium risus quia splen
opitulatur ut sanguinem mundi-
ficet ab humore melancolico
qui [illegible] generat et vocatur apium
emoroidarum quia opilat emo-
roides. Item est alia species apii
que dicitur apium montanum et est
[illegible] [illegible] est quod vocatur petrose-
linum macedonicum et habet stipi-
tem grossum continuum longitudine
[illegible] vel [illegible] cubitorum et folia
eius sunt in forma apii [illegible]
et petroselini sed sunt multum
maiora et albiora et habet in su-
mmitate ramorum capitella [illegible]
[illegible] magna et semen eius cum
complete maturatur est oblon-
gum plenum [illegible] et nigrum
et vocatur istud semen in receptis
medicinarum olixantrum alii
olixandrum et ipsa herba vocatur
petroselinum macedonicum. Et
anglice vocatur stanmarch et
[illegible] invenitur est commeditur
cum oleribus aliis coctis ut pe-
troselino utimur quod tamen non habet
amaritudinem et fortem saporem ut
[illegible] [illegible] quod masticatur. Alia species
apii est et dicitur apium montanum
et est herba similis apio iam
dicto in stipite grosso [illegible]

et longo et folijs capitellis
nisi quod semen eius simile semini
petrosilini nisi quod est latius
et magis tenue et hec herba vocatur
leuisticum ante Leone athe tenere
dicitur lybestilk Et nota quod illi
qui utuntur hoc nomine selino ut
serapio et alij de effectibus apij loquuntur
dicentes licet aliis verbis utantur con-
ueniunt tamen in summa nam ipsi dicunt
selinum quod est nomen grecum et sonat
latine apium et quod selinum est
multiplex scilicet selinum sine aliquo
addito et est apium ortinum et
petroselinum et est illud quod eodem
eodem nomine utimur in salsamentis
et condimentis et est ydroselinum
apium aquae vel raninum et
est oreoselinum et est apium mon-
tanum quod est leuisticum et est ypo-
selinum idest apium equinum
propter magnitudinem plante et
foliorum et seminis eius secundum
quosdam Dimissa varia opi-
nione et dimissione selino vel
apio dico quod apium commune
idest domesticum herba est similis vir-
tutis petroselino nisi quod est forto-
ris operationis quam petroselinum
et est secundum etc. calidum in primo gradu
et sicca in medio gradu et cuius
semen est maioris efficacie
quam radix et tertio herba et dicitur
ideo quod apium selinum vocatur
et habet virtutem diureticam secundum ere-
monesem in dictis et etiam ysaac
et secundum constantinum in pantegni
est apium calidum et sic in 2o gradu
Auicenna calidum in 1o gradu et sic in 2o
Ruffus dixit apium domesti-
cum est esse humidum et hec diuer-
sitas dictorum est ex diuersitate
apij secundum etate originem locum
et speciem Bartholomeus Anglicus

dixit ut recitat serapio in gemi-
num mediocre ponit apium
in 2o gradu calidum et sic apium vero
domesticum ut Gal. dicit. Et
ut recitat serapio est calefactiuum
et 2a virtus eius est quod subti-
liat et incidit Et tertia eius
virtus est quod prouocat vrinam et
menstrua et est apertiuum opilationum et reponit
ventositates et precipue semen eius
secundum serapionem Et nota in generali
apium domesticum adeo valet
atque petroselinum vide supra
litera p Nocet quod nimius
usus eius prouocat vomitum et
aqua eius facit nauseam et
tandem digestum descendit a stomacho
et nocet pregnantibus dissoluens
retinacula fetus et nocet epi-
lenticis quia de proprietate sua
est quod epilenciam excitat et
inducit in pueris et propter hoc
mulieres lactantes pueros debent
abstinere a comestione ipsius
secundum Gwilling tractatu de epilencia
secundum constantinum habet virtutem
attrahendi superfluos humores
totius corporis ad stomachum
et caput et ideo valet non
epilecticis et secundum eum ideo medi-
ci prohibent pregnantes et mulieres
lactantes pueros ab apio
ne pueri epilentici efficiantur
aut insipientes hec ille
Correctio eius plinius libro 20
dicit quod si apium detur cum lactu-
ca comedi etc. sic corrigitur
eius nocumentum
Item plinius libro 19 dicit quod
si pisces egrotent in piscinis
apio viridi sanantur
Albertus Magnus si raso occi-
pitio locus rasus cum succo
apij mixto cum oleo ros(ato)

Urina
[illegible]

pisces

mitigatur modicitate calide
in hec regione cito et plures
sperimur ¶ Apostemata oculi-
sperata et fleuma calida dura repercutit
et dolorem sedat apium impositum
tum cum pane et emplastrum in
secap ego cum succo apii do-
mestici et mica panis albi
hoc facio vel cum farina tri-
tici et succo eius et melle ro-
sis in fornelis et carbunculo
refectionem oris palliat apium
comestum antequam loquatur cum
hominibus in secap ¶ Mamilli
apostemati calida confert apium cum pane
emplastrum in serapion
¶ Tussim et asmaticos radix
eius bibita curat in secap et
sic confert stingie et lapidibus
¶ Stomachi inflationem sedat a-
pium cum pane emplastrum ibidem
et ut galienus dixit apium
est confert secundo meschah dixit
radices omnium specierum apii con-
ferunt secundo et ibidem secundum in secap
hic quod quando apium bibitur
sedat dolorem stomachi et ansi
eructuationem
¶ Epatis et splenis opilationem
aperit succus et semen apii in
potu sumptus sed pro splene addatur
capparis vel scolopendria et
pro epate eupatorium vel endivia
¶ Duriciem splenis solvit succus
apii sumptus cum decoctione
tamarisci cito et aque citrine
et si semen eius bibatur facit
meatum in stomacho in serapion
¶ Hydropicum confert apium si bi-
batur eius decoctio quia aperit
opilationes eius et magis
aque citrine et si semen eius bibatur
facit modicum in stomacho in secap

etiam provocat herba contrita supposita
vel lana in succo eius imbibi-
ta si imponatur et sic fetum expe-
llit ¶ Urinam provocat per omnem
modum administrationis sive tam
herba quam semen vel radix et ita
sunt magis difficultas urinandi
de diapassagio et potus succi ra-
dicis eius cum vino albo subti-
li expellit si hec sunt in fine bal-
nei aquatici in quo herbe dim-
retice et malva cocta sunt
efficacius est ¶ Dolori renum
apium ranunculum in vino et
oleo coctum et calide plasmatum
confert ¶ Anum confert per rupturam
eius si cum succo foliorum eius et
melle et farina fenugreci fit pulvis
et tepide apponatur indifferenter vol-
vitur et mox sine faciculum
elevat et excellit experientia
¶ Apostemati subasellis sive bubonum
in inguine propter maturandum sunt
confert succus foliorum eius cum
farina frumenti per modum paste
mollis emplastrum quod dolorem
intensum mitigat et calorem atte-
nuat et sic rumpit suaviter
dum apostema experien et hoc in cor-
pore delicato et apostemata bene
maturato etc.
¶ Plinius libro 20 dicit quod hydropicus
multum iuvat semen apii quod cale-
facit epar et mundificat et pu[rgat]
via urinis quare dimittitur quod
accidit in hiis qui diu appeti-
tum comedendi perdiderint magnum
est remedium ut semen vtar
apii ¶ Item idem plinius eodem libro
dicit quod apostematis apium pro-
tritum aut cum pane vel po-
lenta impositum mire auxiliatur
¶ Item quod petroselinum mace-
donicum et leuisticum sunt similia
ne cum apio nisi quod fortius

operationis sunt apio domestico
Armoniacum est gummi planete ut dicit Diasc. et Gal.
dicit quod virtus eius prima
est que calefacit et desiccat et
in dit in 3o gradu et 2a que mo-
llificat et resolvit et attrahit
et virtus 3a que resolvit duritie
in intestinis et splene et scrophu-
lis et Diasc. post hec dicta dicit
quod quod bibitur solvit ventrem
et expellat fetum ut in Sinap.
Preparatione eius fiat sicut
de sapio Circa instans dicit quod est gumma
ferule et est ca. in 2o gradu et sic.
in 3o et melior est albius et
purius et cum terra non admixtum.
Ulceribus oculorum confert mundificando
ea et lenit asperitate palpebrarum
in sapio et cum aqua disso-
luta confert lacrimis oculorum ibidem.
Asmati et coartationi anhe-
litus confert quod bibitur cum aqua
ordei in Sinap. Asmati et diffi-
cultati anhelitus qui cogit
hominem stare erectum confert
si cum croco et melle fiat looch
etiam confert humiditatibus que sunt
in pectore et epilencie in Sinap.
Tussi antique et asmati ex
grosso et viscoso flegmate confert si
due gutte vel iii armoniaci
cum ovo sorbili sumantur. Sed pag.
deinde pectus inungi cum dial-
tea vel butiro vel semine lini
vel branca ursina mollificativum
et addi et si cum croco et oximelle
fiant pilulle et dentur Circa instans.
Splenis duritiem resolvit quod
cum aceto dissolvitur et ponitur
supra Sinap. et dicit sic valet epi-
Ego operati duro non appono
nisi cum aliis operat. confortativis
Armoniacum bibitur 3 i cum aceto Ca[pitulum] 21
resolvit duritiem splenis Sinap. et
sic cessat dolorem intestinalem ibidem.
Circa instans dicit quod quod ipsum cum galba-
no cum in aceto dissolvatur et cum
pulvere costi et absinthii et cera
fiat unguentum ut cum vicino sple-
nis. Matricem provocat si fiat ex eo
suppositorium vel subfumigium et potest
addi galbanum vel assa fetida
Circa instans Sinap. dicit quod provocat urinam
cum aqua ordei bibita.
Lumbricos in intestinis putrefactos
resolvit si fiat emplastrum cum eo
et pice et melle Sinap. Ulceribus
confert quod ipsum cum mirra in un-
guentis ponitur et comedit carnem
corruptam et facit nasci bonam
et apanta dura maturat Sinap.
Lassitudini confert si locus li-
niatur cum eo mixto cum vitro
et oleo alcanne et aceto etiam con-
fert sciatice passioni Sinap. Ego
non pono oleum camomille quia
magis est in materia lassitudini
quam alia res. Vulneribus in recte
subvenit si detur cum succo ab-
sinthii vel psittacie addito et
melle et si ex eisdem fiat empla-
strum super ventrem provocat confert eis.
Arthemasia Diascorides
in libro suo de medicinis
simplicibus dicit in speciebus ex
arthemesie. Circa instans dicit arthe-
mesia dicitur ab nomine matris herbarum
cuius folia magis competunt me-
dicine et sunt vidia maioris
efficacie quam sicca et parum sunt
calida et sicca et sic in 2o Sinap.
de arthemesia non facit mentionem
dicit Ischiaticis confert si cum vino bibatur.
Matricis duritiem et Ca 22

timnoem soluit ac abortiuum expellit sumpta et supposita mater ¶ Arthemesia cum oleo amigdalinis mixtis et emplastratum super stomachum dolorem eius v die sanat Dyas ¶ Mensium provocat potata et fomento et cetera si recens super pectinem emplastretur mater ¶ Arthemesia sumpta stomachum confortat et sic sanat precordia mater ¶ Urinam provocat et lapidem expellit potata mater ¶ Contra malitiam apii bibiti confert ipsa cum vino bibita mater
¶ Contra dolorem capitis emigranea et cephalea detur aliqua operata cum vino decoctionis arthemesie ¶ Contra sterilitatem ex frigiditate quod cognoscitur quia humido mulieris est humida et herba et radice arthemesie et matricaria et radice bistorte antea fiat electuarium et detur mane et sero cum vino decoctionis arthemesie pluries balneari dato ¶ Ad provocandum partum accipe eius decoctio bibita et eius succus pessarium iniectus vel suppositorium pro pessario oleum eius et succus eius ◊
¶ Dyas dicit quod arthemesia menstruum provocat et constrictiones matricis resoluit et secundinam et fetum mortuum excludit urinam provocat et calculos frangit et stomachum confortat et portantem ipsam itineris laborem fugat et demones ¶ Dyas ipsa in pulvere redacta et ... data dolorem intestinorum sedat ¶ Pedum dolorem continere tollit ipsa cum axungia trita et imposita ¶ Et sic tollit dolorem coxarum ¶ Item contra dolorem pedum tollit radix eius cum melle comesta ita quod mirabile ¶ Dolori membrorum et tremori confert et timori si succus eius cum oleo rosarum mixtus locus perungatur
Aristolochia alia rotunda alia longa / rotunda habet folia quasi rotunda odorifera et florem in medio albidum et glandium russissimum in medio habentem grauis odoris sed nullius utilitatis et habet radicem rotundam similem rape et est femina / longa vero est masculus cuius flos est ponticus coloris et fetidi odoris et folia sunt longiora quam folia rotunde / et radix est longa longitudine unius palme et est tertia species aristologie que sublonga contineretur que multum est odorifera et utuntur ea in unguentis et oleis et confectionibus in apothecariis / et rotunda est subtilior et fortior in omnibus operationibus suis et virtus eius prima virtus est que calefacit et desiccat / et secunda virtus que abstergit et resoluit / et tertia virtus que facit nasci carnem in ulceribus matricis et aliis ulceribus et maxime longa quam ipsa est debilioris subtilitatis et virtutis Sed rotunda propter sui subtilitatem confert pectoris antiqui dolori et ventositate grossa et cruda et expellit infixa corpori et expellit putredinem et abstergit ulcera sordida et abstergit dentes et gingiuas et confert asmaticis et singultui et podagre et rigoribus febrium et apatibus

splen et dolori lateri quando bibi-
tur cum aqua in sap. Item dixit
quod longa et ro. ca est et sicca
in iio et rotunda magis appetit
medicine et radix eius magis
quam folia et colligitur radix an-
te generationem floris folia cum flo-
ribus colliguntur prouenimus signa
et habet virtutem dissoluendi consumendi
et expellendi venenum secundum illo
Item contra epilentiam vngatur spina
a collo infinitus cum oleo in quo
aristol ro. castoris sulfur vi-
uum euforbium coquitur multum
confert. Item dixit. Asmati vel sit fu-
matur per partes puluis aristol
et ʒ partes puluis genciane con-
ficiatur cum melle ad modum ele-
ctuarii et hoc asmati humido
Item dixit. Extrahit infixa corri
et fenestra ossium et confert pu-
tredine abulcribus sordibus
et fraudulentis et mundificat
sorditiem eorum quando fit
emplastrum cum herba eius et ibi
quod miscetur cum oleo et melle et
intelligo de puluere radicis re-
plet vlcera profunda et abstergit
dentes secundum illum r sap
Item dixit si lichinus fiat
et melle intingatur et puluere
aristol super spargatur et imponatur
vlcerum vel fistule mortuatur car-
nem lenit corrodit. Item quando
de ipso aristo bibitur pondus
ʒ i mundificat feminas a superflu-
itatibus matricis corporis et prouocat
et expellit fetum et cetera quando
fit nasale cum ea facit hoc
in sap. Item contra venenum et
morsum venenosorum detur
puluis eius cum succo mente
vel vino. Item dixit.

Conquassacionem membrorum confert quando
bibitur cum aqua que quassacio
accidit in capitibus membrorum et
musculorum conuenientior est omni
alia medicina in sap
Asarum habet folia similia Cap. xxx
edere arboralis nisi quod sit
minora satis et rotunda
et non frangibilia et habet flores
intra folia iuxta radicem
cuius color est purpureus et est flos
eius similis flori iusquiami
et habet semen simile carthamo
et habet radices multas tenues
nodosas similes gramini nisi
quod sunt subtiliores satis et habet
odorem bonum et nascitur in mon-
tibus vbi multi sunt arbores et
calefaciet et pungit linguam
multum et eius virtus est quod prouocat
vrinam et cetera et confert ydropicis
et sciaticis in sap et sunt dicta
dyascorid
Item illud quod est innatum in
astro est radix et virtus eius
similis est virtuti acori nisi quod
est forcior ea secundum in sap. Item eiusque-
to planta asari est aromati-
ca mordicatiuus gustu et melior
pars plante est radix que est
grossa et spissa et cuius odor
est suauis subtilis et sapor
acutus cum stipticitate modica
complexio et proprietas eius est
calida et sic in 3o secundum aliquos
secundum verius est quod sit ca. in 2o et
sic in 3o et est subtiliatiuum aperitiuum
opilationum resolutiuum solutiuum
ventris prouocatiuum vomitus et est
in eo stipticitas modica vel veri-
ficatio eius melius secundum quod mi-
scetur ad faciendum solucionem cum aqua
casei cum spica et aqua mell
Posse eius est facere vomitum

Flegma

et educit preventrem et provocat
urinam et educit colericam et
flegma sed manifestius flemma
et educit qcrantisis et innectis
maticas et confert doloribus corporis
et ipse infusio eius / alii vero mo-
di administrationis ipsius inmati
sunt et magni iuvamenti est ad
opilationem epatis et splenis et
ydropisi — duritiem eorum et morbos opila
tionum sicut est ydropisis et yctericia
Cap. 27 — splen — et duricies splenis et precipue virium
decoctionis eius et febribus
febr. — opilationum / ~~sicut est ydropisis~~
et febribus antiquis et tu dic
flentias et melancolicas et
provocat urinam et augmentat spermam
¶ Dosis eius est infusionis po-
tio ab aurei i usque ad ʒ iii et
pulveris eius usque ad ʒ i usque ad
aurei i° hec mesue indecoctione
et contritione rem sustinet me-
diocritatem sed multam quantitatem plus
vomitu — vomitum provocat quam ventrem
solvit hec mesue ¶ Ceta ob dic
urina — quod urinam degrosso flente co-
stipata provocat ydropisim provocat prima
purgat colica in indesiccat
¶ Oculorum tunica corneam
attenuat quod ponitur in collirijs
et clarificat visum ignotum
et hec in serapione ¶ Ydropicus vel
to magnum iuvamentum est vi-
num sine musto in quo agaricum
ponitur per tres menses dimitte co-
letur et potetur hec mesue et in serap
dicitur in ʒ aurei azari ponitur
in xii congios musti novi et in
vase obturato dimittitur duobus
febris — Ca. 26 — mensibus
¶ Et febrium rigoribus vero quando

misceatur cum oleo et vino et in
ungitur corpus quia calefacit
in serap et spina cum eius oleo
et lactuno facit sudare et confert
opilationem febrium hec ille
¶ Pungit sicut eleborum album
quod qui bibunt ʒ i cum mulsa
et aqua mellis diaphi et est in serap
vesica — Renes et vesicam fortificat do-
lorem intrinsecorum membrorum sed ignotum
et est in serap modum non ponit
Atriplex species eius sunt
due domestica et silve-
stris prima eius est aquosa
et est in ea viscositas et superfluitas
eius in ventre est cito et virtus
eius prima est frigida in primo et humi-
da in 2o et 2a virtus est repe-
lentiva resolutiva parum et
3a virtus est que confert apostematibus
calidis et herisipule in principio
cum in fine et cum induratur
apostemata — apiu et infrigidatur silvestris vero
agrestis magis competit / sed prima
virtus seminis eius est virtus que
abstergit et 2a virtus quod confortat
yctericie con~~fortat~~ tingentis ex o-
pilatione epatis hec Gal et est
in serap idem diaphi qui coquitur
et comeditur mollit ventrem
et quod fit emplastrum cum eo crudo
et cocto resolvit apostema et semen
eius bibitum cum mellicraton
curat ictericiam in serap
¶ Rasis semen atriplicis facit
vomere vomere forte et vidi hominem
qui bibit ex eo ʒ duas et fecit
ipsum vomere et asselare usque
ad debilitatem magnam hec ille
Aranee tela vires habet
constringentes admixta
quibusdam ungentis et
fe — temporibus imposita curat febre

Avellane ex primo gradu cum zucaro ut et Amigdale Autoritate ypocratis Augmentum faciunt in cerebro et in ... ...

sanguinem defluentem retinet
supposita vulneri in cano prohibet
pro sanies, sine tumore vulnera
sanat cum alio ros' tacta dolorem
aurium mitigat aranea tacta
et imposita in plagella et fronti
imposita vel temporibus tertianas
passiones x febres tertianas prohi-
bet album opus aranee x alba
tela corio ligatum et collo
suspensum quartanam, tollit ut di-
citur in dyascoride, compertum est

Aurum temperatius est
omni metallo est enim ca-
et siccum, sed quia caliditas
in eo est parva sine mediocri
excessibus inde non ponit virtute
sed confortandi et depurandi
unde asperitate sua superflua ab-
stergit sicut cera ... apparet quod asperita-
ta proprietate hunc cor confortare
potest sicut quod depurando quantitate sua
et asperitate membra a superfluitatibus de-
tergat et forsan hic est temperata
complexione sua et virtute
qua cum celestibus participat
in occulto. Unde sic temperata
et ut volunt sapientes platearius et alii
non ledit cautherizando sicut
alia metalla ut ... volunt
unde eo cautherizatur quod non
quantitate vel asperitate sua contingit
ita intimus reputo pro quantitate
et asperitate quibus dicitur depurat
et sic confortat sicut cor specialiter
et alia membra confortat tem-
peratissima sua complexione
et virtute occulta pro virtutibus celestibus
suarum notarum

Et si dicatur aurum non intrat
membra sumentis nec incorporatur
quo non potest effectum hic nisi in
tantum suo quantitate vel asperitate
sua cum limata sumitur dico quod
experientia ostendit cum vinum de-
coctionis auri cor confortat
et vinum in quo extinctum est
aurum longe plus splenem co-
sed quia vinum in quo extinctum
est ferrum vel calibes et lapides
videmus confortare cor et
proprietate hic in multis operationibus
nisi sumpti intimus vel exterius
applicati et portati vel usi
sine hic quod administrantur vel ...
tuscant, et tamen hic non sua quantitate
vel asperitate, sed quadam virtute
influxa a celestibus formis
est factum.

Contra stomachi infrigidationem
limatura auri cum cibo vel
potu data ... ego vero non data
non adhuc quemcumque dicendum et non
cum cibo. Contra splenis passionem
bibat vinum in quo candens aurum
est extinctum data. Contra
lepram x elephantiam limatura
auri data in cibo vel potu videlicet
depurando superfluitates, consumendo
et exigendo pro cel... dati con-
tinue curant passionem, tamen generaliter
... vel theodoritus anatarum
semel aut bis in septima in
cibo vel potu hunc data.

Non vel plat., illas medi-
cinas cum cibo vel potu per
motum cibi vel potus data ...
in potu mittimo delatio vel
scilicet sedatino sed potu primo ad
et in tempore quo medicine laxa-
tive dantur. Ad cordiacas faci-
endas sine cantaria plus
omnibus videlicet metallis sapientes et data
... et data assignata est sed in primo

tertiana
quartana
cor
cor
sto
Ca z 1

Gilbertus dt cap° de dolore ma-
tris qz stercus cuiusq hirundinis
anis cm et ideo meliores cortice
sunt ex anis qm cum stro
Et columbas retinentas can-
tharizent anno ale columbe
siue in aulo siue in massa
libenter adducunt i. locum suum
redeunt in scap

Cam 28

Avena e herba nota cuius
folia sunt ut folia tri-
tici in primo gradu estiu sa-
por eius i. gmi ul scrius s
Bal e acuitas parua et virt
eius est qz resoluit apanta
dura et confert fistulis que sunt
intus oculum et cognoscitur pista-
bilem s diascorid qui fit ex
ea emplm i. ex farina eius
curat scabies et resoluit apu-
ta dura et comprimit cocta sucus
cum qd misceter cum farina
et exsiccatur et qd vti volumus
in succi qualiter cum aqua re-
frigatus vicet hz relaxantes
et addimez tumorez facientes
hz in scap et diasc ponit ca
inter medicina ca et sic in po
gdu rel

Cam 29

Balanstia flos e mali-
grnati s cta ° et diasc
et qz s domestica gnatur
et qd silvestra cuius sunt flores
balanstie et e fca et sicc in
p° g et sinatur p xij annos in
multa efficacia cta ° s Bal

Cam 30

in secretis balanstie fca est
bica et sapor eius e stipticus
et virt eius e fri et sicca forte
et sicitate nō pauca Bz virt
2a que incernat / et 3a que

consolidat et tenasmo et vlcera
in testinorum et conser sputo sa-
guinis et vlcibus intestinorum et fa-
ci qd fluit ad ventre et intestina
et matrice quomestruis hz in scap
capitulo de malagranato dicitur
balanstia est stiptica et sicca-
tiua stringit gingiuas et con-
glutinat vulnera que sunt
cum suo sanguine et fit decoc-
cione eius collutio oris p gingiuis
sanguinolentis et dentibus comotis
et fit cocta emplastrum crepature
quando intestina descendunt in
in osseum hz ibi et in cap° de-
balanstia ponit eaz inter menas
i 2° g ca et siccum
Alfonsus dicit qz pessarium
de coctione balanstie stringit //
fluxum cum qm debilitate virtus
retentiue pnet et ex nastale
in eius decoccione intinctum et
appd sola fomtatio regionis
matris ex decoctione eius gfert
Contra vomitum colericum ba-
lanstie et psidie contrite coquntur
in aceto et spongia eo intincta
sup scbm pectoris ponatur cta °
Cont fluxum ventris ex debilitate
virtutis retentiue decoquatur bala-
stia in aqua pluuiali et fiat
fomentatio cta °
Et idem dicit qz puluis balanstie
vulnera consolidat et qz loco
boli puluis balanstie pt poni hic
Blete vel bete i. sicla due //
sunt eius species alba s
et nigra et sunt oppositis
ne et dur ca et humide in primo
et aliqui dicunt qz sunt frigida
et ista diuersitas est s qz e alba

vel nigra que ita dicitur quia vehementer est viridis que propter vocatur
sicla et stringit ventrem precipue
cum alba lenticula cocta utique
est virtutis bauroticae subtiliativae
resolutive et aperitive et lenitive
et est resolutio eius fortior resolutione attriplicis. Sed in nigra
est stipticitas et propter in radice
eius et humiditas blete que
abstersiva est temperate ita est quando
ventrem laxat et mensitas que
stomachum et intestina mordicat et
maxime quando stomachus et
intestina sunt multi sensus et
blete decoctio vel succus laxat
ventrem et folia stringit et continentiam dat parum ut continentia
aliarum herbarum et generat humorem
malum et aliqui dicunt contrarium
et hoc est propter suam nitrositatem et
nos scimus quia inflationem generat
et rugitum et dolorem ventris
pinguium tamen si corrigitur sicut
carnibus pinguibus vel aceto condit. Convenit satis sanibus
in hieme in sicca regione secundum
cremonensem hec in sap et in dictis
cremonensi
Cerebrum mundificat quando decoctum
succo eius et melle fit sternutatorium hoc est propter nitrositatem eius
et sit auribus infusum dolorem
aurium mitigat in sap
Tinitum delet succus eius
cum felle gravis si eo fiat caput
purgium et etiam ad ulcera aurium
in dictis cremonensis sequitur
Aurium dolorem sedat aqua
decoctionis eius tepida auri
instillata in dictis cremonensis

et eius decoctio sufficit capitis
delet si caput inde lavetur et
lendines etc. in sap et debent
hic radices cum foliis decoqui
et de cocto eius super fissuras
que fiunt a frigore precipue sec.
cremonensis
Opilationem epatis et splenis
cum sinapi et aceto comeste
conferunt cremonensis et ibidem
dicitur et tu dic si eius constipitate intestinorum
Colice est medicina antiqua
bona hic de agricultura et est in
sap quod quando caput linitur cum
succo eius occidit pediculos
In alopicia facit oriri pilos
et curat ulcera manum et impetigines succus eius quando locus
patiens inde linitur in hic
agricultura et in sapiore
Admorpheam si locus primo
cum nitro fricatur fiunt et folia ita cruda cathaplasmata
postea etc. volucra compescit
dyasis et in sapione

Betonica vel bulwirz a
herba ut est sapor eius
acutus est et prima
virtus eius est quod calefacit
in gradu 3º et 2a virtus que incidit
et abstergit et 3a virtus que
incidit humores grossos et
frangit lapidem renum et mundificat et abstergit pulmonem
et epar et provocat etiam et in dicitur
urinam et confert epilentie et curat
attonices iunorum et lacterum
et quando ponitur super morsum
animalis venenosi confert etiam
etc. sciaticis passionibus et concretationi arteriorum hoc Galienus et
etc. est in sapione etc.

Capitulum 31

Dolori capitis ex frigida causa
in eo existente fiat gargarisma
ex collatione eius et staphisagria
et aceto si fiat ex fumositate
stomachi potest vinum decoctionis
eius scilicet bethonice etc. c.
Valet radix eius in aqua co-
quatur usque ad consumptionem tertiae partis
aque si inde frons liniatur
sedat dolorem idem faciunt folia
viridia super frontem emplastrata facta
vulneri cutis capitis pulvis
eius impositus cito sanat illud
et conglutinat idem faciunt folia //
viridia emplastrata in simplici remedio se-
pe emplastrum removendo. *capud*
Ad vulnera capitis perveniente ossa
ex lesione fracta si de foliis lin-
guis fiat emplastrum in simplici
Et non quod sunt de foliis intelligitur
nisi expresse radix nominetur
Apparentia calidior oculis confert ipsa
sedando si liniatur aqua de-
coctionis radicis eius usque
ad tertiam decocta simplici
Item faciunt folia viridia seu hu-
mida trita et emplastrata idem
in simplici ʒ i bibita contra inflationem
cum aqua scilicet de ieiunio confert
absinthii visus in simplici
Epilentice potatur cum aqua
in qua rem prestat remedium in
simplici et ʒ iiii cum aqua pota-
ta corrize et catarro confert ibidem *catarro*
Dolori dentium confert collutio
oris vini vel aceti decoctionis
eius in simplici
Emoptoyci id est excreantibus san-
guinem cum vino et aqua pota-
tur in quantitate ʒ iii tepide confert in
simplici Tisicis id est ulceratis
in pulmone et saniem in pe-
ctore habentibus quando cum melle
mixtum admodum electuarii mellis
subvenit in simplici et cetera diptamus
sunt quasi omnia hic de simplicibus
recitata Stomacho malo id est
male digerenti quantum faba est
sumatur de ea masticando et tran-
gluciendo et mox post bibat vinum
tepidum multum confert simplici
Cibum digerere facit si quantum est
faba contrita sumatur cum melle
post cibum in simplici
Obiectum ʒ iiii in potu datur cum de-
coctione mellicraton ventrem laxat *vent*
Eructuationi acetose confert
si cum potu vel in potu detur
patienti Venenorum fugam facit
fortitudo quando radices eius sumun-
tur cum ydromellis in simplici ratione
Fastidium aufert convalescentibus
si ipsa bibatur cum oximelle in simplici
Colice et dolori intestinorum //
ʒ iii contrita sumpta cum iii coctionibus
aque calide confert in simplici etc.
Si addit absinthium et per processionem
clisteris si forte affuit constipa-
tio Dolori lateris confert
si ʒ ii contrita cum xvii granis piperis
et in cotulis vini calefacti
sumatur in simplici Et in diptamus
vero detur ʒ iii et grana piperis xiiii
ydropicis ʒ ii cum mulsa febri- *yctero*
citantibus non febrientibus cum vino
et melle in simplici et sic vero idem
ibidem
Epatis dolori cum aqua bibi-
ta confert et ʒ i cum aceto et melle
bibitur curat dolorem splenum in
simplici Diptamus cum vino cocta //
sumptus hic confert
Sciatice nefretice et eius suf-
focationi ʒ ii contrita cum ydromelle
et aqua in simplici et sic confert
quassationi et casui ibidem
Diptamus datur cum mulsa
Dolori ventris et inflationi

poda

eius herba tota trita et empla-
strata sedando confert in Serap. et
sic videlicet podagre ibidem
Virtus difficultati z in decoc-
tione aqua ca. bibitur in Serap.
sed si mulier non habuit fetum de-
cum vino et aqua ibidem
Nervorum volneribus confert emplastrum
decocta fetum suppositum in Serap. sic
videlicet in ibro ... volnimus calefa-
ctum ibidem
Matricem mundificat et innatum
conceptum si expulsione eius et
melle electuarium sumatur et
fomentum ex aqua decoctionis
eius fiat etc. suppositum decocta ...
morsu — morsibus venenatorum z in ...
cotilla j vini datur et confert
in Serap. Maliae medicinarum
mortiferarum confert z j cum vino
bibitur et si prius hec sit bibit
et postea sumpserit aliquid in
quo sit ... vel medicina ve-
nenosa aliqua non nocebit ei
in Serap. etc.
Veneno ex morsu canis ra-
bidi extrahit emplastrum ex foliis
eius tritis factum et superligatum
in Serapione

Berberis est arbor spino-
sa et vocatur spina a-
cuta et rubus rubens
et fructus eius est rubens parvus
oblongus similis grano mirti
nisi quia est minor et interius le-
gumen et eligendi sunt grani-
no perfecti in Serapione
Et ca. ... dicitur quod similiter ... fetus
... annis. Gal. dicit et est in Sera-
pione quod virtus huius arboris est
similis virtuti arbori pirorum
et hic intellige agrestorum pirorum
que in regionibus calidis crescunt
nisi quod arbor pirorum est stiptica

stipticitate forti sed fructus berbe-
ris cum stipticitate habet rem que
incidit subtiliter et virtus eius
2a est quod prohibet et retinet omnes
egestiones que ... quando
comeditur aut bibitur. Sirupum ca.
... et ... mesue et est in Serap.
... et sic ... incidit et
prohibet sitim ca. et fortificat (fetum pro epi)
epar et stomachum ...
et est in Serap. proprietas eius est
quod confert apostematibus ca. quando sup-
ponitur eis. Contra dolorem ca-
pitis ca. dimitte berberis 1
fructus tota nocte in aqua ma-
cerari et mane dat aqua
ad potandum ca. ...
Epatis calefacti confert si pul-
vis berberis cum succo sola-
ni conficiatur et supponatur epi
calefacto ca. ...
Ego vero ad comedendum et biben-
dum darem
Fluxum antiquum quando co-
meditur aut bibitur abscindit
et humiditates antiquas que
fluunt ... Serap. et est (mat)
...as. Fetum expellit si
venter ... cum radice ber- Cam 32
beris ... aut si fiat
... in vino in Serap.
Sagittas hastulas et spinas
in carne fixas extrahit si ra-
dix ... eius tritam emplastretur
in Serap. ... dissolvit videlicet
si decoctione fructus eius et
... fiat siropus et sumatur
... ca. ...
Nota quod hic de bedellio de-
metha et ... loquitur Serap. sed quod
Dyascorides loquitur ... de bdel-
lio indico et eum prosequitur Serap.
et in ca. de bdellio indico
... in meo Serapionis libro
z x l. Sequitur aliud

Capitulum 33

Bdellium de metha est //
arbor nota et maturatur
in metha et comeditur
dulcis sed in hyspania non ma-
turatur sed est fortior ponticus parum
acquositas et est ass. Talis est
stipticum fortem stringit ventrem /
fortificat stomachum et natura eius est se-
natura palmarum licet est insipi[dus]
et licet in latino non ponitur illi gra-
cia in tabula capitulorum et more
capitulorum inter medicinas ponitur
que sunt frigide et sicce in primo gradu
Circa quod dicitur quod est calida in 2o et hu-
mida in 1o gradu et est gumma arboris
rotunda ad similitudinem galle que
in arbore olim reperitur et de partibus
ultramarinis defertur sed unquam
sit glutinosum habet spiciem et virtutem
habet constringendi et attrahendi. Circa
quod dicitur. Diascorides dicit quod est lacrima
arboris que in armenia nascitur
et que in modum resine manat
et probatur bona quando est lucida
subalbida levis equaliter tersa
et que facile mollitur pinguis
sine ligno et sordibus gustu
amara et odoris boni ut est
arabica / Ex india affertur sor-
dida nigra et maiori gleba
que odorem habet asphalti adulte-
ratur autem gummi admixto sed non
ita amaritat in gustu ut /
vera sed est glutinosa et non boni
odoris. Potest autem calefa-
cere et relaxare et ut dicitur in more
solue ammodicates duricies
mollificare / sudorem movere ma-
menstrualem et urinam provocare
singultus atque ventositates solvere
lapides in vesica frangere

miscetur cum tyriacis medicinis
tumores solvit / duricias frangit /
ydropesim tollerimus medicatum
antea stomatica est ad salivam
hominis ieiunii soluta indigorem
compescit tumori matris fumi-
gando succurrit abortum facit /
hemorroides vesice excitat cal-
culos frangit / sanguinem ~~frangit~~ re-
sina prohibet / tussim mitigat
morsibus venenatis occurrit
Doloribus lateris fert auxilium
Ventositatem indigestioni mixtum aqua
et vino depellit. Hec omnia
operatur quia malactice et api-
tice virtutis est et ideo potest instanter
calefacere et stricturam relaxare
et ea que tumores et collectiones
habent evaporare hec in Diascoride
Circa quod dicitur quod dissentiunt compo-
maria acuta repugnat apta
intimis vel cholicis inunctum facit
tussim sanat vel mitigat mor-
sum reptilium purgat cum aceto
et sapa apta testiculorum sanat
hec circa quod. Tamen in predictis //
aliquis dicatur frigida et siccum
aliquis calida humida aliquis ca-
et sic conmatulite in metha ca-
et potest esse et humida quia dulcis
est ut dicitur contendite in hyspania
deinde ponticum et ideo frigi et sicca /
In mea dispositione inter matulite
et tinditez in metha vel arme-
nia potest esse calida et sicca et hec est
modicum cum malitez comple-
tam et fructum quod arboris natura se habet
sic et gumma sine lutinum eius
quo utimur pro bdellio quod et bdel-
lium rotumque in receptoribus
et medicinis. Bi bdellium de
metha dicitur dici gummi quod non secundo

vent
ydro
indigo
calculos
tussim
morsus
tussim
morsus
testi
movet
sudor
men
urina
singultus
lapis

Mirra vero ut vult est bdellium quod est gum-
mi est bdellium indicum de quo
dyascorides loquitur tunc ad scisti-
culum et est nigrius mollius
et sua operacio fortissima est
mollificacio et aliud est arabicum
et est siccius et magis siccatum
quam mollificatiuum Sed virtus
illius quod est recens est humida
et eius fortissima virtus est
mollificacio et quando plus veta-
statur amarior est et acutior et
et siccior sed non ponit serapio
gradum in calore de bdellio indi-
co et in ordine calorum ponit
eum inter menas calidas in 3° gradu
cum in tabula caplorum ponitur
inter medicinas que sunt calide
et sicce in 3° gradu et ea que super
adnassi dicuntur a serapione ceteri reci-
tantur et quod unum genus est sicu-
lum aliud arabicum Galienus
in serapione recitatum dicit et virtus
bdellii prima est calida desiccatiua
et secunda est mollificatiua et disso-
lutiua et 3a virtus que dissoluit
apostemata que fiunt in canna pul-
monis et tumores qui fiunt in
crepatura intestinali quod soluitur
cum saliua hominis ieiuni deinde
fiat super unguentum quod in potu
sumitur frangit lapidem et prouocat
urinam et expellit ventositates
grossas et dissoluit apostemata
dura et iuuat dolorem costarum
et attenuat humorum hoc ille
Et dyascorides dicit si in potu sumatur
sumptus tussi et morsui animalium
venenosorum confert et in unguentis mixtus
dulcificat humorum et duriciem
ipsorum mollificat Similiter autem
facit quando teritur et proicitur super
ipsum vinum aut aqua calida et
fit inde unguentum et hoc in serapione
inde quod miscetur cum medicinis
acutis laxantibus scilicet prohibet
acuitate earum nocere intestinis
et in aliis membris et confert
tenasmoni et de proprietate sua
est prohibere nocumentum medicine
acute reuma, excoriationem
intestinorum et confert emoroydis
Et dosis eius solius a ʒ i usque
ad ii et alii dicunt a ʒ ß usque
ad i et augmentatur impotentia coitus et
meliorat et iuuat in omnibus
et resoluit sanguinem coagulatum
hec in serapione

Brionia calida et acute
virtutis est et 2a virtus
est que abstergit et sub-
tiliat et tercia virtus que resoluit
duriciem splenis et urinam
mediocriter prouocat hoc in serapione
Mesue calida est et sicca in 3°
gradu et est composita ex partibus igneis
cum partibus terreis admixtis sed
igneitas est dominans et ideo
est acris mordicatiua cum
amaritudine pauca et est in ea
stipticitas aliqua et est incis-
siua et inbibificatiua subtilia-
tiua et abstersiua et sic dicta
Galienus ut idem mesue recitat et
dicit idem mesue quod acuitate
sua nocet stomacho et epati debilibus
mordicationem faciens et ideo
notandum quod remmatizat membra a-
uicis membrus ad stomachum et
corrigitur primum nocumentum ad
reus aut mella passarum et

speciebus confortativis et adoriferis zinziberis. Nocumentum corrigitur cum rebus stipticis sicut masticem et citonia et huiusmodi.
Potus eius bibitum prohibitum lapides dyascorides habet Mesue cum decoctione vini albi. ¶ Possunt eius radix et semen succus et pulvis educere flegma provocare urinam et mundificare cerebrum et nervos et membra ancilia a superfluitatibus flegmaticis et putridis et aperit oppilationem viscerum et renum et confert cum omnem modum administrationis epilencie et vertigini et egritudinibus nervorum frigidis ¶ Et non ex his tantum cocta in mesue confert predicta et cum demorati et confert inveniato magno asmati et tussi et semen sumptum lambitivo et etiam dolori lateris et nimius usus est eius periculosus ut dicit habet Mesue ¶ Et ibidem dicitur quod dosis radicis est a dragma 1 usque ad ii et succi eius a ℥ 1 usque ad iii et plus habet ille
¶ Sed infra nota dyascorides quod dicit ℥ ii dosim et si plus accipit mania fiat ¶ Epilencie valet et etiam apoplexie si decoctionem bibat ℥ 1 Serapio dyascorides vult quod sic bibatur anno toto etiam stomaticis vel spasmaticis
¶ Rissississimis labiorum confert si cortex fructu et radicis emplastrum fiat et sale bene mixtis in Serapio
¶ Ulcerationi suboculo confert si cum salis misceatur ut dissolvatur
¶ Tussi et asmati et dolori lateris confert quando cum co et melle fit looch et sumitur in Serapio
¶ Ysiticos? cocta in aqua et fomento adhibita purgat dyascorides
¶ Splenem confert quando decoctio eius cum aceto xxx diebus bibitur ipsum desiccando dyascorides in Serapio dicit quod duriciem splenis sic potata resolvit et quod cocta et ficubus fit emplastrum super duriciem splenis et confert
¶ Matricem mundificat et fetum expellit quando fit inferioribus fessio in eius decoctione in Serapio et quod subicit eam super ventrem facit habet ibidem et tamen dicit sic eam provocat
¶ Urinam provocat quando potatur in Serapio ibidem dicit quod summitates herbarum plante in principio suenatimitatis coquuntur et comeduntur et provocant urinam mediocriter et ventrem laxat habet ibi et vitis dyascorides quod capitula eius in vino elixi et comesti faciunt hoc
¶ Ysplenem purgat et omnia dicta etiam facit succus radicis eius cum mellicraton bibitus in principio Serapio in Serapio ¶ Undiyass ro dicit succus herbe uno tempore cum multa bibitus omnia hec facit et flemma deponit habet ibi ¶ Allac uberibus succus reddit succus eius cum tysana coctus et bibitus et etiam succus urinam eius dosis dyascorides
¶ In dyascorides dicit succus stipitum eius cum frumento cocto bibitus lac provocat habet ibi ¶ Cutem mundificat et abstergit pannum cutis et vestigii nigra bathor et cicatrices ulcerum radix eius mixta cum orobo et fenu greco si

urina
cerebr
capitis
viscera
renes
epilepsie

asma
tussi

uoc
epil

lar

neruis

cutis cum eis abluitur vel fricatur
hec in serap. ¶ Et in dyasc. dicitur
colorem bonum reddit cutis et rugas
in vultibus distendit, lentigines :
purgat cicatrices et livores et pannum
emendat hec ibi. Sed lavanda
sunt prius lota cum aqua frigida
ut ibidem dicitur ¶ Morsibus
venenosis confert et causa multis
potibus et abortum facit si ʒ ij
sumpte fuerint hec in dyasc. et ad-
dit si plus accipitur scilicet ʒ ij in-
saniam facit
¶ Alopecia resolvit et aperit ea in
quibus sanies est aggregata et pa-
naricium sedat [...] cocta sit
emplastrum cum vino hec in serap. fer-
tur ossa fracta consolidat corrupta
dicit dyasc. ¶ Scabiei et lepre
[...] cinis eius [...] vel in-
unctus cum lotus confert in serap.
et dyascoride
¶ Cum ceteris cathaplasmata
[...] et alia supradicta
dicta confert in dyasc.
¶ Si tecum eam portaveris omnia
mala a te effugient in dyasco-
ride [...] est. Et non
in serap. et in dyasc. omnia hec
et eodem modo vz virtus magna [...]
[...] est quam bucoma
¶ Nota [...] in libro de proprie-
tatibus medicinarum [...] cap.
xxxviij de lapide armenico q
[...] et purgat [...] colera nigram [...]
[...] sine scientia
[...] putat esse bolum
armenicum et [...]
hec [...] ad capitulum de bolo
Bolus armenus eligitur
cuius color ultra cro-

ceitatem subrubicundus est non
[...] et quod cito te-
ritur sicut calx sine lapide bone
in serap. Et [...] sua et siccitas
est in 2o gradu et in serap. prima
virtus est que desiccat desiccatione
forti 2a virtus est que constringit
et 3a que confert ulceribus intestinorum
et fluxui ventris et sputo san-
guinis et fluxui menstruo et ca-
tarro descendenti a capite ad
pectus et [...] anhelitui
[...] catarro et propter hoc [...]
confert [...] quia desiccat
ulcera pulmonis [...]
non [...] nisi [...]
magno et sunt dicta [...]
¶ Galienus in libro [...] de simplici me-
dicina sequitur
¶ In febribus pestilencialibus [...]
ʒ ij datur cum vino subtili mo-
dicum limphato si febris non
est fortis si vero fortis est febris
cum vino tali multum limphato
et sumitur cum vino subtili et [...]
[...] et confert maxime et [...]
modo confert eis qui [...]
potum eis in tempore pestilenciali
[...]
[...] hec in [...] libro [...] de
simplici medicina [...]
et in serap. ¶ Emoroides si vi-
[...] est passio [...]
pille [...] bolo pulverisato [...]
[...] pulverisato et [...] ad
aqua [...]
et [...] dragagantum
[...] cum aqua et postea
fiant pille et teneat eas pa-
ciens sub lingua [...]
¶ [...] sanguinis [...] stomacho
confert pulvis eius cum pulvere

Ca 37

livor / pannus
abortus
ossa
intestina / fluxui / catarro
[...] pille [...] medulla [...]
[...] tisicis
pest.

grani aca combusti et succo /
plantaginis datus potui cura ø
Ad fluxum ventris sanguineo et
dissentericis commisce pulverem eius
cum albumine ovi vel cum toto ovo
et fac tripellas vel tortas prius
cum farina et predictis in pa-
tella frixas et da mane ʒ 1
in sero similiter vel da pulverem eius
cum succo plantaginis potus si
fluxus sit ex superioribus intesti-
nis vel in suppositorio clistere si inferiori-
bus intestinis sit Sed non quod
prius purgatio dz precedere hic cura ø
Non oz quod semper purgatio precedat
Item emplastrum factum ex pulvere eius
et albumine ovi et aceto modico
si in superioribus sint intestinis super
umbilicum ponatur si vero in inferioribus sint
Ca 36 in inferioribus intestinis ponatur
in pectine et renes cura ø / et
suppositorium ex pulvere eius et succo
plantaginis et bombace ad idem est idem
Ad fluxum sanguinis narium pul-
vis eius cum succo sanguinarie
imposita prodest et emplastrum ex pul-
vere eius et albumine ovi super
tempora positus cura ø
Et non quod tisici vel febre pestilenti
asmatici catarro laborantes seu asmatici de
catarro premeditando non curantur
per bolum immo magis incurabuntur Gal
ubi prius etc /
Ad fluxum ventris liquefactio a-
in acuta febre vel pestilenti
febre vel in febre putrida ut terciana
non ubi propter maliciam materie diminuitur
fluxus et propter defectum virtutis
est effluxus curatur ʒ ij bo-
lar vel ʒ 1 cum aqua pipinelle

salubrius datur sed prandium
fiat post aliquod tempus post sumptionem
boli quia utile est et efficax
experien / et similiter ex Gal de sim-
plici medicina
Ad fistulas et corrosivas materias et
ulcera et cum ulceribus putridis sive more
et ulceribus sine decoctis que de-
siccatione indigent conficitur
cum cotone intincto aliquo immi-
ttitur sordem aufert et mundificat
siccando sedat et purgat Gal
de simplici medicina
Ad fluxum ex tussi de bolo multum
possunt experien et in antidotario
almansoris Et casui et guttis
ovi pulvis boli cum oleo rosarum
mixtis et cum stuppa lini bene
appositus super locum lesum cito per
lesionem consolidat hoc experientia

Boragio calida et humida in primo
est folia habet aspera et lata
florem blaveum cum semine
longo nigro et subtili sed ali-
quos folia et flores cum seminibus
longis et subtilibus competunt
medicine radix / ratio et folium ex-
siccata non sunt efficacia aliquando
flores cum semine per duos annos
ut servantur in bona efficacia / virtute
habet confortandi cor et sanguinem
bonum generat herba cruda et co-
cta utilis est in dieta et sira-
pus ex succo eius et conserva
vel ex decoctione eius sine //
floribus eius utilis est / contra malan-
melancolicis ictericis pulmo colicis et melancolias et ycte-
ricis et asperitati pulmonis sic
et cum carnibus coctis et comesta
vel hoc sed cura ø / et tremonensis
indicat / Et addit idem tremo-
nensis idem recitando constat

colera m

q purgat coleram ru. et citrinis
patientibus et coleram nigram sub-
venit. Et nota quod buglossa que

c de buglossa

borago rusticorum vocatur consimilis
nobis propinque est nec boraginis
et dicitur quasi quod cum aqua bibi-
ticiatis multum prodest et est quedam
species eius longa habens folia
strictiora quam borago et flores
in forma similes et semina n...
que sunt minora et aliquid tendunt
ad colorem purpureum et aliquid ad
blaneum sine lazurum et huius
radix aliquid invenitur in bca et
illa secundum experientiam dicitur utilis
quod cum butiro terit et bibit
albos qui tradit nisi generis sunt
Alia vero species que habet folia ni-
griora foliis boraginis et puncta
asperiora et grossiora habentia et sunt
strictiora quam folia boraginis et
sunt latiora et breviora foliis
buglosse et sunt super modum plana
foliis tardius fallecunt ... anguis
in altum crescat habet est antequam
stipes crescat et vocatur ab
aliis lyngwa hircina et omnes
... esse eiusdem proprietatis uel
... etc. Sequitur

lyngwa hircina

Borax quod tantum dicitur p...
quod in sapore habet et effectibus
salinum et in sapore suo
reperitur de sapore bauracis ... sal
et pars amaritudinis et est
minerale et minera eius est
in rippis maris et est calida
sicca et subtile confert corrupcioni
dentium et occidit vermes qui ...
cis et sedat pulsacionem earum
et probat in hac proprietate mirabiliter
et radix eius est quod est artificiale
est urina infantis et est gluten

dentes pulsacio dentis

amici ut in sapore
Optimum vero cum quod est terra et siccum in
3o gradu et est gumma cingens arbores
in partibus transmarinis et quod est
penitus album clarum lucidum et durum
et habet est eligendum et habet virtutem
attrahendi dissolvendi et corrodendi
quod vero est feculentum tiream ali-
quantulum molle sophisticatum habens
non est bonum etc.
Ad faciem clarificandam et pannum
removendum maxime prope partum
provenientem et cetera si fiat cum bal-
neo sol sine aeris si inde pul-
vis eius cum aqua rosacea ...
mixtus faciem illuminat et p...
poni in 2 lb aque rosacee ut puto
debet boracis 1/2 ... 3 ...
Ad idem pulvis boracis cum melle
albo uel cum axungia galli-
nacea uel cum unguento citrino
idem ut sequitur. Ad menstruum
provocandum et fetum mortuum expellen-
dum fiat suppositorium de borace
et succo centri galli ut in c...
Ad partum accelerandum cum vino
borax dispositum et bibitum fir-
mus est experientia. In expo-
sicione ... cum pro borace est
terra in 2o et siccum in 3o virtutem
habet constringendi et mundificandi
Contra asperitatem et duriciem ca-
pillorum lavent capilli in aqua
boracis est resolutiva subtiliat
eos. Ad faciem rubificandam
si cum eo fricetur facies
Vomitum extinguit si locus p-
ciens fricetur cum borace et ace-
to. Serpiginem et impetiginem
delet idem si locus inde fricetur
quia maxime salsum destruit et
resolvit. ... et
colorem eius cum melle mix-
tus et impositus removet

facie

esto i ij 2 aq ros ...

Ad partum

Ca 31

Contra Asperitate capillorum

facie rubificandam

Serpigini

...

quia abstergit et mundificat
¶ Aquositatem ventris ypocras precipit consumi
si tamen aceto distemperetur et inde
venter liniatur ¶ Ad maliciam cantha-
ridarum amplius quia frenum illarum
est, quando datur cum difficultate
mingendi, sed ibi videlicet in corpore re-
medium est (?) sequitur

Capitulum 28

Butirum, sicut quod in scrip-
tura habetur accipitur ex lacte
humino (?) et vaccino et repellit
et maturat et propterea hic administratur
in apostematibus sublime (?) quando vo-
lumus mollificare et maturare ci-
citius, et operatio eius est fortior in
corporibus mollioribus teneris (?) ¶ In cor-
poribus vero duris est debilioris operatio-
nis et liniuntur cum eo apostemata et
furunculi in collo infantis et mulierum
et curantur eo sine alio aliquo et
tamen dolores (?) gingivarum infantium
curantur cum eo et maxime quando
dentes infantis incipiunt oriri
et facit ut citius et sine dolore
oriantur et si eo liniantur gingive
et alia adduntur, mel et bene confert
aliis apostematibus oris et miscetur
cum medicinis ex quibus fiunt em-
plastra ad apostemata lumborum et
membrorum aliorum, et quando sumitur cum
eo mixto ana mel confert multum
spuentibus sanguinem et habentibus
pleuresim et apostema et pulmonem (?)
et si mel superponitur plus maturat
minus vero ad mundificandum, puta
ad sanies expectorandum (?) iuvat cum
melle et plus mundificat minus
maturat habetur in scriptura (?) ¶ Indicata
tremonensis (?) dicit et cetera et hoc sed
quod non potest, sed et hic quod dicit ipsum est

humidius nature sublatinus (?) dicit
[illegible] temperatus et si excedit in aliquo
temperancius ad primum gradum calidus et humidus
tendit et hic decrescenti (?) et bono
dico vero autem calidius est isto
addicta melius est de lacte omnino
ut dicit idem et dicit (?) idem addit quod
sit in colore subrufus (?) et amplius
pingue dicit idem tremonensis quod
sicut antiquum est calidius novo
sic recens (?) calidius est crudo et
magis purgativum et est ventris mol-
litivum et humectativum humane (?) vene (?)
sublatum (?) bonum sanguinem generat et
est mollificativum (?) omnium pinguedinum et
maioris confert (?) [illegible] curando
scilicet simplices asperitati guttis et
impetigine pacientibus et rubori
faciei et saphati (?) sicce et cutis
grossitudini ¶ Confert et pu-
stulis siccis et asperis quando fricatur
cum ipso, totum vero dura molli-
ficat apostemata, quod fit emplastrum
cum morsibus et vipperarum et aliis
venenis cum melle potatum confert
pectori et purgat et si que sunt
in eo superfluitates maturat et
et maxime sumptum cum sucaro (?)
vel melle et dicit (?) valent pectori
pulmonis et dyafragmati
¶ Nocet autem quia stomachum debilitat
et facit fastidium et addit [illegible]
ascendit et cibis grossitudinem
et viscositatem cibos et inci[pi]endi (?)
digesti lubricat et cito depositos (?)
digerant perfecte et qui in eo inficiatur (?)
usus sunt multum et sequitur flevacus (?)
confiniunt facillime (?) intrat ¶ Corrigatur
eius est contra nocumenta predicta ut
cum confortatibus stomachi et constringen-
tibus sumatur sed tremonensis

Dyas aut dicit esse butirum di
gestiuam hz virtute et mediocrem dya
fe resistit ut potidas r apanta
subane et igrinum timores et
inflationes at aliorum locorum ipse
soluit et sanat ¶ Ad dulcne tu
mores et loca imposissima et de
licata adsiccitez pulmonis innat
quia si humiditate lenit relaxat/
et qz virtus eius est mollificatiua
ventrem mollit supple temperate su
ptum et ubi qositate e ventris
mundato amplius aut bibitum
ventri e gdiam r virtute retentiua
debilitando fluxum facit nocimum
in cathaplasmatibus v oleum no
¶ Alietur loco olei hz ponit et
urencia volnera repinit potu
datum porrigines capitis tollit ul
cerationes et porrigines sicitas r
matris mat dudo ventg nec ma
li adoris sit dissentiis et lien
teriis et coli ulceracionibus ano
suppositum prestat effectum Ego de li
entiriis no estimo consiste volne
ribus sordidibus sunt auxilium inmo
dolorem tollit ori et vesice uti
limum e volnera sordida purgat
et replet et superfluitas carnes
in volnibus crescentes sunt/ Serpentis
morsus longius arceat in cetatis
polco miscet et dulciaminibus
presens id sepa pomi pt cum in la
pide loco olei ponit fumus eius
colligit qi reuma oculorum de
siccat et cicatrices corporis adsimile
reducit hz dyascos
¶ Aneum apanti sine subane
¶ Dissenteriis apantibus diuras
pustule contine Bingiuiis et ul
ceribus et gutturi/ mattri volne

apantibus primis sectis/ Cicatricibus
pectori pulmonis/ dyasfragmati
vesice/ Tumoribus volneribus/ mor
sibus serpentis/ Ruboe faciei/ unius/
impetiginum venenum acutum
¶ Pro oleo et sepo pone fumus eius
oculis utilis Et si ee pom etiam ayp
linitum mat morsus Canis rabidi
et plus remollit quam dyaltica

Calamus aromaticus dyas Cam 39
nascitur in india et melior
est/ coloe rossus et hns
nodos spissos et qui confundit hz
mse imaptes/ et canna eius e
plena cinere rei similis texture
aranee/ cuius colore/ albus et e
viscosa Et in sapoe eius est acu
tas et punctio panca et stiptici
tas panca/ et sba est composita
ex sba tiera et aerea et sunt
temperate temperamento equali et est i
co/ cum hz res subtilis/ et virtus
eius pa est que calefacit/ et de
siccat in 3o gradu/ sed siccitas plus e
quam calefactio eius/ et sa virtus
est que subtiliat et fortificat Et
tia est que prouocat urinam prouince
bona et consistit quod ponit in emplis
scroi et epatis et in medicinis cum
quibus emplet maxime quod volun
cum prouocare
¶ Dyas e stipticus et meo e acuti
tas et hz adhuc bonum hz in stap
¶ Tussim mat quod fit fumigium
cum eo solo ubi cum terbentina et
attrahit fumus per cannula ori in
missam in stap
¶ Medicina distillacioni urine et
constrinibus renum consistit aqua de
coctionis eius et cuminis et seminis
apii bibitus et sic cum et urinam pro
cat inflapione etc

cum fortius provocat si bibatur et
cetera cum fiat nastale ibidem
Doloribus matricis en batis in aqua
eius decoctione confert ibidem
Humori ex percussione confert quod cum
eo fit emplastrum ibidem et sic confert
apantibus repelendis habetur in Serapione
Reperiatur ex albidis nigrior et ra-
ros nodos habens habetur in dyascorides

Calamentum calida et sicca est in tercio gradu et est herba
que alio nomine nepita
dicitur et calamentum montanum melius
est quia magis siccum colligitur
cum flores producit in umbroso
loco debet desiccari, parum potest servari
et habet virtutem dissolvendi et consumendi
in Serapione dicitur pulegium montanum et
sunt eius tres species una habens
folia similia ozimo quorum color
vergit ad albedinem et habet ramos
cum multis nodis quadrangulatos
et flores purpureos habet quinque circumquaque
Alia species est similis pulegio
in odore et foliis suis et nominatur
sic habetur aquibus Sclaczrum pulegium agre-
ste Sed romani sive latini
nominant hoc speciale et proprie nepi-
tam Tercia species est similis mente
agresti nisi quod sunt folia maiora
et ramuli ac virge eius quam
mente et cetera quam aliarum specierum
dictarum, sed virtutes eius sunt aliis
speciebus inferiores sed omnibus est virtus
tamen et sicca nimis et vistida et
acuta parte habens extenuatoriam
et radix eius nullius est iuvamenti
nascitur in locis asperis et aquosis
et in campis hoc sunt dicta diversis
contineri Animi vermes prope

suam amaritudinem, succus eius
impositus occidit similiter facit in
ulceribus putridis si vermes occidit
in Serapione Oculi lippitudinem sive
lippitudines, subocculo aufert si viridis
in vino cocta super locum per modum
emplastri ponatur alios lippitudines et cetera
tollit sic in Serapione
Oculorum obtalmie nulla me-
dicina est adeo bona sicut pule-
gium postquam desiccatur et teritur
et fit collirium ex eo Serapio
Uvule relaxate confert gargari-
sinus ex aceto decoctionis
pulveris eius et pulveris rosarum
et piretri cum dictis pulveribus uvu-
la sublevatur cetera
Anhelitus contetur tardum confert
propter amaritudinem eius quia opi-
lationes aperit et abstergit et est
pulegium montanum melius hoc Serapio
Contra asma frigidum et frigidam
tussim licet antiquam confert vinum
decoctionis eius et uve passe
et liquiritie vel ficuum siccarum
cetera Ad idem valet electuarium
dyacalamentum Item pulvis ca-
lamenti in quantitate magna cum
melle confectus vel tercia vel quarta
parte genciane pulverisate et
liquiritie loco eius suppositus potissime
est in hoc et cetera
Pulvis eius cum ovo sorbili vel
in aisspellis desuper ordei factus
bonum est cetera
Contra scabiem receptam cum herba vel
pulvere eius in olla rudi cale-
facto fiat sacellatio et ungatur
acubitus cum melle decoctione
eius multum confert cetera
Stomacho et intestinis frigidis
confert usus pulveris eius in

cabis et vinum decoctionis in po-
tu cta ∅ ¶ Yctiriae const' quia
apit et abstergit amaritudine sua
si in potu sumit' cum vino in stap
¶ Andreas aut' dicit' succus eius morbi regii
morbum regium emendat simple
bibitus morbum regium dicunt ara-
ycterician ¶ Dolori lateris et
conpassionibus utilit' adhibet'
andreas ¶ Et ego intelligo bibi-
tum et emplastrum et const' sic co-
lice et torsioni ventris vent'
¶ Ch ... provocat et urinam in potu
sumptum cum vino in dyas et qui
sumit' in potu et fit inde na-
scale occidit fetum et expellit fe- fetu
tum in stap
¶ Cont' lumbricos in intestinis
et ascarides, cum melle et sale
accepta cruda et cocta confert
quia eos occidit ¶ In stap similit'
succus eius pro clistere iniectus
dyas ¶ Contra tenasmon
expsido humores cum melle decoc-
tionis eius vel cum simplici
melle ungant' renes et pul- renes
vere colophonie sup' spargat' et post
cum bombace depulverem eius
ano supponit' cta ∅
¶ Sciatice passioni si supem-
plet' in vino coctum magna e
medicina auferendo dolorem,
quia calefacit et tutte aduerit humor
et attrahit humores pingwes
et spissos deprimendo in stap
¶ Allopi si comedit et post ipsum
bibit aquam casei et const' ele-
phantie in stap, quia resolvit
et incidit et subtiliat fortiter
humores grossos
¶ Sudorem provocat et resolvit et
desiccat totum corpus succus eius
cum aqua mell' bibit' in stap

Rigoribus se const' si terat' et cum e-
o ungat' vel si in potu sumitur fe
in stap utrisque simul si' pt
morsui animalis venenosi si ter
morsum ponit' ut canterium mult
const' ¶ Cicatrices nigras auf'
si cum eo recenti et ruta fiat
emplastrum in stap et sic livores sub
oculo de sanguine mortuo delet
ibid ¶ Serpentes et animalia
venenosa fugat fumigatio eius fo-
lijs eius et id fit quando folia et
rami eius in domo sternunt' in stap
¶ Veneno mortiferis resistit qui
cum vino in potu sumit in stap
et mundificat ycteriam ¶ Et no
quod calamentum e siccum et aptum
valde cobuchel cito ut hctum
in stap et si hic sciatis sit posst
et si quis in stap hct ¶ Gal' di-
scit eius est subtilis et in sapo-
re eius e acuitas et subtili-
tas multa et res panca prince
amaritudinis et virtus eius prima
est que calefacit in mo gradu
¶ Et secunda virtus e que abstergit et
incidit et subtiliat Et tercia virtus
est quod qui bibit' succus eius cum
aqua mell' provocat sudorem et re-
solvit et desiccat totum corpus
et in stap
Calx quedam fit ex cochlis Ca x i
marinis quedam ex la-
pide quedam ex marmore
que alijs melior e in stap et
e dyascorid' Et Gal' ibid di-
cit calx adurit fortiter donec fiat
escara durantem usque illa que
est viva et nomi' extincta fiat
cum adustione sed postea vel in dieb
minuit' virtus eius urtina et qui
abluit' cessat ista operatio abea
et mordicatio eius remanet
in aqua eius ablutionis et
quod lavat' multum non sit mor-

catoni omnino et dixit idem Gal.
quod est combustus cineris et est sub
tilior quam cinis lignorum propter
imminentiam ignis que necessaria
est ustioni lapidis postquam li
gnorum antequam fiat cinis et est in
ea potestas ignea sine morditate
et si lavatur cum aqua malina
resolvit resolutione forti hec in
simp. et est dyas. Virtus calcis est
inflammativa mordicativa a
dustiva cauterizativa resolu-
tiva maturativa vel consolida
tiva sit simp. recitat dicta dya
scorid. Gal. in dyascoride sic
virtus est omnis calci percutiva et
adiectiva et caustica et scare-
tiva mistere vero axungie vel
oleo et fit peptica aut mala-
ctica idest cicatricem ducens ca-
tuletica / eligenda est recens
et non extincta quia hec melius
consolidat et constringit cum
oleo hec in dyascoride / in simp.
vero dicit quod calx nova viva que
aqua non tetigit est fortior
illa quam tetigit aqua hec ille

Cap. 82

Camepiteos tres habet
species et una habet flores
glaucos alia albos
alia blancos et hec ultima
apud nos est in usu sed omnes
sunt odorifere primi Gal. sapor
eius est amarus plus est de
amaritudine in ea quam de acumi-
nalitate et virtus prima est que
calefacit in secundo gradu et desiccat
in 3° / et 2a virtus eius est / si
sint in potu quod mundificat et /
aperit et abstergit membra interiora
et hec quod ipsa herba est sicca et
quando est recens maturat / et 2a
virtus est que confert super omnem
medicinam contra ictericiam

et ulterius omnibus generibus opilationum
in epate hec in simp.
Ruffus vero dicit quod vocatur graula,
maior et quod habet virtutem diureticam
et mundificativam in fine veris /
cum flores producit debent colligi
sed flores et folia abiectis ra-
dicibus in umbra debent desiccari
et permanet in multa servatur efficacia
cia multa
Ictericiam tollit decoctio eius folijs quam
bibitur cum vino septem diebus
continuis dyas. in simp. idem
Epatis et splenis renum et vesice
urinalium opilationi herba in
vino cocta et oleo superposita cathe-
plasmata confert in eadem
Sciatice confert quod folia cum
ydromelle bibuntur septem diebus
in simp. / in dyas. radix bibita
xl diebus facit hoc sic etc. Di-
ourace punctiones intestinorum
Epaticis dissuriis et nefriticis
bibita radix xl diebus opem
fert in dyas. Ventre solvit
si trita fuerit cum ficubus siccis
ad modum pillularum sumptis in simp.
Ad provocandum quod cum melle bibitur
et quando cum eo fit nasale med.
in simp. etc.
Mamillas duras resolvit re-
solvit recens in simp. et cetera munda
plagas ibidem hec intelligo emplastrum
Vulnera magna conglutinat
et maturat recens in simp. /
emplastrum dicit etc.
Vulnera magna conglutinat et
prohibet dilatationem forte in cor-
pore si fiat emplastrum cum ea et
melle in simp. idem
Ruffus vero dicit quod eadem est virtus ipsius
et kamedreos et quod sunt albe
calide et sicce in tercio gradu quod
non sentio etc.

Marginalia: Vtus — Electio — Vtus — Jctu epar — Jcti — intest — ayen

Cap l3

Camedreos nominatur quia
tre et nascitur in locis pe-
trosis et folia sunt in forma
similia quercus et erigitur stipes
ad mensuram palmi et flos eius
est purpureus / et tempus colli-
gendi est quando semen est maturum
et debet colligi cum suo semine et
sapor eius est amarus et est
in ea acuitas. Et virtus eius
prima est que calefacit et desic-
cat in 3o gradu nisi quod caliditas est
amplior sua siccitate / et virtus
eius secunda est / que incidit et
abstergit / et virtus tercia que repolt
duricies splenis et provocat urinam
et menstrua et incidit humores grossos
et mundificat vias opilatas mem-
brorum interiorum
¶ Ad tussim antiquam et ad corrup-
cionem digestionis et in principio ydro-
pisis confert et ad spasmum et /
fit siropus cocta et acuta utilior
est quanto siropus est antiquior in
sap. ¶ Apertivus decocto amanito
dicti sicca trita et pulverisata //
sat hic ¶ Conquassacioni inno-
cuo recentis cocta et bibita confert
in sap. fit duricie splen et stran-
gurie in principio ydropisis confert et pro-
vocat menstruum et expellit fetum ibi-
dem ¶ Splenis duriciei confert
cum aceto bibitus in sap.
¶ Morsui venenosorum bibitus cum
vino confert sap. et possibile est quod
teritur et fiunt inde pille que
administrantur egritudinibus supra
dictis in sap.

ll

Camelenta alba vistopl
radicis eius mulieres
vocunt loco mastici / folia
eius sunt spinosa aspera et a-
cuta et fetida et sunt asperio-
ra et magis acuitatis summitas
cuius camelencia nigra et in medio
foliorum virga velud hasta spino-
sa in qua est flos purpurei co-
loris densus et subtilis sicut
capilli et semen eius simile
semini cartami secundum sap. secundum vero dyasc
sile semito et radice eius in terra
pingui grossam et teneatur in
montibus vero subtile et est ra-
dix alba odoris gravis et arda-
tia simul / et eius sapor secundum
dyasc est dulcis secundum vero Gal est
amarus / et plus amarus quam
nigra et virtus eius prima secundum
Gal est ca. et sicca in 3o gradu
secundum sap.
¶ Ydropicis cum vino in potu
datur stiptico Gal in sap idem
in dyasc lectum etc.
¶ Lumbricos latos eius decocto
cum vinum occidit in sap.
¶ Dissenteriis prodest eius decocto
bibita in sap. cado vz singie
et morsibus venenosorum
¶ Dissinuatus bibita gestat i dyasco
¶ Animalia occidit quando miscetur
cum salina et conficitur cum aqua
et oleo et occidit canes por-
cos et mures sicut ille

Ca l7

Camelenta nigra ca-
melenta nominatur ca-
zeomies propter varietatem
florum eius / quia reperitur viridis
multum et aliqui ad album de-
clinantes et alii ad celestem
colorem / et quidam ad rubeum
sanguinis secundum diversitatem locorum
in quibus nascitur folia eius
sunt russa vel rubea ad rubi-
dinem sanguinis tendentes et eius
stipite ad grossitudinem digiti /
et in longitudine unius palmi

et color eius est ad rubedinem
sanguineus et super ipsum est ca-
pitellum spinosum in quo est
flos subtilis et sunt in eo //
macule et radix eius est
grossa nigra et quasi corrosa /
cuius color interior est declinans
ad rubedinem / et quod masticatur
utq mordificat linguam nascitur
in locis petrosis et in littoribus
maris hec in sirup vocatur dyasto-
rion Galienus et est in sirup in radi-
ce huius est res occidens et propter
hoc administratur cotidie tm / et
virtus prima est que calefacit
et desiccat in 3o gradu / et 2a que
abstergit / et tertia virtus que cu-
scabies rat scabiem impetiginem et mor-
pheam et universaliter omnes egri-
tudines que egent abstersione huius
dens ¶ Dolorem dentium aufert quando cum
eius decoctione fit oris collutio
in sirup et est in dyastorion
¶ Dentes commotos confirmat quando
cum equali quantitate eius corpore
et cera fit mixtura et calefacit
eos et aufert dolorem eorum in sirup
¶ Dentibus et naso convenientius
est si cum aceto cocta ore tene-
atur in dyas ¶ Dentem malum
frangit quando radix teritur et super
ipsum ponitur in sirup
¶ Morpheam et impetiginem medi-
cat quando radix teritur cum sulphure
vino et cicatrices
¶ In dyas habet cum poleta acce-
tineas occidit pta tineas et portos occiditi
aqua et olo cocta sorices et
mures occidit
¶ Vulnera sine ulcera sordida
et corrosa mundificat si cum ea compleatur

in sirup et est dyas
Camomille tres sunt eius
species et distinguntur solum
secundum colorem florum et hec
herba est fruticosa habens plures
ramulos et folia parva minu-
ta subtilia et capitella rotunda
parva et flos qui apparet super
capitella est rotundus habens cir-
cumquaque flosculos similes in quan-
titate rute / et color eorum est aut
albus aut citrinus aut purpureus
et nascitur in locis asperis et cir-
ca vias colligitur in vere in regione
calida sed in regione frigida in estate
et radix herba et flos quelibet
per se ponitur flos et radix et siccantur
servantur / herba vero viridis conteritur
et inde fiunt trocisci et hii servandi
sunt / et possunt etiam sic fieri
trocisci de floribus et radicibus
sed quelibet per se hec in sirup et in dyas
¶ Item in sirup et est Galienus herba eius
[illegible] est subtilis / et virtus eius prima est
que calefacit et desiccat in primo
gradu / et 2a virtus que resolvit et
relaxat membra / et virtus 3a est
que confortat lassitudinem plus alia
medicina et sedat dolorem et
mollificat membra dura et
lenit spissitudinem panniculi et
ex hoc est dyaforetica et provocat
sudorem secundum alfonsium et expel-
febs lit febres / que sunt ab humo-
ribus colericis / et que sunt propter
spissitudinem cutis quando in visceribus
non est apostema calidum et iam facta
est digestio / sed febres que sunt a
flegmate vel melancolia et propter
apostema que sunt in visceribus non
est apostema calidum et est facta iam
digestio / tamen intellige sic in materia
inanimato maximo et recto /

conuenit quia est de fortioribus me-
dicinis in sedando dolorem et de
melioribus mollificatiuis ex-
mediciniis comedentibus membris
interioribus que sunt prope miraba-
sode et ipsa oleum eius confert sode
sode secundum ibi et dicit quia hec facit re-
soluendo humores sine attractione
et sic humores euacuat et hec
operacio est et magis propria quam
aliarum aliarum medicine
¶ Sode frigide id est dolori capitis ipsa
et eius oleum confert euacuando
humores resoluendo sine attractione
in serapione
¶ Dolorem capitis ipsa cum oleo
reprimit et digerit ea que acce-
dunt et insinguit in capite,
et aliaz non permittit generari in
dyascorida
¶ Oculorum vicia et dolorem curat
in dyascoride secundum quod non di-
cat dicit quod si caput lauetur
eius decoctione multum prodest in
doloribus capitis et si sit sicca
debet humectari aceto
¶ Oris morbo qui dicitur afcula quia
masticatur curat in serapione
¶ Asstatie squamas aufert et
faciem clarificat in dyascoride sed
quomodo non dicit
¶ Epatis dolorem curat bibita vt
dicitur in serapione secundum dyascoridem dicitur
quod succus eius potui datus fa-
cit hec et cetera epaticis febricitan- febris
tibus ibidem
¶ Ptisicis prodest bibita et in dolore
epatis ut iam dictum est in serapione et
in dyascoride
¶ Viciis tactis sit bibita prodest in serapione
¶ Menstrua prouocat et vrinam et fetum
in ventre positum expellit si bibatur
et in eius decoctione sedeant
mulieres in serapione
¶ Calculosis sit bibita et in cata-
plasmate prodest quia lapidem
mingi facit in serapione
¶ Abortum facit si bibatur et sicut
ministratur fomento in dyascoride et in
miligine pectus mortuum educit
ut dicitur ibidem
¶ Tumoribus et inflacionibus
bibitus et in eius ministrata confert
in dyascoride
¶ Ergo oleum eius confert in hiis
apponentes
¶ Asfebribus prodest confert sit ta-
et in eius parte linitur ut dicitur in
serapione Et in dyascoride dicitur cum oleo
mixtis mediciatur febricitantes
¶ Scabiem vlceratam eradicat
quia sit emplastrum cum ea et hec facit
quelibet species eius in serapione
¶ In febribus vispere inflaciones
soluit precipue si febris sint ex
humore colerico et cutis sit
spissa in dyascorida
¶ Contra venenum cum cantareldes
et cancipitis equinis ponderibus
trissa et mollissime cribrata
et ieiunio bibita cum vino coele-
cati vel optime facit in dyascoride
¶ Aqua ameos de corte insiste
prouinam ex hac simplex bibita
cum vino subtiliter ceta

Camfora ut in serapione legi- Ca xl
tur ysaac benarara dicit
quod camfora sit gummi
arboris rubei marlati et li-
gnum eius est album emoricido quia
velut si nigris et prope sublimatur
in partibus illis vbi nascitur et est
camfora alba et in serapione dicitur
quod in annis in quibus sunt multa
fulgura et tonitrua et multi terre- tirr motus
motus vbi camfora nascitur
multum de ea generatur et quia pauca
sunt ibi tonitrua fulgura

et tenemotus ibidem non fit multum
de ea habetur in serap
¶ Circa vero dicitur ipsam esse ipsam gummi arboris assenens ... ce
sicut muggida habe et dicitur quod
in fine veris herba colligitur
et teritur et succus eius exprimitur et quod feculentum est abi
citur quod clarum et purum solo
exprimitur desiccandum desiccatus
vero in speciem camfore redigatur
habet ille ¶ Eligenda est que
clara est et frigibilis et facile
pulverisabilis sive solubilis
quia sophisticatur per granum
aquam de facili non solvitur vel
digitis teratur ut seruatur optime
in psillio in vase marmoreo
vel alabastro et tritis in semine
lini vel milio ut dicitur contra ꝯ
¶ Cerebro calefacto si ad quantitatem
eius imponatur cum aqua la
ctuce fiat caput per gradum contra
caliditatem reprimendo et facit
dormire in serap
¶ Bode calide eodem modo confert
sicut cum aqua lactuce vel cum
succo vine albe in serap
¶ Colorem ruborem et ardorem va
let camfora quia virtute habet
constringendi et complexionem et contra
et secundum modum non dicat
¶ Oculorum macule vel si pulvis
cum aqua rosarum et succo feni
misceantur et in vase eneo
ponantur
¶ Narium fluxum sanguinis
stringit si ex pulvere eius et
ex pulvere seminis tritici usti
et succo sanguinarie fiant
magdaliones et naribus
imponatur ¶ Si vero fluxus
sanguinis narium sunt
ex ebullitione sanguinis vel
ex capite tunc ex pulvere cam
fore et aqua frigida infundantur
plagelle et fronti temporibus
et gule et apponantur contra ꝯ
¶ Ego vero super quod ponere ubi
est radix et causa morbi
fac — efficacius clarificat si cum aqua
et melle albissimo conficia
tur contra ꝯ linimentum est ut ego
utor consecratione ista
¶ Extremitatis quaecumque sit ex
ea et oleo rosarum si cum penna
frenes — naribus imponatur in frenesi
et aliis acutis egritudinibus non
augmentat calorem nec in dicitur
sic similiter de elleboro pipe
vel pureto contra ꝯ
¶ Gomorree confert si pulvis
eius cum mucilagine psillii
vel succo vine albe vel solatri
renes — plagelle intincte ponantur
testes — super pectine renes et pudib
unda contra ꝯ etc
¶ Epati calefacto confert si plagelle
intincte in confectione pulveris
eius et succi solatri apponatur
sepius contra ꝯ
¶ Dyabetice confert si ut contra
gomorream ponatur et post
lamina plumbea supposita contra ꝯ
¶ Effluxum ventris qui fit co
lera confert si ad medicinis
convenientibus ad fluxum impra
esentia misceatur in serapione
¶ Apostematibus calidis confert ut
legitur in serap potius eius et ca
nos acceleret
¶ Chebra calefacta infrigidat ut
legitur in serap si in potu sumatur
renes — siccat renes vesicam et coagulat
vesica — sperma et sic confert gomorree
¶ Chebra calefacta fortificat
et speciem eorum in serapione

Noret

Egritudines frigidas causat
multus usus eius vel quantitas
multa et maxime in regionibus
camnes (?) frigidis. Carnes (?) antelaiat (?) sperma
sperma abscindit vigilias causat. Vidi
quendam in iii vicibus sumpsisse quan-
ta vii aurei et statim sic destruxit
quod cibum non potuit digerere et
sperma sibi abscidit. Hec in Serap.
Et nota quod dicit camphora pra-
veng res castrat. Ad hoc non actus intelligo
quod in immitato (?) cerebro ubi vigent
virtutes animales et naturales
appetitus et operationes reprimuntur
et impeditur.
Egritudinibus pestilentialibus et
febribus putridis et in dictis serme-
tibus (?) confert si cum aliis innatis
ponatur ut Hali dicit in commento
super tegni.
Gal. ubi allegatur quarta parte de cal-
sis (?) fere in fine ubi dicit se ex-
pertum esse camphoram esse me-
putredo dicinam facientem evadere ex putre-
dine humorum. Hec ille.
Et nota quod Hali in commento super
tegni Gal. in fine quarti dicit campho-
ram valere multum et cito in pesti-
lentiis calidis.

Cancer alius marinus
alius fluvialis id est aque
dulcis. Virtute sua abstersiva
et desiccativa. Et hec virtus in e-
ulcus (?) testis omnium ostreatorum sed subtilitas
substantie eius est plus quam in aliis
omnibus speciebus ostreatorum et propter
hoc ministrantur adusti in cura-
tione morphee et impetiginis
et lentiginis faciei et propter hoc
salsedine que est in eis ex mari
non sunt innati sicut cancri flu-
morsus viales. Ad curandum morsum ra-
bidi canis. Cancer fluvialis vero

cancri fluviales comesti morsibus ra-
bidi canis cum tota sui natura
et cum multas operationes faciunt
fluviales cancri combusti faciunt
cancri marini sed magis debilius
hec in Serap.
Ad lentiginem faciei confert cinis
marinus adusti in Serap. sed
quomodo administratur vide.
Ad [illegible] ungulis confert cinis
marinus adusti ipsam comminu-
endo quando sali additur in Serap.
Dentibus valent cancri ma-
rini non adusti sed triti abstergendo
et ulcera desiccando in Serap.
Palpebris quibus inest asperi-
tas confert sicut longum tempus
ex cancri marini pulvere si cum
eo fricentur palpebre intrinsece sed
oportet ut hec fiat fricatio forti sup-
ra ita ut sanguis egrediatur
et hec propterea quia in tali cau-
sa est desiccative operatione et non
superflue et administratur sicut
que fiunt ad scabiem quoniam vis
fortis palpebras scabiosas
sicut cum pulvere cancri ma-
rini hec in Serap.
Pulmonis ulceribus confert cancer
fluvialis si coquitur et corpus eius
comeditur et confert etiam qui
leporem marinum comedere hec in
Serapione. Ca x8
Fissuris et excoriationibus que
sunt ex frigore in manibus pedi-
bus vel ano confert pulvis cancri
fluvialis quando miscetur cum melle
cocto et apponitur hec in Serapione.
Morsibus venenosis et morsui
mustele et scorpionis quando cancri
fluviales teruntur crudi et bi-
buntur cum lacte asine hec in Serap.
Morsui canis rabidi confert
quod comburitur cancer fluvialis
[illegible] in [illegible] et [illegible]

scabies palpebrarum

lepra

manus pedes

morsus

bibuntur cum vino tribus diebus et est iuvamentum manifestum in sirap et est verbum diascoridis

Et dixit idem et est verbum Gal. quod administratur cinis cancri fluvialis aut quod cum colybano preparata et gentiana pondus v et cinis cancrorum pondus vi iuvamento maximo confert quia in

Ca 70 — morsus canis rabidi

proprietate totius substantie eius est confert morsui canis rabidi et dixit quod experimentator astahadinus accepit cancros quod solum erat in signo leonis et luna habitabat xviii noctes et posuit eos vivos in olla cuprea rubea et adurebat eos donec fiebant cineres et confecit compositum cum colybano gentiana et cinere cancrorum et dabat ei quem canis rabidus momordebat xl diebus unum coclear magnum de hac medicina cum aqua sed si a principio non fiebat ista curatio sed per multos dies erat passus ante usum huius medicine tunc super aquam [illegible] de hac medicina ii coclearia et dabit in potu et superponebat morsui deinde apponi unguentum quod fit ex pice que in lingua greca dicitur [illegible] et est illud quod intrat in eo unguentum appoponax vel [illegible] aceti forti [illegible] italic et picis x [illegible]

Et Gal. dixit magister se vidisse aliquem morsum a cane rabido mori qui utebatur ista medicina et dixit quod consuetudo sua erat multum et propter hanc causam timet aquam et dixit quod cancri fluviales sunt in hac virtute //

marini aut cancri non propter salsedinem que est in eis cremati sunt in sirapione

Et calculosi experimentatores dicunt quod cancri fluviales cremati si contunduntur cum testis et in vino coquuntur et bibendum illud sine decoctis bibat

Canabus habet semen nota hastam huius longam rotundam et folia nigra sub viridia ad nigredinem tendencia incisa et odoris gravis et semen est rotundum cum crusta aliqua dura et de cortice stipitis fiunt funes et cetera filum et tela ut de lino sed quod in sirap habetur

Virtus seminis eius prima est que desiccat desiccatione multa Et 2a virtus est que resolvit inflationes Et 3a virtus que expellit ventositates et quod comeditur nimis ex eo desiccat et quidam exprimunt ipsum et ex expressione instillant in dolorem auris et puto quod inveniunt eum eo dolorem accidente ex opilatione et hec sunt ibidem verba Gal. ibidem et dixit Diascorides semen eius comeditur et usus eius desiccat sperma et quod semen eius est recens succus eius expressus et auri instillatus confert dolori eius

Et canabis agrestis folia habet nigra et flores rubeos longitudo haste eius non est tanta sicut canabi domestici sed circa brachium sive cubitum unum et folia eius sunt sicut folia domestici nisi quod sunt asperiora et nigriora et quod coquitur radix eius et fit cum eo emplastrum super apostema calidum

f

humor et sup mebra ubi psēti sunt hu-
mores apam et resoluit humores
putrefactos et corticeς eī sīmus ca-
nabi ydonei sunt ad faciendos
fumos h̄ ormaū in serap
¶ Item ibid abenmesuay ca· et
sicca ē in 2° gdu et de ppetate
eius est qd desiccat humores ar-
rit qui destillat in eis ex colo
ris ¶ Et qd aliquis utitur
eo nimis facit sodam
¶ Et ego intelligo qn de semine co-
medit nimis h̄ ormaū in serap
¶ P· des amando pte illa ubi
de medicinis pectoris agit et
canabis indificit et apit opila
tones pulmonis h̄c ille

70 Canna crescit in paludosis
locis et est eius radix
int radices intort et
est ad subtilitatē tendens cuius
color ē albus et foliorum
canne retenes ¶ Virtus prima
est frigida frigidite paucā et
2a virtus in qua est abstersio sz
corticē eius adusti ¶ Virtus ē
subtilis in fine subtilit resolu-
tiua et ē cum eo magna pt bis
absterssiue et siccacio eius ē am-
plior desiccatione ¶ Et virtus eg
2a est que curat alopiciam scd
emplastro cum eo sz in radice eg
est ponticitas sine punctione
et virtus eius secunda est que
abstergit ¶ 2a est eius virtus que
qd miscet cum bulbis uel pse
attrahit acute spinas et sagit-
tas et eciā ut teneat aploē eg
que similis ē bibicio quia p
ingredit aures tāt surditatē
et auditū destruit et qd epli
cum ea et aceto confert dolori
qui fit a contussione iuncturarum a-
doloribus ¶ Et folia eius rece-
cia trita et sup herisipilam
uel apam ca curat ea et qd
ex cortice eius combusto cum
aceto fit emplim curat alopi-
ciam h̄ in serap
¶ Et no qd in serap multas canne
spēs ponit sz h̄ancte de quibus
virtutes nō dicit ¶ Item in dina-
scorid meo f 22 a dr qd can-
na est sic tritico ascendens
et folia tritico lz similia et
semina sunt desup dno intra
cuius semē adhibitum catha-
plasma ut pulte ordei ve-
tres stringit h̄ ibi

Ca 71 Cantabrum i· furfur tri-
tici ¶ Bal in 5° sim et
medicine furfur est
mina ca et plus sicce quam
farina et medulla frumenti
i· tritici et dixit minime qd
virtus furfuris ē sicut virtus oro-
bi in abstersione et farina o-
robi plus ē in abstersione quam
farina ordei et fabarum h̄ in
serapione
¶ Indicat cremonens dr qd cor-
tex tritici ca et siccum ē in primo
et magis ē indificatiuus abster-
sionis et colatiuus quam farina tritici
ventositates soluit et flon
at ventre leuit primissimum
dat inuiniciū et tandem de sto
egredit et grat sanguinē me-
lancolicū sz si cum lacte co-
quit melius dat inuiniciū
et plus ac cicius de stomacho
egredit h̄ ille cremonensis indicatis
suis ¶ Circa ꝓ dicit canta-
brum ē calidum et ipate sicce et
est diuretica et in qua

dissolutiua redditur cum i. acq[ui]
mitigatoria et humidita[te] et
utimur hac aqua cum aliis
mollitiuis non h[abe]mus q[uod] molli
tiua est

pleuresi

Tussi sic[c]e et in peripleumo
nia et pleuresi et similib[us]
conf[er]t s[i] in aqua decoctionis
ordei mundati et triti dissol
uat[ur] cantabrum et colatura
eius bulliat aliquantulum in
tepida uel parum calida po
tet[ur] sine sumat[ur] cu[m] o[mn]i

Pulmonis et pectoris visco
sos pungat humores si vis
fiat ex aqua decoctionis eius
colata et cum zuccaro uel zin
zibere et oleo amigdalino su
mat[ur] et si vite aque mitta
tur fit et cum his a stomacho
egredit[ur] m[agister] dictus cremonensis

Ca 12 Ergo uero lac amigdalarum fa
cim[us] cum aqua decoctionis
eius et apponem[us] zuccarum ut
ubi oportet

Mamillis duritias conf[er]t si cum
vino et aqua et oleo decoqu[a]t[ur]
et mamillis supponit[ur] duritie
mollit et penitus absolvit
m[agister] dictus cremonensis

Ergo uero sagimine porcinum re
centem ponem[us] uel oleu[m] camille

Stomachi dolori ex frigidi
ta[te] uel ventositate confert si
ipsum cum vino albo mediocri
ter subtiliter bene misceat[ur] ita
q[uod] nec nimis sit tenue nec
nimis spissum post dum de
coquat[ur] et sup[er] pannum positum
loco dolenti supponat[ur] et
sepius renovetur quia pfecte

medet[ur] et n[ost]ro [tem]pore uidi hac passione

Iliaca

s[anari] ceteris in illiaca passione in
stranguria et dissinteria p[ro]ficit
colatura aque decoctionis eius

Scabies

si recta p[ro]fecit hec cu[m] o[mn]i
Ventrem leniunt eius fructus
m[agister] dictus cremonensis
Ventris corrosioni confert
et frequent[er] libat maxime de
coctum cum ruta et tumores frigi
gidi et morsibus venenatis medet[ur]
Cum si exprimatur in forti aceto fiat
cataplasma et loco patienti
apponat[ur] omnes tumores corpe
scit et uero scabiosis uulneribus
et pustulis et ea mundificat
m[agister] dictus cremonensis
Urinam provocat eius decoctio m[agister]
dictus cremonensis

Ca[pp]aris uel capparis
calida est et sicca in 2o gradu
E[st] cortex et flos eius scilicet
cortex et fol[ia] competunt usui me
dicine Dyascorides ut recitat
Serap[ion] dicit q[uod] planta est spinosa
que extendit[ur] dilatatur super
faciem terre cuius spine sunt incur
ve sicut spine rubi et fo
lia eius sunt similia foliis
citonii in figura et fructus eius
similis olive qui si apiatur
in arbore sua emittit florem
albu[m] / quod si fructus ceciderit
ex arbore sicut est invenit[ur] clausus
ad longitudinem declinans et tunc
si aperiat[ur] invenient[ur] in eo semina
grana similia granulis blanstic
coloris rubei ad purpureum tendens
et radices eius sunt magne
plures et spinose lignose et
nascit[ur] in locis siccis et aspere //

inmodus et sicut hactenus in seap in
diversis locis et regionibus crescit
et ideo hec diversitas nam sortitur
bonam vel malam / nam capparis
electio qui nascitur in paludibus et in terra
barbarie inflant inflacione fe-
ti et ille qui nascitur in terra que
dicitur aquileia commovet vomitum
et ille qui nascitur in maritimis
tusciis / et qui est terra sicca alanica
et in terra thema sunt acuti /
multum et est in eis virtus ad-
nota stringtiva propter quod ulcerat os et cor-
rodit gingivas et sic facit
mouere dentes et ideo non con-
venit corpori nec usui medi-
cine sicut capparis qui utimur
qui crescit in ytalia et secundus
eiusdem est debilioris operacionis
est / cum radix vel cortex eius
ut dicit Gal. vel in seap hoc
recitatur quod in cortice radicis
eius plante est eiusdem virtus
sicut cortex et radix vincit
sapor amarus deinde stipti-
cus Et virtus eius prima que
calefacit et desiccat 2a que
abstergit et mundificat et apit
sua amaritudine et resolvit
sui acuitate et aggregat et re-
stringit sua stipticitate Et 3a
splen virtus est que confert splen
plus omni alia medicina cum
apponitur cum eis in emplastris et
quando sumitur intus cum aceto
et melle postquam desiccatur
et teritur et hec facit quod inducit
humores grossos esse viscosos
quando bibitur in hunc modum
inscisione manifesta et expellit
eos proximas et secessus hic ibi

Capiti confert quod cum cortice
eius fit gargarisma vel ipse
cortex masticat quia facit
descendere fleuma plurimum in seap
et sic confert dolori frigido capitis
quia apertiva resolutiva ab-
stersiva est per de sto amando
Auribus confert si succus foliorum
eius auribus instilletur et vermes
earum necat sic in seap
Auribus surditati confert et fi-
stulosis auribus et earum vermes ne- Vomes
cat si pulvis eius in oleo deco-
quatur et auribus instilletur i das
Ego de cortice pulvere ubi
folia non habemus hoc facimus
Dentium dolori abstergendo
et desiccando fortiter quando cor-
tex radicis eius pulverisatum
et superposita dolenti applicatur
vel quod cum aceto decoctionis
eius fit collutio oris vel quando
cum radicis cortice a dente
dolenti mordetur in seap
Stomacho confert quia appetitum
excitat si fructus eius salsus
postquam abluitur comeditur et
abstergit quod est in stomacho de flegmate
et expellit pessime et aperit
opilationes splen et epatis
hec in seap sic ytalici multum
eo utuntur
Ventre laxat fructus eius
salsus comestus non lotus in
seap hoc
Ventrem laxat humores fleu-
maticos et coleram educendo quod radix
eius cum aceto decoquatur et
melle et eius decocto bibitur
ut pulvis radicis sive cortice
radicis tritus cum oximelle /

vel in potu sumitur hoc in Serap.
Et sic educat predictos humores
non solum per secessum sed etiam per uri-
nam educit per secessum egestio-
nes sanguineas et multas mat-
egritudines splenis et sciati-
cam dolorem sedat et provocat
urinam et menstrua et confert attritioni
membrorum et paralisi hoc in Serap.
Splenetici confert et epi [illegible] modo
dicto si vinum decoctionis eius
bibatur et locus patiens ungento
subscripto perungatur quia du-
riciem mollit et attenuat
R. pulveris corticis eius in quantitate
magna cum succo maratri
misceatur et addito vino et
oleo decoquantur et cera per sino
tempore addatur quod sufficit et fiat
ungentum circa instans et dicitur non mino-
rum quam agrippa
Vel idem idem dicitur valere hoc
electuarium quod electuarium
dyacapparis R. pulveris corti-
cis capparis ℥ ii corticis radicis
tamarisci ℥ i conficiantur cum
melle et decoctione tamarisci
hoc in circa instans
Splenetici etiam confert diminuendo
attenuando si ex radice eius
vel semine per xxx dies cotidie
bibatur cum vino ʒ ii in Serap.
et provocat urinam et educit ege-
stiones sanguinolentas ut
dictum ibidem
Vulneribus fraudulentis et sor-
didis ac antiquis confert quod
pulvis corticis radicis eius
in eis et super ea spergitur quoniam
abstergit ea et desiccat fortiter
in Serap.

Capparis splenis confert si decoquens
foliis recentibus et farina ordei
fiat emplastrum in Serap.
Capparibus dolentibus et scrophulis con-
fert si cum conferentibus ad hoc
folia misceantur et apponantur vel
folia sola in Serap. Ego ubi
folia non habeam recipiam scelus
de cortice vel sicco vel siccato mi-
nus considerans facere hoc
Corophice confert si pulvis cor-
ticis eius cum aceto mixtus sit
et locus patiens inliniatur in Serap.
Ego locum fricarem fortiter et fre-
quenter cum eodem. Nota quod in diversis
in descriptione et virtutibus cum
predictis concordat in multis sim-
plicium communiter et vel dicit ~~cortex~~
~~radicis~~ in circa instans quod in receptis
recipitur cortex radicis intelligitur
nisi aliud exprimatur
Item nota quod rasis consuevit cum
succo capparorum facere clysteria ad
sciaticam passionem [illegible] inna-
tima in Serap. Ego vero cum aliis
ad hoc conferentibus corticem radicis
capparis ponerem quia folia non
habemus. Item nota quod fructus
capparis salitus sine aceto re-
novatur sed cum aceto stomachum confortat
et ei prodest et fructus recens vel
confectio ex eis facta inducit
tenasmonem hoc in Serap.
Item nota quod licet Serap in capitulo de ca-
ppare non ponit eum in numero aliquo
ca. et sic tamen ponit eum in nemo
libro Serap inter medicinas ca. et
sic in 3o gradu et sicci in tabula
sua gradum et ego dico quod re-
cens et viridis est ca. et sic in

vrina agen

sciat

stom

sive in 2o gradu desiccata vel sale
condita in pulvere 3 gradus ca. et sic.
Capilli humani dicit
Gal. ut recitat Serap. quod
virtus eorum que adhaerent
est sicut virtus lane adhuste
sic e[st] tale faciunt et desiccant for-
tius h[oc] in Serap. et valuit aliquis
experimento docti quod plus desic-
cat quam lana et propter hoc plus
confert sanguini qui lana
adhusta etc.

Cardamomum h[abet] [illegible] ca.
et sic. in 2o gradu semen
est sive fructus cuiusdam
arboris que tempore veris
flores et fructus producit sunt
quasdam tenebrositates vel tunica
in quibus semina includuntur
et sunt eius 2 species maius et
minus / et maius est subruben-
tes / et est melius quia magis
aromaticum et est eligendum
illud quod maius est et hic
aliquantulum acumen et dulce-
dinis non multum et cum poni-
tur in medicinis debent capilli
abici et cum panis fructu et
superflua abici et potest per x annos
durare h[oc] confortandi cerebrum
dissolvendi et consumendi [illegible]
sive h[oc] in cca. / se[cun]d[u]m gradum non
sentio cum co[m]mune h[abe]t in Serap.
Cardamomum duplex est
maius et minus granula sive
semina sunt anglarua prim[o]
grossa pulverulenta boni odo-
ris et ipsum est melioris odo-
ris delectabilioris saporis /
quam nominis in sapore ipsius
eius stipticitas maior quam
in minori et eius acuitas
minor quam in minori. Et virtus
eius prima est ca. et sic. in po
gradu et hic tenuo / Et virtus 2a
est que replent et fortificat et
virtus 3a est que confortat stoma-
chum et iuvat digestionem et confert sinco-
pi et vomitum et maxime quando
bibitur cum suo cortice et sunt
capitibus cum mastice et ligno
aloe et cum succo mente aut
cum vino malorum granatorum
sunt enim cortices eius et ca-
pita stiptica quam ipsum
Cardamomum minus non h[abe]t
h[oc] cortices neque capita sicut /
maius enim color similis est
colori maioris et est eius substantia
subtilior substantia maioris / et eius
virtus est sicut virtus maioris
nisi quod propter eius subtilitatem confert
plus digestioni et est maxime
desiccativum humiditatum gutturis
et pectoris et stomachi h[oc] in Serap.
Cerebri debilitati confert pulvis
eius naribus applicatus cca. ø
Reumati capitis pulvis eius
cum oleo musilino in testa sim-
sup cinere bulliat et inde ca-
put inungatur cca. ø
Stomachi debilitati ad eius for-
tandum digestionem pulvis eius de-
tur cum aniso in cibo cca. ø
Ad appetitum provocandum et con-
vomitum ex frigida ca. pulvis eius
cum succo mente conficiatur
et cum cibis vel condimentis come-
datur et pulvis eius cum meta
viridi vel sicca et cum aceto et
aqua salmatica coquatur et
spongia intincta ori stomachi
applicetur cca. ø

Ca 73 vitis

pro vomitu

Ca 74

digestio pectus guttur

Venus

Electio

Ca 77 Calido et e ccdo follo-
ind in capitibus eius
cum inducunt reponit
vermiculi pmi et vtus pma e
radicis eius sen hmg plat-
que desiccat in 2o gdu / et vtus
za que abstergit / et qn coquitur
cum vino terit hm ut fiat sic
coctum / hc emplm reponi d3
in pixide enea appositus curat
fissuras ani et emoroydas in-
tus hec in serapone
Vnde debet plus in lra v. i.
vga pastoris / quia eadem est
hba scdm quid / ea vtentes
et ideo dr sra in 3o et siccum
in secundo

Cam 76 Capilli veneris hmg
hbe folia similia sunt
foliis coriandri fassa
in similitate et hz stipites
duros subtiles longitudine vnius
palmi fe nigri coloris et
no hz eius neqz florem neqz fru-
ctum sine semie et hz radice
in qua no est vtilitas et h
sunt hba duas ut recitat sera-
pio / et qr nascitur in locis vmbro-
sis et impieciliy spelunca
humiditate et iuxta aquas cor-
diminatas et decursus fontium
nl saxis montium sine lapid
vo aque solebant desupinus
adinsius stillare hec ille
Et folia eius cuius vsum non
hemg no sunt sic folia cori-
andri subtilia longa sz sunt
lata scissa
Bat vo dicit ut id serap recalefacit
et vtus eius pma est desicat

et no est in ea caliditas appne
sz est in complexione media inter
duas qualitates oppositas scilicet
caliditatis et siccitatis / et vtus sua
est que subtiliat et dissoluit
et vtus etiam que facit oriri
capillos in alopicia et dissoluit
scrophulus h in serap

capilli

cap

Capiti confert / quia si misceat
cu lixiuio i decoquitur in eo
et caput eo lauetur / furfures
capitis mundificat et eradicat
vlcera humida q sunt in capi-
te h in serapione
Capillos capitis fluentes retinet
si misceatur cum laddano et oleo
mirtino et oleo lily et ysopo
et vino / et id facit / decoctio
eius sine elixatura mixta
cum vino et lixiuio si cum eo
abluitur caput h in serap
Pectoris humores grossos
et viscosos sicca e facit quando
bibitur / similiter humores tales
in pulmone exeuntes h i serap
Ventre stringit quando bibitur
lapis sicca et lapides frangit h
in serap sz renes lapidi plus
conueniunt
Stomacho confert quia quando
bibitur cum vino confert fluxum
superfluitate ad stom et confert
morsibus venenosorum h i serap
Ad prost et precipue mundifi-
cat cum vino si bibatur h in serap
et fluxum sanguinis sicca ab-
scindit ibidem
Coloribus frandulosis pessimis
confert si cum eo fit emplm et
alopi sic confert alopicie qr pilos
in ea facit oriri h in serap

Mundificat colatum que est in
testinis et stomacho / et hec est eius
proprietas et dosis eius est a z ii
bus usque ad un[ciam] i et in stap[hisagria] et
creatat quod si habe[n]t mesnay in
libro de simplicibus medicinis
est descripcionis ut supius quia
ad locum ubi crescit / et eius
formam electio est viridiora
habens folia / et quod secundum eminentiam
sui partes grossior est melior
Subtilis vero et gracilis et
declinans ad citrinitatem non est
Complexio et proprietas eius secundum
Galienum mixta temperamento terreis
et aqueis subtilibus mediocribus
quibus inest ei stipticitas et
caliditatis inest ei ex partibus
calidis subtilibus valde propter
quam eius virtus cito resolvitur
et tollitur Et taliter partes
ponte sunt ad superficiem quare
vehementius fit illud ex hoc vi-
delicet quod ponitur ad latius caliditatis
eminens Galienus dicit equaliter
et temperamento esse et ex partibus
calidis valde subtilibus inest
ei quod sit resolutiva subtilia-
tiva et apertiva opilacionum
et solutiva ventris et proprie que ex
eis sunt recentes / sicci vero
sunt consectivi et prohibitivi
fluxum
Rectificatio non est in eis ma-
licia debilis cum purgant
Et consortat operationem eorum
viole et cassia fistula et tama-
rindi i. manna infusio eorum in
aqua casei vigorat eos in
solucione / Et decoctione eius
mediante sustinet dolorem
coadunat splen et eo et humores
grossos et bibitos et mundificat
pectus et pulmonem et coadunat
materias contentas in eis et mundi-
ficat sanguinem et clarificat
eum et clarificant colacium et
facium adquirere bonitatem anhe-
litus et mundificat stomachum et
ventrem et epar et conferunt
dolori eorum et sunt medicina
bona opilationum splenis et
epatis et yctericie et proprie et omnium
earum opilacionum et proprie in-
fusio eorum in aqua apii et
endivie aut in aqua citrini
nigrorum vel quatuor seminum et
proprie in aqua lactis et secundo de-
cent cum oleo camomille scilicet si-
lus et vero sirupus eorum pleu-
reticis et pripleumonicis et sed
provocative urine / Et decoctio
eorum frangit frangit lapides
et purgat matrices principaliter
et hec sunt deposse eorum de parti-
bus calidis
De eo ex parte stipticitatis eorum prohi-
bent fluxum matiorum et absum-
dunt sanguinem et confortant sto-
machum et ventrem ne recipi-
ant superfluitates et prohibent casum
capillorum et confortant ra-
dices eorum ymmo faciunt eos
crescere et multiplicant eos ubi
opportet et proprie cum oleo mixtio
aut oleo laddani et vino
stiptico et pulvis eorum ad in-
sectorum facit similiter et abluitur
in decoctione eorum cum vino
caput et absumdit furfures
et simile fit ex cinere ipsorum et
cinis eorum sanat fistulas la-
crimales et dosis potionis est
sine decoctionis quod quintum

8

pedes ventris solutus libra i
sicut in mesue de simplici me-
dicina etc.

Cap 77 Caries lignorum. Coriosio
ligni veteris est sicut fari-
na que quando fit sem-
plex cum ea mundificat ulcera
et quando miscetur cum eadem anisi
et conficitur cum vino et ponitur
in pecia et comburitur et teritur
et pulverisatur super ulcera que di-
cuntur formice prohibet dilata-
cionem earum in corpore et sunt
vulnera corrosiva

Ibn Caries ligni et precipue salicis
scripturarum et virtute abstergendi
sicut sunt quedam species lignorum
quorum spinas mundificat ul-
cera humida et abstergit ea si-
dens volunt sicut in serapione serapio per
eam inter medicinas ca. et sic-
cam in primo gradu

Cap 78 Cardamomum in serapione
eius est acuitas parva
et virtus eius prima est
que calefacit et desiccat in
2o gradu. Secunda virtus que incidit
et subtiliat. Tertia virtus est
que expellit vermes nocivos cum
semine et omnes partes eius

Plato de eo sicut in alphabeto
et in dieta tromonensis

Ibn Calaminis semine provocat urinam
et est odorem bonum et calefacit
et est bonum stomacho et facit
bene digerere et ingreditur in con-
fectionibus que faciunt cibum
descendere et virtus eius est plus
virtuti anisi et radix eius come-
ditur cocta sicut pastinata
habet mesuam
Carium est grossius cuminos sed

apud nos non ymmo melioris
expellit ascarides vermes in-
testinales quorum cum ventre stringi-
tur stomachum et corroborat
Rasis confert cardiace sicut
in serapione

Circa de herba et semine sic
vocatur sed in receptis invenitur
solum semen vocatur vel wicken
lex dimisit et ideo vinum de
decoctione eius stringit et di-
gestioni confert et pulvis eius
in cibo sumptus digestionem
confortat et ventositatem ex-
cludit et in salsamentis appe-
titum excitat sicut in circa instans. Ego
vero opilationi conferre dico et
sic asterbaghi fortiter preservat ex
usu quinimmo vero dico dum cum
tamen non sine febre sunt

79 Cassiafistula melior
est cuius canna est grossior
et cortex lucida et de-
fertur ab india et babilonia
et est pulpa eius sine carne
interior dulcis nigra et ca-
lidum in medicinis et confert
pectori et dolori capitis et proprie-
tas eius est purgare coleram
adustam et ventrem mollificare
mediocriter mollificacionem. Et dosis
eius est a 3 libris usque ad x sicut
in serapione

Cassiafistula sicut mesue est ex
medicinis in quibus est fiducia
inmanitorum et est sine nocumento
ut carens acuitate et mordica-
tione et cum confessi ledente
et eius exhibitio proficiunt in
omni etate et pueris pregnan-
tibus et ceteris prestantibus est
electio eius ut sit eius canna

R/ corticis cassie / cassie lignee / cinamomi electi ana 3. s. / croci ℈ 1 / zuccari ad pondus omnium / fiat sirupus cum aqua decoctionis pisarum / ... mane ... pulvis in quantitate 3. s. vel 3. i.

sive arundo vel vagina eius gro-
ssa plena ponderosa et splendens
et cum movetur manu sonum non
facit quia continet lapillos sine gra-
na eius sonitum facientes. Cana-
marum mota tunc melius nec
est plena nec pinguis sed vacua
et sicca et pulpa eius splendens
et pinguis esse debet
Complexio eius et proprietas est
equalis temperamento declinans ad
latus caliditatis et humida in
gradu et lenitiva est ventris et re-
solutiva apostematum et clarificativa
sanguinis sive mundificativa
et sedativa acuitatis colere rubee/
Non est in ea nocumentum appa-
rens nisi quod visceribus debilibus et lu-
noc bricis nocet et removetur hoc
cum permixtione mirabolanorum
et [?] et aque mastici et
spuie [?] cum ea est bonum et
quandoque necesse est ei addere lubricam
et propter indesiccationem viscerum
cum oleo amigdalarum dulcium et
diureticam ei admixta sunt
vrina bona ut adiuvat urinales ca-
sitatas declinat quare cum
permixto est necessaria quibus ex me-
bris fit expulsionibus in renibus
et vesice congruit
Tarde et debiliter solvit sed
eius operationem confortat [?]
pinus et aqua casei et cum
vent omnibus ad ventrem solventibus
miscetur vigoratur eius operatio
Mundificat sanguinem et compe-
sitis scit acuitatem omnem et sitim se-
dat et proprie cum succo endivie
vel solatri quibus si acute depurantur
Stomachum mundificat et
educit coleram et flegma sive

sine nocumento vel excessu grosso
lenit et pectus et resolvit a-
postemata acuta in eis et confert
calefactioni renum sumpta cum
diureticis et infusione liquiritie
et pluribus generationi lapidum in
eis et confert febribus calidis et
[?] calidis hoc in mesue
Est huius aliquid caliditatis
et stipticitatis et est subtilis super ex-
terminat simul digerens superflua
que in corpore invenit rubeam
imponit et urinam tingit. Utilia
est visceribus et omnibus vitiis visceri
coractis ad caliginem oculorum
utilis est hoc in dyascoride
Menstruis retentis ex abun-
dantia pinguium humorum confert
in dyascoride et matricem depurat
eius subfumigatio ad receptionem
ibidem etc.
Nota quod mesue et plures alii
de cassiefistula non ponunt dosim
sed quidam utuntur dosi tamarindorum dos
ego vero dosi mane de quibus
hic infra dicetur
Renum et dolorem sanitatio
compescit in dyascoride
Duplici pondere primamento
et antidotis miscetur in dyasco-
ride hoc non vidi
Cassia lignea eius sunt 60 cap
multe species sed due sunt
utiles in medicina et
nascuntur in arabia sive terra
arabum et una est que habet stipi-
tem grossum et corticem grossum
et que et folia eius sunt pluria
foliis [?] nigra spissa et
radicem similem [?] ro. et
hec species est prima sive prima in bonitate
et 2a post hanc in bonitate

electio

est illa cuius color est sicut
color coralli et subtilis le-
nis longa grossi calami et
plena morditans linguam
cum ponticitate et stipticitate et
acuitate pauca bonum huius odo-
rem participans aliquid odo-
ris vini, que vero nigra est
huius malum odorem et corticem
subtilem ligno adherentem et
acutum saporem habentem non est
utilis, similiter que albi est
coloris et mali odoris inutilis
est. Xylocinamomo
ponitur loco eius in pondere duplicato
in sirup

Cassia lignea que sunt species
una est similis cinamomo que
cuius subrubea est et solida
leviter plana et cum frangitur pul-
verizatur et non reddit saporem huius
acutum cum dulcedine mixtum
cum aromaticitate et ista est non
cuius utimur in medicinis

Alia est species que subrubea
est plurimum huius coloris distinctos
plures subrubeos saporem
acutum dulcedini admix-
tum cum aromaticitate et potest servari
per quinque annos et sophisticatur
quandoque cum radice capparis sed
tunc cognoscitur per hoc quod est
amari saporis et quando simplici-
ter in receptis scribitur cassia
intelligitur cassia lignea et non
cassia fistula et habet virtutem
diureticam et subtili substantia co-
gnoscendi ex qualitatibus confortan-
di ex aromaticitate et est calida et
sicca in 3º gradu habet in cera
Sed substantia eius est mundum

subtilis et sapor eius est acutus
cum stipticitate pauca. Et virtus
eius prima est que calefacit
et desiccat in 3º gradu, et 2ª que
resolvit et incidit et fortificat
membra. Et 3ª virtus est que re-
solvit et incidit quod est in corde
de superfluitatibus et fortificat
membra et provocat menstrua que
retinentur causa humorum grossorum
viscosorum et dixit in almanso-
ri quod habet proprietate cynamo-
mo similem et duas virtutes quarum
est calefactiva desiccativa urine
provocativa stiptica stipticitate
levi et est conveniens mixtioni
medicinarum que visum acuunt
habet in sapore

Cerebrum confortat et conferre ...
capitis passiones et epilenticis
valent pillule ex pulvere eius cum
optimo laudano cum succo ab-
sinthii fiat etiam suffumigatio
sit super carbones pulveris cum
ponatur et aqua rosacea superasper-
gatur et patiens fumum recipiat
Faciei humiditatem lacteam in
facie pulveris eius cum melle
remanet si inde liniatur

Oris fetori valent pillule ex
pulvere eius et storace calide
similiter masticato eius fetorem
oris removet vel palliat
et cetera

Fetori assellarum et contra
gingivarum corruptionem fiat
gargarismus ex pulvere eius
et storace calida et cetera et dicit quod
dicte pillule valent contra
omnem dolorem interiorum et cetera
ibidem

Stomacho frigido vel vino

decoctionis eius et mastitis et
seminis seu ieiunis datum et
pigmentum exco et melle et vio
idem facit s. confortat stom
et digestionem adiuvat cita ꝯ in
scap dr̄ confortatiue et fortifica
re stomachum
Epti splenis vz si in aquis et
siropis ponatur paciencium et
vinum decoctionis eius et ma
sticis et seminis seu potius da
bunt ieiunis cita ꝯ
Item decocta in oleo epati et
splenem catheplasmata corpo
vicium aufert ibid
Cordi sincopi et cordiace
passioni vz siropus ex ca ros
et osse de corde cīn cita ꝯ
Ch provocat et matricem confor
tat si ipsa vel cortex eius in oleo
mcilino vel cum decoquitur
et de bombace intincto fiat
suppositum et caelinis vz cena
sinoni cita ꝯ et in scap dicitur
quod cuitatissima in eius decoc
tione aut eius fumigatio ch
provocat et dilatationi matris
et eius lubricitati et cum confert
Stingie et dissurie passio
renum et vesice vinum decoctis
eius datur pacienti cita ꝯ
Fetum expellit ut dicitur sz
quomodo non dr
Caliditate et subtilitate sua po
dam i. aloem capitis facit ut
recitat scap ca° de camomo
sup ubi plures species ca. et sb
tiles dicit hic facere
Castanee ex omnibus for
tissimum quidem cibum
corpori prestat sed diffi
culter digeritur in dyass

Corpor omnibus pomis arborum sti
pticius est et maxime cortex
medium inter exteriorem corticem et
lignum et similiter corticis sive
pellicule que est inter grossum cor
ticem et fructum Et virtus prima
est parte frigiditas ut sit s. cita
medium p̄ ꝗ̄ et desiccat et ra
virtus que incarcerat et virtus que
curat nimium fluxum sanguinis
cum et sputum sanguinis et confert
ulceribus intestinorum et fluxui
ventris qui requirit corticibus exterior
um cortice fructus et est opa
tio eius similis operacioni glan
dium hic in scap
Et ego dico quod dulcedo fructus
et eius stipticitas ostendit quod
nutribilior et digestibilior est
quam glandes unum stipticitate
et glutinositate sua in operibus est
similis eis sc̄
Tussi prodest si castanee cocte
in carbonibus vel in fictili sive
vase assate et cum melle ieiu
nis date fuerint in dyass
Sputo sanguinis aqua de
coctionis castanearum cum sutto
cortice i. pellicula fructum coo
periente bibita vz in scap et
etiam in dyass
Ad fluxum ~~ventris~~ ex medicina
laxativa sive catartico aqua
corticis eorum i. rubeam quod dis
cernit inter corticem grossum et fru
ctum ad tertiam decocta bibita
confert quia fluxum retinet in dyass
et ego de cortice interiori dyas
hoc intelligo
Ad fluxum ventris dissenteriae
sive ulcerationi intestinorum et
humiditati matris cocta

Fluxu cruoris intestina vent

Cap 61

Venenosis conferunt casta-
nee cepe et cortices decoctio
cum lacte bibitus et sic tres
vel ei qui bibit medicinam
mortiferam tres

Cap 62

Castorinum sunt testi-
culi animalis quod di-
citur castor vel bewer et
est animal quod vivit in aqua et
extra aquam et nutrit se de
piscibus et cancris et comedit
eius caudam que lata est et
est pinguedo solida ut pisces
et pedes similiter comeduntur
ita ut piscis reputatur in his
partibus et totum residuum est ca-
ro sine carne(?) Et dicit mo-
strum quidam esse videtur et fa-
cit de lignis que dentibus se-
cat domum artificiose ut gra-
duum plenam habet solaria ne
augmento aquarum impediatur
et in diminutione aquarum semper
aquas maneat
De hac vero quod quidam dicunt
et scribunt ipsum in venatione
testiculos dentibus propriis amputa-
re et eos a venatoribus propter
testiculos queri non est verum propter
virtutem plures eum insequuntur
cum propter aliquid aliud et ipse
non invenitur captus nisi habens
testiculos sicut experientia docet
in polonia et in regionibus
frigidis adiacentibus ubi
plures inveniuntur
Eligendi sunt testes qui ex
una radice pendent nam
impossibile est duas vesicas
ex uno membro sine propria
radice inter eas invenire hec

Unde(?) cum ergo unus testis crescit(?)
aut duo se separati crescunt di-
cendum est an sint testes unius
animalis qui simul inventi et
capti sunt meliores et de castore
in iuventute vel potius ex tempore
iuventutis sunt optimi in
valde iuvenibus et in valde
antiquis non sunt ita boni
Nam de valde iuvenibus res te-
stium est alba et mollis et non
tanti caloris et siccitatis ut opor-
tet de optitore res est tres multum
dehumiditate et ex necessitate habens et de
calore naturali potius quare
non est ita efficax sic de uno
iuveni ad senectutem accedenti
et testes meliores magis sunt
habentes rem similem cere in
colore et sunt coagulati quantum
adoris pingues faciles separa-
tionis a folliculis suis et qui
separant inveniunt ibi multe ex
genere pelliculas a quibus facile
se separant Debet ergo mundari
ab ipsis omnibus pelliculis et qui
vult illas pelliculas mediam
invenit medicinis miscere
debet sine pro medicina ponit
Sophisticatur autem in folliculo
sive bursa ex cruore quod ibi
ex natura erat contentum apponitur
sanguis sed primum tunc et plura
cognoscit primum acutum sa-
porem et qualitates interiores et post
quod illi non sunt intus mixti et
propter pelliculas adherentes et
contingentes et quamquam tali co-
natur ad alteram qualitatem
folliculi
Conservatur in multa efficacia
per vi annos si quanto retenta

est tanto melius etc ø
[C]olice (?) lb. dissolvendi consumendi
attenuandi et inosa membra
membra maxime confortandi
et est etc in tractatu ... et secta in
2o ... etc ø
[C]olice lb. etc et sicc. et multum
attenuandi spasmo et tremo-
ri inopia et repletione utili-
mum eius cum passionibus
ex inanitione et siccitate noci-
vum s. Dyasc. [T]Gal. virtutes
eius prima est que calefacit
et desiccat et 2a est que replet
et tertia que sanat spasmum
ex repletione et hoc ideo quia
attenuat et purgat inops ab
eo quod in eis continetur de re extra
naturam et confert inanitione
maximo inositis membris et
nocumentum non lb. in se vel in
membro nisi calefactioni for-
tem et desiccationem habet in scap.
ibidem contrarium est apio et qui-
busdam confert bibitum corpori
exitus inunctum cum oleo vel ...
est in scap.
[C]erebro frigido ex humore super
abundante patienti confert
si super nares positum fumus per
os recipiat consumit vel cale-
faciendo et desiccando humorem
predictorum super abundantem id. Dyasc.
[E]pilencie et aliis frigidis pas-
sionibus capitis datur vinum de-
coctionis eius cum succo rute
etc ø
[L]itargie fumus eius per na-
res receptus stimulationem pro-
vocat et confert excitando de-
siccando calefaciendo atte-
nuando etc ø
[I]tem cum succo rute iniectus
naribus eius pulvis idem facit
ibidem
[I]tem ibidem decoctio eius cum
unguenta et succo rute et mo-
dico aceto occipitio raso ca-
taplasmata confert ibidem Ez
Dyasc. et Gal. ut in scap. habetur
volunt quod in litargia cum se-
et subest cum se et cum oleo rosarum
misceatur et inde caput rasum
liniatur et idem volunt eius
fumum valere ut dictum est habetur
supra [I]tem quod misceatur
cum oleo rosarum et aceto et caput
inde liniatur vel odor eius per na-
res attrahitur confert litargie quod
cumque sit in scap.
[P]aralisi et lingue pulvis
eius ergo dico non pulverizatum
sublingua ponatur quoniam per
resolvatur et consumatur etc ø
Paralisi urgente fiat fomenta-
tio etc pectine frigidum cum vino
decoctionis eius et super ca-
thaplasmetur sepius etc ø
[S]tomacho et intestinorum
inflationi i. ventositati grosse
difficilis resolutionis confert
bibitum cum aceto in scap.
[S]ingultui et torsionibus
ventris propter humores frigidos
grossos aut propter inflationem
ventositatem vel sit bibitus cum
aceto s. scap. sic vel cum vino
decoctionis bibitum ad predicta
[M]enstrua provocat fetum et secundinam
expellit quod ex eo cum ...
pulegio bibitur in scap. Dya-
scor. dr. 3 ii

spasma

caput

litargia

palisi

vent.

Tum provocat et fetum corrumpit
quod sumitur in potu cum pi-
pere et aqua mellis in serap
Et Hanorrode confert si decoq
decoctione in succo agni ca-
sti addito modico aceto su-
per ignem renes et pectinem
catheplasmetur ibidem
Et Spasmo tetano tremori
in more confert quando fit fu-
migium cum eo aut cum sumit
in potu aut fit cum eo in-
unctio, et etiam confert dolori
in more et intestinis in serap
Tum dixit alpedicta dat
in inulsa ℥ i aut cortice
unum et multum innatur per cor-
pus extrinsecus perungatur //
cum eo et oleo veteri h ibi

Cap 63

Caseus est cibus et
medicina et secundum quod
est de alia et alia
specie aliis diversificatur in natura
sua et operatione, et secundum quod est
recens antiquus vel medio-
cris et secundum quod est cum sale
vel sine sale factus et co-
mestus diversificatur eius
operatio et secundum quod fit ex divi-
sa materia puta ex lacte
vel ex sero et secundum h quod coa-
gulum est in sua natura quo
ipsum lac vel serum coagulatur
Et Caseus recens frigidus et
humidus in 2o secundum avic-
ut et dixit cremonensis in dictis
et secundum ysaak frigidus et humidus
que in primo qui est desiccator qui
sine sale est vel cum sale
plenus vel minus confectus h

cremonensis idem melior est
de lacte sincero et de sano a-
nimali et qui est medius
inter eum qui extenditur ut viscus
et frangibilem, ambo enim sunt
mali, et quanto est recentior
tanto melior et sic h etiam in
serap non omne lac coagula-
tur lac quod recipit coagulationem
est illud super quod vincit gro-
ssicies tamen ab aquositate
separatur et coagulatur, et quod ad
coagulationem non aufert butyrum
sit caseus pinguis h ibi
Et Caseus vetus calidus et siccus
in 3o et in quantitatibus remitti-
tur quod maius vel minus acuti
saporis invenitur Melior est
pinguis et minus salsus quia
post comestionem in parva quantitate
comestus confortat os stomachi
et aufert fastidium et nauseam
ex cibis dulcibus vel pinguibus
provenientem h cremonensis
in dictis
Tum dixit stringit ventrem
in serap vetus caseus est mor-
dens et hoc significat sapor et
acor ipsius hoc ibi
Et Caseus recens sine sale co-
mestus multum nutrit et est
boni saporis et bonus stomacho
facile ad membra transiens au-
get in carne et impinguat
et mollit ventrem mollitione
temperata h in serap et est dixit
Et Albumasar reprimit acredinem
stomachi sine adhustione ut habetur
in dictis cremonensis et ibidem //
vetus nutrit corpus et impinguat
cum post ipsum mel comeditur

idem recens caseus non sal-
plage sus prohibet plagas apertu
suppositus
Aurecocta cosimma castore
est vis resolutiva in dictis
cremonensis
clerie Caseus salsus vaccinus
et ovinus facit stomachi et
caprinus plus, est siccior sed
omnis plenis nutrit quam vac-
cinus quia pinguior et magis
stringit indigestis
Oculis confert caseus re-
cens sine sale emplastrum quia
apostematibus eorum et lunari, quia
fit abaculo confert in stap
Summa casearum est quedam
tertia de caseis
De aqua casei sine decocto in
alphabeto ponitur in dicta
cremonensis habetur
Vulneribus putridis superempla-
strum cum folijs arctose creatur
et aliqui ponunt loco fol
arctose folia vitis aut la-
ctuce et sicle in hac opera
habetur in stap
Ventrem stringit caseus vetus
et caseus recens salitus in stap-
pione et idem salitus nocet
stomacho et intestinis et non impin-
guat sed corpus macerat similiter
Avicenna in 2o in ca. contra flu-
Fluxu xus ventris dicitur quod caseus
vetus ablutus in aqua et po-
sita in alia aqua cocta et
posita aqua remota tostus
stringit fortiter omnino re hec
veritas per de sto amando
et de conferentibus intestinis
Cum internum dulcici confert
nam si cocto seu casto vetus

et decoctione camel porta sali-
ta fiat unguentum spissum unctu-
osum et super dulacem ponitur
similiter locus ipse et exibit vi-
rulencia et aquositas multa
et alleviabit paciens multum
de doloribus et iuvabit mag-
ister hi in stap et dicit ibidem hoc
apulibus acceptum
In dictis cremonensis dicitur quod
terat et cum oleo vel aqua decoc-
tionis pedum porcorum salitorum
misceatur et per modum emplastri
super dulacem inclinatas ponitur Iuncturis
et operatur quod dictum est
Et de caseo caprino vel ovino
fit hic medicina habetur ille
Catapucia duplex est Ca 6e
species ut dicit Platearius scilicet
maior et minor. Maior
est ut ricinus de qua oleum
de ricino dicitur et dicitur ceterum penta-
dactillus. Virtus eius prima-
ria et 2a virtus que resolvunt et
abstergunt et virtus foliorum est de-
bilior virtute granorum sed oleum
eius est calidius oleo olivarum
et quo resolvit plus ... Ex semi-
ne fit oleum quod in cibis non
administratur sed in lucernis et po-
nitur in unguentis et tempus quo oleum
catapucie fiet est quando grana
cadunt a cortice suo et effectus Uteri
granorum est humores dissolvere
et subtiliare membra confortare
sine fortificare et superfluitates
incidere. Et catapucia laxat ventr
humores et ventrem lenit et mundi-
ficat venas et confert lepre
similiter facit oleum eius habet in

serap de catapucia maiori
Catapucia minor int' lacti
cinia computat' hꝫ stipitē
vnius brachij in longitudine
continuum et in grossitudine vix
digitti et in summitate stipitis
et ramorum sunt ramuli par-
vuli et ex foliis qui sunt sup'
stipite et q̄ sup ramulos. Sꝫ
folia stipitatis sunt longiora
et leniora / et folia sup ra-
mulos superiores sunt minora
et triangularia ut eodē folia
i. lata bene cum acuto an-
gulo et hꝫ folium in summitate
angulorum velud rotundum et it'
ipum sunt tria semina sine grana
in suis particibꝫ / ut orobi ma-
gni exterius nigri grisei interius
albi i. nuclei cortice amato
et hꝫ nucleus saporem dulcem et in
hoc solum differt ab aliis la-
cticiniis i. sapore dulci / i. vtr
aliter eis similis est virtus //
omn̄ specierum lacticiniorum hꝫ in
serap et ista est in usu com-
munium inceptibus ponitur
catapucia et de isto in cā
o dr' quia ea est in 3° gradu
et humida et cū in receptione
inveniūt' semis sine semen
cortice remoto poni debet /
et no hba et quod semē per
annum in bona efficacia sūa
et est eligend' no pforatum intus
no lind' sꝫ album vel viride
et hꝫ virtute purgandi principa-
liter flemma sc'io provocat
colerā et melancol' hꝫ in cā

o In serapione vō dicit' qꝫ
pt' hꝫ purgat chimum aquo-
sum et utramqꝫ colerā et
aquam citrinā hꝫ ibi et ibidē
dicit' qꝫ radix est subtilis in
qua nullus est iuvamentum
Contra dolori const' oleū
de semine catapucie maioris
cum misceat' cū alio vnguento
in serapion
Contra apanti oleū ca-
tapucie maioris i. seminis eo
cum cicuta mixtis et appositis
sedandis const' et cū apatibꝫ
alia flema in serap
Mamillarum apantibꝫ oleū
catapucie maioris pse vel cū
aceto linimentis sedat in serap
Purgat flem̄ et colerā et
humiditates aquosas et vomitum
commovet et fortit' relaxat /
stomachum et fluxum ventre
facit sꝫ 3° g̃na cathapucie
maioris terant' et in potu
sumat' in serap / nimis ē dos
magna pmodius
Contra yliacam passionem
bulliat in aqua radix feni
et cassie ligne et addat' 3a
ps ʒ j catapucie maioris
i. tritorum et iniciat' pclistere
alio clyste' mollificativo pre-
dicte multum const' cā o
Paralysi et arteticis passio
dosis benedicte simplicis cum
vino hermodactilico et tria
ps ʒ j capucie minoris de-
cā o no adiuncto dosi ca-

chimus cola

fluxu

Electio vt9

tepucie quia nimis excedit
super modum
Quartanibus autem et cottidianis
in diebus mattis oleum cathe-
pucie maioris confert in stap
Cottidiane et de flemate
salso et scabie confert si con-
terantur multa grana catepucie
minoris et in foliis caulium
involute sub cineribus decoquantur
et oleum extrahitur de quo
in cibo vel potu pacienti detur
circa ø idem volt et ad id quod
2° h vini l i granorum catepucie
minoris contritorum decoquantur
cum melle et vino et fiat
claretum circa ø et si dectorum gra-
norum in modicalo vini et melle
parte aliqua electum fi vel cum
brodio pisorum vel ciceris vel
cibo vel potu sumi tamen in
hac causa quam in sanis circa ø
Tertiane cottidiana de flemate vi-
treo procedentibus dimissimus
bibat cum iiii vel ʒ i castorii
in vino fortissimo et addatur
circa pondus ʒ i catepucie minoris
mundate a cortice et colatum
et bibat confert circa ø dosis ca-
tepucie excedit forsan ʒ i c
Quartanis ad vomitum provocandum
si materia fuerit frigida et in
ore stomachi et ceteris egeritis ca-
tepucie contrita cum oleo sa-
mato vel oleum dictorum granorum
catepucie super os stomachi
ponatur sanativus provocat vo-
mitum circa ø
Lumbricos expellit et ve-
trem laxat si de oleo granorum
catepucie maioris bibatur
in stapioe
Quidam sumunt viii vel x grana
mundata a cortice catepucie mo-
ris et fiant inde pillule et
aqua frigida bibatur precaveas
sumptorum purgat flegma et colera
et chimum aquosum et quidam lac
catepucie minoris sumunt in po-
tu facit hoc et si folia eius
vel alio cibo cocta facit hoc
in stapione
Auctor secundum sententiam antiquorum
datur ex granis catepucie minoris
ad laxandum ventrem et hu-
mores predictos purgando a viii
granis usque ad xl et dicitur quod
est error quia non debent dari de
eo nisi a bono grano usque ad
ii de maiori et secundum sententiam mode-
norum grana v et quod stomachus
est fortis da integra et si est de-
bilis da contrita hoc in stap
Quidam dant ex granis eius ʒ ii
laxant flegma et utramque co-
leram et aquam citrinam in stap
dosis excedit ut patet
Ego vero scrive dedi v vel vii
de minori et infra secundum vires
pacientis
Spurge acesine de maiori a
grana ii usque ad v de minori a grana
v usque ad vii dosis eius est
Cauda equina planta Ca 67
est habens virgas tocanas
quarum color viget a dum-
bedinem multam et sunt aspe-
re multum et plene nodis nodi
et habent folia similia inde

flegma colera

dos

in summitate acuta et non durā
plurima et densa et sursum
elevata et aliquid comeditur
animalibus in quibus nascitur
et declinat inferius propter multi-
tudinem foliorum que sunt super
coma ut videatur velud cau-
da pendens in imum et propter
hoc nominatur cauda equina
et nodi eius comeduntur continua-
ti invicem ab aliis lignosa,
nascitur prope aquas et locis
humidis Virtus eius est
stiptica cum amaritudine
pauca et propter hoc desiccat de-
siccatione sine mordicatione
et propter hanc causam conglutinat
vulnā et consolidat vulnera mala
intestina et confert herniosis rupturam
stringhat quod intestina desce-
Cap. 66 sanguis dunt inferius et confert sputo
sanguinis et fluxui sanguinis
et maxime rubeis et
ulceribus intestinorum et fluxui
vent' ventris et est frigida in primo gradu
et sicca in 2o et stiptica mul-
sto tum et confert apaticis stomaci
epar et epatis et ydropicis emplastra-
ta et bibita hec in serap/
et ipse ponit eam inter medici-
nas frigidas et sic in pri[m]o
et sic est quod est viridis set sicca
est sic in 2o
Tussi antique et asmaticis con-
fert si bibatur decoctio radicis
et foliorum eius et si bibantur
illa et sicca facit hoc in serap
Ulceribus intestinorum et flu-
xui ventris confert quando datur

decocta in potu cum vino et sic
etiam provocat urinam in serap
Vulnera recencia consolidat
quod folia eius pistantur et fit
ex eis emplastrum et si ibi sint
nervi abscisi consolidat eos
Allactorum attractioni confert
quando cum foliis eius recen-
tibus fit emplastrum in serap
Desiccat vulnera ut quidam
dicunt in tempore brevi consolidant
conglutinando et sic etiam vulnera
intestinorum consolidat in serap
Rupture siphac et intesti-
norum idest descensui intestinorum
per fracturam siphac sic tamen
cum folia eius cum aqua
bibuntur et emplastrum de eis fiat
in serapione etc.

Caulis tres sunt eius
species scilicet domestica et
agrestis et marinitica
sunt in suo sapore amaritudine
et acuitate habentes non manifesta
et in semine ipsorum hoc magis
est manifestum et maxime
in caulibus babilonicis Et
virtus quidem caulis est que
desiccat quod comeditur et quod
vitia apponitur extra et virtus eius//
secunda est que abstergit et resolvit
et glutinat Et virtus tertia que
apostem glutinat apostemata et mundat ul-
cera fraudulenta et apostemata//
indurata que devenerunt ad
hoc quod non possunt resolvi et
herisi herisipilam que est sicut apostema
et curat sire et formicam et
extitudine cum qua corrosiva
sit cura etc.

Agrestes caules ut plurimum nascuntur in locis maximis et in locis altis et desertis et sunt similes domesticis nisi quod sunt albiores et asperiores et amariores et sunt amarioris saporis et calidioris et siccioris quam domestici et non cnacuia quia eos comedit amaliciam corporis quia sunt remoti a complexione hominis et vtique corporis est quod abstringunt et resolvunt plus quam domestici

Caules marini magis recedunt a complexione domesticorum quam agrestis et folia eorum sunt longa et folia que sceptici adherent sunt prima russa et habent caules marini aliquantulum lactis sed non multum quorum sapor est salsedini declinans et amaritudini et possumus miscere rebus in cibis quas diximus et mollit ventrem sed in superficie summitates eius sunt meliores stomacho et urine provocative magis quam alie partes eius ibidem

Ysaac in dietis

Caules sunt ca. in primo et sicci in 2o alii dicunt quod frigidi sunt et sicci in primo quod ideo dictum est quia corpus caulis humidum est fol[iis] et plus[?] siccius et petrosius calidior et siccior est et aqua caulis frigidior et humidior est sed ipse totus ca. est in primo et siccus in 2o unius tamen sicci sunt qui dicuntur impiales qui bletis sunt similes qui etiam vocantur canabut et sunt albi ad latus foliis et stipite non faciunt aliqua clenatio sed declinante vno plura folia egrediuntur lata et sunt meliora et teneriora aliis qui eis videntur similes ut compositum qui facit capita magna rotunda in quo capite folia simul involuti sunt unum super aliud de istis impialibus in prouincia sunt multi et in catelonia et sunt amariora caulibus domesticis

Caulis vero qui compositum dicitur in polonia et Bohemia et partibus teutonicalibus crescit sunt difficillime digestionis et dure sibe valde

Omnes autem caules sunt nate compositi meliores sunt teneri recentes impiales. Rasis ad aperiendum opilationem et impediunt ebrietatem sunt colatiui et mundificatiui matricati lenitiui et desiccativi propter quod decoquuntur in aqua prima proiicitur sed cinis eius est fortioris desiccatiois ius eorum ventrem humectat urinam provocat precipue hiemales

Cubla est constrictiva est quia caulis habet proprietatem in sedatione dolorum sed tantum iacturis caulis ventrem solvit multum iacturis stringit

Ysaac in dietis eius eodem

N. Docet caulis stomacho et intestinis et est ingremens sensus oculis et dentibus et gule et omnibus doloribus vmile et maxime impiales qui tertius sunt

difficil digestionis

opilaciones ebrietas

venter urina

Domestici magis sunt duri
et indigestibiles et cum non di-
ssolvuntur sunt ingrossantes sa-
guinem et inflant usque partes sur-
sum pectoris et lateris et faciunt
dolorem in corpore et non est commesti-
bile si est ventosus
Quando cum alio multo et sagine eli-
xentur vel parentur et cicuta
proiciatur aqua iterum in secunda aqua
coquantur cum pingui carne //
porcina et conditi cum corian-
dro pipere et cimino bonificantur
Sanguinem generat grossum non
nigrum vitium mali sunt ad calidas
complexiones estivales hiemales
sunt meliores autumnus
Nutrimentum corporis primum et hu-
midum impetuoso lenticle co-
veniunt humidis calidis
ergo dicemus humidis de tempore par-
tium sunt in hyeme hec in
dyasco cremonensis
Caput purgat succus caulis
domestici vel agrestis immissus
in naribus caules exsiccant corpus
expellunt humiditates capitis
et allevia[n]t linguam generatam
a flegmate et ideo linguam
desiccant et vocem clarificant hoc
ibi et caules comesti clarifi-
cant vocem ibidem
Succus caulis cum melle co-
ctus vel zuccaro sine pinguedine
elevat sine pinguedine sirop de
caule vocem clarificat efficiens
Ebrietatem impedit si cocti
comedantur in principio ante potum
dicit cremonensis ypocras de se
a ebrietatem tardat et
scitam curat quia desiccat sua
stipticitate et dico hoc de babilo-
nico ergo tamen de domestico
hic tamen dico licet non ita fortius
Conglutinat que sunt de defe-
ctu in capite compositum cau-
les domestici si cocti come-
dantur in principio medicus cremo-
nensis
Cutim laxam et penden-
tem cum radice iungit cau-
lis cum desiccando elevat si
subiciatur in dyasco
Capillos retinet si folia
caulium quorumlibet contrita et
cum sale mixta si cathapla-
smentur in principio
Idem fit si lavet locum cum
aceto decoctionis caulis et
alumine ac non sappi medicus
cremonensis
Vocem amissam restaurat
si caulis masticetur domesticus
et succus eius transglutiatur
in principio
Oculorum obscuritatem et ca-
liginem detergendo consumunt
caules babilonici si come-
dantur in principio quod non conceditur
reprimunt propter eorum amaritudinem
ideo intelligo de domesticis licet
non ita efficaciter quia in eis
non est tanta amaritudo et
per consequens non tanta abstersio
et intelligo tamen hoc quod cauli
sunt humidi vel temperati et
quod in hoc tamen in eodem principio Galenus
dixit in libro de dietis quod medi-
ci respuunt caules quia sunt
medicina desiccativa et de-
siccant sicut lentes et propter hoc
inducunt tenebrositatem visus

nota

lingua
vox

ebrietas

nota

8

inp̄ qd oculi sup̄ humidi
vel̄ ꝑ palmetud .i. vel ꝑ partu
debilꝰ hoc ibi
Caliginē oculorum remouet
frequens usus caulium cocto⁊
si comedant̄ mediciꝰ cremon
Cibus eius assiduus lac
augmentat in mamillis mulie⁊
dyascꝰ et cremon mediciꝰ et
ego eiusd̄ comestio hoc facit diu
Aquam clarificat aqua cau:
lis destillata cum zuccaro
bibita experientia qd et aq
eius decoctionis cū zuccaro
qd facit hoc ego
Dolori lateris antiquo qd
misceat̄ cū adipe antiquo qd
emplat̄ locus ꝯst̄ serap
Dyascꝰ dicit qd cum certa p:
te axungie ciniis caulis
misceri d3 et qd sic v3 dolori
lateris qui sine fe: est antiq:
ꝑnissima aut alius causis
dolentibꝰ dyascorisim facit
et dolorem tollit in dyascꝰ
Doloribus similiter dolori
lateris antiquo eadē ꝯfert
qd et vult serapio qd summitās
eius cum radicibus incinerent̄
et cines cū axungia porcina
misceant̄ do antiquo lateris
ꝯfert inunctio
Splenem confert si folia cau:
lis cruda comedant̄ serap et
succus eius cum vino coctꝰ
administratus .i. potatus dolore3
splenis aufert ibidem
Ventrem molliunt summitās
caulium si coquunt̄ cum aqua
et sale et comedunt̄ / s3 sto

sunt mali et succus eius cū
radice eius et im̄ᵒ unxeris
et bibit9 ventre3 soluit serap
ibid̄ decocto caulium laxat
ventre3 vnde quod lenit ven:
tre3 eius ꝑ⁹ et quod sba ꝑta
eius desiccat et stringit ven:
tre3 sup ibi electo
Allumbricos .i. ascarides occidit
occidit semē caulium mediciꝰ
acmonest d3 qd semē caul
cum aceto potatus vermes ve:
tris necat hoc / et ꝑpē cū succo
centaurie et lupinorum facit
in serap caulis babilonicꝰ
ꝑpē facit hoc ibidē
Ad ꝓuoc caulium decocto bi
bita et tā laxat ventre serap
et lumbricos occidit ibid
Ad ꝓuocat nasale sem
ex succo caulium et farina lo:
lii in serap et ꝑtu ꝯpellit se:
mi cocti comesti dyascꝰ
Essatum occidit nasale sem
ex semine caulium si retineat̄
ꝑ9 ꝯceptiō et hic facit qum
femina desinit in serap
Decocto caulium et caules
lenit̄ cocti comesti ꝓuoc vri:
nā et sic tā lenit sine laxat
ventre in serap
Ebus ardorē mitigat si
caules cocti et contriti cū au:
xungia veti et ros olē sto
supponitꝰ sic dyascꝰ
Vlcera sanat retencia et
vetera vn dicit dyascꝰ et reci
tat catone tradidisse ꝑplm
romanum fere secentis annis
ꝯtinuo alc̄ glosas citatores
sine alio medicamine curasse
Sed mod ꝯpandi de solis

nota sto
vent
partu
vrina vent

tanlibus non ferbit dyaste
Decoctio sapo de emplastro de
foliis eius consolidat vulnera
Decoctum macerato folia tamaris
virida ita bis in super vulnus
primam emplastro ponenda sunt
loco prius loto cum aqua tepi-
da vel vino tepido preparata
absterget eas et desiccat et
conglutinat etc.
Experiencia spissus sucus
tamarisco idest cum sola aqua
multum decoquitur fiat sic dum
vulnera liniuntur et in vulneribus
que fortiori indigent desic-
catione una aqua abiciatur
antequam coloris videtur accipi-
at antequam spissa fiat et super-
ponatur alia aqua et deco-
quantur in ea usque spissa et
viridis sit hic ergo adhuc utor
succo eius viride et post fo-
lia contrita appono
Operantibus fleumatis et herisi-
pile et scabiei ulcerosis quas
sit de foliis eius contritis solido
vel cum sanie mixtis fiat em-
plastrum in sapo / si cum sale fo-
lia contrita mixta emplastrentur
sacrum ignem sanat ibidem
Scabiei et pruritui post hic quod
in mete dictum est vel succus
eius in sapo hic intelligo li-
niendo loca pacientis
Scabiei et harrias confert
si succus eius cum vitriolo
et aceto misceatur et inde lo-
ca pacientis liniantur in sapo
Allepice dicit dyascorides valet si
folia eius viridia et contrita
et cocta et cum sanie mixta
et apposita ad ignem sacrum cum
sale mixtum et carbunculos
sanat ibidem
Morsum tiri vel si cum vino bi-
batur in sapone etc.
Canlis bis vel ter in die
appositus vulnera antiqua et
retencia sanat si prius vino
vel aqua lavetur in dictis cre-
monensi et sit vel ad tamen
Combustioni ignis confert
cinis eius vel albumine ovi mix-
tus et appositus in sapo
Renibus et articulis prodest
si cum aqua decoctionis eius
vel urina eius qui dicit cono-
lets comedetale fecta fomentum
fiat dyascorides et cetera
Podagre aut articulorum mor-
bis prodest cum ruta coriandro
et farina et panis sal et mica
panis imposita vel emplastrata
dyascorides eodem modo ter in die
appositum valet fistulis et tu-
moribus ibidem
Podagre et doloribus menstruorum
et ulceribus sordidis antiquis con-
fert quod misceatur cum farina fe-
nigreci et aceto et emplastretur
in sapo ibidem succus eius
super incumbens linitus podagre
confert
Splenis tumoribus confert succus
eius cum aceto sumptus in dictis
cremonensi
Tumori testiculorum prodest si
locus liniatur et fomentetur cum
decoctione eius triti et albu-
minis ovi et uvo scissi eis triti
et aceto in dictis cremonensi
ibidem vel vel ad retinendum capillos

sed in primo casu si ad dammin-
sabe recte ibid
Pulvis caulis assatus datus
cum comedendo facit eas citius
ambulare in serap[ione]
Et in dyascor[ide] dicit quod pueri non
sunt debiles si frequenter laventur
cum urina eius qui caules
comedit ibi etc.

Celidonia herba est no-
ta cuius radix superius
crocea et inferius sunt
plures et hasta eius est sub-
tilis de qua multi ramuli
tenues egrediuntur / et multa in eis
sunt folia et fructus eius est
croceus spissus et flores sunt
aurei coloris / et sapor eius
est mordicativus linguam fortiter
cum amaritudine et fortitudine
odoris et habet in ramulis va-
ginas longas plenas in quibus
est semen et plus quam de ea uti-
tur est radix et fructus herbe sine
foliorum et ramorum sine stipiti-
bus et cum in receptis reperitur ra-
dix intelligitur nisi aliter exprimatur
vel in aliquo loco usus aliter
habeatur. Radix servari potest per iii
annos in bona efficacia herba
non ultra nisi recenti / et de
succo tractatus facimus qui
servantur parvum ut si etc.
Et dyascor[ides] et serap[io] et secundum usum
experienciam
Secundum etc. quod complexione et qua-
litatibus suis virtute habet attrahen-
di dissolvendi et consumendi
In serap[ione] virtus eius prima est
calida et sicca in 3o gradu propter finem
eius aliqui ponunt eam in
4o gradibus quod in primo 2a virtus

est que abstergit forti abstersione
et tercia virtus est que quicquid cum
eius succo eius omne quod est
aggregatum coram pupilla ocu-
lorum vocatur est resolvendo et confert
valde et agit in acuere visum
et volunt quidam quod propter hoc
sic nominatur / quia apparet
quando hirundines apparent et quando
cum hirundinibus recedunt et
desinunt apparere / et quia quando
pulli hirundinum excecantur
parentes hanc herbam deferunt
et eis in cibum dant et visum
recipiunt hirundo chelidon dicitur
Idem liliator et aliis propter asperitate
confert dolori dencium
Caput purgat et humiditatem de-
siccat quod frigidis humoribus
est repleta si radices eius
bene trite in vino coquantur
et fumum primo per os recipiat
paciens et post cum vino de-
coctionis eius gargarizet
etc.
Oculorum caligini succus
eius cum parvo melle in va-
se ereo decoquatur per modum
collirii confert detergendo et
in visum acuit in serap[ione] et
tu intellige de succo radicis et
plante sive herbe
Dencium dolori confert causa
radix eius aliquantulum trita
et masticata ac tenta a dente
dolente confert quia dolorem au-
fert in serap[ione] et etc.
Ictericie que est causa opila-
tionis epatis confert si de radi-
ce eius cum vino albo et
aniso bibatur in serap[ione] Et in-
dicit si opilatio epatis est

pupilla oculi

Cap 61

dens

visus

visus

causa yctiric
Tr(?)alterici passioni confert herba trita et in vino decocta suppositis vel spongia infusa in vino decoctionis pulveris radicis eius sepe supponatur ca. ○ sed non dicit ubi

Ca 68

Cum provocat et matricem mundificat feminarum, quia passio hec dolorem stomachi et visterum simul causat eius aque decoctionis sepius sumpta ca. ○ et ego cum aliis herbis adhuc aptis expertissima fecimus

sto(?) vesica(?)

Ad sanandum oris vel corrosionem ex tidoz pulveris radicis eius cum pulvere rosarum conficiatur cum aceto et decoquatur usque ad mediocrem spissitudinem ad modum synapissimum et inungantur partes cancrose vel corrose ca. ○

vene

Deformitatem curat quod ex radice eius et vino fit emplastrum in stapione

Fistule confert si ex pulvere eius cum capitello et aqua collationis cinerum sine lixivio conficiatur et cum tenta intromittatur

Maculas detergit si folia eius trita et cum vino mixta cathaplasmentur

Celidonia agrestis si quis modici utuntur est herba que dicitur mermita et celidonia agresti ut in descriptione et in operatione quemencia (?) ... que in stap vel dyascorides dicuntur sed de illa que in usu habetur fit sicut memini medicamine ...

oculi

competens et in passionibus supradictis sicut celidonia vel licet non ita fortiter agat et plus in causis calidis administretur quam illa hec ego vide de ea in ca. iii

Centaurea due sunt species eius scilicet maior et minor ut habetur in dyascoride et in stap et in mesue de simplicibus medicinis ubi descriptiones et operationes utriusque ponuntur / sed quia in usu magis habetur ut plurimum et melior minoribus est secundum mesue et maior raro in partibus occidentalibus reperitur ideo hec de minori propono que secundum dyascoride febre fuga nominatur et aliquos herba sinarum amariores fel terre dicitur et non video quod in ca. ○ dicit quod cum sim-plicitur reperit maior de ponit ad usus hec hec de minori et hec aput nos minor centaurea sed radices parvas unicam et nullius utilitatis volo dicere quam ea non utimur et nascitur in locis aquosis habens stipite vel virgam unam parvam quadratam et folia oblonga parva et florem rubeum tendens ad purpureum et semine sicut quidam seminis oblongum cuius flores et folia usui competunt et debent colligi cum flores ponuntur et in umbra desiccari et parum finaliter in multa efficatia cuius complexio est secundum mesue ca. et sicca in 2° gradu. Ex eo infusi dixit in

pno tm et sic tta ꝙ sentit et
est composita ex ptibꝫ tre ad
ginstus ad pmixtione aquei
tatis aquibꝫ inest ei stiptici
tas et est in ea dedulcedine
aliquid ex ptibus ~~igneis~~ ae-
ris in ipsa et est in ea ex a-
credine aliquid ex ptibus
igneis s; amaritudo in ea
plus est stipticite ipius et
stipticitas plus dulcedine
et acredine et acredo est in
ea remissa sine morditate
quae est maxime in antibꝫ
vulna (vulna) ymmo sigillantibꝫ
ea / et est ipa abstersiva exsic-
cativa psumptiva supfluita-
tatis (vent) et solutiva ventris et
qn supfluit pgacio exca so-
lutione educit sanguinem aprit
eni venarum capita Et ui dic
ora sine foramina apcione
sanguinem emanare facit et
et ꝙ hinc dubitavit deopa (vtg)
tione hac ad sit sanativa
et sigillativa vulnerum et
sputo sanguinis constat sa-
tisfaciat eni ꝓpter simitatem
compositionis ipius quia
amaritudo et stipticitas
in ea dnant quia ꝓpinquior
operatione primo ad sanand
et sigillandum vulna et spu-
to sanguinis consequend aggra
do ptes invenit et ꝑ lon-
gum eius operatione acuitas
sine armonia eius atque ca-
liditas ad agitatione in cor-
pore sit consecuto apine
operationis acuitate acute eius

fbe et calide manifestat,
quae emanare facit sangui- (sanguis)
nem et hic no fit s; ꝑ se quando
exca pgacio supfluit ide
ad dosis exercens ministratur
Est eni centaurea minor ex
tarde resolutivis et e gtun-
bativa et apitiva venarum
tardat vo eius opationem con-
fortat aqua mellis et oxi-
mel et sal parum et aqua de-
coctionis amoris mellita //
esse et sal gemme et remonet
ad hic tres contbacionem ventris
et apito venarum emendatur
x impedit ad mastix ei //
addtur
Decoctione autem et conticum
ad plenum sustinet posse
eius est solucionem / adducere
educere flem eius / et hic ma- (flema)
gis esse qn centauria ma-
ior et colaciam citina et ius
aincinus et mdificat imos
et const dolorib; corpe et /
sciatice innanito magno (sciatis)
emplata et chysteizata /
et const constitioni lacterum (latus)
esse ad mita panis et sale
parato et melle vel oleo
Et est meditiva opilationi
epis et splenis / et pvoc
mestrua et sanat dolorem ma- (matr)
tris et educat fetum et const (fetu)
colice et dolori ventris et (colica)
inflat vmas et solutione (vent)
educat eos et h sunt innanic-
ta eius excepte apime vtis
Innanita eius excepte eius
vtutis stiptice sunt absimde

sanguinis — vulnera — fistula — vulnera

spirituum sanguinis et sanat
vulnera et mundificat ea et con
solidat vulnera difficilis
consolidationis et confert pul
vis eius ¶ Sed de radice
maioris hoc plus est et un
guentum factum ex ea sive herba et
vinum decoctionis eius et est
in hoc potens confert ad fistu
las et ulcera magna ¶ Et qui
dam dixerunt quod si radix eius
coquatur cum carnibus consolidat
carnes divisas ¶ Sed hoc
de radice maioris verius
dicitur ¶ Dosis eius in pulvere
est aurea ʒ i usque ad ʒ ii et
in decoctionibus a ʒ i usque ad
ʒ iii hec mesue
¶ Decoctio non contentatur modicus
usus in regionibus nostris
¶ Hec radix huius plante non
est alicuius inanimati et utriusque
plante prima est que desiccat
sine mordicatione et virtus
eius que maturat vulnera ma
gna quod ponitur recens super
ea vice emplastri et maturat
et consolidat ulcera antiqua
difficilis maturationis sive di
fficilis consolidationis quod
recens per modum emplastri supponitur
¶ Et quod desiccatur est magni
iuvamenti ad maturandas fistu
las et ulcera profunda et mundi
ficandi aperta antiqua antiqua
et curandas antiquas [illegible]
malas profundas / si cum unguen
tis ad istas operationes pote
tibus misceatur et miscetur cum
emplastris que curant corruptiones (?)

que sunt ab humoribus fluentibus
ad membra ¶ Et succus eius
similis virtutis est ad predicta
sicut herba hec in serap
¶ Oculorum sine visus obscuritati
confert succus eius sive plante cum
melle mixtus si liniatur oculus
in serapion
¶ Oculorum maculas collirium
de pulvere eius et aqua rosis
delet si magna sit macula
¶ Si vero parva sunt non apponatur
quia consumeret substantiam oculi circa
quod et intelligitur de pulvere radicis
maioris tenuis ¶ Ego vero de
pulvere herbe minoris fateor hoc
¶ Animal vermes necat vel [illegible]
[illegible] pulvis eius cum succo per
[illegible] iniectus circa quod [illegible] facit
[illegible] sua
¶ Pectori [illegible] circa [illegible]
succus eius et [illegible] prius
[illegible] simul et confert circa
quod [illegible] sequitur
¶ Epatis et splenis opilationem
[illegible] vinum decoctionis eius ad
dito zuccaro circa quod et in serap
dicitur quod [illegible] est de melioribus et
nobilioribus medicinis epatis
opilationem et est conferens ma
gnifice ad duritiem splenis quod
apponitur [illegible] in potu sunt
¶ Spleni confert herba [illegible] in vi
no et oleo cocta super [illegible] pla
smata circa quod et unguentum
factum ex pulvere eius vel succo
et oleo addita circa confert
spleni ibid
¶ Splenis et epatis [illegible]
[illegible] / si in succo [illegible]
coquatur radices [illegible]
et apii et zuccaro addito

splen

cx

fiat siropus cura ¶ Et si sic
mixto lacticinium ponatur pulvis
eius ibidem ergo cum herba facta
yctiae longe idem siropus
plurimum valet cura ¶
Ytyliasi confert clisteri molli
ficativo precedenti si pulvis
eius cum oleo et aqua sal
marina iniciatur per clistere et post
eos detur 3 v benedicte sim
plicis et aqua cura ¶
Ergo datum cum apozimate
ad hoc convenienti et cocto da
tum paliasim
Contra lumbricos detur succus
eius cum melle cura ¶
Relaxat efimum grossum et
colum vyscosum si cum decoc
to eius bibita in stercore
Ad provocat et fetum expellit
quod sit nascale cum eo in stercore
Ad idem pulvis eius cum sca
pino calefacto misce et facto
suppositorio intinge in succo eius
et impone cura ¶
Ad idem fiat suppositorium ex pul
vere eius et aromatici olei
confectione cura ¶ et adde aro
maticas vel scapinum vel ali
quid simile
Ad idem valet si pulvis eius
cum felle taurino et succo eius
resolutus iniciatur per pessarium
et sic fetus mortuus et similiter
eicit cura ¶ vz cel adhuc aqua
decoctionis eius ibidem
Renum vesice strangurie et dysu
rie vz siropus ex vino de
coctionis eius et zucaro factus
curat ¶
Ad idem valet ipsa herba in vino
et oleo cocta renibus pecti

pudibundis et cura privatio
racte plasmata cura ¶
Emoroydas vz bombax intin
ctus in oleo musilino et pul
vere centaurie impositus vel
appositus cura ¶
Vlceribus et extrinsecis in morte ipsius
in potu data confert quia de
siccat et evacuat humorem
in eis desiccatione et evacuatione
sine nocumento in stercore
Aer quod sumitur in potu vel ex
terius infunditur confert dolori in
terno ipse in stercore
Sciatice passioni confert cli
stere ex eius decoctione quia
humores colericos expellit et
intus laxat et educit humores
sanguineos et tunc confert omnia
gis in stercore
Et succus eius ad predicta similiter
valet ibidem
Operantibus fistule ulceribus an
tiquis et vulneribus confert recens
emplastata in stercore

Cipressi multi, ceterum ponunt
in 1º gradu calidum et aliqui
in 3º aliqui ponunt eam
siccam alii humidam et secundum eorum
omnia sunt vera secundum diversitatem
terre nam longa acucior est
et calidior rotunda et rubea
plus quam alba et sicca vel
vetus calidior recenti vel hu
mida et cruda calidior est
quam cocta Et a sola eius gro
ssa Et virtus eius prima est ca
in 3º gradu et est in ea humiditas
et 2a virtus est que aperit et 2a
que aperit ipse ora venarum in
ano et provocat ad hoc in stercore
Substancia eius cum succus

f f

electio

exprimitur est sicca et calida et de
forti Et succus sua est aqua
sa aerea calida ibidem Semen
tremonensis melioris sunt
albe grandes veteres et purgate
et virtus est eius et stiptica for-
tificativa et in asma lenitiva
et aperitiva sunt ille

Caput purgat si naribus
succus eius instillatur in Serap
et tremon dicit aqua eius /
vel succus facit hoc

pili

Alopitiae confert si eius succo
liniatur tremon et Dyascor dicit
siccativum / et dicit Dyascor ut habetur
in Serap quod miscetur cum spermate
maris et siccatur locus facit
oriri pilos et auget eos

Contrarium opilationem conduc[tus] au-
ditus et sonitum in eis confert
succus eius instillatus in Serap
et aque in aures cadenti sic
valet ibidem

Indici tremonensis succus cum
cum lacte mulieris iniectus facit
hoc in Dyascor dicit succus eius cum
pinguedine gallinarum dolorem
aurium et superfluos sonos com-
pescit etc

Aque ad oculum descendenti et
obscuritate visus confert succus
eius cum melle in coal quod fit
ab humoribus grossis quia eius
succus est substantia aquosa aerea
calida in Serap

Oculorum pruritui qui fit ex sal-
so fleumate confert aqua eius cum
tuchia in Serap tamen dicit hoc facit
succus aqua decoctionis eius
sic sine distillata aqua eius

Oris fetori confert ipsa comme-
sta in Dyascor

Doloribus oris confert si primo co-
medatur indici tremonensis

Stomachum debilem confortat
comesta et appetitum facit in-
dici tremonensis et hoc dico ca-
sto cum aceto comedatur frigido
sine aceto / quia indici tre-
monensis habetur / et cum aceto
comestis nec calefacit nec infri-
gidat sed appetitum adiuvat

Ictericiae est ydonea ut habetur
indici tremonensis secundum modum
non dicit

Sperma augmentat et coitum
excitat herba decocta et comesta
indici tremonensis propter hu-
miditatem suam generat ventositates
et inflationem in Serap

Menstrua et urinam provocat cocta plus
quam cruda in Serap ergo eius
decoctione utetur bibendo et
cum aliis cibatis mixtis

Emoroydas aperit si foliorum
corticibus abiectis illud intus
oleo limitum supponatur in Serap
et non dissipat adiectis Serap
quod sic etiam provocat si suo loco appli-
cetur etc

morsui

Morphee confert si cum aceto /
dissolvatur et inde locus liniatur
in Serap et Dyascor dicit liniatur in sole

Morsui rabidi canis confert
emplastrum ex eius aqua succo
dico et sale et ruta in Serap

Callis pedum sine ulceratione
pedis ex calciamento confert si mi-
sceatur cum pinguedine galline
et apponitur in Serap

Vulneribus sordidis confert ipsa
aqua cocta et apposita indici
tremon

Experiencia apparuit cao sub
cineribus cocta et emplastrata con-
fert ad maturandum et rumpendum
sed in loco carnoso et calido
ut in natibus talo et lingua
non in oculo propter eius composicionem vernet
Porcinus autem mixta cum
sale et apposita in scap
Inflat generaliter omnibus mol-
le corpus humiditatibus inflant et
faciunt sitim et maxime si
cruda comeduntur ut plurimum
usus earum ducit in subeth
Et aliqui dicunt in littera grecorum
et est eo quod que nocet intel-
lectum et multiplicat sal-
ivam et faciunt ventositatem
et sodam. Cruditas superfluas
generant humores et fleumatis
Non h in fine decoctionis
ponatur acetum vel bis deco-
quatur prima aqua abiecta
grossum generat humorem et sic
patet multum dat nutrimentum pdest
cruda non parum frigiditate
comedit h medicus tremorem
Cera melior est citrina
munda a sorde et integra
h adeo melius pa-
rum et in colore pars rube-
dinis et illa que est preparata
alba et pinguis est in bo-
nitate post ipsam. Virtus
eius prima quia ipsa est quasi
media inter res calefacientes et infri-
gidantes et desiccantes et
humectantes nisi quia est
h res grossa patiens et vi-
scosa et ideo non plus desiccat
sed humectat partibus que

pectoris quia propter eius composicionem viscositatem
prohibet resolucionem in corpore cui
applicatur et retinet humiditatem
et conservat et virtus eius secunda
est que maturat et resolvit
debiliter et non est de medicinis
que ingrediuntur corpus sed de illis
que apponuntur extra h est quia
aliis cum pelle decem facte
dantur. Et virtus 3a quia ipsa est
media cum emplastris calefacientibus
et infrigidantibus et h in scap
sicut dicta est
Rasis ibidem dicit Diascorides virtus
eius est mollificativa repletiva
ulcerum replecione non forti sed vlar
mediocriter et alius ibidem dicit
mollificat constrictiones apparentes
et confert asperitati pectoris pctis
quod ponitur super ipsum vel quod
cum ea fit locok cum aliquo
oleo sicut oleum violarum et molli-
ficat in nodos et ulcera que non
sunt consolidata et quod ponitur super
in nodos asperitate mollificat
et lenit ac h in scap
Superfluitates et sordicies
abluntur cum aqua compane Cera A
extra domicilia sua melior
est quod est rubei coloris et bo-
ni odoris ut storax et que
non est dure sed malaxa-
bilis ut storax. Et virtus eius
est sicut virtus cere nisi quia
est fortioris operacionis et ca-
lidioris partis et subtilioris et
resolvit et mollificat et attr-
ahit et propter quod fit emplastrum cum
eo extrahit infixa corpori et quod infixa corpori
fit suffumigium cum eo et attrahitur

tussi

Ca 11

fumat post tonsil' tussi anti-
que et quod attrahit purgat pro-
tat stimitates et si limit' cum
eo impetigo est' in spas
Item nota quod in spas cao de
medicina conglutinatiua et so-
sine eol vii ibi post deprin
guedinibus e terra dicit est ca
collata et spe cia comellet
quo est superfluitatis aque et
est opilatiua pororum et fora-
minum quia in eo est multa
quantitatis aeris et non est acuta
Sed in terra que e comelle
quod est et absinthio et haste
i ysopo est de amaritudine
que non recedit pabulorum
Talliliator inexpone antido-
tarium dicit terra purum est tempe-
rata et sum ss humiditi
attinet terra in parte quod ls inmundi-
tias abluendi est ea parte leni-
ficat remollit maturat repleat
fortius cum pa et maturat et
attrahit ferrum ...ulibus et posterma
terra pa liquefactam et ud rizo
nel aq tonsectiuo comesta flu-
xum ventris constringit et pe-
ficat pulmus assatus supposi-
stillat terra quia consolidat
intestina ut indigestia si
cum eo et melle et olo viol
liniant' mamille nel alio
mollitio non permittit lac in
mamillis coagulari
Item terra emplastrata ud lesa a
serpente tollit venenum ut e gesta-
na nel ruthia venenum con-
sumit et dt hic esse probatum
Item terra et mel remallunt

agam dud si eis liniantur
Ceraspa sunt in zo gradu
frigida et humida et
conferunt pectoris n
quia meliora sunt pectori et quod
non corrumpuntur in stomacho ut pp
ta et non gravant ventositates
Laxant coleram et gravant hu-
mores grossos quando pauce
bat finimopert et humore in
stomacho coleno et comedit
cerasia recensia et sedatur
e fumus ille et e cuius infu-
sio bona adhuc et credit
quod non reperiat melius com
finimopert ... in spas se
singulitas sunt colerica esse
bonum hic remedium si acida
et frigida humiditas meliora sunt
remedia quod istud sic predicta
sunt in cao tricesimo ...
In alio loco in spas est alid
capitulum de cerasis intitulatum
in quo dicunt que h' indigestis
Inde cerasia viridia a recen-
tia ventrem humectat et
mouet acida et desiccata
desiccat et ventrem retinet re-
cencia dicunt urinam provocat
et diuretica sunt si eius sumitur
nucleis sumunt que si mace
sumant in quantitate multa
et hic sine nucleis sit composita
ventrem laxat ut morbi pe-
dum i podagra curant et
sunt cerasa ut dicit placet
dicunt puros ... quedam
sunt austeri saporis quedam
dulcis et austera ventrem stringunt
et stomachum confortant et abun-
dans flem ... et desiccat

Dulcia non sunt bona, sed atque
putrefactiva sunt. Gumma ar-
boris in vino veteri resoluta
et in potu data exasperatis //
arteriis optime valet simili- arterie
modo fastidium tollit stomachum fastidiu
nauseantis aufert et amaritudi-
nem et defacie fetiditatem palloris facies
excludit, sic valet calculosis // calculis
quare cavaleri vino sunt op-
late et arena in pulvere, satis
habet in dictis.
Sindicus cremonensis dicit cera-
sa sunt de quibus sententiam in-
de ponis hic infra in loco suo
vide.
In serapione et deterras dicit quod
cum sint dulcia ponticia et
acetosa quod acetosa plus de-
siccant quam ponticia et cum
hec est in cibis rebus in calidis et con-
fert stomacho pleno superfluitatibus sto
Et dicit quod in gumma eius est
vis composita. prima in ea est
vis medicinalis in instantis
sine mordicatione et ideo confert
asperitati canne pulmonis et plmo
in ea est vis subtilis et ideo
confert lapidi quod bibitur et quod
dissolvitur cum vino mixto aqua lapis
curat tussim antiquam et me- tuss
liorat colorem faciei et acuit facies
visum et provocat appetitum cibi
et quod bibitur cum vino solo con-
fert lapidi, hec ibi.
Cerebrum in serapione dicitur Az
cerebrum leporis pectoris quod
cum linitur gingiue puero
tempore ortus dentium facit den- dens
tes facile nasci, et dicit quod
comeditur cerebrum leporis confert
tremori membrorum.

Cerebrum cameli desiccatum et
comestum confert epilentie
Et dicit cerebrum galline comestum
stringit ventrem. Irrigatio cerebri
cerebrum anatis conveniens est
apanticis dicunt, et cerebrum quo- ang
dam animalium et volatilium
ad morsus venenosorum et mor-
tiferam medicinam confert hec
in serapione
Cempsa. Bal. dicit quod
prima est infrigidati- Ca Az
va et 2a exsiccativa.
Dicitur lavant pan-
lavatur eunia et ulcera cum
infrigidativa et mollitiva vlcu
replet ulceram carne subtili-
ater carne superflua abolu-
cibus, et maturat ea quod pro-
in medicinis adhuc conveniens
sunt in serapione hec.
Cicer aliud album, aliud Ca Az R
rubeum, aliud nigrum
aliud viride. Aliud siccum
et in hac dictas divisas hec
operationes nam viride sine
recens plus humectat quam
siccum et inflat propter suam humidi-
tatem crudam et siccum melius
est stomacho quam viride et album sto
minus est calidum quam rubeum et
nigrum et rubeum vel nigrum
amaritudine hec manifestatur
albo vero virtus est magis aptum
albo et propter hic in operatione sple-
nis et epatis et lapidibus re- splen
num et vesice et par
Et dicit album plus in augmenta- lapis
tionem lactis et spermatis et pro- renes
vocatione urine et mollifica- vesica
tionem ventris hec ergo et sit // Urine
 vent

f...

rubeum bene ponit medium
inter album et nigrum et agrestis
est calidior domestico sed quod in
sapore habetur alba inflant in- inflati vent
testina et mollius ventrem et
in sapore eius est amaritudo
Et tunc dicit et dulcedo plus
amaritudine Et virtus com
muna est ei cum pauca hu
miditate / et secunda virtus est
que abstergit et abstergit et 3a
virtus que provocat urinam (pro urina)
et menstrua et augmentum facit
in spermate et lacte et est
nigrum vel rubeum licet amaritu
dine / et tunc dicit plus quam
album et virtus eius prima ca
est cum humiditate pauca et tunc
dicit quod caliditas eius est //
maior est quam in albo et hu
miditas minor / et virtus 2a 3o
resolvit et aperit et incidit
Et 3a virtus est que mundi
ficat et aperit opilationes splen renum
epatis splenis et renis et
abstergit scabiem et impetigi scabi
nem et resolvit apam post
aure et apanta testiculorum testes
que sunt dura et maturat et ci
matas malas quando administra
tur cum melle
Et notandum licet multa sunt
genera ciceris ut dicta domes
tica et etiam silvestra omnia
tamen valent yctericie et ydro yctirie ydropisi
pisi et tunc dicit opilationibus
ex quibus isti morbi proveniunt
sed unum plus alio quia //
unum plus alio aperiunt de
apertione ut dictum est

Pulmoni et voci firmiter
utilis si cum ea fiat sorbicium
constat / quia vocem clarificat
et plus aliis rebus mundificat
pulmonem et ideo quando pulmo pulmo
licet vlcerum coquatur farina ci
ceris si cum lacte et bibatur
in sapore et in dictis caemonum
Epatis et splenis cistis fellis
et renum opilationem confert
decoctum cum oleo amigdalarum
et raffano apio cinamo //
mo et aneto in dictis caemonum
Ycteritis et ydropisis confert ycteri
si cum ore marino decoqui
tur et decoctum potetur quia ex
pellit humiditates ad urinam
in sapore et dicatur / et tunc dicit viscosos humores
quod opilationes aperit et vi
scosas humores dissolvit et
virtute expulsiva iuvat
Ad urinam provocat et la
pides frangit eius decoc
tio cum corticibus bibita et
etiam comesta videlicet ad de
coctione sua in dictis denique
dicit hic in dictis caemoniensi
si cum eo decoquatur anim
galle et vine passe et sic
ut paralisi et ibidem dicitur paralis
certe ad hec que passio
comitur per decoctione vero
anisum et alia huius similia
Spermata auget et provocat co
itum excitat si pugnum de
coctum sive administratur ei
vitella ovorum et aliquantu
lum vinum bulliat et sic comme
datur et sunt sicut cortice caemonum

Purge crecionem infusio eius
ieiuno stomacho sumpta
multum prestat medicus cremo-
nensis. In sirapione dicit quod comme-
ditur infusa in aqua cruda
faciat hec sed melius est illa in-
fundere in vino dulci vel aqua
mellis et comedere ea et bibere
infusionem etc.
Lumbricos interficit si per noctem
in aceto infundatur et de ma-
ne ieiuno stomacho comedatur
et deinde ab alio quolibet cibo abstineatur
usque ad meridiem in sirapione
ita potest esse quia amari-
tudo eorum cum acetositate
est virtutibus interficiendi quereris
Lentiginem eius interius confert
si frequenter eo fricetur locus et
lavetur vel contineatur eius
farina vel oleo eius linatur
quia abstergit et colorem bonum
affert medicus
Ulceribus cancrosis et doloro-
sis eius farina confert in
cremonensis
Dolori lumborum et stupori
confert eius elixatura in sirapione
Apostematibus duris testiculorum
confert in aqua coquitur et fit
inde cum melle emplastrum in
sirapione
Idem valet apostematibus humidis
que fiunt in capite ibidem
Pruritum capitis et totius
corporis confert eius decoctio si
inde locus lavetur in dictis
cremonensis
Tumores testium formicas
volatiam mala cancros et

scabiem malignam cathe- stabies
plasma factum cum eo et melle
mixto saluberrime medetur in
dyascoride et nota de cicere agresti
Nota quod cicer agreste plus
est operationis et virtutis quam
domesticum sed calidioris nature
et fortioris est operationis
Item nota quod in dyascoride in duobus
locis de cicere tractatur primo in
lito dem in la p' int' pplin
et palmam ubi dicit cicer
domesticum folia et radix
sunt stiptica et ventrem strin- vent
gunt semen et dyascorides
virtutis ita primo ut lapidem lap
frangit in vesica et semen
eius bibitum tussim compe- tuss
scit et lapidem vesice frangit
morsibus venenatis occur- venen
rit elixatura foliorum et radicis
urinam provocat ventrem stringit vrina vent
apostematis retencia folia eius
catheplasmata curat ibidem
Cyclamine eius com- Ca 17
plexio sive proprietas
est calida et sicca in primo
gradu et est incisiuum subtilia- vtus
tiuum calefactiuum abstersiuum
mundificatiuum resolutiuum aperi-
tiuum opilacionum et est efficax
sudorem provocare faciendis sudor cutis
et maxime mundificatiuis
cutis et replectiuis fetidi
eius hec mesue ibidem ponticitate
tate sua stomacho et epa- sto nog epati
tibus nocet mordicationem
faciens et reumatizacio-
nem amborum venientibus ad
stomachum et cum ad mordicationem

talem impedirent sepe cum eo
aut tab aut melle passularum
et sepedius elephengine i. o-
dorifferis et sit correcta magis
pondere elegerunt

Contra fleuma nociuitas primi
scad' cum rebus stomaticis
stipticis sicut macis ergo di-
to masticis et citonia et spi-
nac' croceis dyarodon post
sorbitionem eius tollit cum eo
nociuitas eius mesue et ibidem
posse eius est solutiuum con-
tra flegma mustilaginosum
sumptum vel suppositum vel
cum linitum super femur et ylia
et partes adiacentes eis aperit
opilationes viscerum et maxi-
me splenis et sepe sumptum
cum oximelle vel cum adalia
que insunt in particularibus
locis ponunt

flegma

viscera splen

Dosis eius est ab ʒ i usque ad
ʒ iii et sepe succi eius
secundum mesue et in serap ibi pot

Virtutem eius curat nociuitas
dicta et dosis eius non transeat
aureum iii

dos

Et nota quod hic dicit de maiori
quia ut dicit mesue dicitur innu-
tero magnum et primum cha-
ni cum radix est in modum
rape rotunde cuius pars ex-
terior est tota nigra interior
vero alba et eleuat super ra-
dices frondes dicto folia et
flores in seruitatem violarum
subalbidarum sine eleuatione
cauli i. stipitis supradictum

primum vero habet radices multas
subtiliores ad modum anclari
et cum illi habet illa

Et dicit dyascorides quod primum habet fo-
lia similia maiori nisi quod
sint minora et habet hastam
siue ramum grossum nodosum
ymmo ramos habet et inuol-
uit se vicinis arboribus et flos
eius est albus odoriferus et
semen eius est botronosum
sicut granum vue secundum dicit sicut
vua in botro simile semini
granorum tristitie i. e. in quo est
acuitas non multa cum viscosi-
tate cuius radix inutilis est

(folia ao[…]

quod cum Serap dicit secundum magnum
habet folia sicut edera nisi quod
sunt maculata maculis ad
albedinem tendentibus et habet
virgam ad nigredinem tenden-
tem sine foliis i. vel folium
vnum et radicem eius cuius
sine virga vel habet de foliis
cuius longitudo est maior di-
gitorum et amplius superius
est flos eius rubens aut
purpureus et habet radicem nigram
exterius grossam rotundam
et latam vel pressam similem
rape et nascitur in locis vm-
brosis maxime adumbratis
arboribus et madidis habet radix
et desiccatur madida cum infi-
stra et illa filo lineo infigun-
tur separatim quod vnum frustum
aliud non tangit et desiccatur
in sole secundum in serap

Circa finem autumpni de-
colligitur radix et in quan-

ptes findi et lineo filo appo-
ni et in umbra desiccari et
ad solem ponatur postea pt aut
ptemium in magna efficacia
fricari hoc aut virtute dissol-
vendi attenuandi et consumendi
hoc est etc.

¶ Dolore capitis tortuose et palisi confert et ad alias egritudines
flemmaticas cerebri si fiat caput purgium cum eo ptus incre
aut theodoricis aut pillarum
fetidarum aut similium mesue
visus et sic valet debilitati visus
¶ Caput purgat fine cerebrum
et oculos si cum eo succo eius
vel pulvere fiat iniectio caput
purgium vel stimtatorium mesue
et sic abstinuit emigraneam
contra sca ibidem
¶ Dyascus dicit succus eius
alopi melle mixtus et naribus iniectus
facit hoc allopicie lentigini
impetigini et similibus huius
egritudinibus semine eius cum
vini dulci vel aqua mellis
confert in stap ibidem
¶ Ad predicta valet radix eius
si cum eo fit emplastrum
¶ Efficacie indiscite quod radix
eius cum sapa administratur et
cutem mundificat dyascorides di-
cit per cathaplasmum adhibet
maculas sordidas limpidat
ego loco sape ponet succum
limonum ubi habetur et alibi quod
huic est simile
¶ Oculis confert quia aque de-

scendenti ad oculum confert quod
cum ipso et melle mixto fit
collirium vel quod cum succo eius et
melle fit collirium et debili-
tati visus et caligini prodest
in stap et dyascorides et mesue
per caput purgium de succo eius
dicit hoc fieri
¶ Oculorum pannum abstergit succus
eius quod fit ab humiditate cossa
in stap ¶ Asmatici confert
radix eius desiccata et da-
ta sive sumpta in stapio
Ycteri ¶ Ycteritis quod datur decocta radi-
ce eius aml iij cum sapa et
cum mellicrato aqua cocta curat
in stap et hoc non ex placita potius
quod mundificat epar et aperit
epar opilationes eius sed quia
cola cum hoc toto diminuit colera
que est in toto corpore et ex-
pellit eam per sudores sed oportet
quod bibens ponatur in domo
calida et cooperiatur multis pa-
nnis ut sudet Nam tunc
apparebit sudor eius crocens
sicut colera hoc in stap
Icteri exptu ¶ Res experta adiectiva est
quia succus eius cum sebana-
bin vel mellicrato / quia virtus
eius convertit in fumum va-
porem et sudorem
¶ Sed oportet ut cooperiatur multis
pannis ut sudet vehementi su-
dore citho hoc mesue
¶ Splenis duricies curat si cum
ea sua planta sicca vel recenti
fiat emplastrum in stap et sic sed
dyascorides tumorem splenis atte-
nuat etc. de
¶ Item contra splenis vicium

consi' unguentum sic factum
R' ciclamini in multa quantitate
mundata et contusa et p
quoddam dies in vino et
oleo maneant tunc colate
addit ceram quod sufficit ad spi
ssitudinem unguenti hoc multum
valet precedentibus aliis mal
lificatis circa
Item ad id si de succo eius
vel de pulvere cum de est sucus
et oleo ac cera fiat unguent
circa. Item splenis
duriciei consi' sunt omnes a
ministratores eius et alii a
parentibus duritis et schiro plis
valet mesue etc.
Item ad splenis duriciem re
solvendam et aperienda dura et
scrophulatis R' succus eius
et viscositatis contracte de ra
dicibus silicet an vel succi
mixtarum tamaristi ʒ ii aceto
prim ʒ ii ysop humide ʒ iii
aceti ʒ ii armoniaci bdellii
ana ʒ cere citrine ʒ vi fiat un
guentum mesue
Contra tenasmona et flen
ticie virico consi' si succus
radicis eius cum oleo gummi
in ipso ciclamine bulliat et
ano cum bombace suppo[na]tur circa
Ventrem laxat si cum eo si'
ventrem fiat emplastrum in sap
et ibidem dicitur in succo eius
est quod laxat ventrem in sap
Ventrem fortiter laxat quod
de radice eius ʒ v bibunt
cum melle et aqua calida
in sap supradictum est qualiter est
dosis eius etc.

Per ventrem deponit flem
et humores et tumores radix
eius cum aqua bibita
in diaf[ragma] trita et ano sup
posita id facit ibidem
Item facit sumptum vel sup
positum vel eciam linitum super fe (femur)
mur ylia et partes adiacentes
mesue
Ab prot radix eius bibita
vel supposita in sapion
Item bibita facit mesue
Ab prot et matricem mundifi
cat inviscamine ipsa mag
in oleo musalino vel gum
resoluta decoquatur et mox
bombax intingatur et suppo
natur circa
Aborsum facit si radix trita
super ventrem et pectine impo
natur diafis et ventrem (vent)
mollit ibidem
Quidam putaverunt quod si mu
lier transit super radicem vel
herbam facit abortum in sap
Impregnationem impedit si in collo
vel humeris mulier habeant por
taverit radicem vel herbam
in sapione
Partum accelerat si ligatur su
femur parturientis in sap
Emorroydes succus eius
aperit hic est ora venarum que
sunt in ano quod in eo bombax
vel lana intingitur et ano
immittitur, similiter ventrem eciam mollit
et feces educit ibidem
Item quod emorroydes sunt ap
ertes tumentes et non fluentes
liniantur cum succo eius et sup
aspergatur pulvis eius vel pulvis

clebori ingri et rosatum de
rosis non plat. apient et
fluent si vo intus sunt cu
suppositis de lana vel bomb
ace dicto succo intincto sup
ponat vel iniciat succus s in
pna chute cca ꝯ sic valet ad
sicus ibidem
Ani exitus curatur si succus
eius cum aceto supponat in
fapione
Oculorum caliginem estimat
a fluxus renitatis ad oculos
de capite descendens si folia
eius trita fronti supponat
vel cum succo fol coriandri limia
in circuitu oculorum et conf
igni sac et heypeti mat
Mamas puellarum si succo
eius liniant facit pnas
et duras pmane mater
Wldis trita et supra mamas
posita siccat mat lacte ne
in mamis lac impremat
mat ut s
Wlnera curat succus radicis
eius decoctus sicut mel et
stipite aceto mixtum in fasp
sic curat et pustulas et lincas
idem ut s
Strumas curat radix eius cu
aceto et melle mixta in fasp
Maculas limpidat si locum
catheplasmet cocta in dnasp
et sic impetigini conf in fasp
Doloribus pedum et scissuris
que sunt in fissure in calcaneo
et pede conf eius decocto
sup puciat in fasp
Rpantibus que rumpi vlo

pud spe spissitunem cutis
curat olim decoctionis radicis
eius si supponat calidum
et aut in pectora aut p
inferiora purgabit cca ꝯ et
hic intelligunt quidam de capa
tibus de sca causa ego intel
go de apantibus dicta ca
Fistule et amplificat
tenta de eo facta et imposita
sic extrahit os p ibi sunt
melius cum ptenacta cca ꝯ
Carnes superfluas pulvis
eius corrodit et curat polli
ppud si eius pulvis impo
nat cca ꝯ
Venenis est contraria bibi
ta cum vino et stipite bi
bentibus leporem marinum
sic conf in dnasp
Vmaz inse de si radix
eius sicca bibat in dnasp
non video hic

Centa sic vocat apud
medicos apud ara
bes aut nominat siera
vam hic planta hic stipite
contanud in quo sunt multi
nodi sicut nodi feniculi
et est multo maior feniculo
et hic folia similia folys fe
nule hic cia gnez odoem et
sup stipite sunt flores albi
q corona et seme simile se
im ani. nisi qz e albius et
hic radicem no multum infixa
tie Gal hic est sca vide
et dnasp hic radix occidit
sna fugiende si si bibat v
ind purud calida remedia
tor nocumento eius hic in fasp

Ca 16

Vtus

Cicuta ꝯ ponit quod cicuta ca
et sicca in iiiᵒ gradu habens
virtutem attrahendi dissoluen-
di et consumendi et dicta
nos vtimur in interioribus quia
venenosa est in substantia et qua
litatibus sunt dissolutiua
quia [illegible] in [illegible] ꝯquorum
in [illegible] membra mortifi
cant Antiqui et in medi
cinis [illegible] possunt tamen
quia tunc sunt contra forti-
ora [illegible] radicem est virtus
potissima [illegible] folia
minor [illegible] semine quia [illegible]
et siccum est
Unde semen eius [illegible] po
in medicinis [illegible] cicuta ꝯ

oculis

Oculorum doloribus confert
optime quod tota eius [illegible]
toto semine [illegible] desic-
ceretur et succus [illegible] et
ad solem siccatur in collirijs
mistratur sedat eum dolorem
corporis optime in [illegible]

castreat emplt

Venenum extinguit et gomo-
rream passionem prohibet ipsa
trita et emplastrata super pe-
ctinem ma[illegible]
Ad omnem [illegible] talem
ipse trita et apposita [illegible]

mam nō crescat

Mamillas puellarum prohibet
augmentari si [illegible] planta
cum folijs et semine [illegible]
super emplastratur in [illegible] et si si
mamillas mulierum sit em

Ad minorandum lac

plastrata prohibet [illegible]
lac ibidem

Cap 11

Ꝯ gomorream

Polucionem et gomorream ab
scindit si sit emplastrata super
testiculos in [illegible] et sic prohi
bet testiculos [illegible] an
geri ibidem
[illegible] prohibet si
sit emplastrata super virgam
[illegible] formice et [illegible]
tati confert quando fit emplas
trum [illegible] quia sedat in [illegible]
et [illegible] omnia operatur virtute sua
[illegible]
Splenem [illegible] et apariti
onem fit vnguentum ex plata
[illegible] in [illegible] in [illegible]
[illegible] matutinata et [illegible]
[illegible] et tota [illegible] p
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et oleo quia [illegible] ad
[illegible] vnguentum [illegible]
ad predicta potissimum [illegible]
ego [illegible] loco
olei et aqua salsa [illegible]
eius [illegible]
[illegible] modificat [illegible] glu
tinosos humores et [illegible] prouocat
et [illegible] ex [illegible]
[illegible] et podagricis
[illegible] radix in pasta cocta
et [illegible] confert [illegible]
ibidem [illegible]
[illegible] confert si [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] et [illegible] ptie [illegible]
[illegible] cicuta ꝯ [illegible] omnia
[illegible] operatur [illegible]
[illegible] resoluente

Semperuiua de domestica
[illegible] agit quod magis [illegible]
et [illegible] de semine et [illegible]
eius prima est que calefaciens
in 2ᵒ gradu Et [illegible] 2a que
[illegible] et 3a que prouocat

vrinam et expellit ventositates
et auf[er]t inflaciones h[ec] in sap[er]
Circa i[nstans] ca[lid]a est et sicc[a] in s[ecund]o
gradu v[ir]tute h[abe]t diminc[?]ticam
et subtiliandi superfluitates
vnd[e] sumptum in cibo potu et
salsamentis virtute h[abe]t confortan-
di digestionem p[er] quinq[ue] annos
s[er]vat[ur] in bona efficacia h[ec]
ibi et t[ame]n dic[itur] q[uod] ciminum repi-
tum ventre stringit
Fluxum sanguinis ab-
scindit si tritum cum aceto po-
tet[ur] in sap[er] et dyasc[orides]
Ergo tritum p[i]p[er]i in aceto et
maturatum naribus imponere
cum aceto mixtum stomachi dolo-
rem et torsiones intestinorum
ex ventositate mitigat vim
decoctionis eius circa i[nstans]
Torsionibus et inflacionibus
intestinorum confert si in oleo
coquatur et cum eo clisterizatur
in sap[er] et sic coctum supponatur
in dyasc[oride] et idem si cum
farina ordei emplastretur
confert sap[er] Ad remma fem[inarum]
satellet capitur cum eo et bac-
cis lauri simul tritis et inte-
sta calefactis circa i[nstans]
Contra sanguinem oculorum
non in p[ri]n[cipi]o dum fluxus est
sed p[ost]q[uam] madium ipsum tritum et cum
vitallo ovi mixtum et in testa
calefactum ac in partes ducedimi-
sum et sup[er] oculos pacientis
plumaceo appositum confert circa
i[nstans] et ibidem dicitur ad idem vale[t] si
quis ciminum inter dentes ma-
sticatum sufflet in oculum
solum acrem h[ec] est non

expuendo ciminum h[ec] estimo
quod ~~[?]~~ est subtilis
Contra tussim frigidam valet
vinum eius decoctionis et fi-
cuum siccarum et sic v[idelicet] ad idem
electuarium de eo et semine feni
bensto et melle calefactum
confectum nec non qui diaris
vel dyaciminum h[ec] habito
circa i[nstans]
Contra singultus dissuriam
et alios dolores ex frigiditate
confert in vino coctum et sup[er]
positum circa i[nstans]
Ad q[ui]d retinendum confert si impo-
situm dicitur cum aceto in sap[er] et ibidem
valet ad abscindendum superflui-
tates matricis ibidem et si cum
eo et oleo veteri fiat nascale
auf[er]t superfluum fluxum sangui-
nis in sap[er] in fine Ergo po-
nas ciminum preparatum cum aliis
sanguinem restringentibus
Contra tumores et dolores san-
tum confert ciminum et fru-
ctibus tritis et p[er] modum emplastri cala
lorum positum circa i[nstans] Ergo linum
in decoctione hac in ~~ziga~~ linge
vel cum lana de quo et appo-
no tale sine [?] ciminum est
siccus [?]
Tumores testium medetur si
cum farina ordei et uvis
passis apponatur circa i[nstans]
Ad lumoribus ex percussione con-
tusione vel alio modo factis
confert si subtiliter tritum et cum
cera adigne bene confectum et
mixtum sepius apponatur circa
i[nstans] ad livores sub oculis h[ec] utor
Ex menoyacis cum pusta necc-
essario et datur in dyasc[oride]
chorpbus veneriat firmum

cum vino opitulatur in dispositione
quomodo non dicit
Caloreum facit croceum sine
pallidum si quis mixtum in
potu vel cibo eo vtatur vel si
corpus eo vngitur Serapio

Ca 18

Chimolea est duarum
species vna est alba so-
lida aliud est velud
spongea et velut vnctuosa
que quod tangitur adheret di-
gitis et est melior aliis
Et virtus eius prima est que
infrigidat et desiccat sine
morditacione propter quod
lauatur et 2a virtus que re-
soluit Et tercia virtus que con-
fert que conferunt adustioni
ignis et abluitur hec terra et
recedit albea per resolutiua
et si non abluitur remanet
cum infrigidacione et de-
siccacione et eius virtus est
stiptica 2m dyascorides qui 2ad
speciem ponit esse nigram et
multum glutinosam et est
similis in operacionibus suis
albi chimolee nisi quod in caul
ad denigrandum oculos ponitur
hec in Serapione
Prochimolea vtimur nota
residentem in aqua submo-
la fabri sine in qua tran-
molatur lapis vtilem et vti-
mur ad infrigidandum et stri-
pticandum et ideo inflatiuis
et tumoribus et precipue vbi
est caliditas vtimur
Scabiei male que dicitur
ignis sacer confert si ei cataliniatur
in Serapione
Combustioni ignis confert

cinita quia perfecte autem
resiccari si cum aceto aqua
mixto misceatur in Serapione

Ca 19

Cynamomum Cyna-
momi vt Galienus et
dyascorides ponunt multe
sunt species sed illa que est magis
aliquantulum et subrussa boni
adoris et in eius fractura
pulueris nares replet odore
bono et ad linguam ipsa de
salma gustatur morditat
aliquantulum linguam habet qui-
dam dulcedinem cum quadam
salsedine et fauces masti-
cata replet odore bono me-
lior aliis est per x annos sua
et melior magis seruari potest
conteritur et cum vino bono
miscetur et transpassatur inde sed
et in vmbra desiccari sinitur
hec in Serapione et in circa instans
Virtus prima est calida in 3o gradu
secundum Galienum in circa instans et in dic-
cionem et antitabulis ubi est
non est intelligendum quod eius de-
siccacio sit maior vel equalis
desiccacioni medicine que
est sicca in 2o gradu cum non
sit nisi in fine 2i gradus vel in
principio 3i gradus quia recens est in
2o post aliquos annos est
in 3o gradu siccatiuus et hec in
principio dicitur calida in 3o et sicca in
2o Et dicit idem Galienus quod non est
in aqua medicina calefa-
ciua et desiccatiua sicut cina-
momi propter subtilitatem sue substancie
Et idem dicit in libro suo de cina-
momo quod acuit senum et
confert frigiditati eius et facit
opilaciones et facit euenire somnum

vtg

inflatiuis

electio

sto

somni
men

et aperit opilaciones et prost
ate et abstergit obscuritates
visus et desiccat humidi visu cap
tates que sunt in capite
et stomacho et desiccatate
eius est quod visus comestioni
eius confert obscuritati visus
que accidit ab humiditate //
quia clarificat spiritus visibiles
et confert sic humiditatem la
crimarum que est in oculis et ma
culas et lentigines faciei
quod linitur cum eo et melle. Item tussi catarro idropi renum
confert etiam tussi et catarro //
ydropisi et dolori renum et ve
sice et stranguirie hec in serapione
Nimius usus eius facit so:
dam ut in serapione hic cum de cinamo
mo propter caliditatem eius fortem
et subtilem et tamen dicit quod in
capitibus multum humidis et
ubi dispositio frigida est non
nocet Sed in dispositione ca
capitis et ubi humiditas est
multum subtilis et pauca vel
siccitas dominans Item etiam
Avicenna vult quod nimius usus eius
et aliorum odoriferorum facit
sternutationes [illegible] sed in quantitate //
prima vel moderata aromati
zatos hec ibi
Item nota quod sicut ex primo
cationibus [illegible] habet Cyna corrigit complexionem
momum hic magnam virtutem
in corrigendo corruptam co
plexionem quia putrefactioni
contrariatur et hic in pluribus
expertus sum quod sit conglutinativum
Item usus cinamomi confert visu
debilitati visus quia desiccat

humiditatem superfluam et consumit
Cognoscit sicut cassia ligna // vina
est prima propterea sit et
cinamomum et est fortius
cinamomo
Gingivarum corruptionem con
fert si fiat lotio cum aqua salsa
primo et fricentur gingive ut
exeat sanguis corruptus et
humores putridi et inde laven
tur cum vino decoctionis cina
momi et pulvis desuper appo
natur qui fit parte una cina
momi et 2 partibus simplicia
consolide maioris etc Avicenna //
hic ideo est quia conglutinativum
est et putrefactioni contrarium
Cordis passiones ut syncopi
et cordiaca pulvis eius cum
pulvere foliorum garriofili
confert etc Avicenna Ego cum garrio
fol folio et cinamomo ac
aqua rosarum facerem hoc
Appetitum comedendi ex superf
fluitatibus in stomacho im
peditum excitat salsamentum salsamentum
factum ex eo et salvia petrose
lino et aceto parum ergo me
tam ponere et parum piperis
et galange et hoc in dispositione
frigida
Vomitum compescit et gro
ssum cinamomum sicud aliis
medicinis vomitivis ponatur sed
non propter violenciam aliarum
simplicium medicinarum vo
mitum reprimit cum non
sunt capsia etc et cum hoc
stomachum confortat etc Avicenna
Scissuras [illegible] labiorum

et aliorum membrorum et
ulterius ponatur pulvis
eius in cissura postea facta
sutura ligetur bene ita quod
ex punctis de cirurgia
Cinamomo ponitur cassie
ligno duplum ut habetur in
sap(ienti)a c(apitul)o de cassie ligno ite(m)
cinamomo ponitur cube-
be in duplo pondere ut habetur
in scriptis super antidotarium
pessul(anum) etc.

Capitulum de — Cinis diversitas ne ci-
neris est secundum diversitate(m)
lignorum arborum de quibus
fit cinis et ego dico sic et
aliorum puta palearum stra-
minum frumenti ordei ave-
narum vel fabarum et similium
eo quod in ligno arboris gla-
dii et mastix et ypoquistidos
vincit stipticitas et in lignis
arborum vincit siccus acuitas
abstersio et adhustio et ideo
cineres istorum et cineres prius
dictorum contrariantur in operatio-
nibus suis et secundum hanc recta(m)
viam naturam cuiuscumque ligni de-
quo fit cinis et operationes
eius invenies mediante dis-
cretione plurium vel paliam
reparationum non sit assina natura
separatus et in cinere quorum
sunt qualitates contrarie eo quod est
ibi pars terrea que est stiptica
et pars fumosa sine fumica
et ista est subtilis aerea
ad igneitatem declinans sed
quando lavatur id est quando aqua ei ad-
miscetur pars fumica cum ea re-
cedit et fit aqua acuta et
ipse cinis remaneat cum sola
parte terrea que est debilior id est
ad penetrandum quia stipti-
ca sola est, et sine mordi-
catione, et licet cinis de
arbore siccus tamen habeat de
parte fumica et ita modicum
de terrea quod cum comburitur transit
in igneam naturam, qua propter
corrodat et adhurit tamen quando
abluitur recedit pars ignea
adhustiva et remanet
pars terrea sola. secunda desiccatus
sine mordicatione
Item aqua cineris, id est aqua
per cinis lavatur id est lixivium est
secundum naturam cineris cuius est
lotio magis vel minus abster-
siva omnis autem aque cinerum
sed aqua cinerum siccus et la-
cticiniorum ut titimalli ezula
etc. sunt abstersive que due
aque sunt in natura sua
propinque medicinis putre-
factivis alie non sunt in virtute
abstersionis et desiccationis
habetur in sapiencie
Secundum hoc notandum est quod
cum volumus desiccare et partes
fluxas stringere competunt — fluxus
cineres de lignis stipticis, cum
autem volumus superfluam car-
nem in ulceribus corrodere vel
mundificare corruptam carne(m) ibidem
competunt magis cineres sicci
et lacticiniorum hec ego
Nota virtute saponis in-
gayti ad scrophulas resolven- — scrofu
das ut habetur in experimentis
quando capitello cinerum lacti-

cinioꝝ esse debet

¶ Effluxum sanguinis et ulcribus intestinoꝝ confert si detur cum aqua ciner ʒ j et sim in serap

Fit fluxus ventris sine sanguine in equo eundem sz dedi ei ꝑ pena vite magna quant et semel post nimium

¶ Ad ulcera intestinoꝝ et fluxum antiquo ventris fit ex aqua cineris clistere confert in sarapione

¶ Coagulatoni sanguinis et ad casum et ad casione datur aquam cineris ʒ j et si cum pauco oleo et confert serap

¶ Ad ulcera scandulenta et ad carnes que in ulceribus crescit arsenicum administratur aqua cineris in sarapione

¶ Vespicis cum cineribus fit empl̃m super ventrem aliquando in sarapione

¶ Nervoꝝ dolori confert et palysi cineris cum oleo mixtus et linitus in serap ego cum aqua cineris statim habet

¶ Sudorem fit ꝑuocat si corpus liniat ibidem

¶ Ebrissimum qui bibit vel quem momordit rutela aqua cineris bibita confert in serap

¶ Het omnia faciunt omnes species aquaꝝ cineꝝ et ꝑꝑe cineris arboris glandium que sunt stiptice in serap

Cipus ca et siccus in 2o et est radix iunci quadrangulatus qui in . . . in maritimis ꝑtibus crescit maior est melior et qui non frangitur nec pulverizat et multus sz solidus q durum et fricat ꝑ bienium circa q̃ in serap melior e qui est plenus grauis grossus durus frangibilis difficulter asp bonum odorem habens cum pauco acumine et greca radix sola ministratur albus vel crocens vel pallidus abiciendum est circa q̃

¶ Ibidem Gal odor eius est bonus in sapore eius caliditas cum pauca stipticitate et virtus eius prima est que calefacit et desiccat sine mordicatione in serap

¶ Effetori narium confert desiccando p de stomacho amando

¶ Oris ulceribus confert succus eius in serap et ulceribus corrosiuis et putridis siccus ibidem

¶ Stomachi doloribus et intestinoꝝ ex frigiditate et ventositate confert si contundatur et in oleo bis coquatur et loco cathaplasmatis ea circa q̃

¶ Antinus vinum decoctionis eius et masticis sumptus confert si et ad id ibidem et si vinum simplex cum aqua decoctionis eius digestionem confortat ibidem et sumptum multum augmentat spermam et stomachum . . . et confortat in serap Et ego intelligo de pulvere eius sz circa q̃ ponit sit. Cam 81 cum eius cum vino datus confert . . . stomachi et intestinorum ex frigiditate et ventositate h i

¶ Cipus tritus et in oleo coctus fere ners ad consumatum aleis et ps super . . . . . et

elctio

vlcra

fumus eius per os et nares
recipiatur optimum est in li-
targia cetera (litargia)
¶ Ch et urinam provocat et emo-
roidas qui bibit quia aptitia
est orificiorum venarum in sa-
pione idem facit si sit empu-
limum cum eo ibidem et sic ma-
tris fugiti confert et stetue
orificiis eius ibidem
¶ Strangurie et dissinterie si
coquantur et in oleo decoquatur
quatur et pecten et pitone-
on cum eo cathaplasmetur co-
ste pecto quia materiam et humo-
res dissolvit cetera
¶ Effrigidati vesice confert de
proprietate sua et distillacioni
urine in sera
¶ Lapidem frangit si sit
contusus et in oleo musce-
lino coquatur et oleum cola-
tum perfrangatur inunctatur cetera
¶ Vulneribus sordidis pulvis
eius appositus putredinem tol-
lit ablata autem putredine
non ponatur quia corrodit
¶ Sed conglutinativa ponatur
cetera
¶ Sanguinem adhurit multus
usus eius et lepram sic tantum
in sapione

Ca 82

Citonia Bal quedam
sunt ut et dulcia et
quedam pontica et
quedam stiptica et quedam
acetosa et quedam insipida
Quibus est agimus (?) parte
per dicentes secundum lucem et
cetera in stipticis similiter sed non
est tanta tenasitas In
acetosis est superflua aquosa sub-
tilis unde ponticorum stipticorum
et acetosorum
¶ Prima virtus est stiptica et sicca
stiptica est que intrahat et tertia
virtus que conglutinat vul-
nera et prohibet illud quod
fluit ad apan in priorum corum et
ideo est repercussivum et forti-
ficat os stomachi et stoma-
chum et fluxum stomachi
et provocat urinam paciendis
quia ventrem stringunt et si
assantur sunt meliora contra flu-
xum antiquum et ulcera inte-
stinorum et sputum sanguinis
et plus stringunt ventrem
cruda quam cum melle cocta secundum
in sapione
¶ Citonia secundum cremonense
medicus sunt stiptica in primo et
sicca in 2o in ysaac citonia
sunt stiptica in primo in fine et
sicca in 2o et in medio et me-
liora sunt grandia et matura
et odorifera et delicata sunt
insipida valent quia non cor-
rumpuntur in stomacho ut
alia pontica ventrem laxat
stiptica pro abud abhominacionem
auferunt et vomitum confortant
stomachum et excitant appetitum
et succositas eius bibita valet
ad sanguinis fluxus propter hoc
si stomachum invenit vacuum et co-
stringit cordiatus et valet adpe-
titum et post vinum bibitum com-
pescit eius fumum ascendentem
ad cerebrum
¶ Assata citonia dissenteriis (dissinterie lienterie)
et lientericis multum prosunt emo-
roides et ve colerici sunt vero
et singulare remedium magne

si cruda fuerint comesta sunt
pontici saporis stomachum confortant
vomitum prohibent egestionem vomi
tum quam colleram stringunt et flu
xum proluvia sanguinis. Acri
da vero magis extinguunt sitim
et acrem colere resistunt. Dul
cia autem manifeste sitim
extinguunt secundum medicos cremo
nensis. ¶ In antidotario da
mascenus parte de sirupis et
robubus ponitur inna (?) triplex
scilicet aromatica simplex et a
cetosa qui siropus fit cum
succo citoniorum et melle et
vino sed multi sine vino cum
aliqua parte mellis decoquunt
et conficiunt et dicit mesue quod
inna est stomachicum epatis et
omnium viscerum confortans vo
mitum et ventris solucionem
sedans appetitum excitans et
digestionem confortans vo
mitum et ventris solucionem
sedans appetitum excitans et
digestionem confortans et est
medicina ex parte famosa
hec ille etc.
¶ In antidotario usuali (?) nicolai ele
ctuaria ponuntur dyacitoniton
de citoniis sed tamen utilitas
ibi dicitur quia ante cibum
stringit post cibum laxat stomachum
et digestionem confortat et
sic usus dicitur de ipsis citoniis
ipse comestis
¶ Magister de aloe ex floribus ci
toniorum vale (?) in tribus ca. quia
stipticus est unde et sudores
molestos compescit. Et in
stap. etc. dicitur deponitur et de
floribus fit oleum stipticum

utile et flos citoniorum
quod est humidus vel polcis (?)
et quod est siccans per emplastra
ubi requiritur stipticitas et
confortatur apparentibus oculorum
calidis et si cum vino bibi
tur confortat fluxum ventris et
menstruorum et sputo sanguinis
secundum in stap. Et ibidem dicitur quod
succus citoniorum sine aut
si vero parte mellis sit cum in
sertum ad xxv menses servati
ponitur vel mesue melle
depurat. Et ibidem dicitur
quod citonia coquitur et ponitur
in emplastris ad restringendum
ventrem et sincopim et
ad inflacionem stomachi et ad
apostemata mamillarum etc. et ad duri
ciem splenis et ad emo
roydas hec ibi
¶ Et in stap. vinum citoniorum
confectus vel sine melle
siti et colerico fluxui et
citonia vel succus eius
cum melle sunt bona vo
mitum flegmatico et calefa
ciunt stomachum et fortificant
epar et intelligo generalem
citoniorum ad constrictio lenit
tamina pulmonis et hu
mectat siccitatem eius
¶ In stap. nimius usus cito
niorum facit cibum descendere
ante digestionem si post cibum
sumatur et facit colicam
et dolorem iuncturarum. Et dicit
cremonensis medicus Nimius
usus eorum ante cibum nimis
stringit ventrem hic intelligo
de eo indigente constringi

Marginalia (inner margin): sto; vina; vomitum; fluxum; sitim; sto; epar; vent; digo; sudor

Marginalia (outer margin): orti; vent; sputo; san; apom; vent; siropus; sto; apamill; splen; fluxu; sto; plmo; vent

et post cibum sumptus facit
fluxum ventris et nauseam
Et cibus grossus et visco-
sus sunt minus ex multo
nocet propter ponticam s- (nocet nervis)
milem assuescat sectis ali-
quibus et collicam passionem
generant sicut ille Et si eundem
comedit primum cum melle sumi-
dem contra minorem dolorem
minuendo stat in balneo fri-
gidum generant humorem
talem competit et omni
etati tempori et regioni
licet iste etc.

Cap. 83 Citrullus frigidus
est et humidus quere fri-
gidus est et humidus in 2°
gradu et generat chimum visco-
sum et humores crudos in (no3)
venis et accidunt ex eius
usu febres antique male
et provocat urinam sicut me-
lones confert inflacioni fe- (urina)
brium et sedat sitim et la- (feb. sitim)
xat ventrem bene sine nocu- (vent)
mento et dosis eius est 3 in
et debet bulliri cum zuccaro
albo et non est quod detur de
eo in potu habentibus natu-
ram minus et confert eo
elixatura admonendo quia
illius aqua non habet tantam
virtutem ut laxat naturam dura-
minus admonendo quia
illius aqua non habet tantam
virtutem ut laxat naturam dura-
et confert eius elixatura fe-
bricitantibus acute habet in stap
et est frigide et humide
complexionis (9xio) in 2° gradu ibidem

(nocet) Citrullus generat chimum vi-
scosum et humores crudos
invenimus minus usus eius
causat febres antiquas
malas et non provocant urinam
sicut melones et nocet stomacho
et si in stomacho facit mo-
ram forsan mutat dulcedinem
et vomitum et faciet infla-
tiones in stap.
Qui vult uti citrullo cu-
ra ut utatur aceto nisi eius
stomachus multum calidus in
stap est Serapion cremones
medicus dixit et bene inspice
et genera meliora sunt qui
maturi sunt et qui cum suis
corticibus comeduntur

8e Citrium cortex pomi
citri non est frigidus
ymmo est equalis
complexionis at minus (9xio)
equalis pars essiccat quod
est de virtute et complexione
sua si habet acuitatem non parvam
propter quod eius siccitas pervenit
ad 2 gradum Caro pomi comedi-
et generat humores frigidos (pomi)
grossos flegmaticos si cor eius
id est pars illa in qua est semen
est acetosi saporis et virtus
eius prima est que inspissat
et desiccat in 2° gradu in alio re-
pletum longe acuti complexionis
complexionis folium eius
arboris est virtutis exsiccative
et resolutive habet Dyal.
Dyascorides autem dicit quod semen
eius bibitur cum medicinas
mortiferas et laxat ventrem
et decoctione corticis autem (ventre)

quartus

expressionis corticis facit bonum — odoris
oris adorem si fiat collutio — oris
oris cum eo et abstergit mesnam
(?) corticis est quod super
omnia alia facit adorem oris
bonum si fiat collutio oris cum
eo et abstergit mesnam (?) corti
cis est quod super alia omnia facit
adorem oris bonum et (?)
carnis eius est quod extinguit
calorem stomachi superfluum — sto
et acetositas eius quod si inde
fiat cerotum confert impetiginem — impetigini
et confert ad et decoctio eius
confert cardiace et facit appe — cardiace
titum comedendi et incidit
coleram abscindit fluxum ve — veneris
tris et vomitum extinguit ca — epar
lorem epatis et desiccatione
eius est confert ethice et hec — ethica
quod sicut non dulcorantur sed
nocet pulmoni intus propter
acetositatem secundum ipsum

Coagulum. Galenus co — 87
agulum est calidum et siccum
resolutivum et subtiliativum
et leporis coagulum fortius operatur ceteris subscriptis. Et
in aceto dissolutum et bibi
tum confert epilentie et flux — epilentie
ui menstruorum et resolvit san — menstruorum
guinem coagulatum in vesica — vesica
et lac quod coagulat in stomacho — sto
Sed negat Galenus quod alii di
cunt scilicet quod coagulum confert emo
roicis quia intercedit materia
emoroycorum passionum est (?)
(?) cuius confert (?)
coagulum quia est medicina re
solutiva acuta
Dyascorides vero ponit coagulum

talesfetum resolutivum desiccati
vum et stipticum et universaliter
omne coagulum dissolvit coa
gulata et coagulat dissolu
ta coagulabilia et ponit
Dyascorides quod si cum vino bibitur — vt (?)
in onolapat confert morsibus — morsus
venenosorum et fluxum anti — fluxum
quo qui fit ab ulceribus in in — diarrie (?)
testinis et fluxui humidi
tatum antiquorum amatrice et in
dit peripneumonie coagulum leporis
Item dicit quod si cum eo et butiro
fiat nascale post mundificatio — impregnatio
nem menstruorum confert impregna
tioni et quod sumitur ex eo impo
tent prohibet impregnationem secundum
in Serapione etc.

Coloquintida est planta — Ca 86
cuius folia sunt am
pla pilosa ut folia
cucumeris domestici et fru
ctus est pomum leve et rotun
dum apparens cucurbita deserti et
a quibusdam vocatur cucurbita
alexandrina secundum ipsum Serapionem Da
masenus in capitulo de electo — Ellecto
eius. Iohannes Damascenus que
est femina et grossa et levis
alba et quanto levior tanto
melior et quod sit matura
cuius cortex est citrini coloris
et pars eius interior est laxa
levis et multum alba approbatur
autem quando non sit in hiis que
portantur ad nos et concordat
Serapio cum aliis quod dicit est viride
pomum et humidum non debet co
lligi quia pruritus est laxati
vum. Sed cum est maturum

et in cortice eius ideo si serap
dicit si non multum maturat
generat ulcus intestinis et no-
nota cet iunis. Similiter idem serap
cum aliis concordiis dicit quod
illa que sola nascitur i. ad so-
lum pomum nascitur ex una
mortifera planta est mortifera quia
laxativa tota virtus plante laxativa
transit ad pomum illud et ita
laxando erit nimis fortis
et inflativa
Et in serap habetur quod illa que
crescat in rupibus et in locis
altis non in bibulis humidi-
tate vel plurima sunt melio-
res sed quis per ista stare non
virtus colligens. Virtus eius e-
ta. et sicut in 3o capitulo secundum dama-
scenum et est composita ex
partibus levis adhustis et
eius attractio est a remo-
tis partibus et est resolutiva
et incisiva et abstersiva et
solutionem donat flegmatis et hu-
mores viscosos atque ex pro-
funditate membrorum
Circa quod vero dicitur quod virtus eius
dissolvit et consumit excoa-
flema melana maticum vel virtutem dim-
ventatem et purgat primo flegma
et secundario melancoliam. In
serap habetur quod purgat in po-
tu sumpta flegma grossum quod
advenit in ventris et illud
flegma quod mittit fumo-
sitates ad caput et expellit
humores que aggregantur in
cerebro commelancolicos et aliis
humoribus et ibidem habetur

eo respectu videtur
debere gwerke
dolori ~~[illegible]~~ capitis
quia remittit propter ha-
bundanciam flatus
in stomacho (ad invicem
et tu me dubites.)

colonis

quod competit hominibus degenti-
bus in regionibus multum frigidis
quia in talibus hominibus mul-//
plurimum eo est superna-tam
ment fortes corporis dominatur quia propter non
prodest in eis operari nisi medi-
cine fortes ut coloquintida
esula mezereon ranunculus
scen et similia humorum
scamonea vero non est eius
materia. Similiter competit
coloquintida hominibus que de-
gent in regionibus frigidis et
vivunt lacte et caseo et pisci-
bus quia duri sunt isti ad
solucionem. Habetur in serap
Valet secundum damascenum dolo-
cap ri capitis antiquo dolori //
emici et emigranee difficili
epile apople et epilemie et apoplexie
octo et vertigini et descensui aque
ad oculum quia magna est
eius virtus et posse in mundi-
cerebro ficatione cerebri et in more
lacti et lacteorum et propter hoc etiam valet
pulmo pulmoni et pectori ad
pectus asma et ad antiquam tussim Asmati
tussis et ad dilatandum vias an-
anhelitus helitus et quia depurando
membra attrahit ideo virtus pa-
podagra est eius operatio ad podagram
et sciaticam in potionibus pillu-
lis collirijs vel clisteriis et
colice valet colice flegmatice multum
jdropi et ydropisi habetur damascenus
Dosis eius secundum damascenum
est alkyrat in usque ad x
In serap vero in uno loco dicitur
ad nobis dant usque ad v m
[illegible] in alio loco dicitur
in ponderibus az secundum usque ad y

datur in clisterijs a ʒ iiii usque
ad v. Item Ualet collaquintida
cordi stomachi et capiti et est
conturbativa visceris faci-
ens operationes difficiles
et aperit orificia venarum sa-
guinis sine fluxu faciens vehe-
mentius quam aloe et propter
eius stringentiam et recti-
ficantia sunt confortativa
cordis stomachi et capitis ut
sit mastix galliamq et si-
milia etc.
Contra torsionem et difficilem
descensum de intestinis et
excoriationem eorum apponitur
ei gummi arabicum vel dragagantum
vel bdellium secundum sententiam damasce-
ni. In sap vero habetur quod
ponitur unum de istis scilicet gummi
arabicum vel dragagantum vel cum eo
bdellio dicit tamen ponendum de recti-
ficantibus rectificantem sicut de co-
loquintida et si plura exhibitis po-
nuntur de omnibus illis simul po-
ni debet pondus equale ut
de collaquintida. Et dicit quando
ponitur in yeris et medicinis
magnis non debet sibi apponi
rectificantem quia in illa
medicina sunt que ipsam
rectificant. Similiter in cli-
sterijs ponitur integra id est non
contrita nec addit ibi dra-
gagantum vel aliud rectificans
quia poleum et alia que in
clisteri ponuntur similiter re-
ctificant. Tamen Quidam volunt
quod quando in potionibus ponitur
debet cortex amovi exterius
et semina interius et solum pul-
pa apponi. In clisteriis vero po-
nitur integra sine reparatione id est
sine temperatione corticis vel
seminis et sine rectificatione secundum
in sapientia.
Quidam autem huiusmodi faciunt
trociscus cum pulpa colaquintide
separata et aqua mellis vel
cum oleo rosarum fricando vel cum
laddano partes equales.
Damascenus autem facit primo
pulpa incidi grosso modo
et post imbibi cum glutino
dragaganti vel bdellii et postquam
exsiccatur contritur ultima grossitudine
et postea cum aqua mellis vel
laddano vel parte de mastice
facit trociscos vel pillulas
que sine lesione operantur
secundum damascenum.
Ego vero resolvo in aqua
rosarum dragagantum et in illa repo-
sitam pono pulpam collaquintide
incisam et contritam et semine
minuti incisam et facio trociscos
magnos et cum opus erit
recipio de trocisco quantum sufficit contra
contrito pectore et addo alia
si quod morbus requirit et facio
pillulas adinvicem. Nota
quod licet folia et radix in qui-
busdam medicinis multum co-
mendantur ut patet in sap tamen ad
regionem meam non vidi esse
deportatum ideo apud nos so-
la pulpa vel solum pomum est
in usu scilicet pulpa ut in pluribus
in decoctione et contritione
sustinet bene scilicet integra decoctionem

In enema ponitur sicut fructus id est cum
semine et cortice

Ca 81

diminuit quam contra quia p[er]
certa ꝯ p[er] x annos in pomo s[er]-
natur etc.
Ad passionibus capitis et cere-
brum et e[st] sup[er] ibi utilit[er]
Contra uermes in auribus in-
ciat[ur] pulvis colloquintide cum
succo ruthe certa ꝯ
Dolori dentis confert collutio
oris cum aceto decoctionis //
pulpe eius s[er]ap[ionis]
Ego addo pulverem cornu cervi
combusti piretri schaphi[sagrie] /
et parum piperis
Ventrem mouet supposita cum
ex pulvere eius et melle et pa-
le s[er]ap similiter si in balneo
vel in p[ri]ma domo balnei sci-
tent[ur] cum pulpa eius platte
pedum facit egere et vomere sine
nocumento s[er]apio
Sciatice si succo eius sive
secca p[ro]dest multum s[er]ap Ego
vero cum succum non habeo ad
pulpa cocta in oleo costino
facio hac
In s[er]ap habetur quod colloquintid[a]
est medicina in malis imma-
nenti ad expellendum melan-
coliam cum aliis ut sunt aloes
epitimum sal indi et quidem
addit[ur] ierapigre confert multum
et dicit quod non uidit meliorem
medicinam laxativam in do-
loribus ut sunt melancolia
alopicia lep[ra] ut folia collo-
quint[ide] et antiqui des[er]ierunt
et commendatione eius. sed
ego expertus dicit s[er]apio
quia facit vomere et lepram
facit nec ult[ra] procedat etc.

Corallus fri[gidus] e[st] et sicc[us]
in 2o gradu planta est
crescens in profundo //
maris mediterranei et cum
extrahit[ur] de mari molles sunt
rami eius Et p[ost]q[uam] ad aerem
indurant[ur] durtie lapidea
et est duplex s[cilicet] albus et rubeus
que in usu sunt et dicunt
aliqui quod e[st] 3a species s[cilicet] nig[er]
que non vidi Contra om[n]i
est frigidum et sic Et volunt
aliqui s[ed] rubeus est minus fri
et magis siccus / albus v[er]o
minus sic et magis fri et l[ice]t
virtute stiptica s[ed] dyascor[ides]
certa ꝯ l[ice]t virtutem confortandi
et constringendi et depurandi
Eligit[ur] autem qui est rubeus
multum planus fragilis et re-
plenitus v[er]o est scabiosus la-
pidosus fistulatus sine multis
foraminibus perforatus Albus
vero est eligendus qui e[st] grossus
planus non perforatus et multum
habens de albedine l[ice]t in s[er]ap
certa ꝯ et dyascorid[es]
orti Cicatrices ulcerum ocul[orum] abstergit
et implet foveas earum carne
et hoc habetur in dyascor[ide] et s[er]ap
et ego intelligo de pulvere eius
Contra oris et gingivarum
corrosionem postquam lotum
abluit[ur] cum aqua salina vel
alumosa R[ecipe] pulvis coralli
p[ar]tes ii et rosarum p[ar]tes i et po-
nat[ur] sup[er] locum certa ꝯ
Contra emoroyda passiones
sine cum fluxu sanguinis s[i]
ex sp[er]malibus venat sumat[ur]
p[ar]tes ii pulvis co[ralli] et p[ar]tes i

vomitu

Sciatice si pulpa eius coquatur in oleo costino et locus fortiter ungatur

mliam

lepra

aque ordei infusionis
dragagant vel quod sufficit
et fiant pillule sublingua
et teneant in ore diu et
paulatim transglutiant
cita ꝯ. Contra vomitum san-
guinis detur pulvis eius
cum succo plantaginis cita ꝯ
Contra dissenteriam si fiat
vicio superiorum intestinorum
detur pulvis eius cum succo
plantaginis potus vel cum
ovo sorbili. Si vero fuit vicio
inferiorum intestinorum detur in
clisteri cum succo plantaginis
cita ꝯ
Stomachi et ventris do-
lorem sedat pulvis eius
bibitus cum aqua pluviali
et humores splenis desiccat
cum aqua et ego dixi cum
aqua fabiorum cita ꝯ
Contra fluxum [illegible] pulvis eius
cum anathasia et succo pla-
taginis sanguis suppositus cum
bambace confert cita ꝯ Et
in [illegible] dicit quod confert si cum
aqua tepida et [illegible] vi-
no bibatur
In [illegible] legitur quod pulvis eius
absequit visum et est bonus [illegible]
[illegible] quia desiccat ca-
[illegible] Dissinteriam confert dictus
[illegible] ut legitur in [illegible] et
videtur [illegible] quo contra flu-
xum [illegible] dicitur orti
Vulnera glutinat et replet
et carnes excrescentes aufert
pulvis eius in [illegible] profunda
replet retinentia vulnera et
glutinat hec ego
Dicit cita ꝯ quod corallus habet
occultam virtutem contra epilen-

tiam si modo non dicit
Idem dicit quod quidam dicunt
corallum valere ad preservandum
domum de fulmine et intelligi
de rubeo sic modo video preservat a fulmine
In lapidario dicit quod corallus
est contra omnem fluxum sangu-
inis et contra epilentiam
et contra vana monstra
collo suspensus et contra demo-
niaca et fulmina et tonitrua
et contra tempestates et grandi-
nes et aspersus fructus multi-
plicat et expedit principia et fi-
nem negociorum fluxum sanguinis epilenciam demonia fulmina tonitrua grando; fructus auget

Coriandrum ut legitur
in [illegible] dicit quod
prima virtus eius est ca-
lor resolutiva et 2a abster-
siva ego dico quod semen eius
maturum et siccum est ca. et sic
in primo et succus eius cum
lacte mulieris in oculum
distillatum confert eius dolori
magno [illegible] eius est [illegible]
subtilis et cum [illegible] in ea
aquositas tepide [illegible]
[illegible] et in sapore
eius [illegible] Plinius est amaritu-
do cum [illegible] orti
et dicit quod [illegible] fit emplastrum
[illegible] et abscindit humores
descendentes in oculum et [illegible]
virtute magna in reprimen-
do [illegible]
Item cita ꝯ legitur quod est ca. et sic
in 2a [illegible] et quod [illegible] virtute con-
fortandi [illegible]
et [illegible]
et quod semen eius datum in cibis
ad digestionem confortandam digestio
et ad dolorem stomachi ex
ventositate et vinum decoctionis
eius et quod pulvis eius

et quod pulvis eius aspersus super
carnes facit eas saporosas //
Hec ibi
sapor ¶ Dyascorides in libro suo dicit
coriandrum esse frigidum Et con-
stantinus in pantegni post
quod aliquantula pars eius calide
facit quantitatem multa lacunarum
quantitatis impostando sompnum
et quod aliquid accidit et quod no-
dum posse comedi herba super cum
aliis decoqui admisceda bo-
odore sstat m adiris cum alliorum et ce-
parum adde fetidi coriandrum
masticatus aufert hoc constantinus
¶ Albumeich ut hernis in sap
dicit coriandrum est semen
nacorticum inducens sincopi
stupor sincopis et stupore et est ei contrarium et
forsan in regionibus eorum est
maioris frigiditatis et mali-
cie quam in partibus nostris
¶ Sicut patet de … nigro hic
in fol 93 et q. halax /
ut hernis in sap dicit quod /
coriandrum recens est mortifi-
catum et congelatum et si hoc
vel cum multum vel potum aque
noret eius / est contrarium quod forsan
omnes predicti auctores qui
dicunt coriandrum esse frigidum
et nacorticum vel mortifica-
tum intelligunt de viridi et pre-
cipue de herba Sal vero qui
ponit eum calidum intelligit pre-
desiccato et precipue de semine
et ubi ponit succum vel herba
emplastrum ad mitigandum do-
ochi locum acletes vel ad repercu-
tiendum non videtur quod ibi debeat
vel possit intelligi dicte cori-
andrum Et ipse hic nullo o-

mnino consenciat quod esse eius quod
dicunt ipsum esse calidum et
siccum in 2o gradu sicut in cita-
to hernis ¶ Contra herisi-
pilam ignem acrem et carbuncu-
lum ignitum ipsum tritum et
cum farina ordei et pa-
ne triticeo mixtum confert
Dyascorides
¶ Apostemata testiculorum ca. et igne
positum carbunculos curat si
cum eo et melle et una pa-
ssa fit emplastrum dyascorides
¶ Strophulas et pustulas sive
apostemata dura prima curat si
cum eo et farina fabarum
fiat emplastrum dyascorides
Lumbricos longos necat
si pacius de semine eius bi-
batur cum vino dulci vel passo
sperma et expellit et sperma augme-
tat serapio et dyascorides
¶ Apostemata ca. et pustulas
ca. extinguit si cum succo eius
et litargiro et cerusa et
vino cum oleo rosarum fiat mix-
tura et supponatur quia vsa
de est natura succus eius
restringit et refrigerat et io
1gb sac ipse vz adigne sacrum dya-
scorides
¶ Menstrua retinet uno die si in vi-
num granum coriandri bibit
si vero duo grana bibit retinet
cum duobus diebus et tot die-
bus retinet quot grana bibe-
rit auctoritate zenoctis dicit
hoc dyascorides et si dyascorides si mul-
tum sumat quis de semine
coriandri vel multum in ipsum
sumpsit habuit ebetat sensum
et inflat hic forame //

opatum hiera et similibus
Item dolori antiquo capi
tis ex fumositate de stomacho ad
caput ascendente confert
semen eius adolatum quia
prohibet fumositatem ascen
dere / quia nacordiad est i
alkingeruth ut habetur in sera
pione etc valet ebrietati
et abscindit fluxum sangui
nis et restringit ventrem ut
habetur ibidem Et dicit mesue vi
rtus paradem y ultima non
sunt secundum partium post successo
et in serapione alia addendum
factum amicablia ne
Contra epilenciam confert
quando ponitur in tibiis epilepti
corum si causa epilentie est
fumositas de stomacho
ascendens / quia prohibet fu
mositates ad caput ascen
dere alexander et habetur in
serapione sed tamen ne nimis
utatur propter nocumentum prius
dictum
Erectionem virge prohibet et
sperma desiccat / quod coria
drum siccum infunditur aqua
et aqua bibitur cum zucaro
secundum albumasi et habetur in serapione
et ibidem habetur quod rasis dixit
hoc fit si aqua sit sine zucca
ro bibatur
In libro venenorum quando bi
bitur ℥ in decoctio eius
recenti et accidit in serapione
Effluxum sanguinis de na
ribus stringit coriandrum re
cens si et naribus imponitur
vel aqua eius addatur huic
rasis et habetur in serapione
Item maces que sunt cum alijs ha
bitus secedat aqua eius si appo
natur habetur et c in serapione
Item conficitur cum zucaro cor
rigitur coriandrum et cum sisamo
cinamomo et maratro vel
cum amiso administratur et propter
hoc aliqui de amisum confectum cum
coriandro confecto / et si quis
iam sumpserit de herba non se
cunde multum dent ei vinum pur
bonum et confert multum

Ca 89

Cassia melius quod est
secundum dyascorides arabicum
album et plenum quod tamen
non perforatum foraminibus quod
cum leniter mordicatur lingua
cum stipticitate et aqua da
tum ne putrefaciat melius est
medium quod est grossum nigrum
et leve prius habet est syria
cum i de syria quod habet colorem
sicut lignum buxi et est quod
cum addere stiptico adulteratur
cum radice cunile sicca quod
ei administretur secundum cognoscatur
quia cunila non mordicat
linguam sicut costum ut habetur ita
fortem addem Virtus eius
prima est calida multum et
sapor eius amarus forti
acutus secundum Gal et in eo est
humiditas superflua inflam
ma Et 2a virtus est quia
aperit et abstergit et 2a virtus
que confert vigorosius fe quod
linitur corpus cum eo et sic con
fert palatum mediis et
sitis et ubi administratur ubi
est calefacere aliquod medicine

ebriatas
ventr
natum fluxus
corrigit
elletio
potu
pati

vrina

pectore sto.

facies

men vrina

vene

vel aliquem humorem ab interioribus et ad provocandum cum et urinam et ad contra dolorem lateris et ipse infestat astrictiones sunt in Serap

Dactulus coctus cum vino absinthio bibitur confert dolori pectoris et stomachi et attractionibus musculorum et inflationibus Serapio

Dolori dolori confert Diascorides non dicit modum Ego dico si recentes sit et grossa ventositate vel in uncta ex lins et ipsum intinis bibitum mell coctum mundificat cutem et sic maculas in facie mundat Diascorides

Cum pino si cum eo flat frumigacio menstruat et sic lumbricos in Serap Ego vero in potionibus et unguentis provocantem menstrua et sic etiam provocat urinam

Diascorides dicit cum aqua potatum lumbricos excludit libidinem excitat cum vino et melle bibitum in Serap

Dactulis dolori confert et ad instillat in nasali lt in Serapione oleum simul ponentem ad aliquem mitigatis frigus

Morsibus cyri confert ut lt in Serap quod sumitur in potu Diascorides dicit quod bibitur optulat morsibus venenatis et dosis si aquosus est ℨ ij

Ca 90

Cortex non ponitur pter Ista Serap in dalijs in Serap nec Gal nec Diascorides alit ponit nisi quod virtus eius sit desiccativa et constrictiva et proprie combustus etc

Dentibus si cum cortex eius combusto et loto fricetur purificat dentes mundat eos a sordibus et dealbat eos Serapio

Aliliator dicit quod cortex acata spes sine assectate confert dolori dentium

Item cadro stringit gingivas laxas et consumat dentes motus reprimit decurrentes dente ad gingivas laxas et dentes Serap et Diascorides

Item dolori dentis confert cortex vinumd combustum sine limatura eius in aceto coctum si os eius decoctione colluatur Serap Ego vero addo collaquinti et pyrethrum ad stuphsagriam parum

Vitulis confert quod combustum et ablutum et ponitur in collirijs ut nel sicca humiditates venientes ad oculos desiccat et ulcera que in eis sunt Serapio etc

Cyclitic confert eam curat si cortex eius vino combusto et abluto bibant duo coclearia i ij auri Serap et si cum dragag semel confert emoroydis et ulceribus intestinorum et fluxum ventris antiquo et dissenteriis ablatis et dolori vesice Serap et vetitat Diascorides

vene

Matricis fluxum antiquum

humiditatis Const(antinus) et si combu-
sti et loti bibatur vel alia
medicina conveniente Serap(io)
Albumbitas excludit quando
ad vino liniatur eius ...
in potu Serapio
Serpentes ut dicit Dyascorides
et animalia venenosa ut
dicit Serapio fugat suffumigium
factum de eorum ... cum ...

Crocus melior est
novus pulcri coloris
cuius capilli declinant
ad albedinem longus non
frangibilis plenus qui quan-
titate tingit ...
acuti odoris qui vero non
est talis aut est vetus aut
est infusus aut adulteratus
Virtus eius prima est que
calefacit in 2o gradu et desic(cat)
in primo Et 2a virtus est que
maturat aliqua quia habet
de stipticitate aliquid hic Gal(enus)
ut habetur in Serap(ione) et dicit Gal(enus)
Et substantia eius est res terrea
frigida Et ideo quod vincit super
ipsum est ca(lidum) et in sapore eius
est stipticitatis pauca habet
ille Dyascorides ut recitat Sera-
pio dicit quod virtus eius est ma-
turativa laxativa stiptica
Et idem in libro Dyascorides habetur quod
virtus eius est digestibilis
mollificativa stiptica diu-
retica et refrigerativa
Oculis confert prohibens
cursum humiditatum ad
eos si cum ... et lacte mulie-
rum fit linitio circa oculos
secundum partem Serap(io)

Stomacho et digestioni con-
fert bibitus cum dulcore,
ut habetur in Dyascoride et hoc quod
desiccat in Serap(ione) digerit cibum
et meliorat stomachum propter stipti-
citatem sine ponticitate sua.
Ebrietatem prohibet si cum vino
bibitur in Serap(ione) et causat ebrie-
tatem fortem quando cum vino dul-
cia vel melicone bibitur ibidem
Ad nutritorum dolores confert
... si cum aliquibus medi-
cinis convenientibus bibatur
Serapio ... ponticitate forti-
ficat ibidem
Ad dolorem matricis et ani con-
fert quod ponitur in pessariis
et emplastris ad hoc Serap(io) Aqua
croci provocat urinam bibita Serap(io)
Partum accelerat ... coptus
est dragme 3 croci in potu la-
borantibus in partu et semper
inveni bonum quia statim
pariebat Serap(io) sed non approbo
quantitatem ut habetur post ... dictam
hic notamenta
Dolores mitigat plurimos
si cum aliis misceatur in colly-
riis et aliis antidotis et pre-
cipue cum oleo rosarum Dyascorides
Ego vero cum oleo rosarum et vi-
tellis ovorum doloribus acute-
tis pono Alii volunt quod sit
medicina cordialis et quod
alias medicinarum virtutes
ducit ad cor ... perfectus
Cor multum letificat potatus
cum vino vel aliter si multum
sumatur quod insaniam facit
et dicit Constantinus ... 3 in

ebrietas

Ca 91

renes

urina

cor

accidit dyasis ut recitat
Serap. si amari in summitu
Et de proprietate sua est quod di-
minuit appetitum cibi quia
aufert acetositatem in stomacho
que est causa appetitus cibi et
replet cerebrum obtenebrat
visum et sensus ideo in cibis
utilibus sumatur in prima confec-
tione et propter hec dicta non convenit [urina]
eos comedere exprimentium raph- [sitim]
inidandis parturientibus et in [stomachi]
adiacelerandum partum

Ca 92 Cotula communis dicitur
cotula fetida similis
est camomille nisi
quod fetet et flos est maioris
citrinitatis inter albos flores ad
modum cotule propter hoc quidam
vocant eam cotulam bonis
quidam amaruscam in Serap. habetur
quod eius acuitas et mordi-
catio est maior quam in camo-
milla et est resolutiva habet
ibi et in dicit apauta dura
mixta cum cera resoluta
solvit et flos eius tritus
cum croco mixtus vel facti-
s resolvit apauta dura
scrofulas habet in Serap.

Yctericis confert si potetur a-
tamen calidioribus convenit si
bibat ex eo in balneo quia
meliorat colorem ipsius et
facit vomere hoc in Serap.

Ego vero utor ea in clyste-
ribus et balneis in colica de
ventositate grossa et inmaius
in colica de flemmate et
grosso humore etc.

93 Cucumeris Gal. substantia
eius est grossa dura
digestioni generat
chimum malum paratum corrum-
pi et in materiam se putridam et
malarum convertit / et virtus
eius prima est que infrigi-
dat et humectat in 2o gradu / et 2a
que absterget sed non sicut me-
lones et 3a que mollit ven-
trem et provocat urinam sedat
sitim et inflationem stomachi
et quod addatur confert habenti sin-
copim ex caliditate et quando
sumitur cum rob aut cum la-
cte confert ulceribus vesice hoc
in Serapione

94 Cucurbita virtus eius
prima est que infri-
gidat et humectat
in 2o gradu et tertia virtus est quod
succus abrasionis sive cor- [aures]
ticis eius cum oleo ros. mixtus
valet dolori aurium ex causa calida
te ca. Semina eius sunt
diuretica propter subtilitatem sub-
stantie eius et ideo sunt urine pro- [urina]
vocativa et estuationi cerebri [cerebri]
infantium si succus rasure
eius super caput imponitur
confert multum Serapio

Oculis dolentibus ex cau-
sa et sicca sine ex apauta
ca idem succus oculis sup-
positus confert multum ibidem

Auribus apauntibus ca. sive
dolori aurium ex apauta
ca vel in ca et sicca auri-
um oleo ros. mixtus et instilla-
tus dolorem sedat ibidem

Dolori dentium ex ca. ca.

9x

s[ed] caleuta idem succus cum
oleo ros[arum] mixtus si inde fiat
sirupus collutio ibidem — *frenesis*

¶ Si cum succo cucurbita et ole[o]
ros[arum] liniat caput frenetici
confert quia infrigidando
sedat dolorem calidum pe-
de stomacho amando

¶ Epatis renum et vesice o-
pilationi conf[ert] siropus fa-
ctus ex aqua decoctionis
seminis eius mundati et zu-
caro quia diuretica est

¶ Et in dic[itur] p[ro]prie cum opila-
tione accidit in dispositione
ca[lida] et sicca ut in colericis
vel fortib[us] febricitantibus et
ego tunc pone[re]z cet[er]a alia
ad h[oc] iuxta con-uenienciam par-
ticularum cetera

¶ Alba eius cortex i[d est] pulpa
dum recens et tenella est
corticibus et interioribus amoti[s]
cum granis retentibus et
pr[o]prie cum portionis ve-
trem leniter laxat stap[ius] et — *ve[n]t[er]*
in dic[itur] q[uod] h[oc] facit lubricando
et humectando intestina
et ideo estate et colericis
confert

¶ Dolori pectoris ex ca[lida] et
sicca cum tussi ex consimili ca[usa] — *dolor pectoris*
et siti ex consimili causa
causata vz succus eius siro-
patus cum zucaro

¶ Epati sup[er] calefacto seu ex
distemperato confert succus
corticis eius cum aceto et
agresta mixtus et pannis
eo intinctis et epati suppo-
situs cetera. Ego de aqua
eius sine succo pulpe eius
h[oc] facio et facio de pulpa
plagellas tenues mediocrit[er]
et intingo in aceto et aqua
ros[arum] mixt[is] et sup[er] epar pono
et removeo anteq[uam] calefiat
et alteram recentem appono

¶ In febribus antiquis acutis
conf[ert] multum si cucurbita in
pasta assetur et exprimat[ur] eius
succus et cum zucaro siropet[ur]
et bibat[ur] stap[ius] idem reputo
de aqua decoctionis eius
et decoctione leni vel succus
eius non assat[us] valet ad id
in stap[ius] dic[itur] sic assatus et
siropatus valet tussi et siti — *tussi siti*

¶ Cortex eius recens tritus
et sup[er] apanta cathepla-
smatus et podagre calide — *podagra*
multum dolorem sedat stapio
et cet[er]is sic vz h[oc] ipse ille

¶ Cinis cucurbite desiccate
et combuste vulneri virge — *v[ir]ga*
sanniose et ulcere eius pr[oc]ede-
re vulneribus aliis contamine-
scentibus mundificando conf[ert]
et consolidat et ideo cinis
aspersus sup[er] locum combu- — *combustio*
stum confert stap[ius]

¶ Postq[uam] vero cucurbita tota
ad acinum desiccat[ur] primo reci-
piunt[ur] semina eius et p[ro]pter
viscositatem adherentem deinde
abluit[ur] cum aqua et ad solem
in loco sicco desiccatur et in
loco sicco reservatur durant[e]
virtute bona per tres annos — *de durat[ione] i[n] v[ir]tute bo[na] p[er] tres annos*
dicta semina in corticibus
suis servata cetera. Quantitas
que bibit[ur] ex succo eius siro-

poto sine aqua eius est ab
ʒ. iiii. usque ad ʒ. vi. et cum de syru
po de ʒ. ii. cum aqua sim
plici vel cum aqua decoctionis
florum viole in febre acuta et
constipata vel siropi dicti cum
aqua distillata cicorbite
ʒ. iiii. in fortissima acuta et
colera rubea sicut dicitur

Ca 97 Costuta virtus eius pa
est ca. in primo gradu et sic
in 2o frigit et fortifi
cat et 3a virtus est que aperit
epr venes — opilationes epatis et renum
et fell et mundificat venas
grossas et subtiles ab humo
ribus grossis colericis et
sto — fortificat stomachum et epar
et effectabilem eius est purgare
Ca 96 — colaz — colerum et virtus operationis
eius fortior est virtute opera
tionis absinthii et est gra
dientibus contrariis et est in
ea amaritudo et stipticitas
et efficacitate eius est expellere
superfluitates antiquas ave
nis quo in cotidianis fe cum
non sit invenies contenta re
petit et hoc si sit colera et
feb' — precipue grossa ut est citrina
vel vitellina eius et eius
calidi vel frigidi quantitas
est secundum complexionem caloris
vel huius cum adhesit et hoc propter
adherentiam et quod miscet cum
infusa anisum vel semen
apii est bona febri et ideo cum
multus usus eius de, de
corrigi — curare stomachum propter eius
fortem stipticitatem nocumentis
eius prohibet removere per

anisum et semen apii
(7 tis) Torma prodest et constrictiae
que est opilacione epatis
et in die tercie sollis, usus eius
plus habetur in decoctione quam
in ipsa sicca licet in febribus
aliquis comedit et dosis eius
decoctionis est vel 2m et tercia
infusionis cum ʒ x 2 uncia
habet in stipone
In libro so Emilling de pla
tea dicit quod multum valet
feb' — decoctio eius in febribus an
tiquis et expellit humiditates
subtiles in venis et hoc in
telligo sive pulvis sive
decoctio eius sumatur

Cubebe virtus eius c
ca. et sicca temperate et
est melior quod est tempera
te acutum et magne aroti
citatis et potest servari per x annos
certa ♁ Cerebrum confor
tat quod odoratur vel naribus
applicatur et sic valet contra
remma capitis certa ♁
Ego do eas ad masticandum
et comedendum et si adest sicci
tas pectoris do cubebas con
fectas sto frigido et disco
sto — lorationi cum frigiditate da
pulvis eius in cibo vel fiat
pigmentum cum maiori quantitate
cubebarum et minori quantitate
cum aliis speciebus addito vino
et melle confert ad idem certa ♁
Sincopi et in die cum frigiditate
valet pulvis eius ʒ. i. in si
cum succo boraginis vel cum succo
boraginis vel cum succo radicis
pastinace sumatur certa ♁

Urina et eam provocat quando
pulvis eius sumitur cum vino
et frangit lapidem vesice et (lap)
curat ycteriam et confert (ictericia)
distillacionem urine et dolori
capitis h[ec] Sap et ibidem dicitur
quod aperit subtilitate sue substantie
aperit opilaciones in toto
corpore et provocat urinam et mundi-
ficat renes a lapide qui (renes)
generantur in eis et ibidem dicit
quod bonum est gutturi et con- (gut)
stringit ventrem h[ec] ibi etc (ventr)

Sequitur de dragaganto

Dragagantus est ut
Sap et dictus Gal-
fri et sicca in 2o gradu
et non est ita siccum sicut gum-
arabica quod ideo ponit ipsum
fri et humidum et hoc pocius
magis sentitur. Item dicit Sap
quod secunda virtus est que con-
glutinat et tercia virtus que
frangit acuitatem rerum
calidarum et acutarum. Item
quod ante dicit quod prima
virtute infrigidat humec-
tando et secunda mundificat
cum humiditate et tercia
conglutinat quod eius gum-
mositate et melius est
album clarum purum sine ad-
mixtione terre vel alterius rei
et in medicinis infrigidan-
tibus poni debet rubeum vel
citrinum ubi medicina debet
aliqualiter calefacere et servatur
in bona virtute per x
annos hec ille

De isto rubeo dragaganto
sit diadragagantum infusum
london ubi intrat crocus et
est pectorale aliqualiter calidum
in Sap ponit eam in mediis
inter fri et siccis

Infusio draganti cum aqua
cum confert ulceribus oculorum et (ori)
lippitudini et idem facit pul-
vis eius si imponitur Sap

Ego in ulceribus oculorum
et lippitudini de mane tolita
infundo dragagantum in aqua
rosarum et impono et aliquando
appono parum de melle albo
quia acredinem et corrosionem
sedat mundificat et conglutinat

Ad dealbandum et decorandum (Ca 91)
faciem et pannum superfluum (mundificatio faciei)
deponendum dragagantum per
noctem in aqua rosarum infun-
ditur de mane additur ei
parum borace et parum
camphore et bene simul
miscentur et inde facies
plicas inde linitur cura quod

Ulcerationi oris et palati (labre)
fissuris et excoriatione et
ulceratione ipsorum et eciam
lingue confert si dragagantum
in aqua rosarum dissolvatur
et pannum exprimatur et gluti-
nositati ... pulvis
amidum misceat et inde
liniatur fissura vel corrosio
supra dicta cura quod

Pectori patienti ex calidi-
tate et siccitate confert aqua decoc-
tionis ordei in qua draga-
ganti per noctem est infu-
sum et sic tales vel febri- (Feb)
citanti hac acute et possit
cum dicta aqua cum zucaro

fit sirupus addita liqui-
ritia ad predicta et de mu-
cilagine dragagaganti in
Ca 98 aqua ordei facta aut pul-
uere dragagaganti et succo
liquiritie possent fieri pille
sublingua que ibi resolute
et transglutite ad predicta va-
tussi lent et proprie tussi predicte
certa ♁
Dissenterias prodest si dra-
gaganti infundatur in aqua
pluuiali et in illa aqua
decoquatur pullus et come-
datur et si dissenteria sit ex
corrasione interiorum intesti-
norum prodest clistere factum
de aqua pluuiali infusionis
dragagaganti certa ♁ et tu dic
si est extrema colerica
Dolori renum et vlceribus
renum confert si ʒ j dragaga-
tis infundit in vino dulci
cocto et bibatur sepius
Thorsini serpentis confert
dragagantis cum cornu ceruino
combusto et parum aluminis
rauinci secundum proportionem
ut magister dicat / sed videtur quod
debeat supponi et possunt
partes dragagantis et cor-
nu ceruini esse equales et a-
luminis ad medietatem uel par-
tem tertiam vnius illorum hic co
Contra apparentibus in principio
et doloribus arteticis ex ca-
lida tu dic colerica vz si
dragagagantis in succo vmbilicatis
per noctem resolutum et parum
lineo in eo intincto supra
locum pacientem ponatur

et eodem modo vz contra combu-
stione ignis in fine dic uel
tio ne fumo portis retineant
Dauctus illius dicitur
Dereticus quia in creta
sine in terra cretensi
nascitur et est melior aliis
de asinino quia cibus est
asinorum et ponitur pro tertio
semine vtimur et herba non
radice certa ♁
~~Dissenterie~~ / Virtus eius
est desiccatiua dissolutiua
consumptiua et extenua-
tiua ex qualitatibus suis
et ex subtili eius substantia est
diureticha et debet herba flo-
res et semine simul colligi
cum producit flores et in lo-
co vmbroso desiccari et
parum in bona virtute con-
seruatur omni anno de nouo
colligi debet certa ♁ hic semper est
capitellum sine corona uel
capitellum habere pilosum
et plenum semine oblongo
virtus seminis est ca calidi-
tate forti Et secunda eius virtus est
quod resoluit quod ponitur extrinsecus
et quando ponitur interius inci-
dit et subtiliat Et tertia virtus
vrina est quod prouocat vrinam et est
in hoc fortius omni medi-
cina et prouocat etiam et foliorum
eius virtus est eadem nisi quod
debilior est virtute seminis eo
quod in eis aliquid de humiditate
aquosa hic sepius
Reumati capitis confert si
de puluere herbe calefacto
caput satolletur certa ♁

Ego de semine repono hoc essiccatiuus fit

Asmati sicco et humido decoctio vinum decoctionis eius et semen siccatum multum confert et etiam tussi cera ∅ frequenter autem antique tussi valet tussi

Dolori stomachi ex frigiditate vel ventositate et etiam intestinorum ut in colica yliaca valet multum si vinum decoctionis herbe eius bibatur et ipsa herba in vino et oleo cocta super locum pacientem ponatur cera ∅ colica

Ego de semine etiam reputo hoc bonum et si cera ∅ eodem modo confert stranguirie dissurie et vicio lapidis si addatur in potu predicto saxifraga lap

Contra opilationem epatis et splenis ex frigida causa et contra ydropisim confert sirupus ex succo seu decoctione dancti cera ∅ ydro

Contra duriciem splenis et epatis ponatur herba in vino et oleo per duos dies et ibi marcescat et x° die contundantur omnia simul et per pannum exprimatur et decoquatur usque ad consumptionem vini tunc addatur cera quod sufficit fiat unguentum quo inungatur duricies predicta cera ∅

Ego vero duriciem splenis per mollificationem cum dyaltea simul resolutis et consumptis operor

Apanta flebotomia resolvit emplastrum ex dancto factum. Si supponatur frequenter aliqui de unguento immediate superposito facimus ceratum emplastrum ad duriciem splenis et epatis et etiam ad resolvendum apanta flebotomia. Si frequenter prius mollificationem cum dyaltea ut iam dixi et sequitur splen

Dactili sunt frequenter illis qui non sunt calide complexionis et non sunt debilis nature confert dactili si comedantur quia ex eis impinguantur et meliores sunt secundum experienciam qui sunt grossi non corrupti non nigri nec desiccati nimis pingues rubei citrini vel glauci Ca 99 citrino

Item si frequenter calefaciunt et generant grossum sanguinem et convertitur cito ad coleram et est nocivum hiis qui sunt calide complexionis et qui habent calidum epar et eis cito accidit opilacio splenis et epatis ut quia multum sunt dulces et viscosi et in hac dulcedine et malicie sunt peyores licet ibi per experienciam extimus ad mollificandum duriciem splenis confert cum antiqua carnina pocima primadum emplastri nos splen

Sequitur de E

Ebulus id est sambucus Ebulus est sambucus que est arbor cuius truncus est durum lignum sed ebulus est sambucus minor cuius truncus est mollior trunco sambuci arboris Ca 100 ebulus id est operatur quod sambucus vim debilius ebulus

¶ Et sambucus humilis est
consimilis nature nisi quod ce-
rus sambuci est fortioris
virtutis et operationis habet al-
phonsus secundum tria quod ebulus
est tamen et siccus nature cuius
radices cortices exteriores
et in dic et medio et summitates
arbusti scilicet turiones maxime
competunt usui medicine,
et in dic etiam folia flores et
fructus / sed radix non et colli- *colligere*
guntur cortices in vere et
ad solem desiccantur et p[er] an-
num servantur hic ille experien-
tiam virium habent ab omnibus
a parte superiori cum dimisti
post mollis et succosus est
legitur in usu
¶ Serapion virtus eius prima e-
que desiccat et 2a que matu-
rat et resolvit resolutione
temperata
¶ Dyascorides dicit quod virtus eius
simplex est stiptica et quando
sumitur laxat humiditates
aquosas Sed ipsa est ma-
la stomacho
¶ Aurium tinnitum aufert
si succus foliorum eius //
auribus instilletur / et occidit
etiam vermes in auribus Serapion *vermes*
¶ Ergo contra tinnitum adde
aliquid de oleo amigdalarum
amararum et contra vermes
addendum acetum forte
¶ Dolori dentium confert col-
lutio oris cum decoctione //
ebuli Serapion
¶ Catarro et reumati desce-
denti ad fauces uvulam vel
adjungitur confert si inde fit
gargarisimus Serapion
¶ Asmati quod cogit erectum
stare confert quando calefactus
potus ex eo bibitur Serapion
¶ Ydropisi confert multum si
radix eius coquitur in vino
et datur in cibo Serapion
Ego potius intelligerem de vi-
vino decoctionis corticis cum
potato ieiunio stomacho
¶ Et idem Serapion dicit quod sessio
in decoctione eius confert
ydropicis et expellit secundinam *ydropisis / secundina*
¶ Ventrem laxat si folia cum
in aqua coquantur et come-
dantur ut olera flemma con-
tendo et summitates ramu-
lorum eius elixate et come-
ste faciunt hoc Serapion
¶ Experientia flores sambu-
ci si cum carnibus veteribus
et pinguibus porcinis co-
quuntur ut pulmentum fiat et
comedantur purgat per secessum
flemma salsum et ideo in *scabies / pruritus*
pruritu et scabie do illud et
forsan flores ebuli idem operantur
aqua distillata de floribus
sambuci sumpta potus purgat
de stomacho et intestinis
flegma salsum et coleram citrinam
et vitellinam ut habetur in meo
antidotario in aqua sambu-
ci quod multum sedat in decoctione
eius mollificat duritiem ma- *matrix*
tricis et dilatat orificium eius
et coaptat omnes dena[s]stato-
nes eius et cum semine sunt

in potu cum vino facit hec
serapio
Ego ad asperitatem palpebrarum
cum aliis herbis convenientibus
pono unum de ebulo in em-
plastrismate uel fomentatione
et est bonum etc
Secundinam expellit aqua
decoctionis eius si in ea fit
sessio etc etc confert ydropisi
serapio
Podagre confert si ex ebulo
et sepo yrcino fiat emplastrum
serapio Experiencia ex succo
radicum eius et sepo yrcino
et cera fit utile unguen-
tum ad podagram frigidam (podag)
et guttam arteticam frigidam
Fistulis et ulceribus corrosivis
confert emplastrum factum ex fo-
liis et summitatibus eius recen-
tibus et farina ordei quia
conglutinat ea et sic confert
apostematibus ca et combustioni (combustio morsui)
ignis et morsui canis serapio
Scabiei et pruritui confert
si cum succo eius linatur
locus quia prohibet ea serapio
Sed coagulat lac in stomacho
uel sanguinis si in potu sumatur
dissoluit ea etc etc occidit
sanguisugas que gutturi (sanguisugas)
adherent serapio et sic valet po-
tatus morsui venenosorum
ibidem serapio
Duritiei splenis multum con-
fert si rami eius in aqua
coquantur usque ad consumptionem
[illegible] et illa decoctio bibatur
serapio
Febres cottidianas de fleg-
mate naturali arteticas [illegible]

et podagre confert si inunctis
radicis eius uel corticum
eius cum puluere ex [illegible] sti-
pticus cera [illegible] et ibidem dicit
quod balneum factum ex aqua
salsa decoctionis eius herbe
uel radicis confert arteticis
etc etc ut tumoribus extre-
mitatum si loca fomententur
decoctione tali

Ca 101

Endiuia licet aliqui
antiqui ut Gal
panus et quam alii
dicant eam humidam et po-
nant in primo gradu humiditatis et hoc dome-
stica proprie hec quod in ea est hu-
miditas multa extrinseca ut
habetur in serapione tamen omnes uel
concordant in hoc quod sit in sua
complexione frigida et sicca
et ideo secundum serapionem Gal dicit quod
est frigida et sicca in primo et co-
medat agrestem plus quam
siluestrem quia plus est
stiptica et ideo plus stoma-
cho competit comesta et
scariola et siluestris est ta-
raxaton i. endiuia alio no-
mine dicitur scariola quasi eadem sit
endiuia et scariola quantum
ad quenz usum non est uis de
differentia [illegible] quia indifferenter
utuntur utraque et dicit ca quod est
frigida et sicca in primo gradu et fo-
lia semine eius usui medici-
ne competunt et non radix
et tamen dicit secundum usum communem
semine cum floribus recipitur
in medicina et folia cibo
usui sunt et medicine Ra-
dix vero nec cibo nec in me-
dicina communiter recipitur

utg ¶ Endiuia h(abe)t aliq(ua)ntulam
amaritudinem unde diureti
ca et h(abe)t etiam ponticitatem
unde confortatiua est h(abe)t etiam
frigiditatem unde alteratiua est
et ex his h(abe)tur quod ualet contra
epar splen opilationem epatis et splenis
ex causa calida quia aperit
et confortat sic ex condicio-
nibus non solum ualet epa-
ti et spleni sed multis aliis
partibus ut patet in serap(ione) et hic
patebit. Et nota quod in esta-
te plus h(abe)t amaritudinis
et ideo plus declinat ad ca-
liditatem in yeme uero e contrario
¶ Oculis apostematibus calidis
laborantibus confert si ex en-
diuia et farina ordei fiat
emplastrum et supponatur et sic
ualet podagre cal(ide) et car-
diace ex causa calida serap(ion) et sic
uidetur in aliis apostematibus
calidis ualet ratione infrigidatio-
nis et confortationis stomachi
et inflationi tale emplastrum
supponitur etc. ualet herisipile
orti Et dicit quod lac endiuie
aufert albedinem oculi
¶ Epatis calefactioni yteri-
Tetine cie calide apostematibus febri terciane
simplici et dupplici ualet
endiuia elixata uel cruda
et comesta etiam contra eas-
dem passiones et contra opila-
epar tionem epatis ut sirupus factus
de succo eius et aliquid appo-
natur et sic laxatiuus erit
eiusdem
¶ Menstruum prouocat gummi
eius qui inficitur cum mirra
et fit inde nascale in concaui-
tate uulue serap(ion)
¶ Morpheam delet endiuia
syluestris cum radice trita et mel-
le mixta si inde fiant tro-
cisci et cum opus fuerit dissol-
uantur tritis cum aqua et
inunctio et liniatur inde locus
serapio etc.
¶ Cui oportet infrigidare uti-
le fit unguentum de aqua eius
pressa et aceto serap
¶ Dicunt quod recitat serap Gal(enus)
in dictis dicens quod uirtus endi-
uie est sicut uirtus lactuce
nisi quod in omnibus proprietatibus
eius non est ei similis hoc
non uidetur quia lactuca est
humida plus quam in secundo
gradu cum quia ambe sunt
temperate frigide dicunt simplices
uirtute etc.
¶ Nota intellectum specierum endiuie
sunt quod in gradibus ponit me-
dicine in primo gradu sicut et
hic ponit iustam portionem
quo utilis usus habetur in me-
dicinis notis et ueris et aliis
sicut ubi endiuia solet poni
¶ Alterum p de B a endiuia
ut auicenna uel fen 3 cap(itul)o
epar xiiii de appetitu confert epa-
ti calido aperiendo infrigidando
et confortando et frigido
epati confert proprietate aperien-
do et confortando Unde
epati calido multum confert et
frigido non nocet nocumento ma-
gno sicut etiam petrus et
propterea habemus cum
calidis medicinis epati.

Elleborus niger / crescit ...

frigidis appetitatis pono cu-
cumeris et sandali quia ap-
iunt et confortant et frigi-
di sunt non corrodunt

Ca 102

Epatica herba parva est
que adherendo lapi-
dibus vel terre vel li-
gno in loco humido crescit
habens folia lata in cima et
non spissa et reperitur in la-
teribus puteorum sive sit
ibi lapides sive asseres inve-
nitur et illa est melior cuius
folia sunt maiora. Frigida
est et est frigida et sicca in primo
gradu et ideo dicitur epatica
quia epatis principaliter est in-
natiua et habet contrarium qualitati-
bus suis virtutem infrigi-
dandi et ex parte substantie
est diuretica. Nota quod
Primam habet virtutem eius prima
est que infrigidat infrigi-
datione parva et desiccat.
Secunda virtus est que abstergit
quam ipsa adquirit infrigida-
tionem desiccationem et abstersionem
ab aqua. Est virtus tertia quia
est quod prohibet impetiginem
et apparitam curat et fluxum
humorum ad membra est con-
traria et stiptica et propter hoc
quod emplastrum cum ea abscin-
dit cum curat impetiginem
sanguineam
Epati calido et ictericie confert
aqua eius siropatus in quo
ponitur reubarbarum in fine decoctionis
sirupi scilicet opilatum epa-
tica quod idem repetitur epatica
calida etc.

Ca 103

Elleborus albus albus
albus niger et dicitur
albus quia habet albam
radicem et purgat albos hu-
mores id est flegma. Et niger
dicitur quia nigras habet ra-
dices et purgat nigros hu-
mores id est coleram nigram.
Ita quod si sapit albus habet fo-
lia similia foliis planta-
ginis et radix est alba de
qua exeunt parue radices
plurime oblonge ut sunt
oblonge tepe nisi quod sunt
parue et melior est de radicibus
habens que est longa pinguis
et cito frangitur et non est grossa
sed est gracilis plena non con-
sumpta non contemnata habens
odoris et acuti saporis lin-
guam pungentis sed non for-
tis sicut elleborus niger sed
facit humiditatem salivam ad
os. Et secundum radicule parue que
a magna radice exeunt
competunt usui medicine
et est medicina conueniens
prouocando ex proprietate flegma
et est fortioris operationis in-
ducendo quam niger et labori-
ose educit ita quod aliquis suf-
focat parmacia attestatam
adgnitum et aliquis sic dicit
quod spasmum inducat et ideo
cum cautela dandus est
sed in parua quantitate et forti et
carnoso et habenti pectus for-
te et latum et cui non est dif-
ficultatis vomendi et abe-
rentibus cibo aliquo et in dul-
cem molli et pingui aqua

Flos niger

Albus

Eleborus

quod radicem
et petat
Albus

modus dandi
elebori
albi

et post sumat eleborum bi-
tritum cum polenta frumenti
uel ordei et dos. eius est a
ʒ i usque ad ʒ ii et ego non do
ultra ʒ ß et quando do ʒ i quando
uolo habere dispositionem corporis
conditionibus predictis non
est eis dandum quia debiles
macilenti et stricto pectori
habenti non sustinent eius vio-
lentam operationem et immo-
sequitur interius sincopim et
mortem habet sim. serapio c.ta
et alphonsum et quia
non solum flemma naturale
sed et vitreum educit ideo com-
petit in cottidiana de flemmate
naturali uel vitreo et in poda-
gra et alijs passionibus
articulorum ut dicit c.ta et pre-
ter dixit dyascorides ut recitat
serapio quod eleborus albus
quando bibitur mundificat stomachum
per vomitum et expellit diver-
sos humores

Experiencia docet quod in po-
dagra et cyragra et simili-
bus plus prodest per eleborum per
vomitum purgari quam per aliam
medicinam per secessum quia
evacuat materia antecedens
que prius ledit et materia in nigri-
tis prius vomitum attrahit de eis
si caute fiat

Albertus magnus dicit si eius pul-
uere elebori albi fiat sternu-
tatio serapio sic etiam in epilencia
et mirabiliter et suffocatione

matricis confert aliter
Denti corroso si pulvis
eius tritus cum cortice suo
imponitur confert serapio

Sed de nigro si cocto et ace-
to fit collucia oris sedat
dolorem dentium serapio hic inte-
lligo si dolor est ex humore
flemmatico siue naturali siue vitreo

Quando ponitur in auribus
surdis et ibi mittatur in die-
bus reddit auditum serapio et
nota nigrum et ego intelli-
go de nigro non pulveri-
sato sic in causa fistularum
et non video quare hic non
fiat de albo cum per hac
diversos humores purgant
et etiam diverso modo purgant
quia album per vomitum et
nigrum per secessum in multis
operationibus conveniunt nisi
quod unus alio fortius quasi
operatur et ideo operationes corre-
spondentes habent simul

Ipse si de puluere elebori in
sucto persicarie auribus instil-
letur ubi sunt vermes statim
exeunt c.ta

Serapio et si cum farina or-
dei et mellis et puluere
eius si fiat emplastrum mixtura occi-
dit vermes ego intelligo
vermes si circa mixtura co-
medunt et sic vult c.ta

Ad oculorum obscuritatem
in sirupo potabilis eleborus
albus ingreditur quia ab-
sterget serapio

Axelius per stranguriatorem / Theudo pul
uerem vna vel duas ex prima
stite vinig c. ii vel iii per pisi Mane
tollit et oi 3a die. per medium tum
vel ant / sic n. curat etiam ceteros
qui per aliquot annos ceci fuerunt
sicut Gorlertrer A Rossenburg et ipse
quidam matrona in worat. et sic n. p
i anni cecam ipse fecit sanatam est

dos. Albi

de noct

quos humores educit
albus ex et flegm.
vitrea

podogre

sto

Aduc de
Albo

Albus

epilenia

dens

Nigri

(auribus

vires

vines in
aure

oculi
Albus

contimiadi

Pggq tu attctu … expedit … conpnt …
gfricare nares

Nig — Ch pvocat et sternutacionem conducit
elleborus niger si fiat cu
cu nasale et imponatur
sapio

Nig — ¶ Ad ventrem purgandum co
epil — seu niger et epilencie me
lancolie dolori intestinarum
palsi — et paralisis quibus in est re
laxacio membrorum sive ad
lentibus vel in aribus detrahitur
et administret sapio

Nig — ¶ Fistulas mundificat si impo
elleborus niger et ibi dimi
ttitur per iii diebus et quarto
auferatur sap hic non depul
ve sed de integro intelligo
pmodum tere subtilis

Niger scabiei — ¶ Quando pulvis eius s
niger misceatur cum alphitano
et aceto et pice et linitur
cum eo scabies curat atque sap

Albg — ¶ Ad scabiem fedam et ma
lum mortuum et tineam pul
vis ellebori albi cum sagi
ne recenti porcino in de
bilitatibus vel antiquo in grossis
expgte — corporibus fit ungentum probatum
experiencia

Nig — ¶ Morpheam curat ele niger
cum aceto mixtus si emplastretur
et sic curat scabiem ulcero — scabies
sam et impetiginem sap

Albg — ¶ Contra scabiem fiat un
guentum de elleboro tale Rx
℥ i ellebori albi et pulveris
ipse ʒ ℥ i litargiri pulvera
tis ipse et cum oleo commu
ni vel muceis bene misceatur et ul
timo apponatur elleborus in
ungatur in balneo multum
prodest vtra q

¶ Est similis de scipconi albi
nisi quod radix est nigra et
quod plus pungit linguam
quam albus et in fractura
invenitur intus sicut tela
aranea et illa similitudo
aranee invenitur in albo
tamen licet superius eam non
notavi sed folia eius sunt
incisa

¶ Elleborus albus est vita
dus quia fortiter et difficul — vom fortis
ter facit vomere cum accide
tibus terroris

¶ Elleborus niger quibus et — Nig — prodest intrinplr
quibus competit et quando
competit et rectificatus
adquirit sumenti cum iuvene
scia et incolumitate et mo
res laudabiles et condicio
nes bonas hec est eius prope
tas sicut ypo dixit et ipse
quidem mundificat totum corpus
a superfluitatibus materiarum
corruptas et solucione con
tit cum facilite colera … — cold
mixtam grossam et cum dit
coleram grossam citrinam et
flemma et colam mi ad ute
sine molestia et mundificat
flegma et attrahit avenis sup
fluitates mixtas esse san
guini ymmo a toto corpore
et a concavitatibus membrorum
et partibus remotis et tute et
est cerebri flegmaticis inmun
dificando cerebrum et caput to — cerebrum caput
tum et in ce sincera se sini
et inmag et vesica et vesicam
et matricem et confert inma
nifestum manifestum egritudinibus
corporis sicut est poda gre emig
nca mania et melancolia

Aque descendenti ad oculum

vertigo epilentia et pali
sis et aqua descendenti
ad oculum et confert egritu-
dinibus intestinorum et emaci
et epaticis citris et stro
phulis et sicut tyriaca et
medicine antonomatice
te ad lepram canarum et
species hepatis et bothor que
se comedunt et quando ponitur
in alcool confortat visum

Alcohol.

et si distillat acetum de-
coctionis eius in aurem
confert tynnitui et corrobo-
rat auditum et percutit ace-
tum si eo os tollitur confert

Tinnitui

dolori dentis et confert egri-
tudini splenis et febribus
longis et quartane cole-
rice et melancolie

Dentis — Splenis — febr. longe et quartane

¶ Colocinta vocatur quae e
de colocinthida et est quar-
tana nota et confert egri
tudinibus difficilibus eradi
cationis et provocat urinam
et ... et usus eius efficit
colocinthum bonum et ... bonum
... et morpheam remo
vet et fetiditatem cutis
si cum eo et aceto fricatus fu-
erit et sit panno cutis de-
let. Hec mesue

¶ Dosis eius est alezaratis
... ad ʒ j vel ʒ j et e
keyra ponderis quatuor
granorum secundum alfonsum. Et cum
mesue videtur quod de albo
non sit rectificatio quia
minus non sumitur nisi ad
purgandum provocandum et quia
hec facit non sine tabulis

Dosis — Keyra ... — Albus

Ca 10e

vitandum in robustissimis

citibus et corpori ... non sunt
debilia quod omnittis operatorum
cum eo de eo rectificatione
non ponit sed solum de nig-
ra quia multum est utilis
postquam est rectificatum

Nig

¶ Elleborus niger notus est sa
na ... corpori secundum ypo
et alphonsum aliquid spas-
mum et suffocationem
Rectificatur niger secundum mesue
per fistule eius ponantur
infuse et melle passula-
rum vel senatabin x ...
melle vel in iure gallina-
cei carnium per 8 horas et su-
muntur illud mel ius quia
virtutis ellebori in habet et
eodem modo ponitur in vino
dulci vel condito vel syro-
po aliquo vel roob et eo ex-
tracto sumitur illud in quo
fuit infusus et aliqui per-
forant radicem raffani et
intromittunt frustum ellebori
per diem post eo extracto
comedat raffanum quia virtutem
eius retinet et hec alii co-
quunt in iure carnium et ius
dat eo amoto

¶ Nota secundum ... est kyra
... plus dicit ... elle
borum in colam ... quam
scamonea et dicit quod solvit
faciliter et sine angustia tra-
ctatur 1o

¶ Simul ... elleborum ...
... et ...
ta ...

Epithimum secundum mesue est
flos crescens super
thymum et super ...

que tyme dicitur et simul
insitue electa et est melior
cuius similitates sunt grosse
subruffi coloris acuti odo-
ris ponderosis complexio
eius est et est virtus eius ca- vir
-lida et sicca in 2o gradu Et Gal
dicit quod e ca in 3o et e com
positum ex partibus igneis aq-
ueis inest et stipticitatis par-
va et ipsum quidem est subti
liativum dissolutivum ape-
ritivum opilationum et visce-
rum confortativum et est sole-
ne conductivum melancolie colle-
rae et ideo utilis est in egri
tudinibus capitis ut est me-
lancolia epylensia tremor verti
go et dolor capitis ex me-
lancolia et egritudinibus cor-
dis ex humore melancol ut est
tremor cordis sincopis et
similibus et est medicina
magna opilationi splenis
renum et ypocondrie et fre-
quens usus eius est utilis cancr lepra
cancro lepre et vulnibus
nigris et solvit quartanam
Mesue quia facit prurim et
estinationem in corporibus
calidis et debilit et tarde
solvit a corporibus calidis
et siccis prohibendum est et re- correctio
ctificant ipsum confortativa
operationem eius ut sunt
mirabulani indi et elleborus
niger in parva quantitate et
aqua mellis vel aqua
decoctionis passularum vel
panico sale et sal gemme
sal indus sal napticus

et seminum cassie et citam
operationem eius faciunt pi
per nigrum piper longum
ʒʒ et similia et siccitatem
eius temperat oleum amigda
larum dulcium in quo in
volvendum est et ideo me
sue sumi et ... et deco
quunt quia lenendo leni
ficat eum et ipsum medicam
sunt in decoctione ymo
aliqui ponunt in infusione
in decoctione quando decoque
deponit et cooperto vase
sic stat quousque infrigi
detur et tunc manibus
fricatur et exprimitur et
colatur et potio eius de
cocti est a ʒ v usque ad x et
pulveris ipsius dosis est a ʒ dos
usque ad iii secundum mesue s
sap

Dosis eius infusi est a ʒ i
usque ad i et cum aliis me-
dicinis ʒ i sola

Circa dicit quod epytimum
principaliter purgat mela- melaco
coliam secundum splenum et paulus
dicit ut recitat mesue quod
purgat humores adhu-
stos sed mesue non consen-
tit huic quia hoc in epy
timo non invenit

Et dicit circa quod ipse non
ponit cum aliis medi
cinis sed ego sum usus et ex
perientia multorum de solo
pulvere vel cum cassia in
dispositis ad lepram sine

Et superflui fluxu(m) ex q(uo)dam experimentali in regimine de Antigossio: pul(vis) radic(is) enule co(n)t(ra) duo sorbili in testa etc. / stringit cum ... / qui ... //

alta medicina competunt sed
prius mundificato bis vel ter
pacientem cum epytimo
et alijs medicinis sicut op-
oportet
De febri quartane fit sic
Rx epytimum ℥ i et semis et
decoque in aqua pariter
et in illa decoctione pone
lapidis lazuli vel ar-
menici ℥ ij Deo ergo dico
melius est ℥ ij et digesta
materia detur ad bibendum
multi sic liberantur aqua quar-
tana cum aqua et si eundem
eadem purgatus valet contra
emoroyd de sanguine //
melancolico
Sincopi ex fumositate
melancolica vel syropus
ex aqua decoctionis eius
et sene valet cum aqua
Recipe cathoplasmatum
sum const... ut re-
cetat ut soluat stran-
guriam etc.

Ca 107

Enula alia est or-
tulana alia cam-
pana que in cam-
pis crescit et hec melior est
hm cum aqua et radix melior
est ... herba sine folia et de-
colligi in principio estatis et
ad solem desiccari ne humi-
ditate corrumpatur et potest
seruari per biennium vel trie-
nium et est calida in fine
2 gradu et humida in principio
Et habet virtutem leniendi et
mundificandi et contra

dolorem stomachi ex frigiditate
vel ventositate et contra
humores indignatos ex frigi-
ditate habet ille
Jn sap(ientes) habetur quod est ca(lida) et
humida habet humiditatem
superfluam Et quod eius est e
quod adiuvat ex extractione humo-
res viscosos apertae et
pulmonem et calefacit me-
liora egra ex egritudine frigida
ut est emigrania et sciatica
et confert flexibilitati me-
brorum ex humiditate et in-
dic frigida et humani dic-
tio ipso ut recitat sap(ientes)
Enula tamen aufert iram
et tristiciam et prestat superflui-
tates que sunt in venis
proximas et cum et ... vi-
num quod fit cum ea habet sap(ientes)
Pectori ex frigore dolenti vel
ventositate confert vinum
decoctionis eius bibitum vel
pulvis eius cum vino
sumptus cum aqua et valet pul-
moni et sic tussi cum eius
Ventrem soluit in debilitate
et dolorem spiritualium pulvis
eius sine radicis cum pul-
vere cinamomi cum aqua
Ego intelligo quod dolorem
ventris et viscerum sit
sumpto pulvere eius vel
vinum decoctionis eius solet
non quod ventrem laxat
Asmati et tussi frigide
confert radix eius trita
cum melle mixta et
sumpta et looch confert sap(ientes)
Experiencia radix recens

quartana
emoroid
pectus
urina tristicia
gradus
virtus
pectus

in rotulis subtilibus ma-
dium et melle cando immu(n)d(o)
et novo imponuntur ille ro-
tule et ibi maneat pluribus p(er)
dies et inde de mane om(n)i
die rotula una comeditur
pectoralia — pectoribus confert unde di-
cunt la campana reddit
pectordia sana h(ec) grossis ho-
minibus d(ic)ti p(ro)p(ter) confirmatione sa-
nitatis pectoris p(ro) imbeco
in causa frigida
Ad sciaticam passionem
R(ecipe) folia cum radice et deco-
quantur cum vino et oleo et
cathaplasmetur confert h(ec) in
serap(ione) et circa i(nstans) et ego sic reperi
to in aliis passionibus iuncto-
tengnitia — et est arthetica vel emigranea
frigida h(oc) val(et) et colice
yliace et c(etera) sic soluit stran-
guriam circa i(nstans)
Asmati frigido confert si
cum tisana spissa coq(ui)t co-
cti pulvis eius bene coq(ui)tur
et sumatur circa i(nstans)

Ezula s(ecundum) circa i(nstans) est ca-
lida et sicca in 3o gradu me-
sue dicit in p(ri)mo 3 in
serap(ione) recitat q(uod) habix dixit
q(uod) ca(lida) in iiio et sicca in p(ri)mo
sin gradus p(ar)s eius melior
est s(ecundum) serap(ionem) et mesue et circa
i(nstans) cortex radicis et h(ec) de-
p(ri)ma ezula cuius radix in-
tra aliqualit(er) est et cortex
subtilis et levis et frangi-
bilis et q(uod) radix p(ost) eius
collectionem h(abe)t dimidium annum
et q(uod) crevit in loco bono et
contrarie condiciones p(re)t(er)is

sunt male et colligitur
colli — radix in p(ri)mo veris et lac
eius colligitur in fine veris
et lac eius fortior est corti-
ce s(ecundum) mesue
In serap(ione) vero dicitur in lacte
no3 — ezule non est aliqua bonitas
ymo nocet illi qui sumu(n)t
ip(su)m et medici viatores ac-
cidunt eo cum multos p(ro)p(ter)
paucitatem scientie ip(s)or(um)
s(ecundum) ille Et addit dicens h(ec)
s(unt) ezula puta folia et lac
et omnia alia que faciunt
rubeo gnat — petiloza corporis rubere non
sunt convenientia d(ic)ti in
potu quia male destruu(n)t
complexionem corporis h(uma)na-
ni nec fluxum et vomitum que
dimittere cito omnino melius
dos — est quam exhibere Et dosis cor-
rectificio — ticis eius rectificati est ad
auri in minori et rectificatur
q(uo)d in die ac nocte in lacte
dulci infunditur lac bis vel
ter amovendo et novum appo-
Ca 106 — nendo quia sic spoliatur sti-
pticitate et siccitate sua p(ro)p(ter)
nocu(men)tum et in dicitur q(uod) spoliat
sic sua acuitate debilem
nociva et non diminuitatis
dimitius in lacte infundi-
ne virtute amittat vel ha-
rhmg — beat ad expellendos malos
humores de corpore et q(uan)do
vis cum aliis medicinis
h(abe)at misteri misce cum camp(h)o-
marato cum turbit et
mirabol quia conveniunt
sibi quia licet sint stipti-
ce in sapore tamen non acute sic
ezula et subtiliat ip(s)am

aufferunt acuitatem eius
et quod vis cum ea .x. ad
corticem ezule cura colicam
que fit aventositate grossa
vel a flemmate vel ab a-
pante vel ab opilatione
rectificatur ipsum cum bdellio su-
pino armoniaco et fiat
inde eis pillulas ponens
in eis parum de sterco re
lupino super hoc reprito
alio sunt lapis albus
vel terusa b3 stap

Est istam ultimam rectifi-
cationem pt stans lupinum
reputo bonam maxime tiat
defleute grosso. Item si
stap corticem ezule s ra-
dicis desiccati ut dictum
est ponantur per iii dies et per
iii noctes in succo seu en-
divie et solatri et siccent
et fiant trissi et cum opus
fuit temperentur cum modico
sale indi et tumbit et mi-
rabolis ci et aloe euacuat
inde medicina multum in-
natima het stap

Nota quod qui infundunt
eam i. corticem eius in ace-
to non rectificant quia sti-
pticitate augmentant

Ezula est ca et sicca to-
plex in pri° zm gradus et
lac eius fortius et est
compositum ex substantia ignea
acuta subtili et ex substantia terrea
stiptica et est incisivum
subtiliativum desiccativum
materiem subtiliatam lique
factam aperitivum et disruptivum

oppilationum venarum et nocivum
cordi et epati et stomacho
et illud nocumentum remo-
net cordialia epaticalia
et stomachalia et in dic-
tis sicut violarum vel florum
eius et rose cum ptl l. ptar-
de et succus vel semen en-
divie preparate mezatum
vel anisum pro stomacho.
Tertio nocet quia extoria
visceram et disrumpit venas
hec remonet si cum eo mi-
scetur ex conglutinatibus et
consolidantibus ut sunt
dragagantum ipse et gum-
mi arabicum et bdellium et mu-
cilago psillii et sicut
portulace. 2° nocet quia
delinquit inflamationes
faciens febre et hoc nocu-
mentum remonet si infundatur
in medicinis extinguenti-
bus eius igneitatem et
acuitatem ut sunt sicut
endivie vel succus portu-
lace vel succus solatri cum
parvo aceto et si aceto in-
fuit aceto decoctionis vel
infusionis citrinorum cre-
molius et mirabolani et
aloe et absinthium sigillat
eius bonitates notas et
reprimitur eius malitia si
in lacte dulci vel aceto per
infundatur et multotiens
remonetur lac et dixit
Ruffus si solutio per ipsum sim-
pliciter aut laboriose fiat
sedat solutus in aqua fri-
gida Ruffus quoque videt
dolorem intolerabilem intestinorum

colica

artetici

Vitus

nocet

eum frigidum includit et
coadunat virtutem medicine
et corroborat eam et magis
adiuvat expulsionis repe-
llit etc.

Esula solutive conducit
flemma vehementer et aquo-
sitatem et humores melan-
colicos et materias ancto-
ris et confert doloribus
corporis et est medicina ma-
gna ydropisi et dosis corti-
cis eius est aureus ij
usque ad ix et lactis eius
aureus ij usque ad iij. Et
mesue kyrati est et
gariotum etc. Et dicit quod inter
omnia que suo acumine pur-
gant post scamoneam me-
lior est esula non enim mul-
tum est abhominabilis. Hec
ille etc. sequitur

Secundum eundem contra fe-
tori de flemmate naturali ar-
teticam podagram cyrogra
yliacam lento flemmencia
sanis pro consumacione sanitatis
valet pulvis petrocelli
qui fit de ʒ v corticis esu-
le preparate et masticis cina-
momi ana seminis feniculi et
masticis. Et datur cum vi-
no calido vel aqua calida vel vino
sorbili vel brodio vel aliqua
tali simili et dicit quod bene-
dicta esulata valet contra
predictas passiones et ma-
xime contra yliacam et
si inciatur pro clistere cum aqua
salsa oleo et melle opti-
mum hoc est. Ille

Item ydropisi i. lento fle-
mentis bulliat succus
seu aliqua pasta residat
et recipe postea elazam sup-
natantem et da cum pulvere
esule et zuccaro vel sirupi
decocto simul esula et zu-
caro predictis etc.

Item secundum eundem predictis pa-
ssionibus si fecit cocti artetici
et valet si esula cum tamari-
ndis decoquatur ut tamarindi
comedantur et brodium biba-
tur ego addo cinamomum et
masticem rosas semen endivie
et acetum

Et secundum eundem et eisdem passio-
nibus bene fit elazeum ubi
ponitur esula in eius con-
fectione ego vero semper in co-
ponendo rectificacia ad re-
movendum nocumenta ex eo
provenientia

Et nota quod licet mesue et
alii ponunt esulam in 3o gradu
calida et sicca Serapio tamen ponit
eam inter medicinas in se-
cundo calida et ita dicit hoc notat
Galienus et ferunt eius alii
notarunt de calore et sicci-
tate eius et sic notant ipsum in
primo gradu calida et sicca in 2o

Eupatorium calidum est in
primo gradu et sicca in 2o
et idem est quod salvia a-
grestis et est maioris
efficacie vide quam sicca
tenta

Et virtus eius est subtilis
et sapor eius est stipticus
et virtus eius prima est quod ca-
lefacit et desiccat et
virtus 2a que absque ablacio-
ne quod inducat aliquam ca-
lefactionem manifestam et

Idem a vino presbiter quidam cum decoctionis nostri poleo usus eupatorii tormina ventris efficaciter curabat, folia eius sunt sicut foliis canapi.

Virtus eius tercia que aperit
opilaciones epatis et for-
tificat epar in serap s(ecundu)m descri-
pcio hec in serap posita no(n)
est conveniens eupatorio
quo utimur quia utimur sal-
via agresti

Paralisi confert tercia vim ipa-
ti paralisi si in succo eupa-
torii cum eo misceat(ur) et sub
lingua ponat(ur) et fiat gar-
Ca 108 garisimus ex aqua decoctio-
nis eupatorii et aliis spe-
ciebus acuentibus convenientibus
precedente minucione de na-
ribus venis sublinguea et
valet eodem modo eupatorium
herbis qui in febribus perdiderit
vox vocem tercia ϙ deficiente reso-
luto in fe(bre) no(n) acuta hec
intelligo si adimas lingue
ponatur

Contra ydropisim et ycteri-
ciam fiat ex opilacione epa-
tis vel splenis detur aqua
ʒ i eupatorii in ʒ succi a-
pii et decim decoctio tercia ϙ
ex decoctionis apii seminis et
eupatorii vinum in fra ca
repouto melius

Contra lumbricos vero si fuma(n)t(ur)
nuclei persicorum triti et
cum succo eupatorii mix-
ti tercia ϙ

Bolcam difficilis consoli-
dationis curat emplastrum
factum de foliis eupatorii
tritis et mixtis cum axungia
porcina veteri si supponit(ur)
sepius

Morsibus venenosorum
animalium confert si semen

eius vel herba cum vino
bibant(ur) sepius

Et nota secundum quod habet(ur) serap
Rasis per experienciam invenit
quod absinthium est magis in-
epar pativum epatis quam eupa-
torium etc.

In serap habet(ur) quod eupatorium
febr est bonum febribus antiquis

Capitulum de ff

Faba cum cremonense
in dictis faba est co-
posite nature decoctio
stringit eius stringit ventrem sca-
laxat cies laxat frigida et sicca
est in primo gradu quando est sic-
ca viridis est frigida et hu-
mida in primo gradu

Et dyascorides dicit quod est tempe-
rata in caliditate et frigiditate
et alii almansor et avice-
na volunt quod equaliter atti-
neat declinat ad frigiditatem
et siccitatem

virtus In serap dicit quod Gal dicit
quod virtus eius prima est que
infrigidat tepatet et desiccat
sine nocumento. Tercia virtus
eius est quod abstergit s(ecundu)m corticis
virtus est stiptica non habens
virtutem abstergendi. Virtus quarta
tercia est que confert fluxui
vent(ris) intestina ventris et ulceribus intestinorum
et vomitum quod coquit(ur) et co-
meditur cortex eius melior
est alba. Ego intelligo de
cortice s(ed) non de nucleo cum
electio omnis nucleus est est albus
et farina alba et melior
est que est grossa solida sicca
non vetus que cito coquit(ur)
secundum cremonensem in dictis

et prouocat sompnum et in-
pinguat nocet tamen eiusdem nota
quia male digeritur et vidius
est dectiorum et generat grossas
ventositates et precipue in
corticibus et hec in superiori
parte ventris et propter hoc
gravat caput et generat scoto-
miam et dolorem capitis et
surdam et pessimam et gro-
ssos et viscosos humores ||
generat tamen eiusdem corrigitur corrig
si diu et pluries in aquis
recentibus infundatur et cor-
tice amoto cum pinguedi-
ne lactis amigdalarum et
pipere cimino et huiusmo-
di comedatur
Et farina fabarum cum rosis
et thure masticato et albu-
mine ovi dolores oculorum
curat et glaucomiam id est que-
tum oculorum et in cremonensis
et in sirup habetur quod cum rosis
et albumine ovi confert emi-
nentie pupille et oculi et
cum vino mixta farina
eius emplastrata confert
dilatationi pupille et secundum
cremonensem sic composita
suffusiones oculorum et
prussinas et contriticata
et masticati et fronti impo-
sita retinet adoculos ve-
nientes stringit idem
Et faciei pustulas et rubo-
rem in gutta rosacea confert
aqua florum fabarum per experientiam
Apanti pt s anculas et
guttis confert secundum cremo-
nensem farina eius cum vi-
no et farina fenugreci et
melle mixtum et sit cos valz
lenori subvenientis
Et farina eius sepulverata in
tele inmundificat cremonensis secundum
alios aqua decoctionis eius
facit hoc alii aqua distilla-
ta de floribus eius cutem
faciei pulcrificat et valent
ea in gutta rosacea et multum
prodest si non habentur eius flo-
res recipiuntur flores prescripte et
idem faciat
Tussi confert eius farina
cum fenugreco et melle sumpta
et humores grossos depecto- pectori pulmoni
re et pulmone adducat cum
ysopo et aliis pectoralibus
sumpta cremonensis
Vomitum et fluxum ventris
antiquum et dissenteriam vel
si integre in aqua vel aceto
coquatur et cum corticibus suis
comedatur cremonensis
Sanguinem de vulnere sistit
si lana super aspergatur eius
farina et vulneri supponatur
et sanguinem de flemma sistit
si in ii partes integra faba
dividatur et una pars super
vulnus vel super venam
incisam ligetur cremonensis
Serapio dicit quod sic sistit
sanguinem post amotionem
sanguisugie si media fa-
ba supponatur
Apostematibus per percussionem
et mamillis apostematis propter mamill
coagulationem lactis vel ali-
ter confert farina eius
cum farina ordei emplastrata ||
et sit emplastrum bonum testi- testes
culis inflatis quia ista
membra quiescunt propter

frigidis temperatas quedo
sunt apostemata h. stap
et papille quando capam est ex
lacte coagulato quia ab
scindit lac etc.
Item cinis ortum pilorum
longo prohibet si super pecti
nem pubescentium ponatur
empuli desarma eius
Podagricis prodest eius fa
rina cum aqua cocta et
axungia recenti porcina
emplastrata stap sum cremon
dicitur cum adipe omnino vel
anserino podagricis doloribus
et articulis confert
Farina eius cum melle
et aceto cocta posita super
ulcera uiuorum confert stap
Scrophulas resoluit fa
rina eius cum sanich et
alamus ancos sine stipso
et oleo veteri si supponatur stap
Item quando fit empulus cu
corticibus eius super locum
unde euulsi sunt pili cre
scunt pili subtiles

vlcera vivorum

capilli

Ca 109

Causar est arbor cor
ticem habens silvestrem
cortici auelane et
et ponitur fructum similem
fructui pini quoniam fructus
pini regalis dicitur Et iste
fructus saniselt est medius
inter colorem nigrum et citrinum
De gemo vero quod est frigida
ut legitur ex dictis auicenne
De proprietatibus vero quod fructus
eius remouet fluxum emo
rroydarum et inflationem eius

emoroide

Item valet in oftalmia
Galana est genus ga
riofilatum vero odor
eius est similis ga
riofil quia tibi dicitur de gale
nota quod eius caliditas est
minor calide maiori et est
gradu in primo zi et est pancta i
tuis est nunquam sicut sicut imma
quia immancta posito in
co dicatur quod sit calida
et sicca in primo De proprietatibus
nota quod confortat cerebrum
caput cum opilationes ce
rebri Item deopilat iuncas Item
confortat cor et valet in
timore cordis vero quod multum
confortat cerebrum Item valet
in domo emarosdes
Eacabim est planta qua
prouenit ortus eius in
de operationem vero quod
est cal in 2o et humida
in primo De proprietatibus vero
quod decocta cum cribro et
data in potu multiplicat
lac Item denigrat caput
seu capillos canos Unde
mulieres ad succo eius et
denigrant capilli Item succus
eius per naris assumptus est
caput purgat Item puluis
eius consolidat vulnera
Eloe crus est res vero
que dura calor fit
eius cum compressione
venam et infusione aliquid
deformare et formare et
cum liquefacta est magis
deprimitur tunc de una

rebr

cor

lac

capilli

caput

vulna

ev

frigate ad aliam et sit ipsa
ca ponatur ad aliquem locum
ut frigescat tunc ibi sup
natat flos eius de quo e
ta in primo sicc in quarto
Desiccatiuus non quod est so-
lutiuum illud remouet tremi in
putredam in vlceribus corrupte
et eius desiccationem illud
multum abstergit

Farina tritici tritici
seu frumentum quod idem
est secundum ysaak in par-
ticularibus dictis est ca
et sicca in primo gradu et fari
na eius generat sanguinem
quod sumitur cum pultibus
confert et sic confert vlceribus
pulmonis et pectoris et
tussi et asperitati et si deco-
quitur farina eius sicut
gluten confert sputo san-
guinis a pectore secundum in serap
Albidez confert tussi et aspe-
ritate pectoris quod coquitur
cum melta et butiro et sunt

Apanta resoluit farina
malcdium de tritico vel
mellicto vel cum aqua et
oleo suppositum in serap

Nota de tritico et fari
na eius medycta tremon
de simsi tritici hic
in ... et ibi tantabrum

Resoluit humores ad in
et tumori cum confert
emplastrum factum de farina
et succo iusquiami in
serapione

Fasoli fructus seu
legumine ut pisum
vel faba sed est oblongum
figure minor quam faba et
est albi coloris sicut pisum
album et habet plongitu
nem maculam nigram pro-
ut filium prout faba habet
in capite maculam nigram
quod recipit de vagine
sua mamatina et quidam
sunt rubei et utrius corre-
secundum albemesnay prout habet
in serap est ca et humi in primo
gradu quam multum ven-
tositatem et inflant atro
et quam humores flen-
tuos grossos et sunt ma-
li stomacho et qui sina-
pe comedit cum eis prohibe-
tur in malicia et si post
eos vinum purum grossum
bibat minuit eorum mali-
ciam et desiccatate eorum
est prostatur et sunt bo-
pectori et pulmoni et
faciunt somnia multa secundum
in serapione

Secundum tremonensem
in dictis fasioli sunt albi
et rubei et viridis et albi
sunt fri et humidi rubei
sunt magis calidi et magis
humidi et meliores sunt
et sunt fasioli diuretici
et impinguant et molliunt
ventrem et sunt boni pe-
ctori et pulmoni et est
in eis virtus abstersiua et
resoluunt apanta gruata
in visceribus et conferunt
lapidi renum et frangunt

Margin notes: vlcera / in dicta / ... ; pulmo / pectus / tussi ; sputo / sanguinis ; Ca 109 ; nocet ; correctio ; Ca III ; ven / pectus / pulmo ; vent ; Ca 110 ; vesicam / lapis

intestina

ipsum decoctio eorum et ra
dix conferunt vlceribus //
intestinorum et cum provocat
precipue rubei nocent quia
inflacionem generant in stomacho
capiunt impetente minoratur

nocet

tamen cum saba corrigentur si
cum synape pipere vel cimi-

correctio

ni origano et aceto come
dantur hec ille / ergo radix
petroselini et ciminum ad
eius ponendum sequitur
Cum provocantur si ʒ in vinis
fasiolorum cum ciminum ʒ v ali
nardi et ʒ ß galbani dis
temperentur et totum calidum
bibatur tremorem

Ca iii

Fermentum Galienus fer
mentum est subtilius
primum et sapor eius
est acetosus / et virtus eius
prima est parum calidus
sed est compositum ex virtutibus
contrariis quarum vna est
frigida propter acetositatem
que est in eo et alia virtus
est calida calor eius naturalis
que est a sale et farina
que sunt in eo et calor
putrificante dictum putre
factionis / et virtus eius secunda
est quod resoluit et attrahit
apostemata sine nocumento et
mordicatione secundum Galienum /
Dyascorides dicit quod fermentum de
farina tritici sedat et
attrahit et subtiliat propter a-
perienda que sunt in infimo
sub corporis et maturat

apperta

alia aperienda et quum coquun-
tur cum sale maturat clauos
et aperit eos secundum in sarapione
Iessebus in fanciem cu-
sum confert si fermentum pi
stoli quod est temperatum in
ʒ ß ß et compositum
pt ʒ i tritici et ʒ i dex-
tario albo duro cum ʒ in
aque fundantur et colentur
et colatura detur sedat
se et aufert sitim hec in
Sarapione sequitur

Ca iiii

Feniculus Galienus
virtus prima dome-
stici est quod calefacit
in 2o et desiccat in primo
Et virtus secunda est que
subtiliat Et tercia virtus
que generat lac et confert
descensui aqua ad oculos
et provocat vrinam et cum hoc

ortg
vrina
men

in Sarapione
Bedegar quod dicitur quod est ca-
lidus et siccus in 2o gradu virtutem
habet dimicacionem ex subtilitate eius
substantia et ex qualitatibus suis
Semine eius folia radi-
ces competunt vsui me-
dicine sed quando ponitur
maratrum intelligitur semen
sinceris seminis foliorum cor-
ticis et radicis mediate
et precipue in collirijs ocu-
lorum competit
Semen in principio autumpni
colligitur per iii annos in
multa efficacia servatur
Cortices radicum colliguntur
in principio veris et per

dimidium cum fenatum
Aqua decoctionis radicis
eius si dissinia est ca. vel
vinum si est fra confert — splen
opilacioni splenis et epatis — epr
et stranguirie et dissurie — dissuria
a vicio lapidis et sic vz — lapf
stomatho dolenti ex frate — sto
vel ventositate a digne
confert s vinum dictum de
coctionis corticis cuius dap
In stap sucus expressus ex — orti
foliis et summitatibus eius
in sole desiccatus mollis
ius oculorum est immatus
stap ibidem similiter valet
sucus seminis eius vel
radicis et omnia acuunt vi
sum etc
Secundum ysosne de asparat — orti
feniculus herba et semen
confirmat spiritum visibilem
et tenuitatem superfacici oc
ulorum reddit abstergendo
et incidendo temperate
sucus feni et sic est vim
de confirmationibus sanitate
oculorum Et semen eius
addita ei liquiricia inci
sa subtiliter comestum ma
ne mediocriter vel sero confert
visui et apit opilationes
et sic prserviat frequenter — fe
a se putridis et aliquando
cudit quartanam plagium
vel sine digestione penat
appetitum excitat et urina
provocat et cum si cum pinalis
cum ponatur et facit po
tum boni saporis si past
sumpcionem eius statim po
tus bibatur experiencia
Et post experienciam talem
in anglia est in communi
usu ut per comprehendum et mal
lacoribus in diebus ieiuniorum
vitantur eo homines quantum
Pruritui oculorum etiam — pruritui oclorum
expressum fenum cum modico
aloe ad solem per x dies
ponatur et post inde colli
rii ponatur in oculis sicca
et sequitur
Contra pannum et pruritum
oculorum sucus radicis
feni ponatur in vase eneo
ad solem per xx dies in al
bugine etc a
Vr cansatam ex frigiditate ea
tollit in equis cum sumitur
semen eius vel decoctio ra
dicis eius cum aliquo te
vemeti experiencia
Ardorem stomachi cum — ardori stoi
aqua bibitus tollit experien
Sucus radicis eius cum
melle mixtus antiqua — orti
caliginem tollit experiencia
Ad provocandum vinum et ca
confert si cum aliquo ad
hoc apto ponatur experien
Butum destruit semen
feni et portulace sfunct
mastium ut habetur in fic
gilbertine ca° de regimine
in sffertariavi
herba et semen comestum — lac
et bibitum lac in mamillis
augmentat experiencia
Thorsni venonosorum feni
culus cum vino datus in
potu confert in s hapioc

8

Thorsini cauus radix eius
mixtum cum melle empla
stratu curat in scap
Succus radicis auribus
instillatus sonitum tollit et
vermes ibi existentes necat
Valet quartanis cottidia
nariis et antiquis. Se se
men eius radix et herba
omnium est viridis experiencia
Folia eius cum aceto tri
ta et apposita solvunt tumo
res et repentinam indigestionem
sto stomachi experiencia

Ca 113

Fel Gal inclinus est
cuius color est naturalis
et est colera pura in
bea et admodum rubedi
nis mellis nam viridis est
ex admixtione humiditatis
aquose et nigra vel aliquis
calor est propter aliam causam
illa ergo similiter est admi
xtionem que naturalis est et
non alia. et fel masculi
est fortius quam femine vel
castrati et fel thauri est
fortius omni quadrupedi
thauri ursi ovis
et post ipsum est fel ursi et
post ipsum est fel ovis quod
fortius et siccius est felle
porci inter fella avium
fel Galli et perdicis plus
intrant in medicinis et fel
vero anseris i. magni falco
nis et milvi sunt multum
maltz mordificativa et corrosi
tatis et aperiunt emoroy
das cum mordicatione et
ardore doloroso quare non
oportet ut appropinquet eis
talis felle et est colis viridis
vel nigri et colera corrumpe
acuta et fel galli et perdicis
et grachi confert obscuritati
ocli visus et fel porci impositum
aur ulceribus auris confert et
si vis eo fortiori uti accipe
fel ovis vel capri vel ursi a
felle thauri et aliis multum
fortioribus cavendum est in opera
cione emoroydarum quia
propter acuitatem suam corrodunt
eas h Gal Dyasc quomodo
modo g suadi consignatio fellis est cum
recens est liga os eius et
subiunge in aquam frigidam
competo tempore tamen nomina
exprimi primo et extrahe et in
umbra in loco sicco de
siccatum
Fel vero quo uti vis in me
dicinis ocli sic signa dum
recens liga cum filo os
eius et pone illud in vase
vitreo ubi est mel et coo
peri vas bene et sic in melle
dimitte illud
Omnia fella sunt acuta
vent et fluxum ventris commovent
et propter infantibus cum suppo
ano vel si lana eo intingatur
super umbilicum infantis
ponitur hec in scap
ocli Lot hetur in mesue de appro
atis capitulo de debilitate
visus Gal dicit fella
omnia abstergunt et clari
ficant visum

Oculis confert quia quando
miscetur cum aqua feniculi
et melle fit collirium et ab-
stergit oculum a visum
acuit in Serap
¶ Aure aqua fames(?) ema-
nat si in lacte capino vel
mulieris in aurem distillat
cura Serap
¶ Tinnitui auris confert si
cum succo porri iniciatur
in Serapione
¶ Scabiem ulceratam et fur-
furis capitis curat si misceatur
cum nitro et chimolea et ca-
put inde lavetur et inde
liniatur in Serap
¶ Ulceribus fraudulentis i(d est)
testiculorum et virge et ma-
tricis confert quando cum melle
miscetur in in Serapione

testiculi virga matrix

Squama ferri et ferr-
ugo competunt me-
dicine squama
ferri est illud sublatum(?) et te-
nue quod avolat ex percus-
sione mallei de ferro qua
aliqui vocant bacitutum(?)
ferri ferrugo ferri dicitur illud
quod per decoctionem ignis a ferro
liquefit utraque est calida et
sicca virtutis in 2o et habet
virtute desiccandi et sub-
tiliandi sed ferrugo est for-
tior in hoc lt(?) ferrum cura 9
¶ In Serap dicitur quod scoria ferri
est fi. batitura(?) ferri est sicca
in tercio gradu
¶ Asperitati palpebrarum
confert si ferrugo ferri in

aceto temperetur et inde
liniatur in Serap et fit stringit
gingivas auri de aqua fa-
nicis(?) fluit confert si scoria
ferri cum aceto temperetur bene
tata(?) et post coquatur simi-
ponatur quia desiccat multum
in Serap ideo reputo desfugie(?)
¶ Stomachi relaxati con-
fortat scoria ferri in vino co-
cta in Serap ego dico quod vinum
est bibi et cum lana suppo(?)
¶ Si ferrum candens in aqua
extinguitur illa aqua est
desiccativa et subtiliativa
et propter hoc confert duriciei sple-
nis et quando ferrum extinguitur
in vino vinum illius valet
ydropicis et dissentericis et
coliacis et debilitati stoma-
chi in Serap et tale vinum con-
fert relaxationi faciei et
matricis et egressioni ani
et distillationi urine quando
insensibiliter distillat et au-
get coitum habet rasis(?) et est
in Serap
¶ Tenasmoni(?) ex causa calida et
dissenterie confert suffumiga-
tio cadentis ferri vel multum
calefacti aceto asperso cura 9
¶ Emoroydibus confert si
pulvis scorie vel squama-
me ferri vel ferruginis subtiliter
misceatur cum succo capsi bar-
basti(?) et supponatur cura ego
tepide appono
¶ Cum ferrugine fit nastale(?)
ferri flexum matricis antiquum

gingive auri
Ca iii
splen
ydro
dissin
sto
mat
ani
urina
mat

[illegible marginal annotation, 8 lines, at head of right column] sup(er) igne

stringit et cum aceto mix-
to si inde liniatur confert
herisipile bothor et pannicu-
lo in sapione

Ca 117 Filex radix eius est
stiptica et maioris
inflamacionis foliis ut
florem nec fructum habet prima
virtus eius est quod desiccat de-
siccatione forti sine mordica-
tione 2a virtus est que lavat
et confortat virtutem 3a
virtus est que interficit vermes
cucurbitinos qui potantur
decoctioni eius in aqua
mellis et per eandem virtutem
interficit fetum et expellit
mortuum et desiccat ulcera
sine mordicatione si supponatur
et qui ponitur pulvis radicis
in fistulis humidis diffi-
cilis sanationis sanat
cuius folia recentia elixa-
ta comesta lavat ventrem
hec in sap(ione)
Experientia si pedes desic-
cati in decoctione radicum
eius usque ad genua ponantur
et diu ibi teneat et lavat
curat ut sequitur

Ca 118 Ficus domestica est
melior quam silve-
stris et sicca quam
recens quia in recenti est
humiditas multa et de
recentibus melior est matu-
ra in qua est acuitas et
punctio quia in se habet
subtilitatem et magis resolvit
et abstergit Et virtus eius
prima est in fine primi gradus et
in principio 2i et 2a virtus que
maturat et resolvit Et 3a
virtus est que maturat apo-
stemata qui admiscetur ad farina(m)
ordei vel ad medullam pa-
nis fermenti et aqua in
qua decoquantur sicce de-
coctione multa et similiter
mel in virtute est sicca et
recens et sicca lavat ven-
trem sicce induunt strictum
et ventrem mollitur et non
sunt convenientes esui humoris
ad intestina et cum 4a de-
sunt convenientes gutturi et
canne pulmonis et vesice
et renibus et sciaticis et
discoloratis per antiquas
egritudines et epilenticis
hec in sapione
Ficus recentes si in sto-
macho corruptos inve-
niunt calide sunt et opilant
et generant ventositatem
generant et tenuit pediculos
humores ad cutem et sic
causant pediculi et pru-
ritus et scabies et sicce
vero nocent tamen opi-
lacionem splenis causant
calculos humores augmen-
tant corriguntur quos ad
opilationem si comedantur
cum 3a pipere vel cimino
vel aliis acuitivis
Decoctio ficuum siccarum
cum ysopo purgat pectus

[Margin notes: herisi bothor; vermes; fetum; ulcera; fistule; vent(rem); electio; vel; strictum; gut(tur); pulmo; vesica; renes; discolorat; electio; correctio; pectus]

a superfluitatibus et confert tussi
tussi antique et dolori an
tiquo pulmonis in serapione
Cum coquitur in aqua decoc
tionis mellis et fit garga
risma cum decoctione illa
confert apertionibus gutturis gut
et amigdalarum in palato et
squinantie in serapione
Cum fit sessio in aqua de
coctionis eius defemigrii
et ordei confert duricie ma
tricis in serapione
Halis pustulis competentia
ponit siccum siccum divisam
aptam super pustulam quia
aliquid adurit et mollifi
cat et resolvit et propter istam
actionem dicitur generare pediculos
et pruritum quia superfluitatem
aliquam adurit corporis quam
hec causatur etc.

Fumus terre dicitur fumus
terre quia generat quo
dam grossa fumosi
tate terre atra resoluta et
est ca. in primo gradu et sicca in 2o electio
et quanto viridior est et ama
rior tanto est melior sicca
nullius efficacie et purgat
principaliter melancoliam secundo
flegma salsum tertio colera
adusta diminute liberat et
hec certa

In serapione dicitur quod ca. et sicca
in primo gradu cum stipticitate
non forti et a virtus est quod for
tificat et mundificat / et 2a
virtus quod confert stomacho quia stomacho
in eo est stipticitas parva
et non est in eo de calide
quantitas manifesta habet
Rasis ut habetur in serapione dicitur
ibidem
Magister fumus terre est amari
saporis et comeditur radix
eius cruda et cocta et pre
cum aqua et sale et tunc
fortificat stomachum et provocat sto
urinam ibidem in serapione
Alkemesnam proprietas iuva
menti eius est ad stomachum sto
et ad scabiem et pruritum et scabies
separandi coleram adustam cold
et mundificandi sanguinem sangs
et provocandi urinam Et urina
dosis eius quando coquitur est a dos
ʒ v usque ad decem et dosis
a ʒ iii usque ad vii cum mira
bolanis citrinis similiter / et qui
vult sumere de succo eius
non decoquat ipsum et dosis Ca III
eius est a ʒ iii usque ad viii
cum mirabolanis citrinis a ʒ iii
usque ad vii Dosis in libris
michi non placet ibidem
dicit halix et si desiccatur
et pruriatur in decoctione
mirabolanorum purgat coleram
eo fortius et quantitas potionis
eius est ad ii partibus vel
usque ad iii secundum constantinum
in pantegni dicitur quod habet
amaritudinem et ponticitatem
et ponticitate confor
tat cum sua amaritudine
coleram rubeam purgat de sto colera
macho et venis unde habet
hic ille ergo dico quod sit mun
dificat sanguinem etc. sanguinem

bonum

secundum Mesue fumus terre est
ex medicinis benedictis //
verum convenientia eius ex-
iuit cum autem potestas
medicinalis est cum tum
hec quod est solutivum nature
confortatus et est coadiuva-
tivus potencie laxative et separa-
tive est in eo nocumentum
apparens et est ex eo alius
flos subalbidus tincitinus
et alius pallens violaceus
¶ Electio melior est cuius herba
est viridis et cuius folia
sunt plana tenera et cuius
flos est principio veris et
semen eius fumus et in dic
in quarta in fra vo durat
efficacitas potestatem totam. Et
Ypo et experientas dixerunt qui-
dam quod frigidus sit dixerunt
alii aliud secundum similitudine de-
clinat mediocri ad latus
caliditatis quia virtus in
eo tolerata licet minor sit frigi-
de ipsius tamen est in super-
ficie dominans et est
siccitas in 2o et semen eius
est calidus et inest ei amara
salsa in ipso amaritudo,
et acuitas parva quia
frenatus est subtiliatus et
penetrativus et apertivus
opilationum et solutivus
nature et amara frigida stipti-
citas et congregatio et con-
fortationis secundum stipticitas
plus est amaritudine sua
quod magnificata est //
complexio sua primi generis

vitio

extinus solutionis factus et
confortativus Rectificatio
non est in eo nocumentum ma-
nifestum et aqua casei ex-
emundationibus oppilatum eius
sit passibile sine medicaciis
ut mel ¶ Ypo autem succi
eius est sicut dixi de
succo absinthii. Et si imple-
antur ex succo eius vitrea
vasa cum super instillatione
olei conservatur tempore extenso
et ad usus ut oportet/
¶ Ergo autem ad succum extrahendum
ponis mellis de fumoterre
partem nonam i. ad viii vel
succi herbam unam mellis et
post factio simul bulliris et
servatur sit bene paratum in va-
se vitreo pleno cum secto,
orificio bene obturato sub
oppositione olei vel alterius rei
¶ Posse solutione facit facile
et educit eo et humores ad-
ustos et extendit virtus
eius adurenas et mundifi- fago
cat sanguinem et clarificat
ipsum et est medicina sole-
nnis secundum omnem modum ad-
ministrationis eius ex humoribus
et infectionibus ex eo humore
adustos sicut est lepra
pruritus et scabies et similia
et est similiter medicina bona
opilationum et extitudinum
quarum mater est opila-
tio et confortat stomachum
sto / epar / visca et epar et viscera et con-
dimat partes in quibus
advenit mollificatio // est

8

ex

vel febribus colericis et fe — feb'
bribus opilacionum Dosis ipsius — dos
est ab ʒ usque ad ii et decoc
tionis ipsius a ʒ x usque ad
xv et pulvis eius a ʒ iii
usque ad v etc

E nn. nalaiana Gal — 118
in radice eius est
aromaticitas et vir
tus eius prima assimilatur virtuti
spice / et secunda virtus que
provocat urinam plus quam spi — vina
ca indica
Dyascorides quod sicca et vel de
cocto eius qui bibitur et provocat
urinam et cum et confert do
lori lateris secundum in sap / circa instans — lat'
dicit radix eius colligitur
in estate et sole desiccatur
et per tercium annum multa effica
cia servatur et eligenda est
que est intus solida non
perforata nec pulverulenta virtu
tem diureticam unde pectori — pect'
stomacho intestinis reni — sto
bus vesice et matrici valet — itestia
radix et herba cum cum aliis — renes
ponitur valentibus ad membra — vesica
illa ut pectori cum ficubus
vel liquiricia stomacho cum
maratro vel mastice et sic
de aliis in circa instans
E vlimu i. folium indi — 119
et vocatur malaba
strum et virtus eius
secundum Gal est similis virtuti
spice / et secundum dyascoridem et
virtus eius est ut virtus nar
di et est idem nardi et spi
ca quod spica nardi / secundum folium
et fortioris operacionis quam
spica nardi et fortius pro
vocat et est melius stomacho
quam spica nardi et propter hoc
vult alfonsius quod provocat
cum et confert apparentibus
oculorum et qui bulliant
cum vino et linitur et super
in pannis ad prohibendum
corrosiones in eis et facit
in eis bonum odorem secundum
in sarapione etc
G allus gallina ius — Ca 120
galline complexionem
rectificat saniorum — orti
ius pullorum rectificat com
plexionem constantinus ius
galli decrepiti fortiter de
cocti laxat ventrem Gallus — vet'
per medium scissus et subito
et calide super morsum ve — vene'
nenosum sepe positus sit — morsu
semper renovatus confert
Cerebrum galli bibitum cum
vino confert morsui vene — morsui
noso et stringit fluxum — nariu
sanguinis narium quod pro — fluxu
dit de naribus cerebri et
pellicula interior stomachi — sto
galli qui comedit vel
bibit cum vino confert
dolori stomachi secundum in sarap
Ergo super morsum veneno
sum imbeo poditem x cum
galli vel galline porri
deplumatum attrahit enim
venenum cum signa appa
rent in gallina ut debili
tas vel inclinatio capitis
et in oculis clausura vel

vel in aceto aptio vel salita
vel aliquid huius statim
amoveatur et appareat
alia sana et sic apponatur
quotiens oportet multum
confert etc.

¶ Dot dicitur in dyasen cap
de caponibus intestinum
caponis maioris vel nigri
galli cum polipodio decoctum
humores et coleram nigram
deponit et est utilis eius
decoctio temporalibus febri- (feb')
bus impollatis et tipicis
egritudinibus et tremoribus
et inflationibus stomaticis
et asmaticis et arteticis (asmaticis)
quia in hiis singulare pre-
sidium est. Hec ille. Et in-
telligit ubi flegmaticus et mela-
colicus humor est causa mor-
bi etc. sequitur

Ca 121

Galla est fructus
arboris que dicitur
quercus et melior
recepta de alia arbore re-
cens et maturata ponderosa ro-
tunda solida non cavernosa non
perforata. Virtus eius prima (virtus)
est frigida in 2o 2a virtus est
que reprimit aggregat
et prohibet. Et tertia virtus
est que fortificat membra
fluxu debilia et prohibet (fluxu)
omnes egritudines que sunt
a dissolutione humorum et
prohibet fluxus carnis et quod
est in eis est spera terrea et sa-
poris stipticus et in sapientia
¶ Contra hoc dicit quod virtus

(fluxu sanguinis) constringendi et ideo pulvis
eius cum succo sanguinarie
naribus impositus sanguinis
fluxum stringit et pulvis
eius cum albumine ovi in-
stetur et ponatur emplastrum
hoc super timpora. Sed in sapientia
dicitur quod oportet gallas super
prunas assari et in aceto
extingui et sic pulverizari
quia ex combustione sunt
subtiliores et sicciores.

¶ Dolori dentium confert si
pulvis in concavitatem dentis
ponatur et prohibet humiditatem
currentem ad gingivas et con-
fert ad collam vel albollam
oris et malignum et nigrum
volutus corrosivum in sapientia

¶ Vomitum restringit si super
stomachum ponatur spongia
infusa in aceto calido de-
coctionis pulveris gallarum
addita aqua marina et
hoc si sit ex colera vel ex debili-
tate continentie cetera

¶ Contra fluxum ventris fiat
emplastrum ex pulvere gallarum
et aceto et albumine ovi et
ponatur super renes et super pe-
tinem cetera

¶ Nimio fluxum menstruorum confert
sessio in aqua decoctionis
gallarum et sic confert exiti
matricis et eius humiditati
amatrici antiquo in sapientia
et sic valet exitui ani

¶ Carnem superfluam delet pul-
vis eius positus super eam
sapientia etc.

¶ Sanguinem stringit si pulvis
gallarum combustarum et in
aceto extinctarum cum sale
supponatur. Serapio
Galanga est calida et sicca
in tertio gradu melior
subrussa solida pon-
derosa boni odoris et acuti
saporis. habet virtutem conforta-
di ex aromaticitate dissol-
vendi et consumendi ex qualitatibus
suis. Circa instans et ego dico quod si
non habeat saporem acutum
si faciliter frangitur vel si est
sophisticatum ut radix
iunci cum sit ex aromati-
zata cum pulvere galange
per infusionem dicti pulveris
vel est in aqua submissum
et corruptum et per modum
desiccatum et tunc est inme-
dis porosum non valet talis
galanga in medicinis et
in hoc concordat alii Gal
Serapio et Constantinus. et Circa instans
quod galanga confortat di- sto
gestionem in stomacho et
ventositates dissolvit et
dolorem stomachi ex frigiditate
vel ventositate sedat et con-
quadam proprietate licet stomachum
confortat licet odorando con- cereb
fortat cerebrum et cum cordia-
libus sumptus cor confortat. cor
et ego dico quod epar frigidum
confortat et est aperitivum
oppilacionis splenis et epatis splen epar
quia Circa instans in fine capituli de
galanga dicit quod gariofili
et folia eius et lignum eius
et galanga similes habent
effectus sed primo gariofoli
secundo folia eius tertio lignum 122
eius. Post galanga
¶ In Serapione dicitur quod est calida
et sicca in 3o gradu et confert flegmatice
flegmaticis et humiditati
que generatur in stomacho facit
digerere cibum propter suavitatem fac-
tam quam infert stomacho
et propter resolucionem flegmatis
quam facit confert colice et colica
facit odorem oris bonum ex os
aromaticitate sua et calefacit renes
facit renes et commovet
sperma consueta caliditate et
cum masticatur facit eructa-
tionem quia resolvit grossam
materiam fumosam et confert
colice ex ventositate et eru- colice
ctacioni acetose. hec in Serapione
Galbanum melior est 123
quod est similis armo-
niaco non habens
in se aliquid ligni vel
seminis vel aliud huiusmodi
Et gumma media alba in
partibus grossis et inter partes
illas alias est gummi sub-
russi mollis et est fortis
odoris et gummis et adheret
manum cum tangitur. hec in Serapione
Virtus eius prima est calida virtus
et sicca in principio 3i gradus et secunda
virtus est resolutiva et
mollificativa. hec ibi
¶ Circa instans dicit quod habet virtutem
attrahendi dissolvendi et con-
sumendi leniendi maturan-
di et relaxandi et potest

dintissime sanari et quando
decoctum sumitur in cibo vel potu et
mundari a superfluis in eo
contentis etc.

Ellitargicos excitat quando
fumus per nares recipitur hec ex

Et ea in serap dicit si ponatur
in corrosione dentis dolorem
sedat etc.

Ad tussim ad asma ad co-
arctacionem anhelitus ad cata-
rrum et attenuet lacte coagulatum
datum decoctio sicut gummi fa-
be in serapione

Ca 12 e — Dolori lateris confert si
ex eo fiat emplastrum serap

Item ad catarrum et ad tussim
iuvat ut ibi hic ibi ad tussim

matx — Suffocationi matricis confert
si in finibus per nares fumus
recipiatur ex ea

Ego ponens in finibus aroma-
tica ut storax calamita
laudanum et lignum aloes
et ad nares apponens fumum
fetidorum ut galbanum asa-
fetida et panni usti et ista
viam tenet experiencia et
plateariis. Unum tamen
in serapione habetur quod si fiat
cum galbano nasale vel
subfumigacio provocat aera et
expellit fetum et si hic est
unum oportet quod sua virtus
attractiva multo forcior est
horibilitate odoris sui

epita — Ca 17 — In serap dicitur quod odoratum exci-
tat epilenticos et mulieres
habentes suffocationem matricis et
opilacionem in cerebro

Rufus dicit quod scamonia
et fetum eicit mortuum si ex
eo nasale cum oleo fiat et
supponatur

Strangwinam curat quando
in potu sumitur ut dicunt
quidam hec in serapione

Toxicatis dicitur esse tiriaca
cum sumitur in potu cum vino
et aqua serapio

Suffumigium eius fugat anima-
lia venenosa serap et si aliquid
ex eo est iniectum perforat amor-
sum venenoso ibidem

Gallia muscata sicca
est et stiptica stringit
vomit9 — vomitum qui accidit
propter humiditatem et stringit
vent — ventrem et fortificat stomachum
et viscera id est intestina hec abe-
mesuay et est in serapione

Rasis ca est et sicca bona
stomacho abscindit odorem
colori etc.

Hyssaab ca est et sicca in 2o
gradu et est composita ex contra-
riis contrariis scilicet caliditate et
stipticitate quas acquirit a musco
et speciebus et propter hanc causam
confert vomitui et nausee
que accidit propter humiditatem
et retinet ventrem et confortat
sto epr — stomachum et epar

Dicitur quod quanto magis anti-
quatur tanto magis erit odo-
riferum et maioris virtutis
hec omnia in serapione

Gariofili virtus eius
optima est ca et sicca
in 3o gradu et confert
sto epr vent — stomacho epati et confortat
cor et stringit ventrem et
digerit cibum et meliorat

£ xi

sunt ~~quorum calor~~ quorum color
virgit aliquantulum ad rubedinem
sicut in serapione — elcrio

Ita ergo dicat quod meliores sunt
plani et ego dico pleni et
non ciudi et cum saporis et
fortis odoris et possunt servari
in multa efficacia et per
annos et pro x servantur sine
corrupcione et debent servari
in loco temperato quia in multo
sicco arescunt, in multo humi-
do putrescunt sicut enim virtute
confortandi et aromatiz et
dissolvendi et consumendi
compqualitatibus suis sicut ille

Cerebrum confortat odoratum et
gaudiat confert si cum succo
dragaginis pulvis eius si-
mul ita ergo

Stomachi dolori confert
ex frigiditate vel ventositate
si vinum decoctionis eius et
seminis feni bibatur et si ma-
stix addatur confortat digestionem
stomachi ita ergo

Contra asma sive datur pul-
vis eius mixtus cum mucilla-
gine dragagantis et gummi
arabici in aqua dulci facta

Ad fluxum ventris quidem //
medicina adheret villis sto-
machi ut scamonea et
contra vomitum colericum et
ampulla vitrea bulliant
per vel vinum et pulvis fiant
sublingwa teneantur et sub-
glutiatur quod inde resolvitur
ita ergo gariosfil cum aqua rosarum
et mastice et tepide d...

---

pacienti ita ergo

Glans Galienus sapor // — Ca 126
Communiter pronunc istius ar-
boris est stipticus
et maxime corticis medii
inter exteriorem corticem et
lignum et cortex medium
inter nucleum et exteriorem cor-
ticem fructus eius similiter
est stipticus et frigidus quod

virtus eius prima est quod in — vtg
frigidat parum sunt medi-
cine tepide post quam et desiccat
secunda virtus est que incrassat
et virtus tercia que curat // — fluxg
nimium fluxum sanguinis a...
et sputum sanguinis et confert
ulceribus intestinorum et flu-
xui ventris quando coquitur
cortex medior arboris cum
cortice fructus et folium
eius glutinat plagas
recentes et virtus fructus
similis est huic virtuti
quam administratur in pulvere
et in unguento apparentium
calidorum

Contra fluxum humorum ca. ad
oculos stringit ita Galienus in
sap. et ipse glandes sunt
virtutis consimilis pulvis
corticis mixtus cum aqua rosarum
et mastice de albumine
ovi sicut ego

Sputo sanguinis et fluxum
antiquo et ulceribus intestinorum
confert decoctio simplex
corticis mediocris arboris
et fructus dyaste

Humiditati malis et ego

aven duco de ca ca· uel fleugmi
ca confert si flat nasale
de pulue dictorum corticum
uel farina glandinis dra
ppte
¶ Vulnui recenti sine plage
conglutinat puluis foliorum
quercus si supponat et circum
ponat Gal
¶ Apparentibus dentibus confert
empulud factum de glandinibus
et anxungia porcina sal
sa et ulcibus [vlcā] scrandulis
in sapione
¶ Apparitibus fleuatis conf
salum glandinum sine castig
tiuum et appositum et fortifi
cat mebra debilia in sap
¶ Virulens glandinibus con
fert illi qui bibit menam
mortiferam ego estimo insi
gidando sine extinguendo
[intestina] caliditatem medicine et in
testina confortando et con
stringendo
¶ Aliqui uolunt quod cortex quercus
medius tritus cum lacte vac
cino bibitus facit hoc in sap
¶ Nocet quia inducit dolo
rem capitis et inflat uen
trem hoc in sap
Ca 121 Genciana ca et sicca
est in 3° radix eius
competit usui me
dicine in fine ueris colli
gitur et exsiccatur et seruatur
[electio] per iiii annos in magna
efficatia melior solida co
timma citrinum habens colorem
non frangibilis facile fa
plicabilis amaricans multa
[vlc] habens uirtutem hoc dissol
uendi attrahendi consumendi
apiendi et est diuretica
dicta ◦
¶ In sap habetur quod eius uirtus
est magna in mundificatione
et abstersione et apiendo //
opilatones hoc Gal
¶ Item in sap dicitur quod uirtus eius
si radiatis est calefactiua et
sceptiua hoc Diasc
¶ Dolori stomaci capitis et dolori
lateris et casui et attrition //
in mozo confert quantum 3 i exca
datur cum aqua Diascorides
¶ Contra antiquum asma detur
puluis eius cum uino aro
matico uel aqua cordi cum
ea dd cum succo liquiritie
in pillulis ad idem cum cla ◦ declatus
ad confert quod si de puluere eius
et succo liquiritie et melle p
acdontibus in unctionibus contra
spulia et in digesta detur
puluis eius cum dyaltea
confectus cum uino et bibitur
in septimana sic liberabitur
si poterit liberari
¶ Epilenticis datur puluis
eius cum pigami succo uel cum
succo ruthe agrestis
¶ Ad prouocandum et fetum
fetud mortuum eiciendum et
fiunt flat nasale inii co
in sap ego addo aliqua
ad id que hic faciunt
¶ Vulneribus confert si cum licio
imponitur et sic curat ulcera
corrosiua in sap hoc sinceris

eius melior est in hoc
¶ Ingenciana est proprietas que
confert morsui canis ra-
biosi et que est contraria
venenis et morsui bibita
aut si imponitur super locum
morsus et morsui tyri et
serpentum et scorpionum et
aliorum venenosorum et non
vidi meliorem medicinam
ista in morsu canis rabi-
di quam datur decoctio qualibet
die ℥ i ita tamen ℥ i vini et
ʒ 3 pulveris cancrorum flu-
vialium adhustorum in prin-
cipio antequam timeat
aquam hoc in stapione
Gummi arabicum Gal. virtus
eius prima est quod
desiccat et secunda quod
conglutinat et tertia quod
aufert et frangit asperitatem
medicinarum acutarum
¶ Ruffus dicit quod virtus eius
est conglutinativa habens
sicut quod factum est panis hu-
miditas hoc in stap. ita dixit et
quod ca. et humidum in primo gradu habet
autem virtutem relaxandi hu-
mectandi et leniendi hic
ego dico quod eius decoctio
a temperamento hoc frangit aspe-
ritatem medicinarum acutarum
et vomitum vel ventrem re-
tinet etc.
¶ Alligene asperitati confert
si conglutino ptate? sua fa-
cta cum aqua lingua fricet
et humectet. ita dixit
¶ Ubtalime confert quando decoctio
bibitur hoc in stap. ego semper
tempora cum glutinio sub

morsus

virtus

operatur
medicinas

et farina ordei factum addita
aqua rosarum quando oz
¶ Emoroyde passioni si de superfluis
alibus est confert pulvis
eius subtilis cum succo pla-
taginis et aqua infusionis
dragaganti additur pulvere
amidi vel pendiarum et fiant
inde pillule et teneantur una
post aliam in ore et transglutiantur
ut resolvuntur. ita dixit
¶ Aliud si fiat emoptoyca pass-
ionibus detur pulvis eius
cum succo plantaginis sive aliis
¶ Razis fluxui sanguinis
confert si pulvis eius cum
sanguine draconis misceatur
et sic confert fluxui cum si
pessus fiat razis misceatur. ita dixit
¶ Teneatur in ore et quod inde
resolvitur transglutiatur vel po-
natur cum aliis medicinis
contra tussim et confert in stap.
¶ Vomitum quod debilitat conte-
tinue confert si pulvis eius
cum pulvere cinamomi su-
matur. ita dixit
¶ In stap. habetur si vomitus
sit cum medicinis acutis //
frangit acuitatem earum
et frangit vomitum
¶ Dissentericis detur pulvis
eius de tosto cum aqua
rosarum vel pluviali detur cum
pulvis eius pulvere amidi
in cibo et potu confert
¶ Ad tinctum vel columbula tria
et cum pulvere gummi arabici
in cibo detur et si fiat vicio
inflatorum intestinorum misceatur
cum cristere cum aqua mollifi-
cativa vel consolidativa. ita dixit

Ca 1-8

intestina

¶ Ventrem retinet et fortifi
cat intestina et inclinat
ossa fracta quando fit empla
strum cum eo ut in serap[ionis]
¶ Ergo ad dissenteriam adherens
sciptica fit tanquam et infra
ctura ossium addens farinam
volatilem malachini et fit
cum consolid[a]
¶ Acutitas eius adretinendum
ventrem et ad tussim est
ancus vinis et quando miscet[ur]
cum aliis medicinis est amel
sti in serapione
¶ Ergo intelligo ystam de sim
mitibus simmedis quia intig
simmedis quia conglutinat
intestina et frangit acumine
humoris provinguli in fluxum
ventris
¶ Combustio ignis sic coff
quando miscetur cum albumine ovi
et supponitur quod non sunt locum
vesicatu in serapione
¶ Impetiginem confert quando ipum
liquescat in aceto bono et
in locus liniat plures fugt
cum acumine humoris in loco
fluxu et prohibet fluxum humoris
ad locum illum et conglutinat lo
cum lesum et corrosum hoc
ergo et est experientia et quando
hoc gummi acacia et reupio
gummi prunorum damascenorum
hic facit sed non recitavi quia
de aliis satis habui
Ca[pitulum] 129 Genesta est arbor
montana similis mesue
super cuius stipitem ele
vatur densitas fustium multe
vicinis et dum plicatur fra
ctae non partitur unde li
gant cortices arbores et pro
ducunt flores in fra non velle
lune multi cumitis et pro
ducunt folliculos secundum semitas
orobi et habet semina distin
cta sicut lentes sed in li
gua latina genesta vocatur
¶ Complexio eius et proprietas inquirit
cum ea et fit calidus et in II
sed semen eius calidius est et in
flore eius et stipitibus est
humiditas superflua continue
maxime subtilitatis et
provocative
¶ Ratiositas nocet stomacho
et cordi et dixit filagmus
cum melle rosato tollit nocumentum
eius et similiter cum rosa et
mastice
¶ Semen autem eius purgatur
est cum aqua melle rosato ani
correctio sum et semen feni et dancus
et similia auferunt nocumenti
eius flos autem eius decoc
tione madidus sustinuat sem
per plus ¶ Posse provoci
ti et ventre educit flea
cum fortitudine vehementi et urines
que sunt immunitus et mundi
ficat renes ab omnibus
urina superfluitatibus et provocat
urinam fortiter et frangit
lapid lapidem in renibus et necta
et non permittit illis figi in
eis nec condensari in lapi
dem et quando flores eius purgat
cum melle rosato quo autem cum
ano resolvit scrophulas et
cum unt decoctis autem ex seminibus
ipsius resolvit apostemata splen
ius et si frequentius vomitus
sciatica fit cum eis confert sciaticis

et podagre et dolori renum
¶ Dosis floris eius est a 3 i
usque ad ii usque ad maior
¶ Temimi in oximel simplex
sit quando de igne deponitur
imponuntur de floribus recen-
tibus et completis ad xii 3
oximelli 3 ii florum et macerentur
per tempus et plures flores ibi
mergunt (?) ibidem et sic per
mittuntur quousque infundatur
oximel et postea faciunt ex-
pressionem florum per pannum et ex-
primunt ad illud oximel et
tale oximel dant ad laxan-
dum humores flegmaticos in
stomacho per vomitum
¶ Temimi vero cum eo faciunt
cum sirupo aceto simplici
flores apponendo ut dictum
est et ad idem dicunt quod non
solum provocat vomitum humores
flegmaticos educit de stomacho
sed etiam per secessum et confert
contra (?) sic arteticis plurimum
in ratione evacuationis ma-
terie morbi que expellitur cum
ratione attractionis materie in
membris existentis
¶ Temimi vero non solum dicunt
utiles esse flores genestre
in urinis sumendo ut dictum
est ad dolorem arteticum sed
sed etiam faciunt ex floribus recen-
tibus in succo edule matu-
tine (?) et post addita cera
faciunt unguentum portabile arte-
ticis. ¶ Et quidam addunt oleum
vulpinum et dicunt quod tunc
completum est et perfectum ad
dolores arteticos
G enestula secunda capitulum est 130

herba similis genestre nisi quod
minor ea est et mittit lateres (?) spi
pites (?) et angustiores et facit
flores albos et dicit quod ge-
nestula est frigida et sicca in
complexione sua et habet
virtutem constringendi et quidam
in suis sermonibus dicunt
quod teutonice vocant ambi
estimatores quod sit herba dicta
tanda equina / sed flores non
habet ut genestula et volunt
quod sive decoctio eius sumatur
sive pulvis eius sive sup-
ponatur sive fiat coctio
eius cum rasina (?) quod confert
ad restringendum
G it secundum capitulum est calida et sicca
in 2o gradu est autem
herba que inter frumenta
nascitur et semen nigrum quod
sanguinem facit semine in me-
dicinis ponitur et habet virtutem
diureticam et aliqualem acu-
itatem et virtutem dissolven-
di et consumendi et valet
contra dolorem stomachi ex
ventositate et contra illiaca
et contra opilationem splenis
et epatis vinum decoctionis
eius et pulvis eius in cibis
et medicinis
¶ Contra lumbricos pulvis cum
melle datur et de pulvere
eius cum succo absinthii
fit emplastrum contra emorroydas
intingitur bombix in succo
capparis barbasti (?) et pulvere cum
et apponatur inflationibus emo-
roydarum confert
G ira sol duplex est una
que habet flores palidos

arteticos

Ca 131

Ca 132

urina

restringit

urina

stomacho

yliaca

epar

splen

emoroyde

flamcos et folia in principio
satis lata et longa sed postquam
quam multum in altum creverit et
flores habuerit quasi sine foliis
apparet et vocatur cicorea et
hec est frigida ... et sicca in
primo et est herba aperitiva
opilacionum alia vero habet
folia parva pigwia et brevia
et flores crocei coloris ad
rubedinem et hanc quidam
in anglia vocant scalo-
dulam sicut primam cicoream
et hec est ca et sicca ... in 2o
g et est aperitiva et abster-
siva et utraque dicitur gira
sol quia flores earum ad
motum solis girantur
Sequitur de h

Ca 133 Hermodactali secundum
mesue ca et sicca
est in 2o ... et me-
lior est albus intus et
extra ... grossus et qui est
duritiei mediocris ... rang
... lapsus et levis et debi-
lis virtutis rubeus et niger
ambo sunt mali ortus
in locis pinguibus et hu-
midis est malus quia
addit ei humiditatem super-
fluam inflativam ortus
in vicinitate squille vel
raphani melioratur complex-
cione condicio colligitur
in vere ergo dico in fine
veris et principio estatis et
melior est post dimidium
annum collectionis sue propter
bonam consistenciam suam

Tempore sum est educit flemma
grossum ... complexione et est
medicina bona arthetice
et podagre sumptus et cum
cathaplasmatus et complexione
cum farina ordei et vi-
tallis ovorum et est medicina
bona arthetice et podagre
sumptus et cum cathapla-
smatus et complexione cum farina
ordei et vitallis ovorum et
est medicina in vulneribus
abstergit sordes vulnerum et
consumit carnes putridas
in eis dosis eius est ab
aureo uno usque ad 3 aurei
conservantur autem per 3 annos
hec mesue Secundum mesue
ca sunt in eis nocumenta
Tercium est quod mali sunt
stomacho quia faciunt nauseas
malas et superfluitates
ad ipsum rewmatizare et
hec nocumenta corriguntur
si eis misceantur mastix
et mirabolanum emblici
Secundum in eis nocumentum est
quod ... humiditate super-
flua ... causant in stomacho
inflacionem et ventositates
grossas et nauseam et hec
nocumenta corriguntur si eis
misceantur 3 ʒ spica
nardi sucus raphani et
sucus squille asscete et
... mei de hermodactili
in antidotario meo sunt
hermodactili correcti et
parati ad omnia quo ex
... dicit quod habet virtutem
attrahendi dissolvendi co-

consumendi et confert precipue
de principaliter flemma poda
cris et artetiris et ysliacis
et morbis ex flemmate fe-
non conite et sanatur paciend
in multa efficacia et debent
omni anno renovari hec
ego intelligo de hys qui cre-
scunt in locis nimis calidis
et nimis siccis qui vero in
locis et regionibus multum
ca et sicca oriuntur per tres
annos sanari possunt propter corro-
sivitate et caliditate et
sic intelligit mesue

Pollippo confert si pulvis
cortex eius cum ereusto et alia me-
dicina cerebrum confortante
insufleatur et sinellus cum mio-
rra intinctus naribus impo-
natur corrodit pollippum certa
o

Ysliace confert bene-
dicta hermodactilica et que
benedicta recipit plus hermo-
dactilorum et plus seminis feni cum
melle fiat electuarium dicitur
pro ysliacis loco benedicte certa o

Fistulis confert si pulvis
corex eius cum sapone gallico con-
ficiatur et licinium intinctum
fistule imponatur et pulvis
eius posse carne superfluam
corrodit certa o corrodit poli-
ppum etc

Iusquiamus iij sunt eius
species una cuius flos
vergit ad rubedinem
et semen eius est nigrum hec
facit maniam et subeth et
est venenosa et fugienda /

alia est cuius flos est mellini
coloris i. citrini et semen eius
est subrufum et ista est etiam
fortis in virtute stupefacti-
ve sed non tantum quantum prima
hec tamen caveatur alia Et tercia species
est predictis melior et usui
medicine convenientior cuius
folia sunt mollia et plena
humiditate et habet florem al-
bum et semen album et nascitur
iuxta aquilinis et in loco fumo-
so et pinguei hec est in 3o gradu
vero in frigiditate in sicca-
tate o dicitur quod est frigida in 3o et
sicca in 2o et que sibi inserta-
mus in mena semen dicitur
poni que herba dicitur poni scribit
cassilago et in medicinis
que per sumuntur ponitur se-
men in exterioribus vero herba po-
nitur / semen tamen fortius est quam
herba virtute habet narcoticam i.
stupefactivam et constringen-
di et somnum inducendi per
10 annos servatur sine
eius certa o

Oculorum lacrimas stringit
si cum succo eius et olibano
fiat emplastrum super frontem
certa o ego apponerem farina
ordei vel farinam volatile

Calido apostemati oculorum
confert emplastrum factum ex suc-
co seminis eius cum farina
aut samich sedat dolorem
et prohibet cursum humiditatum
calidarum ad oculos et idem
succus cum ponitur in surde
immat ad sedandum dolorem
et prohibet cursum humiditatum

Marginalia: ysliacis; et tercia; flos albus; semen intelligitur; vero; Ca 13 e

ad oculos secundum Serapionem ergo
idem sentio de sinapi herbe
Tussi et catarro confert
quum semen eius cum aqua mellis
ponitur ad hoc conveniens
Serapion Apanti contra mamil-
larum testiculorum et mulieris
cirurgie et podagre cyragre
et similibus apantibus contra
empulid factum de foliis
eius tritis vel cum semine
eius et oleo rosarum quia se-
dat dolorem et hoc propter in
principio etc.
Dentium dolori confert folium
eius tritum inter dente dole-
tem et aliud vel semen posi-
tum in capsella terrea et se-
co involvatur vel semen ponatur
super carbones et fumus per os
recipiatur et teneatur os super
aquam et apparebunt quasi
vermes etc.
Dentis dolori confert si
fiat collutio cum aceto de-
coctionis radicis eius in Serapione
Ad sompnum in acuta fe-
bre provocandum fiat fomentacio
cum decoctione herba eius
circa pedes tympora et stoma-
cum et emplastrum factum de pulvere se-
minis eius cum albumine ovi
et lacte mulieris et modi-
co aceto etc.
Dissenteriis confert emplastrum
factum ex semine eius et al-
bumine ovi positum super pecti-
ne et renes etc.

Thymus herba est do-
mestica et nota-

ca et sicca in tertio gradu secundum
Mesue et etc. Secundum Serapionem
Galienus dicit in tertio gradu esse
ca et sicca
Et secundum Mesue est resolutiva
et incisiva aperitiva opila-
tionum et carminativa vento-
sitatis et hoc propter dictum propter ca-
liditatem subtilem in ipsa et
secundum etc. Virtus eius est
in floribus et foliis et non
in radice vel stipite et
colligitur cum producit flores
et desiccatur in umbroso lo-
co ubi non attendit fumus et
pannum servatur et habet virtutem
diminuendi attrahendi et
dissolvendi et consumendi secundum
Mesue habet posse educere fa-
ciliter flemma superfluum in parti-
bus pectoralibus in Serapione hoc
quod purgat humorem grossum
et alii dicunt
Et flemma colerum rufus de-
scendit secundum in Serapione quod
purgat humores crudos et
propter hoc dicitur quod purgat humo-
res crudos id est flemma vitri-
lapidosum et flemma visco-
sum etc.
Ad inmativa et confortativa
virtute sua solutiva sunt
sal gemma et cordumeni sebesten
passule sine interioribus aqua
mellis et viole et manna
Et dosis eius in decoctione est
a ʒ x usque ad ʒ x secundum Mesue
herba intexta calefacta et in
scutello imposita ponatur
super caput confert contra cata-
rrum frigidum et cum ea vinum
ad id valet et gargarizet

podagra
cirogra

vita

pectus

dosis

catarrus

Ca 137

accetum decoctionis eius,
et sublevet vomula cum pul-
vere florum eius cura p
Fluxui sanguinis subiecto
confert ipsa in aqua cocta
et emplastrata in statu
Epilenticis pueris lactantibus
sumere vel secundum genus suum octo
modos administrationis sue
multum date et ergo utor
hac herba in cura puerorum et
iuvenum vulcon pot su-
me medicina in pulvere,
decoctione et odoratorio
Squinancie confert decocto
eius et fletum et hec squina-
tie que dicitur sanguinea
Aurium ventositatem resolvit
subfumigato decoctionis
eius in statu ergo addo ca-
momill absinthium et acetum
in stapione
Dolori dentium confert ace-
tum decoctionis eius si inde
fiat collutio oris in statu
ergo addo folia olive que
per se conferunt in illo modo
Asmati sicco tussi antique
apertam pulmonis et catar-
ro qui descendit a capite — catarro / gut / pect / anhelitu
ad guttur et pectus et diffi-
cultati anhelitus que co-
git hominem stare erectum
confert qui bibit decocto eius
cum ficubus melle et zutha
in stapione
Tussi frigide confert vinum
decoctionis eius et ficuum
cura p ad idem valet si eius
electuarium de eo fecerit si diaysopus

Vinum decoctionis eius et se-
minis seu bibitum tollit dolores — sto / intestina
stomachi et intestinorum cura
p in die ex ventositate et fri-
giditate ergo do aut tenere po-
tum diaxatium et aliquid dia-
tedn piperon et efficaciter operatur
Splenem et ydropisi confert
emplastrum de eo et ficubus et sa-
le misto in statu
Matricem mundificat a super-
fluitatibus facto fomentato
ex aqua decoctionis eius
idem facit suppositorium ex pulvere
eius et oleo muscelino cura
ergo vero do decoctionem eius
et sclaree sive gallitrici quod
idem est adbibendum in exitu ex-
tasismatis vel in fine fomen-
tationis
Ad duritiem et fomentationem
frigiditate matricis et renum — Matrix / renes / vesica
vesice et aliis confert interius
et exterius administratum quia
mollificat in statu
Ypiton est multa nomina — Ca 136
vocatur scopa regia
herba sancti Johannis
fuga demonum et est duo
ero similes a quod una habet
folia perforata et illa proprie
vocatur ypiton perforata eo
quod folia eius plena sunt
punctis foraminibus sicut ac si
esset pertotum perforata quod patet
adspicientibus quod aliquis vult
lumine per folia inspiciat et
est arbusta quia ad modum
arboris crescit, sed non ad
longitudinem cubiti et habet
folia aliter dicitur alba ergo

dico vidi et flores croceos
et semen eius est in vagi-
na oblonga et usus foliorum
eius est cum flore et corti-
ce suo sed ego Gal simplicia quod
est subtilis. Et virtus prima
est calida et sicca in 3o gradu/ et
virtus est que subtiliat/ et
tertia virtus que provocat urinam
et aquam et quibus volumus uti
eo in potu vinum factum cum flo-
re et cortice sed in Serapion
ego utor foliis cum flore
et fructu solo stipite abiecto

vina
aven

Tum provocat si cum eo i(d est) cum fru-
ctu fiat nasale in Serapione
ego dico quod potus eius et
enbatisima decoctionis tota i(d est) ex fo-
liis floribus et fructu sine
semine fiat hoc
Et martanam curat si ex se-
mine eius bibatur cum vino in
Serapione ego do per x dies
continuos et eodem modo si bibatur
per xl dies curat sciaticam in

sciatica

Serapion plurimum sic curavi istam
Et combustionem ignis curat
si ex foliis fiat emplastrum
in Serap si ponitur sic super
ulceram putridam curat eam vel
Dissenteriam curat quibusque
si pedes cum decoctione pla-
te totius fomententur et la-
ventur experientia

Ca 131

Iris sive yreos vulgariter
est de genere lilii sed
silvestris et yris
dicitur qui habet florem purpureum
yreos autem qui habet flores
album unde usus yris pur-
purei yreos flores gerit
albos Dyascorides dicit ut
habetur in Serap quod habet flores
diversos quidam albus citrinus
purpureus et celestis et propter
diversitatem colorum istorum vo-
catur yreos vel yris i(d est) arcus
qui in aere apparet
Avicenna non facit mentionem
nisi de uno dicens yreos
inquid grece est radix lilie
que dicitur lylialis eius due
sunt species est enim que flores
habet purpureos habentes quedam
diversitatis in purpureitate
sicut arcus celestis et est
yris et est alius cuius flos
est albus et est yreos elec-
to huius florem album debilior
est in omni re et ex eis me-
lior cuius radix est alba par-
ticipans rubedine firma ali-
quid et grossa et dura et
spissa in qua est acuitas
in sapore et aromaticitas
in odore ut violarum et sa-
por eius est mordicativus
propter armoniacum ignis et ha-
bet nodos collectos et me-
lior pars plante est radix
et post radicem flores et
tempus collectionis radicis
est in principio veris et a de
in fine veris/ et quod radix
yreos praedicte ignis poni
pt et cribatur/ et in esse dicitur
quod eius aspectus est magis
in me et propter ad pulmonem

pro pulmone
pectus

et pectus maturans et sub-
tilians et educens ab-

eis cum facilitate materias
grossas et viscosas adhe-
rentes eis quibus confert
Et dicit quod posse eius est
educere flegma grossum et
coleram permixtam et aquam
citrinam et hec solucio ventris
et alvus ut dicit. Eius effec-
tus est adaperire ad membra
vicina ei et ad splenem
removentes opilacionem eorum
et ciendus morbos opila-
cionis in ipsis et convenit
materie ydropisis abscisse et re-
solvit duriciem eorum et a-
perit et dolorem eorum et est
medicina lenitiva et resolu-
tiva omnis duricie et pro-
vocat menstrua et urinam
et expellit duriciam et stro-
pulatum et propter coctio cum
aqua sicle aut tantum ca-
tu vino et permixtum cum
melle et oleo camomille et
confert dolori capitis anti-
quo et propter empulum factum
ex eo et caput purgando
factum ex sucis eius et co-
monet sternutacionem et con-
cit provocans materias super-
fluas cerebri, provocat fluere
ad pectus sive ad partes
inferiores. Et complexio et
proprietas eius est calida in 3o
gradu et sicca in 2o et hec
spuriens / Sed albus calidus est
et siccus in 2o et est resolu-
tivus et abstersivus cum
equalitate et est subtilioris
substancie propter quod acumen eius est

subtilius et maioris pe-
netracionis et est lenitivus
maturativus capitis opi-
lacionum sedativus colere
mundificativus et solutivus
non nocet stomacho propter quod
exprimatur cum aqua mellis
et parvo mastice et adiutor
pulmonis et pectoris cum
rob in decoctione et confectione
sustinet maduram et dosis
eius a ʒ i usque ad ii confirma-
per ii annos secundum Mesue

Dolori capitis sine febre
confert si ponatur cum aceto et oleo
rosarum mixtus emplastrentur in
sincipite

Cerebrum mundificat a superflui-
tatibus et decoctio eius fiat
caput frigidum et conficit ma-
terias patentes fluere ad partes
inferiores in Mesue

Febre et emigrane et coriza
confert si 3 diebus fiat fomentacio
cum succo foliorum eius in sincip

Ungulam oculi aufert col-
lirium factum ex cortice radi-
cis eius siccatis in sincip

Pulvis eius et aqua rosarum
fiat collirium ad panum oculo-
rum

Dolorem dencium sedat accep-
tum decoctionis eius si cum eo
fiat collucio oris et dencium in

Dolori aurium confert oleum
eius si instillatur Mesue et
id oleum fieri eius confortat
urinas et menstruas et dolori
pectoris et pulmonis ut est
pleuresi et peripleumonie et
spasmo humido et clistizatum

Sonus caput catarr epar

remanet in naso et intin-
cto eius in temporibus fac
dormire et confert dolori
capitis et maturat catarr
et confert dolori epatis
et splenis et renum et dolo-
ri matris et incitudini et
podagre et fit oleum eius ex
partibus florum eius et par
radicis eius et dico quod opera-
tio eius est sicut quod dixit de
oleo rosato id est eodem modo fit sed
ego intelligo de oleo rosato com-
pleto quod fit de maturis oli-
vis et rosis maturis quod id

olm eig

est resolutivum et confortativum
sedativum et lenitivum sim-
iliter
Tussi antique confert quando
administratur cum rob cum
materia est grossa viscosa
et difficultati anhelitus
mesue
Sciaticam mundificat et ab-
sorbet linimento ex succo eius
et farina fabarum et cibo
mesue
Intestina et matrices ag..
et vesicas humiditatibus
Vulnera antiqua et putrida
mundificat carne laudabili
ymo ossa nescat carne //
mesue
Emplastratio et clisterisatio
139 Ca 139 ex eo confert sciatice mesue
Effectum eorum expellit quod sit ex eo
et melle nasale in stupido
et voluit aliqui ut urina

vrina men

provocat ut ac ... et cum
In fistulis et ulceribus p-

similis facit cum cruci carnem
et fistulas replet quod te-
rit et ponitur in eis in serap
Apanta dicta et scrophulas
mollit quando coquitur in aqua
et fit emplastrum cum eo in serap
Carne superflua pulvis
eius leniter corrodit cum a...
138 Irundo multi com-
burentes yrundines

sqnaris

comedunt cum melle misce-
et linimentum squinantia et cum
guttis apanta et ...
et si salitur pulvis inde
fiat et accipiatur ex eo ʒ i
cum aqua confert eisdem
infirmitatibus et similiter facit
cinis pullorum eius in serap
Epilentie confert quia multi
sunt curati propterea si duo lapi-
des qui in ventre pulli //
yrundinum inveniuntur antequam
terram tangant in corio vitel-
li vel cervi includantur seu stri-
gantur et suspendantur in brachio
vel collo epilentici et dicitur
pullis superius de nido et
hoc in augusto lune in serap
Ad morsum canis rabidi cinis yru-
dinis cum melle mixtum et
fit cohol confert in serap
Sequitur de alia lactuca

elcho

Lactuca duplex est do-
mestica et silvestris
domestica est cibo
et medicine magis conveniens
et melior est ortulana sine
origini propinqua lata alba
et tacta et tenera et est frigida
et humida in secundo gradu et
non lota quia eius lapsa

f ii

lota in die sicca et humida
teste auicenna causat ma-
nifeste inflationem propter
suam superfluitatem et humidi- vrina
tatem vel quia vrinam pro- sto
uocat morsuram stomachi de- tuss
calidi mitigat tussim calidam cor
placat sanguinis ebulitionem
refrenat / lac et spermata au- lat
gmentat comesta ycteritiam ictericia
tollit ebrietatem ex vino in ebrietas
meo prandio comesta cum plibus
et emendat apostematibus ca- hernia
confert et herisipile linita
emplastrata et comesta
si non sint vehementia ma- long
gna sompnium prouocat co-
mesta cruda et cocta cum
aceto comesta excitat ap- appetitus
petitum alleuiationi vel do-
lori ex ardore solis in ca- cap
pite confert et est medicina
opilationi narium et est fa- nares
cilis digestionis et prestat
cibus laudabiles in genere et
bonum sanguinem / cum vero an-
tiquatur i in fine sui temporis
cum lac in ea multiplicatur
in predictis non est vtilis /
sed ad prouocandum sompnum
et in fine sui temporis quando
mundatur vsus eius causat ocu
tenebrositatem oculorum ma-
spermatis minuit mortifi-
cat spermam et virgibilem minuit
spermam et caloremm suffocat
naturalem contra quem ponatur
cum eo apium et eruconem
indicatur Gal prima virtus
domestice est quod infundat

et humectat sicut aqua vitis
stagnosa et sicca virtus est que
mundat et est virtus que
confert apostematibus ca et he-
risipile quorum ambo sunt
gelida et secundum viam tibi ab-
scindit sitim et qui bibit sitim
semen eius abscindit distil-
lationem humiditatis spermatice
et confert pulmoni que fit
in sompnis ex qua rebus que
sunt spermati est semen eius
qui bibit in aqua et dicit
idem Gal postquam semini co-
medit lactucas eligimus ideo
quia non reperio aliquam
herbam cum qua possimus
tenere vigilias sicut cum
ipsa humidior vero generatur ex
ipsa est frigida et humida
et non cocta accidit nocu-
mentum hec in frapione
Ad prouocandum sompnum semen
eius confertur cum lacte mulieris
et albumine oui et fit empla-
strum circa tempora et puluis
eius cum lacte datus idem
facit certa o
Effebricitantibus datus pul-
uis seminis eius cum aqua
confert ad sompnum prouocandum
Pollutiones que sunt in
sompnis et libidinem ab-
scindit semen lactuce do-
mestice et siluestris si bibatur
in frapione
Apostematibus ca semen eius
cum oleo rosis confertur certa
o xij
Contra fluxum ventris sem

eius bibitu in fap' hot/
duo si est cotolicu pungē-
te fluxus et sic vz hba co:
mesta contingit frictionem
tale li ego

Ca j. lo

Laddanum est ros desce-
dens sup herbas in
quadā pte & grecie
et i misceat' et ingrossatur
supercus et herinces cū cor-
dib' tgunt et colligunt. et
mām viscosā adherentem
et lapdanum melius est
qd est fortius odoris et in
colore virens ad viridem et
molle tantu quod malaxat
adhereat manibus et nō est
pulvisabile et est nigri co:
loris qd vo sophisticatur cu
fecibus cuprinum nō est o-
doriferum et quod admiscet'
pix vel resina vel pulvis
lapidis est frangibile vel //
pulverizabile et est sophi
sticatum

Galienus virtus eius est
multum subtilis et in sapore
eius est stipticitas pauca
et virtus eius prima est ca-
in fine p' g° gd' zm et virtus
eius secunda est que mol-
lificat et resolvit vtrius te-
pata et maturat et aggregat
et fortificat Et virtus co-
traria est que confert egri-
tudinibus matris et forti
ficat et facit oriri capillos
qui cadunt ppter cos qd de
scendit illud in corpus radi-
cibus confirmatibus malis

matrix
capilli

et aggregat et stringit fina
stipticitate poros pernos
confirmant' capilli et ipsum
vlcera ladanum intrat vlcera
difficilis consolidationis
et desiccat dicens qd est ap-
tissima curatione venaru
virtus sua li in fap' cum pro
si in eo sapino fiat na-
sale vel subfumigato

Capillos fluentes retinet
si cū mirra vino et oleo
mirtino misceat' in fap

Catarro confert si ex eo fiat
sinellum et naribus immittat'
ad idem valet si laddanum ro-
se in aqua pluviali dimi
bulliat vase obturato et
pigosum tepidum ē fumus p
os et nares recipiat' ita
o et si tali decoctione pe-
pedes des lavent' immi multum co
fortantur idem

Contra relaxationem dentium
laddanum cum mastice co
ficiat' et circa dentes et
gingivas intus et extra
ponat' ita o

Dolorem aurium mitigat di-
tuat qm misceat' cum ydro-
melle et auri immittit'
in sapone

Contra dolorem stomachi
epitima ex ea fiat emplum ex
eo et cera et pulvere costi
cinta o

Contra suffocationem vel
infrigidationem matris co
fert si pinsida fiat ex eo
subfumigatio vel suppositorium

decoctio immittatur. Item in sa-
pone hectis quod sit depel-
lit secundinam

Ventris stringit et provocat
urinam si cum vino bibi-
tum bibitur in sap

Vitalitem melioat si co-
liniat in sap

Laurus Galienus
administratur decoctio
fructus et cortex
radicis et virtus eius pa-
que calefacit et desiccat
forti calefactione et desic-
catione et quod est fortius
quam sint folia ut in sap
Item o dixit quod sit calida
et sicca et quod fructus et fo-
lia competunt usui me-
dicine folia cum viriditate
maiorem habent virtutem dissol-
vendi et consumendi folia de-
siccata in umbroso loco
et non fumoso pannum fiunt
in multa efficacia fructus
per ii annos ut ille

Ad renum desiccandum de-
coctionis eius fiat pulvis
in scatello ponatur et cale-
fiat in testa et postea caput
inde satellet item o et re-
duat vale si folia eius
et rose in olla decoquatur
ore obturato et postea tepi-
de fumus recipiatur et cum
aqua lavetur frons et tim-
pora ut ille co vo inbe ca-
put et facies licto coop-
eri et subtus fumum reci-
pe pos nares et aures et

aures post afrigore

Tinnitui sibilo seu tinnitui
confert si lignum eius in vino
coquitur antiquo et oleo rosi
si in aurem distillet in sap
Ego utor oleo laurino
postea subfumigium de folijs
eius coctis in aceto sed quia Ca 181
olim est spissum addo ace-
tum decoctionis foliorum eius
et tepide instillo in aurem

Dolori stomachi de frigiditate
et vomitui de causa frigida con-
fert vinum decoctionis fo-
liorum eius bibitum item o si
valet decoctionis eius et res
olim eius de bonis inventio
confert experientia

Stomachum subvertunt et pro-
vocant vomitum folia eius vomi
recentia in potu sumpta
in sapione

Asmati et tussi et diffi-
cultati anhelitus que co-
git hominem stare et cor-
sui humiditatem ad pectus pectus
confecerunt grana eius si cum
melle fiat looch in sap

Doloribus pulmonis confert
looch de granis eius et melle
in sap

Calide confert fomentum de vi-
no decoctionis foliorum eius
et oplim de tenuitatibus eius
in vino et super pectinem
et renum positum item o
matricem confortat et umi-
dificat et conceptum effi-
gidite impeditum adiuvat conceptio
fomentum de aqua decoctionis

foliorum eius et emplastrum de
teneritatibus eius in vino et
suppositione et ventri ponitur
cura ○
Contra pannum et pustu-
las in facie Cesane pul-
vis battutus eius cortice
amoto subtilissime cum
melle misceat et in bal-
neo faciei inde linatur
removet pannum pustulis
tal' cura ○
Catetias doloribus const'
alem laud' cura ○
Puncture ambarum apum
et vesparum confert emplastrum
factum de foliis eius viren-
tibus in ffap
Apostemati calidorum pulsa-
tium sedat idem emplastrum
de foliis addito pane et
sanich in ffap
Puncture scorpionis co-
fermit eius grana eius
bibita cum vino et aufert
morpheam in ffap

Ca 182 Cerus dixit pomum
diversimode desiccatione
sua et hic parto e
appet hic quia antiqua et
silvestris est calidior et
magis declinat ad caliditatem
quam domestica vel recens
et vidimus omnes in hoc conve-
niunt quod sit sicca Bal
ponit eam temperatam in
caliditate et frigiditate et
siccam in 2° cum hoc con-
cordat dictum ypo in 6°
epidemiorum levis autem et

temperata in calidite et frigidite
aut declinat ad calorem parum
et est composita ex herba que
stringit ventrem et ex herba
que laxat ventrem et herba
stringens est frigida et
herba laxans est huius ali-
quid caliditas sine dubio et
cum hoc est stiptica hec
in ffap melior est ffm tre-
monense que cito ma-
turatur alba grossa lata
que cito decoquitur apud
nos alba non habemus ffm
dyasc' vero melior est que
cito maturatur et quod
infunditur in aqua ad
mollificandum non nigrescit
hec in ffap vel habetur quod sa-
por eius est / prius stipticus
et quod coquitur bis et proicitur
vent aqua prima levis stringit
ventrem et aqua in qua
lectis coquitur laxat, sed dicit
dicit dyasc' ut ibidem habetur
quod comeditur ad cortice
suo est durum digestionis
nota et mala stomacho et
assiduus eius usus ob-
scurat visum et quod contraria
Vent et coquitur bis proiecta prima
stringit ventrem sed aqua eius
prima laxat ventrem et
accidit ex eius usu vel su
somni sompnium malum et est ma-
la renibus et pulmoni et
oportet quod volumus strin-
gere ventrem cum eis ut
fortius coquitur in aceto
et si non coquitur sit non

laxant et quando ex caliditate
sceis zo cura et buglenciit
(marg.: sto) conferunt relaxacionem sto-
machi et stringunt li in sap
tertium tremonesez stomacho (marg.: nota)
et intestina replent vento-
sitate et inflant et con-
stipant et assate sunt in-
flatiue sed maioris desic-
cationis pectoris comuis vero
et stomacho pulmoni
dyafragmati pelliculis
cibu et tectis hinis et pa-
pue pelliculis oculorum
nentre stringit morat
sperma et cum siccis com-
plexionibus nocet quia
creat morpheaz serpigiez
lepra tamen et similia
et melancoliaz passione
et ideo omnibus hiis et qui
tenaryis nocet sperma vis-
ibilem minuit uel obscurat
et cum melle sumptum ma-
ximas facit et ex opi-
lationes sanguinez generat
melancolicum inquinesi
cum suo cortice comedat
Contra hoc amanent (marg.: corrig)
cortex et prima aqua
proiecta in sua addant h-
be uel species que siccitate
suaz auferunt et vento-
sitatez et condiuntur cum
origano piper et singi
et cum aceto coquntur uel
cum carnibus recentibus hoc
ille est / hic quid est de Lilio
Effacies immundificat qui
facies cum eo abluuntur

et aufert rugas cutis sap
mas vitandi non dicit eo
de corrosione cutis et fabrum
reperto
Hec linee pertinet ad folium
sequens
Ad faciem colorandam accipe
tumbositates radicis lily
agrestis et desicca et pul-
uerem in defectum distempera
cum aqua rosis et desiccetur
et uterum flat ter uel quater
et dum superfacie eta o vi-
de plus qualia parte
Ad uel f ad ~~[...]~~ facie
dealbandam uel colorandam
adeumbodem in naturalez remo-
ueatur accipe tumbositates pre-
dictas vidos si potes et
admisce cum puluere cathi-
mie et camphore sambu-
cino adulterum argentum vi-
uum extinctum et vngento
facto facie inde vnge
eta o
Oculorum apparenti ea et
apparenti stomachi confert
quando miscetur cum mellilote
aut cum citoniis aut cum
oleo rosis ymo curat in sap
Herpetem formica et
herisipila et vlcera cancro-
sa et fistulas que fiunt a
frigore et apparenta mamilla-
rum curat in sap
Podagre confert si cum
eo et sanith flat emplastrum
in sapione
Cum miscetur cum melle re-
plet vlcera putrida et aufert
frandulenciam corporis in

De Lilio

vlcera

et mundificat sordes eius
in sap tremon dicit vl-
cera profunda replet et sor-
des mundat / et si sordes e
plurima ex adde tertie
mali granati rose sicce fa-
te et humus hec ille
Strophulas et dura a-
panta in principio resoluit
si cum aceto coquatur et
melle et sic apponatur
in sap
Expon tremonesem vala-
cis que sunt humide /
ne sine humide complexionis
constringunt acuitatem sangui-
nis et virtute retentiva
stomachi adiuvat et que
excoriatur xxx gna et
glutinatur hec ille

Ca lx3

Lenticula ex crescit in
aquis stantibus et
paludibus natans
super superficiem aque Gal
complexio eius est frigida
et humida in secundo dyascor
dicit quod ipsa cocta et sa-
nich fit emplastrum herisipi-
le et apantibus ca et
podagre et confert contra passione
intestinali infantium se-
marina et in sapione

herisipil podagre

Ca lxl

Licium Gal licium
est medicina liqui-
da ex arbore spino-
sa et substantia est eius est composita
complexione subtili calida et ex-
sicca sicca et in sapore eius
est stipticitas et parum

vlcera
valde / et virtus eius prima
est que desiccat ipso com
si in caliditate et frigiditate
et complexione est medie
vel equalis / et virtus se-
cunda est quo resoluit
et abstergit abstersione et
resolutione materia et
congregat et restringit / et virtus
eius tertia est que remouet
quod est in pupilla oculi quod
nocumenta
obfuscat visum et confert
fluxui ventris et fluxibus
ventris intestina
plagarum et in intestinis et
ulceribus cutis profundis
ca et ponitur in medicinis
primi quod sit in facie et
medicinis apatum et ulce-
rum que sunt in ore et in
ano et confert formice et
confert ulceribus fraudulentis
et putredinibus ulcerum et
putredini ani et tena-
tenasmon
smoni et panaritio
Sol hec dyascorides dicit quod con-
fert ad scabiem et pruritum
oculorum et abscindit eorum
humiditatem ad oculum ve-
nientem cum antiquo hu-
apatis
miditate malas et que
ad colluitur palatum con-
gutturis
fert apanti gutturis et
gingiue
limitum confert gingivis
et ulceribus putridis et raga-
tenasmoi
dibus ani et tenasmoni et
quod bibitur et sit cum eo di-
ventris intestina
sce sanat fluxum ventris
antiquum et ulcera intestinorum
et bibitur de ipso cum aqua

vide de Lilio in precedenti folia

ad sanguinis fluxum cum
tussi et dat in potu mor-
sui canis rabiosi et quis-
dam dicunt [illegible] in serap

Lilium domesticum est
competens usui me-
dicine folia sunt
flores et radices Gal
flos eius est compositus
ex substantia terrea subtili que
adquisivit malum saporem
et ex substantia aquosa temperata et
virtus eius prima est que
desiccat temperate et virtus eius
secunda est que abstergit tempera-
te Et tercia virtus est que
confert combustioni ignis
cum assatur et teritur cum olo-
ro et ponitur super locum
combustionis et dimittitur
donec [illegible] et mollificat
duriciem matricis et provocat
[illegible] et est bonum ad maturan-
dum omnia ulcera Sed
oleum eius quod est aroma-
ticum vel aromatizatum virtus
eius prima est que resolvit
sine mordicatione et mo-
llificat [illegible] Et virtus
eius tercia est quod confert
duricie matricis Sed virtus
foliorum eius prima est
que desiccat temperate et
virtus secunda que matu-
rat et abstergit abstersione
debili id est debiliori quam
abstersione radicis Et
virtus eius tercia est quod cum
coquuntur et ponuntur super
combustione ignis et super
quodcumque ulcus faciunt
maturacionem ulcerum conve-
nit Sed radicis eius est virtus
prima que desiccat in tem-
peramento et 2a virtus que
abstergit et desiccat et tercia
virtus que confert combustio-
ni ignis et aque fervide
quando assatur et teritur et
ponitur super locum combusti-
onis donec consolidetur
et sanetur quoniam iste combu-
stiones egent medicina
que abstergit et desiccat in
temperamento et plus hec est me-
dicina laudabilis ad matu-
randum et consolidandum omnia
ulcera et mollit duriciem
matricis et provocat [illegible] et quia
abstersio eius parva sicut [illegible]
in primo gradu [illegible] admini-
strari medicina fortioris
abstersionis quando volumus
abstergere impetiginem et sca-
biem et [illegible] in
serapione

Ad [illegible] quidam infundunt folia eius
in aceto et apponunt serap

Vulneribus in capitibus [illegible]
[illegible] et magna [illegible]
confert si succus foliorum
eius cum melle et aceto
misceatur ita quod de succo sit
quinques plus quam de melle
et aceto et coquatur simul
et administretur et est medi-
cina bona ad omne quod

[A]postemata maturat lilium dome-
sticum cum axungia tantum
vel cum oleo rosarum coctum et
appositum calidum
Duriciei splenis confert
radix lilii cum multa bran-
ca ursina et radice altee
per xii dies in vino et oleo
positis et post coletur et co-
lature addatur cera et aliud
fiat unguentum si eo ungatur
calidum ego statim decoquo
et simul et cum cera facio un-
guentum
Duriciei matricis et humorum
confert oleum ex floribus
eius in stuphatione
Vulneribus et ulceribus con-
fert quando miscetur cum melle
in quantitate equali et appo-
nitur et sic maturat et mundificat
humores et corrosiones curat
Vulneribus antiquis confert
succus foliorum eius cum
aceto et melle coctus et
appositus
Apostematibus testiculorum
et matricis confert quando
radix eius teritur et cum
aceto miscetur et cum foliis
iusquiami et farina fru-
menti
[T]hessipile confert si semen
et folia multum terantur
et misceantur cum vino et
emplastrentur
Ca 140 [L]ignum aloes ame-
lior est nigrum

fumus eius ad oculos [illegible] plura
facit quam unguentum crederes [illegible]
[illegible] passionibus oculorum [illegible]
[illegible] ubi magnus [illegible]
[illegible] palpebrarum [illegible]
[illegible] a quodam doctore medicine [illegible]
[illegible] visum [illegible] optime conservat
[illegible] carbo sit [illegible]

[illegible] ad naturam colorem
quod est durum grossum et quan-
dum permanet super ignem
non cito comburitur et
ubi est recens habet aliquid
humiditatis adherens sibi et hoc
est ideo quia lignum aloes
incidit cum arbore sua et
sepelitur primum in terra et
ibi corroditur sine putrefactione
alia quamquam non est corrupta
nam et solida ligni aloes
et ipsum lignum remanet ita
quod terra non minuit ex ipso
aliquid et dicunt quidam
quod rami ex ligno aloes
finguntur in terris illis secundum
media et cadunt in flumi-
nibus et veniunt cum eis ad
regiones que dicuntur alge-
mia et licet plures dicunt
illud esse calidum et siccum cum
[illegible] dicit quod
est calidum et siccum in secundo gradu et
cerebro est bonum cerebro et fortifi-
visca cat viscera et expellit super-
fluitates humiditatum et
facit descendere flemma
a cerebro quando fit fumigium
cum eo et maxime illud flema
quod generatur a vaporibus
ascendentibus de stomacho
opilatio et expellit ventositates et
aperit opilationes et stringit
vent ventrem et prohibet fluxum
vrina urine qui fit ex frigore vel
frigiditate et debilitate vesi-
ce [C]ordialis dactylorum cibo

odorem cum amaritudine
et stipticitate et masticatur ut
bonum prestat odorem ori et
aut multum confert extrinse-
cus epatis et dissenterie et
sedat dolorem lateris. paul-
lus dicit dolorem membrorum
sedat. Ex dyasc. volunt quod
si decoctio bibatur ʒ i et si
expellit humiditatem cor-
ruptam a stomacho et for-
tificat stomachum et quod
bibitur cum aqua confert
dolori lateris et epatis et
ulceribus intestinorum et
corrosionibus ventris.
Administratur in denti fricijs
ad faciendum odorem oris
bonum. hec in serap.

Limatia. Gal. lima-
cium ante snaiske et
oculares et plure-
sibus hic agitur de aquaticis
vel marinis et sunt quedam
cum cortice duro et hee
dicuntur testitudines quia
in cortice quasi lapideo ve-
lud sub testitudine clau-
duntur alie sunt sine cor-
tice / sed sive cortice in cor-
pore et cornibus et modo
incedendi sunt paribus [illegible]
In serap. quando coquitur cum cor-
tice suo [illegible] [illegible]
[illegible] quod est fortiter desiccative
et administratur hic in curan-
da apanta difficilis resolu-
tionis qui sunt in auribus
et quod humiditas limaciarum

accipitur sola cum carnibus
et miscetur cum olibano et mi-
rra et aloe vel aliquo istorum
et cum omnibus donec incor-
porentur et fiat sicut mel et
medicina glutinosa que
exsiccat apanta unsila-
ginosa que sunt [illegible]
exsiccatione forti.
Similiter eadem medicina
quando apponitur temporibus ex-
siccat et corrigit humores
qui fluunt ad oculum. modus
autem accipiendi humiditatem
sine aqua limaciarum et
frangere cornue earum cum
stillo ferreo et maneat in
uno vasculo ubi humiditas
fluit et colligitur et eadem
humiditas conglutinat pi-
los palpebrarum qui recte
non oriuntur. Secundo retorquentur
intus et oculum ledunt si
cum illa humiditate pili lini-
antur et dirigantur ad rectum
egressum. Idem facit viscosi-
tas que est super unam lim-
aciam si ea colligitur
et predicto modo pilis appo-
natur. hec in serapione.
Testa vero cortice earum ab-
stergit et ulcera oculi qui
dicuntur locoma creat. si
limacie cum suis corti-
cibus comburantur et terantur
et fit inde cool i. pulvis
subtilis imponatur. in serap.
Dentes abstergunt teste
earum combuste et pulveri-
zate et scabiem ulcerate

epar / dissinteria / lateris

sto

lateris / epar / intestina

ocli

Ca[illegible]

palpebra

nog

Cool i. pulvis sub-tilis

dentes

scabies

Ca 188

et morpheam Serap
Hydropicis confert si limacie
cum corticibus suis terant
et super ventre ydropicorum po-
nantur et super apostemata inci-
tiva dolorum / quia exsic-
cat fortiter et confert apa-
tibus subtanea et conqua-
ssatione vel ictu Serap dicit
quod non separantur de loco donec
Diminuant tumorem et vetus
ydropici et sedat dolorem,
podagra et artetica

Iritus

Coctibus intestinorum que
non diu sunt putrida confert
maximo iuvamento pul-
vis limaciarum cum corticibus
combustarum pro ipsis quia ac-
et de gallis vidi post n //
piperis si fiat pulvis ex
hiis subtilissimus et super-
tibias patientis ponatur vel
in potu cocti cum vino et
aqua hoc in Serap
Vulneribus magne apte co-
fert empulm factum cum car-
ne limaciarum sine cortici-
bus cum farina volatili
molendini vel cum mira l.
cum olibano ana equalis
quia consolidat sicut glu-
te et sic valet contra inop
et non sunt apta sed in ner-
vis maxime in corporibus
duris et densis hoc in Serap
Cum terit cum corticibus suis
et empulm apponatur expellit
affixa corpori et fragmenta
ossium si expellit fiat nasta.

Affixa corpori

Cau

le retinet ad hoc in Serap
Ad morsum canis rabidi
confert caro et testa eius si
apponatur Serap
Liquiritia radix est
arbuste frigida eodem
nomine dicta hoc ar-
busta habet ramos cum nodibus
brachiis longos et folia
similia foliis arboris ma-
stici et est super folia humi-
ditas que manum adhere-
re tangentis et flos eius est
componens et semen eius in
tetris et habet radices longas
similes radicis genciane
et in eo est stipticitas cum
dulcedine et exprimitur succus
eius sicut exprimitur licium hoc
Serapio
Recta o dicit cum viridis est
rumpitur et in aqua co-
quitur usque ad aque consum-
ptionem et exprimitur et sole ex-
ponitur ad desiccandum
Ego intelligo quod rami cum
foliis sic tundi debent et coqui
exprimendo et desiccando ut
dictum est sed melius puto
fiat si ex foliis quibus ad-
heret humiditas viscosa et
ex radice viridi stipticibus
sine ramis omnibus succus
extrahatur et sic intelligo verum
Bal quod recitat Serap ubi
dicit maius iuvamentum quod
est in liquiricia est succus
eius radicis
Melior est i. radix i. radix

liquiricie que genus et me-
diocris inter grossa et tenue
vel gracilem que non est pul-
verisabilis cum frangitur sed
flexibilis et crocei coloris
et delectabilis saporis dul-
cis et quasi sophisticatur sicut
ad decoquunt pulverem liquiricie
cum aqua et melle non est
adeo nigra sed crocei coloris
et non boni saporis ut ve-
rus succus liquiricie habet
ego et certa con multis cum-
que concordat
Gal. substancia succus liquiricie
est propinqua substancia nostri cor-
poris et valde similis et
sapor eius est dulcis sicut
sapor radicis eius cum
stipticitate parva et virtus
eius prima est frigidior com-
plexione corporis hominis
et si sit tepide caliditatis
et ideo est prope complexionem
equale et est humida par-
te et virtus eius secunda est
virtus que lenit et virtus
tercia que lenit asperitatem
in dic pectoris et pulmo-
nis et lenit vesicam et ab-
scindit fluxus Serap
Dyaps confert dolori pe-
ctoris et instinctori an-
helitus et epi scabiei et
vesice et dolori renum et
decoctio radicis liquiricie
recens que convenit acida ad
que succus eius convenit
in Serap radix et succus

pectoris
pulmonis
vesica

liquiricie usui competunt
medicine et quasi succus li-
quiricie poni debet radix et
si succus debet poni debet
succus liquiricie
Contra ungula oculi
misceatur pulvis liquiricie
Asperitati pulmonis confert
succus liquiricie sublingua
positus si tiusglutitur liquefa-
ctus in Serap
Asperitati stomachi confert
si radix liquiricie masticatur
et succus eius tiusgluciatur
sufficit sine lingwositate
abiectus in Serapione
Inflamacioni stomachi
confert quasi bibitur cum rob suc-
cus eius vel decoctio radicis
eius in Serap
Sitim aufert quando sugitur
aqua eius in Serap et ma-
sticatio radicis eius et ipsa
et succus eius sublingua
positus facit experiencia
Vulneribus confert si liniatur
cum succo eius aqua mixta
vel aqua decoctionis liquiricie
spissa pernaricato confert
pulvis liquiricie si cum em-
plastretur in Serap

Litargirum est litargi-
rum spuma sine
impuritate que invenitur
in decoctione plumbi stanni
argenti vel auri ab ipso
metallo separata et melius
est illud quod ex auro est et

Ca 1.9

post hoc qd de stagno est
ultimo quod de pluinib
et licet dicat frigida et sicca
temperate tamen illud quod de
auro est aliquid habet minus
frigiditatis ut habetur in simp
Gal ponit quod in eo est
stipticitas / et virtus eius
prima est equalis desicca
tiva sicut desiccant mene
minerales Secunda virtus est
que restringit et abstergit /
minus quam temperata me
dicina Et tercia virtus est
que confert incarnationi /
que accidit in corporibus et aliis
partibus propter constrictionem et
est sicut medicina cum medi
cinarum consolidatiuarum sicut
tamen est cum emplastrorum
calidorum et siccorum et in simp
habetur quod dyascorides dicit quod virtus
eius est stiptica mollitiva
et siccativa sedativa et con
glutinativa et replet car
ne ulcera profunda et aufert
carne superfluam que fit
in eis et consolidat ea et
ignotus dicit quod in ulcerib
carne mortua corrodit
et ea corrosa ultimus non
corrodit sed bona regenerat
et lentiginum ablutio et de
albatio est conveniens in
collirijs et emendat cicatrices
turpes et extendit cutem
nigram et abstergit sordes
eius et lentigine et impe
tigine et similia et ibidem
fit ablutio aufert vestigia
variolarum melius quam non
dealbatio
De ablutione eius et de alba
tione vide in simp ibidem
Si bibitur stringit ventrem
et urinam provocat
Sed quia secundum auicennam se
cundum canones interficit venena
et in efficacia minuatur
periculosum ne bibatur
Oculis confert pulvis e
ius aqua rosarum uel in vi
tibus ablutus certa est cum
medicina alia humiditatem
oculorum et hec distempe
rie comprimit pono illud
pulverem per se et non pono
cum alijs
Contra apostemata calidorum
siccorum pulvis eius et te
rsus cum aqua rosarum uel
in vitibus ablutus confert
certa est et sic cetera dicit /
oculis confert etc
Ad faciem depurandum
et pannum superfluum remo
vendum que habent mulieres post
partum confert si de pulvere
eius et axungia galli
nacea uel anserina fiat
unguentum et inde locus in
ungatur certa est
Vulneribus pulvis eius
impositus sanies consumit
et vulnera consolidat certa
est vulnera profunda et

vtus

incarnat

stringit

3

vlcā

lentigo
impetigo

nota

et lata in grossis corporibus
sit sanat ea equatur compe-
tentia etc.
¶ Contra scabiem ex fleumate
salso et colera confert
pulvis eius in aceto coctus
fricatur et postea cum oleo
inunctum in decoctione misceatur
et fiat unguentum contra o
¶ Contra serpentia malig-
na rupta vel emplastrum medi-
cinam ingreditur de pulvere eius et
oleo rosarum et aceto in modo
antidotario habetur
¶ Pruritum corporis in balneo
cum herba dicta calamento
decocta corpus fricetur
cum decoctione eius fomen-
tetur pruritum tollit competentia
si bibitur stringit ventrem et
provocat urinam sed tamen quia
accidit in stupione
¶ In quarto antidotario ubi
agitur de venenis ibi acci-
dentia mala que veniunt que
accidunt ex potu ipsius et
cibi cura eius

Lapacium est calidum et 170
siccum in tertio gradu et licet
dicatur esse triplex lapa-
cium scilicet rotundum latum et acu-
tum hic notatur de acuto quod est
insipidum de acetoso habetur
in acetosa la a
¶ Bulbus libro primo de ca aute-
tice gemma sua dicit quod la-
pacium fumus tale herba ma-
gis venas mundificat
¶ Caput purgatur a flemmate
si de succo eius cum modico
succo vite naribus instilletur
in tempore ca vel in balneo
contra o
¶ Asmati confert quod de fructu
est si comedant cum pelle
fictile de lapacio acuto contra
o etc.
¶ Splenis et epatis opilationem
aperit aqua vel vinum decoc-
tionis eius bibita contra o
¶ Ad scabiem grossam humidam
confert si de corticibus lapa-
cii acuti ... 1 et ... 1
axungie porcine de ma-
sculo ... argenti vivi
argenti vivi ʒ 1 celidonie
... 1 fiat unguentum competens

Levisticum calidum et siccum Ca 171
est in secundo gradu cuius
semen scilicet poma in re-
ceptis et durat eius virtute
... annos et habet virtutem
diureticam et aperitivam et
extenuativam uno primo de-
coctione eius confert opila-
tionem splenis et epatis in
aqua decoquitur et bibitur
eius decoctio confert dolori
stomachi et intestinorum ex vento-
sitate
Item ad predicta valet pul-
vis eius in vino vel aqua
calidus contra o
¶ Calculos ylicos coliacos et
in passionibus matricis compe-
tenter valet ipsa herba cum aliis
convenientibus in balneo a-
quatico vel cataplasmate
seu subfumigatione vel fo-
mentatione competentia
¶ Nota putant aliqui quod

splen
ep
sto
...

sit desspecbus apii ideo de
eo vide ubi de apio dr'

Ca 172

Lollium ca. est in p°
gdu s3 cita ꝯ s3 ꝑ
Sap avicen̄ Gal
est ca et sic in 3° g quia
in nigella sic h(abe)tur vide
post in nigella et scias
quod lollium idest quod zizania
et nigella est idem et ꝑ
plurimas agit sic idem
Nota de secundo lapide
stellato super quo sunt puncta
aurea quasi stelle insinua-
mento re

Aq̄ de floribus zizanie distilla v Alebium ē no- bilium inconaz poloma qui Nobilis decoratiuu dicit nigella · ē Alid ...eius herbe: Itm farina Lolii v bxl cum saliva hord ... ni 7 q estno die no tenat, dissoluta si faciem illiniat delet lentigines expertum

Ca 173

Lapis lazuli vide-
licet marcasita,
et est albus et la-
pis lazuli que indica col
Avicenne dicit quod lapis stel-
latus est omnis albus ha-
bens maculas grand et
dr' marcasita alius est
indici coloris sicut e co-
lor celestis et habet puncta cor-
puscula aurea commixta
et dicitur lapis lazuli a-
zulo deminiau l3 ille, me-
lior ex lapide lazuli est
qui colori celestis plus
attingit et qui e gmus et
sine admixtione alterius
lapidis et qui non facile
frigitur/ et tunc sensta sunt
magna l3 in Sap
Gal in eo est stipticitas
cum acuitate pauca et virt(us)
eius prima est que desiccat
in 2° et virtus 2a et tria e

palpeb^e

que infudat palpebras
quod facit nasci pilos in
palpebris et facit hoc/
humiditatem subtile calida
ortu ptolom impediat
desiccado et inimitat simp-
plicitate ad complexionem
suam radicale cum q
sit generatio pilorum in pal-
pebris hoc ibi
Avicenne dicit quod eius com-
plexio et proprietas est ca in
2° et sicca in tertio humana
[illegible] in utroque est in 3°
et e in ipso acuitas cum
pauca stipticitate et ex
parte acuitatis eius est
adustivus vel ulcerativus
et putrefactivus abstersivus
et incisivus et in uno loco
est proprietas radendi pilos
Lotus vero prolongat et co-
servat eos et generat pilos
in palpebris
Valet stomacho gravium
subversione et facies plu-
tonem cum angustia reti-
ficat si pulverisetur et tri-
ginta viciby cum aqua
lauetur dulci et postea cum
aqua rosarum decem vicibus
et si cum aqua buglosse
post eius depuratiom la-
uetur dulci adquirit ei pro-
prietas mirabilis cohercere ad
estuantes melancholias
et cum eius conducit me-
lancholias et humores
adustos et clarificat
sanguinem et venas alteris

eltro

et non lotus conducit provomi
tui et prouentre humores g
ssos et melancolie et confert
ad egritudines cerebri et cordis
et non lotus conducit provo
mitum et prouentre humores
grossos et melancolie et
confert ad egritudines cerebri et
cordis sicut est epilencia
mania et melancolia quo
niam est humor melancoli
cus et confert maxime in ma
nia et egritudinibus timoris
et tremoris cordis et sin
copi et confortat cor et
aufert nocumenta eius et
dilatat animam pectus et
pulmonem et confert asmati
ci ex humoribus grossis et
splenem et provocat alleo et
suppositus conducit ani et tollit
sordes melancolicas et
confert usus eius ad emo
roidas

Dosis eius est a ʒ j usque
ad ij de cetura cone suffici
mutta huius mesue

In sap dosis eius est a
karat iiij usque ad ʒ j ergo
karat iiij ʒ j dico vel karatin
ning vel pondus grano
xvj iiij karat

Contra quotiens dicit lapis
lazuli subtiliter pulverisatus
cum aqua tu et post quie
tem eius aqua pori quo
usque aqua non intingat
vel modicum qui dicit cum
decoctione aqua mistri
quia descendet ad fundum

sed debet sumi dari cum sy
ropo in toclari vel cum
electuario et post sume
da est decoctio que conpet
in eo operi huius mesue

Magister vormadij dedit
in aqua buglosse in to
clatu et bibebat post
hec infirmus decoctionem

Contra cordiacam passio
dat in succo boraginis
et pulvis ossis de corde cer
vi ℞

Contra melancoliam pas
sione dat in decoctione
sene ita ℞

Contra quartanam datur
in decoctione purgante
melancolicam idem

Contra splenis vicium
et emoroydas in decoc
tione sene et seminis feni
culi ℞

Sterpheas mitigat si tritum
in aceto et liniat inde
locus in sapione

Scrimas aufert si cum
eo liniat locus et hec facit
quia habet virtutem adusti
nam et putrefactinam et
dixit lianeos in hoc la
pis qui suspenditur super
infantes remonet ab
eis timores in sap

Menstruum provocat si supponatur
vel fiat in nasale in sa
pione etc.

Lapis est congelatus
in minera auri et
est viridis fortis vini

obtu cor epi a
pectus pulmo asma
timor
Ca 178

dicatur splendet et est
sua et sit. et ille est me
lior qui est viridior / et [roborat oculos]
alius lapis est dechaira
similis smaragdo ins
pius est dyasfantis sit
smaragdus et ipse sma [demones]
ragdus in potu sumptus [venenum]
confert venenis morti
feris et morsibus vene
nosis et punctionibus ha
bentium aculeum unde sim
potu dat decem pondus / [stomachus]
cum grano orci illi qui
sumpsit venenum antequam
fecerit in eo impressionem li
berat eum a morte et non
cadent capilli eius neque [coitus]
excoriabitur et est sua cura
sio etc.

Et ille qui assidue aspi
cit in eum conservat visum [zaphirus]
eius [illegible] et conservat [visus]
eum incolumem et qui de
fert ipsum in anulo reser [epilencia]
vat ipsum ab epilencia si
in digitto sit antequam
superveniat epilencia

Nota quod omnes lapides
sequentes continentur sub isto
capitulo

Et dicit rasis in libro de
numeris quod viriditas sma
ragdi nascitur virtute in
[illegible] examinis et di
cit ignatus quod limatura
smaragdi in potu data
lepreso confert et ipse lapis
quando anguis aspiciat oculos
eius liquefacit 118

In lapidario dicitur quod collo
suspensus curat emittentem
et caducos morbos et vi
sum debilem confortat et o
culos conservat illesos et la
scivos motus compescit
et reddit memoriam et con
tra illusiones demonia
cas et in inimicos et tempesta
tem valet habetur ibi

Galienus expertus sum de
smaragdo quod confert ori sto
machi quando suspenditur ad col
lum et fieri a collo usque ad os
stomachi ~~quando suspenditur~~
pertendi torque in quo sunt
smaragdi positi Et in secretis
Z. d. non sustinet immundiciam
coitus patet quia si quis
super eum smaragdum coierit
frangitur smaragdus experi
encia et de saphiro hoc
semel accidit homini in noto

Et lapis saphirus id est lapis
ut dicitur in lapidario ho
mines eum portantes castum
reddit curat dolores frontis [frons lingua oculi]
lingwe et oculi et tollit
ab oculis sordes illinitus eo
et refrigerat sudores et interiores
ardores refrigerat placat deum
pace reconciliat et tacta
resolvit vincula et audacem
efficit et fraudes tollit cor
pus vegetat et conservat
integra membra et firmat in
bonis animum et mitem
facit et humilem habetur ibi

Et lapis topazion ut dicitur
in lapidario valet contra

fx

emorroydas et contra luna-
ticam passionem iram sedat
et tristiciam et contra noxios
morsus et frenesim et contra
mortem subitaneam et fluc-
tus undas compescit et bu-
lle perpit oculos et ydolum
in contrario receptum in ipso
repntat hec ibi

Tel lapis berillus inter virtutes
eius in lapidario positas
est quod ingenium bonum ad-
hibet et contra pestilenciam et
dolorem capitis et suspiria
valet oculos humidos de-
siccat et sic sanat hec ibi

Tel lapis adamas ut in lapi-
dario habetur valet contra ho-
stes et contra insaniam in-
domitos iurgia rixas et
contra venena et vana so-
mpnia secundum in lapidario dicit Sed
virtus eius est quod abstergit
sordes dentes et mundificat
et ad medicinis gingivarum
elongatarum potius innat

Tel lapis celidonius volunt
quidam quod ita vocatur quia
invenitur in ventre yrundinis
que avis alio nomine vocatur
chelidon et ab illa ave her-
ba celidonia vocata est eo
quod apparentibus yrundinibus
apparet herba illa et tempore quo
recedunt aves ille deficit
herba illa et eo quod cum pulli
cecantur et erant parentes et
ferunt herbam illam et dant pullis
in cibum et visum recipiunt
et dicunt quod in ventre pulli
yrundinis invenitur duplex
lapis niger et rufus et
debet pullus inde recipi et
de ventre lapis extrahi ita
quod terram non tangat et ymmo
resignari hic lapis ut habetur
in lapidario panno lineo
vel corio vituli involutus
et sub sinistra ascella ge-
status virtute sua dicunt contra
insaniam et contra antiquos
languores et lunaticam pa-
ssionem et gratum placentem et
facundum facit portantem
et hic est rufus

Niger vero valet contra nocivos
humores et contra febres et
vias et minas lotus aqua
sanat oculos et ad finem
perfectum perducit et si involutum
in folys celidonie impercepti-
bilem reddit hominem et visum
sibi obfuscat hec ibi

Item nota quod virtus gemarum
est ex influencia supercelestium
consulta et ideo inest omnibus pro-
prietas attributa que nulli
complexioni est attributa

Tel lapis cos ad quo acuitur
ferrum cum fricatur ferro superinfusa
aqua et illa aqua tepi-
da et spissa liniantur ma-
mille puellarum antequam
sint magne prohibet aug-
mentum earum et sic prohibet
augeri testiculos puerorum
quia virtus eius est quod in-
frigidat et sic confert aposte-
matibus predictorum membrorum
et cum sumitur in potu cum

ira
tristicia
frenes
mors
ingenium
hostes
insania
deter
insania
orti
mamille
testiculi

Epilencie
spleni

acto confert epilencie et
spleni et stato ʒ ʒ et vini
sup ipm oculis impalgat
confert rubori oculorum pba-
tum in stapione
De corallo hētur sup la
C Crisopassus ab nomine
pidate gallice viridis colo-
ris est ut succus porri in-
tenus cum guttis aureis
Cotus enim est visiu clari
sitate et auaricia repelle
et pseuerancia dat in libris
similibus in lapidario hētur
experiencia con spasmum
vale donec si lapis est

spasmus

virtuosus etc
Crisolitus est aurei colo-
ris scintillans valet aud
potus et gestatus contra
timores et demoniacus
passis et melancoliam re-
pellit et stultitiam et con-
fert sapiam in lapidario

timor

Cristallus hi' lapis tunc
cū melle datus lacte re-
plet vbera et valet cont
sitim et ardorem in lapi
dario etc
Experiencia dat pulnisa-
tus con fluxum ventris
colericum
Gagates est duplex vn'
est glaucus et inuenit
multum in diuo ducatu de
prussia et vocat in vulga-
ri teutonice brunstein
Alius est niger et inuenit
in anglia in lapidario

ydro
dens
agen
caduc
serpētes
vent'
dmoniāca
passio
p tuiēn

hētur q gagates calefactus
palatum adhē thit et tosect
ydropicus et sinat dentes et
eius subfumigium ad probat
et morbum caducum pdit et
fugat serpentes et confert
lapis iste con subuersione
ventris et cont fantasma-
ta et contra demoniacam
passione et aque eius bi-
bita si bibens est vgo non
vrinabit si non est vgo sta-
tim vrinabit et valet con
laborem parturient' hēt de
lapidario
Jaspis gema est multorum
colorum s rubei viridis et
indici et glauci non sponis
isti omnes colores in quolibz sit
sz aliqui istorum vel multi et
est lapis qui inuenit in
magna qntite ut manubrio
cultelli viuis etc pt et vng'
Cyphirus de iaspide fit me-
lior est qui est viridis colore
cū aliis maculis ponit in
argento locandus est de eo
in lapidario hētur q̄ ma ge-
status fugat febres et ydro
pisim et mulieris partum

feb'
ydro
p'g
luxuriā
cōcept9

accelerat pellit luxuriam
et fantasmata et vetat
conceptum et valet contra
fluxum et facit homines
tutos et reddit portantes
gratum hēt ibi Experiencia
fluxum sanguinis nalet stringit
et fluxum dissentiriam aliqui
Ethites lapides echites lapis
aquile est admodum

aren

castanee in forma sua sed
maioris est quantitatis et
est primi coloris sine
coloris anclane magis
ad albedinem tendens et con-
tinet in se aliud lapidem
ita quod cum movetur, lapis
interior auditur
Hic lapis fertur plurimorum
sanat, et experienciam si li-
gatum ad ... partum
facilitat et accelerat partum
et ideo vocatur lapis aquile,
quia cum aquila patitur
magna difficultate impo-
nendo ova sua masculus
defert istum lapidem et ponit
subtus et tunc facile ova
deponit et hic est quod inve-
nitur in nidis aquile et in-
venitur in littoribus occeani
Dicunt etiam aliqui quod si
suspendatur ad collum preservat
ab epilencia in lapidario
dicitur quod sobrietatem auget
et divicias et amorem et
facit victorem favorabilem
et incolumem et prohibet ca-
ducorum casum et aborsum
et laborem pregnantibus hic
Hic lapis magnetis coloris
est ferruginei et trahit ferrum
excipit una et repellit ex
altera hic reconciliat ma-
ritis uxores et e contra
et auget graciam et decorem
sermonis et cum mellis bibi-
tus curat ydropisim et sple-
nem et allopiciam et combusturas
hec in lapidario etc.

p̄ty · Epilen · sobrius amor divitie · uxor

M

In speculo legitur quod minera hu-
ius lapidis est in maritimis
indie et quod omnes clavos
ferreos navium illuc venientium
virtute atractiva dicte mi-
nere cum navigasse motos ig(itur)
lapidis sunt salvant contra
admonte et ideo naves ibidem
porum sunt cum clavibus lig-
neis et non ferreis. Ex hoc appa-
ret quod ... ferrum attrahere
et non repellere
Item in speculo quod ex eo dantur
in onolasat i. unius ...
pondus in potu cum melle-
craton lavat humores grossos
et consumit illius ... ...
... vel aliud ferrum et illi
... qui ... ferrum ...
eo quod sumpserit ferrum vel
... fieri et est ...
multum et ibidem legitur quod vir-
tute sua ferrum attrahendi per-
dit si madefiat cum succo
allii vel cepe et si per modicum
... dies iaceat infusus
sanguine hircino reddit vim
suam sicut prius et si aliquis
fuerit vulneratus cum ferro vene-
nato si tunc lapis iste et
cum unguentis misceatur et in
potu detur de pulvere eius
dato venenato et vulnera-
to facit venenum abcedere
... ...
et si pulverisatur super vulnus
mittat ... hec in speculo
Hic lapis corneolus melior
est qui plus trahit ad rube-
dinem hec in anulo gestatur

vent · venenato ferro

iracundia reprimit iracundiam in ce
litis. ante indute et stringit
sanguis fluxum sanguinis ventrinus
excitat et ipse sang. eius et qui
dens expulue eius sit tertium dentes
et pulverisat dentes in scap
Tellapis iacincti per lapide
cio habetur rubei coloris
est melior tristicia et vanas
tristicia suspiciones fugat et confor-
tat virtute corporis portante
facit securum et dignum fat
hospitibus et dat vigorem
sang membris et sompnum provocat
et vegetat imaginem ut in scap
rubens est melior et ge-
stantes facit securum a ful-
contra fulgure gure et hec virtus contra ful-
gura tibi est multum divul-
gata et honorata ut habetur
hic ibi
Tellapis margarite dicti
margarita est lapis primus
albus clarus et nascitur
in piscibus marinis in con-
chilijs et sunt meliores albe
clare grosse plane et vocantur
perle / et dicunt aliqui quod per-
forate sunt meliores non per-
foratis sed quia artificialiter
perforantur nemo potest cognoscere
quia naturaliter sunt perforate et
illi qui de conchilijs suis re
cipiunt et conchile eorum sunt
in eis similes cum claritate
quadam et sunt eius virtutis
sicut ipse perle sed minoris
et ideo pro pondere marga
ritarum de conchilijs suis

fulgentibus ponitur pondus
ii et dimidium ut habetur in scap
Virtus eius est frigida et sicca
in 3o gradu et secundum alios in 2o gradu
cor Tcproprietas earum est confortare
cordiace passioni et timori
qui accidit a melancolia
quia clarificat et purifi
cat sanguinem cordis et mi-
scentur in hiis ad fortificandum
lumen oculi et ille qui pa-
soda titur sodam propter distillationem
humorum oculi si primus fiat
caput purgatum et post cum
aqua feniculi pulvis eorum
instillatur statim curatur et
aliquis dicit quod margarite si
sicce subtiles et desiccant
oculi humiditates oculi et si mi-
scentur cum medicinis nitidum
sunt innatice multum quia
subtiliant sanguinem et ideo
conferunt obscuritati visus
et albedini oculi et sor-
dicie eius et retinent
dens eam et abstergunt dentes
et desiccant humiditates et
est in eis subtilitas parata
hec in scap
Tcta dicit virtute habent con
fortandi et spiritus reparandi
quia sua asperitate membra
a superfluis abstergit et con
stringendo et coartando in
virum dederunt et confor-
cardiacam tant contra debilitatem
sincopis et sincopim ex medicina
vel fluxum ventris et con
tra cardiacam passionem in se dat
pulvis margaritarum cum

succo rosato
Lupulus est una species
volubilis que in
sepem et arbores
se involuit et habet folia la-
ta incisa ad modum foliorum
vitis aspera et viridia ad
nigredinem tendentia cuius
flos est unus globus ob-
longus qui tendit ad ce-
leste et cum illo reddunt
cervisias suas ut sint dura-
biles. De isto lupulo dicit
mesue quod complexio est
equalis tendens ad caliditatem
ita quod sicca est in primo gradu
et est sedativus dolorum ca- dolor
lidorum et inflammationum
extinctivus et lenitivus
et suum posse est contra co-
leram citrinam et mundificat coli
sanguinem adustum et clarificat
ipsum et sedat inflammationes
eius et assumitur in magnam
magnum infusio ipsius in
aqua casei. Et siropus icteri
eius removet ictericiam
et succus eius cum farina
ordei et sedat dolorem ca- cap
pitis calidum et confortat gibositati sto
oris stomachi et epatis et siro- epi
pus eius confert febribus feb
colericis et sanguineis valde
Dosis eius infusionis in
aqua casei est ʒ iii dosis
potionis vero aque casei in-
fusionis eius est lb i i ʒ
xii hec mesue
Dicamus de m

177 Manna et est terra- Ca 176
mabin est ros de
celo cadens et assi-
milatur melli grumoso et
vocatur mel roris. Virtus
eius est equalis mollificativa vent
ventris humectativa pectoris pectus
et confortat calidos vero
et ex his quod dissolvitur in aqua
melior est. Et pinguedo et me-
lius est albedinem
Et dosis eius est a x uncis
usque ad xx hec in sapiens
Sed mesue est equalis co-
plexionis attinens ad calli-
ditatem et est lenitiva abster- vir
siva mundificativa soluta
et non habet nocumentum nisi quod
est debilis solutionis et cum
opera contra confortatur cum cortigi
ysopo vel cum aqua casei
et ipsa aliis medicinis
solutivibus iuncta vigorat
earum operationem dulcedine
sua facit eas approximare
nec ipsa quoque confortat operati-
vus. Galienus misceat
eam cum scamonea et posteri-
ores laudaverunt illud et
alii cum turbith et alii cum
aliis et fecerunt opus bo-
num
Calciam confert cum facili-
tate et ipse lenit gutturem gut
et pectus et ventrem et est
sedativa sitis et dosis eius
est a ʒ vi usque ad xv et
ipsa quidem confortat sanitatem
unde hec mesue et magis
palcritas dicat quod a dextra

valet adque tussies et potest
dari omni hora

Tertia ø dicit quod in unguentis miscen-
tur putrida quidem sophi-
sticant eam cum mixtura mellis
et tunc habet cum dulcedine
quandam acuitatem et propter hoc
non est tuta sicut manna
in actu suo. Et quidam sophi-
sticant eam cum succo liquiricie (nota febri)
et tunc in sapore cum dulce-
dine habet quandam abhominatio-
nem ibi

Tertia sicut est quod racio prima
inveniunt in partibus rorationis
aloeis ubi cadit super arboribus
indie et grecie et dicunt
quidam quod cadit in castella
super arbores palmarum vir-
tus quia non durat nisi per
annum bonitate sufficienti
tamen quia in regionibus frigidis (usque eius)
parum ea utimur radicibus
unde in partibus poloniali-
bus teutonicalibus et aliis
locis remotis ut dictum
est patet secundum ministrari

Ca 171

[M]acis. Gal. cortex
est qui apportatur
abundia et substantia eius
est composita ex substantiis
contrariis et plurimum quod
in ea est, est substantia terrea et
minimum quod est in ea est
substantia subtilis ea et odor eius
est bonus et sapor eius
est stipticus stipticitate
multa cum aliquantulo
aromaticitatis

[E]t virtus eius prima est quod
desiccat in 3o gradu sed calidus
et frigidus operatio non est manifest-
a manifesta, et virtus eius
secunda est que restringit
et congregat. Et virtus eius
tertia est que confert flegmo- (vent⁹)
nitatis ventris et intestinorum dyssen-
teriae bibitur in emoroydis et
in ulceribus intestinorum et
in fluxibus humorum ad
ventrem habet in speciem

[T]emulimus in libro dicit quod cor
confortat et omnia spiritualia
et efficit odorem bonum

[T]ertia ø dicit quod est ca. et sicca
in 2o gradu et non est flos nuce
sicut ut quidam dicunt melior
est integra vel subtrussa
et habet acuitatem in sapore cum (elctio)
aliquali amaritudine et
niger ac rubeus et qui habet
acutum saporem abiciendus
est [T]otum habet confortandi
ex aromaticitate et dissol-
vendi et consumendi ex qualibus
sunt pro annis sunt habet
ille propter hoc cor confortat unde (cor)
de Gaudet epar spodio
mace cor stomachus galanga

[T]ad cerebrum depurandum a
superfluis teneatur in ore et
masticetur ut eius fumositas
cerebrum petat quod est contra ø

[T]contra cardiacas passiones
ponatur in cibo et in potu
confert contra ø

[T]contra debilitatem epatis
et ydropisim et contra asma
ex viscosis humoribus et alia
vitia spiritualia et contra

Ciliaca[m] pass[ionem] optimu[m] re
mediu[m] est si maratru[m] in suc
co feniculi decoquat[ur] et in
fine decoctionis addat[ur] mo
dicu[m] vini et [con]bibat[ur] ca[lida]
.
Contra stomachi indigestio
nem ex frigiditate valet vinu[m] de
coctionis eius c[um] mast[ice] et
fiat vnguentu[m] de mastice ma
stice et aniso cu[m] oleo ros[arum]
et cera ca[lida].

Mellilotu[m] est ca[lidum] et sic[cum]
in p[ri]mo [et] herba est
cuius semen simili no
mine appellat[ur] s[cilicet] mellilotu[m]
vel corona regia q[uonia]m sorti[tur]
flos ad mod[um] semi[n]culi se
mine cu[m] corticibus recipiunt[ur]
quia vix possunt separari p[ro]pt[er]
eius paruitate[m] in medicinis
ponit[ur] virtute[m] h[abe]t conforta[ndi] v[er]g
di ex aromaticitate et
est diuretica ex h[er]be sine st[i]
pticitate vnde vinum decoctu[m]
eius digestione[m] confortat
ventositate[m] excludit op[i]
lationem renu[m] et vesice renes
aperit semen eius in brodio vesica
et cibis positum facit eos
boni saporis et optimi odor
odoris ca[lida].

Diascorides dic[it] q[uod] eius cali
ditas est maior sua siccitate
et dic[it] mellilotu[m] est scapti
cu[m] mollificatiuu[m] apostemu[m]
calidoru[m] et maxime apo[stema]
tu[m] oculoru[m] q[uando] coquit[ur] cu[m] ocli
rob et fit inde emplastru[m] et
forsitan miscet[ur] cu[m] farina
seminis lini aut puluere
molendini aspergine et po
rru[m] vel coctu[m] cu[m] aliquo
coru[m] que dixi[mus] vel cu[m]
vino superpositu[m] et sedat
dolorem eius et succus cu[m]
rob et aceto et oleo ros[arum]
sup[er] caput infusu[m] sedat
dolorem eius in frenesi
Ego vidi in vsu co[mmun]i in
sp[eci]es mellilotij vna crescit
sup[er] terra[m] nec eleuat[ur] vltra
palmi mensura[m] et flores
sunt aurei coloris et meli
ores sunt in multo quam Ca 178
flores duaru[m] aliaru[m] sp[eci]eru[m]
et in medicinis ponu[n]t[ur]
flores h[ui]us cu[m] semine suo
adherente
Alia est species eius cuius
rami crescunt ad altitudine[m]
m[ulta]m vel in cubitoru[m] aliq[uorum] et
h[abe]t flores in cacumine p[ri]mo
capitelli oblongi coloris
et in fine acuti et sunt
flores glauci coloris et bo[ni]
odoris et h[ui]us flores cu[m] suo
semine ponu[n]t[ur] in medicinis
Tercia species est similis h[ui]c
in omnibus nisi q[uod] flores sunt
albi et no[n] est ita fortis
odoris sicut secunda species
h[ui]c posita et omnes sunt de
genere trifolij et illa in floribus
glaucis est maioris cali
ditatis q[uam] sp[eci]es tercia et omnes
sunt confortatiue aperitiue vtus
sedatiue doloris et in eg[ri]
tudinibus vbi requirit[ur] me
dicina temperata vtilis
Est alia species est similis h[ui]c
in forma floru[m] et folioru[m]

nisi quod longe sunt maio-
ris quantitatis et stipes mul-
torum cubitorum longitudinis
in sepe crescens. Sed color
florum est varius scilicet albus
in parte et glaucus et rubeus
seu purpureus et habet quidam
mellis dulcedinem et pueri
sugunt eam libenter in an-
glia et ideo hic ibi vocatur
vulgariter honysonkele
et apotecarii ibidem multum
utuntur aqua eius distilla-
ta et est fortis odoris quod
distillatur et virtus eius est
sicut aliarum specierum nisi
quod fortius operatur et ab his
speciebus multum differt in
solum de quo Sarapio scribit
... ... et ... est solum
aque

Timull in libro dicit quod in ca-
est et in mellicrato resolutio
ad puncta scripticule et ideo
hic confert et digerit in apati-
bus ... ... farina semi-
nis et semine lini et papa-
veris et herba decocta cum vino
et similiter confert apatibus
testiculorum et ... ille
Item succus eius cum ace-
to et oleo rosis sedat dolorem
capitis sic caput inde
liniatur. De Bullinus

Melissa herba est super
quam apes delectantur
stare et virge ipsius
et folia similant urtice
et foliis nature silvestris
et non albi sed viridis et non

sunt pilosa sicut folia ma-
rubii silvestris et stipites
eius et virge sunt quadra-
gulosi et odor eius est sicut
odor citri et ideo hic vocatur
citraria. Sed virtus eius
est sicut virtus prassii id est ma-
rubii nisi quod est minor vir-
tus eius satis

Alhemnesnay proprietas est
letificare animam et tran-
gere proprietas eius est confor-
tare debilitati cordis que non
sinit dormire et aufert
cordiacam et removet affec-
tiones et solicitudines et
timores que accidunt ame-
lancolia et ablutione adusta

Certa dicit quod ipse est calida et sic-
ca in secundo gradu viridis et sicca
magne efficacie et proprius
debet conservari in sole et pro-
pter in umbra ... siccatur

Voluntas hic confortandi di-
solvendi et consumendi et
coligendi et operatio eius est
similis operationi maiora-
ne nisi quod ipsa magis ...
prohibet et malitiem mundifi-
cat et corruptionem adimat
plusquam maiorana habet

Stomacho frigido et humido
confert comesta et facit di-
gerere cibum grossum et
aperit opilationes cerebri in
Sarapione

Asmaticis ancelosis et or-
thomoicis qui non possunt
iacere confert si decocta fiat

Ca 178

Mellissa silvestra in Alimanico dicitur weyzel cruut quia trahit apum quia apes absque hac herba locare nequit vel weyzel

apostemata
testes
letificat
cor
timores removet
...
cen matrix
cerebri

loco in sirapione
Duriciem epatis et splenis
mollificat ipsa in vino et
oleo cocta et emplastrata
et sic maturat apostema
circa q
Dentium dolorem sedat si
cum ea fit collutio oris in
sirapione
Contra sincopim ex frigida causa
confert vinum decoctionis bi
bita cum q ego appono mat
ris provocat sessio in eius de agen
coctione in sirap ego do decoc
tionem eius ad bibendum et facio
quoque subfumigationem
Doloribus intestinorum confert
si folia eius bibantur in pun
ctionibus intestinorum et sic fugi
confert suffocationi ex singultu
in sirapione
Scrophulas resolvit quando
cocta et sale fit emplastrum
et mundificat ulcera in sirap
Juncturarum dolorem sedat
emplastrum factum ex ea in sirap
Morsui canis et puncture
scorpionis et morsui tu
tele confert si folia eius in
vino bibantur aut empla
strentur et decoctio eius com
ponatur super locum morsum cum
eius decoctione et ultimo
appono emplastrum et quo
tiens repono empulum
prius lotum sic lavo
Oculorum caliginem confert
si cum succo eius et melle
oculi liniantur secundum plinium

ego oculis imponendo modo
collirii
Morsibus vesparum et arne
arum sive punctionibus earum
confert ipsa trita et apposita
mater etc

Maiorana calida est in esta Ca 179
te colligitur cum flore
suo et in umbroso
loco desiccatur et per annum servatur
virtute sua confortandi ex virg
aromaticitate dissolvendi
consumendi et mundificandi
ex qualitatibus suis habet ibi
In sirap herba est multas vir
gas habens extensas super
ficiem terre in suo ortu et sua
folia parva et rotunda sic
que est bona et folia eius
similia foliis calamenti ha
bentis folia subtilia et sua
odorem bonum Et virtus eius
prima que calefacit et de
siccat in 3o gradu et 2a virtus
que subtiliat et resolvit
habet ibi
Cerebrum confortat naribus
adorata cum q Ex succo
eius fit caput purgium et
mundificat cerebrum et con
fert egritudinibus eius frigidis
in sirapione
Dolori capitis confert caput
purgium ex succo eius ma
xime melancolicis et neces
sitati cerebri et aperit opila
tiones que sunt in eo et
propter hanc causam confert epilentie epilent

palisi
os

et palisi in qua declinat homo caput suum ad positio[n]em et alij palisi et tortu[r]e oris et emigrane attrita humiditas malos a cerebro sine humiditatibus malis et adomnia predicta confert alij eius cum caput eo in ungit in sapione

Capitis reumati confert si ipsa in testa calefacta et sacculo imposita et super caput ponatur reuma desiccat et cerebrum confortat et ventositatem extermiat et sic dolorem ex reumate causatum tollit et sedat hic ego et hoc dico si reuma est ex causa frigida

Opilationi aurium conf[ert] si in succo eius vel in oleo eius bombex vel lana intingatur et auri imponatur in sapione

Ulmos subtitulo aufert ipsa sicca trita et mixta ad melle si locus inde liniatur aliquis aut liuoribus sanguinis mortui

Apanti calidos et oculos conf[ert] ipsa cum mana imposita et emplastrata in sap[ione] et in aliis locis cum in oculo sinatis eius si locus inde liniatur quia aufert liuores et apt[ius] hac causa ponitis ventosas propter ventositatem imonguis locum sacrifi

tatis nec cicatrices apparent ex incisione sua in sap[ione]

Stomachum infrigidatum calefacit et digestionem confortat puluis eius in cibo datus vel potu vel vinum decoctionis eius potatus etc.

Ydropisi in pulvere confert eius decoctio bibita et confert torsionibus et sanguine in sapione

Ym provocat si ea ea fiat nasale in sap[ione] ego decoctionem eo et enatalisma et subfumigatio de ea est opcimus adhuc

Matricem confortat si oleo eius intingatur bombax vel lana et fiat nasale et orificium matricis aperit et confert suffocationi eius et casui matricis in sap[ione]

Adora hic valde et ego vtor ea in enatalismate et subfumigatione eca

Renorum corrosioni et attritioni corr[igit] et laltor[um] confert si ipsa cum aceto confert si ipsa cum ~~[illegible]~~ croco mixta emplastretur et sic confert apatibus flemmaticis in sap[ione]

Lassitudini confert si cum vngentis apponatur que sunt ad lassitudinem et intrat in vngenta mollitiua et sedatiua dolorum in sap[ione]

Puncture scorpionum confert si super locum ipsa ponatur pro modum emplastri in sap[ione]

Rasis dicit propter caliditatem
suam et aromaticitatem
et subtilitatem confert omnibus
egritudinibus frigidis et con-
fortat cerebrum et omnia
membra vel viscera et in sirup
Malagranata alia sunt
dulcia alia aceto-
sa et alia media
inter que inter ea vo-
cantur dulcia sunt secundum
iohannitium in dictis eius et ...
in primo ... propter suam dul-
cedinem sunt inflativa et
propter suam humiditatem molli- nocet
stomacho sunt nociva et
propter suam caliditatem ma-
tis febribus et egritudinibus
colericis sunt prohibenda
palus(?) generans dat bonum
nutrimentum sed paucum et
meliora sunt grandia levia electio
et subtilis corticis et que
in arboribus sunt maturata
Dimetide(?) ventris sunt et
stiptice vini valet ad lenien-
dum pectus granata data cum
aqua pluviali et sic valet sputum
sputo sanguinis et intelligo
de succo granatorum si grana
tota sumpta confert tre- cor
mori cordis et ab stomacho sto
abstergit hic de dictis tremoris
Circa ... dicitur quod plus compe-
tit esui quam medicine
dant ... colericis et febri-
citantibus quia plus prod-
est sua humiditate quam
noceat sua caliditate ...

plus sua humiditate colera
reprimit et calorem febrilem
quam sua caliditate accendu-
lit illa(?)
In sirup plus aliis granatis
pro urina et sunt plus vrina
aliis stiptica et grana eorum
pulverisata in cibo vel potu
sumpta prohibent superfluitates sto
que tendunt ad stomachum et ad
intestina et confert fluen-
ti sanguine et comedit
in aquis in quibus fit fe-
sso(?) propter ulcera intestinorum
et antiquam esum humiditatis
maltis(?) matis(?)
Infrigida sunt in 2o citra
in primo ... sit in 2o
... intelligendum ... maiorem
vel minorem acetositatem vale-
ta stomacho et calefactus ex vi-
no vel alio modo et purgat et re-
primit coleram et dolori stomachi sto et intestino
et intestinorum ex colera con-
ferunt et prohibent fluxum
humiditatis colerice ad stomachum
et intestina sine esum et
extinguunt sitim
Nocent pectori et voci et
senibus ... sunt colericis et
frigidis hic in dictis tremoris
Circa ... et usus communis
hic ... ex zuccaro et succo eius
fit syropus quemadmodum febri- feb
citantibus ex colera et sanguine
et distemperantie ca... epatis sto epar
et stomachi et vocatur syropus
hic ... et plus
infrigidat quam syropus

acetosus et melius adp-
tis remotatis premat et
ut viscosam colam sub-
bliet hec ergo vinum eorum
confert ebrietati et prohibet
vapores ad superiora eleva-
ri et licet dulcia et mixta
hec faciant precipue tamen
acetosa medietis cremonensis
cum sucus acetosus precipue
recipiunt et cum melle mi-
scetur confert ulceribus ~~que
sunt intra nares in sapo~~
oris et ani et panariciis
et ulceribus glandulositis
et dolori aurium et ulceribus
que sunt intra nares in sapo

Malagranata dicuntur mixta
quia inter dulcia et acida sunt
media et habent quasi saporem
vini et eorum saporem habet
sucus dulcium et sucus
acetosorum equaliter mixtus
hec prelatis sunt stomacho
et intestinis propria hec
in complexione et operatione
et innanientis inter dulcia
et acida sunt media et
vinum eorum inflamationi sto-
machi et febricitantibus
~~orea et sanguine~~ acuta se-
ptem tibium accepta et prohi-
bet vapores elevari ad sup-
eriora secundum eorum humiditatis et
non sua debet deglutiri hec
in dicta cremonensis

Balaustia id est flos caduus
granatorum id est qui cadit anteque
permat ad naturam fructus
De balaustia de qua habetur
supra in ca b

Sidia id est cortex mali gra-
nati fortioris est stipticitatis
et siccitatis quam grana gra-
natorum secundum maioris quam balau-
stia et confert ad omnia ad
que balaustia et radix
granati si eius decocto bi-
batur occidit ascarides ut
in sapo

Malua est domestica
et alia que dicitur malua
secundum malua silvestris
est bismalua seu mal-
na insanis que etiam vocatur
altea malua est frigida
et humida in primo gradu Et ea utique
est que resolvit et mordifi-
cat potum et plus operatur
est in eis quam silvestris
est/ cum mala stomacho
mollit ventre et laxat an-
guinetat ... saniutates ...
et confert intestinis et vesice
hec in sapo

Indicta cremonensis dicitur
quia cocta cum oleo et comme-
sta cum oleo et amigdalarum
lacte solvit ventrem tussim
siccam adiuvat et obviat
asperitati gutturis et pul-
monis secundum nocet stomacho
et tussientibus ... tam
corrigitur si sumatur cum grado
petro dat iunctum et
conet coleritis et potima
eius data cum vino grossus

ebrietati
ori / ani
Ca 162
aures / nares
sto- / machis
sto nocet
lax
intestina
vesica
vent
tuss

dissolvit humores et lapi lap
dem renum frangit / et aperit
opilationes epatis et ipsa
malva flegmone dissolvit
et apostemata sanies digerit
secundum illud tremonensis
Platearius de lilio in simplicibus
habetur quod lilium confert
combustioni ignis et cetera
et dicit quod medicine ad
hoc convenientes sunt medi
cine que abstergunt et de
siccant cum temperamento et tu
nc temperate desiccantes
aliter vocatur quod non est multum
videtur quod malva habeat ab
stersione et siccitate cum
temperamento ex quibus combustionis combustioni
ignis confert ut patet hic
infra
Fistulas oculorum mundi
ficat / quod ex foliis eius ma
sticatis et pauco sale fit
emplastrum et facimus car
ne nasci secundum quod voluimus
intrinsecus et eis facere
facimus hoc sine sale ad
foliis eius masticatis secundum
in simplicibus
Matricem mollificat encau
stima ex decoctione eius
factum in simplicibus
Circa instans dicit quod circa est experi
mentum ad provocandum cum si ra
dix eius ad modum digiti
grossa et longa vel largior
radatur parum et pulmi
stamone super aspergatur
et supponatur primus extrahit
gatur radix cum melle si vo
lueris secundum illud
Confert apostemata et lenitivum
folia eius cum axungia
porcina recenti et calefiat
intestina et supponatur circa instans
ego decoquo folia in aqua
pauca lenit et aqua eie
cta et expressa cum modicum lar
dum admisceo et appono et
confert magnum apostemata in lo
co carnoso / quia lenit do
lorem et maturat et rupto
apostemate in firma mundificet
secundum cito ponitur alia magna
desiccativum quia secundum sanie
curaret Et circa instans dicit quod cum
axungia porcina recenti
confert ad duriciem splenis ego splen
appono sal ad axungiam
Combustioni ignis confert
quod cum oleo teritur et emplastretur
inde locus et valet per he
risipile in simplicibus
Renum et vesice apostematibus
confert quod folia eius cum oleo
rosarum coquentur et emplastretur
in simplicibus
Confert medicinas morti
feris confert quod folia et ra
dices eius decoquantur et ipse
decoctio bibatur et fiat vomitus
in simplicibus
Primenovere apud et adalber
confert si ipsa teritur et emplastretur
et quod teritur cruda ad brutis
et aliquis linitur ad inferta
non nocet ei primana corr

in serapione
¶ Mordicationi intestinorum
et ani confert clistere factum
ex ea in serap contra [?] dicitur
clistere mollitivum fit ex ea
¶ Et nota secundum serap semen
eius est magis innatum
pectoris pulmo vesica
asperitati pectoris pulmo-
nis et vesice
¶ Bismalva altea herba
vocatur cuius radice aliqui
malvaviscum dicunt

Ca 163

Malvaviscus Gal
radix est [?] in se-
virtute [illegible] et
totius sunt nolo dicere ra-
dicis ramorum foliorum
florum et seminis Et virtus
eius prima est que desiccat
vim radix et semen sunt
magis desiccativa et plus
subtiliativa / et virtus eius
secunda est virtus que abster-
git et maturat et stringit et
radix et semen sunt magis
abstersiva Et virtus tercia est
que prohibet apostemata et se-
dat dolorem et maturat [?]
[?] dum est recens h. in serap
et in primo capituli de mal-
navisco ibidem dyasc / mal-
navistus est species malve
agrestis et in fine capitu-
li eiusdem dicit quod resolucio
malvavisti ut dicit Gal
est amplior quam resolucio
malvavisti agrestis et do-
mestice vult Gal quod mal-
navistus sit alia herba a
malva agrestis h. in serap.

et ista herba plus competit
usui medicine quam cum [?] et
ponitur in clisteriis mollitivis
scilicet herba sicut malva
¶ Dolorem dencium sedat si ra-
dix eius in aceto decoquatur
et inde fiat oris collucio in
serap
¶ Urine et lapidi et sup-
plantatibus [illegible] et
sciatice et ulceribus intestinorum — intestina
et tumoribus et quassacionibus
membrorum confert quando radix eius
coquitur et bibitur cum vino h.
in serapione
¶ Dyasc dicit si bibatur radix
eius cum vino vel aqua //
curat ulcera intestinorum et
quassaciones membrorum ibidem
¶ Apostematibus causa maturaci-
onis herba teritur cum pinguedine
anatis et terbentina et
fiat inde nascale confert
et decoctio eius facit similiter
et mundificat superfluitates
partus in serap
¶ Apostematibus et vulneribus que
fiunt post aures et scrophulis
et apostematibus mamillarum et — mamille ang
ani et tensionibus nervorum con-
fert herba eius decocta cum
vino et mellicrato aut quando
sola teritur et non decoquitur
in serap
¶ Morpheam eradicat semen
eius recens et siccum quando
teritur et coquitur cum aceto
et fit cum eo in sole linitio
in serapione
¶ Punctis apum confert

qui decocto eius bibitum cum
aceto mixto cum aqua et
vino in sirap
Morsibus venenosis confert
empulum factum cum oleo et
aceto supponatur et sic confert
ulceribus intestinorum et sputo
sanguinis et fluxui ven-
tris in sapione
Combustioni ignis confert
si fiat empulum de foliis eius
cum modico olei et confert
morsibus venenatis in sirap

Marrubium alio nomine
prassium de meliore
sum constantinum in
pantegnis cineris coloris
et aliquantulum participans
amoris
Secundum sirap est herba habens
radices ramulos multos
egredientes ab una radice
et super ipsam est horia pan-
ta cuius color est albus et
virge eius sunt quadrate
et folia eius sunt in longitu-
dine pilos obrotunda ru-
gosa seu aspera super que est
horia et flores eius et semen
sunt dimissa per ramos eius
et flos eius rotundus ad
asperitatem tendens nascitur
in campis et in edificiis
damorum hec ille
Duplex est marrubium album
que multum habet de horia si-
milia et aliud viride et ad
nigredinem tendens et melius
est album et colliguntur
folia eius cum flore et se-
mine in estate et in umbro-
so loco desiccantur et parum
servatur in virtute multa an-
nis. Radices eius cum
desiccantur et usui medicine
competunt hec in decepiens
Sapor eius est ama-
rus. Et virtus eius prima
est calida in secundo gradu et sicca in
tercio usus fine. Et secunda
virtus est que abstergit et
resolvit. Et tercia virtus est
que aperit opilaciones renum
splenis et epatis et mundificat
pulmonem et pectus specia-
liter et prodest mestruum qui
bibitur que apponitur continue
abstergit et resolvit et ipsum
quidem qui est succum decoq-
uitur in aqua cum semine
suo hec in sirap
Ad idem cum aceto succus
extrahitur de foliis eius humidis
vel desiccatis et desiccatur
ad solem et post cum melle et
miscetur et fit inde collirium
utile in sirap
Decocto recenti cum melle
fit adiuvium bonum collirium de
ficiencia
Dolori aurium confert succus
eius per se vel cum oleo rosarum
instillatus in sapione
Succus eius per se auribus
instillatus confert contra vermes
in auribus tercia
Dolori aurium antiquo cum
meditinis aliquis convenientibus

Ca 16 x

renes
splen
epar
pulmo
pecto
...

misceatur admiscetur quod oz appe
et immundicitie instinctu ap-
erit et partes que veniunt
cum urinis a duobus paniculis
cerebri ad perficiendum auditum
in stapione
¶ Asmati ulceratoni pulmo-
nis et tussi confert si bibat
aqua infusionis foliorum
et seminis eius sudatorio ad-
dito melle et eis addatur
radix yreos sicca eradi-
cat aperte superfluitates
in stapione

p cty

¶ Contra asma de frigido humore
viscoso valet dyapapsinum
quod ab eo denominatur
¶ Item valet succus eius per
se et melle despumati pro-
ut decoquantur usque ad spi-
ssitudinem aliqualem addito
pulvere dragaganti liquiritie et
succi liquiritie vel saltem
pulveris maturibus confitiatur
cum melle despumato ad-
dito pulvere succi liquiritie
¶ Item contra tussim vinum decoc-
tionis et siccum siccitatum
valet idem
Ycteritiis confert si cum succo
eius fiat caput purgium quod
humorem colericum expellit
qui facit colorem citrinum
in oculis eorum in stapione
¶ Contra duritiem splenis corti-
ces radicis eius cum ipsa
herba macerantur in vino et
oleo xxv diebus postmodum
decoquantur usque ad consum-
ptionem vini et addita cera

et oleo quod sufficiat fiat un-
guentum idem
¶ Strangurie et dissurie decoct-
tio vinum decoctionis eius et
fiat emplastrum ex ipsa herba
decocta in vino et oleo
super pectinem etc. et valet
contra colicam idem
¶ Contra emoroydas inflatas
et non fluentes fiat encha-
tisma ex aqua salsa et
vino decoctionis et oleo
super pectinem etc. et valet
contra colicam idem
Contra emoroydas inflatas
ipsius herbe et fiat inde
suppositorium ex pulvere eius
et melle vel bombax in-
tingatur in succo eius vel pulve-
re eius et oleo immisceatur
idem
¶ Contra lumbricos bis datur
pulvis eius idem
¶ Vulnera putrida sordida mundi-
ficat et excellit parmarion
et carnem putridam et sedat
dolorem lateris emplastrum
factum ex foliis eius et melle
in stapione
¶ Morsui canis rabidi confert
emplastrum factum ex marrubio
et sale in stapione
¶ Contra medicinas morti-
feras datur in potu in stap
¶ Exstudinibus in morbis confert
quod admisceatur cum melle
in stap ideo noceat renibus
et vesice

noz

¶ Similiter dicitur in lo. h.

quod mirabolanorum confortat sto- sto
machum et intestina et ex- intestina
siccat humiditates stomachi
et aperit opilationes secundum quas
ubicumque sint ille
¶ Nota quod sicut habetur in
scrip. uniuersalis utuntur ea ad
prouocandum urinam et ad curandum
sterilitatem et partum
mesue dicit quod urinam prouocat aper
cum multa bibitur et ex-
perientia habetur quemadmodum in encatisma-
tibus et subfumigationibus
et minus sumptum urinam pro-

Masticis est gumma so-
lum ut dicit Galenus
et est compositum ex
uirtutibus diuersis scilicet stiptica
et mollificatiua Et uirtus
eius prima est que calefa-
cit in 2o et desiccat in 3o
gradu Et 2a uirtus que mol-
lificat et fortificat et repellit
stringere est ille qui de ca-
pite et est maioris desicca-
tionis quam albus Et uirtus
stiptica est in eo minor et
ideo est conueniens ubi oportet
resolui amplius et ipse
habet confert multum apostematibus apostematibus
duris que sunt in exterioribus duris
corporibus sed olei ma-
sticis albi est sicut mastix
albus et dixit in octauo
ubi rememorauit omnia
glutinatiua mastix est
primus in bonitate inter omnia
glutinatiua et cum hoc
quod est in eo de stipticitate

pauca que confert debilitati
corporis et intestinorum et apa- corporis
tibus in eis contentibus est intestina
in eo siccitas et non habet
acuitatem aliquam et est
multum subtilis secundum in scrip.
¶ Cera o dicit quod melior est
albus clarus et qui non
habet aliquam partem terre ane-
xam et habet uirtutem confortan-
di conglutinandi et conso-
lidandi habet ille in scrip. ha-
betur quod melior est albus
sicut cera alba lucidus
habens gummi que siccissimus Ca 167
et cito frangibile habens
bonum odorem et est deco
quidam mag. tritus et ipse
adulteratur cum olibano et
gummi pini et est ca et sic-
cus in 3o
¶ Similiter in lo mastix
confortat epar et stomachum epar sto.
et est stipticus et resolutiuus
et prouocat appetitum et eius
oleum confert apostematibus stomachi et
corporis et confert fluxui sanguinis fluxus
per inferiora et dissenterie et ra-
sure intestinorum secundum ille
¶ Contra humores fluentes ad
oculos a capite et adductos
et ad dolorem timporum qui orti
a corruptione cerebri descendente timpora
adiacipient puluis masticis
cum uino albo et cum ipso
et albumine oui addito pul-
uere olibani si placet con-
ficiatur et timporibus applicetur
ca o

Ad dentes relaxatos et
gingivas tumidas corroborande
pulvis mastic(is) cum lacte cali-
do super dentes et gingivas
per modum empl(astr)i ponatur den-
tes confirmat et gingivas
attenuat et humores fluxos
et superfluos consumit etc. ...
Cerebrum per contractionem sup(er)-
fluitatum mastix masticata
depurat et extra eos dentes
dealbat et confirmat etc. ...
Vomitus ex debilitate con-
tentiue vel ex humore colerico
stringit pulvis masticis //
Ca 166 intesta calefactus et panno
appositus et super furcula(m)
pectoris appositus et quod
adheret debet removeri et sic
confortat digestiuam debili-
tate ex egritudinibus ut in
commalescentibus etc. ...
Digestionem confortat et
stomachum relaxatum corro-
borat et aqua decoctionis
masticis tepida data et
addito semine feni ventosi-
tatem concludit etc. ...
Vomitum colericum constrin-
git emplastrum factum ex pulvere
eius et bolo et albumine ovi
et aceto etc. ... super furcula(m)
pectoris debet poni ergo po-
no orificium stomachi
Item aqua pluvialis de-
coctionis eius tepida data
ad idem valet etc. ... et fluxum
ventris reprimit qui fit ex

acuitate medicine id est
Vomitum ex humore colerico
et fluxum ex violenta me-
dicina stringit aqua rosa-
rum vel pluvialis decoctionis
si tres vel maior Caturiofoli-
orum eo decoquatur et aqua
illa bibatur etc. ... et si est //
eius parum debet mastix
decoqui et non calida sed
no(n) cong(ruit) intra(...) tepida melius h(oc) ille vi-
pelle quam ex multa decoctione
eius vel ex multa caliditate
eius depiret virtus eius
Medulla ossium Bal-
dittus eius est que
repletur et mollifi-
cat duricies et putrefactiones
humorum et lacertorum et humo-
res que sunt in corde et
illa que est melior per-
experientia est cervi et post
ipsam est vituli / sed medulle
bovum magnorum et hircorum
sunt magis adherentes
et magis acute et magis
desiccative et propter hoc non
sunt potentes replere
duricies putrefactas sed
ex medulla vituli fit
medicina composita que
est mollificativa et suppo-
ni in egritudinibus matricis
Omnis medulla ossium
cervi fortior est omnibus aliis
medullis et post illam est
medulla vituli et post
illam medulla et tantum

et post capna et post auc-
tumpna tempus aut tollet co-
mmis medullare est in fi-
ne estatis qui in aliis te-
poribus invenitur in eis sup-
fluitas sanguinis que con-
gelatur in loco eius medulla
et non novit hoc nisi ille
qui consuevit frangere ossa et
extrahere medullas et omnis
medullare species sunt mol-
lificative resolutive seda-
tive et replet ulcera et cum
terpinus in unguentum medulla
tuina prohibet nocumentum
animalium venenosorum im-
hec in sap. etc.

Mel taberzet quod est
mel canne est zu-
carum de eo vide
infra ibi zuccare

De melle vespararum quod
subtilia invenitur hic non
agitur hic agitur de melle
apum et dicit Gal. etc.

Gal. virtus eius prima est
que calefacit in 2º et virtus
eius secunda que abstergit
et virtus eius 3ª que abster-
git et cum coquitur et maturatur
fit pauce acuitatis et
pauce abstersionis et ideo
administratur ad mundificandum
fistula et ulcera mel vero a-
marum compositum est ex vir-
tutibus diversis sicut si com-
ponetur mel et absinthium

Dyascorides mel bonum est illud
quod est dulce in quo est
acuitas aliquantula in gu-
stu et est odorum bonum et
color eius est tingens ad
rubedinem neque est nimis
liquidum et cum imponetur in
illud digitus adheret digito
nec recedit ab eo nisi
tergatur. Et virtus eius est
abstersiva apertiva ori-
ficia venarum et resolvit
humiditates et propter hoc cum
ponitur in ulceribus fraudu-
lentis et sordidis et pro-
fundis confert eis multum
hec in sarapione

Ysa. dicit quod mel est ca-
lidum in pº et siccum in 2º quod si vinum
est visitatur in frigidis regi-
onibus ubi apes colligunt
mel suum de floribus ar-
borum caliditatis pure ut
mel eorum est albissimum
et nullius acuitatis percepti-
bilis in gustu. Mel vero apum
silvestre est magis rubeum
domestico et magis acutum
et ideo domesticum est me-
lius eo et si Dyascorides mel
veris est melius et post
hoc mel estatis. Mel vero
hiemale est malum quia
spissum est et grossum et non
habet virtutes virtutis abster-
gendi et est ut supra dictum
est / et mel cuius spuma non
est alba facit tussim et la-
xat ventrem quare necesse

electio

Aug[ustinus] 6 epist[olarum] ... Asso ... unius floribus sapore et facie ... mellis ... radio ... in sup. margine

venena

ulceribus ... dulcis

Ca 161

electio

tussim

est anise spuma antequam
administretur sed ille et vo-
lunt quidam quod albidum mel
debet poni in medicinis
frigidis et rubeum in calidis
et quod est aliqualiter ama-
rum est magis diureticum
et in medicinis solventibus
ponitur non propter virtutes proprias
predictas sed ut alie medi-
cine que sunt amare et
abhominabilis saporis per
suam dulcedinem magis
grate sumantur et etiam ut plu-
ries puncel in sua virtute
diutius conservet
Visus obscuritatem abstergit
mel quod decoctum sit colirium
xiiij diebus in sapiencia ego
addo succum apii vel fe-
niculi ego semper addo aliquid
quod competit
Guttur facientibus apa-
tibus et squinancie confert
si cum eo fiat gargarismum
sma et sic valet tussi et
provocat urinam in sapiencia
Morsibus venenosis et ei
qui potavit apium toxicat
sed loco eius eo aut aut
gusto bibitur in sapiencia
Morsui canis rabidi et
illi qui comedit fungos
mortificos confert in sapiencia
Dolorem auris curat et se-
dat tinnitum eius si mel

cum sale trito misceatur et
tepide in aure distilletur
in sapiencia
Scissuras cutis consolidat
si requiritur et ponitur superius
in sapiencia
Impetiginem curat si cum
aceto humido coquitur et
inde locus liniatur in sapiencia
Pediculos et lendines oc-
cidit linimentum ex eo et sa-
le trito in sapiencia
Melones matum sba
est subtilis non
Meste mati sba
est grossa et virtus eius pa
est que infrigidat et humec-
tat in 2o gradu et 2a virtus
est que abstergit et abstergit
et 3a virtus tria que provocat
urinam et mundificat cutem
et propter semen eius quod de-
siccat et terit et cubrat
et administrat in lavatinus
corporis et radix eius
et semen quod siccant sunt
in primo gradu siccitatis et
in primo sed et est in eis plus
de abstersione quod in carne
eius et quod in carne eu-
cumeris qui comedunt sed
in sapiencia
Audiens vero cremonensis
dicit quod semen desiccatum at-
tinet calidum et quod longi
imperialis dulces aquosi
sunt meliores
De subdulcibus matum

Ca 108

squinancia

predicti

vel
fungos

electio
sunt meliores et qualiter longi sunt meliores rotundis quia rotundi sunt ventosiores et grossiores et longi sunt frigidiores rotundis et magis humidi

Meloni est virtute habent solativa et mundificativa et provocant urinam et expellunt arena et lapides

lapis
provocant arenibus et vesica et maxime subdulces calorem stomachi extinguunt et febricitantibus conveniunt et maxime longi cocti ex aqua rotundissime sumuntur hoc indictis tremanesi etc

Si de radice desiccata sumatur ʒ j cum idromelle

vomitus
post cibum facit vomere sine labore in flapione

Rad eius fronti apposita

oculi
dolores oculorum mirum modum mitigat in hyeme similiter

Grana corruptioni sunt parati praecipue dulces et rotundi et propter multitudinem materiam et mutatur in qualitatem humorum in stomacho existencium et maxime si quis esuriens comederit et statim in dextro latere super dormiret etc

Stomachi humores mollificant et lubricitate praestant intestinorum et ven-

ventris
tris dolorem et rumitus faciunt abhominationem frequentem et vomitum et indigestibiles sunt et digestione cibi impediunt contra hoc calidi et colerici accipiant cum zakaram mazarum et masticet plenam vel oximel

contra tria et nocita
accipiat ʒ j cum confectum et dyacimini et postea bibant vinum et sumat longe ante cibum vel in medio prandii hoc in dictis tremonenii etc

ante cibum sumat

Ca 169

Memite alii nominant eam celidoniam agreste eo quod licet succus croceus sicut celidonia hoc folia eius non sunt similia foliis celidonie immo sunt sapientia media papaveris et in ea est humiditas que adheret manui et comprimatur et habet quendam adorem et est multum succus coloris croceti et spica eius est composita de substantia aquosa et terrea et ambe sunt frigide sagitte non forti in aque non tinctores et qui volunt succum extrahere primo ponunt eum in vase aliquo et calefaciunt eum donec exterius et postea exprimunt succum eius que administratur in primo corpus tendinum acerorum quia stipticus est stipticitate forti Et virtus eius prima que infrigidat manifeste

Et minus secunda est que
fortificat. Et tercia virtus
que curat herisipilem que
non est fortis secundum Serapionem
Matheus dicit quod in furno
parant eam desiccantem in
vase vitreo ponitur cuius
os argilla obturatur et quando
folia eius sunt aliquantulum
extenuata et cum madida
fuerint eam et exprimunt suc-
cum eius et faciunt inde tro-
ciscos et exponunt ad sole-
m eos et reponunt usui me-
electio dicine et melior est que
minus est crocei coloris
et extremus ad rubedinem
tendens amari saporis
et odoris non boni et sal-
sitate stiptica et non nimis
et ideo cum resolvitur cum
aqua et inde linitur oculi
in primo ab calore et [illegible]
egritudinum confert et est co-
veniens medicina in colli-
riis oculorum secundum Serapionem

Ca 110 Menta est quod usus habet
et tota herba [illegible] cum hoc
concordat et est
simplex ortulana sive do-
mestica que sisimbrium
dicitur et ista est plana et
habet folia oblonga et sti-
pitem [illegible] tendentem ad
rubedinem [illegible] et est
silvestris et folia eius
sunt rugosa ad rotunditatem
tendentia et est romana
sive saracenica quam
quidam vocant mentam
sancte marie et est magis com-
petens condimento vel
salsa viridi. 2a est [illegible]
ipam in conditione hac
et est magis domestica quod [illegible]
quia plus habet acuitatis
et amaritudinis quam alie
et ideo magis provocat urinam
quam alie etc.
Circa instans dicit quod dome-
stica magis competit usui
medicine et viridis et sicca
est magne efficacie et debet
desiccari in umbroso loco
et servatur per annum in multa
efficacia virtute sua dissol-
vendi et consumendi [illegible]
[illegible]tatibus suis et confortandi
ex aromaticitate habet ibi
Matheus dicit quod habet virtute
calefactiva et desiccativa
et stiptica et ideo succus
eius cum aceto in potu da-
sputum sanguinis tus fluxum sanguinis absci-
dit et occidit lumbricos ma-
coitus gnos et excitat coitum secundum
in Serapione
Cum [illegible] calefa-
ciat et digerit et confortat
sto stomachum et sedat singultum
et prohibet vomitum flegmaticum
et sanguineum et [illegible]
[illegible] ille et in [illegible] aqua
eius distillata facit [illegible]

Gatellaco facta de pulegio
eius vennna capitis stringit
cita ꝯ
Dolori capitis confert sedatio
menta cum sambuco et ordeo
fracto et cocto in aqua
usque ad spissitudinem empla-
strata super fronte et sic fa-
ctum empulum et super mamil-
las positum in quibus est
apanam per coagulationem la-
ctis confert hoc in fraxione
Dolori aurium confert si succus
eius cum melliceraton mix-
tus auribus instilletur in frap
Affectioni oris et putridini gin-
giuarum et dentium confert
si ab gingiuie et dentes
abluantur cum aceto decoc-
tionis mente et pigea cum
puluere mente fricentur cita ꝯ
Vomitui ex debilitate con-
tentiue ul causa frigida se-
dat si sup os stomachi po-
natur ipsa decocta in aceto
cita ꝯ
Appetitum prouocat prostratum
et aufert fastidium si in cibis
mixta comedatur in frap
Ego vtor salsa vidi in he-
rasco de ea facta
Singultum et vomitum co-
lerice passioni confert si in
potu sumatur cum vino gra-
natorum acetosorum in frap
Puluis eius in cibis datus
digestionem confortat salsa
facta ex ea et aceto cinamo-
mo et pipe appetitum pro-
uocat et ex frigidis humo-
ribus cita ꝯ
Contra frigidatem tussim confert
vinum decoctionis eius et
caricarum potatum cita ꝯ
Contra debilitatem cordis ul
sincopim sine sit cum febre sine
sine febre confert si conteratur me-
ta cum aceto si est febre ul
cum aceto et vino si febre non est
et postea panis bis tostus
bis in illo intinctus bibatur et naribus
applicetur et inde fricentur la-
bia et gingiue et dentes
et timpora et ligetur supra
venas pulsatiles timporum
et brachiorum et paciens
masticet panem illum et hu-
morositatem eius transglutiat
cita ꝯ ego de pulegio vidi
et aceto simul parum tritus
ad odorandum do et confert ei
in febre forti aliqualiter
Contra opilationem epatis et
splenis et uiarum vrinalium
ex grossis humoribus ca sine febre co-
fert succus eius datus cum
melle vel vinum decoctionis
eius cum melle cita ꝯ ego
non addo mel in opilatione
predictorum sed splenis et epatis
nec etiam do in ea ca nisi qui-
busdam frigidis apostematibus ad
mixtus etiam Capitulum

¶ Colice passioni confert si
in vino coquatur et cribatur
et pectini ad modum emplastri
apponatur cetera o
¶ Matrem mundificat si te-
nuitates eius coquantur in
Ca 11 vino et fiat inde suppo-
torium cetera o
¶ Morsui canis confert si fiat
emplastrum ex ea et sale in
superiore
¶ Nota quod sicut habetur in sap
abenmesuay dicit quod est ca
in fine tertii et calefacit sto-
machum et fortificat ipsum
et sedat nauseam flewmaticam
et facit eructuationes et
facit digerere et de proprietate
eius est sedare vomitum flew-
maticum cum sola bibitur vel
cum aqua sinzimbrii i. men-
te ortulane unde videtur
quod vult intelligi hic de sisimbrio
menta habet in sap
¶ Nota quod si cetera o menta
habet aliquantulam virtutem attra-
hendi venenum et ideo me-
dicina que datur contra vene-
num cum succo mente de-
bet dari
¶ Nota quod in sap habetur quod
datur contra sputum sanguinis
si non est aliqua passio dor-
sum aceto et aqua mixta
¶ Nota quod secundum cetera o menta
romana portulana potest
poni ex quo patet quod non multum

venter pecten

sto nausea

urina chen

epr splen

stringuia dissinia

sto intestina

descendant in virtutibus suis
Item si sap quando menta po-
in lacte non sinit ipsum coagu-
lari et si ex succo eius liniatur
caseus preservatur a putrefactione
Dicit hic virgas similiter
Menti et folia minus
quod ipse sunt grossiores
et hic radice non subtile cum
partes dividuntur in plures quarum
quedam sunt tortuose quedam
sunt recte et sunt longe ha-
bentes bonum odorem et ra-
dix eius est quod de ipsa ministratur
et est ca et sicca in 2o gradu
Et virtus eius 2a est in 2o
gradu et virtus eius secunda
e que madidit Et tertia virtus
que provocat urinam et ais hic
in serapione
¶ Cetera o dicitur quod servatur in bona
efficacia per 2 annos et habet
virtutem diureticam ex subtilitate
sua et virtutem attrahendi et
consumendi ex qualitatibus
suis et vinum de coctione eius
valet contra opilationem epatis
et splenis ex sua ca et sic
valet aliquis aqua decoctionis
eius et stringuie et dissinie
vinum videlicet in hieme et sem-
bus aqua in estate et mine
nibus habet ille pulvis eius
cum semine suo bibitus ad
sitate stomachi concludit et inte-
stinorum et digestionem confortat clarus
¶ Dolorem renum et vesice aufert
si lavatur et tenera bibit

et bibitum si dolor eius est propter
conclusionem superfluitatum in
eis in sirup et sic confert sanguine
Tedum miscetur melle et fit in
laxat confert ventositati in
stomacho et punctuis et
doloribus intestinorum et doloribus
matricis et pectoris quando ad
pectus tenent humores in sira-
pione
¶ Eius prodest si in eius decoctione
sedeat ut in enbrocatismate
in sirapione
¶ Urina insanorum provocat
si cum ea fit emplastrum et pecti-
ni apponatur in sirapione
¶ Tenasmon confert si herba eius
decoquatur in vino et fiat
enbrocatisma et pulvis ra-
dicis eius confectus postea
supponatur cum oleo
¶ Cum aliquis utitur ea nimium
inducit dolorem capitis eo
quod in ea est humiditas in-
flatiua cruda et indigesta
et ideo quando hec humiditas
ascendit ad caput cum ca-
liditate sua inducit do-
lorem in sirap etc
Ca 112 Mirimum ponitur cum
Oleis et unguentis
Quia est desiccativum
et conglutinativum et mundi-
ficat ulcera et aufert carne
putredam hec in sirap et ibidem
nimium bibenti et tunc accidunt
mala accidunt puta ventosi-
tates in stomacho et coarc-
tatio in anhelitum et mania

et alia sicut bibenti litar-
girium cura eius est sicut cura
sumentis litargirum
hec in sirap vide de hoc in capitulo
aviceni ubi agitur de venenis
et vide hic infra ubi
agitur de plumbo quod plumbum
adustum est nimium ut hec
capitulo de minio in sirap
Mirabolani citrini sunt Ca 113
meliores qui sunt
multum citrini tendentes
ad viriditatem densi et pon-
derosi gumosi corticis
et spissi os sine nucleo
parum habens
¶ Kebuli sunt meliores qui
sunt grossiores subnigri de-
clinantes ad nigredinem gra-
ves in pondere spissi cortices
et cito submissionis in aqua
¶ Indi sunt nigri meliores sunt
nigri confracti habentes den-
sitatem sive grossi graves et
carentes ossibus
Possunt et utilis cortex hec tres
sunt frigide in primo et sicce
in secundo gradu et sunt desiccativi
et consumptivi superfluitatum
putredatum reparativi et conser-
vativi ponderis in quibus ac-
cidit laxitas et mollifica-
tio et sunt de rebus que fa-
ciunt utentes se iuvenescere
et adquirunt eis colorem bo-
num et bonitatem odoris
oris et sudoris et generat
gaudium et hilaritatem et
confortat cor cerebrum et stomachum

p·tg
ulcera
anhelitum
nota
color
cor

et conferunt tremori cor-
dis et confortant et spat
sto — et mundificant stomachum
et conferunt emoroydibus
et extingunt inflamacionem
colere secundum cathorem in hoc est
perfectius
Rotus citrini solucione con-
cunt coleram et conferunt ha-
bentibus complexionem ca-
aqua agreste vel aqua
rosarum vel succus semenli fri-
tatoriis cortices citrinorum
autem abstergit et aufert
super calefaccionem eius
et secundum altool excellius .i. ci-
bus singulariter et co-
fert mollificationem oculorum
et conferunt cardiace tiriane
et febribus colere et conti-
ti quidem cum mastice sa-
nat ulcera et desiccat ca-
hec mesue
Kebuli solucione conducunt
flemma et addunt in voce
visu — et clarificant visum et preser-
sto — vandum conditi et mundificant sto-
feb' — machum et confortant ipsum
et conferunt sene antiquis
Nigri sunt indi solucione
conducunt melancoliam
et coleram adustam et
conferunt melie et timori
calor — et clarificant calorem et
lep — conferunt lepre et remo-
tysi — nent scabiam et conferunt
quartane hec mesue
Embilici meliores sunt ha-
bentes fenestra corticum

grossa densa gravia et qui-
minidea sicut ossa et simi-
patres sunt et sicci in primo gradu
et sunt de medicinis confor-
cor epr — tantibus cor epar et stomachum
et sunt confortati membrorum
lapsorum et adiuuatiui princi-
pum et extingunt calorem
nocent — in stomacho et epate et so-
lucione conducunt flemma
et sunt de rebus valde con-
cerebrum — fortatibus cerebrum et sensus
et augent intellectum et con-
cor — ferunt tremori cordis et
sto — mundificant stomachum a feculente
et putrefaccione et auferunt
sitim — sitim et addunt in appeti-
vomitum — tum et sedat vomitum
Bellirici sunt meliores
grossi ponderosi spissi et de-
si corticibus et frigidi sunt in primo
et sicci in secundo gradu in aliis sunt
sicut emblici hec mesue
Nocent quia opilat et
ideo patiens ad opilaciones
splenis et quibus non dantur
autem cum rectificacione et
correccione dantur. Et facile
adherent villis stomachi et plicis
intestinorum. Et causa est
quia dimittunt vestigia cor-
rigacionis in stomacho
corr — et intestinis. Primum corrigi-
tur cum eis ponatur dinzeti-
ca que opilaciones prohibet
et infusio eorum in aqua
casei remanet hec nocumentis
et succus feni bre et absi-
thium et agaricum et spica

8

octauus

et similia h(abe)t
Cont(ra) si nocum(en)t(a) admiscere-
at (cum) eis oleu(m) de amigda- corrig(e)
lis aut ros(arum) vel violis aut
passule vel mel passulatu(m)
q(uo)d (contra) eu(m) h(abe)t q(uod) lenificat
eas confortat operatione eas
et est (contra) eum inamanti et cassi-
e(st) et viole condite et
manna et tamarindi illud
nocum(en)t(um) removet et q(uod)
aliqui dicunt q(uo)d no(n) est
bonu(m) admiscere eis lenitiva
no(n) video quia adherencia
et congregatio p(ro)talia amo-
nent ab eis et adquiretur
eis solutio leta et facilis et
sic per ea(m) lenitiva remo-
vet(ur) et r(esiduu)m nocumentum omni-
modo operant(ur) h(abe)t mesue
Opiu(m) enim decoctio admi-
scere cum eis vehementior(em) opera-
tione q(ua)m sola infusio sed
plus opilat
Assati minus solvunt y(m)mo
constipat et combusti mag(is)
Contriti plus solvunt et
plus diminuunt vestigia co(n)-
stipationis q(ua)m infusi
Cum solum qui(bus) solutio
competit eor(um) infusio et
q(uibus) qui(bus) post solutio(n)e(m) compe-
tit eor(um) infusio et quibus
qui(bus) post solutione(m) consti-
pationis impressio eorum
contritor(um) exhibitio et quanto
magis teruntur tanto si sunt
sint olothol melius con-
stipatio infrunt Et ke-

bulli conditi minoris sunt
solutionis et maioris co(n)-
fortationis mebli(s) multo(rum)
et non conditi faciunt con-
trariu(m) h(abe)t mesue
Dosis citrinorum et eorum po-
tio est a 3 ii usque ad 3 v
et infusorum potio a 3 v usque
ad 3 xx
Et potio kebulorum et eorum
a 3 ii usque ad 3 iiii et infusorum
ad 3 iiii usque ad 3 x
Et potio indorum est sicut
kebulorum ille aut qui sunt
eas timeat bocam supre-
mitatis et aborreat pisces
Et potio embilicorum est
a 3 i usque ad 3 iii in eorum
et ad 3 iii usque et dosis
bellirisorum et eorum et infusorum
et est sicut dosis emblicorum
h(abe)t mesue

Ca(pitulum) xi De

Mirra est gumma ar-
boris que nascitur
in terris arabum et
melior est et illa cuius
color est ad viriditate(m) te(n)- Electio
dens pungens linguam
clari coloris et vitanda
est mirra que mixta est
cum lacte congelata arboris
mortifere ex quo etiam mirra
efficitur mortifera Virtus
eius prima est que calefacit
et desiccat in 3o gradu Et cu-
ra virtus est que abstergit
cum temperamento et alia virtus
est que conglutinat frag- ossa capitis
menta ossium capitis et
educit lumbricos et expellit lumbri(cos) fetus
fetum et est amari sapore

Et dyascs dicit quod vinus
mirre calefacit et fricat
sublez et conglutinat
quod quod egret cglutinatione
et desiccatione et est sti
ptica et mollificat ori
ficium matricis coartatum
et dilatat ipsum h in fiap
Item q dic quod mirra ca
est et sic in 2o g gumma
est arboris et india na
scens et eligenda e cibra
subrussa intus lucida
aliquantulum et est mirra
minuta et mirra grossa
et grossa applatur mirra
beliten vel aloes vbi cadit
grossa mirra vt quidam
dicunt et fricat p C an
nos vinte h3 confortandi
et glutinopite conducendo
pites in vinum et qualitibus
suis h3 vinte dissoluendi
consumendi mediocriter et
sic conseruat corpora a pu
trefactione quia cadauera
dissoluit tamen consumit vn
de mirra antiquorum
corpora fricabant h ille
Capillos cadentes retinet
mirra mixta cum lauda
no vino et oleo mirtino
in fricatione
Bullitum q dicit eas quod
operit ossa nuda
Adgnationem capillorum
confert inter alia localia
lixinium de olle in quo mi
rre 3 i cimbitorum et iii
capillos veneris ad ii cocta
sunt h mirra putredinem co
sumit et resoluit et molli
ficat et abstergit
Cerebrum mundificat et vero
sitates grossas ab eo aufert
si fiat caput fusum cum vi
gintis mirre in fiap et si ita
e fumus omnes pos recepti
cerebrum confortat
Contra cataractas antiquam
liniant nares cum mirra
lemendo complima aufert
illud in fiap ego resoluam
mirram in vino
Item q dicit quod pillule de mir
ra et storace calamita da
te valent contra cataractam resol
no mirra in aqua rosis
et linio nares et facio odo
rare lignum aloes
Contra cataractam fortem q
uod sunt homines dormire
valet pillule in meo antido
tario de mirra et aliis
Sanie aurium mundat commi
sceatur cum opio castorio et
mellite et incarnat ossa
nudata et apta tam quod
sit in eis resoluit in fiap
Doloribus oculorum confert si
in collirijs ponitur quia re
plet vlcera oculorum et abstergit
albuginem ipsius et confert
obscuritati visus et asperiti
palpebrarum et colligit fumum
mirre sicut colligit fumum
olibani et est immatiuus ad
omnia que mirra in fiapie
Gingiuis et dentibus confert

Maty
v̄ 69
ɔfuat
cadauā
mittary
ossa

restringendo si fiat cum ea et
aceto et aceto oris collutio
et inttoriat gingiuat et con-
firmat dentes in Serapione
Item ꝙ si fricent gingiue cum
pulvere mire confert vitijs
earum consumit putredinem et putrido
consolidat eas et ille
Idem dicit ibidem vinum decoc-
tionis mire solitus valere
contra fetorem oris prove- fetor
nientem ex sinnopitate stomachi ascen- oris
dente et contra stomachi et
intestinorum famem
Oris fetori confert qui tenet
in ore et qui masticat cidane
cito retenti et linit locus cum
ea valet contra fetorem ascellarum ascelle
in Serapione
Tussi antique confert et a-
smati que tegit hominem asma
stare si detur de ea quantitas
fabe et sic confert dolori la- lateris
teris et pulmonis et ad pulmo
fluxum ventris et ad vl- ventris
cera intestinorum in Serapione intestina
Item ꝙ dicit quod vinum de-
coctionis eius et gummi ara-
bicum temperatum et valet tussi
asmati et viscositati fleg- asma
matis pectoris et pulmo- pectoris
nis si bibatur
Ad digestionem stomachi con-
fortandam valet vinum decoc-
tionis eius etiam ꝙ ego numquam
do hic nisi alia confortati-
va apponam ubi alia
habere possum
Ad aquam citrinam ydropicorum
evacuandam confert si mirra
in potu sumatur et super ven-
trem emplastrum in Serapione
Contra provocationem si fiat nascale de
ea et absinthio aut cum
aqua lupinorum aut cum
succo zuche in Serapione In
antidotario almansoris ro-
asi de mirra sunt ad hec
efficaciter et allevat partum partum
Tussim mire recte plurimum
infirmis per umbilicum superflui-
tates matricis absterget et
consumit et sic eam mun-
dificat et abortum apicem admi-
nistrat et receptus cum fumo
pannum confert contra tena-
smone etiam ꝙ
Ad removendum rigorem fiat
quantitas fabe de ea cum aqua
et pipere ante horam superveniat
rigor fit in horis quartana in Serapione
Impetigine absterget si re-
solvatur in aceto et liniatur
locus inde in aceto in Serapione
Ad apostemata confert si admi-
nistretur cum cassia lignea et
melle liniendi in Serapione
Nota in Serapione capitulo de olybano
quod fit fumus mire
quia sit sunt ibi docetur
fumus olibani et dicit
ibidem quod ad eadem valet
per fumum olibani etc.
Myrtus fit in primo sic Ca 187
in secundo fructus eius
principue competunt
usui medicine flores et
folia fructus et quanto sunt
recentiores tanto sunt
meliores Fructus pro

maturitate cornum debent
colligi et ad solem desicca-
ri et per annos in multa
efficacia servantur folia diutius
servantur sed flores non ita diu
vis et sunt virtute confortandi ex
aromaticitate et constringe-
ndi ex ponticitate sed citra dictum
Rosa melior est que decli-
nat ad nigredinem fortem
viriditatem habens et sunt de
montana et substantia eius est
composita ex virtutibus contrariis
et illud quod vincit plus
in ea est substantia terrea sicca et
tamen hoc in ea res est ca-
fleuma tussi subtilis et confert fleumati co-
et tussi secundum abenmesnay que
sunt contrarietudines contrarie
non propter aliud nisi propter ag-
gregationem ponticitatis
et dulcedinis que sunt
in ipsa Et virtus eius pa-
rvolo dicere omnem partem eius
est plus desiccativa et
folia sicca sunt plus quam
fructus propter aliquid aquo-
sitatis que est in eis
Et virtus secunda est rete-
ntiva prohibitiva quando
exhibetur minus vel ex ea plus
quia non est in ea aliquid
ex virtute laxativa vel
lavativa et roob eius
exprimitur a falyis et agrestis
seu fructibus eius herbis in
sapione et succus fructus
humidi facit operationem
ipsius fructus et est bona

vina stomacho et provocat urina
ibidem
Capillos magnificat de-
cocto fructus eius et ca-
pillos denigrat succus fo-
liorum eius vel folia cocta
et aqua oleo vino commixta
in sapione
Furfures capitis et ulcera
humida eius decocto mira
et absergit et retinet fluxum
capill capillorum in sapione
Propter reuma et dolorem capitis
reuma caput ex caliditate fiat subfumi-
gatio ex vino et fomentum
circa fronte et tympora cocta
cum dictum
Vomici auris et virulen-
tie que emanat ab ea co-
ctus si auribus instilletur in sapione
Apparatum oculorum sedat
emplastrum factum ex fructu eius
sine granis et farina ordei
in sapione
Contra sputum sanguinis come-
ditur fructus eius humidus
et succus si a pectore procedat
vel pulmone et sic valet in
ardore vesice in sapione
Dolori pectoris et pulmo-
nis et tussi confert succus
eius et stringit fluxum ventris
vent sto colericum et confortat stomachum
ponticitate sua et est bonum
ulceribus membrorum interiorum
et fortificat ~~[crossed out]~~ viscera
ven et retinet fluxum ab hoc
in sapione
Contra sincopim valet aqua
ex floribus eius distillata

ul' decoctio florum eius in
aqua pluuiali sumpta uel
siropus de eis factus et a
o et cetera dicit ualet ad uo-
mitum et fluxum uentris
ibid
Contra uomitum ualet aqua
de floribus et fluxum uen-
tris de debilitate uirtutis con-
tinentie ul' acuitate humo-
rum confert fructus eius co-
mestus et succus eius
sumptus ul' siropus factus
de succo eius et zucaro et c
cetera ualet contra fluxum ... in
serapione
Item contra uomitum ponatur
emplastrum de puluere fructus
eius et albugine oui super
os stomachi et contra di-
ssenteriam super renes et pecti-
nem in serapione
Item contra uomitum et fluxum
uentris confert fasciculus im-
xti in aceto et aqua plu-
uiali cocti et appositi stomacho
et uentre et renibus in ca
o et in serap' dicit quod folia cum
oleo ros' emplastrata conferunt
fluxum antiquo et mobile
adque fluunt humores
Contra fluxum et ... et hu-
miditates antiquas ma-
trice manantes et contra cori-
zam matricis et ani confert
sessio in decoctione eius in
serapione
Contra cardiacam et sudo-
rem diaforeticum folia eius
conferunt si conterantur et

simul sub ascellis ponantur
in serapione ego utor oleo
eius in hoc casu et sicut
dicit ualet contra fetorem a- fetor
scellarum et inguinum et confor-
tat sudantem diaforetice
Doloribus humidis et apo-
stematibus testiculorum et fistul' testes
et formice et herisipile
confert si folia eius terantur
cum oleo ros' et emplastrentur
locus in serapione
Combustioni ignis et
pannaricio confert folia
eius mixta cum oleo ros'
et emplastrata in serapione
Relaxationi intestinorum intestina
conferunt folia eius cocta
et emplastrata et supposita
ossibus fractis accelerant ossa
eorum consolidationem in
serapione
Sompnum prouocat in fe-
bre acuta si de aqua decoctionis
eius fiat fomentum circa tym-
pora fronte et pedes circa pedes
Dolorem factum ex acumine
caloris dissoluentis in fe-
bre acuta soluit siropus fa-
ctus ex floribus eius ...
Vulneribus impositus puluis
eius consolidat ea et ...
o sic reputo bonum panna-
ricio ulceribus ossibus fractis
et in sudore diaforetico
Si bibatur ante potationem
uini prohibet ebrietatem
in serapione

Mora celsi inmatura Ca 116
maior est frigida et sic-
ca matura ca. et hu-

dyarria dissenteria

gutturi faucium

nocet

melioa sunt grandi et
mati et magis ad esum com-
petunt immatura vero virtutem
habent stipticam et proprie
desiccativa et loco sumatur
post pomi succus eorum sicca-
tus et valet ad dyarriam
et dissenteriam colericam sto-
machum et intestina con-
fortant et constipant //
succus eius cum sapa et
modico zucaro coctus in
vase eneo valet ad do-
lorem gutturis unc et fau-
cium gargarizatus et ad
detentionem

Matura vero et dulcia ven-
trem humectant et quia
flebes sunt in malos humo-
res et inflant et sic nocet
stomacho et capiti et ideo
hoc antequam comedantur
laventur aqua et sumatur
ieiuno stomacho et sic
minus nocet et si post-
ea sumatur syropus ace-
tosus prohibet hec eorum
nocumentum

Tenent nocumentum ex come-
stione immaturorum est postea
ea sumere escam meliorem
paratam sed subtilem generant
sanguinem licet inde est tremo-
rem sit eius

Habet sapor mali est dul-
cis stipticus et mollit ven-
tre et succus eius confert
multum in medicinis hu-
tis et rob eius id est succus

intestina fluxus

virtus

separatio confert

eius ad spissitudinem immat
in multis rebus in quibus
necessaria est stipticitas //
panta immature sapor est
stipticus acetosus et retz
ventre sed desiccata fortius
desiccant et retinent et co-
ferunt ulceribus intestinorum
et fluxui antiquo et qui
vult ex eis sumere in potu
potest cum aqua aut cum
vino / sed arboris eius virtus
est composita ex virtute re-
tentiva et prohibitiva et
ex virtute relaxativa et so-
lutiva et plus quod est in cor-
tice huius arboris est virtus
laxativa cum amaritudine
panta quoniam occidit a-
scarides id est cucurbitinos sed
in foliis et summitatibus
huius arboris est temperamentum
medium inter retentivam et
laxativam secundum Serapionem

Terra que continet summitatem et
venam laxatam et humores et
parum fortium valet confec-
to que dicitur dyamoron que
fit ex succo eius et istud gar-
garisma succus eius deco-
quitur cum vino et modico
aceto et gargarizetur ibidem

Succus eius cum melle dis-
putato conficitur loco dyamo-
ron pomi pro et valet per x
annos et fit ut electuarium
...

Ad dolorem dentium valet
si fiat collucio oris cum

de cortice corticis et foliorum
eius in serap[ione]
Et gummi radicis eius si ca-
sulla fiat de ea et ea dentes
putrefactum sine dolore ex-
pellit ipsum et ea o
Et in serapione de. quod tempore //
messis circa radicem mox fo-
ditur et fiunt in radice sci-
ssure et dimittitur sic per diem
et noctem postea inveniuntur super
locum scissum lacrime coagu-
late que gumma eius est
que administratur in dolore
dentium et repellit apostemata
et laxat ventrem stipticum ...
Contra fluxum ventris va-
let si mora recentia et desiccentur
et terantur et ponantur in cibo
loco sammac in serapione
Ad apostemata calida faucium et
ulceribus fraudulentis et
ad prohibendum fluxum humorum
ad membra valet succus mo-
rorum in vase eneo coctus et
in eodem vase soli expositus
et post ei admisceatur parum
mellis in serapione
Essaturam tumorem tollit et
vulnera pascentia curat si cu(m)
succo eorum apponatur albu-
me scissum sive lapidei gal-
le olibanum et mirra in
dyascremonensi
Combustionem ignis valet
si folia eius terantur cum
oleo et emplastrentur locus in sera-
pione

Morabaci id est mora silvestria Ca 117
ante branbelbe- //
ren tendunt traghere
et fructus rubi et est fri-
et sic et ca quod mitt in dya-
moron et sunt propinque
morecelsi et dulcia et
matura mollificant ven-
trem propter eorum humiditatem
et lubricitatem et in ma-
tura et acra sunt stiptica
et ventrem stringunt et posita
multa que dicta sunt
de moris celsi in malis
intelligi de cib et loco cor-
pore necessitatis ista possunt
experientia

Mumia est quedam Ca 118 //
mumia composita in-
venta in sepulcris
mortuorum quorum corpora
sunt condita cum aromati-
bus ut sunt mirra bal-
samus aloes et alia huius-
modi que ex dictorum aro-
matum et commixtione corporis
humani resultat et re-
cepit unam compositionem
et formam specialem et est
virtus eius calida et sicca in 3o
gradu et 2a virtus est consolidativa
Et etiam virtus est confortativa
nervis quassatis et fractis
per casum vel aliunde et est
eius proprietas sedare dolores
in fracturis et conquassa-
tionibus tam interioribus quam
exterioribus ut habetur in serap[ione]

150

melior est lucida et que
nō pulverisatur cito ꝯ
Modo x. lesioni capitis frē
et emigranee paralisi et tin
tui auris et epilencie et
scotomie confert si ex signo
eius cum aqua maioranne
fiat caput purgium in stap
Dolori auris confert quod
grm vnum exco cum oleo
sambucino dissolvitur et
auri instillatur ibidem
Rab in lib. ꝯ. i. almanso
ris dicit quod de medicinis
oculorum sunt quedam ca
et acute sicut mumia
asafe stapion et enfore
um et vbi omnes medicina
que calefaciat calefaciendo
forti absque eo quod faciat
in oleo asperitate in stap
ex hoc patet quod mumia
e. acuta et tamen dicit hoc
de antiqua mumia
Dolori capitis antiquo
confert grm. i. mumie
cum oleo deben resolutor
si fiat caput purgium in
stapione
Ad squinanciam confert
ponderis in g cum oleo
in stapione
Ruttum pectori et pulmo
ni confert si exco grm in
dissolvatur in aqua decoc
tionis saturie in stapione
tamen pectoralibus hic facit
adgucturi et tussim tamen

aqua decoctionis ordei grm
cum liquiritia vel cum vino de
lynis et pulmoni anisum
et stenus situs
Cardiace confert si dentur
exco grm in cum aqua de
coctionis mente in stap
Singultui confert si datur
grm. i. exca cum decoctione
seminis apii et carui et re
soptati stomachi et me
simorum confert si exca sumatur
grm in cum decoctione cimi
carui aut anisi et cassi
et pressioni super stomachum
aut super pressio confert quod
sumatur grm in cum vini
grmis boliarmeni et in g
terrae cum aqua salat aut
cassiefistula in stapione
Dolori splenis confert po
deris in g cum aqua capari
vel carui in stap
Effluxui sanguinis de na
ribus resistit et stringit
pulvis eius per se vel cum
succo sanguinaria mixtus
et impositus cito ꝯ
Ad sputum sanguinis mu
mia est sublimior medi
cina in stapione
Ad vomitum sanguinis si e
vero spulus sumat pillas
ex mumia et madido ma
stice confectas cum aqua in
fusionis gummi arabici et dum
teneat eas in ore et postea
transglutiat si est vero in
ferius et hic superius i. sto

et intestinorum superiorum confert
pulvis eius cum pulvere ma-
stici et cornu usti et aqua ros(arum)
vel succo plantag(inis) et fiat
emplastrum super stomachum vel inte-
stina superiora
Si est vicium in fluxu intestino-
rum fiat clistere in quo est
de pulvere eius et aqua or-
dei et infusio dragaganti
et predictum emplastrum ponatur
super pectine et renes et ita
quod mihi videtur quod valet ad re-
stringendum sanguinem in fluxu in
dissenterio ego do mumiam
cum zuccaro ros(arum) et masti-
ce etc.
Ad restringendum menstrua detur atha-
nasia cum pulvere mumie
et fiat suppositorium de lana
intinctum in eisdem et suppo-
natur
Contra fluxum ventris et inte-
stino cum sanguine Recipe mu-
miam sanguinem draconis
mastic et thus et simul
combure et da in aurora cum
syropo ros(arum) vel zuccaro ros(arum)
experientia Rasis refert quod
quidam emittebat sanguinem
et non poterat restringi per ali-
quam medicinam et dat(ur) ei
sibi mumia dissolvatur
in oleo dezambach et fiat
suppositorium in sapione
Ad vulnera capitis et virga
vesice confert
Cumullum ? et in ita ? habe-
quod pulvis eius consolidat
vulnera etc.
Ad casum grandem detur mu-
mia ponderis et si in bal-
neo cum aqua frigida confert
multum et sic confert quassa-
tis verberibus et in tornea-
mentis contusis quod inter ex-
perimenta mea antiqua
Mustus est quedam
collectio sanguinis
ad follitulum vel
cistim subiecte in quodam
animali quod vocatur gazel-
la et maturatur ut solent
apostemata maturari et cum
completa est eius matura-
cio animalis illud vadit
ad lapidem vel saxum et fricat
se multum et fortiter ita quod
cutis dilaniatur et exit ia
materia maturata et in exi-
tu eius multum delectatur
et postea tota materia exierit
consolidatur cutis et sanatur
et tamen non delegatur ad locum
sanguinem superfluum et ven-
gnat ut plures apam et ho-
mines terre illius veniunt
et colligunt materiam illam
et ille est melior muscus
ubi ille gazelle non come-
dunt et ille que non digeres-
sit complete et postea
desiccatur et per aerem separatur
alius vero muscus qui non
est de terra ubi ille habe-
tes sunt vel de animali
capto venatione de quo
ante maturationem recipitur

dissintirio

sanguis

Ca 119

contuss

abeo non est ita bonum p
ter esset de gazella capta
comedente herbas odorife
ras ut spica nardi et po
neret ad solem et posset ibi
maturari sicut quidam fru
ctus qui de arbore sumuntur
ad complectam maturatione
maturantur et postmodum
in aere et est ista gazella
sicut capreolus apud nos
similis aliis gazellis in
colore et figura nisi quod ista
que muscum portat habet
duos dentes caninos in
capite sicut porcus silvestri
albos valde et longos
longitudine palmi et no
tum ut dentes apri sed recti
et est muscus ca et sic in 3
in tertio gradu dicit in sapiencie

Ca | 80

Mirri vel almirri est
sed aliquos illa a
quosptas palsa que
residet sub piscibus vel
terminis salis et dicitur sed
si quod in serapione dicitur et
quod inter piscium retentum
quando bibit quod laxat ve
trem ad dictum ponit inter
piscium solutorum ventorum
et mirri aquilibus alia al
mirri Et virtus eius est
ca et sicca in 2° gradu Et
proprietas eius est quod mundifi
cat humiditates stoma
chi et facit bonum odorem
ad idem

Item sed quod dicitur ibidem a plu
ribus est medicina que
necessaria ulceribus intestinorum
et sciatice passioni et ad
quomodocumque membra ad expel
lendas superfluitates et si
at cum eo clistere et per sumi
et operatur ad eadem et repellit
flemma et melioribus et
confert ulceribus et glandulis
quod purat sinapea et prohibet
dilatationem corporis dissentiunt
valde desiccatione sua

Nihil sit fortificatione et mundifi
cat tamen quadam stipticitate
et ideo fit cum eo cohol in con
tinue variolarum et non
congelant in facie et postea
congelant dissolvit ea et co
fert eis sed in serapione

Cerebro confert quia calefacit
et desiccat eum et corroborat
quod cum eo fiunt sternutationes
in frigus adeatur morbate
facit hic

Scabie capitis antique co
fert que est ab humoribus
ibidem

Albuginem oculi abstergit
et eius desiccat humiditatem
et administratur in medicinis
oculi ibidem

Cor confortat et omnia me
bra meliora quod sumitur in ...
vel confinis ponit in emplastris
ibidem

Confert sincopim et debilitatem
totius corporis et dolorem
stomachi ex frigida causa efficit

Marginalia: vent; ulcera; sciatica; dissentiunt; sto

si cum vino bibatur vel cum
diamargariton vel aliis
sumatur cura ᵒ
¶ In passionibus matricis
confert adiuvando in precipita-
tione eius et in eius suffo-
catione subfumigando et sup-
ponendo ad provocandum cum
aliis cura ᵒ
¶ Contra fetorem ascellarum pro-
ficit cum oleo admixto aliquo
si locus inde liniatur quia
aut removet et dicitur ibidem
quod si aungeatur virtute ponatur
in olliuncula et olliuncula co-
operata pendeat in cloaca
virtute recuperabit ¶ Unde
dosis eius est ad plus quarta
vel et ego dico calido et sic-
co cerebro nocet abluitur et
in humido si multum adderetur
et iniustus sit bonus curabit
dolorem quia caliditate
sua plus repleuit i quod co
sumat etc.

Ca 181 Nectrastus dicunt ali-
qui quod sit album agre-
ste sed non est secundo
est album agreste vel plu-
res sed nectrastus est de genere
bulbi vel cepe et eius folia
sunt similia foliis porri
sed minora et habet virgam con-
cavam ad longitudinem palmi
sine foliis et super ipsam est
flos albus incanitus et in
medio eius est res citrina
Et virtus eius prima est calida et
sicca in secundo gradu et secunda virtus est

que abstergit et attrahit et virtus
sua quod incarnat ulcera ulcr
magna et maturat apostema-
tiones que sunt in lacertis
et conglutinat vulnera intra lacti
et dicit abenmesuay quod virtus
eius est prout iantiemiu vel
sambuci nisi quod est debilior
Et dicit mesarth quod
habet virtute lauatiuam habet in
sapione
¶ Combustioni ignis confert
si teratur cum melle et appo-
natur et si de eius fiat em-
plastrum confert doloribus
pectoris interius et inveteratis
antiquis
¶ Sordes ulcerum mundificat
et apanta dura difficilis
maturationis apud si mi-
sceatur cum farina orobi
et melle sapio
¶ Sagittas confixas corpori
insixas et replet locum
carne et fiat emplastrum de
eo et farina bolly et mel-
le in sapione

Nastucium In sapione sit // Ca 182
mencio de pluri-
bus nastucio scilicet de quin-
noto et est ortulanum et
de nastucio terrestri et de na-
sturcio orientali de ii //
ultimis non habui nec ex-
perimentum nec noticiam ideo de
eis hic nil posui sed de primo
et de nastucio aquatico quod
satis est in usu sic cura ᵒ
Nastucium ortulanum est ca-

virtutis et sic in tertio gradu
et herbe viridis multe est e-
fficacie siccata vero mediocris
est virtutis. Semen eius pro-
pter competentem usum medi-
cine et ideo cum nasturcium
scribitur in receptis semen
poni potest seu debet et potest
semen servari per x annos
in multa efficacia et habet
virg virtutem dissolvendi consume-
di et equalitatibus simul hic
Valet semen nasturcii i. ocu-
lami habet virtutem que cale-
faciat et desiccat sicut sina-
pis hoc est in tertio gradu
Alia virtus eius est que
incidit incisione fortiter
adherentium. Alia virtus eius est que
Sciatici sedat dolores sciaticos et
dolorem capitis et similiter
egritudines in quibus oportet cale-
facere et rectificare sequitur
Casum capillorum retinet
linitus aceto facta et de-
cocto eius in stapione
Contra humiditatem cerebri
ut in litargia valet ipsa
herba cocta cum carnibus
et comesta et fumigatio
facta ex pulvere eius na-
ribus impositis cca ϕ
Contra relaxationem uvule
valet gargarisma factum
ex aceto decoctionis se-
minis eius et caricarum
cca ϕ etc.

Contra paralisim lingue cu-
ius opilantur et replentur
humiditate semen nasturcii ma-
sticetur et imponatur sub li-
gua et ad paralisim aliorum
membrorum semen eius in vino
decoquitur et super membrum po-
natur cca ϕ
Ad expellendum superfluitates
apostemate confert si bibatur
cum polenta et inmediate
ponitur contra asma quia incidit
asma grossos humores in stap.
Bullimus dicit quod mundificet
pulmonem et confert asmati
Dolorem stomachi remo-
vet si cum lacte caprino de-
coquatur et bibatur in stapione
Bullimus calefacit stomachum
et epar
Duriciem splenis solvit si
sit emplastrum cum aceto et melle
in stapione
Contra colicam et yliacam
decoquatur semen eius in vino
et in sacculo super locum doloris
ponatur sicut est posita cca ϕ
Idem valet contra singultum
et coctum et eius herba ipsa
in aceto cocta et apposita
cca ϕ
Sciaticis confert si fiat em-
plastrum ex eo cum aceto
et antiquos dolores sciati-
cos et podagricos aufert si lo-
cus dolens liniatur melle
et pulvis eius supponatur
in stapione

Cum tenasmone exglutino
so humore cum aceto et
pulvis eius imponatur
Item inungatur anus mel
le et pulvis seminis exse
mine nasturcii colofonie et
cimini super aspergatur certa
Renes et vesicam solvendo et
provocat urinam et menstrua et educit vrina cyen
fetum
Bulkasim in sapientia dicit
dicit semine nasturcii est ca
lefactivum acutum malum
stomacho lenit ventrem et expel
lit lumbricos dissolvit apostemata nox
splenis facit aborsum
incitat libidinem ut ille veneri
Scabiem et impetiginem
semine nasturcii abstergit et
sumitur in potu contra mor
sus venenosos in sapientia vena
Combustionem ignis curat
si locus liniatur succo eius
vel cum ipso vidi contusum in
sapione secundum medicos mater
vat cum exeo et aqua et
sale fit empulud et herba
eius facit hoc sed debilius
in sap
Animalia venenosa
expellit fumigium cum eo
factum in domo in sap

Nasturcium aquaticum
quam vocant ali
qui ut legitur in
quibusdam sinonomis se
nacion et est herba in aquis
fontis currentibus et fossatis
crescens et habens stipitem lon
gum tortuosum album et ex
utraque parte habente folia pi
gna spissa aliqualiter et
ad rotunditatem tendentia
et vocatur gallice cresson //
de eave et sic in latino
vocatur cressones herba
est calida et apertiva et
diuretica multum proficit qui in
ydropisi decfra est contra idropisi
multum super mensam comesta
cruda et cocta et est contra
strangurie et lapidi et lapis
provocat urinam et menstrua
Remisar
Albucasim dicit quod sisimbrium
de quo eius locuntur quod sit
in quo posuit ut herba ut vio
la quidam dicunt quod sit sisimbrium
et herba in aqua et hec verius
ut videtur et est planta in
aquis stantibus crescens
cuius folia sunt lata ad
rotunditatem multum tendentia
et natat expansa superficie
aque et habent ii species
eius una que habet flores
albos antequam aperiantur
et alia habet flores croceos
et ambe habent radices gros
sas albas magis nodosas
et crocea albas et asperas
radices
Est licet similis operationis Ca 182
dicuntur herba alba magis sed
videtur attinere et sicut habetur
in sapione
Bal dicit quod virtus radicis
et seminis huius plante est

que desiccat sine morde
catione. Et secunda virtus
que abstergit stringit ventrem
et abscindit fluxum spermatis
qui accidit in vigiliis
et alio quocumque modo quo-
niam abscindit fluxum cum
quis bibit cum vino sepcies
to. Et alba radix est for-
tior nigra et est in ea virtus
que abstergit et ideo mundat
morpheam albam quando
conficitur cum aqua et
allopiciam quando conficitur
cum pice humida et in
his alba melior est quam
nigra secundum Serapionem

Ca 183 Et conveniunt multum in
hoc quod similis est virtutis
et operationibus ut viola
nisi quod fortioris operationis
est quam illa et ideo confert
tussi et pleuresi et mollit
ventrem et confert sode ca-
pitis calide et sicce sine
febre et sine febre et inducit
sompnum si desiccatur et cum
sunt vigilie et licet plu-
res dicunt de utilitatibus ra-
dicis eius et seminis calide et
de floribus pro sui lenitivum
usus tamen in regionibus oc-
cidentalibus magis est de
floribus quam de aliis nam
de floribus aqua distillatur
et ea utimur in pluribus
distemperanciis utiliter et
de floribus et oleo facimus
alium ad dissenterias cal-

Ex Radice Nenufaris illius quod habet
Albos flores. Fac rotulas. Frica
eas diuturne in butiro. Absque sale
et in butiro te pectina sepius donec
necesse fuerit. Estiuo sufficit. cutem subtus tinee
lunae per Nocte. Estiuo calidus si pingue
do de cuba colli aqua vel olim mix-
tum loco butiri sumere plus
fortassis valeret

Fluxum antiquo humiditatis
matricis stringit si de ra-
dice eius qui flores habet cro-
ceos cum vino nigro bibatur
secundum Serapionem
Pollucionem seminis aufert
si bibat de radice eius si-
cut albo flore in Serapione
et dicunt quod similis sunt
operationis ambe
Valet sode capitis ca-
lide ex pleuresi cum ea vigi-
liis venti arescit et calli-
ditate fluxum ventris,
pollucioni fluxum matricis
morphee alopicie

Nigella id est quod lol-
lium et zinamiacu
gith sunt plures
Dyascorides nigella est plan-
ta parua habens virgam
et habet parua folia minuta
et mollia et in summitatibus
virge est capitellum ut pa-
pauer nisi quod sunt minora
et oblonga et in eo sunt
pellicule separantes et conti-
nentes semen nigrum acutum bo-
ni odoris habet illa
Virtus sua eius est subtilis
quia maturat cum caliditas
maturatio completa
et sapor eius est amarus
Et virtus eius prima est quod
calefacit et desiccat in 3°
gradu. Et virtus eius secunda
est que incidit abstergit et
resoluit. Et virtus eius 3a
que cudit torzam habet in Serap

ut s

cta ꝯ dicit q hꝫ virtutem di-
nretitaꝫ ex amaritudine et
dissolvendi et consumendi ex
qualitatibus suis et crescit
in ea fumiceta et semen eius
rotundum est lamificatum et
sicatur per x annos h. ille co-
vus vidi desemine eius quoddam
tale plamificatum rotundum
nigrum et quoddam triangula-
re nigrum et hꝫ utrumque
omnino similia milium album

¶ Eruco sumitur intimus maior
et digerit chimos viscosos
et terminates et aperit opila-
tiones interiores, sed non sumatur
nimis quia occidit in sap
¶ Cuminum ꝯ dicit q ē maxima
sima flegmatis et resolutiva
ventositatis et coriefacta
confert torize et ipse curat
febres flegmaticas et melancolicas
et vermes et ascarides occi-
dit si limiatur sup fetum et
bibat h. ille
¶ Bodelii lesioni capitis et
dolori confert si ex eo fiat,
emplastrum et fronti supponatur
hec in sapione
¶ Vimes autem necat si cum
farina cum aceto tepido
misceatur et infundatur cum illis
cta ꝯ
¶ Aque que ad oculos descen-
dit confert confert si decoctio
et yreos fiat caput purgium
in sapione
¶ Coruzam tuat si pulvis

et in panniculo posita o-
doretur in sapione ego
modicum gentissimum calefacto
adigne et sit ad oculos
in sap assatur et adoratur
¶ Dolori dentium confert si
coquatur cum aceto et ligo
pini et decoctione illa te-
neat in ore in sap
¶ Asmati confert si sumatur
in potu cum mire in sap
¶ Aspriat et urinam si pluri-
bus diebus assidue potetur
et sic desiccat lac in sap
¶ Cont singultum et dessinteriam
et yliacam passionem detur
occidit vinum infusionis nigelle
per noctem unam et non deco-
quatur quod nimis violentum
esset / dicit constantinus in
multa quantitate sumpta oc-
cidit et ideo si habeatur in multa
febr quantitate ponatur in sacello
vines ascarides et decoquatur in vino et
oleo et sup renes et pe-
ctine fiat satellatio cont
predicta cta ꝯ
¶ Lumbricos occidit et expel-
lit si fiat ex eo emplastrum et
ponatur sup umbilicum in
sapione sed cta ꝯ dicit
q fiat emplastrum ex eo et
succo absinthii et sup um-
bilicum ponatur lumbricos
occidit et papue in pueris
hec ille
¶ Confert bothor malatis
pustulas puras et curat

scabies

scabiem vlceratam et re
solui(tur) apanta flegmata
dnā si fiat emplastrum cu
co et aceto in stap/
Contra singultum et di-
ssuriam et ysiacam passionem
detur vinum infusionis
Rezuntas et carbunculos
mat et aufert si teratur et
misceatur cum vrina et po
natur supra in stapione
Animalia venenosa fu-
gat si cera fiat fumigatio
in stapione
Ad febres flegmatis et me-
lancolicas de frigiditate pura
aufert in stap

Ca 18e

Nux muscata me-
liores sunt rubee
pingues graves et
grossiores nigri leves et sic-
ce sunt stap circa dicit
eligenda e plana grauis
et que cum frangitur non
pulverizat et in sapore h(abe)t
acuitate aliqua per vii
annos servatur in medicatio
no dicit pom impl(ere) habeat
dictas conditiones habet
ille si quod h(abe)t in stapione
ca et sicca est in 2o gradu

sto

bona est stomacho quia
corroborat ipsum et digerit
cibum et aufert fumositates
acuo et bonum odorem et
prat et expellit ventosi

vent

tates et stringit ventre

epi frigido et debili confert et
mollificat duriciem epatis
et attenuat splene
Confert lentiginem faciei et
impetiginem h(oc) i(d est) Auicenna
inquit sex colligetur dicit

sto

quod mundificat stomachum
ab humoribus putridis Et
Emulhinus dicit quod confortat
visum et stringit ventrem

Vrina

et provocat urinam et con
fert difficultati urine hec
ille ec
Circa dicit quod ipsa naribus
odorata cerebrum confortat,

cereb

et spiritus / et qualescunque
egritudine et confortatione
spiritus detur vinum decoc-
tionis eius et masticata hec
... videtur bonum pro confor-
tatione stomachi / idem
dicit quod ... frigiditatem intestinorum

intestina

et stomachi et indigestionem
et dissolutionem ex frigide de-
inde a ... media ... vel integra
si est pura Experiencia di-
dici multum habet valere circa
dicit vinum de coctionis
eius valet contra indigestionem
stomachi et epatis et
intestinorum / et ventositatem
eorum si addatur mastix aut
anisum aut cinnamomum et sic tol-
lit dolorem eorum cerebro com-
lis cordi stomacho epati
spleni et intestinis et vijs
urinalium etc. Oportet

cereb orti cor intestina vrina sto epar splen

81

9 drabu unguentu s...

Sulʳ. terʳ dorʳ fiat impalpabile. Cinnam ptē ut Alcohol pulverisēʳ. h duo terāʳ cū micleis nucis gallice. v. watsche nosse. ut se debite incorporent. 2. fl. massa aliqᵘ spissa. pgᵃ successive addiʳ oleu laurinu q̄ s. ut vere redeat ad forma mell currentis et p̄mo ungatur balneu & statī pg se ungat. tot diebꝫ donec

Nux gallica 〈v. italica〉 sepm cremonesem nuces v. nuclei earum dnd sunt virides sunt aqueositatis humiditas et duriunt parte aliqua stiptice & complete in maturitate sua sunt ca in 2º et hu in pº antique vº et multum desiccate sunt ca in 3º et sicce in pº 2ª et meliores sunt grandes et cito frangibiles hec ille

In scap dr q illud quod comeditur de nuce v. nucleo est subtile et unctuosum et hic intelligitur de maturis completa maturitate et vetustes que nō sunt mature nec sicce sunt plane humiditate hec ibi. Ibidem olei antiquarum nucum est virtus prima ca et 2ª virtus que resolvit et tertia virtus que confert ulceribus corrosivis et herisipile et fistule lacrimali et quidā virtute in ulceribus humorum & in solijs eius et in sinuitatibꝫ est stipticitas

Et in cortice eius dnd est recens est stipticitas manifesta et ppter hoc fit tecco. rubis qm tecco exprimitur succus sicut exprimitur de moris et de fructu rubi deinde coquitur cum melle et confert illud rubis egritudinibꝫ oris

et gutturis et saniem et in omnibus eo in quo inna... possunt

Sed cortex eius durus qui adheret sit non subtilis multum et desiccat sine punctione

Quasi sunt nuces comeste sunt grauis digestionis nocive stomacho generant colera et nocent insipientibꝫ h in scap

Sepm vº cremonense nocet quia ulcerant os et guttur et resiccant et in ore faciunt linguam grauem et ingenium impediunt et calido stomacho nocent et in colericis humores generant maxime sicce et vetuste et dolorem capitis generant et vigiliae et difficilis sunt digestionis minime nocent scom in ca et fuste temperatum

Et sicce sunt magis nocive quam recentes propterea & cum sunt pellicule comedant et tussi ca est nocive

Cum hi videntur acrotite minui et in aqua ca ponant et per nocte dimittant et ita redeunt ad ... cum suam si calidum stomachum inveniunt sanguinem generant ad ... si temperatum invenit scom sanguine generant temperatum hec cremonensis medicus

In sepcione nuces humide v. recentes sunt minus nocive

Ca 187 〈ungat〉 〈suffice〉 ungat se bis in die ad lene igne. scom r ... die ... tunc tū puto ut ... p corr... pgᵃ si wt ... balneu ... et hic experimentum Attulerunt ... venerandi religiosi q 1392 de ... ... Synai cum ... Advenerat

elctio

nocet

106

nun

sanguis

elctio

stomachis aliis et sunt//
dulciores et delectabiliores
et ppt' hec miscentur cum aliis
ad frangendum acuitatem me-
dicine h' ille
¶ Capillos infantium facit
pulcros et bonos et fac
crescere pilos in alopicia si
cortex eius adurantur et mi
sceatur cum oleo et inde capit
linatur in stapione
¶ Sym cremonensis medicus
dicit tria lib' vel ydoneis pul-
veris nucis statim cum
ab arbore euelluntur cum corti-
cibus suis conquassentur et
ipsis sic quassatis admisceatur
allium scissum vel in cute
h' in vel in vase fictili po-
nantur desuper fundantur ol'
bom lb iij et per xl dies
teneantur plenum capillorum et
habeatur h' cremonensis
¶ Dentium stuporem ex rebus
acidis prouenientem soluit
si cathaplasmetur dentibus cu-
iuscumque tepidis sale et melle
mixtis et c' const' morsui
rabiosi canis cremonensis
et in stapione dicit idem
de morsu canis et cetera de
morsu hominis etc.
¶ Torsiones ventris const'
si nux teratur sicut est cum
cortice suo et super umbi-
licum ponatur in stapione
¶ Sanguinem optime subueniat

si detur ex agrimonia i corticis
arboris nucis vel frondium
eius cum vino i in cremo-
nensi dicitur
¶ Ad pestilentiam cum melle nuces
combinantur et cum vino mi-
sceantur et inde fiat nasta-
le in stapione
¶ Apostema de colera nigra vel
flemate nuces cathaplasma-
te et cum ruta et melle di-
soluunt in cremonensi stem
stap dicit quod sic soluunt apostata
mamillarum et anodato-
nes inmorum et dicit cum pau-
co melle et ruta h' ille
¶ Herisipile et fistule lacrima-
lium et alopicie const' et
curat ea si melle antiqui
misceantur et supponantur
in stapione etc.
¶ Tosym toxicum vel venenum
const' nam si ij nuces x
melle ij nucis cum ij ficubus
siccis et xx folijs rute et
vino cum sale conterantur
et comedantur ieiuno nullum
in stap vero dicatur
¶ Venenum illo die opprimat
comedentis medicus et cremonensis
quod confirmant si comeste fuerint
cum ficubus et ruta an-
imalium mortiferorum etc.
post cum tyriaca optima
¶ Febribus rigorem habentibus
repugnant si ex agrimonia i
corticis arboris eius vel
frondium cum aceto bibatur

mamille

capelli

morsus

quod gitana [?] ... foliorum nucis 2 ... vel si fortis ... de cortice medii que includit nucem ... et non arbor ... sit simplex ... frigide ita ... paroxismum vel quocumque sub paroxismo vel ante paroxismum ... bibitus excitat vomitum ... agitacio et evolucio ... cum torminibus tandem ... et ... magnam ... patientis ... quod alii ... adhibitum ... sanat ... et ... amplius et exit ... ita viscosa ... alii ... et ex ore ... et nomen ... evacuat per secessum ... fit ... medici ... vagum medicum ... curatus ... et ... et id non expedit ... et ... ergo patiens ... non indiget ... sumat ... vini sapore ... [illegible]

indictis cremonensis

Ca 186. Nuces avellane idest avellanis vero est sba [?] tica fra-
plusquam in nucibus magnis
idest gallicis et sapor corpse
magis ponticus sapore
illarum et hec reperitur ponticia-
tas in arbore fructu et cor-
tice eius

In aliis vero proprietatibus similes
sunt nucibus maioribus haec
in serapione

In dieta cremonensis dicitur quod
avellane sunt fusiores et
paciores nucibus et minori
participant unctuositate et
sunt plus nucibus inutiles
declinantes ad quandam pred-
caliditate et siccitate Qui-
dam dicunt ipsas esse in
2o gradu et humidas in primo
meliores sunt virides grandes
grosse et frangibiles et va-
lent teste ipsorum quia aug-
mentant cerebrum et sano cor-
pori pinguedinem conferunt
hec medicus cremonensis

Oculos nigros et capillos
nigros faciunt ut quidam
dicunt si combuste terantur
cum oleo et inde capita
puerorum liniantur quorum oculos
habent glaucos hec in serapione

Abidem in alopicia facit
oriri pilos si cum cortice
suo avellane comburantur
terantur et confitiantur cum
axungia aut sepo hir-
cino et locus inde liniatur
hec ille

Corizam maturant si assa-
te comedantur cum modico pi-
pere in dictis cremonensis et est etiam
in serapione

Ad tussim antiquam vale-
nte et cum aqua mellis vel
melle comeste et bibite
secundum serapionem et cremonensis
etiam iuvat ad predictum

Ad vicia pulmonis et ictoris [?]
alii dederunt itaque cum
uva passa laudabiles ad
sanandum in dictis cremonensis

Reumata patientes ste-
lerit adiuvat si assentur
et cum modico pipere et vino
sumantur in dictis cremonensis
et sic valere asserunt ad an-
gustias urine distillantis
idem ad alopiciam et ad gignan-
dum pilos in loco pilis
denudato valet si cum cor-
tice suo exterior assentur et
cum antiquo adipe suis //
sive porci vel ursi misceantur
in dictis cremonensis

Venenis sunt contrarie si
nisi assate ieiunio sumantur
et si cum ruta et ficubus
misceantur confert venenis
et morsibus hec cremonensis

Sequitur de alia la 30

Ca 181 Olima folia fructus et
gumma arboris olive
competunt usui

Marginalia: elctio; rebr; urina; urina; alopicia

appetitum

medicine et hec tam do-
mestice quam silvestres et
fructus quibus olive in-
mature vides comedunt
in aqua salsa prius condi-
ti et si sumantur in medio
prandii acuunt appetitum
et ex fructu eius qui ex
olive durum fit oleum sed
si olive sint mature com-
plete virtus eius prima
est calida temperate et humectat
et hec si est novum si vero est
vetus est magis calidum et in
resolutivum

electio

Oleum aut olivarum quod
a quibusdam vocatur olefa-
tim agalieno dicitur oleum ex-
pressatum cuius virtus est in-
ter frigida in quantum est stiptica
et pone consideracionem tuam
in omni oleo quod gustabis
quod quanta est in eo stipticitas
tanto erit in eo frigiditas
et si non invenies in eo sti-
pticitatem omnino sed invenies
eum delectabilem vero delec-
tacionis dic eum calidum et
temperatum et si tu invenies
ipsum cum hoc subtile et
est illud de quo parum si
accipis et ponis super marmor
extendit super corpus et
dilatat se multum absque
eo quod bibatur in eo et alsa-
ditur

Sciatis quod istud oleum est
bonum valde verba sunt

Rasis et dyascorides oleum quod
fit ex olivis novis non bene
maturis et oleum expressatum
et est conveniens sanis et
cum hoc quod est novum bonum ad-
ditis et eximie sunt alia aro-
matica et est bonum stomacho
propter stipticitatem suam et re-
stringit gingivas et confirmat
dens — dentes notas qui tenentur
sudor — in ore et prohibet sudores hoc
in stapione

Cremonensis vero dicit quod
frigidum et siccum in secundo gradu et si de
silvestribus est est plus
frigidum et siccum et tamen antiquam
oleum olefatium seu expre-
ssatum fit in natura olei de
olivis dulcibus et maturis
hoc est temperate hoc ille

Et secundum dyascorides oleum vetus o-
livarum maturarum convenit
in medicinis et omnes species
olei sunt calide lenientes cor-
pus et prohibent adventum
frigori — frigoris corpori et faciunt
corpus et membra abilia
venter — ad motum et molliunt ventrem
et debilitant virtutem medi-
cinarum volunantium et dant
in potum cum medicinas //
mortificas ut evomant
cum eis et hoc fit assidue
si non habes oleum vetus
et indiges eo coque oleum
novum donec fiat sicut mel
et utere quia virtus eius fit
virtus veteris hoc in stap

Dixit idem s(ecundu)m Gal(ienum) f(oli)a olei/ est s(ecundu)m literaz et p(ri)ma v(ir)t(us) eius est ca. et sicca in 2o/ g(ra)du expanso et ea v(ir)tus est que resolvit et v(ir)tus t(er)tia que curat ulcera que sunt in corporib(us) siccis et ulcera humida facit sicca et q(uod) coquit(ur) est grossius et magis desiccativu(m) h(abe)t in s(er)apione

Gummi olivaz agrestium assimilat(ur) scamonee et in colore suo assimilat(ur) racimo rubeo et est g(umm)i exclativis minutis et p(un)git ligwam s(e)c(un)d(u)m illa que assimilat(ur) gumi in mag(ni)tudine latine et est lenis sine punctione est mala et sine inmamento et confert gumi olive agrestis obscuritati visus q(ua)n(do) fit exea collirium et abstergit sordes lippitudinis et pro(vocat) ca. et urinaz et q(ua)n(do) ponit(ur) in locis corrosivis dentis sedat dolorem et excludit embrionem et curat impetiginem et scabiem et ulceratum et nominatum me(nstru)a menas mortificans h(abe)t in serapione

Et s(ecundu)m diascor(idem) ~~oleum recte olivaz maturaz~~ v(ir)tus foliorum olive domestice assimilat(ur) v(ir)tuti foliorum olive agrestis nisi q(uod) v(ir)t(us)

fol(iorum) domestice est debilior et sunt commenentia oculis q(uando) s(unt) agrestis quia sunt fortiora et leniora q(uando) s(unt) agrestis et folia agrestis sunt stiptica et p(ro)p(ter) hoc confirmant gingivis tumidis et dentib(us) quoties in decoctione expressa eorum est h(abe)t de serapione

Casum capillorum phibet et p(ur)gat furfures capitis oleum olivaz recentium q(uia) stipticum est et emplum defendit furfures capitis curat in serapione

Vlceribus ulceratis vel … de quibus saties emanat confert succus foliorum eius et excedit succus eorum sit dum pistant(ur) aspergantur vino vel aqua si vinum adhoc melius est et succo extracto in sole desiccetur et fiant inde trocissi et p(ro)p(ri)a adprobata in serapione

Eminentia oculorum sanat et ulcerib(us) oculorum confert et cursui humiditatis antiquarum adiuvatur succus foliorum eius et ideo ponit(ur) in cocob vel sieff que admistrat(ur) ad corrosionem palpebrarum et sulab. x scabiei oculi et q(uando) fit collirium cum gumi olivaz agrestium confert obscuritati visus et abstergit

ulcera

elatio

oculi

impetigo
scabies

oculi

dens

oculi

palpebre

oculi

sordes ulcerum oculi x
lippitudinis oculi in sa
pione etc
¶ Vlcer' oris et alkole con
fert si folia olive masti
centur et collutio oris fa
tum oleo olivarum agre
stium confert operationi gi
givarum et dentibus quod
et aqua salsa in aqua
olive x fructus i masti
canditi sunt si ea fiat
collutio oris stringit gingi
vas et confirmat dentes
hoc in sapione ego cum
aceto decoctionis vel vino
decoctionis foliorum fructus
hoc facio et confert
¶ Dentes corrosos eradi
cat fex olei superior vel
amita quod usque si cum aq
agreste misceatur et deco
quatur donec fiat sicut mel
et inde dentes corrosi li
mantur et si cum vino
aceto vel oximell eradi
fex misceatur et inde dentes
dolentes liniatur aufert do
lorem dentis in sapione
Constrictioni ventris antiquo
confert si fiat empiastrum
de foliis eius cum farina
ordei et fructus eorum
et elixatura eorum faciunt
hoc in sapione ego cum
succo eorum et cum semine
rosarum et farina ordei

dens

dens

facio emplastrum super ventre
cum eius elixatura fomen
tatur et sic facio in regione
mea. Ad restringendum flu
xum antiqui menstruum
inspicitur timore ventris
minuit fex eius si super
corium extendatur et vetu
apponatur in sapione
humiditas antiquo fluxu
matris confert si de succo fo
liorum eius fiat pessarium
vel nasale et fluxum san
guinis in sap
¶ Collo matris et apostematibus
matris confert fex olei ve
teris si mittatur in sapione
Podagre confert fex nova
olei absque decoctione si
ponatur calefacta super locum
dolorem sic et confert do
loribus iuncturarum alibi ubi
in sapione
¶ Leprosas ungues et ma
culatas et fedas eradi
cat medulla intra oliva
nigram et maturam i sap
¶ Herisipile confert ut //
sunt cum angeri si pistet
folia olive agrestis et
empiastrum locus et sic con
fert ulceribus frauduletis
et formice et panaricio
in sapione
¶ Nota quod de oleo olive fiunt
olea composita quemadmodum
medicine ut rosatum vio
latum camomillum ane-

Aben
Vent
matr
pedog

cium de libro de costo na-
dum muscelin lanum et
sic de aliis
¶ Nota quod alia olea esum
competunt ut oleum imitum
olim de papaue in polo-
nia et hic de papaue nig(ro)
oleum de canapo vel de semine
istorum et de semine raparum
quod past oleum olive et mi-
nus et melius reputo quia
rapa in sua natura me-
lior est esum ceteris iam di-
ctis etc.

Olibanum et thus
masculinum idem ma-
xime est illud quod
grossius quod est purius et albius
et illud debet poni in medi-
cinis et scribitur olibanum vel
thus masculinum aliud est
thus minutum et illud non
vocatur olibanum sed thus
¶ Dicit in olibano est sapor
stipticus stipticitate forti
sed albi et eo non habet stipti-
citatem tantam sicut rubeum
vel citrinum Et virtus eius vta
prima est calefactiva in
2° gradu et desiccat in primo
et rubeum est magis desic-
cativum quam album Dyascorides
dicit quod olibanum est stipti-
cum et calefacit et abstergit orti
obscuritatem visus et re- vloa
plet vlcera profunda et in-
carnat ea et consolidat vul-
nera retentia cum suo san-
guine et abscindit fluxum
cum et cingentibus sanguis ven. sangs
... fluat et sanguinem
qui fluit a cerebro qui di-
mesebor et est species flu-
xus sanguinis narium et
confert sputo sanguinis
¶ Nota quod dicit quod olibanum
est ca(lidum) et sic in 2° gradu et habet
virtutem confortandi cum aro-
maticitate sua et qualitatibus suis et habet virtutem vta
constringendi conglutinandi et
consolidandi ex grumositate
¶ Alfonsus dicit quod est sub-
tilis sbe et ideo est abster- Ca 188
sivum et est ca(lidum) in 2° gradu et
sic in primo et sic habetur hic
supra in tabula de gradibus
¶ Alserch dicit quod olibanum
digerit cibum et expellit ebri- ebrietati
etate et confert ebrietati
alibi dicit quod rubeum est plus
abstersivum quam album
¶ Et virtus eius est sicut di-
ctum in abstersione et abe-
mesuay dicit quod destruit
flemma et aufert oblivionem
et auget memoriam habetur meoria
in serapione
¶ Et ibidem dicit quod bibitum expellit
flemma et aufert angustiam
memoriam et quod sanum bibit
de eo patrem melioratur cor et
aufert oblivionem / sed nota nog
quia si nimis de eo bibatur
cum vino inducit maniam
et amplius cum vino acci-
dit et si non tamen de eo summam
facit fumositates malas

et dolorem capitis et ad
quid sanguinem ut in sap
Ganzinum dolori confert
si misceatur cum vino dulci
et distilletur in aurem et
si misceatur cum piste cu-
rat concussiones aurium
in sapione
Capanta cum oculi sedat
fumum olibani et abstergit
ex sum humiditatum ad
ipsum et mundificat ulcera
eius et generat carnem in
ulceribus ipsius et sedat ca-
lorem in eo in sapione
Ad fluxum lacrimarum et do-
lorem dentium provenientem
ex humoribus fluentibus
a capite et propriae si fiat
fluxus humorum a capite
per venas exteriores valet
emplastrum factum ex pulvere
eius et albugine ovi
contra timpora postum cum
ergo pono ex suspicione
et super timpora sed non cum
albugine ovi propter diffi-
cultatem amovendi empla-
strum sit cum aqua rosarum
et parum de aceto
Ad restrictionem cum
ruboris ex fluxu vel humorum
a capite descendentem decoctio
vini decoctionis eius vel
pille ex eo mane in die
et de sero quando vadit dormitum
contra ex plus apparet cum ma-
terialibus et apertius in ace
corizam remanatur restricto
Contra relaxationem vivule ma-
sticent quia prohibet fluxum
humorum ad spiritualia descen-
dere contra ex inimo fiat flemma
ex spine sed plus utatur collu-
tione ex vino decoctionis eius
in ea fra
Contra indigestionem et eructu-
acionem acidam experiencia
dedici quod valent pille de
olybano sumpte contra
Contra fluxum ventris con-
tinetur pirum odoriferum et
repleatur concavitas cum pul-
vere olibani et detur una
pars piri mediocris quantitatis
cortice ammoto de sero sum
et tepida et contra media nocte
patientem alia et ultima de ma-
ne ante album partem tale una
fingit suavius et aliquem fa-
ciunt hoc cum pomo et profi-
ciunt experientia sed vide quod
fluxus non sit de glutinoso
vel viscosa humore vel de colera
Ad mamillas galactinas
intingatur pannus in aceto
in quo olybanum est repo-
situm confert contra
Ad apanta mamillarum
misceatur olibanum cum thi-
molia et oleo rosarum et liniatur
inde mamille apante propter
patientiam quia confert in sap
Ad matricem confortandam
et conceptum iuvandum valet si
fiat ex eo subfumigium vel
ex pulvere eius et oleo

dens

corizam

spiritualia

galactinas

unum stilum fiat suppositorium
vel cum testa magna vel
pannus intingatur in vino
resolutionis eius et postea
applicetur cura
¶ Fistulam antiquam matricis
confert quod fit nascale cum
cortice thuris quod facit ex
olibanum licet non ita for-
tis sit operationis in serapione
¶ Ad vulnera que sunt in ano
confert linimentum factum de oliba-
no et lacte impositum in serap
idem intelligo valere ad vulnera
matricis
¶ Ad scissuras pedum ex fri-
gore confert olibanum mix-
tum cum axungia porcina
et sic confert combustioni
ignis cura
¶ Galienus scoria eius est grossior
scoria olibani et sapor eius
est stipticus manifeste Et
virtus eius prima est que de-
siccat usque ad finem tertii gradus
et non sunt in eo acuitas
et morditas manifeste
Et 2a virtus eius est que con- virtus
fortat Et tertia virtus que
abscindit fluxum sanguinis
et corroborat stomachum sto
sapsum laxum et confert
fluxui ventris et ulceribus vent
intestinorum et olibanum fa- intestina
cit hoc sed cortex fortius
hoc in serapione
¶ De fumo olibani ibidem
habetur quod eius virtus est
sicut hec habet supra 2a opera-
tione ibi aparina ca. 7
Et nota in serap de modo
comburendi olibanum et
de modo recipiendi fumum eius
ca° de olibano

Opium est succus pa- Ca 190
paveris nigri qui in
gumma pistaccorum po-
litis conditur et non in aliis
papaveris nigri sed cingatur
in partibus ultra maximus
et tebayen dicitur esse melius
sed non habetur in serapione me- electio
lius est quod est amarum sapore
facilis resolutionis in aqua
tactu leve et album quando
fuit resolutum non asperum neque
gummosum neque coagulatur
quod dissolvitur in aqua et
cito abigne incenditur et
flamma eius non est obscura
quod extinguitur odor eius est
fortis sed non malus
¶ Adulteratur cum ea admisce-
tur memite sed cognoscitur
quia quod dissolvitur quia de-
bilis est odoris et est in eo
asperitas et adulteratur cum
gummi et sic cognoscitur
quia habet colorem clarum
et virtute debilem et quando
tangitur adheret tactui et
adulteratur cum medicinas
que sunt sicce et frigide in
gradu in serapione
¶ Ita quod non dicit que est frigida in
uno gradu et sicca in 10

et servatur per xx annos hic
¶ Notandum est quod est medicina
(narcotica) in tertio i. stupefactiva
et somnifera fortis ita
quod si multum quis eorum sum-
pserit occidit et in speciali
libro quod dosis eius est ab
uno danich i. ab uno grano
ordei pondere usque ad unum da-
nich et quantitas ciceris ac-
cidentis est az in hoc ibi
¶ Similiter vero dicit quod fri-
et siccum est in quarto gradu
et potio eius non est ultra
pondus xii granorum ordei
sed potio eius secura est
quantitas lenticule magis
et perimat aliquando dare
alicui homini sano vel
infirmo debili potius neque
periculosiora dosim alicuius
medicine sive sit suppo-
sitorium vel licinium vel aliud
quodcumque in qua dosi
recipitur plus quam granum unum
~~opium prohibere dat ultra granum~~
opii vel ad magis granum unum
neque opium prohibere datum ultra
granum vel unum et specialiter quando
opium miscetur cum alia
re somnifera ut papaver
mandragora et iusquiamus
et multociens continetur dictio
opii sed principaliter multorum
dierum quia continue dare
pluribus diebus opium multi-
plicat virtutem in membris

dos
Danich i. 2 g° ordei
pondus porcios
Dosis ab initio [illegible]

nota

et corpore et infrigidat ...
ma et destruit appetitum
et facit sincopim et de-
bilitatem manifesta et lo-
cus eius inducit mortem
hic ille
¶ Similiter dubium non est
quod dari possit cum aliis
medicinis nam medicine
famose et salubres ut
methridatum tiriaca aliqua tri-
fera magna et alie ab
opio quod recipiunt dicuntur opiate
¶ Sed consulo sive potus sive
iniciatur per clistere sive per
suppositorium vel licinium intro-
mittatur quod in quantitate parva
et cum cautela detur sed ex-
tunc ut in podagre et in
aliis doloribus fortissimis
securius cum aliis quodcumque
ponitur et in quantitate
maiori quam hic supra ab
aliis est descriptum
¶ Item reputo quod ubi opium
cognoscatur ad ultimatum
¶ Opium inficiat frigiditate
profunda et ideo sensum aufert
vel obtundit et fumus eius
opilat vias cerebri ex sua
grossitie et fumositate et siccitate
inducit subeth et aliquando
mortem sed malicia eius
corrigunt talia aromatica
ut piper castoreum et mirra
prout patet in multis ma-
gnis medicinis antidotarii
magni et tyriaca ac vitella

nota
corrigitur
(nota sicut)

onorum et lac mulieris
cum eo bene misceantur gumma
tum habet quod dolorem lenit mi-
tigans obtundit aliquantulum
eius maliciam sed complexio eius
ut assatum est castoreum secundum
alfonsius

¶ Vade antique confert si
liniatur caput cum oleo ros
et opio admixto in serap

¶ Aurium dolori confert si cum
oleo ros mirra et croco
misceatur et auribus instilletur
in serapione

¶ Apanti ca oculorum con-
fert si misceatur cum vitellis
ovi assati et croco et em-
plastretur in serap

¶ Si pinguias virtus eius
dissolvitur si detur ex eo facit
dormire et retinetur virtus
in serap ergo tali non dacem
sed extinus ponendo cum aliis
somnum provocatum — sonp

¶ Herisipile et exitus ea con-
fert si misceatur cum lacte
mulieris et croco in serap per
valet ad somnum provo- — sonn
candum capiti aplicato et do-
loribus acutis in aliis lo-
cis sed cera [illegible] et dicit quod licet
dolorem post cum loco ubi
ponitur mortificando nocet

¶ Podagre articetice passioni
ubi [illegible] est acutus subtilis
cum oleo ros et vitellis
ovorum crudis et quanta
vel de capno et croco facto

in unctione et renovo
qui inducunt

¶ Oxagio accipitur et est confectio
et scamone secundum caragi[illegible]
ponit de opio ℥ i adunitali-
a in onorum

Oppoponax gumma — Cas 8 9
est et primo est lac
anguida plante et
plus calor in gummam in-
duratur Galienus virtus eius pa- — vim
est ca et sic in iii° et 2a
virtus que mollificat et
resolvit et hec est nomen et
pingue Diascorides dicit quod virtus
eius est calefactiva molli-
ficativa subtiliativa et ideo
quando datur ex eo in potu cum
mellicrato aut cum vino
confert rigoribus febrium pe- — feb
riodicarum et convulsionibus — convulsionibus
[illegible] et dolori et corpo- — vent
ribus ventris et tussi et — tussi
dilatationi urine et sca- — urina
biei vesice hec in serapione — scabies vesica

¶ Ex eodem guillelmum empla-
strum lenit duritiem splenis — splen
et matris et bibitur cum — matris
aqua ca et provocat urina — urin
et cum fit ex eo collirium
et acuit visum et ponitur — orti
auri x de eo in ij vitellis
ovi et post ij menses [illegible]
bibitur et confert ydropicis et — ydropi
splenaticis multum hec ille
ergo ponere ad aurem per ij
[illegible]

¶ Ahelius est quod extinus est
[illegible] et intus subalbidum

Avodi iij
A Rogerio
dos ℥ i vitell
ovorum [illegible]

et quod est amarius et cum
frangitur facilem aqua dis-
solvitur et quod est boni odoris
et adulteratur cum armoniaco
sed odor malus et albedo
declarat fallaciam secundum mesue
Ca. et siccum est in tertio gradu
et est solutivum et ventositatum
grossarum attenuativum
subtiliativum lenitivum
mundificativum et abstersivum
solutione educit flemma (flema)
grossum et viscosum a partibus
remotis et intimis et propter hoc
mundificat cerebrum et nervos (cerebri)
et confert egritudinibus corporis
frigidis et res ex rebus a desc-
libus in visu et propter omnem
administratione eius mundi-
ficat pectus et confert (pectus)
tussi antique et difficultati
anhelitus. Et dosis est
a ʒ i usque ad ii. sed nocet
stomacho faciens sitim (nocet stomacho)
et est tarde operationis et
rectificant ipsum medicine (rectificatio)
stiptice et propter hoc mastix spi-
ca emula que sigillat eius
proprietatem mirabilem ad ea que
sunt modus reparationis eius
ex inventione nostra est acci-
pi emule sic est ʒ xvii.
et infundatur in aqua spice nardi
masticis autem ʒ iiii et bulliat
usque ad consumptionem me-
dietatis postea coletur et in-
mittatur opoponacum cum

colatura semper autem modicum
infundendo usque dum in pi-
guescat deinde siccetur et
fiant trocisci sunt ad egritudines
melancolicas efficaces sed ad
egritudines oculorum spacium (oculi)
modo dicto cum succo rute
aut feni et aliquo ex fellibus
animalium propter hoc corrumpitur vinc-
tum et fit medicamine sub-
lime ad ea que dicit secundum mesue
¶ Alii ut ipse dicit cum masti-
ce et spica impositis impo-
no colliquatur gummi eius
amotis et aqua replet et
sub cineribus cocto usque ad con-
sumptionem partis tertie aque
et cum colatura opoponacum
reparatur modo dicto et sic etiam
fit de aqua decoctionis mi-
rabolanorum sed mihi placet
cum emula modus nisi quod
plus apponetur de succo eius
vel ad ʒ iiii spice et ʒ iiii
masticis ponetur de succo
emule ʒ iiii vel ʒ iii ad minus
¶ Dosis eius in sirup dr. quod est
a ʒ i usque ad ʒ i
¶ Contra litargiam sompnum
factum ex eo valet dissolvit
et evacuat in multa quantite
cita
¶ Item collirium ex eo factum (oculi)
acuit visum similiter si apponatur
denti corroso sedat dolorem (dens)
eius
¶ Dolori dentium et eorum
corrosioni confert si colluatur

ob cum aceto decoctionis
Contra asma sem valet
pille facte ex guttis eius
date per se vel cum ovo sor-
bili etc.
Ad idem idem dicit valet
si ipsum in succo marrubii
ponatur et mane cum eodem suc-
co dissolvatur et addito
melle fiat electuarium
Contra ydropisim iaceat
per noctem in succo corticis
sambuci mane cum eo dis-
solvatur et addito zuccaro
exhibeatur etc. et dicitur
sunt dies idem valet con-
tra febres predictarum
Contra ydropisim et ma-
gnitudinem splenis si in splen
[illegible] ponatur et per duos
menses misceatur in mense
ego in vino ponem
Ad duriciem splenis valet
emplastrum factum ex eo et
succo apii et aceto resolut
duriciem mesne
Contra colicam et yliacam
ponatur in succo feni per noctem
et mane cum eo resolvatur
et addito zuccaro detur
precedente clistere mollificati-
vo etc.
Ad stranguriam valet si bibatur
cum aqua mellis etc. et
sic provocat [illegible] et facit ab- [illegible]
orsum et confert [illegible]
matricis et egritudinibus [illegible]
Sed etc. ad [illegible] provocand-

et ad expellendum fetum
mortuum et secundinam dicitur
valet suppositum factum ex eo
dissoluto vel pessarium ex eo
dissoluto et succo arthemi-
sie in stap dicit quod si cum vino
bibitur confert suffocationi ma-
tricis etc. sequitur
Ad inflationem matricis et
duriciem eius et ad [illegible] provocant
confert si dissolvatur cum melle
et misceatur et etc. inde [illegible]
cum melle ibidem supponatur
et sedat dolorem in stap
Crudum datum in potu cum
absinthio provocat [illegible] ergo
do cum arthemesia
Ad lumbricos necat cum succo
absinthii et melle vel cum
melle tantum etc.
Podagre sciatice passioni do-
lori genuum et dolori iun- gemma
cturarum est medicina magna
sive lintum sive emplastrum
cum succo caulium et melle
et sale parato mesne in
stap dicit valet contra poda-
gram si cum oleo de eo
fiat emplastrum
Contra contusionem lacertorum
valet emplastrum ex eo solo
factum etc. in stap ut legitur
sup in primo hinc tali datur
cum vino vel mellicrato ad
hoc valet
Rigori febrium confert
confert tanquam medicamen
expertum si ante horam paro-

paroxismi cum aceto bibat
et liniat spina dorsi cu-
co dissoluto in succo apii
et oleo arcetino mesue s.
ut in primo huius capituli de-
bibit cum vino vel mellic-
ton s. diascorides
¶ Vulnera antiqua sanat et
ossa carne denudata si ra-
dix eius tritur et cum me-
lle misceatur et fiat empla-
strum in serapione
¶ Ibidem de apoponace
mesue dicit quod apoponax
est ex medicinis bonis
¶ Vulneribus antiquis et pu-
tridis difficilibus consolida-
tionis faciens nasci car-
ne et vestiens ossa nuda
et est secretum hoc et narra-
vit abengezar quod si ex
apoponace et medio
ponderis ipsius ex rasura
panni antiqui subtilis
mundi et vino et melle
et oleo rosarum fiat unguentum
contundendo in mortario nunc o-
leum nunc vinum infunden-
do illud fit mirabile ad
repellendum vulnera carne
et ipse ea in quibus videtur
difficilis incarnatio ~~...~~
et postea addiderunt
ex litargiro et aloe et
mirra et sarcocolla an
quarta parte apoponacis
et fit notabile medicamen

ossa

Ca 91

incarnat vulnera

sanat et fistulas et vulnera
sanguinolenta hoc in mesue
¶ Ad lassitudinem vel sodam
confert commisceatur ad oleis
et ungentis convenientibus
in serapione
¶ Ad aperienda apostemata que
dicuntur carbunculi confert
mixtum cum passulis sup-
ponatur in serapione
morsibus venenosis quod
si in potu detur cum ari-
stologia longa in serap
¶ Nota summa quod habetur in serap
apoponax valet ad
omnia ad que valet armo-
niacum et hoc est eius secretum
abemesuay

Ordeum Gal' virtus
prima eius est quod
infrigidat et de-
siccat in primo gradu et de-
siccatio eius est amplior
parum desiccatione fabarum
Et 2a virtus est que abstergit
abstersione parva Et 3a
virtus est que assimilatur
virtuti fabarum quam applicata
ex ... vide sup de operatio-
nibus fabe capitulo de faba s.
ordeum autem melius est fabis
in hoc quod non inflat et fa-
be vero sunt inflatores quia
quam substantia earum est grossior
substantia ordei et ipse hic sunt
mundificatores ordeo et quia
ambo declinant parum
attenuamento accidit quod homines

Soda

imburti

Vomitur est per maius medi-
cinarum sicut vomitur alco et
tam sed sawich et ordei i. or-
deum fractum et coctum in
aqua adspissitum est ma-
gis desiccativum quam aqua
ordei ut in serapione

Sawich

Tremonensis vero inductus di-
cit quod aliqui dicunt quod est
frigide et humide virtutis alii
quod computatur inter ea que
sunt dulcia cum insipidi-
tate et hec vera sunt diversis
respectibus nam artificio
ut cum sit cocto brasium vel
pulmentum novitate et ve-
tustate variatur eius virtus
virtus contrarius hec ille

Achelius est sim dyasto albo
et mundo sim vero tremonensem
grande et incorruptum et quod
multum inflat ad decoquitur
sim vero experientiam eius eciam
videndum est quod sit album
grane ordei solidum tenue
tibus corticem et multum de
farina et sim quod legitur in serapione
aqua et ordei ad omnia va-
let adque cusch ordei i. fa-
rina ordei nisi quod tibus or-
dei est plus intinenti et
plus provocat urinam

electio

Sim tremonensem ordeum
habet virtutem colatinam et mundi-
ficativam et confert calefactis
et hiis qui volunt incora-
tam carnis adipisci et
maxime vetustum et hu-
morem intendentem diminuit et
expellit et polenta et succus
eius optimus est cibus ad
asperitatem arteriarum curat et
acutos humores temperat et
austeros hec ille

Pulmoni et asperitati eius
et ulceribus eius confert aqua
ordei et reprimit caliditatem
humorum in serapione

pulmoni et ulceri-
bus eius

Contra caliditatem stomachi et
epatis confert si prius parum
coquatur et post desiccetur et
fiat ex eo farina misceatur
cum zucara et aqua et ex-
hibeatur et sic valet contra
sitim ex materia calida in-
ductus tremonensis ego no-
do sic crudum sed decoctum per
modum pulmenti spissi et di-
co quod asperitatem corticis ab-
sterget et mundificat

sitim

cortex qui
proficit

Ventrem stringit polenta ex
ordeo accepta cum aceto
et sawich ordei tremonensem

Ventrem stringit quando farina
eius misceatur cum mirto et
piris silvestribus et fruc-
tibus et cortice granati em-
plastrum fiat in serapione

contra fluxum
ventris

Dolori lateris confert si fa-
rina eius misceatur cum
melliloto et cortice pa-
paveris quia sedat dolorem
in serapione

dolori la-
teris

Tumori testiculorum confert
quam farina eius misceatur

tumori testiculorum

cum semine feni greci et trita in sapione
¶ Farina provocat sudorem ordei si decoquatur et de cocto bibatur cremonensis sed si sap/ farina ordei plus provocat urinam quam eius decoctio ut habetur supra in isto capitulo hic etc.
¶ Scrophulas maturat quando farina eius misceatur cum pice humida et vino et urina infantium et oleo in sapione
¶ Apostemata dura maturat quando farina eius misceatur cum aloe et resina pini et stercore columbino in sapione
¶ Apostemata aperit si farina eius misceatur cum aqua ut fiat sicut pulvis et decoquatur in sapione
¶ Podagre confert emplastrum factum ex farina eius et cineribus et aceto et hoc quod est apostematis ... ca. in sap. et idem prohibet fluxum humorum ad iuncturas secundum cremonensem si loco dolenti farina supponatur
¶ Oculorum rheumata compescit si infusa et cocta aceto cum pice dura supponatur cremonensis
¶ Scabiei ulcerose farina confert et curat eam si cum aceto forti misceatur et supponatur in sapione

fluxum hu

¶ Omnes tumores et duricies solvit si farina eius cum caricis et inulsa cocta supponatur maxime addita resina pice et fimo columbino et sic prodest inflationibus cremonensis

inflacionibus

¶ Ad fe. flegmatis valet ordeum coctum cum ficubus et melliceton cremonensis
¶ Ad panum valet optima cum aceto fetum et cratum terunt ordeum crudum et liniunt inde faciem ad removendum caloris maliciam cremonensis
¶ Farina stomachum infrigidat et inflationem sive ventositatem facit et est malum colicis et frigidis complexiones habentibus cum vero si fiat panis et bene decoquatur et si opus est cum calidis probatur bonum et laudabilem generat humorem et multum dat nutrimentum secundum cremonensem

de cervisia

¶ Nota quod aliqui propter suam frigiditatem et quia ventositatem facit dicunt ordeum nocere et vesice et ideo prohibent calculosis bibere cervisiam de ordeo factam et iubent bibere cervisiam de tritico factam salvo meliori iudicio certe cum triticum sua viscositate plus est generativum calculi quam ordeum et non habet virtutem colativam et mundificativam sicut ordeum nec urine provocativam unde cum cervisia

calculosis

ex cartisitio prodit sitiz ordei
in parte et adquirit mino-
rationem ventositatis dum ipse
sit depurata clara et bene
cocta longe plus compe-
tit in regimine preservativa
calculosorum quam illa que
fit ex tritico preterea ut dicit
fit ut tremonensis dicit in
dictis et aliorum quam que et
viscosa constipatam et opi-
latam et ideo splencticis et
epaticis i[n] omnino ex eo quod generatur
lumbrici papine si crudi re-
dat ex hoc patet quod plus
nocet calculosis quam ordeum
et potus de eo factus plus
quam potus de ordeo factus
eis nocet cum calculus generatur
generatur ex viscoso et crudo et
humore calore desiccante
liquidum sed propter quod materia
calculi est in motu ad cer-
visia ordeacea sit plus //
colativa penetrativa quam
cervisia triticea et provocativa
urine quod movendo materiam
et expellendo ad urinam pro
accidens causet dolorem in
viis urinalibus et cervisia tri-
ticea quia viscosa et ad-
herens membris magis est
quieta et non sit materiam //
movens ad expulsionem
eius cum urina talem do-
lorem non causet sed propter hoc
non est dicendum quod triticea

sit melior in regimine calcu-
losorum quam cervisia ordeacea
quia si hoc esset verum tunc /
vinum album clarum esset potus
magis nocivum calculosis
quam cervisia triticea quod non
est verum quia licet ex sua
subtilitate et penetratione
movendo materiam calculi et
ad urinam educendo et causet
aliqualem dolorem attamen
tamen subtiliando humores
et mundificando vias //
urinales et nullum aug-
mentum prestando in calculi
ut cervisia triticea et est
maximum iuvativum propter
consimilem causam quia scilicet
cervisia ordeacea est magis
colativa et lavativa quam
triticea et plus minus in viis
manet quam ipsa in causis
remanentibus ut in dolore
oculorum et dolore arthritico
non existente in motu et
quasi subtilium apparenti-
bus cervisiam ordeaceam et
vinum et comedunt cervisiam
triticeam sed cessante motu
causa et dolori tali nec non
arthritici doloris sed humoris
viscositatis et augeatur et ne
opilatio et constipatio nichil
accidat que sunt causa
doloris et ipsorum pro bono
regimine preservativo deinceps
ordeaceam cervisiam et vinum
moderate ¶ Patet ergo quod

ocli
artetici

cinsia de tritico plus vi scositatis et terrestritatis in humano corpore generat quam ordeacea quia vides ad oculum quod cinsia ordeacea in vitro stans per noctem longe minus vitrum maculat et pauciores feces vel immundicias relinquit quam triticea et minus adheret

Almansor dicit cinsiam de ordeo innoxiam impedire sed urinam provocare de tritico non facit mentionem quo ad cinsiam, sed de risso quam dicit urinam ordeacee

Nunc autem cinsia de pane plaginco constatur habens in admixtione mentam et apium omnibus cinsiis melior indicatur secundum almansorem. Sed usus et experientia docet quod meliores et durabiliores sunt que sunt de ordeo et humulo apposito i volubili

volubilis i humulus

Ca 192

Origanum dicit quod quod herbarium in secundum plures sunt species origani quarum una dicitur herba conazi similis cone aucti quam non vidi. Similiter multi nec speciem eius illam que plus est in flore et foliis serpillo nisi quod maior est serpillo et quod non habet tot ramos sicut serpillum in usu habemus et eius virtus sunt plures

ca et sicca in tertio gradu

Et secundum eundem silvestris habet latiora folia et domestica que in ortis crescit habet folia minora et colligitur cum floribus suis et in umbra desiccatur per annos servatur melius tamen est si singulis annis colligatur et habet virtutem dissolvendi atthandi et relaxandi secundum illum. Gum vero

Bulling est subtiliativum, attenuativum ventositatis et urine provocativum secundum dyascorides est tamen desiccativum subtiliativum et urine provocativum

Contra reuma capitis flores et folia eius in sacculo in teste calefiat et in sacculo super caput ponatur cito

Alfonsus dicit quod sic provocat sudorem quia dyaforetice

Caput mundificat si succus eius cum oleo de yreos inicitur in nares in stupione

Dolorem aurium sedat si succus eius misceatur cum lacte mulieris auribus instilletur cito

Opiata sanitatem et vivile et tussa curat succus eius receptus in stupione in die loca linienda

Bingivarum et sanctum humiditates consumit virum decoctionis eius gargarizatum et pulvis eius vene supposita desiccat tamen cito

Contra asma fcm datum vinum decoctionis eius cta ø et cum sit greco melle lack. confert tussi et apanti pulmonis in sarapione (ptisi)

Digonem confortat et dolac. stomachi et intestinorum excludit vinum decoctionis eius cta ø / et potus eius est confert fastidio et debilitati stomachi et eructuationi acetose et nausee in sarap (stomacha) (sto) (nausee)

Dbliguitaz et difficultaz dissolvit si in vino decoctum super renes ponatur cta ø

Matricem mundificat et menstrua provocat fomentum greco factum cta ø, sed in sarap dicitur quod si bibitur cum vino menstrua provocat

Contra tenasmone confricata pulvis eius ano egresso supponatur cta ø comtum eo et absinthio facto fomentum

Comestum et decoctio eius in balneo data curat ycticiam hoc in sarapione et emplastrum greco et sanich confert contra ydropisim in sarapione

Scabiem et pruritum confert si cum eius decoctione fricetur paciens in balneo in sarapione

Nitrum tarinus et lactorum confert et capita orum restaurat si in cibo sumptum in sarap

Diuticem mulne solvit si in vino et oleo decoctum emplastretur cta ø

Nota quod Gwillermus dicit quod masticatum sedat dolorem dentium et confert epati et stomacho et urinam provocat et extrahit vermes et ascarides. Et in sarap dicitur quod cum sternitur in domo fugat animalia venenosa

Ventrem laxat decoctionis origani et purgat superfluitates colericas et melancolicas in sarapione

Menstrua provocat si succus eius cum aqua bibatur in sarap

Morsibus venenosis confert vinum decoctionis eius bibitum in sarapione

Ei qui bibit opium confert si cum roob bibatur et eis qui bibit gipsum confert si bibatur cum oximelle in sarapione etc.

Orobus Eral sapor eius est amarus et virtus eius prima est calida in primo gradu et sicca in 2o gradu extenso i. multum huius de gradu sicco et virtus eius 2a est que mundificat et abstergit / et 3a que operit opilationes et cum quis eo nimis utitur facit urinare sanguinem et aliquid fluxum sanguinis / maximum facit et farina eius ~~facit~~ / laxat sumpta si ipse adequetur et desiccetur et cortice amoto molcatur et crebretur in sarapione Ca 193 (sagnis)

¶ Andyctus cremonensis ca-
est in primo et siccus in 2o,
melior est grossum et soli-
Ca 198 dum valet quia licet vim cola-
tivam aperitivam et mundifica-
tivam et eo mundificato vir-
tute suo et iure facto excrementis
sterina humectat et ap-
clarificat cutem procat et cutem clarificat
et est summum edulium bonum
¶ Macilentis confert si coquo-
set et teratur et misceatur cum
melle et de eo accipiatur
qualis est nux in sapione
Lentigines abstergit amulen
et maculas et livores in
corpore curat si cum melle
misceatur et inde locus liniatur
in sapione
¶ Blugine confert quod coquitur
in aceto et super pectinem
ponitur et sic sedat tena-
tenasmo smone et punctiones inte-
stinorum in sapione
¶ Apanta dura in mamillis
et in aliis membris molli-
ficat quod misceat ad melle
et apponitur in sapione
¶ Effisuras que fiunt ex fri-
gore et pruritum in corpore
curat vel sedat si aqua de-
coctionis eius supponatur
in sapione
¶ Dolorem que dicitur mellina
et igne persicum eradicat
si cum melle mixtum appo-
natur in sapione
¶ Morsum hominis canis et
typrie confert si confricatur
cum vino et fiat inde em-
plastrum in sapione etc.
Ostrea testa corporis plus
medicinis compe-
tit quam caro et caro
corporis competit quam me-
dicine etc.
¶ De testa corporis si quis sumat partem
in sapione quam combuitur et pul-
verizatur, est virtus eius prima
desiccativa fortis et 2a
virtus est que resolvit ab-
stergit et ossa quasi forti tritura
teratur donec fiat sicut
pulvis et hec est illa generalis
omnium medicinarum quarum
sua est testea vel petrosa
hec ibi
¶ Ad restringendum et albifi-
candum dentes testa corporis
cum sale comburatur et teratur
¶ Os eius ita fortiter teri sic
quod ad volatum veniat ea et
inde fricent dentes et confert
intus quod eos gingivas de-
siccat in sapione
¶ Ulceribus putridis in quibus
non potest nasci caro propter super-
fluum humorem antiquum qui
fluit in ulceribus in quibus
facte sunt fistule et carne
confert cinis eius sive pul-
vis subtilissimus ad aegyp-
tia pontica mixtus unguen-
to maximo si misceatur
cum hiis medicinam que
facit nasci carnem in ulceribus
melius erit in sapione

¶ Suffocationi matricis confert, et secundinas per partum expellit fumus eius qui super prunas ponitur et recipitur in sapione cum dicit ... capitur

¶ Adiacentie superfluitatem consumendas que in ulceribus crescit hic pulvis eius perfectus in sapione

¶ Combustioni ignis testa testa combusta cum sale et pulverizata subtiliter et supposita et dictum dimitti si locum huic medicamine ... ipse cadat nam cum locus fuit consolidatus ipse cadit in sapione

Ca 197 Os de corde cervi invenitur in parte sinistra cordis cervi in quantitate gravitate eius et ... depurandi et consumandi melancoliam et purgandi melancolicum sanguinem et servat per xx annos etc.

¶ Contra cardiacam passionem et sincopim detur pulvis eius cum succo boraginis vel detur dyamargariton cum vino decoctionis pulvis eius etc.

¶ Contra melancolicam passionem et contra fluxum sanguinis melancolici detur pulvis eius cum vino decoctionis sene vel cum dyasene etc.

Ossa animalium lactentis ... sigillat mundificat consolidat et maturat pulvis ossium combustorum subtiliter animalium lactentium et hoc vehementer et cito ad albedinem loci etc. Ca 196

maturat

Ego de ossibus agnellorum recepi hic visitati recepi

Ova. Dicit illa ova que eligimus sunt ova gallinarum nogo et ut varietur natura aliorum ovorum quia natura aliorum est cum natura illorum et complexio quia ovorum est parum subtiliter quod corpus temperatum ... namque infundat infrigidatione temperata et desiccat sine cum mordicatione et ex quo administrent ... veterancia quia vetata non sunt bona hic in sapione Ca 191

¶ Cremonensis medicus dicit quod ova sunt adequaliter tendentia ad albumen plus ad frigiditatem vitellum magis ad caliditatem meliora sunt gallinarum

electio

¶ Ova perdicum hic loco ab omnis gallinarum laudantur quia minus sunt calida quam gallinarum

¶ Ova anserum calida sunt et humida meliora sunt recentia etc.

¶ Ova passerum proprie augmentant sperma et vitelli

corum sunt sceptica
alteratum animi humiditate
nature ova ad dyetam
non sunt ydonea
¶ Et auseris et fenicumis ova sunt sicciora et ad medicinam potius quam ad dyetam necessaria
¶ Ova testitudinum silvestrium et tortuose conferunt infantium et epilentie et in quibusdam partibus comeduntur ut gallinarum nec cognoscuntur ab illis nisi quia minora sunt

epilentia

¶ Secundum cremonensem vero ova gallinarum meliora sunt gallinarum habentium gallum recentia longa grandia alba cocta in aqua sorbilia rubeos vitellos habentia

electio

¶ Valent quia augent sperma et confortant corpus et sunt facilis digestionis
¶ Secundum almansorem meliora sunt galline et perdicis et post hec anatis licet faciant malum nutrimentum
¶ Alia vero ova sunt pravarum avium et magnarum non sunt edenda nisi causa medicine
¶ Nocent vero ova quia mollia cito corrumpuntur in stomacho et in malos humores convertuntur dura et precipue assata sunt difficilis digestionis hec ille cremonensis etc.

¶ Albugo ovi administratur in doloribus omnibus oculorum et apparenti cum et pectinis et ad omnia ulcera fraudulenta mala et ministratur in medicinis que abstringunt sanguinem qui fluit cum rigimus cerebri et de medicinis que desiccant sine mordicatione sicut multe ut tuthia lota et alie hec in serap

oculi

ulcera

¶ Vitelli vero ovorum specia est similis speciei albuginis et propter hanc causam miscetur cum cerotis que non habent mordicationem aliquam et hec propterquam sunt elixati vel assati differunt a parte elixati et assati
¶ Assati tamen desiccant superfluitates pectoris et non est maximum quod est hoc quod acquisivit ex desiccatione ignis sed est a sua complexione et vitelli miscentur in emplastris que prohibent apostemata parti cum emplastro de mellilloto et conferunt sedi hec in serap
¶ Si vero totus ovi vitellus cum albumine admiscetur ... ponitur vero oleo rosarum in inflammatione apparenti que sunt in mamillis et in palpebris et in auribus sine statim compressione aut alia quacumque causa et venit cum mundificatione membrorum humorum ut sunt mature et

mamille
palpebre
aures

R xii

carne corporis digitorum
et pedum et quoniam assatum
omnium aut coquitur adquirit
ex hac duritate non parua,
et ideo oportet hic quod administret
in medicinis que desiccat
humiditatem hoc in Serapione
pilos palpebrarum quorum
ortus non est directus facit
in recto situ adherere si ad-
ministretur albumine oui cum
cum olibano pigwi et in
pili liniantur et rectificentur
in Serapione

(rectificatio pilorum palpebrarum)

¶ Ad apostema calidum oculi sive
ex percussione vel alia causa
valet ouum cum oleo rosarum
mixtum et impositum, et vitel-
lus eius clarificati mixtum cum
croco aut oleo rosarum confert
pulsationi oculi et albu-
minis eius positum super causam
apostema oculi confert et quoniam
albumine misceatur cum oleo
rosarum et vino quod dicitur oenomel
et lana intingatur et ponatur
super oculum sedat apostema ca-
lidum oculi hoc in Serapione

(oculi)

¶ Abicenna si albumen instilletur
tepide oculis sedat dolorem
eius etc.

¶ Et Hermanensis dicit quod vi-
tellus cum croco et oleo rosarum
confert percussionibus oculi
et farina ordei vel thure
cum vitello si fiat ex eis
emplastrum prohibet fluxum
humorum ad oculos si super
fronte ponatur etc.

¶ Emplastrum humorum ad oculum
prohibet quoniam albumine eius
cum thure mixtis super fro-
tem ponitur in Serapione

¶ Confert ruborem oculorum
et aquositatem et pingue-
dinem eorum et maculas

¶ Recipe albumine oui et bene
conterantur ut clarum fiat
et per spongiam plures ex-
primatur et cum anulo cuo
ut in pelvi barbitonsoris
est et clarum illo fiat fricati-
o super lapidem cum quo
acuitur ferrum quousque ille
liquor ex fricatione repul-
tantur fiat turpidus sine
nig. et de illo pone sepe
in oculo confert albedini ex
experientia

¶ Alii solum albumen oui co-
cto addunt, terunt cum
vino et aqua rosarum et post
clarum existente liquore po-
nunt in oculis guttam
vnam frequenter et dicunt
multum valere contra ruborem
et tenebrositatem et aliam
angustiam oculorum

¶ Apostemati aurium confert albumen
quoniam distillatur in aurem quia
infrigidat et sedat dolorem apostema-
ta eius in Serapione

¶ Apostematibus amigdalarum
in ore et cattarro qui de-
scendit in pectus confert
ouum quod sorbetur in Serap.

¶ Asperitati gutturis et raucedine

pulmonis et apostemati//
merum et morditatiom seu
confert si ona elixent vel
assent parum et cum me-
dicinis ad hoc convenien-
tibus instant quia adhe-
ret in locis illis et remanet
sicut emplastrum et sic valet
apostemati emoroydarum inte-
stinorum et vesice in Serap
intestina vesice
Qui dicit pectoralibus de
cpona molha totta sunt
hec ipse
¶ Ventre stringit si vitellus
frigitur cum sumach et galla
et cum comedit solus assa-
tus facit hoc in Serap
¶ Ardori vesice et ulceribus
renum et apostemati pectoris
et sputo sanguinis confert
ova si sorbeant in Serapione
tu dic tepide
ptis veneni
¶ Combustioni ignis con-
fert nec sinit locum vesi-
cari si liniat cum albumi-
ne ovi et si eo facies liniat
prohibet adhustioni solis
in Serapione
Ca 199
contra combustionem solis
¶ Vernos lenit et confert
omnibus doloribus interiorum.
confert vitell ovorum in vel
v cu 3 j et ss olei ros et
cum opio 3 j et croco in
instrant et locus inde
liniat et hoc si dolor sit
invetatus ex ca ca Rogerius
¶ Ergo expertissimum est in ca
sa ubi peccat humor
melancolicus et ubi //

flemma salsum peccat et
colera subtilis optimum e
ovo vero est ex sanguine et sit
plenitudo magna pro sus
minime sanguinem
¶ Amicum sanguinis et cura
flegmati sanguinis confert
ovum crudum si sorbeat tre-
monem
¶ Doloribus matricis confert
suppositum vel licinium factum
ex albumine ovi et alitamma
cremonensis
¶ Operanti ovi confert et a-
panti emoroydarum si vitel-
la cum mellilotis mixtum
emplastret in Serapione
¶ Ergo addo oleum ros et cro-
cum et sic valet genitis
ovi et eius voluntibus et
aliquis cum vitello ovi po-
na crocum et mel ros et
per se ulterius est
Ozimum ysaak bean-
zaz ozimum est gra-
nosplatum et folia
eius sunt prima quorum co-
lor est niger vel viride et
glanadine et odor huius
herbe est similiter odori
gariofilorum et stipes eius
est quadragulus cuius color
est sicut color foliorum ipsius
et semine eius minimum
nigrum et colligitur mense
Junio et est ca et sic in
fine 3 gradus confert stomacho
et facit digerere cibum gro-
ssum et confert epati et cor-
di et aufert ysticiam et
epar
cor
ysticia

plenitudine et obtusiones
facit eructationes et
aperit opilationes [rebu] et
confert tardiate que est a
flemmate et melancolia
et qui comedit ante coitum
confert opilationi naturam
Simidisar dicit quod auget
coleram et est bonum emoroi-
dibus. Alkalanum dicit quod
magis est temperata quam
maiorana et quam sinzi-
brium neque est in ea desiccatio
aruum in cib. C. h. in sinap
Circa instans dicit quod alio nomine
azimum vocatur basilicon et
cum hoc concordat synono-
mia dimisa et valent ista
quod herba dicitur basilicon se-
men dicitur ozimum ut sap
ca° 16 q. dr. ca. et siccum
in 1° gradu
Et dicit circa instans quod in receptis
empulorum et unguentorum
debet poni herba in receptis
aliarum medicinarum debet
poni semen et semen
servari per x annos et habet
virtutem aliquantulum consu-
gendi ex glutinositate quod
patet quia in aqua positum
statim inflatur et fit quasi
glutinosum herba vero ex acu-
tatate habet consolidandi ex
qualitatibus suis habet virtute
dissolvendi consumendi egerendi
et mundificandi hic ille
Contra sincopim et car- [sincop]

diacam passionem detur aqua
rosata decoctionis ipsius herbe
vinum in quo herba iacuit per
noctem vel vinum decoctionis
ipsius herbe id est vinum valet
contra fetorem stomachi et
contra indigestionem ex frigiditate circa
instans
Contra sinpsum ventris ex
frigiditate detur semen eius cum mo-
dico aceto in aqua plan-
tagini circa instans
Contra colicam decoquatur
ipsa herba in vino et oleo
fiat empulum super ventre
et renes et idem super lum-
bos emplastrum valet et con-
tra spasmone circa instans
Ad mundificationem matris
et ad provocandum menstrua confert
fomentatio facta cum pulve-
re de aqua decoctionis ipsius
herbe vel fiat suppositorium de
tenuitatibus eius circa instans et
id dicit quod fumus conterit
sucus ipsius herbe pessa-
rium i. iectus mundificat ma-
tricem et conceptum adiuvat [matrix]

Paritaria est sicut omnes
medicus species nullum
et est genus primo fer-
tilis scriptio. Calor in subs-
tantia eius est subtilitas parva
Et virtus eius prima est quod
infrigidat in primo gradu et
desiccat in primo vel in
fine primi et intrat minus
aliis granis et stringit ven-
trem et confert in empulis
et cataplasmis ubi est desiccationem

Ca. 200

[men]

sine mordicatione.
Ca 201 ¶ Dyascorides dicit quod panis ex
ea factus stringit ventrem et
provocat urinam et quando torre-
fit et fit talis factor inde in
eo calidus confert doloribus
pungitivis et torsionibus
et aliis doloribus panibus
desiccat et est stipticum
et inde confert in punctionibus
labii secundum in stip. De panico
et eius potus ibidem. Gal. vero
milii est similis virtuti pa-
nici. Et ibidem dyascorides dicit
minoris est virtuti quam
panicum et minoris stipticitatis
secundum in stipatione
¶ Mesue (?) apponitur in cale-
factionibus cum milio sal et
propter maiorem resolutionem
ventositatis ego tamen addo
¶ Nota quod sorgo est de genere
milii et est in stipite et
foliis et semini receptaculis
multum similis milio nisi
quod est grossius milio et
medulla stipitis eius co-
busta et mandata cocta
cum oleo quod rumpit apo-
matum quod dicitur bubo et
decisile est quod de stipite mi-
lii possit hoc fieri et fiat pa-
nis de similiter sicut de mi-
lio vel panico et panicum
in capitella seminis non tamen
formam milii sed ego quan-
spicata ... mag. ...

Papaver capita se-
mine folia lac seminis
eius compatitur in
medicinis et in quibusdam
regionibus ut in polonia
et bohemia utuntur eo pro cibo
in pasta semine papaveris
nigri integri ponunt et se-
mine illud comedunt et de
lacte seminis ibi est esus
cortis et de oleo seminis eius
condiunt cibaria cortis et
per experientiam patet quod pa-
paver nigrum ibi non est ita
forte nec ita narcoticum
sicut in regionibus aliis
et precipue calidis ubi lacte
papaveris albi loco medi-
cine utuntur potius quam loco
cibi etc.
¶ De nigro papavere vero non
vidi alibi homines uti in
loco medicine unum tamen quod pro-
nunquam sit de hoc
¶ De domestico papavere
sive albo sive nigro ubi
experientia docet ipsum utile
et somnum tam adesivum
quam ad medicinam dico quod
non est vitandum et illa que
dicuntur de fortiter stupefa-
ciente in medicinis somp-
num provocantibus vel flu-
xum retinentibus et sic de
aliis etc.
¶ Domesticum et est temperate
compositum sed silvestre
est de quo sit opium secundum
et invenitur ... de quo

inestino quod est virtutis debilis
ris ... quod habetur in simplici
quo in medicinis vsus est
Solus s. semine capitibus
et lacte est in iiii° gradu fri
Et secunda virtus est narco-
tica mortificativa Et dya-
scorides dicit esse virtutis infrigi-
datiue et ab hoc dicit ... pom-
pinferum h ibi
¶ Circa o dicendum papaueris est species
album s. et nigrum album
est frigidum et humidum nigrum
fri et sic et est magis morti
ficatiuum semine eius collecta
per x annos seruatur et in medi-
cinis ponitur in declaracione ut
semine albi vel semine nigri
¶ Virtutem habet leniendi mundifi-
candi et somnum prouocandi hic
¶ Guillelmus in libro quarto dicit
papaueris nigrum est frigidum et sic
in tercio usque ad finem vult dicere
aliquod est in primo tercium gradum
aliquod in medio aliquod in
fine et aliquod attingit usque
ad primum ... gradus Album
vero est frigidum et siccum in 2o
et sic possibile est quod nigrum
in polonia sit quod ... medi-
... ibidem
¶ Nota quod sunt in species pa-
papaueris distincte per flores nam
melior fit cum est cuius flos
est albus / alia species habet florem
pallidum / et 3a species habet
florem rubeum et dicit
quod eius semen est nigellum
secundum dictum Gal. ca° de nigella
ponit eam ca. et sic omnes
autem species papaueris sunt frigide
et sicce etc.
¶ Tussi et suppelmutatibus que
descendunt ad canna pul-
monis valde confert si fiat
loch de decoctione eius et
melle et sic confert fluxum
ventris antiquo et ...
capita ad semine suo h in
simplici Ex ... valet dya-
papaueris quod in catarro ca-
li dum ca. et subtili et in
tussi ex causa tali vtor hoc
¶ Et ad in fluxum ventris ...
alia in simplici dicit catacia et
ypoquistidos esse ...
¶ Ad fluxum ventris et ad
fluxum humiditatum anti-
quarum ... semine pa-
pauer nigri cum vino ...
confert in simplici ... prohibet ne
nimis detur ... quia prohibe-
...ducit subito litargiam
et mortem h ille
¶ Ad fluxum ventris antiquum
sedandum semine eius ...
... et cum vino nigro poti-
to bibat Guillelmus ...
lac eius forte et spissum
per sumpta ...
... et hec ... si fluxus
est ex ... vel ca ca. ut ex cola
subtili
¶ Ad ... aparanta et ad
calefaccione ~~membrorum ut in ethica et febribus consumat~~ [?] ... semine eius

vent

catarr9

no9

confriciatur cum oleo rosarum et
supponatur cca ꝯ
¶ Ad desiccationem membrorum
ut in ethica et febribus
confriciatur semine eius cum
oleo violis et calefacto hoc
toto tota spina dorsi inde
liniatur cca ꝯ ergo utor de
albo in hoc casu
¶ Ad siccitatem pectoris et
aliorum membrorum valet dya-
papaveris et contra consumptionem
membrorum cca ꝯ Et dicit quod
dyapapaver non habemus valde
electuarium sed fit de succo liqui-
ritie gummi arabici dragaganti et de
semine papaveris quod in decoctis
illis et confriciatur ad 2 partes [?]
cca ꝯ
¶ Podagre conferet si cum lacte
muliebris et melle emplastretur
et sit in cca cca. Emplastrum [?] et
ipsa linita conferet in herisipi-
la idem ibidem
¶ Ad sompnum provocandum
semine eius cum lacte mu-
lieris conficiatur et inde frons
et timpora liniuntur cca ꝯ

Ca. 202 Pastinaca est dome-
stica et silvestris
domestica plus com-
petit cibo quam silvestris
et silvestris operatur in me-
dicinis fortius quam dome-
stica. Venenum domestica
convenientius est apta ad
que silvestris nisi quod de-
bilius operatur. Et nimis [?]

domestice prima est que ca-
lefaciat et 2a humus [?] que sub-
tiliat. Et tertia que coitum
excitat. Sed agrestis est sub-
tilior et humus eius prima
est cca et 2a que abstergit et
non inflat, et tertia provocat
Vrina / men — urinam et menstrua et tota substan-
tia [?] maxime vero semen
et radix. [?] in [?] et ponit
ibidem in tabula quod non me-
dicinatur cca et sit in 3a gradu
et dicitur ibi bancia
¶ Tremanesi [?] inducit. Dicit
quod est cca in medio 2o gradu et
humida in medio primi gradus
et dicit quod domestica vocatur
bancia et silvestris dic-
itur dancus et meliores sunt
dulces rubee et hiemales
et sunt diuretice et auget
coity — sperma et excitant coitum
et precipue cum semina provocant
et urinam bibita et suppo-
sita et silvestris precipue et se-
men eius et radix cum
vino bibita conferunt dif-
difficultati impregnationis — ficultati impregnationis et
suffocationi matricis et op-
pilationi et alvo. Tumacii [?]
aqua decoctionis radicis
eius bibita dolorem et vicia
lumborum et renum compescit
et dysentericis etiam est utilis.
noc — Nocet quia vehementer inflat
et tarde digeritur precepta pa-
aqua decoctionis in ipsa di-
cent et condiant cum cori-
andro carvi pipere et cimino

et sit coniugium eius nomi-
natio ex ille

Ma prodest et confert stranguirie
et stillicidio urine et morsibus ve-
nenatis cum semen silvestris
bibitur et si nascale ex eo fit
vel prodest ei in suppositione
et fetum expellit si fiat na- feta
scale ex radice eius et eius
radix prodest ei et urinam
in suppositione

Aliter curat si folia eius
terantur et cum melle misce-
antur et supponantur in supp

Plantago herba est no-
ta que greco vocatur
arnaglossa ab arno
quod est agnus et glossa quod
est lingua et inde quidam
vocant eam linguam agni
sed plures latini vocant lin-
guam arietis et intelligunt
de maiori nam alia species
habet folia minora et stric-
tiora vocatur quinquenervia apud
plurimos

Galienus dicit eam frigidam et siccam
in tertio gradu et hic intelligo de
semine et folia sunt de terrestri-
tate et siccitate in secundo gradu et
propter hoc dyascorides dicit quod folia habent
virtutem desiccativam et Galienus
quod folia desiccant habent virtutem stipticam
multam

Galienus herba plantaginis est
composita ex substantia aquosa et
terrea et sapor eius est stipti-
cus Et virtus eius prima est
que infrigidat in secundo gradu et
secunda virtus que mundificat

Et virtus secunda eius est que
abstergit propter suam subtilitatem
et tertia virtus est que confert
ulceribus corrosivis omnibus
et putridis eorum et propter
hanc causam confert ulceribus
intestinorum et cum hoc ab-
stergit sanguinem et cum hoc
si est ibi aliqua inflamma-
tio extinguit eam et incar-
nat fistulas et alia ulcera
humida antiqua et se-
men eius et radix sunt
propinqua virtuti huius nisi
quia sunt sicciora et frigidiora
et semen eius est multum gro-
sse substantie et semen eius et fo-
lia et radix sunt aptissima
opilationibus epatis et renum
propter abstersionem que est in eis
nisi quod semen in hoc est for-
tius satis quia in omnibus
istis est virtus que abstergit
satis Et virtus abstersiva
fortassis est in hac herba sed
recens est sed sua operatio
non est manifesta propter
victoriam humiditatis in ea
cum siccantur folia eius fit
virtus eius subtilior et fortior
satis quia superfluitas hu-
miditatis eius est resoluta
consumpta et destructa

Dyascorides dicit quod folia plan-
taginis habent virtutem stipti-
cam et desiccativam et ideo
quando fit emplastrum cum eis
confert ulceribus corrosivis

intest.

Cazoz

epar
renes

et vlceribus adque contra
humiditates et vlceribus
vlcera sordida sordidis et prohibet dila-
tationem vlcerum corrosiuorum
et formice et non sinunt eas
augeri in corpore et conso-
lidant vlcera antiqua et
mundificant corrosiua et glutinant
vulnera profunda in pu-
recentia et conferunt sa-
fluxui nguinis et fluxibus omnibus
et abscindit eos hec in Serap
Caput opilationes vlceribus
intestinis fluxionibus san-
guinis vulneribus profundis fi-
stulis confert
Aurium dolori confert si in
eis succus eius distillet
in Serapione et sumpta confert
epilenticis ibidem
Oculorum dolori et lippitu-
dini confert si decoctio di-
stillet in oculo in Serapione
et fistulis lacrimarum confert
si fiat emplastrum decocta et sa-
le in Serapione
Dolori dentium confert ra-
dix eius cruda masticata
simul et collutio oris cum
decoctione radicis confert
in Serap et datum in po-
tu radix et folia eius
vesica in dolore dentium et vesi-
ce in Serap et confert gingi-
uis sanguinolentis ibidem
Vlcera oris curat succus
foliorum eius si fiat
cum eo collutio oris in Serap

pectus Pectoris et pulmonis vlce-
ribus et sputo sanguinis a
pectore confert quod bibitur de-
coctio i. succo eius in Serapione
ibidem dicit quod semen eius con-
sputo sanguinis fert ad sputum sanguinis
si bibat
Habentibus ydropisim carno-
sam confert si ipsam herbam
comedat et sumpta confert
asmaticis in Serapione
Vlceribus intestinorum et
fluxui ventris antiquo
confert si ipsa herba coquatur
et comedatur cum sale et ace-
to et maxime si cum lentibus
comedatur et fit ad semen
eius clistere approbata et
confert immanento magno
et semen eius bibitum con-
fluxui fert fluxui humiditatum
a ventre currentium et sputo
sanguinis in Serapione / ego
cum foliis desiccatis pul-
uerizatis et cum semine atque
cum foliis humidis, et atque
cum succo herbe melisse ad
predicta vtor feliciter ad
sputum sanguinis in quo cum
predictis, vtor et vino cor-
rumatur cum melle rosarum per
modum looch
Asmaticis suffocationi et flu-
xui humiditatum eius anti-
quo confert si decoctio fiat na-
turale in Serapione
Emoroidibus a quibus
plurimum sanguinis emanat
fit clistere cum semine eius

et confert in frap et sic confert
fistule in ano ibidem
¶ Herisipila curat si ipsa herba
cum thimolea et terrena mi
sceat administret in frapiac
¶ Combustioni ignis confert
si ex plantagine et sale fit
empulu in frap et confert morsui canis
morsui canis ibidem
¶ Scrophulis confert pdicitur
empulum ex plantagine et
sale et si radix eius su-
spendatur a collo patientis
dicunt quidam scrophulas
resolui nec alias amplius
renasci in frap e pun de
hoc vidimus
¶ Esse terciana dicunt quidam
si iii radices ad z iii et s
vini mixti bibat aufert
et si iiii radices sic bibant
auferunt quartanam in frapiac
Alii dant ad bibendum vinum
decoctionis radicis plantaginis
et dicunt se quartanam amplius
sic curasse
¶ Collibus et ulceracionibus lati
corrosiuis et antiquis propriam
inspicitur est apam confert succus
eius cum melle parato mixtus
si locus inde liniatur propter quod
locus citius ex pietancia
Paritaria alio nomine
vitreolla dicitur eo quod
optime vasa vitrea
mundificet ex siccitatem intelligitur
est essentia viridis vero
mitte virtute lez dyascoreum
dissolutiua est a et ca et
siccata est in 2o gradu in qui
busdam partibus sicut in ypo
lonia et vicinis locis vo
cant paritariam unam herbam
cuius folia sunt viridia et
exceptis hiis foliis qui in
summitate stipitis sunt vel
flores sunt citrini et illa
folia sunt medii coloris
sine blanci ad nigredinem
tendentis et apparet ac si
essent flores eius et propter hoc
quod diuersum colorem vident in
summitate reputant am-
bos esse flores et vocant
herbam in vulgari teutonico
nocte et diez et crescit in
plenis sed si in virtute paritarie
sit similis ignoro in dispo-
sitione sua non est similis eo
quod paritaria crescit in pareti
bus petrosis unde paritaria
dicitur paritaria et illa non habet
florem et adheret vestibus
cum applicatur et de eadem
subscriptas operaciones ego
intelligo
¶ Contra frigiditatem stomachi
et intestinorum et dolorem
eorum et spasmum et singultum
et dissinteriam confert si ipsa
calefacta in testa superlocum
patiente ponat vel cocta
in vino et apposita ita quod
¶ Contra dolorem stomachi et
intestinorum ex frigiditate vel ve
tositate confert paritaria co
cta et comesta ita quod
¶ Contra stranguriam et dysuriam

spuala

Cazole

ipsa in aqua salsa et aliis
decocta et pectini emplastrata
constringit etc.
¶ Et alfonsus dicit quod si pectus et dorsum ac latera
sine decoctione bene abs-
tersa provocat su[dorem]

sudor

Ca 207

[M]espila sunt tremonij
in medicis frigida sunt et
humida in 2o. pilosa et grandia et multum aquosa sunt magis frigida et humida
parva vero lenia et parum humida et multum adstrictiva sunt minus frigida meliora sunt adstrictiva mollia in arbore sua maturata et que faciliter a suis nucleis separantur valet contra febres acutas et maturata cum comeduntur stomachum et faciunt appetitum ciborum et ventrem laxat

electio

feb

¶ Acerba vero stringunt Item quia velocius sunt putrefactionis maxime post cibum accepta et adversum pectoris humores sunt nociva sicca tardius sunt digestibilia

¶ Contra hec sumatur ante cibum et post sumptionem eorum bibat vinum vetus adstrictivum

¶ Flegma subtile generant hec tremonensia

¶ In Serapione Galienus virtus corticis est que infrigidat et humectat et in sapore arboris ramorum et foliorum est amaritudo, et virtus

Ca 206

corticis secunda est que abstergit et resolvit Et virtus corticis tertia est que occidit lumbricos qui terunt et comedunt et super umbilicum ponuntur

¶ Mespila matura sunt bona stomacho et molliunt ventrem inmatura vero stringunt et qui desiccant fortius hec in Serap.

sto vent

¶ Unguentum dolori constringit aurium melleorum persicorum et succus foliorum eorum auri instillatus occidit vermes qui sunt in ea in Serap. et experientia hoc

vermes aurium

¶ Efficacia persiculus et rubeti ut est nigra rosarum confert aqua florum persicorum persicorum quando bibitur in Serapione

¶ Sanguinem abscindit si folia pulverisentur et pulvis ponatur super locum unde fluit in Serap. Ego pono cum aqua rosarum et aceto pulverem eorum super locum unde fluit et super epar et splenem si inde veniat fluxus et pulverem solum in loco ubi fluit etc.

¶ Odorem capillorum scindit si decoctio foliorum eius locis liniatur in Serapione

¶ Lumbricos interficit cum pulvis corticis et succus foliorum bibitus facit hoc et nucleus ossium eorum bibiti faciunt hoc Emulling

[P]entedactinum ab nomine dicitur feniculus porcinus

2

Zl ful kadu

121.

herba et radix sunt in usu
medicine ut dicit ca͞ta p͞ cam
et siccum est et habet virtutem //
diureticam et pacimus sanat
et qui in receptis scribun-
tur ponuntur hec ille
¶ Et secundum alfonsum subdecim
provocat eius fomentacio per
corpus post statim bene
costus et id facit balneum
ex aqua decoctionis eius
Depensdatio radix est ut plu-
rimum qua utimur et utimur suc-
co radicis et succo stipitis
eius et gumma sua latino quod
exit de radice assimulatur
albani qui melior est
alijs et omnium istorum est virtus
et eadem nisi quod latinus est
virtutis forcioris ceteris Et
virtus eius prima est calida in
primo 3 gradu sed siccitas eius ra-
dicis est fortior sua ca-
liditate Et secunda virtus
est que resolvit et subti-
liat et incidit et abstergit
et maturat Et virtus eius
tercia que confert egritudinibus
humorum et egritudinibus que
accidunt pectori et pulmoni
ab humoribus grossis viscosis
secundum in serapione Nota quod me-
lior sucus eius ponatur
de scardinina grauis odoris
et in colore suo est rubeo
et mordicat linguam quando

gustatur / et melior radix
est nova grossa gravis
odoris humiditate plena
in colore nigra et radix
sicca melior nova bonj o-
doris dura non porosa secundum
in serapione
¶ Radix antique capitis do-
lorem si latinus pentadactilum
cum oleo rosarum et aceto resol-
vatur et inde caput liniatur
ubi est dolor / et sic valet
litargie opilacioni cerebri
scotomie et epilencie et
spasmo et palisi cum dimi-
nucione sensus et motus
mobilis et sciatice passioni
secundum in serapione in epilencia litar-
gia scotomi et opilacioni
cerebro ergo infra nares ponatur //
¶ Dolorem aurium sedat quando
cum oleo rosarum miscetur et in-
stillatur in serapione
¶ Succus latinus eius positus
in corrosionibus dencium
sedat dolorem eius statim
in serapione idem intelligo
de radice et succo
¶ Contra siccas et spissas
humores in spiritibus decoctum
aqua cedri cum decoctione
eius et succo liquido ita quod
pectoris et pulmonis egri-
tudinibus confert que ex grossis
et viscosis humoribus acci-
dunt quando sumitur in potum cum
vino et si attrahat eger
odorem sine fumum eius
¶ Efficacius id in serapione latinus

electio
litargie
cerebro
scotomie
epilencie
spasmo
palisi
dens
pectus

cuius in ovo sorbili detur
tussi asma — confert tussi et asmati ibidem
¶ Dolori stomachi si in potu
sumitur et sic confert dolori
vesice et renum in serapione
¶ Torsionibus ventris con-
fert si in ovo sorbili detur
et sic lenit ventrem liniendo
penitus et inflationi eius
confert in serapione
¶ Opilationi splenis confert
si vinum decoctionis eius bi-
batur circa ... et si herba in vino
et oleo cocta cathaplasmetur
duritiei splenis confert circa ...
et bis dicit aperit opilationes
epar — epatis etc.
¶ Strangurie et dissurie confert
vinum decoctionis eius et
herba in oleo et vino cocta
pectini applicetur circa ...
¶ Item prodest fomentum factum ex vino
decoctionis radicis vel herbe
Ca. 201 — eius circa ...
¶ Difficultati partus magna
iuvamento confert si in potu
sumatur et sic confert [illegible]
nibus matricis et dilatat
matrix — orificium matricis in serapione
¶ Volnera sordida et antiqua
mundificat cum pulverisatur
et ponitur supra et replet
ea carne et consolidat
ossa — et extrahit corticem ossium
et squamas et fragmenta
ipsorum et cortice cito expellit

et incarnat ossa ... in serap
¶ Egritudinibus iuncturarum universaliter
confert quod fit decocto cum oleo
rosis et aceto liniendo et sic
sciatice valet ibidem
¶ Animalia venenosa de
domo fugat cum decocto fiat
fumigatio in domo in serap
¶ Nota quod succus de radice
pentadactili sumitur dum ipsa
radix est plena humiditate
scindendo cum cultello humi-
ditatem eius extrahendo et in
umbra debet desiccari quia
sol consumit virtutem eius et sic
extrahitur humiditas de stipi-
tibus eius sed non est tante
virtutis sicut succus radicis
et ipse ponatur in naribus
et super caput oleum rosis cum
succo sic colligite mitigent
nocs — sodam et obscuritatem visus
in serapione etc.

Petrosilinum est species
apii et non putetur
quod non nascatur nisi
in locis petrosis quia petro-
silinum melius quod de eo est
est semen cuius sapor est a-
cutus amarus Et prima
vtus — virtus eius est ca. et sic in
tertio gradu Et secunda virtus que
incidit Et tertia virtus que
provocat urinam et menstrua et
resolvit inflationes et re-
solvit eas et omnis planta
eius cum suis foliis et ra-
mulis est similis in virtute

semen eius magis quia virtus
seminis est fortior virtute corporis
Et dyascorides dicit quod provocat
urinam et menstrua et est conveni- vina
ens stomacho et intestino men
qui dicitur colon et torsionibus stru
que fiunt in potu propter cale- tertia
factionem et desiccationem prava
inflationem et confert dolori la-
teris renum et vesice Item in strap
et herba cum aliis olei bus
et in salsamentis est utilis
et usualis quia cibus
Circa instans dicit quod petrosilinum de-
calidum et siccum in secundo gradu cuius
due sunt species domesticum
et silvestre quod dicitur synonum
et semen domestici principaliter
competit usui medicine per
duos annos servatur herba autem in
cibis et salsamentis compe-
tit quia digestionem confortat
et ventositates excludit et
habet semen eius virtutem diure-
ticam sed synonum est fortius
ut dicetur sequitur
Contra calculosam causam et
eodem modo videlicet pentecontum hec ille
Bulking in libro primo dicit quod
calidum et siccum in fine secundi gradus
et ideo est diureticum et in
cibis et provocat menstrua et principaliter
semen et ventositates et
inflationes sedat et dissol-
vit hec ille
Sepe cremonensis in dictis ca-
lidum et siccum est in secundo melius est

domesticum recens et virginum
et videlicet ydropicas et confert se-
paraditas renum et vesice Idro
dolorem placat quia coriis feb
poros aperit et determinat renes
humores ad urinam et subve- ur sina
niat colicam passionem et ven-
tositate dissipat semen eius co lica
menstrua impetrat et inflationem stomachi
et intestini quod colon dicitur determinat ve tositas
inat dolores lateris miti-
gat maxime in vino datum
hec ille et cetera latis
Menstrua provocat amortuum fetum
et asthma liberat et vulnera
mundificat si pistetur herba et
supponatur cremonensis
Infectus humoribus grossis
et viscosis mundificatur si in
potu datur semen eius Bom-
bling pustulas et scabie
atque morpheam inunctione mundi- pustulas
ficat cathaplasmatum Bombil- scabiem
ling et cetera morpheam
Nota quod illa supra dicta
de apio domestico compe-
tunt petrosilino est apio de
bilioris operationis et cetera
Pentafilon herba satis Ca 208
communis et sic dicitur quod habet
folia quinque et flores
glaucos et in foliis et flore
similis est tormentille nisi
quod tormentilla habet pilos in
foliis sed aut non vel Tor-
mentilla pilos pentaphilon
non habet illos Et tormentille
flos est admodum citrinus quam

s folia vel partes habens
pentafilon vel lz quinque partes
in flore Et xiiii Similiter h(abet)
est ca. et sic. absque acuitate
et folia eius cum vino bi-
bita confert citatice et ra-
dix eius confert solutioni et
volatibus intestinorum hec ille

fractam

intestina

Ca. 89

pinguedo

Pinguedo splen-
icam xxx diebus bi-
bita curat t. p. cuius
multa sunt pinguia a pin-
guedine dicta ut est olim
butirum adeps animalium
et auium ac piscium sub quo
aliis nomine nominant(ur)
ut cum dicitur aqua anxungia
aquam septem aliqui aximina
butirum et sim tremones
est omni pinguedine mutabilis
et maioris consist-
entis de quo habetur sup(ra)
in lib(ro) b ca(pitulo) de butiro de
oleo et habetur sup(ra) in ca(pitulo)
de Olina hic aut(em) agit(ur)
de pinguedine siue adipe
animalium et auium quorum
adipe utimur ut porci omis
hirci et capre vituli thau-
ri et vacce cervi ursi vulpis
taxonis lupi canis catti
castoris leonis serpentis
et sim diuersitatem complexi-
onis animal(ium) diuersificat(ur)
complexio adipis siue pi-
guedinis animal(ium) et e(tiam)
de pinguedine auium ut

diuisa nomina animalia

galli gallinacei galline
anetis anseris ciconie ac-
cipitris grues et huiusmodi
et licet de omnibus hic notaris
et aliis que nominari po-
ssent non tradatur simul
quoniam in hoc aliquis que ego
vidi et illa tradunt in diui-
sis locis propterea de aliis haberi
possit notitia
Unde sicut traditur quod adeps
porcina siue pinguedo por-
cina sit siccior et leonina
calidior ita et quidam po-
nunt pinguedinem inter me-
dias unde tremones indicatur
dictis
Gal. de pinguedinibus lo-
quens aut pinguedo leonina
siccior est canina et canina
siccior est leonina et leonina
siccior est caprina et capri(n)a
siccior est porcina et porcina
siccior est omnium hec ille Sic
et intelligi pot(est) quod in caliditate
et siccitate inter se habent gradus et
michi videtur melius ponere
hic pinguedinem secundum complexio-
ne(m) sim complexionem par-
tium sine operationibus et quod
uno animali accipitur de qua
magis habetur usus et notitia
Sepius quod hic in sup(ra) Gal. dicit
quod animal est humidum generat(ur)
decoctum vel in eo humida ut
in porco pinguedo porci
comparata ad id quod facit in
corpore est humidior et non
calefacit sicut oleum sed

que partes pinguedinis

1 iiii

124

mollificat etc.
In speculo c(apitul)o de pulmone dicit quod adeps vulpis dissolutus et instillatus auri dolorem eius sedat et mitigat plurimum oleum et caliditas pinguedinis porci pinguis est sicut caliditas corporis hominis
Audict vero Tremonensis dicit quod pinguedo porcina est humidior pinguedinibus aliorum animalium pinguedine omnia excepta et humectat corpora nulla fere apparente calefactione et Serapion ut ibidem Tremonensis dicit calor eius et temperatus calori hominis valde vicinus et pinguedo porci recentis minus est ca(lida) et magis humida veteris vero calidior est et siccior et est deinceps animali etc. humidior de veteri siccior etc.
Et in Serap dicitur quod recens calefacit temperate et mollificat et humectat et quod est vetus calidior et subtilior magis resolutiva etc.
Als in Serap c(apitul)o de medicina glutinativa vel opilativa ponit pinguedinem porci medicinam talem et dicit ipsa est composita ex substantia aquosa terrea et aerea simul et viscosa et viscositate pinguedines que non habent civitate sunt opilative porrorum et foraminum et maxime quecumque sunt sicciori et terrestri
Item in Serap c(apitul)o de aqua et de pinguedine dicit et pinguedo porcina recentis competit in medicinis corporum tenerorum sicut infantium corpora et mulierum. Adeps vero taxi competit corporibus grossis quorum c(apitul)o est dura et sicca et ergo dico quod antiqua axungia porcina competit corporibus grossis quia subtilioris et calidioris et magis resolutive virtutis est et dicit in Serap quod pinguedo porci propter paucitatem sui caloris non fit facile subtiliatorum et resolutiva in apostematibus antiquis duris etc.
In Serap pinguedo porcina confert dolori matricis et ani et adhustionibus ignis
Et Tremonensis dicit quod calor eius est temperatus et porci tenasmoni et morsui intestinorum valde et invativa et in Serap qui abluitur cum vino confert pleuresi et qui gustatur cum cinere aut cum calce confert apostematibus et vulneribus
Pinguedo porcina confert doloribus matricis et ani et combustioni ignis ibidem pinguedo porci fluit et liquefit et bullit facile sicut oleum et propter hanc causam

opilat
aures
pueris mulieribus
duro corpori
clrho
matricis adustio
tenasmo intestina
pleuresi

clistere

facimus cum ea clistere quia
quod in intestinis sunt ali-
quis ardor vel tenasmo
et volumus mundare vel se-
dare ardorem illud cum adi-
pe et confert propter subtilitatem
substantie eius et est magis con-
veniens quod eius nocumenta sunt
profundata in membro quia
est subtilis penetrat in
omne spacium mundi membri
et tamen dicit mesue ibi sunt in-
nodacio dura vel ponectis
et secundum cremonensem unctuosi-
tas sine pinguedine porcina
magis est conveniens me-
dicinis secundum esum id est quando quis
sit cibus sed pro condimento ci-
borum est ydonea sed sine
pane sine pro condimento cibi
si plus debita de ea sumatur

noret

est inflans et cito satians
et corrumpens et gravans in
stomacho de cibis innatet
ingrossat et a digerendo
retardat et cetera est de aliis
unctuositatibus et pingue-
dinibus etc.
¶ Unctuositas tamen sine pi-
guedine porcina et cetere
alie pinguedines absque
carnium carni admixta sun-
diminetur est in intencio caloris
naturalis qui nos nutrit in primis
ad unctuositate pinguedi-
nis et ideo prohibent anti-
qui infirmos febricitantes
carnibus nutriri et aliis unctu-
ositatibus quia sunt cause
augmentandi febrem unde
¶ Sed sunt olim et alia un-
ctuosa decoctionibus ignibus sed
alimenta sic et mitiora ca-
lori pinguedo et alia un-
ctuosa sed ille
¶ Nota in usu et experiencia

scabiei

habetur quod contra leve sca-
biem et in corporibus delica-
tissimis fit unguentum utile
cum axungia porcina re-
centi ℥ j et camphore lote ʒ j
¶ Et contra scabiem grossam
fit unguentum utile cum axu-
ngia porcina et lapacii
acuti corticibus et cetera vide
inde et ibi lapacium folium
de l. etc.
¶ Pinguedo sed sicut omnes
pinguedines secundum p. de sancto

dolor

amando sedativa est doloris
et secundum serapionem calefacit et humec-
tat quod est recens et quando
est antiqua calidior est
siccior et de masculo siccior

ettio

et calidior quam de femina
Omnem recens est confert sca-
biei recenti quia quando non facit
infectionem pustulas si corro-
sione cutis si liquefiat
et inde calide liniat locus
paciens experiencia
¶ De ariete antiquo adeps
sine pinguedine antiqua
facit operationes propinquas
operationibus pinguedini
caprine nisi quod caprina

est siccior et stiptica

Hec pinguedo sicut dictum in Serapione calidior et siccior quam porcina vel omnina et omni pinguedini est stipticior secundum Dyascoridem et ideo curantur cum ea vulnera intestinorum quam cum ea et inunctione et similiter fit clistere et liquescit et miscetur cum aqua ordei et fit clistere ad idem etc. intestina

Item si aliquod brodium conveniens cum ea sorbetur ab eo cui vulnera sunt in pulmone iuvatur eo et ille qui bibit cantarides. Et nates cum stercore caprino et lana succida emplastrum super podagram ponitur confert dicit ibi pulmo podogra

Item ibidem quam fit clistere cum pinguedine caprina confert contra mordicationes in recto intestino et in colon et plusquam si fiat cum pinguedine porci et hec non est ita quod calidior vel quod sit magis sedativa doloris et acuitatis quam porcina nam porcina est magis sedativa sed quia ipsa secundum hoc est quod eius substantia velociter coagulatur propter grossitiem sue substantie hec ille intestina dolor

Et quantum quod dictum in Serapione adeps sive pinguedo thauri sive bovis calidior et siccior pinguedine porcina et est calidior masculi quam femine et lactantis est plus humidus quam adulti et vituli minus est ea quam bovis

Et Dyascorides dicit quod adeps thauri est stipticus stipticitate parva et similiter est adeps vaccarum et vitulorum et capriarum et hircus est plus adeps ursi in virtute pinguedo tamen ursi secundum Dyascoridem confert in alopicia quia facit oriri ibi pilos et confert fissuris que fiunt ex frigore et apparentibus sanguineis et dicunt quidam quod si quis unxerit se pinguedine ursi non timebit malorum hominum insultum et tamen dicit quod hoc est expertum alopicia

adeps vero cervi animalis silvestris et equi et medio modo se habet in qualitatibus suis inter pinguedinem bovinam et caprinam bubali similis est bovine equi pinguedo et asini et mulorum subtilis est substantie et ideo pulverisat cicatrices in cute et est calefactiva et resolutiva et non stiptica et quia fit nondum mitte clarificat

Pinguedo vero canis siccior est omnibus pinguedinibus predictis et eius nature et virtutis est pinguedo lupi et vulpis quia hec omnia se sequuntur cum et alia plura similia hiis ut taxo et castoreum etc.

¶ Sed lupi pinguedo et etiam
vulpis calidior est et subti
lior et magis resolutiva
quam pinguedo canis dome
stici et ideo in doloribus
iuncturis — iuncturarum et maturatione a
postematum que indiget resolu-
tione magis sunt utiles
¶ Et dyascorides dicit quod vulpis
pinguedo confert doloribus
oculi aures — oculorum et aurium
¶ Pinguedo autem leonis secundum
quod dicitur in simplicibus est calidior
subtilior et magis resolutiva
quam pinguedo aliorum consi-
milium quadrupedum et propter
hanc causam est magis iuva-
tiva in apostematibus antiquis
duris et in nodationibus //
iuncturarum et nervorum contusionibus
duris putrefactis et de natura
et virtute simili est pinguedo
leopardi et catti silvestris
et domestici quia omnia
hec animalia et alia plura
sunt de genere catti vel cati
secundum virtus calefactiva et de
siccativa et resolutiva
eius in eis secundum magis et minus
quia virtus talis in leone
est maior quam in aliis
¶ In aliis vero animalibus
secundum quod ad naturam leonis ap
proximant vel ab ea recedunt
est virtus in eis talis maior
vel minor de pinguedine
catti domestici experientia
paralisis — docet quod sit multum ca- et

subtilis quia membra stupida
et quasi insensibilia ut solent
pedes vel manus et precipue
extremitates corporum hiis que
a paralisi disponuntur reparat
et ad sensum reducit si ea in
ungantur ego vero decoquo in
vino salviam et facio inde
ad dicta pinguedine unguen-
tum et aliquid addo urticam et
flores primule veris et pire-
trum etc.
¶ Pinguedo leporis fustum
ligni extrahendi de carne si
supponatur experientia
¶ Adeps piscium marinorum
in sole liquefacta acuit
oculi — visum in simplicibus si misceatur
cum melle et fiat cum eo
collirium
¶ Adeps serpentis si cum aliis
medicinis convenientibus
ponatur et fiat collirium erit
medicamine optimum ob-
scuritati visus et aque de-
scendenti ad oculum
¶ Item quod pili asellarum
aselle — evellantur et locus liniatur
cum pinguedine serpentis
non renascentur in simplicibus
¶ Adeps sive pinguedo
galli vel galline sicut et
alie pinguedines calefacit
et mollificat et quia est
subtilior pre aliis omnibus
pinguedinibus excepta pin
guedine anetis et pene-
trat ad profundum membri dolentis

et est sedativa doloris post (dolor)
pinguedinem anetis et propter hanc
causam adeps anetis et por-
cum adeps galline et galli-
est de magis sedativis dolorum
in mordicationibus existentibus
in profundo membri et propter eam
quod in hac operatione pinguedo
porci et propter hoc conferunt
pinguedo anetis galli et gal-
line dolori matricis et ani et (matrix ang)
fissuris labiorum et ad [?]
claustitatem secundum quod dictum in serapione

De pinguedine anseris tamen
estimatio cum operatione pin-
guedinis anetis

De pinguedine ciconie similiter
et ardee ac aliarum avium eo
similium que est de piscibus
inveniunt similis est estimatio
nisi quod pinguedo ciconie plus
operatur in doloribus iuncturarum
sed omnes hee pinguedines propter
subtilitatem sue substantie penetrant
ad profundum membri et sunt (dolori profundato)
calefactiva et mollificativa
et sedativa doloris sed cum
anis est de sua natura calidior
in tanto eius pinguedo in
caliditate erit fortior

Nota de repetitione dicta
et aromatizatione pingue-
dinum in serapione vide ubi de-
hinc prolixe agitur capitulo de pingue-
dine etc.

Pyonia duplex est
masculus et femel-
la et de femella //
totum seminibus sine granis

eius et de radice est sub-
~~tilis~~ eius et dixit Galienus
quod substantia eius est subti-
lis et sapor eius est parum
stipticus cum aliquali dul-
cedine acuitate et amari-
tudine Et virtus eius prima (virtus)
est que parum calefacit et
fortiter desiccat Et 2a virtus
est que abstergit et fortifi-
cat Et virtus tertia que pro-
vocat et mundificat quia
et renes opilatos et dosis
eius est ad pondus quantitatis
amigdale et debet teri sub-
tiliter et cum mellicraton bibi
et in hoc intellige de radi-
ce eius

Epilenticis confert radix su-
spensa ad collum puerorum et
subfumigatio facta de herba
vel foliis eius sed in serapione

Cum decoxerit vero vinum pon-
ticum decoctione radicis eius
potatum ventrem stringit et (vent)
sic secundum magistrum confert contra
dolorem vesice et stoma- (vesice [?] lap)
chi et primus calculosis et in-
dit in principio generationis cal-
culi et sic confert ad predicta
si xv grana eius cum mellicrato
vel vino sumatur et in cibo
et suffocationi matricis sed (matrix)
in serapione

Item radix eius bibita (Ca 210)
inficit post partum mundificat
cum provocatis et ego dico ad (men)
hoc de gene eius etc.

Ex pineis .i. schyssli .1⁰ scilicet tempore dum sunt novelle .i. surcuscorese. optime conficis .i. confitis. Aqua per alembicum distillata. rimeo⁰ .i. lentigines valet

ceb. absolute sputum et rob de vino .i. mustum novum infrinctatum conficis .i. Ad spissitudinem decoctum. ut fit in for mellis contra. Sapa idem vini ad dimissata quod rob ad pectoris. Sapa at ad consumptionem tertie duntaxat partis coctum sit scilicet ut due remaneat careum at vim cum coriandro et tereni ad ....

Ca. 11

Pinus arbor masculus non portat fructum sed picem liquidam et ea accipitur et deliquidam picem picem duram post decortic exitum. Item cortice suo et ligno eius et fumo collecto de ligno eius utimur in medicinis

Arbor vero pinus femella portat fructum ad modum botri sed cum testis duris in quibus sunt nuclei oblongi qui dicuntur pinee et hiis utimur etiam in medicinis de quibus hoc ordine dicetur primo scilicet de pineis post de cortice foliis ligno et fumo ultimo de pice liquida et dura

Tales pinee sunt de pino femella fructus que arbor duplex est scilicet maior et minor et de maiori sunt pinee maiores et sunt meliores

De minori sunt parve pinee et in eis aliquantulum amaritudo et acuitas Et virtus eius prima est calida ad humiditate Et virtus 2a est quod conglutinat et lenit et virtus tertia est que confert sanitati in pectore et confert omnibus quibus oportet conci sanie a pectore et facere expuere facile et quando infundunt in aqua recedit acuitas et punctio que est in eis et elongatur a mordicat[ione]

tione et tunc est conglutinativa et media inter calidum et frigidum et inter siccam et humidam et substantia eius est media parva et est durus digestionis si comedatur et nutrit corpus nutrimento forti

Albemesuay magne pinee sunt calide in 2⁰ gradu et sicce in primo et quod bibuntur ad renes innat mundificat humores grossos et viscosos qui sunt in renibus et vesica et confert sanitati cordis et lapidi et comodius calefacitur cum zuccaro et insfrigidatur comedit cas cum melle post quam infusa sunt in aqua calida

Dyascorides quod grana pini comedunt ad intestinis et renes pros urinas et confert acori renum et vesice et quod bibuntur ad semine portulace et sedat mordicationem stomachi et reddit debilibus fortitudinem et confert destructioni humiditatis quia restaurat carnem et quod pinee de coquantur ad renes et de eius decoctione bibitur omni die 3 iii confert tussi antique et vlceribus pulmonis Et in serap

In tabula quarundam in serap ponitur pinus in primo gradu calida et sic de pineis vero ibi non habetur

Cremonensis indiciis dicit quod parve pinee sunt calide et sicce in 2⁰ gradu et parve pinee calidiores sunt magnis et

venenis

sto

tussi pulmo

pectus

item dicit quod pine sunt de
arbore que est masculus sed
femella arbor facit pine-
as magnas et ille sunt ca
in primo pini gdus et sic
in fine eiusd gdus et me-
liores sunt quidez femice
et in eis e maturato leni
ficatio et resolutio et mundi
ficatio et ppe in recentibus
que si in aqua ca infundit mitut
prant corpori laudabile //
nutrimentum sed femice plus
nutriunt quam pine. Item dicit
quod magne et pine pin
confert putrefactis humidita
tibus pulmonis tussi et flu-
xui sanguinis et impinguat
et confert comestio mollifica- sto
tioni stomachi et eius debilitati
et in eo corruptio desiccat
humiditatem, et quam recipit cum
vino dulci est valde bonum plino
ad mundificandum pus pul-
monis, et quam cum eo et ab-
sinthio fit emplastrum sup sto- sto
machum confortat eum de co
zuccaro et melle comestum
augmentat coytum et absu- coytus
git humiditatem renum et renes
vesice cum sapa et pinatum vesica
confortat retentionem urine vrina
et libat a distillatione urine
¶ Notent quia due digiti
sunt ppe cum adhererint se
inuiscidant vel antiquat
et cibum lenificat ppe si
aqua infundat et calent

dolorem ventris pungitiuum
si ad sanitatem comedat
¶ Contra si no comedant in
quantitate magna et post co-
mestionem sumat grana g-
natorum acetosa, et sicce
antique vel inuiscate ne
sit nocual in aqua cali
da infundant grossium de
nutrimento et ancibus di
fficile soluunt se cremorum
¶ Pectori pulmoni stoma-
cho renibus vesice maci
lentis fluxui sanguinis
¶ Cortex corticis pini est
stiptica tertius de maiori
pino quam de minori sed
cortex maioris est debi
lioris cortex eius stipti
citatis quam minoris et cortex
quod bibit stringit ventrem
et mouet urinam et tea-
simoni confert si puluis
et ponit suppositorium vel em-
pulsio decoctio ibi ponat in
stapione
¶ Rosine et experiencia habz
ut patiens sedeat super
asserem pinguem de pino ali-
qualiter calefactum et sic
sedat dolor tenasmonis
¶ Pelcia consolidat in corpo-
ribus delicatis sed ex cortice
et cera dissoluta et oleo //
mirtino conficit et quando
miscet cum calcanto pro-
hibet formicatio vel ulcus sit
dictum dilatari in stapione
¶ Combustiom ignis confert

vent
cortex
vrina
tenasmo

si cortex teritur et cum litargiro et olibano mixtus apponatur in sapone et cetera ficum eius confert vlceribus etc.

Fetum expellit et secundinam subfumigatus cum eo facta in sapone etc.

Cortex foliorum pini est magis humida quam cortex et colluto facta cum aceto decoctionis eius contriti sedat dolorem

dent dentium et idem facit acetum decoctionis eius lignorum tonsi vel incisi minute et in serapione

Dolorem apantum sedat et prohibeth vlceram humida nec fluat sanguis alteris emplastrum factum de foliis contritis in serapione

Epilentiam pilorum et palpebrarum et corrosioni lacrimalis et cursui lacrimarum confert fumus de ligno pini in serapione

De fuligine fumi pini fit

incaustum incaustum bonum si cum tinsia temperatur et liquatur experientia etc.

Ca 12 12 Pix liquida extrahitur de lignis pini masculo et melior est levis albedine tendens splendens et munda et in substantia eius est de subtilitate et in eius sapore desiccative est. Et virtus eius prima est que calefacit plus quam desiccat et administret ei de

humiditate acuta non patitur quantitas. Et virtus eius secunda est pars abstersiva et pars maturativa et pars resolutiva et maturativa, et tertia virtus est que

asma confert asmaticis et spuentibus sanguinem quod sumitur in potu de ea pondus i coclear et est 3i et si cum melle et ipsa aufert maculas albas unguium et aufert impetiginem et incarnat

impetigo apanta dud plus satis quam facit pix sicca et fit ex illa pice oleum quando ipsa coquitur et colligitur ex ea fumus et oleum et fumus eius est subtilius ea i. eius substantia. Dyascorides dicit pix humida confert

venen medicinis mortiferis bibita et quod sumitur ex ea 3i et si cum melle sicut lohoc confert habenti vlcera in pulmone et tussi et asmati et quando

asma fit linimentum cum ea et melle confert apanti in ore quod fit intra ... attenuam et menti et apanti vulve

scrophule sanatum et squinantie que fit in lateribus gutturis que extendit se ad intus et confert ... auri ex qua egre-

auri ditur sanies et quando fit emplastrum ex ea et sale confert

morsu morsibus venenosis et quando miscetur cum melle in equali proportione aufert maculas

vnguen unguium et impetigiem

et resolvit apanta dura et
duricies mattis et ani et — *mat[ricis]*
quando coquitur cum farina ordei
et vermad infantium aperit scro- — *scrofule*
pulas et quando miscetur cum
sulphure et cortice pini //
masculi et linitur cum ea/
formica non sinit eam dila- — *formica*
tari in corpore et quando miscetur
cum pulvere thuris et maturat
vlcera profunda et quando coquitur
sola et ponitur super fissuras — *fissure*
que sunt in pedibus et ano
confert eis et si ei admisce-
atur mel mundificat apanta — *vlcera*
et vlcera et facit nasci car-
nem in eis et quando miscetur
cum passulis et melle aufert
corrosiones que sunt in vlceribus
que dicuntur corrosiva et vlcera
putrida et confert egritudinibus
epatis et stomachi quando datur — *epatis sto[machi]*
ex ea ʒ i et quando fit emplastrum
cum ea farina ordei facit
nasci pilos in alopicia
Et ipsa pix liquida curat //
vlcera animalium et scabiem — *scabies*
eorum hanc vtuntur pastores
enim in scabie eorum quando
liniuntur cum ea et confert ex-
tensioni et sciatice secundum in separatione — *sciatice*
Et fumus picis liquide est
scriptus sicut fumus olibani
et administratur in collirijs
oculorum et debilitati oculi — *oculi*
et lacrimis et vlceribus eorum
et intrat in vnguentis que
faciunt nasci pilos palpe- — *palpebre*
brarum qui ceciderunt et
colligitur in lucerna ferrea

cum carbone et profundum et
in lucerna ponitur pix liquida
et liquefiunt et attenditur secundum
in separatione
Pix sicca fit ex pice liquida
quando ipsa coquitur et est quedam
pix sicca que est visco similis
et est viscosa et est alia que — *electio*
est ex toto sicca et melior
est viscoso tenax et obtu-
sca similis resine pini
Et sapor eius est acutus
et fere amarus Et virtus eius
prima est ca[lida] in 2o et sicca
secundum qua desiccatio est plus quam
calefactio eius / Et 2a virtus
est in qua est partim abster-
sionis et partim maturationis
et partis resolutionis Et 3a
virtus est que aufert maculas
albas que sunt in vnguibus — *vnguibus*
quando commiscetur cum cera et au-
fert impetiginem et maturat
apanta dura quando ponitur in
emplastris et maturat loca
percussionum maturatione
forti etc.
Dyaspol virtus eius est cale-
factiva mollificativa aperi-
tiva resolutiva apantum
et generat carnem in vlceribus — *vlcera*
et intrat in vnguenta que sunt
adeolna secundum pix que abra-
ditur a navibus dissolvit super-
fluitates corporis maris quam
facit in mari sive in ma-
rina aqua secundum in separatione
Pix dyaspol pix est ar- — *Ca 213*
bor in india habens
semen quod in suo ortu

elotio

est longum et est maturo-
rum postmodum efficiuntur multa
et separantur sunt alba et est
piper album; sed quando grana
maturantur multum efficiuntur
nigra et est piper nigrum
et radix huius arboris
similis est costo et nigrum
piper acutius est albo et
album est debilius nigro
et utrumque est calefactiva
attractiva cibi provocativa
urine resolutiva abstersiva
obscuritatis visus unde dyapi-
et est in ysop
Gal. dicit quod sapor eius
est acutus et quod non est
maturum est piper album et
ipsum est acutius nigro et
magis pungens linguam
et hoc est quia nigrum est ex
maturitate sua desiccatur
et adhuc adhustione et
desiccatione forti et istam
sententiam reputo veriorem et
fructus eius in primo est
piper longum et postea hoc est
humidius pipere nigro vel
albo et signum super hoc est
quia antiquatur corroditur
et pulverizatur et quando teritur
non invenit tritor in primo
ictibus sive primo ictibus multis
et tunc incipit mordicare
non apparet mordicatio quia
multa atque quam multum
gustetur et tunc remanet
eius mordicatio tempore longo
et in libro de regimine sanitatis

dicit Gal. piper album me-
lius est stomacho aliis duo-
bus speciebus et in sapore
Circa instans dicit quod piper album
non habemus sed loco eius ponimus
cathapucias transmarinas
hoc ego non sentio quia iste
species catapucie sunt medi-
cine laxative et vomitive
quod piperi non competit; sed ego
in usu vidi loco albi piperis
quod unde fit quod piper album
non habemus ponimus quoddam
granum album minus pipere
nigro planum non rugosum
valde acuti saporis et vo-
cant quidam ipsum behen album
non radicem sed semen quod est
non vidi competere nec behen
album; quidam vero ponunt loco
piperis albi semen sinapis
albi et ipsum semen est album
multum acuti saporis et
propter hanc diversitatem pone-
re aliquid aliud pro pipere
nigro quod michi non placet
plurimum utor in medicinis
pipere longo et nigro
Circa instans dicit quod piper est calidum in
primo caliditatis gradu et siccum
in medio caliditatis gradu et non
admittit quod piper sit nigrum
propter combustionem ignis quo
serpentes fugantur sed vult
quod Tharatam ponunt ipsum
in clibano et ibi desiccatur
et denigratur et hoc faciunt
ut diutius possit conservari
et ne in aliis partibus posset

9x

fructificare vel seminari et
finis enim piperis ingreditur xxx
annos piper vero longum
per xx annos servatur et dicit
quod piper nigrum lx virtutem
dissolvendi et consumendi et
nocet sanguineis et colericis
hoc ille

Cerebro confert si pulvis eius
naribus imponitur quia flemma
tenet provocat et sic cerebrum
a superfluitate mundificat flem
ma hoc

Similiter dicit quod piper cum
uva passa masticatum
ad pruritum vel ... eradi
cat flemma viscosum et
calefacit ... et lacertos
et in hoc non est ei medicina
par

Oculis pulvis subtilis
cortice nigro amoto et
frequenter in ... aqua
rosacea aspersus per modum colly
rii impositus maculam et pa
num tollit ... ego solum
ipsum non pono sed lenioribus
medicinis ipsum aliquando addo

Squinantie confert linitio
facta cum eo et melle in sapore

Tussi et dolori pectoris
sirupis et looch convenien
tibus confert si addatur in sapore
et ... dicit in ... et ... ca

Pectus et spiritualia mundifi
cat ... de ... eius
et ... aglutino
sis humoribus ... ibidem
... et sequitur

nota

flemma viscosum

Asmati ... confert pulvis
eius in cibo datus vel flegma
tibus fiat et ... mundificat
spiritualia ...

Digestioni et ... confert
pulvis eius in cibo datus
et precipue piperis longi ...
... super poma ... pul
vis eius ibidem

Similiter de dolore ... capitis
equalitatibus ... sicut ...
quod piper est de melioribus rebus
in confortatione stomachi
... et ventositatem ...

Avicenna et almansor

Torsioni et dolori ventris
et stomachi ex frigida causa
et ventositate confert si
sumitur in potu vel cum ... lau
ri vel foliis in sapore ego
... quod habui per dyaton
piperon et potum vini ... si
... passio est ex frigiditate

Appetitum confortat quando
sumitur cum condimentis vel
salsis in sapore

Torsiones et ventositates
stomachi et intestinorum
prohibet et est eius ... proprietas
in ...

Scrophulos resolvit cum pice
mixtus emplastrum et quod mi
scetur cum ... absque mor
phea in sapore

Rigoribus febris ... periodicitate
confert si sumitur in potu et cum
eo in aliquo unguento in
uncto fiat in sapore

Carnem superfluam corrodit

spiritualia

sto

pulmus eius in sarapione
In lib° questionum habetur
si quis utitur multum pipere
provocat urinam, et si utatur (vina)
eo plus humectat ven- (vent)
trem scamonea contrario
modo operatur quia si sumitur
parum urinam provocat mul-
tum vero sumpta ventrem
laxat in sarapione tamen dici-
mus dictum avicenna plurimi
et in tiriaca piper mundi-
ficat epar pulmonem et (epar plmo)
ventrem et stomachum et (vent sto)
confert morsibus venenosis (morsis)
et calefacit nervos et muscu- (nervi)
lus plus omni alia re
in sarapione

ZIC Pira sicca sunt in p°
gradu et sicca in 2°
meliora sunt gran-
dia rotunda matura (electio)
dulcia subtilis corticis
adusta et cocta sunt
tenuibus pociora valent
quia confortat stomachum (sto)
et abhominacionem auferunt
et sitim et precipue aceto-
sa et stiptica etc

Dulcia vero quia sunt ce-
teris minus sicca calefaciunt
et digestionem augent et valent
hiis qui in stomacho sunt fri-
gidi et sicci sicut tremor indicat

Rasis dicit quod herba piri est
composita ex herba terrea et
aquea et sic potest aliter dici
quod una pars est sicca et altera
temperata, et sapor eius est
stipticus cum dulcedine
aquosa Et virtus eius parva
quam apponunt extra est virtus
desiccativa Et 2a virtus est
quae abscidit abscisione parva
et fortassis conglutinat
vulnera sine alio medicamine
sed vinum quod comeditur forti-
ficat stomachum et sedat sitim (sto sitim)
et silvestre pirum magis est
stipticum et plus incoriat
et exigit stomachum et ideo plus
conglutinat vulnera et pro-
hibet cursum humorum sicut
ibi in sarap

Nocent pira coliacis et
constipatis et precipue se-
nibus et senibus/ pontica vero
et immatura et dura magis
sunt nociva si stomacho
ieiuno sunt accepta post
mensam cibi et super appetitum
et non super medicinam,

Si vero ieiuno stomacho sunt ac-
cepta in quantitate multa co-
licam generant passionem/ (noret)
gravem et incurabilem et/
maxime si cibus assuescit
sic ea sumere precipue sitim
inducunt et augent

Pira ut teste dyascoride
parturientibus obsunt nam
si in loco plantonis sumunt
vulnera, aperire non sinunt
sed elixa vel cocta sublinite (modo
in pasta cum melle vel zucaro (confectionis)

pium de pomis dicitur minus
sunt nociva
¶ Contra hec nocumenta pre-
sumptionem cord simulat
z z quod aqua vel ydromel cum
speciebus ut sunt cynamo-
mum piper et similia
¶ Effrigidum generant humores
lentabilitatem ... generant
stomachi humores cum po-
ma vel citonia et plus
nutrimentum secundum paulum dicunt
nutrimentum hec tremonensis
indiget
¶ Cum ita o pira sunt frigida
et sicca secundum silvestria sunt
domesticis frigidiora et
maiora minus sunt stipti-
ca in matutinis pira cruda
vel cocta sumpta post cibum
comprimunt post cibum et sic
ventrem movent si ante ci-
bum sumuntur ventrem stringit
hec ille
¶ Ad fluxum ventris valent
pira cocta in aqua pluvi-
ali si stiptica comesta et
si sunt desiccata corpus de
toto id facit inde ... tre-
monensis et in sap dicit
quod rob pirorum abscindit
fluxum colicum
¶ Ad vulnera ... ponenda
pira silvestria contrita et
cum ... mixta et sanguis
vulnerum sistere facit in ...
tremonensis etc.
¶ Tumorem impetum autem

atque compescunt pira silvestria tota
et apposita idem tremonensis
secundum in sapione dicit quod ... pro-
hibet fluxum humorum ad me-
bra etc.
¶ Lumbricos mensium pirorum
semina si simulantur et si cum
melle mixta ieiuno simulantur
dolorem iecoris deprimunt ibidem
tremonensis — iecur
¶ Contra tyri et punctuare ve- — morsui
nenosorum succus foliorum
arboris eius confert in sap
secundum nos dicit quod ego appono
supra locum
¶ Contra fungorum maliciam
expectans est pirorum domesti-
corum et silvestrium quod aufert
maliciam fungorum quod cum
eis coquuntur et maiora sunt
in hoc maioris virtutis quam
pira et sic comedentibus fungi
non nocent in sapione
¶ Nota in sap etiam dicit quod
cinis arboris piri confert — contra fungos
suffocationi fungorum secundum nos
dicit quod ego dico bibitur
statim cum sentit nocumen-
tum in tempore calido cum aqua bu-
glossa in hyeme cum vino
et aqua buglosse etc.

Piretrum ca et siccum — Ca 217
est in tercio gradu herba
est satis quam eius
radix in medicinis ponitur
cum recepte eius reperitur
hyeme colligitur radix eius
per v annos servatur et eligen-
dum est quod est ... no — electio

pesatum et cum frigidum non
pulverisatur et actu habet a-
cutum saporem Et nota quod
acuitas piretri non statim
sed debet aliquantulum masti-
cari et in ore teneri hoc
autem contingit propter lenita-
tem vel substantie eius solidita-
tem habet circa instans Et ibidem
virtus eius est ad dissol-
vendum et consumendum et at-
trahendum Galienus dicit quod pro
pluribus quod decoctio administra-
tur radix eius et virtus eius
est adherens et propter hoc
ponit in serapione enim in 2o
gradu ca et tamen dicit sic in 3o
et proprietas eius est quod sedat
dolorem dentium qui fit a dens
frigiditate habet in serapione
Cerebrum aflegmaticum //
superfluitate mundificat gar-
garisma factum ex aceto de-
coctionis eius et firmum sic-
catum vel vino dulci circa instans
et humorem eius consumit
humiditate vimile
Dolorem dentium tollit et dens
reuma ad stomachum descendens
sed inter dentes masticetur
circa instans
Operi dyascorides ut habetur in
serapione collutio oris cum
aceto decoctionis eius do-
lorem dentis tollit que ex dens
frigiditate est et liberator dicit
quod piretrum confert dentibus
atota frigide sine asperitate
Ego vero addo colloquintidas

staphisagriam et masticem
et talia adde appono
Paralisi lingue confert
si masticetur circa instans ego pul-
verem eius cum aceto calore im-
ponere et linguam fricari iubeo
Paraliticis et podagricis
et arteticis confert si tract-
etur vino et oleo decoquantur
et locus patiens eo cathe-
plasmetur circa instans Et in sera-
pione habetur quod sic confert predictis
passionibus et membris super
que vincit frigus et confortat
corpus animo frigore acile
ne noceat et amissioni sensus
et motus prodest sudorem unctus
Adiam predicta circa instans dicit sudor
quod valet unguentum de piretro tetano
quod sic fit teratur piretrum et
iaceat in vino per xv dies
postea bulliat bene et coletur
et addita cera et oleo fiat
unguentum
Bumlling dicit quod confert
mollificationi membrorum et
stupori et eius decoctio rei
dolori dentis et aperit oppila-
tiones collatorum plus cum
alia re in libro suo de simpli-
ci medicina dicit hoc
Alphonsus dicit quod aperit
dissolvit et resolvit et at-
tenuat et incidit
Thar vero dicit quod oleum in quo co-
quitur fugat dolorem renum
et corpore inuncto eo pro-
sudorem et valet stupori
membrorum et tetano dicit

sic valet si tritum cum aceto mi-
sceatur et loca ea ungantur
Pisces naturaliter et generaliter
parum dant nutrimentum
et cum hec cito di-
ssolventur et subtilem faciunt
sanguinem et flegmaticum ad
operationem animalium am-
bulancium et alii sunt ma-
rini alii de aqua dulci et
marini sunt calidiores hiis
que sunt de aqua dulci et
minus humidi et minus vi-
scosi et durioris descensionis
a stomacho et intestinis pro
nutrimento sunt magis laudabiles
quam fluviales pisces sunt in ac-
tione et passione marinis
contrarii ut pote frigidiores hu-
midiores et viscosiores et pi-
griores stomacho mali ad
digerendum et ad penetrandum venas
duriores et a stomacho et in-
testinis velociter descendentes
maxime mediocres quantum
ad. Valent omnes pisces flu-
viales seu lucinales et si
varias habent carnes sed
sunt nocentes et tandem
humores generantes

Rufus dicit quod et si pisces
sint eiusdem speciei marini sunt
minus graves odoris et faci-
liores digestioni minus nutrimenti
cito in sanguinem conversi
velociter a membris dissolven-
di et ad egrediendum a stomacho et
intestinis tardi

Marini ergo pisces cibo sunt
aptiores quam fluviales et ma-
xime pelagii et loca petro-
sa inhabitantes et ex hiis sunt
meliores plurimum se exercentes
et hii sunt saporiores et a
corrupcione remotiores hos
pisces antiqui assimilaverunt
complexioni humane quia
sanguinem generant temperati-
ssimum non grossum non turbidum
sed subtilem aquosum vicinum
et in regenda sanitate ydo-
neum et ex hiis petrosi me-
liores sunt piscibus pelagi-
is vero proxime sunt littora-
les in claris et mundis flu-
minibus a sordibus manentes et
fortiter currentes

Pisces vero fluminum aque
dulcis sunt meliores qui sunt
in fluminibus maioribus et cito
currentibus et claris et mundis
et ex hiis laudabiliores sunt
squamosi et multas squamas
habentes magis nobiles
et loca ventosa et maxime
septentrionalia inhabitantes

Pisces vero de lacubus sunt
viscosiores et in odore gravio-
res quam fluviales et ideo
modicum dant nutrimentum et
duri ad digerendum et in corru-
pcionem faciliter sunt velociter
mutandi excepto flumina in-
trantes et extra locum cre-
tibus etc.

Pisces de piscina sunt pe-
iores lacualibus

electio
electio
Ca 216
nocet
maritim

Pisces vero aquarum dulcium
descendentes ad aquam maris
et que de marinis descendunt
ad aquas dulces inter litto-
rales et fluviales sunt
mediocres sed meliores sunt
pisces qui a mari ad aquas
dulces tendunt hiis qui de a-
qua dulci ad mare descendunt
¶ Membra piscium pingwiora
ut umbilice anicule et
ventruli sunt illaudabilia et
a stomacho et intestinis
substantia et advenas
penetrabilia dura et cito
corruptibilia et maxime
si pisces naturaliter sunt crassi
et pingwes natura si pisces sunt
naturaliter macri membra cor-
poris sunt pingwiora minoris
nocumenti membra autem que
naturaliter non sunt pingwia
ut dorsum et latera sunt
ad digerendum meliora et ve-
lociora et non cito corru-
ptibilia in intincto lauda-
biliora et exeunt de stomacho et
intestinis tardius et maxime
si pisces sunt pingwes me-
liora membra sunt ut cauda
dorsum et branchie sive
ale sunt tenerrima minus
pingwia et ad digerendum ve-
lociora et in intincto lauda-
biliora maxime si pisces
sunt pingwes
¶ Membra vero que sunt minus
mobilia ut umbilici et
capita sunt grossiora et
ad digerendum velociora et in in-
tincto duriora et in intin-
cto illaudabiliora quia
corruptibiliora ¶ Unde Gal-
enus dicit quod caro umbilici et ca-
pitis omnium piscium illauda-
bilis est quia innatat in stomacho
propter eius viscositatem unde
et dure digeritur unde gnar-
tas [?] piscium est melior que est
mollis viscositatis nec pin-
gwedinis nec odoris gravis
et piscium pelagi vel petrosi
loci inter magnos et parvos
mediocres sunt meliores
sicut dicitur [?] cremonensis

Electio

¶ Ergo vero in omnibus et generibus
piscibus et maxime partes
molliores commendo pingwe-
dine multa non carente ut
in salmone si pisces dorsum
mollius est tunc partes duriores
ut dorsum molli parti prepono
ut in allece recenti vel bar-
bella et in pisce qui in ca-
pite sua pingwedine non
habet sed circa intestina ut [illegible]
capud et caudam partem re-
puto saniorem licet dorsum
plus saciet et ideo apud eos
quod squamosi pisces non
squamosis meliores dicuntur
quando tamen sunt non squamosi
ut fundulus [?] qui propter mobilitatem
suam et propter viscositatis et
pingwedinis carentiam me-
liores sunt allecibus et sal-
mone qui squamas habent
et sic intelligendum est de quibusdam

alijs conditionibus piscium ut
sunt dominacio sive de a-
qua puritas loci sive aqua
et mobilitas aque bene con-
ferunt ad commendacionem pi-
scium et hinc in quibusdam aquis
vel montis meliores inve-
niuntur pisces et eciam in locis
vel petrosis alijs conditionibus
hic suppositis similiter et hic
reputo esse consulta nobis
bonitate situs vel loci in quo
sunt ¶ Gwilhelmus dicit quod pi-
sces recentes generant flemma (Flema)
et non conveniunt nisi in calo
colerico salliti vero non conveniunt
nisi premedicinis omnia in a
piscium lenium ventrem mari-
ni pisces sunt meliores non
marinis hec ille

¶ Nota quod licet in stapione
non invenitur de omnibus piscium
ut in dicta commonensis tamen forsan
vos in esu omnia piscium re-
centium comedunt et sunt
medicinam utuntur aliqui
omnis alterum sallitorum ad [illegible]
distandum renes et vesicam (renes calculus)
dominatia calculi si generantur
et cum vino subtili bibant et
sic dicunt vale omnia aliorum
piscium

¶ Almansor li iii dicit quod
omnes pisces ad digerendum sunt (mali)
duri et in facto longam faciunt
moram similiter quod cuius pisces
vero recentes frigidi sunt et humidi
et sanguinis [illegible] generatur
est flemmaticus et hinc pisces (nocent)
corpus humectant et sperma
augmentant quae colericis
ac hijs quibus febres continuae
solent accidere mali sunt (colias conferunt)
frigidis autem calide comple-
xionis et hijs quibus colera
rubea dominatur conferunt
licet corpus inducunt omnino
sit malum hinc alijs cibis mix-
ti ad dolere [illegible] extinctionem
sunt meliores

¶ Salsi pisces nullomodo
sunt comedendi nisi in die
quo aliquis medicari vo-
luerit Et hinc aliquis appe-
tit eos parum decies sumat
et preparent cum rebus un-
ctuositate frigidis et sacie-
tate facientibus sive preparate
tali appetitum propter corrobo-
rant etc.

¶ Pisces vero salliti et insiti
comeste neque insiccidat neque
coleram rubeam extinguunt
neque [illegible] neque vel [illegible]
tiliarum efficiunt ut recentes
et hinc in facto longam faciunt
moram similiter generant hec
in almansoris

¶ Si pisces recentes molles (modus preparandi pisces)
sunt et non viscosi preparentur
cum aqua et sale aneto
et modico de porris et oleo
et petrosillino propter ista
preparacio teste ¶ Rasis est
[illegible] et melior [illegible] pi-
sces sunt digestibiliores
et non nocent sed humi[illegible]

pisces convenit dari recen-
tibus ab egritudine. Statio
pisces assati super testam

frixi pisces — Frixi vero pisces habentibus
fortem stomachum sunt convenien-

assati — tes et assati sunt inutili-
ores et tardioris descen-

elixati — sionis, sed elixati sunt minus
inutiles et citius descen-
dunt, et eorum decoctio me-
lior est ut in aqua bulienti
ponantur. ¶ De salitis pisci-
bus meliores sunt qui pa-
rum et noviter sunt saliti
decocto addito cum sale et
aliis condictibus

Ca. 21 ¶ Item si pisces sint molles
viscosi aut grossi cum
sinapi aut oleo frixo co-
medendi erunt

¶ Assatus et oleum calidum desic-
cant humiditatem et auferunt
viscositatem eius et quia //
oleum remollit stomachum bibatur

vinum adstringens et species o-
doratice apponantur et si ab
humoribus patitur stoma-
chus cum aceto et aliis odo-
riferis condiantur vel come-
dantur cum modica cinamomi

¶ In Serapione dicitur: Galienus: aqua

piscium confert vulneribus

vulnera — putridis sicut almuri et

sanie, ulcera intestinorum — confert sanie doloris et ulceribus
intestinorum quando fit cum co-
listere et hoc ideo fit quia
attrahit humores qui sunt
in sanie et lavat intestina
et desiccat ulcera in eis et
medici plus utuntur aqua

anguille salse addita et aqua
piscium parvorum hoc in Serapione
Solta dicitur putida curat inuri-
as(?) quod fit ex piscibus que dicuntur
sir in Serapione

¶ Ventre fortis laxat si pi-
scis marinus bramen in ventre
porci coquatur cum aqua lb.
xviii usque ad iii et colet
et infundatur et in potu bibatur
in Serapione

¶ De murri vel almurri piscium
in Serapione dicitur capitulo de murri
littera m per se dicta est corpore ma-
lignati de quo dicitur in folio
supra etc.

Polii diversa sunt genera
sed precipue montanum
competit esui medi-
cine verum tamen simpliciter invenitur
in receptis polium montanum
poni debet cum flores ponitur co-
ligi debet et planum(?) secundum
virtute habet dissolvendi consume-
ndi et est diureticus et subtili-
andi sive habet etiam

¶ In Serapione dicitur quod duplex est po-
lium magnum et parvum et parvum
est quo utuntur medici et est
planta parva subtilis cuius
longitudo est circa palmum et
est plena semine et super summitate
eius est capitellum parvum et
rotundum et in odore eius est
suavitas cum pauca aromati-
citate et magnum est debilioris
odoris quam parvum

¶ Et in sapore eius est ama-
ritudo et acuitas parva et

hic sapor est magis apparens
in inicio. Et virtus eius pa
rest que calefacit in 2o gradu
et in fine et desiccat in tercio
Et 2a virtus eius est que ab
stergit et confert illud quod est primum
quod desiccatur et magnum quod
est recens. Et tercia virtus est
que aperit opilaciones mem
brorum interiorum et prout dicitur,
et cum confert stomacho et
facit sodam ... in serapione ibidem — sto / soda
ipsum capitis mundificat et
refrenat libidinem — veng
Asperitati pectoris confert — pctg
vinum decoctionis eius et
passularum bibitum contra
dolori stomachi et inte- — sto
stinorum ex frigiditate vel ventositate
valet vinum ipsius solum de
coctis et bibitum contra
Opilacioni splenis et epatis
valet si vinum et aqua de
coctionis eius bibatur contra
et sic valet renibus sanguinem
et dissinterie valet si cum oleo — dissinte
et vino coquatur et cathe
plasmatur et contra dolorem stomachi
ex ventositate ibidem
Vulnera et ulcera maligna
curat quod in ungue palmi siccum
pulverisatur super ea vel magis
palmi recens tritum super
ea ponitur et incarnat //
vulnera magna in serapione
Ydropisi et ictericie confert
decoctio vini sui bibita et
sic confert morsibus venenosis
in serapione
Apparentibus splenis confert

si cum aceto bibatur in serapione
Animalia venenosa fu-
gat si subfumigato fiat in sera-
pione asscribitur antiquis — feb
confert. Explicit.

Ca 218

Polipodium secundum dyascori
est planta nascens
in saxis et muris
antiquis humidis et super
stipites et iuxta radices
arborum antiquarum et ma-
xime quercus longitudo
est unius palmi et habet radi
ces super quas sunt pili et
a radicibus egrediuntur ramuli
et est radix similis amali
quod dicitur xim pedum et grossi
tudo eius est sicut digitus
et color eius interior est viridis
ad albedinem declinans et
dulcis saporis et est illa
que cadit in usum medicine
Habet in sapore eius dulce-
do cum stipticitate. Et virtus
eius prima est que desiccat
desiccatione forti sine mor
dicatione habet in serapione
Contra dolorem ... ca et sicca
in secundo gradu et est similis herbe que
dicitur filix et tamen dicit quod in foliis
quo ad formam foliorum sed in
dorso foliorum polipodii sunt
macule lanuginose que
in foliis filicis non sunt in
radice omnino sunt dissiles
et crescit super muros et lapi — eloko
des et super quercus et quer-
cina est melior et radix eius
aliqualiter mundata et soli
pedicem apposita sanat

prohibentium et melior est
que est intus viridis non
virtus cariata virtute habet attrahendi
et dissolvendi et purgandi
flegma principaliter secundario
melancoliam secundum ille
¶ Bulkasim dicit quod calida in 2o
gradu et sicca in 3o et solutio-
melancolia purgat ne educit melancoliam ab-
sque punctione et solvit fleu-
ma et humores aquosum
hec ille
¶ Mesue dicit quod polipodium
est radix cuius ortus est super
arbores et super lapides et
vocant eam genus silicis
arborum et quod nascitur in la-
pidibus superfluitate habet
indigestam et causam ad
ventositatem et nauseam
electio et melius est quod nascitur super
arbores ferentes glandes
et est grossum solidum
et nodosum cuius color parti-
cipat aliquid nigredinis
et rubedinis sed parum
et color eius est cum fran-
gitur intus est ut fistici
id est viridis aliqualiter et in
eius sapore est dulcedo
cum stipticitate delinquens
aliquid in ultimo gustu
et amaritudine et recens
est melior non recenti et
est virtus eius calida in 3o gradu
et siccum in 2o et dicit
haly calida et sicca in 2o re-
Laudes 29. solutivum viscositatum humi-
ditatum et grossorum etc

purgat coleram et flegma siccativum, abstersivum et solu-
tivum et posse eius est solu-
tione educere coleram nigram
cum facilitate et flemma gros-
sum et universaliter glutinosum et
materias incrudatas et confert
colice secundum omnem modum admini-
strationis eius damaci sple-
nico et confert ad epitimo et sale
medo et confert ad febres mela-
colicas et prodest cum aqua
melle et sanat scissuras que
sunt in manum
¶ Dosis eius a ʒ j usque ad ʒ iij
hec mesue
¶ Nocet multum extenuat et
exsiccat corpora et facit sub-
versionem et nauseam stomachi
et est eius operatio debilis et
tarda et tollitur primum nocumentum
administrando ipsum cum aqua
mell et aqua passularum
vel aqua ordei et coquitur
cum iure gallinarum aut gal-
linarum et fit solutum bonum
et cum aqua eius fit solutio
generose
corrigit ¶ Secundum nocumentum tollitur si cum
eo misceantur sedativa sub-
versionis et nausee ut sunt
semina colocencia et species
sicut dancus et anisum
et semen feni g et ʒ ij et psilia
et sustinet sufficientem decoc-
tionem secundum mesue Ego vero appo-
no cum eo semen feni et silia
et non solum propter subversionem
vel nauseam prohibendam sed etiam
quia in resolvendo vel dissol-

nendo humores multas,
causat ventositates et in
eius spacio in soluendo sit
fortior et circa addo sal
ʒʒ et aliquantum pip et papaue
quod flemma grossum est
euacuando

¶ Sic coquunt aliqui cum iure
gallinaceo eius decoctioni
addas cinno. ʒʒ. et sale
cont cottidianam sic ego fa
cio polipodium coqui cum gal
lina et tale ius galline
cum predictis speciebus est sa
poridum solitum

¶ In summa dosis eius decocti
uel infusi est a ʒ ii usque ad
v et sine decoctione et in
fusione a ʒ i usque ad ii Et
eius est purgare melanco
liam bene et leniter quando
bibitur simplex uel cum zucaro
aut quando administratur cum decoc
tionibus uel confectionibus
et illis qui non possunt po
tare medicinas ingeniati
sunt quidam medicatores et ip
sam ponebant in cibis ergo
delectabilibus et laxabant
melancoliam bene et leniter

¶ Et dosis eius simplicis pul
uerisati cum zucaro est ʒ ii et
decocti cum aliis medicinis
ʒ iii hec in separatione

¶ Contra colicam yliacam et arte
ticam passionem et ad preserua
tionem sanitatis contrahat po
lipodium ad pondus ʒ i

si multum uis laxare uel ʒ
ii laxando moderate et sit
cum eo et prunis et violis
et seminato et semine feni et
aniso decoctio colata cum
aqua fiat misceluis x ubi
decoctis et mica panis al
bi leniter in proportione quantitate cum
tali decoctione coctus et co
medatur et brodium sumatur
et post addi cicerum et aliquibus
de speciebus odoriferis uel bi
batur colatura simplex mane
et sic multi salubrati sic
decapiuntur nescientes esse me
dicinam laxatiuam

¶ Item sic potest cum eo contuso
et speciebus aromaticis pig
mentum uel electuarium et laxat
sanantur hec et similia

¶ Contra colicam et ex flemate
grosso in gallo antiquo po
cius contusi ʒ ss et de ysopo
ʒ ss uel marrubii et cimini an
ʒ ii et salis ʒ i et decoquitur
gallus usque ad dissolucionem
carnis ab ossibus et bro
dium bibitur hec ego in usu
habeo et sequitur

Pomum dulce sum
patrimum ca. sunt ca
lida temperatis sum aurif
era sunt ad calliditatem
tendencia meliora sunt grossa
oblonga tenera in sua ar
bore perfecte matura valet
confortat cor et perfice odori

melan

laxatiui

Ca 219

purgant stomachum adiutorio aceti

secundum et stomachi debilitate
ex caliditate adiuvat humo-
res grossum deponunt ad
egestionem si stomachum
plenum invenerint et que in
pasta coquntur conveniunt vomitui

vomitus dissenteria

et dissenteriam conferunt plu-
rimum esus seu usus eorum
nocet nimis convenit hic sumatur
zucarum rosarum primum et subtile
generant sanguinem

Poma vero pontica stipti-
ca et acetosa sunt tacuinum frigida
sunt et sicca in 2° sed amicus
frigida sunt et humida propter aquo-
sitatem que est in eis secundum
in acetosis maior est aquo-
sitas et terrestritas pontica sed
frigiditas magis dominatur
in illis sed hiis meliora sunt
dulcia poma non pontica

Cazzo

valet alipsotomiam et ad de-
bilitatem cordis ex caliditate

cor

si succus eorum sumatur cum
aqua rosarum stiptica sunt et
solidativa acetosa confor-
tant cor patiens ex cali-
ditate et assata in pasta
conferunt debilitati appe-
titus similiter stiptica et pon-
tica conferunt debilitati stomachi
si ex caliditate et humiditate
patiatur et maxime syrupus ex
et syropus factus ex succo
eius valet dissenterie et co-

dissenterie

lice egestioni et vomitui
colico sic est de stipticis po-
mis sunt sed non intrinsecus et hec
poma generaliter ad cibum
et potum sunt bona

Nocent stomacho propter la-
borem digestionis et no-
cent nimis et maxime indu-

corrigit

ratis ossium convenit sed dividantur
per media et granis ad medietatem
dimidiantur deiectetur melle et
zucaro implentur et assentur
in pasta hec preterea eis
mollicie maturitatem bo-
num saporem et nimis re-
movet nocumentum

Splenetos et tendos generant
humores et malum et pan-
cis dant nutrimentum si arte
sicuti predicto non sint parata
hec cremonensis sequitur

Pirum est multiplex
scilicet domesticum et
agreste et ultra-
marinum et agreste est
medium inter pirum dome-
sticum et aliud sed Rasis ex
propter hoc est magis acutum

electio

et desiccativum quam pirum
domesticum et propter hoc est
malum stomacho et incisio eius
est et apertio eius sunt
plus quam domestici et propter

urina

hoc est plus eo provocat urinam
et alii et qui removet propterea
humores grossos et istud
pirum tamen hic ex calefac-

tone q͂ ulcerāt quādo appli
cat̃ corpori exterius et dicit
omnis medicina sic calē
faciens est in fine gdm̄
¶ Porrum ultra marinum gnat
malos thimos et est in
flatiuum et consu eius ac
aduunt suspiria mala s̄
pvōt urinā et aq et mollit
ventre et nocet vesice et
renibꝫ q̄ est meius ulcꝫ
et inducit obscuritatem
visus s̄ q̄ coquunt cū aq̄
ordei exhibent supplicitꝫ
apectore et pulmone hec
in serap de agresti porro
et ultra marino
¶ Cremonens dicit q̄ e ca
in 3o et sicca in 2o et ut
ipse dicit Auicenna calori:
nq et ysac / dicunt ipsum ca
in medio ter et sic in fine
3 s̄ silvestre sive agreste
ca e in scta et sic in 3o
mundificat domesticum pe
ctus et pulmone agoss
humoribꝫ et pvōt urinā
et aq minq t̄ q̄ no do
mesticum et pvōt appetitum
ex grossi humoribꝫ impedi
tū Sed nocet quia inflat
et ventositates gnat et
dolorem capitis et visibꝫ
spm facit obscurum et fat
sompnia terribilia sive timo
rosa efficit et hoc si vꝫ

eius sit multꝫ et nocet p
cipue coliacis maniacis
et vesice et renibꝫ ulcatis
contra q̄ p̄ ipsum comedat
lactuca portulata et silta
ul decoquat̃ in aqua et
eiectis ii aquis in tcia de
coquat̃ ultimo q̄ congꝫ
¶ Ego pieccis aquis ii tcio
decoqui in illico in brodio
carnium pinguium retentum
et precipue porcinarum ul cū
lacte amigdal dulcium et
zuccaro apponat̃ q̄ cum
lacte sit
¶ Sanguinez fluente anaribꝫ
stringit sucus eius cū aceto
et oleo ros et thure naribꝫ
immissus cremonensis
¶ Dolori aurium et tinnitui
eius confert succus eius
cū aceto olibano et lacte
et oleo ros mixtꝫ et auri
instillatꝫ serapio
¶ Sputo sanguinis apectore
confert sucus eius datus
per se ul cū farina thuris
et galla cremonens
¶ In serap habetur q̄ sputum
sanguinis apectore antiquū
abscindit q̄ bibant̃ exse
mine eius 3 ii cū gūmis mir
ti simul tritis
¶ Dolori pectoris et ulceribꝫ
pulmonis confert si ex porro
et melle fiat looch in serap
¶ Tussi et vicia pulmonis

nō
corri
pcta
pl.mo
vrina
men
appetitu
nō
corrigit
sputo san.

et pectoris pellit si in sor-
bitione tysane detur cre-
monensis
Cum aqua ordei et melle
asma — confert asmati frigido gemma(?) /
grossa et pulmonis maturat
apostemata cremonensis
Decoctum purgat fructus eius
per se bibitum cremonensis ego ap-
pono zucarum coctum sine
pennidiis et facio looch
vent — Ventrem mollit si prima aqua
eiecta in secunda coquatur et co-
medatur album porri si vero
in vino coquatur ventrem
stringit cremonensis
Colice confert et ventrem
provocat et humectat album
eius incisum minute et in
aqua cocta et cum oleo amig-
dalarum additum sed si aqua r-
qua sit e[iecta] coctum cum vino bi-
vent — batur ventrem stringit cremonensis
Et vulnas(?) sectas(?) et indura-
tas resolvit ac mollificat
in serapione
Similiter suppositorium immissum
desuper eius provocat menstrua et
men urina — urinam sed fortius facit hoc
silvestre quam domesticum
cremonensis volunt aliqui
quod de radicibus hic fit sermo(?)
et non de foliis
Emorroydarum tumorem di-
ssolvit elixatum et pistatum
et impositum si sint ex humidi-
tate cremonensis
Vulnera recencia statim
claudit et sanat si folia
eius triantur cum sale et appo-
co vulnera recentia — natur per modum emplastri cremonensis
Bernardus(?) cardinalis(?) cantua-
riensis archiepiscopus apposuit
vulneribus recentibus succum
dictorum foliorum et stramen(?)
sic tritam supposuit et li-
gavit et per diem et noctem
sic dimisit et sanavit multos
in experimentis meis antiquis
Vulnera sordida mundificat
si ipsum cum sale tritum per modum
emplastri apponatur in serapione
Verrucas aufert quam ex coct[ione]
sumach fiat emplastrum in
serapione
Verrucas aufert
Morsui venenoso confert
aqua decoctionis eius
cum mellicraton bibita et si
emplastrum ex porris ipsis
super locum morsus ponitur
idem facit serapio
Nota secundum dyascoridem porrum
vinee est deterius aliis
stomacho et cum caliditatis(?)
et magis provocat menstrua et qui
comedit confert morsui
venenoso serapio
Item Nota secundum cremonensem
porrum adustum generat san-
guinem et per se modicum dat
corrig — nutrimentum ego corrigo cum

lacte amigd(alarum) et zucaro
vel brodio carnium recen-
tium pinguium

Portulaca Gal(ienus)
s(ub)st(anti)a eius est aquo-
sa et in sapore eius
est stipticitas pauca Et
v(ir)tus eius p(ri)ma e(st) f(rigid)a in
3o et h(umid)a in 2o Et 2a v(ir)tus
est que reprimit et t(er)cia
v(ir)tus que p(ro)hibet humores
et i(m)mutat complexionem
eorum

Et dyascor(ides) dicit q(uod) e(st) f(rigid)a
et stiptica h(ec) in sap(ientie)

R(asis) c(ontinente) dicit q(uod) e(st) f(rigid)a et h(umid)a — electio
et viridis e(st) multe efficacie
(con)s(er)vata no(n) tante et h(abe)t
v(ir)tute(m) leniendi humectan-
di et infrigidandi et est — febri
cibus optimus febricitanti-
bus comesta cruda vel
cocta h(ec) ille

Tremonen(sis) portulaca
composite e(st) nature frigida
in 3o h(umid)a in 2o s(ecundum) ysaak
alii f(rigid)a in 2o et humida
in p(rim)o et (con)s(er)v(a)t (com)p(re)hens(ione) diu(er)sitate(m) sua(m)
eius et s(ub)st(anti)e eius et s(uc)cus
eius magna(m) vtilitate(m) op(er)-
acionis et in ramis eius
e(st) stipticitas/ et melior e(st) — electio
que lata h(abe)t folia recens
et tenera h(ec) ille

Si fiat emplastr(um) de samech
et ipsa cu(m) aceto ros(arum) valet
sode si capitis inde linit(ur) — Sode
s(ecundum) sapio

Sode (id est) dolori capitis (con)fert — Ca 22 l
si (con)cta et samich (id est) ordeo
fracto et in aqua cocto fiat
emplastr(um) in sap(ientie)/ ego cu(m) fari-
na ordei facio h(ec) in ca(pitulo) ca-
et sicca/ sic et valet apa-
tibus oculorum calidis et a(postem)ati(bu)s — orti
apparentibus acutis in sap(ientie)
Stupore(m) tollit dentium — dens
cu(m) masticat(ur) p(ost) (com)estione(m)
ponticorum et acetosor(um) (in) sap(ientie)
Tremonen(sis) dicit q(uod) h(oc)
facit leniendo asp(er)itatem
dentium

Stomacho calefacto (et) inte(stin)is — itestina
vel inflamato et infla-
matoni intestinorum maxime
confert in sap(ientie)

Tremonen(sis) dicit q(uod) bibat(ur) — febri
et p(ro)prie folia seu cathe-
plasmet(ur) sive bibat(ur) et
p(ro)hibet (con)sumpcione(m) sup(er)fluitat(um)/
ad ea (que) (sunt) intestinis

Ymillinus dicit q(uod) si fric-
tis verrucas cu(m) porro eas
eradicat et h(abe)t no(n) (com)equa-
litatibus suis s(ecundum) (con)s(er)vacione(m)

Effluxum sanguinis vndecu(m)q(ue)
sit p(ro)hibet et fluxu(m) ca(ui)
antiquum ventris et adimat

Effluxioni colice et dyssentie — electio
elestiasata et fluxum intesti-
norum retinet/ Et nota q(uod)
rami eius stringunt s(ed) folia — stringit
laxant p(ro)hibet et vomitu(m) — laxat
tollitur h(ec) tremonen(sis) — vomitus

Epati cal' inflamato qff'
et sicut inflamato stomacho
tremon'
Arbori maturis confert
si maciat' et rami eius
fluxu maturis sine ea re-
tinet fm scap et tremon
et ipa confert arbori rem
et vesice
Emoroydibus eminenti
bus vel sanguinem emane-
tibus confert aqua eius po
tata et ipa desup cataple-
plasmata tremonens
Aren Ventositates eradicat si cale-
fiunt cu fucanis tremon
Amblung dicit qp hec cal'
facit de poris et hec no ex
qualitatibus suis s; ex //
pprietate
Febrem mitigat fm tre-
monesem
veno Libidinem aufert semp ex-
tinguit et aufert pollu-
tum sed nimius usus ei
nocet
noz Spm tremonensem nocet
quia debilitat visum et
facit panni in oculo et
in feris appetitu coeundi
debilitat etc.
Ca 122 Pulegium in saporem
eius est acuitas
et amaritudo pa-
ca Et virtus eius prima e
calefactiva et ppe hoc qm
ponitur sup corpus exterius
generat herisipilam et si
dimittatur ibi longo tpe
aren vlcerat et ipm provocat ca
za virtus eius est que sb-
tiliat Et tcia virtus que
repellit humores visco-
prig sos a pectore et pulmone
pstrearud h; Gal' ut habet
in sapione
Dyascor' dicit qp e cale-
factivum subtiliativum et in
matinativum ut habetur in
sapione h; planta est
duplex vna hz florem al-
bum et est masculus et
alta hz florem pp'uem et
est femina h; ibi et est ca
et sic h; alfonsium in 3o
gdu Cta q dict qp e ca
et sic in 2o gdu et debet
colligi tpe floris et in
medicinis ponitur folia
cum floribus sine stipiti
bus et hz virtute dissol-
vendi et consumendi et p
cum fuat in bona effi-
cacia
Contra frigidum renum vz
si ex eo calefactum in testa
fiat satellacio sup capi
ta o
Virginitatis stringit fluxum
qm combuitur et ministratur
h; in scap vel in dieta si ex
fro humore patiatur
Tussi frigida ex glutinoso
humore vel aquoso confert
gargarisme factus ex-

E ii

aceto decoctionis eius et
ficuum siccatarum cita ℞
¶ Emicopizante excitat si
ipsum cum aceto odoretur
sepius
¶ Stomachi dolori ex frigiditate
et humiditate confert vi-
num decoctionis eius bibi-
tum et sic valet intestinis
similiter actum vz si ex eo
et farina et aqua fiat
tasspelle et comedatur
cita ℞
¶ Splenem confert emplastrum ex
eo et aceto factum sepius
¶ Matricis humiditatem in-
desiccat fomentum factum
ex aqua decoctionis eius
et vulvam coartat cita ℞
¶ Ventositatibus et dolori-
bus matricis confert si mulie-
res in eius decoctione se-
deant et prohibet ascen-
sum matricis superius sepius
¶ Pruritum confert quod in bal-
neo fricatur corpus cum eo
cocto et cum aqua fome-
tetur sepius
¶ Apanticibus ca confert quod
cum eo et sanich i. cicuta
fracto cocto emplastrentur sepius
¶ Podagricis confert quod cum
eo solo emplastretur locus quo-
usque cutis fiat rubea sepius
¶ Lacernatis confert si cum eo
et cerato emplastretur sepius
Explicit

Ca 223

Plumbum Gal. sba
deus est composita
ex substantia aquea et substantia
humida multum que sunt
coagulata propter frigiditatem
et non est in eo substantia terrea nisi
modica. Et virtus eius propria
est que infrigidat et humec-
tat et signum quod in eo est
substantia aquea est quod ipsum crescit
in quantitate et pondere cum
moratur in locis frigidis et hu-
midis sepius
¶ Item plumbum adhuc uritur
pluribus modis secundum Serapionem
et modus melior secundum eum
est recipiuntur lamine sub-
tiles i. tenues et ponitur
in olla nova et pulverisatur
super eas sulphur et sic plus et hoc
fit donec plena fit olla
deinde accenditur ignis
sub olla et quod plumbum
fuit inflammatum moveatur
cum ferro quousque fiat cinis
et non appareat ibi aliquid
de substantia plumbi et est ut pz
tarpo super deminio vel quasi
minium. Ustum plumbum
postmodum lavatur ut aptum
sit medicinis multis secundum
Serapionem sic ponitur in morta-
rio et teritur et superfunditur
aqua et miscetur et cum re-
sidet aqua abiciatur et
alia ponatur et hoc fiat
totiens quousque sic cum
residet aqua abiecta

clara et solida et albo vi
scositas recedat

Et vnus liniment plumbi usti
est sciptica rosyccatiua co
glutinatiua mollitiua ab
scindit carnem humiditatem et
actum replet vlcera profunda
et aufert carnem superfluam
ab vlceribus et confert flu
xibus sanguinis et quod
mixtum cum oleo ros. confert
vlceribus ani et emoroydis
a quibus fluit sanguis et
vlceribus difficilis curationis
et consolidationis et vli ...
cius est sicut vtilitas tuthie

ecti / vlcera / sanguis

Et qui plumbum crudum idest
simplex non preparatum dimittit
in formam mortarii et de
eo fiat pistellum et ponitur
in eo oleum ro. vel aliud oleum
vel vnccinum vel citoniorum
et teritur in fortitudine frica
tionis confert hoc oleum in me
dicina apostematum que fiunt
in virga mamillis in ano
in pectine et in medicinis
emoroydarum et cum habent si
militudinem administratur ad
omnem materiam calidam que de
scendit ad pedes et inclinatur
aut ad partes alias que sunt
apostemata calida et mala et in
apostematibus que est cancer facit
operationem mirabilem hoc in
Serapione etc.

virga mamille / pedes / cancer

Et si mixtus succus coagulatus
que competunt apostematibus
calidis in mortario plumbeo
cum pistello plumbeo in calo
re solis vel aere calido pone
succum lactuce portulace
endiuie semperuiue vel
vue acbo et talium succum
multum est conferens cum medi
cinis aliis apostematibus calidis
hoc in Serap.

apostematibus calidis

Contra dyabeticam passionem
et cum multum et frequenter
emittitur de vrina indige
sta que fit ex caliditate ren.
pone plumbeam laminam su
per renes et ligetur confert multum
experiencia

vrina

In apostematibus cancrosis et
vlceribus putridis quod plu
bum ustum per se ponitur sine
cum aliqua medicina que
incarnat et consolidat si
sanies est multa et abun
dans et remouetur omni die
si vero pauca est sanies su
fficit quod semel in ii vel in iii
diebus dissolvatur et mundetur
et medicina reponatur et
spongia in aqua frigida de
super ponatur et quod exsiccata
cum humectetur hoc in Serap.

Veneris conatus et anoda
coitibus contra confert lamina
plumbea et supposita prout
habetur in Serapione

Sequitur capitulum

Ca. 228

PUlmo dyaster pul-
mo agni et porci
et ursi ut dicunt
quidam excoriatoni calciamen-
torum ualet simul ligata apati
in sapone

Asmatici comedant pulmo vul-
pis qui desiccatur et teritur et
bibitur in sapone etc.

PRuna prunorum
multa sunt genera nam
quedam sunt grossa
rubea carnosa dulcia et
hec sunt frigida et humida in secundo
gradu secundum tacuinum secundum cremonen-
sium frigida in primo et secundo gradus
et humida in fine eius secundum
vero ysaac frigida in primo pri-
et humida in fine precipue
matura et nigra et ad
nigredinem tendencia

Alia sunt alba minora et
subtiliora in carne cum pul-
pa et cute quam rubea et
sunt temperate complexionis et utiliora
rubeorum nisi quod sunt subti-
lioris substantie

Alia sunt nigra et multa
meliora sunt damascena que
subtilioris sunt substantie et stipti-
citate habent aliquale

Silvestria vero pruna et a-
grestia sunt plus aliis sti-
ptica et sunt frigida et sicca
et ideo eorum dyeta et di-
ssentia utiliora sunt secundum nocent
senibus .i. frigidis et precipue alba

appetitum auferunt stomachum de-
bilitant et ex frequenti usu a-
quitur pruna humectant et
precipue dulcia hec dicta sunt
ex dictis cremonensium in dyetis etc.

Ciprum circa que damascena cum
matura sunt debent colligi
finduntur et aceto aspergitur
et soli xv diebus exponitur
et post in ligneo vase per
annum servantur Sumuntur habent
mollificanda et lenienda in-
testina et valent febricitantibus
acute hec circa que

Gummi sapone in arboribus et radi-
cibus prunorum damascenorum
invenitur manifesta stiptici-
tatis et fructus quando est recens
laxat ventrem et quando est desic-
catus laxat minus secundum fructus
prunorum prunorum agrestium
stipticitatis manifesta stiptici-
tate et stringunt ventrem

Gumma prunorum habet virtutem
subtiliativam et incisivam habet
sapone et ideo frangit lapidem
secundum eundem sapone et ulcera conglu-
tinat de quibus habetur supra ca-
pitulo de acacia

Secundum cremonensem pruna
que sunt matura dulcia po-
ticitati attinencia purgant
colera sitim extinguunt
et febricitantibus conferunt
hoc ego intelligo de dama-
scenis

Ad vulnera ex sanguine humorum

Ca. 227

excoriacioni calcei
febri
laxat
constipant
electio
nocet
cola
febri

descendentium abscindit/
gargarisma factum ex vino
Cazz6 decoctionis foliorum prunj
et sic valet ad amigdalas
oris et stringit eas gingi-
vas et ad corrodendum tumo-
rem ex tali causa humorum
et sic etiam valent ramj eius
secundum Serapionem et ad idem valet fru-
ctus prunorum agrestium
qui maturantur et desiccantur
et cum coquuntur cum rob sit
eius operatio melior et re-
strictio ventris secundum illum
vent ¶ Colcatar rubeam pistat cu
aut pinguedine per horas decem
masticemus commedunt x
vel circa et post laxacionem ven-
tris stringit propter stipticita- gingivas orti
tem eius et preter modum
aliquem mihi fluxum ventris
ex tola experientia
vent ¶ In petigini prunorum succine
gecte consilium si gummi prunorum
in aceto resolvatur et inde
locus liniatur Serapion ut gum
ara facio hoc et ipso non
quito summo gummati prunorum
Serapio
¶ Et lapidem frangit si cum
vino et gumma eius coquatur
et bibatur Serapio
¶ Contra constipacionem ventris
ex siccitate colere pruna recen-
cia comesta conferunt vel
sicca coquantur in aqua
et comedantur et aqua bi
batur circa ∅
Pumicis lapis est
levis et quanto levi-
or est et frangibi-
lior et multum foraminosus
non durus tanto est levior
melior Serapio / et combu-
stio ponatur in prunis et
cum est ignitus extrahatur
et extinguatur in vino /
odorifero et fiat hoc ter se-
combinatur et bis extingu-
itur et tercia vice ipse in
frigidari permittitur sine ex-
tinctione aliqua et postea
terat et reponat usui apto
et sic patuit hic virtute sti-
pticitatem et stringit gingivas
et abstergit oculum et aufert
maculam in eo et replet
ulcera et consolidat ea
et aufert carnem superfluam
que est in ulceribus
¶ Usto quod quando combuuntur est
subtilior eo ~~et replet ul-
cera~~/ non combusto et ad-
quirit abigue adhustam (?)
caliditatem que aufert et
separat ab eo et quando lavatur
de non combusto estimatur
quod propter asperitatem suam hic
dentes abstergere quidam
volunt quod propter virtute suam
abstersiua facit hoc et tercio
propter eius asperitatem hoc et
omnia in Serapione

De quibusdam de alia lra vz r

Rana quedam sunt // 221
fluviales non vene-
nose quarum carnem ita
sane comedunt quedam
aquatice venenose que
sunt buffones quedam
que sunt terrestres et sunt
quasi buffones quedam
arboales et parve virides /
multum sunt que ranule
vocantur aquibus quedam et ca-
tant voce quo ad tam parvum
corpus grandi alopicie co- alopicie
fert cinis in rane combuste
cum pice humida mixta per lo-
cus inde liniatur Serapio

¶ Dentium dolori confert col-
lucio oris facta cum aqua
et aceto decoctionis rane
ita quod in aqua et aceto //
mixtis decoquatur in Serapione
Assensionum sanguinis abscindit sangl
pulvis sive cinis rane
combuste si super locum spergi-
tur vel pulvis eius Serap

¶ Ortum pilorum prohibet san-
guis ranarum viridium si pil-
evulsis locus inde liniatur
in Serapione

¶ Apparentibus antiquis que
sunt in cordis confert iuis
ranarum elixatarum si super
locum ponatur in Serap forsan i. dolor
in dolore cordis et minore cordis
ubi est apparentia sive collectio
ut in gutta arthetica etc

embrocacio valet h ergo

Raffanus domesticus qui Ra 228
comeditur post cibum
mollit ventrem et
iuvat cibum ad descendendum
qui autem ante cibum sumitur
impellit cibum ad superiora
et non sinit ipsum ad fundum
stomachi descendere et impedit
digestionem quia ventositatem
generat et eructaciones in
Serapione

¶ Gal virtus eius prima est ca-
lida in 3o gradu et sicca in 2o et
2a virtus eius est que repellit
et tercia virtus est que confert
lentiginibus faciei et omni
liuori qui fit in cute et
semen eius est forcius aliis
partibus plante huius et
agrestis quidem forcior est
domestico Gal in hoc de-
dicta dixit quod virtus eius
est subtiliativa et cale-
factiva calefactione forti
et quod vincit super eum est
acuitas h in Serapione

¶ Recta pro dictis quod est ca et sicca
in 2o gradu et radix et herba
raffanus applicatur sed radix
magis competit usui me-
dicine et viridis et sicca
sed viridis magis potest autem ra-
dix si stipes inferior abiciatur
desiccatum et per annum servari
et quod in medicinis scribitur
R raffanum radix debet
poni licet autem virtute maiori

et dissolvendi
Raffanus agrestis habet fo-
lia similia folii domestici
et habet radicem subtilem lon-
gam mollem et sapor eius
habet acuitatem cuius folia et
rami coquuntur et comeduntur
et conveniunt sto(macho)
Et virtus eius est calefactiva
et inflammativa provocat urinam
et cum et quando sumuntur cum aceto
sto conveniunt stomacho, hoc in Serap(ione)
vel virtus foliorum eius in cibis
est sicut virtus prassii ergo
pro eo bene poni posset sed
nec ius nec experientia habet
hoc
In alopicia facit nasci pi-
pili los si cum farina lolii mi-
sceatur et apponatur sic domo-
sticus et agrestis hoc in Serap(ione)
Bulling dicit quod ex intinctura
sic facit pilos nasci et si
quis eo assuescit cuius capil-
capilli li cadunt confert ei in Serapione
Squinanciam resolvit si cum
decoctione domestica fiat //
gargarisma hoc in Serapione
Tussi antique et humoribus
pectus grossis aggregatis in pectore
confert si domesticus coquatur
et sumatur in Serap(ione) ergo do
decoctionem eius cum sirupo
pectorali meo cum melle et
ubi sirupus non habetur tunc eo
facio decoqui ordeum yreos
et liquiritiam et do decoctionem

adbibendum
Agrestis vero si cum melle
sumatur maturat humores
grossos qui sunt in pectore
in Serapione ergo tenues ro-
tulos facio de radice eius
et dulciori amotu po-
no adinvicem despumato et
postquam in melle permixtum
fecit omni die mane unus
iii rotulus do ad comedendum
confert multum experientia
Serapio dicit quod expertus est
multotiens quod planta hec
agrestis cum multum coquitur
// cum kyst ordei donec dissol-
vatur et datur in potu habet
maximam efficaciam in egri-
pectus tudinibus pectoris que sunt
ab humoribus viscosis
Vomitum cortex eius ad-
ministratus magis est provocativus
in Serapione
Item dicit quod humores qui sunt
et indigesti et in stomacho
fiunt confert vomitus qui
modus provocandi vomitum provocatur si comedat cor-
tices radicis eius melle
et aceto infuso usque ad sa-
tietatem postea bibat aquam
tepidam et digito vel penna
oleo intincta ori imponat
vomitus fiet hoc ille
Ydropisi confert si vomitus
provocetur cum corticis raffani
in Serapione ergo non dico
tantum sicut ita quod iam dixi //
si succum eius cum succo

Rx radix ipsorum tendun dact(?)
in quite parua ambo(rum) et p(ar)t(er)
cum aqua co(quatur) vel alit(er) si q(ui)s
oportet vomitu(m) provocare i(n)
serap(ione) h(abe)t(ur) q(uod) succus eius
agrestis bibitus expellit aq(uam)
ytropicorum — idropisi
Dolorem capitis curat semen
radicis agrestis si bibat(ur) in
serap
Vomitum facit semen raffani
domestici si cu(m) aceto bibat(ur)
et provocat urinam et resolvit — vrina
duriciem splenis et tumorem — splen
eius yctericos purgat et frangit — yctin
lapides et evacuat aquam — lap
ydropicorum succus foliorum ra- — idropis
ffani agrestis bibitus in serap
Contra strangiriam ex co-
mestione frigorum raffanus — con fugos
comestus confert et provocat
urinam et cum bibitur in serap
Contra quartanas et cottidianas — febbg
confert oximel factum sic Rx
corticis contusi radicum
raffani p(ar)t(es) iiij dicte vel maior
in aceto infundatur de tali
aceto accipe partes ij et tertiam
partem mellis et si tali cola-
ture loco mellis ponatur
zuccarum erit syropus quartane
cottidiane deflente falso
et tertiane notate
Contra quartane et rigoribus p(ro)
idioticis febrium confert se-
men raffani agrestis cu(m) pinct(a)
cum melle in serap
Ulcerum subcutaneo confert
radix domestica cum melle
mixta emplastrata in serap
Gal(enus) vult ut h(abe)tur h(ab)et sim-
plicat(er) omni ulceri confert que — curtis
in cute est
Vulneribus humidis confert et
mundificat ea et desiccat
cum radix agrestis comburitur
et cineris superea pulverisat(ur)
in serapione
Morsum serpentis qui tyriaca d(icitu)r
confert radix agrestis cum
melle mixta et emplastrata
Amorsibus venenosis radix
corpora preservat si succo eius
liniantur et semen eius confert
venenis sicut tyriaca in
serapione sequitur — venenis
Scorpione statim occidit
raffanus combustus, i. succus
eius cum super eum ponitur un-
de testatur amicum suum exper-
tum h(abe)t fecisse nam distillat
aquam raffani super scorpio-
nem et statim ipsum immobilem
vidit deinde extimo inflatum
est et crepuit procedentem h(abe)tur
in serap
Raffanus nocet stomacho capiti
et oculis et dentibus et palla-
to et est corrumpens cibum et
durus digestionis in se et angit
pediculos in corpore h(abe)tur in serap — nos
Nota si quis vult certa quod radix
et herba sit vocata que silvestris
e(st) raffano et similis virtutis
nisi quia est ita efficax et
forsan est illud quod raffanus do-
mesticus de quo h(abe)tur h(ab)et

sup(er) et est in q(uan)titate et in gro-
ssitie maior raffano

Cap. 29 Rapa alia domestica
alia silvestris sive
agrestis est planta
habens multos ramulos
et radicem oblongam circa
herbam vel stipite maiorem
et virens sive subtile sive
prima semen nigrum habet positum
in vaginis oblongis de
quo fit oleum satis utilis co-
mestibus et sapidum. Et rapa
secundum usum reperitur cibus nutri-
tivus sed aliqualiter inflativus
et ex hiis excitat coitum et
augmentat sperma

ventus

¶ Sed in cremonense medicus
est ca(lida) in 2o et humida in p(ri)mo
et post utilitates iam dictas
provocat appetitum et dicit
quod meliores sunt dulces
et cortice subtile habentes

appetitus

electio

hec ille

¶ In sequ(enti) dicitur radix et se-
men domestici generant ven-
tositatem et movet libidinem
et auget in spermate

ventus

effectus ... et cute
corporis semen eius cum
misceat cum farina fabarum
lupinorum et orobi vel solum
quod administrat in sequenti
podagre confert si cum
ius vel decocto super ponatur
vel quod cum rapa contrita lo-
cis emplastr. In sequenti ego
addo decoctionem addo sal

¶ Quibus bibunt vinum provocat

secundum cremonensis medicus et
tamen dicit quod rapa nocet
quia in venis et poris fa-
cit opilationem quod ego non
video nisi magis est alia
ventus — lis inflativa et ventositate
generativa et dicit cremonensis
quod corrigitur hec nocumentum

correctio — si aqua eius decoctionis
bis abicitur et in tertia cum
carne pingui decoquitur
experientia docet et ideo
sentio quod multum perdunt de
bono sapore suo si due
aque debent proici propterea
ego in prima aqua rapas
incisas decoqui et radi-
ces petroselini incisas ad
eis miscere et cum carne
pingui decoqui sic nec opi-
lacio nec tanta ventositas
generatur premia

¶ Cremonensis dicit quod plures
certis herbis nutrit et medi-
ocre dat nutrimentum in bo-
nitate et conveniunt tempore
et frigidis fissuris ulcerationes

fissuris — que ex frigore proveniunt. Ceterum
si rapa coquatur in cinere
calida liquefacta ponatur et
coctis super imponatur ea ponatur
et multum calefiat. In sequenti
sed ponendi modum non dicit seu
non ponit sed possit primo
emplastrum cum simul terantur
poni etc.

¶ Item in sequenti dicit quod aqua de-
coctionis rape posita super
tales fissuras pedum confert

Ormaz provocat menstruum
foliorum eius cum coctu co-
meditur in sapione
Morsibus venenosis confert
semen rape si bibatur cum vino
vel ydromelle
Nota quod si experientiam invenitur
magna et rotunda rapa
et vocatur aquibusda rana-
puli et est domestica apud
nos Pisini vocantur nanas
alia est rapa agrestis que
agitur colitur et crescit et ita
est de qua supra dictum est
in maiori parte et tertia species
raparum que parva est ut
minimus digitus et etiam
habetur in sapione quod minoris
nocumenti sit cum rapa a-
agrestis etc.

Resine diverse sunt
species secundum diver-
sitates arborum de
quibus colligitur nam quedam
colligitur de pino et quedam
de aliis arboribus Et de
pino est resina duplex una
que dicitur communis et hec est
calisonia et est de pino
masculo et vocatur resina
pini alie sunt resine pini
de arboribus pini de quibus
quia in usu in nostris re-
gionibus non habentur hic
non scribo
Sed notandum est quod sudor
arborum aliquando vocatur
gluten sicut quod habetur in
sapione ubi asseritur Galienus dicit
quod omnes species glutinis cale-
faciunt et desiccant sed in ali-
qua est maior acuitas et
puncto in sapore sicut in aca
et est gluten romanum quod est ma-
stix et hoc ideo quia in eo
est stipticitas qua confert
cum stomacho et intestinis
et habet virtutem desiccativam sine
morsicatione et nocumento
et hec cum non habet acuitatem
aliquam et est subtilis multum mastix
Sed tertia species glutinis
melius est gluten albotim
et est terebintina et hoc quidem
gluten non habet stipticitatem
mastix et est in eo cum hac Cazzo
amaritudo et propter hoc plus
dissolvit cum mastix et est
in eo res que abstergit / adeo
quod curat scabiem et ipsum quidem
attrahit a profundioribus plus aliis
speciebus glutinis / quia subti-
lius est aliis et hoc gluten
quod et resina dicitur est resi-
na arboris sicut viridis et
portatur de tribus diversis altitu-
dinibus cum colore albus
declinans colori celesti habens
odorem bonum et de resinis
seu de glutinibus melior est elitro
post mastix et post ipsam
melior resina iacinta et

post eam resina alati et
post istas est resina pini v(el)
talosonia et est arz et os
resina pini ~~predicte sunt~~
sine arz et omnes alie re-
sine predicte sunt calefa-
ctive et dissolutive et mun-
dificative et sunt confe-
(tussi ulcera) rentes tussi et ulceribus pulmo-
nis et sputo sanguinis et
therebentina cum hec quod mundi-
(pectus) ficat pectus quando sit cum ea
looch vel cum ea et melle
(urina vet') et provocat urinam et mol-
lit ventre et convenit ad fa-
(palpebre) ciendum adherere pilos pal-
pebrarum qui pinguntur oculos
quando miscetur cum zimar et
(scabiei) calcanto confert scabiei ul-
(animi) cerose et animibus aquibus
Ca 231 humiditates fluunt et quando
miscetur et quando miscetur cum
(pruriti) oleo confert pruritui ul-
cerum et nigredini confectio-
nibus ungentorum oculorum
que resolvunt lassitudinem
(laris) et confert dolori lateris quando
inungitur ea et quando fit em-
plastrum cum ea confert contusis
(electio) et vulneribus et meliores
harum resinarum sunt splen-
dentes et talosonia me-
lior est que est humida et
quia hec resina pini sive
arz defertur de terra que dicitur
talosonia ideo resina pini
talosonia nominatur

Et sunt ex resinis quedam
humide et sicce quedam
est alba et quedam coloris olie-
naginis et quedam coloris
mellini et desiccatius resinis
est coloris clari non multum
sicca ut facile fugibilis
et boni odoris
Fumus resine colligitur
sicut colligitur fumus olibani
unde capio de pino de fumo
picis liquide et fit tere hec
si posset valet hic fumus in
rebus qui sunt ad pilos pal-
(orti) pebrarum et ad corrosione
exclamatis oculi et pruritum o-
culorum et palpebris et lac-
(contusi) mis et fit ex eo aptum manu-
stri ad sebonem hic in sirup
Reubarbarum species terra
quod sic dicitur quia de-
terris barbarorum de-
fertur et est radix tincta ar-
boris et reperitur quod quedam
tuberositas et melior est que
que in sue genere et non perfo-
ratum et cum frangitur habz mag
vermilas albas subalbi-
das russas et croceas et
cum masticatur tingit ci-
troeis et potest servari per iii
annos et non plus virtus
eius est et sicca in secundo hic
terra quod Toldi de plumbis ait
servatum in bona efficacia
et cum hec tenetur durat in esse
in infinitus hic patz serm
serapio

f vii

Rat dicit q sba eius e cpoi-
ta ex sba acta subtili et sba
ba trea et in sba eius est
stipticitas et acuitas / et
pu...o et virtus eius pma
est ca / et 2a virtus est que
subtiliat / et tcia virtus est
que mdat linoes et cqnassa-
tones que accidunt vnis
et impetigine cu colorius
linit cu aceto et confert a-
smati et sputo sanguis
et fluxui ventris et vlcibz
intestinoz her in spatice

Marefine dixit q rennna q/
nascit in india est melig
et vocat rensem / et post
illud melius e renbarbaz
et minus in bonitate est
renticu et adulcat i. vtg
eius suat sic ponit renbar
bom in magna qntitate
pecies v in aqua et dimitt
aqua illa siccari et fiunt
inde frusti et fiunt mediata
enguo et post renbarl de-
siccat et vendit et cogno-
scit sic sua vtute solutiua
spoliatiua qma no e ca
nec erotec tinctue cum /
mastitat ut vin et intno-
sum renbarl et no habet
intinus eo frangit varic-
tates vermulaz dinisi colo-
res fz submigrestit et eig
complexio virtus et spe-
tas est ca et sic in 2o gdu
et cquenint in mixtone eg

aqueitas et frostuitas dan-
tes ei stipticitate et frcitas
est fz pfundi eius aqua lft
q est stipticum et constrigeis
et est in eo acueitas dans
ei calatatem sbe et est in eo
igneitas que agens in frci
tate eius facit ipsm amaz
et ista igneitas est in supfi
cie eius que ab eo separatur
pinfusione et solucoms eg
opato est p dium illius ca-
liditat que est in supficie
eius

Et non est in eo nocumetu
apens et dat in omi tpe /
et in omi etate ita q pmis
et pgnantibz secure datur
et est de melioribz et elegan-
toribz medicinis opatone
eius magnificat secure ca-
pu et infusio eius in aq
endiue et apan pus bulli /
ant in aqua plangimis et
spicanardi pp eo ei est inna-
mentu et addic modicu vini
clari odoriferi innat et infu-
sionibz eius et spc qn in e-
mundacoe opilacoim ppinal
infusio eius et laxat et /
opit opilacones et abstgit
ipsm totu vim et intnospu ttu
pt pdicta delinquendo in vi
sceribz vestigia contractionis
et ego dico q locu i. pglon-
gad infusione siccatu strin-
git et assu plus sine ystu
Et pnru et solut conticom

lucor
cqnassaco

spetigi

asmna
flu. san
vent
stiptia

pparo eg

opilaco

... de reubarbaro est minus ligneum ...
cum oportet agitare modicum

quod pincernas ... reubarbari ʒ i
si bonum fuit stet ... aque
distillationis bedegar de qua agit
primus vase bibat hausto ...
ʒ iiii / mane parte et non oportet
calefacere nisi sit ... in magis
agitetur. Aqua bedegar cum reubarbaro
plus nocet quam ...

sustinet sine depilatione
sine ventris sed rarum et de-
bile cum contusione ventre
sit in ore. Decoctio vero ve-
hemens ipsum sine sit bonum
et solidum sine ratione et debi-
le ventre in eo tollit hic
mesue ibidem solutione con- (cola. flegma)
tra coleram et flemma et
maior eius proprietas est in
desitate posse sum et confor-
tare epar et stomachum et (epar. sto)
conferre ulceribus pinguitis (ulcera)
corporis et viscerum et clarifi- (sanguis)
care sanguinem et aufert o-
pilationes et morbos quorum
materia est opilatio sicut ydro-
pisim yteriam grossiciem (ydro, yteriam)
splenis et febres opila-
tionum et similia
Et aperte species sine proprietas et (sanguis)
est confert sputo sanguinis
undecumque sit et confert ca- (percussioni)
sui et percussioni et sana-
re ruptionas intrinsecas et
extrinsecas et proprie eius ʒ i
et mumie et terre sigillate ana ʒ et
rubee tinctorum ℈ i et fiat
vino stiptico et est dosis tres
myrtine ʒ i et confert linitio
olei eius in contusionibus
et attritionibus lacertorum (lacerti)
et dolorum eius et ipsum quidem
est medicina bona disse- (dissenterie)
nterie et proprie quod decoctio est bibitum

cum succo plantaginis et
pauco vino stiptico et co-
fert febribus prodiorum et fe- (feb)
bribus opilationum et febribus antiquis
hic mesue. Non videtur quod aqua
infusionis reubarbari posse
siccari possit quod inde sicut
Constantinus dicit mesue sed
forsan hic sit dicendum reubarbari
est recens huius succum ex
tali reubarbaro aqua infusionis
est viscosa et siccari potest
Dixit haly in ... quod
quod rebarbarum quando bibitur
confert ventositatibus et de-
bilitati stomachi et magis (sto)
dolori eius et apertionibus
splenis et renum et punctio- (splen, ren)
nibus ventris et dolori ve-
sice et pectoris et matris (pectus)
et sciatice et sputo sangui-
nis et asmati et singul- (singultu)
tui et ulceribus intestinorum
et fluxui antiquo et fe-
~~...~~ ydriacis et morsi- (morsus)
bus venenosis et modus
et quantitas exhibitionis
eius est sicut agarici et
datur in omnibus in quibus
datur agaricum et quando linitur
super cicatrices percussionum
et super impetigine evellit
eas hic in serapione
Item mesue dosis potionis
eius infusi est a ʒ ii et s

usque ad ʒ x et dosis potionis
eius quanti ℥ a ʒ j usque ad
ʒ iiij et ipsum consumat pan-
nos dentium et purgat a cor-
ruptione si ei supponatur cum
tela et terebentina liquefa-
cta aut sepeliatur in melle
taberzed i. zuccaro albo vel
in psillio sic diu consumat
hic in mense

¶ Nota quod in quibusdam rece-
ptis antiquis reubarbaro
aliquid notatum reubarbari ali-
quando ravend sumi

¶ Calefactioni stomachi et
opilationi splenis confert — splenis
reub' cum aqua ca. et me-
lius cum essentia scariatenita et
sic confert ycteritie et cum
succo feniculi et aqua ca-
lida ℥

¶ Ffebri continue medie et mi-
nori et simplici et dupli-
ci tertiane confert si in aq.
iiij seminum frigidorum maiorum
resolvatur cassiefistula et
tamarindi et in colatura
ponatur ʒ ij reubarbari pre-
cedenter et demane coletur et de-
tur ℥ michi videtur quod ʒ ij
detur posita infusione
¶ Contra acuitates et paucita-
tes ffebrium quidam dant reubarbarum
in sirupo competenti et
ponunt in fine decoctionis
ipsum in panno subtilissimo

et addit j sirupo sufficit ʒ
j reubarbari sic impone cata
℥ ego noto hic ʒ j xij ʒ /
gent in terra latinorum habet
usus et in ʒ xvj gent prage
habet et alibi in polonia
pregnantibus pueris et senibus
ad purgandum dant sertene ʒ
ij pulveris reubarbari ponit in
sirupo violis et aqua per
noctem et demane colatur
et detur cata ℥ ʒ ij nimis
modicum et forsan vicio
scriptoris ponitur ʒ j ʒ vel posset
ʒ ij poni et totum sine colatione
dari sequitur

Reuponticum est reu- Ca zzz
quod nascitur ponto
insula et non habet
efficaciam in laxando et pur-
gando ut reubarbarum sed plus
stringit quia plus est stipti-
cus unde expertus quidam stri-
gentis dixit quod manu ampu-
tata pulverem reuponti cum
succo plantaginis apposuit
statim fluxum stringit san-
guinis cata ℥ dicitur quod reupo-
ticum est ca. et sic post finatum
post x annos et est multum fa-
miliare cum reubarbaro
et est eligendum sicut reubarbarum
in grossitudine et ponderibus
varijs sed non tingit ut ipse
reubarbarum hic aut virtute
mundificandi et ex ponticitate
tate confortat et dimittit — sangs

ticum est ex qualitatibus
suis h(ec) ille
¶ Aqua decoctionis eius et
succus seri datus opila-
tionem splenis et epatis solvit
extra supra tacta cera o
¶ Contra dolorem stomaci
vel cerotum vel unguentum fa-
ctum ex eo et oleo ros(arum) vel
cera et tota cera o
¶ Lumbricos occidit pulvis
eius cum melle datus cera
o et Cam

splen epis

Ca 233 Rosa secundum Gal(enum) substantia
eius est composita
ex substantia aquosa et
substantia terrea temperata cum duo-
bus aliis saporibus volo
dicere ex sapore stiptico et
amaro et stipticitas eius
est tanta quod corporea huius
substantia virtutem eam non potest di-
solvere i(d est) stipticitatem et se-
mine eius stipticius est quam
ipsa et in rosa cum stipti-
citate sua est dulcedo et
similitudo acuitatis vel
mordicationis parve
Et virtus eius prima est que
infrigidat et desiccat et semen
eius est plus desiccativum
Virtus eius secunda est que stri-
git et stipticat et confor-
tat Et virtus tercia que con-
fert apparentibus sanguis propriis
et ex quo acuminatur rosa re-
cens et abscindantur

summitates eius cum forci-
pibus et residuum teratur
et exprimatur succus et de-
siccetur et reservetur pro medicinis
oculorum h(ec) in Serapione
¶ Et si cera o rosa addatur
cerebrum et cor confortat
et spiritus reparat
¶ Cera o rosa est frigida in primo
gradu et sicca in secundo et videtur
competit usui medicine
et sicca et debent colligi
dum folia non sunt omnino
expansa et dum sunt aliquan-
tulum rubea
¶ Hec de albis dicit dum sunt
pallide vel nigre non sunt
ponende in medicinis h(ec) ille
Ego dico quod recentes palli-
de ex nimia maturitate et
mora in stipite iam perdi-
derunt virtutis sue ma-
gnam partem et si sunt palli-
de antequam rubescat ad
hoc non habent suam virtutem
completam sed pallide et non
bone sunt
¶ Collecte vero post completam
maturitatem si cera o desic-
cari debent ad solem aliquan-
tulum et post in umbra sine
vento et pulverem et ponantur
servari per [illegible] h(ec) ille
Ego servo in sacco lineo grosso
et masa consuo ne ventus
et aer ei uniter vel diminuat

virtute sua
¶ Mesue rosa e de medicinis
bn dictis et quedam e alba
et rubea. Et densiorum alia
multorum foliorum densorum et
compositorum alia foliorum pauco-
rum et planorum
Melior e rubea vero rube-
dinis paucorum foliorum et
planorum et quedam alias melior
e habens multa folia. Sili-
melior succus est de rosis
completis
¶ De satis rosis melior est
in qua non cecidit comple-
xio i. ipse maturitate quantum
et eius complexio e frigida i
pro gradu et sicca in 2o et
substantia eius e composita ex
partibus terreis et aqueis me-
diocribus dantibus ei stipti-
citate et ex partibus aereis pro-
pinquis e in ea dulcedinis
aliquid et aromaticitate
et ex partibus igneis subtilibus
ex quibus consistit perfectio et
species dantibus ei amaritu-
dine et ruborem virtus autem
faciens ruborem eius plus
impressiva e quam faciens ama-
ritudine propter quod in absitione
amaritudinis primus que
removetur propter solam quod sicca-
tionem manifestat substantiam ex
non resolvitur species ruboris

in absitione vero rubedinis
non plus e rosa quam homo
mortuus est homo et hec
de rosis rubea. Dicitur amaritudo
in ea que recens e plus
stipticitate eius et prima
operatio eius e propter amaritu-
dine suam propter quod et rosa
recens et ipse succus eius
solvit tamen autem resolvitur
calitas dans ei amaritu-
dine propter quod exsiccatorum mani-
festatur substantia stiptica faciens
constipationem et constrictionem
¶ Est autem succus eius ca-
liditer adiutivum quod propter exclusio-
ne eius aere terrestri rosa
est frigida et solutiva quae mitigat
extinctioni et inflammationi
confortativa membrorum co-
adiuvativa pectoris et stomachi
et semen eius fortius est
in hoc et pili eius similiter
qui sunt in medio eius et
succus eius e resolutus
apertivus opilationum abster-
sivus et solutivus et sicca
rosa e magis stiptica et
frigida que non est completa
est fortior et stipticior
¶ Est alba in sicitate et stipti-
citate plus e quam rubea
sed non solvit. Hec Mesue in
foliis invenitur stipticitas
et in capitulis sive nodulis
super quos flores rose figuntur

est scripturatas notabilis
hec ego

¶ Opum mesue nos est in rosa
malicia sed debilit' solvit et
operacio consortat aqua
tasci et dicit quod si succi ross
z v misceant cum aqua
tasci et pauca spica est
solutiuum conveniens. Et
infusio foliorum ross in aq
solutiui tasci cum pauco melle sol
uit sine molestia et siro
pus de succo eius vel de in
fusione foliorum eius re
tentus est lenis solutiuus
et ingreditur succus ro et
ipsa rosa et olim eius in
emendacione medicinarum
acutarum sicut scamonea,
et similia

¶ Et nota quod in omnibus me
dicinis acutis ut scamonea
euforbium et similia et in
siccis ut sunt mirobol et
et in cassiefistula est ad
dend vel ponend oleum,
amigdal vel ro vel viol
aut zizanium aut onfa
ceon secundum mesue

¶ Bullinus dicit quod rosa sicca
est in 1o et sicca in 2o et
papue sicca retentus vero
vent solvit ventre sicca stringit
ocli viz ca° dolori oculorum et
apen fade tale et tu dic sicca
stringit an et fetorem oris
sagui rectificat et sputo sang
nis confert et dormire sc

veng rosas abscindit coctum di de
fidcius secundum ille. Et ego dico
quod sic remina provocat

¶ Dum quod habet in serapione
rosa e multe subtilitatis
et signum est in hac quia
cito desiccat quia nos e in ea
aliqua viscositas et quod odor
eius vincat super odorem aliorum
odoriferum e quia de subti
litate sue substancie festinat et
replet vias odoratus antequam
adeas perveniat odor alij
secundum adiungiti secundum ibi

ocli ¶ Item in eodem serap habet,
succus ro. pro medicinis oculorum
si sit accipiant rose recentes
rubee et abscindantur alba
quecis cum forcipibus hec
e extremitates inferiores que
adherent cuppule et residuum
terit et exprimit succus eius
et ponit in umbra separa
sus super aliquod vas donec
inspissetur et desiccetur et
consueverit usui pro medicinis
oculorum secundum ibi circa et dicat
cum rose decunt pom ad
faciend vel ro folia,
rosarum viridium i. recentium
abiectis stipitibus i. cuppu
lis suis et quibusdam aliis
inferioribus simmedia sunt,
et est id quod dictum e de aliis
abstrahendis cum succus fit
pro medicinis oculorum secundum ibi

¶ In serap habetur quod rose desiccati

Rc

dentur in umbra cum assidua-
tione agitationis et revolu-
tionis sed experimento et usu scio
quod preter ad solem aliquantulum
desiccantur propter circa quod docet
quod in umbra complete de-
siccantur etc.

¶ Nota quod de ipsis usu rosarum
aut utimur eis foliis et floribus
desiccatis aut succo foliorum
et florum aut aqua rosacea distil-
lata aut cum melle utimur
recentibus ut in melle rosato
aut cum zuccaro ut in zuccaro
rosato aut cum dicitur oleo ut
in oleo rosato de quibus post-
modum dicetur et etiam utimur tro-
ciscis ex rosis in quibus recipi-
untur rose siccis utimur in
electuariis et in medicinis
alterantibus et confortantibus
ut in epithimatibus cordis — cor
stomachi et epatis et in cataplasmati- — epar stomachus
bus dolentia loca cum folia — dolor
in aceto vel aqua coquuntur
parum et apponuntur et etiam
in medicinis stringentibus — vomitus
vomitum fluxum ventris et
vel sanguinis utimur ad faci-
endum zuccarum rosarum et mel rosarum
ut in antidotario nicolai et
meo licet ad faciendum ex eis
syrupos simplices vel com-
positos ut in meo antidota-
rio reperitur et etiam mel rosarum
quod ibidem habetur

¶ Et ex recentibus fit rosarum succum
extrahendo facimus electuarium
de succo rosarum salubre solutivum — solutivum
prout habetur in antidotario
nicolai

¶ Item ex eis facimus succum
et desiccamus et reservamus
pro collyriis seu medicinis
oculorum de quo succo est
tactum hic supra in isto
capitulo sequitur

¶ Aqua rosarum destillata utimur
ad infrigidandum confortandum
stipticandum et restringendum
ac alterandum sicut in meo
antidotario ea continetur

¶ In antidotario nicolai et
in ſtcp ca° de rosa habetur
trociscis diarodon qui fiunt
de rosis

¶ Et in mesue succus eius
et aqua infusionis recen-
tium et completarum rosarum
solutione educit coleram — colera
et mundificat sanguinem ab — sanguis
ea et venas et arterias — arteria
et confortat viscera et aperit
oppilationes epatis et stomachi — epar stomachus
et confortat et mundificat
ea et confortat cor et extin- — cor
guit calorem eius et educit ma-
teriam campanez cum et con-
fert febribus colericis hec — febris
in mesue

¶ Ibidem rose et purpure re-
centes non sustinent decoc-
tionem aliquam omnino quia
per decoctionem resolvitur virtus
abstersionis eius et solutiva

et de occultabitur virtus eius
faciens constipationem
Zuccarus autem eius sustinet
aliquid mediocriter de de-
coctione et adquirit ei sub-
tilitatem et bonitatem ab-
scisionis que in esse
Dosis potionis succi eius
est ab ʒ i usque ad ʒ iii cum
zuccaro et potionis siropi
facti cum succo rosarum est ab
ʒ iii usque ad ʒ v cum iii me-
sure eius
Nota quod zuccarus ro. reten-
tiuus seruari potest pluribus an-
nis si in vase vitreo posi-
tum sit
Zuccarus rosarum siccatiuus
quando coquitur cum vino con-
fert dolori capitis et oculorum
et aurium et confert gingiuis
quando fit cum eo collucio
et ano quando linitur super eum
et matrici et intestino recto
que in scap ibid premediximus
oculorum confert
Ozim quod habet in scapione aque
rosarum prohibet casum humorum
ad oculum et confert sincopi
et fortificat membra interi-
ora et odorando sicut ro-
sa confert coleicis calidis
caloris et confert dolori
capitis a colera et prohibet
fumositates calidas acu-
tas et confert dolori acu-
ta fra et mouet sternuta-
tionem habenti cerebrum calidum

capitis
oculi
aures
ang
matrix
intestino

oculi

sternutatio

in scapione
Secundum quod habet mella quod
habet virtutem confortandi et con-
stringendi et ego dico quod aqua
rosis facta de albis rosis
et infrigidando stipticando
vtilior est quam de rosis rubeis
Mel rosarum habet ex rosis virtutem
confortandi et mundificandi
et ex melle et competenter
datur flegmaticis vel melanco-
licis et in hyeme colericis
et in estate debilitatis. Do-
sis tale mel cum aqua
frigida quod mulsum vocatur flegma-
ticis et aliis predictis potio-
natis vel purgatis post tertiam
diem purgationis cum bal-
neo exierint et bene confert
hoc etiam
Zuccarum et rosis habet virtutem
constringendi et confortandi
etiam et ego dico de rosis sic-
cis de rosis recentibus zuccar-
ro summe laxat ut dixi in scap
habetur quibus rasi. nam
quidam amicus suus acce-
pit tale zuccarum ro. et
assellauit ex hoc x vicibus
Zuccarum rosis sic fit fo-
lia ro. recentia cum for-
cipibus inciduntur et post
cum zuccaro in mortario sic
bene pistantur et debet poni
quod iii vel iiii zuccari ad h
i rosarum et sic facta
bona admixtione debet
totum mixtum ad vas

electio aque

flegmaticis melancolicis

laxat

zuccarum ros. quod est rosart ℞ | zuccari
partes iii vel iiii

vitreum poni cum stricto
orificio clauso et per xxx
dies ad solem exponi et
cottidie debet misceri bene
et mouti infra decem vices
hoc zuccarum ro. servari potest
per iii annos et est virtute
confortandi et constringendi
ut hoc scripsit ita ... et ego dico
quod tale zuccarum vocatur
apud nos conserua rosarum
et cum parte i turbith efficitur
et in partibus zuccari albi
dicitur bene miscri vocatur con-
ditum zuccarum rosarum et est magis
delectabile quam primum sed non
ita efficax ad confortandum
et constringendum

Similiter notandum est quod sta-
tim cum purgatis miscent folia
rosarum recentia cum zuccaro
et datur laxat, quia operatur
ut suavius eius, et sic fe-
cit amicus rasis de quo hoc
supra habetur sed cum posside
digerit eius humiditas
et eius amaritudo consu-
mitur propterea hoc abstergere et
laxare tunc reddit confor-
tatiuum, et propterea hoc zuccarum
rosarum i. conserua rosarum an-
tiquum est melius et et
stringit plus

In sermone habetur ex dictis
mesue quod rose cum melle
confecte aut cum zuccaro ab-
stergit quod est in stomacho

[margin: stringit et laxat]

ex humore flegmatico et
mesue dicit capitulo de rosa quod
rose condite cum melle
abstergunt mundificant et con-
fortant et conditae cum zuccaro
in motibus sunt abstersionis
et maioris confortationis
est stipticitatis

Oleum factum rosis ex rosis non
completis est maioris in-
frigidationis et stipticitatis
cuius melius fundamentum
est oleum sumptum ex oliuis
non dum perfectis i. non maturis
et oleum rosarum factum ex oliuis
completis est maioris re-
solutionis et minoris infrigi-
dationis cuius melius fun-
damentum est oleum oliuarum
mediocrium in maturitate
aut oleum sisaminum hoc
mesue

Oleum ro. in natura sua est
medium inter naturam olei et
naturam rosarum et in oleo ro.
est virtus penetrandi ad profundum
corporis et humectat cor-
pus siccum hoc in sermone

Cerebrum calidum humoribus
rose obviat sternutationem
mouet et confert dolori
capitis et est prout hoc supra
habetur de aqua rosarum

Dolori capitis facto ex calore
solis confert si oleum rosarum
cum aceto conquassatum
et caput inde vngatur
in sermone ita ... dicitur sed in tipa

cap

et frons oleo ros(aceo) ungatur
confert dolori capitis ex ca(usa) ca-
(lida). ego aliquando addo ad ℥ i
olei ros(acei) ℥ i aloes pulverizati
et parum de aceto et con-
fert in illis de capite sic
timpora et frons unguntur
Succus rosarum desicca-
tus et cum vino coctus
confert dolori capitis in super-
ficie; modum applicandi non
ponit seu non dicit et sic
dicit confortare oculos
¶ Nota quod in doloribus
capitis ex ca(usa) ca(lida) non solum
oleum ro(saceum) vel succus eius con-
fert ymmo etiam aqua ros(acea)
linita vel odorata et etiam
ipse rose cataplasmate
¶ Oculorum egritudinibus
medicamina cum succo
rosarum confecta conferunt
ut patet hic supra de suc-
co rosarum
¶ Rubori oculorum si fuerint
ibi punctura conferunt ro-
se cocte in aqua et cate-
plasmate cta ϕ et ego
dolori et tumori oculorum
hoc facio et confert
¶ Oculi ardorem et san-
guinem et fluxum humorum
et lacrimarum confert aqua
rosarum in qua contunditur ssa-
ta et pulverizata intra
donec aqua coloretur inunctus
si oculis imponatur experiencia

repercutit ?n? et stringit et in-
spissat et desiccat et propter hoc
ego ubi indigemus ema-
p(er)atone m(at)e oclos lectoris
hec non appono sed ubi ex
pluribus [materia] m(ateria)m acutam /
ad oculos fluere confert
et tunc sic aqua rosacea
turbida et lavacione et
concussione cum pulvere
tuchye preparate confert
¶ Oculi dolorem mitigat
et repercutit si in aqua ro(sacea)
vitellum ovi misceatur
et addatur farina ordei et
lac mulieris et apponatur
experiencia
¶ Dolorem oculorum mitigat
etiam lac et papine lac
mulieris si cum oleo ro(saceo) et
vitello ovorum mixtis emplastretur
experiencia etc.
¶ Uvee humiditates consumit
pulvis rose si supponatur
cta ϕ
¶ Ad gingivas si humectes
adeas consumit semen ro-
se quod in medio est si pulveri-
zetur super eas confert sepius
¶ Contra corrosionem gin-
givarum bulliant in aqua
ro(sacea) gariofili et mastix,
et postea siccentur et pulveri-
zentur et addito pulvere
rosarum conficiatur cum
aqua ro(sacea) vel succo ro(sarum) quod
plus valet et sic ...

ter adpalem desiccatum et
ultimo sic confecto cocco
liniant gingiue cta ꝯ
Dolori dentium confert
cum suco rosis desiccato
et cum vino cocto sit col
lutio in frapione ide
cimo de vino decoctionis
in causa ca
Post dentis extractionem
si sanguis fluit multum re
stringitur si fiat collutio ex
cum aceto decoctionis an
there i. seminis rosarum
cta ꝯ
Contra vomitum colicum
fiat decoctio rose in aceto
et spongia intincta ori
ficio stomachi apponatur
cta ꝯ. ego utor olo ro cum
pulue mastic vel rosar
et aceto adstringend ori
ficiu
Item emplastrum ex ros et
aceto et albumine ovi fa
ctum et super stomachum positum
ad idem vz valet et super
ventre positum et retinet
contra fluxum ventris
Ad fluxum dissenteriam
confert zuccarum rosis cum
pulue mastic si sumatur
et postea bibat aquam
rosis cta ꝯ
Contra dyaria et lyenteria
premotibus ex desertu v
tus ꝯtentiue zuccar ro
et dyanthos mixti rosarum

cta ꝯ / ego loco dyanthos
pono dyarodo
Syncopi et cardiacis det
aqua rosis et faciem inde
aspergatur cta ꝯ bonum e
si est ex causa ca
Item idem addidem detur
puluis ro in ovo molli
Contra dyaforisim valz
oleum ros intinctum et plus
valet si addatur pulvis
sandali albi et rubei cta
ꝯ vult dicere contra sudorem
ex apertione pororum

Ca z3 e

Reupi Gal. in sapore
eius est sensus stipticii
tas et ideo retinet
ventrem temperate et est pau- ven
ca stipticitas in eo sed matr
ice eius rubeo est magis
stipticitas manifesta et
est minoris intincti cum sen-
mentum et cum sani egent
pluribus eius propter putridates
quas sunt in ventre aut
propter fluxum humorum multorum
super quos vincit cola et
colia simili huic coque
rus quousque dissolvatur
et fiat sicut aqua hebich
et da in potu et hora usque
eius convenientior est tpe
humido et cum stomachus sto
est fortis vincit additiones h
in sapore mihi videtur
quod postquam decoquitur in a
qua pluviali usque ad mol
liciem bona tunc bonum

lac amigdalarum adde-
dum est et simul parum bul-
liant et sine zuccaro co-
meditur ad passiones pecto-
ris ¶ Serapio ponit
ipsum inter medicinas in
primo gradu ca. et in enumera-
tione medicinarum ca. et
siccum in primo gradu ponit
ipsum in tabula sua de gradi-
bus medicinarum simpli-
cium ego puto ipsum ca. et
siccum in primo quod est novum
vetustum tamen in primo et
siccum in 2o
¶ Cremonensis medicus dicit
si tacuinus dicat quod est ca.
et siccum in 3o almansor
inter ca. et frigidum est temperatum
ysaac ca. in primo et siccum
in 2o quod de albis et recenti-
bus intelligendum est meliores
sunt albi et qui cito de-
coquuntur valent dissoluto
et ulcerato stomacho et vul-
Ca 37 neratis intestinis mitigat
dolorem stomachi et inte-
stinorum auget sperma con-
fert morsui stomachi et inte-
stinorum qui mola teritur
et coctum velut farina tri-
ticea comeditur coctum inte-
grum valet ad colicam
ego ad dissenteriam dicerem
et ad dyariam si comeditur
cum lacte et zuccaro coctum
plurimum nutrit et auget
sperma et sanguinem si cum
eo liniuntur lentigines

coitio

sto intestina

sperma

lentigines

aufert eas et cutem mundi-
ficat secundum ameon
¶ Dyascorides pauca continu-
meti et stringit
¶ Bindexar quod comeditur mi-
nuit feces et urinam et
ventositates aceptinge
cum est complexum in siccitate
est bonum ulceribus intestinorum
et punctionibus eorum qui bi-
bit et quod fit cum eo clistere
et ruben dicit eo est magis co-
strictivum secundum in serapione
¶ Macer constipatis et colicis
et constrictis parat colicam
¶ Ventre stringit et tarde a
stomacho descendit et opi-
corrigitur lat tamen secundum cum lacte ami-
gdalarum levius vel leo vel
bona pinguedine et coquatur
sic digestum bonum et multum
dat nutrimentum et laudabilem
generat sanguinem et non opi-
lat secundum medicus cremonensis
Rubea herba ~~anig~~ est
nota cuius radix est
subtilis longa et
rubea et herbe crescit cum
stipite quadrato et facit
nodos et in nodo sunt folia
longa subtilia admodum
stella expansa quam quidam
vocant ad stellariam et est
maior et illa utuntur tincto-
res in radicibus eius que
aliqui vocant rome minor
vo clipner vel claber tente
dicitur eo quod vestibus vel cui
manui tangenti adheret

Despina secundum maiorem Gal[ienum] sa-
por eius est stipticus et
virtus eius prima est calida. Se[cun]da
virtus que abstergit. Ter-
tia virtus que mundificat epar
epar et splenem et aperit splen
opilationes eorum et provocat
urinam grossam provocate urina
sordi et cum et abstergit ab-
stersione temperata omnia
que indigent abstersione
et ideo confert morphee morphea
albe cum ponitur super eam et
ipsa datur in potu cum mel-
licrato convenientibus convenientibus (?)
sciatica vel flegmaticitate (?) sciatica
membrorum et radix eius habet
virtutem provocandi urinam bi-
bita cum mellicrato et confert
ycteritie et sciatice et para-
lisi et facit mingere urinam urina
grossam multam et fortassis
sanguinem et cum hec contem-
plam in die potionis sue
cum bibitur aliquis ex summi-
tatibus eius cum foliis con-
ferunt morsibus venenosorum
et cum fructus eius cum
...gibus (?) replent apam (?)
splenis et cum radix eius
subicitur provocat [menstrua] et deicit
fetum et cum terra accepto in-
ficitur et linitur super maculas
albas tunc delet eas ... in ...
pione

Alfonsus dicit eam ca[lidam]
in primo et sic[cam] in 2o vel

Sequitur capitulum

Ruta alia domestica Ca 236
alia agrestis et est
agrestis calidior do-
mestica et ideo cum aliqui
dicunt quod sit ca[lida] et sic[ca] in 2o
gradu ut terra (?) volunt intelli-
gere de domestica tamen ca[lida] et
sic[ca] in 3o gradu ut Gal[ienus] vo-
lunt intelligere de agresti tamen
quod nunc usus et experiencia l[egi]
quod ruta domestica quam co-
muniter utimur sit ca[lida] et sic[ca]
in gradu 3o/ putat aliquis quod
ruta agrestis sit magis
ca[lida] sicut magis attendebat (?)
quod liber gradiendi non pervenimus (?)

Gal[ienus] expresse vult in libro in
saporibus quod ruta agrestis non
est conveniens cibo et est ca-
lidior et amarior quam do-
mestica et calefactio eius
et desiccatio est in 4 gradu
ut ibi

Gal[ienus] semen rute est subtilis
et in sapore eius est acuitas
et amaritudo. Et virtus eius virtus
prima est ca[lida] et sicca in 3o et
2a virtus est que resolvit et
incidit humores grossos. Ter-
tia virtus est quod purgat et
expellit quod est in corpore cum
urina et est de rebus ma- urina
gis convenientibus infla-
mationibus et ventositati-
bus et ipsa extinguit libidinem coitus
coitus

Nasturcium domestica et
silvestris ambe sunt cale-
factive et adhustive et

vtrumque provocat urinam et ca-
et frangit quando comeditur aut
bibitur hec in serapione

Circa instans dicit quod folia et se-
mina rute competunt usui
medicine et quando dicitur vel
scribitur ℞ rute ℨ vel aliud
pondus intelligitur de foliis
rute et quando scribitur ℞ piga-
mi intelligitur de semine rute
folia siccata per v annos
servari possunt semina siccata
per x annos et est virtutis
dissolvendi et dividendi
hec ille sequitur

Ruta agrestis sive silve-
stris si sumatur nimis de
occidit — ea occidit et quando colligitur
maxime cum flos eius in
caput apparet si carne te-
tigerit ulcerat et facit infla- — nec colligendi agrestis rute
re cum pruritu quare oportet
qui vult eam colligere quod
ungat manus et faciem
oleo rosarum hec in serapione

Nota alfonsus dicit quod
utraque ruta sustinet de-
coctionem multam

Dolori capitis confert si
teratur et misceatur cum oleo
ro(sarum) et aceto si inde caput
liniatur in serapione

Visum acuit quando ipsa fre-
sca comeditur vel salita in
serapione

Oculorum dolorem sedat
quando fit emplastrum cum ea et
farina super oculum in serap(ione)

Narium fluxum sanguinis
abscindit si trita intra na-
res mittatur vel succus eius
in serapione

Cerebrum mundificat aslente
si parum succi eius cale-
facti per nares iniciatur in
balneo et sic valet contra
cephalea — cephaleam et epilensiam
in circa instans

Ad idem valet vicinum de-
epilensia — coctionis eius et epilencie
si pulvis peonie ʒ ii pu-
liant in succo rute superdo
circa instans

Contra defectum visus ex
fumositate melancolica videlicet
vinum cottidie sumptum
in quo ruta continue iaceat
posita in dolea vel vase alio
circa instans

Contra lippitudinem oculorum
et ruborem pulvis cimi-
nu succo rute conficiatur
et bombice intincta suppo-
natur circa instans

Contra debilitatem visus
confert succus rute cum succo
feniculi et melle si fiat quibus
collirium in serapione

Dolori aurium confert suc-
cus eius calefactus granati
si auribus instilletur in serap(ione)

Odori oris si ruta ma-
sticetur post comestionem re-
parat et aliorum ~~ciborum~~ au-
fert fetorem oris quos cibus
precmete in serapione

..issime rog..
.a sui infirmat..
..rot medicina..
..erbo ipsam med..
..um methi s..

149

34

...re eius...
...um possit m...
pt fieri m...
prius flebo...
...nas sub ling...
eius arcto ...
...egma attrahe...
...m comedat ...
...tum modicu...
...chie ad ...

¶ Folia oculorum curat /
gummi eius qui pulverizat
supra in scapione
¶ Dolori dentium confert qui
ruta coquitur in vino et
emplastratur super locum paciente
cta [?]
¶ Contra venenum bibitum
bibatur ruta cta [?] Dyascorides
vel dicatur qui de semine eius
ad quantitatem unius cassie fi-
stule cum vino bibitum est me-
dicina conferens multum
contra medicinas morti-
feras et comedentes folia
eius sola aut cum ficubus
siccis et nucibus et ave-
lanis [?] non nocent eis catera
et est ultima medicina
contra maliciam veneno-
rum lis in scap [?] si come-
datur ante cibum vel prandium
ad prohibendum ne venenum in
cibo sumptum noceat possit
dominando etc
¶ Dolori pectoris asmati
tussi et apanti pulmonis
confert qui coquitur cum
aneto sicco et sumitur et
sic valet sciatice et dolo- lat[er]is
ri lateris et dolori inn- scia[tica] / lat[er]is
eturam [?] et rigoribus febrium febri[um]
in scapione ibidem quando de
ea et melle fit empulum [?]
confert doloribus menstruarum mentu[am]
¶ Contra frigiditatem stomachi
et palisim eius et aliorum paralis[im]
membrorum datum vinum decoc-
tionis eius et castorei et
ad idem valet succus eius
cum pulvere castorei cta [?]
¶ Inflamationi intestini colo-
nis et intestini recti et inflamationi
matricis confert qui coquitur cum
oleo administratur per clistere in
scapione
¶ Ad ydropisim carnosam
confert si ipsa cum ficubus mi-
sceatur et fiat emplastrum et qui
decoquitur in vino usque ad
consumptionem medietatis predi-
cte ydropisi confert in scapione
¶ Contra opilationem sple-
nis et epatis sanguinis et di-
ssinterie confert qui in vino de-
coquitur et pectini cataplas- pecten
matur in cta [?]
¶ Tenasmoni fiat encatisma
in vino decoctionis eius vel
fumus decoctionis eius in
vino panno recipiatur et ~~per~~
~~annum fumus aceti calefacti~~
et hic qui est de ea stra [?] fo-
sunt quo ea ca recipiatur
panno fumus aceti calefacti
et tunc dicto decoctionis cta [?]
¶ Ad apostemata et fetida [?]
mortuum et sanandum educendum strucima
specialiter magna cum opio cum
succo rute decimum vel opera-
ntur succus rute per se
datus aut pessariatus
aut extremitates eius siuce [?]
in oleo super regionem matricis
posite cta [?] etc sequitur

¶ Allumbricos accidit et expel-
lit si cocta in oleo fuit et
aliis bibatur in stupione
¶ Conmunsionis dolori vel
in die inflaciam ex causa
alia ruta calefacta in
testa sine liquore suppo-
sita &
rap ¶ Herisipile et formice et
ulceribus capitis humidis confert
cum succus eius cum oleo ro-
sato et aceto misceatur et confla-
tum cerusa et inde locus
liniatur in stupione
¶ Impetigini confert ruta
mixta cum melle et alumine
et locus inde liniatur in stu-
pione ¶ Et morpheam al-
morphea bam aufert cum fricatur cum
ruta mixta cum melle in stup
¶ Dornatis et bochor dum
aufert si cum ea fit emplastrum
in stupione
¶ Allmoraz tollit si ruta con-
flatur cum pulvere cum
et supponatur in cera &
¶ Contra morsus venenosorum
animalium confert ruta
cataplasmata cera &
¶ Ad venenosissimum animal
quod dicitur basiliscus pro ho-
mine accedere ad interficiendum
dum sit totus sit ruta cau-
datus cera & etc.
Sequitur de capitula S
Ca 231 Salis multe sunt
species unus sal est

geminatum et alter est marinus et
mineralis est fortior marino
et de mineralibus salibus
elcho melior est non habens lapidem
clarum coloris/ unus partes sunt
aquales et de marinis sa-
libus melior est albus aqua-
lium pondere repertus est sal in
locis aquarum stantium hic
ille etc.
¶ Vel sal qui generatur ex sta-
gnis maris assimilatur
sali marino et sal marinum
fit cum aqua maris decre-
scit vel trahitur in estivo
tempore et a sole adhuc existente
coagulatur quod est in margi-
nibus aque et hic fit plurimum
eo quod aggregatur in loco illo
ex aquis sordidis que sunt
multum calide et propter hoc quod
evaporatio maris fit in
loco isto est substantia grossa et
sapor eius est stipticus/
salsus etc.
¶ Sal vero qui est geminatus
est grossioris substantie et fortius
stipticus ¶ Et virtus salis
fit calida et sicca in 3o gradu
¶ Et virtus sua que aggregat
et resolvit et hoc ideo quia
mundificat in corpore quod
ibi est ex humiditate ita quod
non relinquit ex ea aliquid
deinde aggregat quod remanet
ex substantia eius dura propter sui
siccitatem et pro pauperi para-

porcionem in salibus diminutis
toto nam ille qui preparat
amaritudine resolvit plus
vel minus secundum quod est plus a-
marus vel minus et sal
qui salinum saporem habet
salsum eo hoc quod resolvit
etiam stipticat et restrin-
git Et virtus salis tota est
que prohibet putrefaccionem — putrefactio
propter humiditatem superfluam corri-
git in stapione

¶ In puteis et aquis sta-
tibus non marinis sed sal-
sis invenitur aqua de qua
non ipsa artificiose coquitur
fit sal albissimus et mi-
nutus valde qui ceteris sa-
libus quo ad usum cibariorum — electio
convenientior est et com-
plexioni humane sanior
non habet tantam grossiciem
substancie ut minerali vel ma-
rini nec tantam amaritudinem
sicut illi Sed Sal dicitur
quod mineralis que dulcioris
substancie est propinquior tempera-
mento minus est calidus et minus sic-
tificat ¶ Mesue salis species
sunt quatuor scilicet sal panis,
sal gemma sal napticus
et sal indus Et in dicit quod
sal panis non ita vocatur
quia est massa ut panis
nam sic posset dici sal ar-
moniacus sal panis qui
est massa ut panis zucari

licet non pinceat signetur sed
ideo dicitur sal panis quia in
pasta ponitur de qua fit pa-
nis etc.

¶ Sal panis alius mineralis
alius marinus et mineralis
est dulcior et amarior ma-
rino nam marinum citto aqua
dissolvit Sed gemma vero
est sicut cristallus splendibilis

¶ Sal indus alius subniger
alius fuscus obscurus etc.

¶ Sal napticus est niger et
habens odorem naptae mineralis
forcior est marino et sal
gemma forcior est eis et
sal napticus illis forcior
sal autem indus omnibus est
forcior secundum mesue

¶ Rasis ponit sal commune
et sal armoniacum et sal
gemma et dicit quod sal ar-
moniacum sic dicitur quia
in armenia reperitur et est
calidus in 3° gradu et non debet
sumi nisi in medicinis
compositis et dicunt quidam
quod fit ex herba et bene potest esse
sicut ex herba fit vitrum — 5

¶ Sal gemma calidus est et siccus
et est vena terre et dicitur sal
gemma quia adeo clarum
est ut gemma et habet effectum sa-
lis armoniaci de cuius sola
fit bonum suppositorium in
acutis secundum ille hic intelligo
quod in suppositis de melle
ponitur sal gemma et

nam sal armoniacum
¶ Sal commune etiam bene com-
petit in suppositoriis
Mesue sal non est sicut ra
dix in rectificatione medi
cine sed etiam nec in cibis quia
quamvis sit resolutivus sed ponitur
sicut res dans vigorem
radici medicine confor-
tat enim medicinas contra
tardas et debiles solutione
facientes / nec est aliquid corrigit
tantum valens ad melio-
randum salis conditionem
et removendum ferositatem
ipsius sicut mirabolani
quia in forma sua ad nimi
rem oppositione habent sal
resolvit sua amaritudine
mirabolani sua ponticitate
partes coadunat similiter
res insipide faciunt ad me-
liorationem conditionis salis
quia contrariam conditionem
habent amaritudini salis
et cetera inspissant hec
mesue
¶ Sal quod adhibetur est ma-
ioris resolutionis et minoris
stipticitatis dixit in x1° /
flos salis est subtilior quam
adustus et sapor eius est
acutus Et virtus eius est
resolutiva resolutione for-
ti et dicunt ad glaucomate
spuma que est super sale
est sicut flos eius vel sit
pulvis eius Et dixit in
loco ubi de mari mortuo lo-
quitur quod tanta est amaritu-
do in aqua illius maris
quod pisces ibi non vivunt vnde
si vivi in ea ponuntur mo-
riuntur / et hoc est quia nulla
animalia nec plante a-
maritudinem pati possunt et
sal qui generatur de mari isto
nominatur sal sodome a no-
mine montium qui sunt
circa mare mortuum Et virtus
huius salis est plus desicca-
tiva et plus subtiliativa
quam in aliis salibus quia
huiusmodi sal plus habet de adu-
stione omnibus aliis speciebus
salis ¶ Dyascorides dicit virtus
salis est stiptica et abster-
gitiva et mundificat et repri-
mit aufert carnem superfluam de
ulceribus / et cauterizat et
dessiccant iste operationes
in fortitudine et debilitate
secundum diversitatem specierum eius
et prohibet ulcera fraudu-
lenta et confert ad medi scabies
cinis scabiei et aufert
carnem mortuam que crescit
in oculo et liquefacit vn-
gulam que fit in eo et in-
greditur in clisteribus hec
in serapione
¶ Omnis sal solutione con-
ti humores grossos et
viscosos et eius solutio
est liquefaciendo quod inest

et humiditatibus et post
illud stringit in aliis vero
dicitur in siccis habentibus
humiditatis partis contractionem
humiditatem desiccando
stringit i. siccitatem reddit et
sal panis i. usualis pre-
ta mineralis marinum et
huius facilius efficit humi-
ditatum egressio et rema-
net fastidium ciborum et
excitat appetitum et clistere (cliste)
sumptus educit flemma
vitreum et flemma visco-
sum et mixtus cum aliis
medicinis solutivis co-
fortat eas in solvendo
¶ Omnes species salis faciunt
subversionem et vomitum
et diminuit sperma et carnes
usus generat scabiem secundum
mesue Et tamen dicit quod corro-
dit membra quibus adheret
et resolutat usque ad ulcera-
tionem vulneratorum et in ictus
eius usus multum adurit
sanguinem
¶ Sal gemma solutione
educit flemma vitreum
et expellit humores crassos
eradicatos et difficiles
et mundificat / ~~stomachum et co-~~
~~fortat~~ instrumenta spiritum et
valet vertigini et abstergit (vertigo prtg sto)
pectus et mundificat stomachum
et confert dolori eius secundum
mesue et sal naptinus

et inductis fortioris sunt aliis
in omni re et educunt am-
bo melancoliam fortiter et
flemma et valent ad le-
prosam et preservant a corrup-
tione corporum et conferunt
ad egritudines melancolicas
vinum non administrantur per
se sed ponuntur cum aliis me-
dicinis convenientibus in
pillulis colliriis et clisteribus
et aliis modis administra-
tionum medicinarum secundum mesue
Cremandum ponunt sal in olla
nova et cooperiunt illam /
ne sal egrediatur propter calorem
et sepelliunt ollam in prunis
et dimittant sic donec ad
quiescat et crepitet deinde
ab igne aufertur quidam sale-
minem in pasta involvunt
et sic adhurent pastam
in prunis ponendo
¶ Alii abluunt salem cum aqua
deinde dimittitur donec siccetur
calescit et adhurat cum
sua motione secundum in serapione
¶ Ego pono sal marinum vel
minutum usuale in uno
panno lineo et ligo pan-
num / et madefacio pannum
et pono super prunis et per-
mitto ibi usque salis generatur
et flos salis fluit ex stagnis
et coagulatur in fontibus
aquarum stantium et aliquando
super lapides coagulatur etc

velut pinguedo natans
in superficie aque antequam
coaguletur et ideo quod dicatur
ideo ille qui est coloris citri-
ni in tantum dictus est
Citrino flori

Desiccator urens ad albedi-
nem est compositus vel fe-
tidior quam nitri et mordi-
cat linguam fortiter et quam
in se ventuositate flos
vel salis tantum color vergit
ad viriditatem vel nigredine
aut est gummosus est ma-
lus et si non est adulteratus
cognoscitur probatur quod in oleo
non dissolvitur nisi addatur
aqua

Flos salis floris est quod
est conveniens ulceribus
sanguinolentis et corrosivis
et ulceribus que serpunt
corpus et maxime ul-
ceribus virge et humidita- virga
tibus que sunt ex sali-
sedine ulcerum corrode et
ingreditur in multis unguentis
et medicinis aliis hic
in simplici et ibidem habetur
quod eius mordicatio et a-
cuitas est sicut salis et
adulteratur cum tegula cocta
et aliis et cognoscitur sic
dictum est hic ille

bachor capitis
In capite cum bachor i.
pustula vel eminentia que
solet in capite fieri oritur
sal mixtum cum vituli adi-
pe emplastrum confert et

sic sal confert carni super- carni superflue
flue que crescit in curatio-
nibus in simplici

[illegible] confert cum mate-
ria, distillatis cum radi-
cationibus si sal gemma
addatur cum agarico et
mirabolanis citrinis in die cit-
rinis indis et kebulis
et sic absque periculo purgat et
mundificat stomachum et confert porro sto
dolori hic mesue

In facie pannum delet si
cum partibus salis armoni-
aci et 1 partis camphore co-
quantur cum aqua rosa et
postea reponatur ut aqua
consumatur et sic fiat per
iii vel iiii noctes et po-
stea inde facies liniatur
vel pulvis predictorum co-
quatur cum oleo sambu-
cino etc.

In oculis equine superflua
crescentie aufert et un-
gula in eo simplici hac intelli-
go in oculos pulverisatum
proiciendo et in equis pa- equis
cium cum hominibus reputo

Sub oculo cum est san-
guis mortuus i. niger
vel lividus expressione sal
cum melle mixtus et appo-
situs confert hic in simplici
vel intelligo livori ex percus-
sione facto posse conferre
mesue dicit sal mixtus

cum oleo et melle remo-
uet vestigia percussionis
nigre
¶ In oculis additiones sic-
ut pannus et ungula et
tas pustula et similia eis
spes salis aufert et consumit
¶ Dolori aurium confert sal
mixtus cum aceto Serap(ion)
Mesue dicit si misceatur cum
sulphure et melle dolori
aurium confert
¶ Formice apparentibus et ami-
gdalarum inflationem et earum hu-
miditatem ad gingivas sal
cum melle mixtus confert
in Serap(ione)
¶ Ad flexibilitatem gingivarum
et ulcera oris corrosiva con-
fert sal tostus cum samich
ordei i. farina eius et
melle mixtis et emplastratis
confert Serap(ion) sic uz adarcolla
i. agelci et spumam
¶ Dentes abstergit et pulcri-
ficat si sal tostus cum tanto
pondere fragmentorum vasorum
desertorum i. vasorum de terra ab-
sconsa qualia sunt scutel-
la et pincheria que por-
tantur de damasco fiat denti-
fricium et sic etiam valet ad
consumendas gingivas la-
xas Mesue
¶ Illigature mollificationi confert
sal Mesue et hoc est quia
resolvit humiditatem et ligua

vestigia percussionis

gingive

Samich

desiccat hoc ego facio cum
puluere sale mixto et zinzi-
bere etc.
¶ Squinantie confert si cum
eo et melle et aceto et le-
vi oleo mixtus locus liniatur
in Serapione
¶ Ad ventris dolorem et ve-
tositate confert si in testa
torrefiat in sacculo lineo
plicetur sacelletur ita ego
recipio avenam vel milium
torrefactum cum sale et sic
appono
¶ Ydropicorum apparentibus
confert si misceatur cum oleo
et corpus eo inungatur et
cum fit emplastrum cum eo sedat
dolorem in Serapione
¶ Splenis duritiem resolvit
spuma salis salinarum
cum extenditur corium et ponitur
super splenem in Serapione
¶ Apostemata flemmatica te-
sticulorum maturat cum mixtus
cum origano et fermento
apponitur et confert mor-
sui rane existentis in flumine
babilonie in Serapione
¶ Scrofulos resolvit quando
fit emplastrum cum eo melle
et oleo in Serapione
¶ Impetigini et serpigini
confert si pulvis eius confi-
ciatur cum sapone et locus inde
liniatur ita ego
Morphee confert si locus

rane morsui

sunt satisfecerint et postea
desuper sale fiat multa fri
catio etc.
¶ Tetano ex punctura nervi
confert sal coctus cum oleo
et pariter terebintina si super
Ca. 38 ponatur Mesue et sic pro
hibet a spasmo post flebotomiam
si nervus est punctus ibidem
¶ Nervos confortat si sal
sit bullitus cum oleo et hu
inde locus fuit inunctus
combustio et sic super combustione
ignis positus prohibet vesi
cationem. Haec in Mesue
¶ Nervorum torsioni et attri
tioni lacertorum confert quando
infricetur cum farina et mel
le et apponitur in Serapione et
confert etiam in Mesue
¶ Scabiei confert et tineae si
locus inungatur cum sale
mixto et oleo et resolvit
lassitudinem in Serapione
¶ Puncture scorpionis confert
emplastrum de eo et semine
lini factum et appositum
in Serapione
¶ Morsui serpentis cornuti
confert emplastrum factum
ex sale origano ysopo et
melle in Serapione
¶ Contra nocumentum ex sump
con. fungos tione opii et fungorum pri
[illegible] confert sal sumptus
cum secanabin vel oximelle
in Serapione

¶ Combustioni ignis confert
si sal mixtus cum oleo ponitur
super ipsum quia non sinit lo
cum vesicari et sic valet
podag. podagricis in Serapione etc.
Salix. Folia eius
et flos eius et ro
sa eius habent in
sapore ponticitatem. Et virtus
salicis prima est desiccativa
sine punctione cortex vero
eius siccioris complexionis
est sicut sunt species omnis
corticis. Et virtus eius spis
sa est quae fortificat. Et virtu
tis quod folia eius administrantur
vulnera in conglutinatione vulnerum
sed flos et rosa eius admi
nistrantur ab omnibus medicis
desiccat in unguentis desiccativis sed
componunt quidam ex foliis
eius et succo medicinam
desiccativam in qua est uti
litas admulta et ipse [illegible]
desiccative sine mordica
tione quia in ipsa est stipti
citas pauca. Haec in Serapione
¶ Et non quod super Serapione tabula
secundum salix est frigida et sic
in primo et quando incidatur
cortex eius tempore quo emit
tit flores colligitur gummi quod
et hoc gummi virtute abster
virtus siva subtiliativa et ideo
administratur in omnibus egritu
dinibus quae accidunt pu
pupilla pille et faciunt impedimen
tum visus. Haec in Serapione

ibidem lac eius quod egreditur
corporaliter acuit visum [oculi]
¶ Dyascorides dicit quod fructus
eius et foliorum et corticis
et succi est stiptica in summo
¶ Johannes filius Serapionis ca-
pitulo de dimidiis splenis flos
salicis in eo virtus vincens
est virtus resolutiva et virtus
in eo minor est stipticitas
et sanat lapiditatem sple- [splen]
nis si apponatur per modum
emplastri / et tu dic ante reso-
lucionem fiat duricici molli-
ficatio etc.
¶ In summo hic predictus Bedigo-
ras quod fructus salicis est
quod extinguit sanguisugas ad-
herentes gutturi et conglu- [guttur]
tinat vulnera recencia sicut
desiccatione occulta in summo
¶ Dixit Gnaim virtus salicis
fructus et foliorum est stipti-
ca sine punctione et dicit
quod lac salicis pilos abra- [pili]
dicat capitis furfures mun-
dificat decoctio eius si ca-
put inde lavetur et si ad-
ministretur super pedes poda-
gricorum confert eis multum in [podagra]
Serapione
¶ Dolori capitis ex calida causa se-
dat oleum in quo flores eius
sunt decocti si frons et
tympora inde liniantur experi-
encia et sic probat sompnum
et tu dic eodem modo ibi non

sit nimia siccitas in causa
~~dolori capitis ex calida causa~~
¶ Dolori aurium confert multum
si succus foliorum eius et
cortex eius vel virtus cum oleo ro-
sarum bullierit in cortice granati
et coletur et colatura imponatur
in Serapione
¶ Et auribus ex quibus egreditur
sanies immittitur aqua de-
coctionis eius confert multum
¶ Sputo sanguinis confert
fructus eius vel cortex bi-
bitus in summo
¶ Splenis duricici et grossi-
ciei confert si cortex salicis
qui est albus i. medianus
in Serapione
¶ Decoquatur in vino albo
subtili et bibatur illud vi-
num omni mane quia re-
solvit multum causas idem faciat
3 i foliorum eius in umbra
desiccatorum pulverisatorum
bibita omni mane cum vino
experiencia
¶ Solidationi intestinorum ex pre-
cedenti dissenteria confert pul-
vis corticis eius combusti
in potu datus [illegible] et ibidem
idem pulvis vesicam con-
solidat excoriatam [visica]
¶ Emptoici sanguinis confert
si folia eius bibantur in
Serapione ibidem ex aqua
decoctionis eius fit clistere
illi qui egerit sanguinem et
confert etc.

¶ Epplexiam sanguinis vnitur
excitat confert emplm̄ factum
ex folijs eius tritis et panno
pipe et vino panno in sta-
tione

¶ Verrucas aufert quod cor-
tex eius combuꝛit et confici-
tur cum aceto et ꝑse et rotun-
das eradicat et valet in
omnibus egritudinibꝫ vbi
eꝫ desiccatiō in stagione ibi-
dem cum cortex eius sic parat
et emplat̄ sup̱ verrucas que
sunt in manibꝫ et pedibꝫ
eradicat eas et resoluit
duricieꝫ vlcerum

¶ Ca que dicit teste dyascor
puluis salicis in potu da-
tus cum aceto et ad aceto
emplatus verrucas et por-
ras tollit etc

¶ Effebricitanti datur succus
foliorum eius ad bibendum et
tollit dictam febres etc que

¶ Ca febricitantes acuteꝫ
infrigidat folia eius viridia
aqua frigida aspersa etc que ego
aspergo eam cum tenuibus partibus
aqua ros et cetera ꝑ saccti
fortius etc

Ca 239 Salinia innat digestionem
et calefacit stomachum et
innat adequatam
appetitum et calefacit ma-
tricem et lumbos et ideo pa-
raliticis infirmitatibus valet flo-
res et folia competunt me-
dicine

¶ Salinia secundum tabulam

commune est ea et siccum in 2o
gradu Cal' vtus herba hec
est ea caliditate manifesta
et est parte stiptica hꝫ in sta-
tione

¶ Ca que dicit quod est ea in 3o
et siccum in 2o alii et melius
ea et sicca in 2o sola folia
eius competunt medicine
viridia et ꝑ sicca et pul-
uerizata per annum seruata et est
duplex s. domestica que
est herba communis nota et silue-
stris que nascitur in cam-
pis que alio nomine vocatur
eupatorium domestica //
magis consumit et confor-
tat siluestris vero magis diuer-
sificata hꝫ etc que

¶ Nota quod hic hetur hic
sup̱ de eupatorio que capit-
(?) vtentes de salinia
agrestis vel siluestris mar-
de succus eius facit hoc
eupatorium

¶ Capillos salinia denigrat
in strepa sꝫ mod' vo dicit con-
tinere sꝫ ꝑ continuationem hic
videtur intelligere hoc de de-
coctione eius

¶ Epatis vitium confert sal-
via cum mulsa bibita
mater ¶ Renum singul-
tussim compescat et dolo-
rem lateris mitigat succus
eius cum vino tepido da-
tus mat

¶ Morsus venenatos mat

et cataplasmata matrici
Sanguinem stringit de vlnere recenti trita et apposita matrici
Cancris virge et gingiue, salvia est vtilis secundum salernitanos
Cicatrizat et in passionibus cicatricum valet vt amica alere vel qualibet alia opiata si cum vino coquitur et simul cum vino sumatur secundum salernitanos ego do vinum decoctionis eius cum opiata convenienti etc
Paliticas confert vinum decoctionis salvie et epilenticis ita quod modicum non dicat, ego vtor tali vino ad lanandum membra paliticis vnde idem ita quod dicit salvia in vino cocta et cataplasmata super membra palitica multum valet
Vrinam provocat et menstrua et fetum expellit decoctio salvie in sapore ita quod dicat fomentatio ex aqua decoctionis eius confert strangurie et matricem mundificat
Fluxum sanguinis confert et ... et mundificat vlcera frandulenta decoctio salvie in sapore
Pruritum genitalium virorum et mulierum sedat decoctio ramorum et foliorum salvie in sapore tunc dicit aqua de

Vng.
palisi
vlcer

CIIII

decoctionis facit hoc mane dicit vinum etc
Sambucus Gal. virtus eius prima est que desiccat, et 2a virtus que incitat et replevit resolutione ... ita operata Dyascorides dicit virtus eius est stiptica et qui sumunt laxat humores aquosos sed ipse cibus est mala stomacho, et folia eius qui coquntur in aqua et comedunt sunt alia olea laxat flemma et summitates ramulorum suorum elixate faciunt hoc sed in sapore de floribus eius elixatis idem dicit
Ita quod sambucum ca. et sicca est in 2o gradu corticis puri competunt medicine frigido flores et folia dicitur que habet dimetica et attrahendi et purgandi flemma sed ille idem dicit ego qui probat et ego intelligo eius fomentatio vel cataplasma facit hoc sicut ego pro
Capillos denigrat qui sucum cum eo et oleo linimentum in sapore
Aurium tinitum et sibilum aufert si succus foliorum eius in aures distillet et tamen vmes in auribus occidit sapor etc
Ita quod volt quod aures asanie mundificat si succus eius auribus instillet
Dentium dolorem sedat si

8

In sambuco crescunt spongiole nigre que fuerunt effecte instar auricule hominis ... et alio appellatur Judas ... ... auris Jude quod fuit sambuco se suspendit ... sicca ... parvula instar ... ... italice ... ... in mensa et bibitur ac etiam alio tempore ... ... peste et ... et constitutio super cor vel fotanella ... valeros ... ... bibi ex vino ... ... pluribus spongiole in vino ... ...

Ca2l0 ... ...

et ... ... pestilencias ... ... peste ... ... pestilencia ... ...

[illegible]

Contra dolorem oculorum ... in fotanella ... ... sambuci ... ...

Contra dolores oculorum spongiola eius super tempori bus ligata confert ... ...

154

fiat collutio oris cum eo in
serapione

Catarro descendenti ad fauces et squinantie et augmento uvule confert gargarisimus ex eo in serapione

Tussi antique et asmati que cogit hominem erectum sedere confert quoniam bibitur calefactus vinum ad nonam tussim multiplicat in serapione

Splenis duriciem confert innanimento magno si radices eius decoquantur in aqua donec remaneat tercia pars et talis decoctio sumatur in serapione

Ydropiasis miro modo confert si radix eius coquatur in vino et datum in cibo et sessio in decoctione eius confert in serapione

Contra ydropiasis confert sirupus factus ex succo florum foliorum et fructuum cum zuccaro et hoc in lenta flammatica et ibidem habet quod decoctio sambuci opilationi splenis et epatis solvit et ideo facimus folia eius in oleo cocto et cathaplasmata contra eam et si decoctio fit et floribus et fructu eius fiat in aqua et aceto decocto et cum illa et zuccaro fiat sirupus ut confert lento flammatice contra eam

matricis

matricem durum mollificat et dilatat orificium eius et purgat eius de vastationibus eius quoniam decoquitur in aqua fiat sessio in ea in serapione

Secundinam expellit sessio in decoctione eius in serapione multo magis quam ceditur

Ad lapidem renum confert si summitates ebuli dum tenere sunt cum foliis teruntur et decoctio eius cum vino in potu sumatur in serapione capitulo de sambuco, et ego de sambuco hoc facio quia fortius operatur quam ebulus

~~Sandalorum~~

Nota quod in capitulo de ebulo sunt inventa et quedam plura que sambuco conveniunt quia ebulus a sambuco non differt in operatione nisi quod debilioris operationis est quam sambucus etc.

Sandalorum aliud album aliud citrinum aliud rubeum, rubeum est frigidius albo et citrino et magis innatum in frigiditate et siccitate et non prohibet fluxum humorum ad membra et fortificat gingivas et stomachum et sunt frigida in tercio gradu et sicca in 2o conveniunt calefactis et confert debilitati stomachi et cardiace que accidit a calore sunt in serapione etc.

squinantia
uvula

sextio quod radix

Ca = el

splen
epar

apen
lap

gingivas

sto
cordiace

lv

Electo ex sandalis melius
croceo est citrinum pingue et
post ipsum est rubeum et
est magis frigidum citrino et
post ipsum est album hoc in
serapione

Breviter dicendo omnes species
sandali sunt frigide et sicce et
omnes comprimunt et confortant
stomacho et epati cordi et ca- — sto epati cordi cap
piti distemperatis in caliditate
et humiditate et valent in — feb
febribus acutis et aliis
multum calidis et in apa-
tibus calidis et exsiccatione
et siti etiam prohibet fluxum
humorum reumatizantium — reuma
ad membra distemperata

Capitis dolori qui fit ex
caliditate confert si frons
et timpora liniantur cum
pulvere eius et aqua ro-
sarum et parum camphore simul mixtis
in serapione dicta quod ponitur pul-
vis eius cum oleo rosarum — cap
et parum aceti et dicit
valet capiti si frons et
timpora inde liniantur et
epati calefacto confert si — epati
linito et sic cardiace tamen
sic confert cum aqua ro-
sarum et camphora ut dictum est
si inde regio cordis liniatur — cor
vel epitimetur in serapione

Capitis dolori et defessi-
tati catarri ad oculum confert — catarr
cum ipsum pulverisatum in-
mediate fricatur olle
valis

misceatur et conficiatur cum al-
bumine ovi et ponatur super
timpora

Et sic facte valet et prohibet
descensum catarri ad oculum
et dicit hoc de sandalo albo
in serapione

Contra fluxum sanguinis
narium si fluit ab epate
epitimetur epar cum pulvere
rubei et succo solatri cum
dicta quod

Contra sitim in febribus
fit sirupus de pulvere eius
et dragagato per noctem in
aqua infuso dicta quod et ego
appono de albo vel citrino

Contra podagram Recipe pul-
verem sandalorum et misce-
tur succo solatri vel semper-
vive aut portulace aut
lenticule aque et appone
super podagre calide et apa-
tibus calidis et prohibet humores
ab illis membris in serapione

Sanguis draconis — Cap. 82
dicitur constantinus est
succus ex migdala habe-
ritis rubedinis et sapor
eius est stipticus Et virtus
eius prima que desiccat
in 3° gradu et 2a virtus est
que confert incisionibus recentibus — incisionibus recentibus
et 2a virtus que incarnat
vulnera et conglutinat vulnera
et fit cum eo suppositorium et stringit
ventrem hoc in serapione — vent

Alsengi frigidi et sicci est in 2o
dicta quod sanguis draconis

est siccus et sitiens in 2o
gradu et non est succus herbe
ut quidam dicunt sed est
gumma arboris in persia
vel in india nascentis et
dicitur sanguis draconis quia
similis est ei et eligitur
qui est subrubicundus integer
clarus per xx annos servatur
sed virtute constringendi
Ca. 83 ¶ Contra fluxum sanguinis
de naribus confert si pulvis
eius naribus imponatur et
nares stringantur ut pulvis
adhereat raptim venarum
et cocco et albumine ovi et
aqua ros[arum] fiat sinapi-
sma circa frontem et tempo-
ra circa ∂
¶ Contra emoptoycam passionem
Ca. 88 si fiat vitio spiritualium fiant
pillule cum eo et gummi arabico
et aqua ordei infusionis
dragaganti quas in ore
teneat patiens et resolvat si vero
fiat vitio nutritorum detur
pulvis sanguinis draconis
cum succo plantaginis caldo
dissinteria — fiat in dissenteria si fiat
vitio superiorum intestinorum
et si vitio inferiorum intestinorum
fiat inicietur cum dicto
succo pelisie addita aqua
ordei hec circa ∂ et emplastrum
fiat super pectine et renes
cum pulvere eius et albu-
mine ovi et aceto hec circa ∂
¶ Ad restringendum menstrua fiat
suppositorium ex pulvere eius et
succo sanguinarie circa ∂
Sanguis porci est
calidus et humidus sicut san-
guis hominis et
sedat dolorem et curat ulcera
que sunt in auribus et confert
aliis ulceribus in stomacho
¶ Sanguis columbe calidus
iniectus in oculis qui in
eis est effusio sanguinis
et ipse abscindit fluxum
sanguinis narium qui fit
cum incisionibus cerebri hec in stomacho
secundum mathiam non dicat alia
plura de sanguine mathias
ibi sunt posita que non
scribo require ibi eam
Sapo circa ∂ sapo est
calidus et siccus et aliquis
sapientum sine in-
dicantis sic dictus quia
iudei cum eo lavant
[capitula vide capitulo ficus in margine]
fratem et est sapo gallicus
durus et albus sed qui in
stomacho habetur levatis saponis
est quod abstergit et purificat
et liberatur dicit quod ab-
stergit et mundificat et in
stomacho legitur quod sapo valet ad
maturandum apostemata et ad
colligendum saniem et admo-
lliendum apostemata dura et
ulcerat corpus et est fortis
in hac
¶ Combustioni ignis vel
aque confert et debet
statim apponi et ibi per

prius horas vel quatuor //
mane etc.
In serap. lg. predictus Gal. q(uod)
cumus medicina que corri-
gitur applicata volat et
calefaciens in fine gradus
hoc est in lo gradu et probat
per quod sapo est ca. in l. et
propter hoc serapio ponit eum
inter medicinas ca. et sic
in lo gradu etc.

Sarcocolla Gal. in
sapore eius est ama-
ritudo et virtus eius
prima est que desiccat sine
mordicatione / et membra
que conglutinat et abster-
git et dixit salmagenium
quod maturat et resolvit. Et
virtus eius tertia est que in-
carnat et aperit apparentia
que sunt apertissime. Et
Dyasc. dicit quod habet virtutem
glutina vulnerum et abster-
git humiditates que veniunt
ad oculum et ponitur in
unguentis

Albugutir(?) heremita dicit cor-
radit carnem mortuam et
corruptam que est in ulceribus
et habet virtutem in obtalmia
cum compo. et eius proprietas
est expellere lippitudinem per
quam alia medicina magis et
quando miscetur cum amulo et
zuccaro albo etc.

Albemesue restaurat fra-
cturas et maturat ulcera
et mundificat ea cum melle
et quando miscetur cum albumine ovi
aut cum lacte et desiccatur
et postea teritur et cribratur et ad-
miscetur in pulvere confert
obtalmie

Thabit(?) sarcocolla est acuta
multum proprietatem comedit
carnes ulcerum et habet in cura
obtalmie et proprietatem ma-
gnam et virtutem potentem et con-
fert lippitudinem oculorum quod
sequitur obtalmia quod non facit
ita alia medicina magi-
ne quando miscetur cum amulo et
zuccaro albo et potio eius
ad laxandum ventrem habet proprie-
tatem innatam occultam et proprie
ad purgandum flegma grossum
quod est aggregatum in iuncturis et
ossia(?) et in genibus et ex-
pellit ipsum cum fortitudine /
cum aliquantulo calore et for-
san excoriabit intestina et
inducet tenasmonem et for-
san vulnerabit oculum propter suam
acuitatem et ista nocumenta
facit ex sua acuitate et glu-
tinositate quia cum rei humi-
ditate obviat adheret fortiter
et cum sola in potu datur ali-
quando etc. si sunt iuvenes fit
modo in sene vero fit in hac
etc. et melior ex ea est
que est albior et facile teritur
habet in maioribus fenestris(?) quam
in serapione

Albemesue ca. est in 2º gradu et
siccus et siccitas eius minor

Ca z l y

obtalmie
orti
ur turis(?)
noret(?)
elctio
gravnat(?)
volna
orti
lippitudo

est caliditate sua et est
maturativa et abstersiva re-
solutiva et apertiva, et est
vulnera in ea virtus sigillans vulnera
et conglutinans et mundifi-
cans et maturans et meli-
or ex ea est que magis est
amara et cuius fortius est
albo et posse eius est quod po-
flegma tentie educat flemma,
cum et humores grossos
et proprie quod est in iuncturis et
cerebrum anchis et mundificat cerebrum
pulmo et renes et pulmonem et
tussis confert tussi et asmati,
asma et est ex confectionibus pecialibus
et proprie flemmaticorum usus tamen
nocet eius generat caliditatem
¶ Cerebro et debilitati solvit et
conturbat eum in eius sto-
gummatum caliditas eius
virtute impellendo vigorat
zz et cordiaci
¶ Dosis eius est ab 3 v usque
ad 4 secundum mesue
¶ Electa que sarcacolla est ca et
electio sic in 2o gradu et eligenda
est que sub alba et vel al-
ba est et gummosa et grossa
¶ Dixit ut mesue retardat
usus sarcacolle et impin-
guat corporat et augmen-
tat efficit in spermate et
ipsa est medicina sollempnis
obtalmie obtalmie et lippitudini
Raz. 86 et proprie si imbibitum in lacte
ulcera asini et confert ulceribus pu-
auris tridis et saniosis in aure

et proprie lavata illius in melli-
cte et involuta in pulvere
eius et posita in aure, et est
virtuosa ad illud et est mena
vulnera sublimis cum vulnera rece-
tium et putredosas et antiquas
et mundificat ea et generat
carnem in ipsis, et consoli-
dat ea hec sua virtus eius
secundum mesue
¶ Dixit ut retardat sarapino
est gummi et assimilatur
olibano et est primo frusta
et est subrussi coloris et
amari saporis et melior
est crispa et que cito frangitur
et adulteratur cum gummi //
quod miscetur ei sed in sarapino
oculi ¶ Confert fluxum sanguinis ad oculos
et confert fluxum sanguinis de-
nares naribus confert emplastrum fac-
tum ex ea et albumine ovi su-
per fronti et temporibus
suppositum cum ea et
¶ Si ipsa conficiatur cum aqua
rosarum et soli exponatur et hec
pura fiat et ponatur oculos,
imponitur macula consumit
et oculum clarum reddit cum ea
et

Valet
Cerebro mundificando
oculis obtalmie et
lippitudini proprie
Canibus saniosis pul-
monum incurius et scie
volnibus

Saturicia similis est
in virtute tymo et
administratur sicut

tymi et est convenientes usui
eius ad conservationem sanitatis
et ponitur in cibis et con-
lationibus in hiis convenientior est
agresti quia eius caliditas
tas remissior est quam agrestis
et habet virtutem calefactivam
mediam et desiccativam et
resolutivam provocativam menstruorum
et urine et expellit fetum
et purgat membra interiora
et facit digestionem aperitive

¶ Abbemesuay satia est ca-
et sic in 3o gradu et maiorie
agrestis et eius proprietas est
quod expellit ventositates
et inflationes et torsiones
et facit digerere cibum et ex-
pellit superfluitates que
sunt in stomacho et pro-
vocat urinam et menstrua et
acuit visum debilitatum
ab humiditate et propter hanc
causam comeditur cum raffano
hec in Serapione

¶ Copulia mundificat pulices
facere ex pulvere eius et a-
qua si comedunt et ideo
fac pulveris eius terra quod
ergo de pulvere cum pulti-
bus avenarum

¶ Vide operationes plures
ipsius tertio de tymo hec in-
fra in littera t xi

Spagus Bal. virtus
eius prima est quod
desiccat sed non
sed calefactionem neque infri-
gidationem sed in gradu excedente
i. in caliditate et frigiditate
est temperatus Et virtus eius 2a
est que abstergit et virtus
tertia que aperit opilationes
epatis et renum et propter semen
et radix eius et curat do-
lorem dentium quia desiccat
sine calefactione et infrigi-
datione et illud cui propter
convenit sedatio doloris

¶ Dyascorides quando coquitur elixatio
sine ebullitione una et co-
meditur mollit ventrem et in-
ducit habet determinatis extre-
mitatibus ramorum eius que
sunt molles et provocat
urinam et quando bibitur radix
eius i. decoctio radicis con-
fert stranguirie et yctirie et
sciatice et quando coquitur cum
vino confert decoctio eius
morsui et quando colluto oris
fit ex eius decoctione confert
dolori dentium et semen
eius quando bibitur facit opera-
tiones radicis et dicitur quod
elixatura eius occidit ca-
nes et dicunt quod quando cornua
arietum sepeliuntur in terra na-
scitur inde sparagi

¶ Abbemesuay proprietas eius
est innata in dolore lumborum
qui fit a flegmate et ven-
tositate et dolori colice
quia mollit ventrem et si cum eo
potitur eo multum facit

Ca 2 61

Ca. 258

facit nauseam et in scrap

Citra quod spargus est ca. et sic.
in 3° gradu fructus eius et
semen competunt usui me-
dicine et sunt fructus eius
quasi similes tenui volt di-
te extremitates ramorum re-
centium in novitate sua
que extremitates cap(i)na-
te cum carnibus sive cum aq(ua)
sumpte valent contra opi-
lationes splenis et epatis
stranguriam et dissuriam et con-
golocim stomachi et inte-
stinorum.

Et contra yliacam passionem
Item vinum decoctionis se-
minis eius valet contra
predicta frustra paramus in
medicinis semine ponitur
cum de re spargi et cetera.

Rosius ytalicorum est come-
de extremitates spargi dicendo
sunt tenere petum coctas
et aleo et mastico sale
asspergas et hec facimus propter
ventris molliciam et propter o-
pilationes splenis epatis
et renum

Valet dolori dentium pro-
ventis et intestinis epati sple-
ni et renibus. Colice
yliace sciatice strangurie
dissurie dolori lumborum

Canes occidit crescit
ex cornibus conferunt in-
tule cum dat morsui eius

Sequitur capitulum

Scamonea est suc-
cus mesue de genere vo-
lubilium faciencium
lac et folia eius sunt
ad modum sagitte alate ergo
dico sicut ferrum sagitte
alas habens et crescit in
partibus transmarinis et
ex sue dispositione et mo-
do culture et separatione eius
est melior quam illa que
crescit in cismarinis partibus
et dicit democritus quod est
gemma solutivorum quia
super omnia solutiva et
solutivum anthonomatice
et de scamonea succus
seu lac dicte herbe colligitur
in diebus canicularibus
et soli in formalis ponitur
desiccando exponitur et
melior est anthiothena
et armena et laudantur
antiqui cum in v proprietatibus
prima est ut sit in colore
clara 2a ut cum salvia
vel aqua tangitur resolvatur
in album sicut lac 3a
quod facile sit fragibilis 4a
quod sit sub mari saporis
non multum abhominabilis
5a quod sit boni odoris et
non abhominabilis si est
remota ab hiis proprietatibus
non est bona conservatur per
xx annos et quanto antiquior
est tanto est debilior

Scamonea pro purgat colera

splen epar sto

electio

electio

ventr splen

2o flemma tertio melanco-
liam tertii ?
Et nota quod species est adiuvans
alias medicinas et sit in
quali medicina solutiva
ponitur tale humorem potest
extrahat et si cum in elabo-
rum? post purgat coleram
nec turbat / flemma cum
elleboro nigro melancoliam
Potius eius e ea in 2o et
sicca ad 3m gradum et e in
ea nimia decacumitate quoniam
in planta sua et ipsa quod
est abscissima resolutiva in
attractione cumque attractio
extenditur usque ad remota
multum et educit coleram
cum fortitudine et attrahit
cum sanguine et venis
vehementer et eius operatio
sicut operatio sinosa et ipsa
est inimica cordi et stomacho
et intestinis
Et johannes filius serapionis
dicit quod plus in mala seu
quoniam solutione medicine est
et mesue dicit quod quinque sunt
in ea que magnum in corpo-
ribus faciunt nocumentum /
primum est ventositas in ea
mordicativa et hoc facit in
stomacho subversione et nauseam
et estuationem laboriosam
Secundum nocumentum eius est / quod
in ea est caliditas et acui-
tas abilis inflammari et
hoc facit facilis in febres
cadere et in sitim et hoc pri
prie quoniam potatus cum ad-
hibet dispositus est
Tertium nocumentum eius est
quia vehementer attrahit et
vehementer aperit et dilatat
orificia venarum et propter hoc
facit cadere influxus vehementes
immoderatos
Quartum eius nocumentum est
quia in eo est seriositas
operans ad excoriationem vi-
scerum et propter hoc facit dolores
acutos pungitivos et facit
cadere indissentiam et tena-
smam
Quintum eius nocumentum est quod
imprimit lesionem cordi et
stomacho et intestinis ut
dictum est / et quia ea pre-
dicta sunt nimie virtutis
totius corporis et ideo toti
corpori infert nocumentum
Rectificatio eius est secundum mo-
nea anguinum? sumat partes
que virtute et proprietate sua
nocumenta eius tollant
hec mesue
Ventositas in ea mordi-
cativa tollitur si in citonio
pomo decoquatur quia di-
gerit ipsam et maturat et con-
sumit libidinem et mordica-
tivas resolvit et concludit
si addantur in decoctione
eius que ventositates resolvunt
et consumunt ut daucus
galanga semen feniculi semen apii

noz

vide Eg verificatis

et similia propter acuitatem eius
est nocumentum tollit acui-
tas et inflammatio que in
ea est tollitur si in decoctione
eius ponatur mussilago /
psillii et aqua et carnes
prunorum et succus rosarum
et aqua violarum et viole
recentes et violacia que
extinguunt acuitatem et
inflammationem eius et leni-
unt et mussidal et oleum
rosarum et viol et succus ci-
toniorum mulsorum si in eis
decoquatur farine hordei et
mastix et spodium et simila
farine hordei

¶ Vehementia attritionis eius
et dilatationis et apertionis
orificiorum venarum que fit
per incisionem et resolutionem
fortem que est in ea tollit
medicina que habet stiptici-
tatem et virtutem aggregativam
partium membrorum laxatorum et
resolutorum ut venarum stomachi
et intestinorum sicut est ma-
stix et citonium et succus
eius auferunt superfluitatem
acuitatis eius et subtilita-
tem eius reprimunt et ora
venarum et stipticando et
aggregando confortat et mi-
rabolani citrini sunt mirabiles
in hac intentione et aloe
similiter habet mesue

¶ Et ego dico mirabolani sunt
administrandi post duas horas
in aqua infusionis et
ego infundo eos in aqua
rosarum et duabus effusio-
nibus eiectis et mirabolanis
desiccatis eos do similiter
aloe addo ei mastix bdel-
lium et dragagantum quia
aloe habet deposse aperire orifi-
cia venarum

¶ Scrioptas que in ea est
deponit excoriat et fortius
dolorem stant et dissentiam
cant et tenasmone ideo
ad auferendum illud nocumentum
competit medicina que
faciat eam cito egredi inte-
stina et talis est mussilago
psillii et carnes prunorum
quia lubricat intestina et
ea que sunt in eis similiter
medicina compressiva faciat
eam cito de intestinis exi-
re ut est mastix et cito-
nium et similia propter hoc mesue
et precipue cum incipit ducere
et mirabolani sunt mirabiles
in hoc propter infusiones bi-
nas ut dictum est

¶ Scrioptas eius et acui-
tas maliciam tollunt res
humide et unctuose sicut
dragagantum bdellium /
oleum rosarum et oleum amigda-
larum et aqua ordei bibita
post medicinam frangunt
audaciam eius et debilitant
virtutem eius habet mesue
post iiii horas sumptionis

stamonie dae aquam ta
tum admixta fuit mustila-
go psillii vel succus citoni-
orum vel pomorum silvestrium
bonum est contra predictum nocu-
mentum

¶ Bilbting in tractatu de febre
tertiana dicit quod stamonea
data removetur se acute
colam quae prohibet in se
et per se et in calefactione
epatis et in omni eius dis[illegible]
ta et facile moventibus
et paratis ad fluxum ven-
tris quia fluxum sanguinis
inducet et fortis constipatis
et est fortis quam non confert
effectum et per magis indu-
cit dissentiam sicut ille
affectas et malicia eius ge
imprimit nocumentum cordi
epati stomacho que sunt
[illegible] et aliis membris
complicitibus tollitur si innica
medicina membra hingi
confortativa miscentur [illegible]
medicine cordiales et e-
paticales ac stomacales cu
ea admisce [illegible] et hic ta-
lis [illegible] quod res eligit
hingi sunt rose macis/
mastix liberus spodium
sandali lignum aloes ga-
riofili et alia quam plura que
[illegible] sumpta sit
a mesue

¶ Multi sunt modi quibus
[illegible] stamoneas
rectificant Gal possint re-

ptysphum ipsius de manu
et ipsum eius destructo/
ros postquam decocta est
stamonea in pomo et/
invenit hunc modum recti-
ficandi laudabilem et aliquod
possint cum predictis septem
plus glutinum psillii et
sunt bonum et aliquid ad-
didit medicinas cordia-
les et alias prout res co-
let sicut Gal et est in mesue

¶ Rectificatio hameth accipe
stamoneam et duplum florum
violarum et medium ponderis
ipsius liquiricie et involue
ne oleo rosarum et fac trociscum
3 · 1 9 et sit dosis trociscus 1 et
est in mesue

¶ Paulus sic rectificat ea
sicut [illegible] 3 3 1 6 et ampi
[illegible] unam et admiste
[illegible] ea in decoctione ipsius
in pomo acetoso posito
sicut removet nocumenta
ipsius et est in mesue

¶ Alii dissolvunt stamoneam
cum decemplo [illegible] et pan-
ta [illegible] post involucionem
eius in oleo rosarum vel oleo
de amigdal et coquatur
cum facilitate i leniter et
lento modo

¶ Et non quod impetuositatis
ignis in coctione stamo-
nee addit ei maliciam

¶ Alii miscet ipsum pulveri-
zatam subtilissime cum aqua

ordei et stat permittunt p
totam noctem et cum illa aqua
et scamonea acuunt medi
cinam et cum colatura dicte
mixturam si debilis est paci
ens dicit tota quod sit dari
pro debilitate sine molestia
et timore et tunc datur sic
quibusdam acute febricitanti
bus ut dicit
¶ Multi apotecarii modum
gterunt cum grossa gtere
et imponunt ad pannum li
neum et ut plus et li pa
num cum scamonea et in pa
sta volunt et ad finem pa
nis anguium panis extrahere
ponunt postquam cocta sit fuit
et insufficienter vocant dya
gredium et cum ea medicinas
laxativas acuunt. Sed illis
decoctio est impetuosa sed
decocto pane cum calore leto
decoctum dicunt sic faciunt
ad vitandum labores alios
et expensas
¶ Alii administrant cum scamonea
sed desiccant quamvis ipsa est
et cocta pro pondus eius
diaspodio et faciunt inde tro
ciscos et dicunt eam bene
rectificatam et trociscos adcta
que oz puriles Alii sumunt
medietatem eius rosarum pul
verisatarum et cum mucilagine
gumme psillii faciunt trociscos

et sunt boni trocisci mei de
scamonea rectificata po
nam in antidotario meo et
ideo hic non posui hic de re
ctificatione scamonee su
fficiat licet plures et plures
artes modi habeant
¶ Nota quod medicina scamo
nea acta non debet dari in
aqua frigida quia in vistaret
in stomacho et noceret
¶ Nota quod scamonea non debet
multum vel subtiliter teri quia
ex subtilitate sua et viscosi
tate adhereret villis stomaci
et ibi faciendo moram ex
acuitate sua et proprietate
causaret dolores et ulcera
tionem
¶ Dosis eius per mesue est a
granis v usque ad grana viii
in stomacho dicit quod communis
eius dosis est a vi granis v
usque ad xx grana
¶ Item debent vitare eam
¶ Item sunt talibus naturae
et paupere colite et qui dis
positus ad febres et qui
habent stomachum vel epar vel
cordis debilitate et quibus
oz ex tunc labore aliquo
uti vel motu forti et sup
bi animo et iracundi et
egentes seu sponsione vel
dominio constituti ita quod se
regere non possunt per quod oz
necessaria vite habere et
quietem parum expedit vitare

ex

dectu scamonea
¶ Motus ira fluctus potatio
multa multiplicatio cibus calide
speciei simpirius plurimus sompnus
magnum estus et omnis la-
bor et potatio vini et age
stie et coitus vitanda sunt
ab eo qui sumpsit
¶ Nota quod secundum salernitanos
scamonea non debet cum diu-
reticis quia diuretica trahunt
humores ad vias urinales
et aperiunt fortiter vias et
faciunt humores fluere et sca-
monea per ea nimis efficacior
fieret et ideo non reputatur se-
curum multum uti de electua-
rio dulci quia ibi sunt rosa
moratum multum est de scamo-
nea et multum de diureticis
quod autem sit quibus debeat
haberi in alphabeto meo
ibi diuretica habes
¶ Sede antique confert quod-
si cum oleo rosarum et aceto mi-
sceatur et inde caput liniatur
in sopone hoc dico in suo
dolore capitis
¶ Absinthium antiqua id est capi-
tis dolorem et emigraneam et
frenesim sanabilem confert si ex
ea et mirra tosto croco et
parum de opio fiant cum
succo agreste trita et vinis
cortice resolvatur cum aceto et
vitello ovi administretur et
frons et tympora inde liniatur
in mesue et sic dicit valet
dolori dentium et corroso-
ribus si inde locus liniatur
Et si calidis tristibus resolvatur
cum succo apii debet scrophu-
las si hoc linimento liniantur
et si in electuario tali non ponitur
opium et galbano apii ponatur
castorium et cum succo mente
nigre tonte subtilissime si re-
solvatur confert litargie inde
fiat linitio in parte posteriori
capitis hec in mesue
¶ Sciatice confert si ex radice
eius cocta in aceto fiat
emplastrum in sopone
Stafizagria calida et sicca Caz 29
in 3o gradu et tu dicis
quod est semen herbe
simili nomine appellate semen
nigre quod est spicatum et cum vinum
in medicina sumatur potest per
v annos etiam herba quod appellatur
pedicularis eo quod pediculos
necat
¶ Habet autem acuta fortitudo multum
et virtus eius prima est abstergen-
tis et 2a virtus que abstergit
et abstergit abstersione forti
Et tertia virtus qua facit
flemma a capite descendere rup
cum masticatur et sit gargari-
sma ex ea et educit flegma
multum et confert cutis dimi-
nucionem in qua elevatur cutis cutis
¶ Dyascorides xv grana eius bibi-
ta faciunt vomere grossos vom
humores flegmaticos sed accidunt
mala ex hoc accidunt ut ar-
dor et asperitas gutturis

et suffocatio unde opor-
Ca 270 tet sumat cum multum
sumat mellicon et de-
ambulet nec dormiat h(ic)
in stupione
Dolorem dentium sedat pi-
sat oris collutio cum a-
ceto decoctionis seminis eius
in stupione et sic aufert
gingive humiditatem gingivarum
Formicam confert et pedi-
pediculi culos necat si semen eius
terit et cum oleo et aurip(igmento)
cimento in mixtum locus in-
liniat in stupione
Usus quis et experientia
est ut semen eius cum ar-
gento vivo et sagine por-
cino mixtum liniat cingulum
quem habentes pediculos in-
tus portant ad carnem in-
veniet in eo pediculos con-
gregatos et mortuos
Nulla r. apium ingenium oris
Ca 271 quod [illegible] dicit agrestem con-
fert si semen terat cum melle
et locus inde liniatur
Caput purgat quia flegma
deponit de capite unam
desiccat reumatisma asto
prohibet si vinum dulce de-
coctionis seminis eius gar-
garizet ista ¶
Lumbricos necat pulvis
seminis eius cum melle sump-
tus ista ¶ [illegible]
Clam

Saxifraga herba est ca-
lida et sicca in 3o gradu et
dicitur quia saxum frangit
ista ¶ Duplex herba venit
homines sic vocata una c(um)
similis pimpinelle nisi
quod pimpinella habet folia pi-
losa et saxifraga non habet
illos alia est que non habet
folia sed unum globulum habet
super terram ad modum [illegible]
ad invicem involutum et habet
radicem grossam longam et
utraque sola radice venit in
medicinis
Confert sanguinem dissolvere
lap et confert vicia lapidis et con-
tra dolorem et contra h(oc)
veniunt aliqui pulverem eius
in ovo sorbili
De smaragdo vide in la-
pidibus ubi habetur de-
eo [illegible]
Sabiosa calida et sicca
in 2o gradu nullum c(um)
efficaciter ista ¶
Alopecie valet succus eius
bibitus et balneum ex aqua
decoctionis et capiti barbarum
sic adhibitum valet ista ¶
Aures mundificat succus
eius cum oleo auribus inie-
ctus ista ¶ ¶ Succus eius
bibitus in quantitate unciarum
lepre et confert lepre recenti
ista ¶ idem succus bibitus
lumbri lumbricos necat ista ¶

Scabiei confert si cum succo
eius oleo et aceto fiat un-
guentum et locus inde liniatur
circa ¢
Rosius et experientia contra
scabiem sucus eius cum suc-
co fumi terre bibitur si scab(ies) sit
ex flemate
Emorroydibus et condilo-
matibus confert si fumig(atio)
vini decoctionis eius pa-
cium sumatur et herba cocta
desuper cataplasmetur circa ¢

Savina ca(lida) et sic(ca) est
in 3o gradu folia eius
competunt medicine
per ii annos servatur circa ¢ virtu-
te h(abe)t diureticam extenuativam
idem Gal(enus) herba eius est sub-
tilis et in odore ipsius est a-
romaticitas et in sapore eius
est amaritudo et stipticitas
Et virtus eius prima est que
calefacit et desiccat in 3o gradu
Et virtus 2a quod bibitur Et
virtus tercia que abstergit pu-
tredines ulcerum putridorum et
corrodentium antiquorum quia
putrefactio eorum quia est super-
fluitatis malae per sufficientem for-
titudinem huius medicine sine
nocumento et propter subtilitatem
eius herba provocat ad plus quam
alia medicina et facit min-
gere sanguinem et interficit fetum
viventem et expellit mortuum
et ponitur pro cinamomo du-
plo ponderis eius et dimidium

dicit quod prohibet dilatationem
ulcerum corrodentium et
sedat apostemata calida h(abe)t in sa-
pone
Ad vertiginem confert vinum
vel aqua decoctionis eius
sumpta mane
Ad lentigines cutis faciei vel
alibi ipsa emplastrata confert
in sapone
Ad clarificandam cutem fa-
ciei cum unguentis mixta con-
fert mane
Doloribus pectoris ex frigida causa
et dolori stomachi et intes-
tinorum ex ventositate vinum
decoctionis eius sumptus con-
fert circa ¢
Lesio matris et stranguriae
confert fomentatio facta
circa regionem matricis ex vi-
no et oleo decoctionis fo-
liorum eius et si folia sunt
cocta et calida cata-
plasmentur super pectinem
multum Tenasmoni ex frigida
causa confert si fumigatio aceti
decoctionis foliorum eius per
anum recipiatur circa ¢ et si
herba sit decocta super renes
cataplasmetur et super ipsam
herbam coctam sit sedendo vel in
encatisimate decoctionis
predicte multum confert idem
Experientia h(abe)t quod fetus ad
provocandum et educendum fetum mor-
tuum
Ad provocandum et fetum mor-
tuum educendum confert si cum
vino frequenter sumatur mane

Marginal notes, in another hand:

E q(uo)d ad va. expertum q(uo)d puero vix(it) p. vi. dies no(n) minxerat ... Ambrosius Jankowicz ... savine ... bibit puer calide ... pancis melle ... ordinare ... statim libere ... et sanatus evasit ... rubeos, vinco ... et qui mortificantes ... pugillus ... pablo ... minuti ... datus cum max ... si ... pro mortuo fuisset ... libellus

ulcera

Ca. 272 [illegible]

sanguinem

nota

men

alii voluerunt quod ceratissima
decoctione eius et fomen-
tato facit hoc et ipsa suppo-
sita vel iniecta
¶ Folia puleia mundificat mix-
ta cum melle et apposita in
serapione est. Et mac. valet
ad caliditatem et coctio valet
herisipile secundum Serap.

Ca. 272 Sebesten fructus est
singulari arbusti et
est medius in calidi-
tate sua sed de humiditate
habet unde laxat ventrem solu-
bilitatis et confert tussi que
est a caliditate et siccitate et
lenit pectus, sedat calefac-
tionem calidam stipticum propter
eius humiditatem et confert
ardori urine quam facit propter
morditatem colere in vesica
et renibus et expellit lumbricos
intestinorum qui adherent ei
propter suam dulcedinem in Serap.

Ca. 273 Sene secundum haly ca. et
siccum est parum cali-
ditatis et siccitatis
et siccitas eius est propter cali-
ditatem ignis et habet virtutem
magnam quoniam prevenit ad sto-
machum purgando melan-
coliam et coleram adustam
et fortificat substantiam cordis,
quoniam cordialis medicina ...
commiscetur violae et potio
decoctionis eius plus confert
quam ipsum tantum. Et dosis eius
sicci est ʒ i et inde decoctione
ʒ v ...

furfures Et valet sene ad scissuras que
fiunt in corpore et ad quassa-
tiones membrorum et casum ca-
capill pillorum et confert pediculis et
dolori capitis antiquo et
scabiei scabiei et pruritui et epilen-
cie hoc in Serap. Sed Serap. dicit
quod habet vaginas oblongas
et curvas in quibus est semen
sed de virtute sua non dicit
¶ Dicendum tamen quod illius plante
que sene dicitur folia et illi fo-
liculi .i. semina solum competunt
usui medicine et stipites
quam tamen eis deportantur de
partibus transmarinis nullius
sunt efficacie et quamvis solent
¶ Sene dicunt stipites illi
amoveri et pulvis et solum
ille vagine et folia ponuntur
in medicinis et cum hoc sunt
viridis coloris et vagine habent
aliquas particulas ad nigredinem
tendentes hec meliores sunt
cum vero subalbida sunt vel
alba nimis antiqua sunt et
parve utilitatis
¶ Sene melior huius plante
est folliculus et post hunc fo-
lia sed tamen est in eis virtus de-
bilis valde et folliculus me-
lior est cuius color accedit ad
viriditatem et subnigredinem
quadam et in quo est amari-
tudo cum pauca stipticitate
et magis completa est et in
quo sunt semina compressa
et folia meliora sunt viridia
et spissa et antiquum ...

tussi
urine
cor

et stipites in utilia sunt ca-
est in 3o in principio 2i gradus et sicca
in 3o gradu et folia sunt cal. in
3o et e absinthium resolutivum
conveniens et solutione e-
ducat cum facilitate melan-
coliam et coleram adhustam mun-
dificat cor et cerebrum et epar et
splenem et membra spiritualia et
pulmonem et confert contra
dolores corporis et aperit opilatio-
nes viscerum et confortat
virtutem ipsorum in iuventute
generat gaudium et tristitiam
amputat et secundum omnes ad-
ministratores eius addit ingeni-
um et corroborat auditum et
est medicina bona febrium
melancolicarum antiquarum
¶ Et dosis eius infusi a drachma
i usque ad ʒ i Mesue
¶ Et ca ꝯ dicit Serapio est et in par-
tibus transmarinis et maxime
circa babilone et arabiam
et valet contra melancolicas pas-
siones contra opilationes
et sincopim et contra vitium sple-
nis emoroydarum et contra
quartanam et epilentiam h
ca ꝯ
¶ Dolorem tarde et debilitatis sto-
machi ideo apponetur sibi
ei que confortat cor et sto-
machum propter passionem stomachi et
compassionem cordis et debi-
litate operationis eius restitu-
tat ʒ ʒ cum apponitur et in
solutionem accelerat sal gemma
vel sal indus secundum Mesue

¶ Dosis eius sumi cum rapi ut legitur
in sapore et sumi tunc est a
ʒ i usque ad ʒ ij ad expurgandum
humores adhustos
¶ Dicit Galienus decoquitur cum
ventribus gallorum vel gallinarum
aut cerebrum et solvit sine
molestia sed oportet ut eius quan-
titas sit multa
¶ Item si funditur in aqua ca-
sei cum spica deinde coquatur
cum ebullitione aliqua est
medicamen bonum et si comisce-
tur pulvis eius cum lacte dul-
ci fit medicina bona et pre-
cepit quidam ut quantitas eius
subiugatur in musto albo
et ponatur in mensibus comiscetur ubi
est enim vinum solutivum mun-
dificans cerebrum et spiritum et le-
ticiam generat et sunt qui compri-
mant decoctionem eius et pru-
norum et spice et fit solutivum
bonum secundum Mesue et ibidem
habetur sene sustinet decoc-
tionem mediocrem
¶ Caput confortat et lunos
si folia eius in lavacris ponantur
et comiscetur cum cacolla secundum Mesue
Serapinum gumma est
similis galbano et
melius est eius clarum
rubeum et odor eius est inter
odorem asse et odorem gal-
bani
¶ Galienus sapor eius est acutus
et virtus eius prima est que
calefacit et 2a que subtiliat
et absterget et 3a virtus que
mundificat maculas que

cor cerebrum epar sple
gaudium
febri
opila sinco pis
quartana
corrig
solvit
lectura
solvit
Ca zz j

sunt in oculo et subtiliat
eas et est de melioribus medi-
cinis aque que descendit
ocli adoculum et obscuritatem
visus que accidit ab humo-
ribus grossis
Dyaceton confert dolori pe-
ctoris et acetum laterum la-
Later tussi teris et tussi antique et au-
fert superfluitates grossas
que sunt in pulmone et tollit
ptisio replentionem et spasmum et
Epilentia facit declinare caput ad po-
spasmus steriora et valet dolori sple-
splenis paralisi nis et paralisi et illi qui ac-
cipit spasmum et motum alicuius
membri causa frigiditatis que
accidit in nervis et custodit
corpora a frigore maxime
ubi a frigore febrium proximo
proximatur et in sumptione
ibidem dosis eius in summo
dosis a.z.i usque ad aureum i si quidem
miscetur cum aliis a.z. ß
usque ad i.
Tota ꝑ dicit quod est ca. et
sic in iii gradu et habet virtute
et dissolvendi consumendi
attrahendi et relaxandi in
tabula graduum sumptionis
dicitur cam et sic in tertio gradu
Mesue dicit quod ca. est in 2o
gradu et sic in 2o et in ipsa
est amaritudo cum acuitate
sunt acuitates porrorum et
est quantum terrestra subtili ignea
et terrea si sola subtilis est
dominans et est resolutiva
vig terminativa ventositatum

grossitatis subtiliativum excre-
minativum solutivum et provo-
et tritio cativum et melius est cuius
color est intus subrubeus et
subalbidum quod habet odorem
porrorum quod est facile resolu-
bile et clarum cum frangatur
et quod est leuis est me-
lius et non habet vehementem
odorem asse vel galbanum et
huius enim odorem est adul-
terium et educit solutione
humores humores viscosos et flem
grossum et aquam citrinam
febris Et eius proprietas est mundifi-
care cerebrum et iuncturas corru-
maticas eorum et confert egri-
tudinibus frigidis et ... et cum
omnem modum administrationis
sumptus dolori capitis anti-
Emigranee quo emigranee defectale epi-
vertigi lencie vertigini paralisi tortuose
iuncturis et tremori et dolori iuncturarum
et est potens eradicare ma-
terias earum ita quod remanserit
et perfundit iuncturis eas ...
trahit et clisterizatum confert
colica colice frigide et ventose et do-
lori ventris et bibitum et
suppositum ... provocat et in-
cipit fetum et confert dolori ma-
tricis et perforationi ... et
dosis eius est a.z. i usque ad
aureum unum secundum Mesue
corrig Nocet stomaco et epati sed hec no-
cumenta tolluntur si cum eo
miscentur medicine stipti-
citate habentes ut mastix
... et spica cinula quas

sigillat eius proprietate mira
bile ad ea que dicit mesue
Nota licet in mesue plures
sint modi faciendi trisan
dalorum de sapone preparato et rectifi
cato qui sunt in meo anti
dotario
¶ Tamen ex inventione sua plus
michi placet et plus utilis
est in eius de sap qui sunt
in meo antidotario
¶ Dolori capitis antiquo et
contingente difficili confert sa
ponis simplex cum preparatione
bona et linimentum cum eo me
sue si cum oleo confert vertigini pa
lisi tortue et tremori ibidem
et tu intellige quando passio est
ex humoribus grossis frigidis
¶ Litargie confert si de sa
pone ponatur in corium cap
no super carbones et inde fiat
fumigium quia frigiditatem
provocat et cerebrum mundificat
a superfluitate melancolia etcetera
et cetera
¶ Ordeolus est quando est prava
glandula in palpebra de
lat ea si cum aceto et eo
liniatur mesue et in sap
¶ Aque abundantia descendente
confert cum micum ad siccum
vel ferri et desfellibus animalium
vincatur cum rapina si inde
fiat alcohol id est pulvis sub
tilissimus secundum mesue etcetera
¶ Asmati de grosso humore
si 3 i detur de eo preparato
preterea cum mollificativis
et digerentibus magis et pro
gentiana decoquitur in aqua
ordei et in colatura resoluitur
sapinum preparatum et bonum
est asmaticis hec etiam ...
¶ Ad pectus mundificandum confert
mixtum cum aqua cum melle
bibitum et linitum et dolori
laterum et tussi antique et
difficultati anhelitus hec
mesue ibidem
¶ Ydropisi confert quia mixtu
ra mirabolani mixtum et sup
positum aqua calida confert et
de et potum de mirabolani dup
lum ponderis ad pondus
saponis hec in mesue
¶ Splenis tumorem et duriciem
resoluit si ipsum in potu vel
emplastro et aceto sumatur
de cuius mixtura et splenem
liniat in mesue
¶ Etiam quando sapinum provocatum
in aceto fundatur et demum
coquatur et addito oleo et
cera fiat unguentum vel fiat
ceratum splenem duriciem resol
vit secundum ille
¶ Colice confert si in potu
sumatur vel in clistere ponatur
quia grossas ventositates
resoluit et frigidos grossos
humores fixos, et ideo sic etiam
confert in doloribus intestinorum
secundum in sap
¶ Confert etiam eodem clisterate

virgini palisi et tremori tortue

cerebro

palpebre

splen

intestinis

dolori ventris et sine coli
ca ł mesue
Ac provocat et fetum mist
tiet bibitum et suppositum h(abe)t
mesue ibidem valet dolori
matris
Pica ø dicit et eius p(ro)fecta
tioni qui subfumigium vel
suppositum sem(en) ex eo valet con
suffocationem matris Et in sap
dicit quod ipsum odoratum sal
faciat h(abe)t
Putredini in ore confert si ex
eo et aceto et succo rute si
at linimentum ł mesue
Stillantium dissolvit et desiccata
te confert puncture scorpion
in serapione

scorpio

Emoroydibus confert simplex
bibitum vel cum alys medi
cinis compositum compositio in
serapione
Morsibus venenatis confert
si cum vino bibatur in serapione
Cicatrices subtiliat si cum
eo aceto misceatur et inde
fiat linimentum in serapione

Ca 276

Serpillum sic dicitur
quia circa terram serpit
et est ca et sic et fo
lia et flores eius competunt
usui medicine et qui flores
ponit debet colligi et parum
siccatur h(abe)t circa ø
In sap dicitur de varys speciebus
serpilli et quod agrestis est for
tior domestico in virtutibus
suis si de quo ypu(?) et magis

matrix enissa . ia nis
sint et a corde de
niacon . cum ate . i serpillo
solo contactu cum ea be
ingredi faciat . et equo
plene ut deret dia
no iggeue a volgo
marzerza duska
noiata e . qui animula
matris

bude . d . palo . mihi retulit / quod sedens ca-
sualiter super herba serpilli statim liberata
e ab exitu matricis . ago atys me ms
liberari nequibat / Et no in sclavonico
abunde ca no. Tesse sz marzerza
dussa . consilio cum eo e sibi ex morte
loco . z . eo . vi(?) vita seu anima sive
animula d . dusska diminutivum ab aia
vulgo
dusza

Habemus in regionibus nostris
est agreste et est herba multum
similis maiorane in folys
floribus et odore nisi quod ma
iorane in folys floribus
et odore nisi quod maiorana
est maior et in virtute fortior
et altius a terra elevatur et
licet est similitudine ad origano
nisi quod est minor eo et simul
ramuli exeunt de radice
una multi et ista ponitur
in salsamentum et petrosilino
et salvia utiliter et aliter ponitur
eius in cibo non h(abe)mus et ita
licet virtutes de quibus in sap
scribitur et melior est que cre
scit in locis petrosis et siccis
Virtus eius ca et sic in 3o
gradu et est virtus eius 2a sub
tiliativa et resolutiva et
3a virtus que provocat urina

vina

et ... et sperma eius est subtilis
h(abe)t in sap
Dolori capitis confert et
et litargie si coquatur in ace
to et misceatur cum oleo rosarum
et super caput ponatur in sap
Contra fluxum venena valet si
in testa calefiat et in sacello
ponatur et super caput ponatur
circa ø
Stomachum infrigidatum calefacit
et confortat vinum decoc
tionis eius sumptum et etiam ve
patem et splenem circa ø
Contra et dolori ex ventositate
confert vinum decoctionis eius
et aliud circa ø

Tussi confert vinum decoctionis
eius et liquiricie etc. g.
Vomitum sanguinis sedat quando
in potu cum aceto decoctum
sumitur in syrup. Menstrua provocat (men)
et urinam si in potu sumatur
et sic confert dolori ventris (vent)
et attractionibus musculorum et
siccitatem corporis et apostemati-
bus epatis calidis in syrup. ergo
dico in frigidis apostematibus
epatis (epar)
Emplastrum calefaciens confor-
tat et mundificat fomentum
aque decoctionis eius et
tamen stringit et dissoluit (dissolvit)
etc. g. rel.
Morsui venenatorum confert
quando bibitur et locus morsus
eo emplastratur etc. g. sequitur de

Serpentaria. Capitulum. Ser-
pentaria dicitur et colubrina quia
stipes eius habet macu-
las pectorum sicut serpens vel
coluber. Et dicitur dragantena
quia ubi flos gerit est quaedam
forma oris draconis apparet
resultans ex folio et flore
et crescit hec planta ad alti-
tudinem duorum cubitorum et
tunc florem ponit, habet
semen et flos est oblongus
[illegible] coloris et facit fruc-
tum suum quasi botrum oblongum
et radix et folia et fructus
competunt usui medicine
et est ca. et sic. usque, subtili-
ative, et eius odorem serpe-
tes et alia venenosa anima-
lia fugiunt
[illegible] libro 3o capitulo de fasci-
no dicit quod serpentaria su-
pra serpentem in ventre occi-
dit. Faciem lucidam et
decoram facit si de pulvere
radicis eius pluries in aqua
rosarum imbibito et ad solem
pluries desiccato et ultimo
aqua rosarum bene mixto fa-
cies inde ungatur etc. g. Ego
vero appono radicem lotam
maceratam in aqua florum fabarum
et aqua ubi pluries contrite
radicis existente et reti-
nente limo faciem et
pulcrificat eam, et aqua de
de pulvere radicis in aqua
fabarum multo pluries et re-
censa ac fagie porri clari-
ssimo facto ungendum et con- (Ca 71)
fert ad pulcrificandam faciem.
Auditum ex frigidis humoribus (auditum)
impeditum emendat si succus
radicis eius cum oleo mu-
scellino auribus instilletur etc.
g. ergo loco facto cum oleo a-
mygdalarum amararum ubi
oleum muscelinum non habetur
Visum oculorum clarificat (oculi)
et pannum delet pulvis ra-
dicis eius impositus etc. g.
et folia supposita menstrua educit
Menstrua provocat et fetum eiciunt si
fructus eius suaviter pote-
tur cum decoctione foliorum

fomentu fiat circa regionem
matricis experientia
¶ Emorroydas desiccat et co-
sumit si cum foliis coctis //
aqua cathaplasmet' circa ꝺ
¶ Serpiginem et impetiginem co-
fert si locus fricet' cum pul-
ue' radicis eius circa ꝺ
¶ Ad apanta maturanda
et rumpenda decoquit' folia
eius viridia et supponat' circa
ꝺ ¶ Contra morsus draguntee sr
serpentine si eo corpus in
vngat' serpentes illud no
tangent circa ꝺ zc

Ca 278 Serta .i. sericum secundum
Ser. ponit' int' medicinas
in p° g° ca et sic /
Dicunt quidam quod sit calidum
et siccum cum temperamento et
est bona cordi et confortat
totaliter et spiritum eius et
clarificat sanguinem eius
et propter hoc ponit' in medi
cinis cordis et precipue in
dyamusco ¶ Et quidam comm-
buriunt sericum ut facilius
teratur et alii non admittunt
hoc ne amittat virtutem qua
fit incidunt ipsum minute et
post terunt et si cum eo te-
rendo ponat' margarite
vel coralli vel carabe fa-
cilius terunt' ¶ Et quidam deco-
quunt sericum et cum virtus
eius in decoctione rema-
neat et bibunt alias //

mediciinas in tolatina eius
et desiccant et ultimo de-
siccativa fiunt usum me-
dicine secundum in serap zc /
279 Semperviua herba est (roshow drüt)
sic dicta quia semper
virens est eo quod semper
videtur virescere et est frigida in
3° gradu et sic in 2° / et virtutis
est multe efficacie et sic debet
poni in medicinis et non
desiccata virtute habent infri
gidandi et alterandi circa ꝺ
Haec herba duplex est scilicet maior
que dicitur vrmiculatis maior
et iouis barba et crassula
vermicularis media vocatur
dicitur hauslauch eo quod super te-
cta domorum crescit
¶ Alia est semperviua que
crescit in locis asperis et
habet folia multa parva oblon-
ga pinguia ad modum fere
berberis formata sed viridia
que vocatur dicitur blatelos .i.
sine folio / et utraque scilicet maiori
et minori utimur in medicinis
et dicitur in serap quod virtus maio-
ris est similis virtuti minoris
semperviua ¶ Tercia species est
que vermicularis maior re-
putatur que foramina habet in fo-
liis sicut vermicularis media
nisi quod folia eius sunt no
simul conglobata ut in se-
perviua que dicitur iouis bar-
ba et vocatur aquilonis da
fabacia vel faba crassa

dolori renum a causa calida ex
decocto in aqua biba' 7n ca vo frida
cum additione ex frigiditatem refran by
ce in hoc cau a competenter valet

ante orpim decoqua in sirap
non fit mancio et est quasi
similis in virtute sempervi-
ve ¶ Subst(antia) eius aquo-
sa et sapor eius stipticus
Et virtus eius prima est que
repercutit. Et tercia virtus que
confert herisipile et aposte-
matibus calidis et apostematibus
lateris hoc in serapione
¶ Oculorum apostematibus calidis con-
fert emplastrum decoctum in serap
et fit cum ea collirium contra em-
plastrum et confert in obtalmia
ibidem fluxum sanguinis narium
qui fit ex ebullitione san-
guinis in epate ut in iuve-
nibus fit in estate plagel-
la in succo eius intincta
et aqua epatis frigidi et //
gutturi supponatur cetera et
aliquando ex sola aqua frigida con-
fert asserto ego vero mixto
succum eius cum oleo rosarum et
aceto forti et applico fron-
ti adgentes et cetera
¶ Epati calefacto confert si
plagelle intingatur in succo
eius et agresta et capiti
apponatur et tollit dolorem //
capitis ex calida causa confert cetera
¶ In herba ipsa cocta cataplas-
smetur super apostema calidum in
principio confert licet per modum
absit medicina impressiva.
do cetera
¶ Refluxum ventris et ulceribus

intestinorum confert si in po-
tu sumatur et hoc propter eius
virtutem stipticam fit in
serap.
¶ Refluxum an et humiditates
retinet si decocta fiat nasa-
le vel pessarium in serapione
Lumbricos expellit si detur
in potu cum vino in serapione
¶ Podagre dolorem sedat
emplastrum factum decocta et ama-
glossa si supponatur in serap
¶ Combustioni ignis confert
cum fit emplastrum cum ea in serap
¶ Rasis dicit quod ex succo eius
et oleo rosarum et cera fit unge-
tum et in primis diebus non
ungatur locus cum sit ad sa-
pone et aliis calidis locum
tunc ungimus unde fiat
exopodicio fumositatum et
post iii diebus locum ungimus
hoc ungento et confert cetera

SEcretum omne scitur est Cap. 60
calidum repellens et a-
tractivum. Et scitur co-
lumbarum est calidius et for-
cior omnibus aliis stercoribus
hoc in serapione
¶ Et nota quod stercora animalium co-
medentium herbas et gramina
cum sua humiditate recepta
et applicata locis dolentibus
vel apostematibus nimis sunt de-
siccativa et resolutiva et
magis mollificativa quam
stercora desiccata vel alium
ferum et millefolium stercum
et solidum commoditatum

testa

lubri

sanguis
fluxus

et quod stercus combustum
subtilius est, magis reso-
lutivum ipso non combusto
nec intelligatur quod dixi de-
minucio solido et sicco re-
spectu diversorum animalium stercorum
quia stercus canis comeden-
tis ossa non magis resolutivum
quam stercus columbe que co-
medit grana. Et stercus canis
humidi et de minucio humi-
do et nimis resolutivum et
desiccativum quam stercus canis
comedentis ossa, et stercora
columbarum humida nimis
resolvunt quam desiccata

Stercus infantium comeden-
tium lupinos aut carnem
gallinarum elixatarum quando
desiccatur valet squinanciam
et confert inmanuento maxi-
mo quando miscetur cum melle
et linitur cum eo guttur et
palatum et datum in potu
in Serap.

Sic cum porcina e calidi(?)
temperate et appropinquatis
humanae carnis et urina
porci debilis calidior est
urina hominis ita stercus
porcinum et precipue de ca-
strato debilius est resolu-
tivum et calefactivum stercoribus
aliorum animalium preter stercus
hominis. Consumenti sanguinem
a pectore confert si desiccatum
stercus apri detur cum vino et
aqua et confert dolori la-
teris antiquo in Serapione

Cum fluxum sanguinis de na-
ribus confert si fumus ster-
coris porcini recentis et
calidi naribus imponatur et
exprimatur expicienda

Verrucis confert si locus
liniatur cum stercore porcino
et aceto mixtum et confert
carni superflue in Serapione

Combustioni ignis confert
quando stercus ovinum cum oleo ro-
misceatur et super locum ponitur
et consolidat excoriationes
eius in Serapione

Apostematibus glandulosis
ut sunt dolor matricis(?)
apan(?) renum dolor sciatice con-
fert stercus capriale si misce-
tur cum farina ordei et aceto
et super locum ponatur in Serap.
et hoc maxime in corporibus
duris solidis ut sunt corra-
rusticorum et sic confert duritiei
splenis et ydropisi in Serap.

Ycteriae(?) confert stercus caprinum
maxime silvestrium quando
cum vino bibitur in Serap. Ap-
provat et fetum expellit quando
bibitur cum aliis ad hoc con-
ferentibus ut sunt spicanardi
folia indi et similia in Serap.

Antiquo fluxui humiditatis
amatice(?) stercus caprinum sic
cum olibano misceatur et in
nasale fiat in Serap.

Fluxum sanguinis vulneris
sanat confert si stercus ca-

Squinanciam

matrice
sciatica

splen
ydropisi

[illegible]

Sputo(?) et
sanguinis

ez

capricornii misceatur cum
aceto in serap. modo non dicit
¶ Alopicie confert si stercus
capricornii comburitur et mi-
sceatur cum aceto et sceccana-
bin i. oximel et locus inde
liniatur quia curat in serap.
¶ Podagre confert quod cum
stercore caprino et sepo an-
tiquo fit emplastrum in serapione
Morsibus venenosis et super
formicationem et super apan cu-
tis confert quod stercus caprinum
coquitur cum aceto vel vino
et super locum ponatur in serap.
¶ Sciatice confert si lana in
aceto intingatur et ipsa
lana super stercus ca-
prinum inflamatum ponatur
et subito in medio inter pol-
licem et indicem ponatur et su-
stineatur donec paciens in
sua senciat impressionem nam
statim sedatur dolor et vocatur
hec cauterizatio arabica in
serapione
¶ Ydropisi confert vinum bibi-
tum quod cum stercore bovino coctum
in olla nova est potum
et sic confert lepre in serap.
¶ Ydropisi confert emplas-
trum stercoris bovis comedentis
orobum in serap. quia resolvit
aquam et ventrem attenuat
ibidem
¶ Apanta cal. sedat stercus vac-
carum pascentium quod apponi-
tur humiditate sua recenti et
confert sciatice passioni in

serapione
¶ Apanta dura et scrofulas
resolvit stercus vacce cum
aceto mixtum et appositum in
serap. ¶ Apantibus duris
confert stercus bovis combu-
stum et aceto mixtum et ap-
positum in serap.
¶ Destrecioni et egressioni ma-
tricis confert ipse suffumigatio fa-
ctum de stercore bovis in serap.
¶ Puncture apum et vesparum
et formice volantis confert
ipse stercus vaccinum cum a-
ceto emplastrum in secunda
medicina
¶ Et nota quod stercus bovis col-
lectum in vere est magis
mollificativum quia herba co-
medit videmus sed quod come-
dit secundum virtus stercoris que
est desiccativa et resolutiva
et attractiva et ideo hec confert
puncture apum et zanbor
in serapione
¶ Cimices similiter et culices
fugat subfumigium factum
de stercore bovino in serap.
Fluxum sanguinis absci-
dit stercus equi et asini com-
bustum et non combustum mix-
tum aceto in serapione
¶ Puncture scorpion confert
linimento magis stercus
asini comedentis fenum si cum
vino et butiro misceatur et
apponatur in serap.
¶ Stercus lupi confert colice quod
sumitur in potu suffocatur

morsi

Mat

Et tbo

sna

colica

sup(er) infirmum iuxta locum do-
lentem et os q(uod) eligatur
album stercus q(uo)d reperitur
sup(er) spinas aut sup(er) pla-
team aliam h(oc) in Serapione
p(ro)lunda ibi dicuntur empirica
desiccatione lupi que no(n) pon-
dero vinum Serap dicit q(uod) in
hora quietis dedit stercus
lupi in potu et no(n) super-
venit ei dolor h(oc) ille

¶ Stercus canis collectum in
diebus canicularibus siccatum
et datur in potu cum vino
et aqua et stringit ventrem
in Serap h(oc) videtur mirabile
cum sit resolutiue virtutis
et miscetur cum melle et
inde liniuntur guttur extimus et
palatum in ore et datur in
potu ad bibendum et confert
squinantie experientia /
ergo do in tumes primos loco
et sic materia paulatine
resoluitur melius Serap dicit
q(uod) stercus canis comeden-
tis ossa est album et illud
desiccat et eo curatur squi-
nancia et apan gutturis
h(oc) ille

¶ Stercus gallinarum est ming
talium q(uod) stercus columbarum
et administratur ad suffoca-
tionem que fit ex comestione
fungorum q(uod) miscetur cum
aqua et aceto et datur
in potu et iuuat forti
iuuamento nam facit evo-
me et sic facit q(ui) bibit

cum vino in dolore colice
in Serapione

¶ Stercus gallinarum facit que
dicta sunt in primo de stercore
columbarum nisi q(uia) minus est de
felicioris operationis et est p(ro)fi-
ciens illi qui sumpsit
fungos mortiferos et lenit
colicam et q(uod) sumitur in potu
cum olibano et aqua mell(is)
frangit lapidem / et q(uod) fit cum
eo infantibus suppositorium prouocat
ventrem eorum in Serapione

¶ Stercus columbe q(uod) miscetur
cum farina ordei et aceto
resoluit scrophulas et frangit
apostemata maturata et quando
miscetur cum semine lini aufert
variolas et q(uod) teritur cum oleo
curat combustionem ignis

¶ Stercus columbarum volatilium
q(uod) administratur cum sinapi
et nasturcio ceto sup(er) membra frigida
que sunt talepe et maxime
in consuetudinibus antiquis ut
podagra emigranea soda
sciatica doloribus anti-
quis ventris et inflationum
et maxime stercus desiccatum
compositum h(oc) in Serapione

¶ Stercus muris maioris
est resolutiuum multum et ideo
in suppositoriis ponitur ad
laxandum ventrem experientia

Spica celtica siue spica ce-
ltica est in 2o gradu
et est due f nardi
et celtica spica nardi me-

Margin notes: squinancie; con(tra) fungos; Ca 261; variole; combustio; emigranea; soda; vent(ris) inflatu(s)

lior est in specie plana in co
loe citrina vel rufa in gustu
acuta aliquantulum amara per
x annos servari potest in loco
sicco celtica est alba et
similis nardi et quidam
dicunt eam esse saliunca
ut dictum est.
¶ Diascorides dixit est spica
indica et celtica que dicitur
romana et melior est in-
dica que dicitur spica nardi
et de ea melior levis pin-
guis recens rubea boni
odoris et est in ea parum
odoris cipi et cum masti-
catur diu remanet odor in
ore ¶ Galienus spica spice indice
est composita ex tribus sub-
stanciis una earum est
stiptica et 2a est acuta et
non tamen nimis ¶ Et tercia de-
clinat parum ad amaritudinem
¶ Et virtus eius prima que
calefacit in primo gradu et sicca
est in 2o et 2a virtus est que
abstergit et fortificat ¶ Et 3a
virtus est que confert epati
et ori stomachi cum bibitur
et aperit ea et provocat
urinam et curat mordica-
tionem que est in ore stoma-
chi et desiccat humores qui
adveniunt ei et intestinis
et humores qui congregantur
in capite et pectore et fortior
in hiis est spica indica
¶ Diascorides virtus spice nardi
est ca. et sic. et provocat urina

elctio
epi
sto
vria
itertia
cap
pctis

et confert hac cum bibitur stringit
stringit ventrem habet in se virtutem
ubi iuvat epati egroto et ictericie
confert et extenuationibus renum
¶ Lavacrum capillorum confert
propter eius stipticitatem sed
ego eam pono in lotione ca-
pitis cum capillo venis et
aliis stipticis
¶ Contra superfluitatem et cont-
inuitatem aurium preparata
confert multum oleum muscelinum
vel oleum que in quo ipsa co-
cta est ita quod auribus debet
instillari et si naribus digito
imponatur confert contra reuma
et in die desiccat ea sicut sin-
gulari desiccatione causa fit per ea que
¶ Oculorum medicinis ponitur
cum in vino ponitur in vase
novo vel vitreo sed ego po-
no in vase eneo per 1 diem
et post in vase vitreo eodem
usui et cetera
¶ Virginarum putredini confert
si pulvis eius apponatur sed
¶ Sincopim sedat si ipsa bi-
batur cum aqua frigida et si
confert cardiace sed ita quod vel
ipsa decoquatur in aqua rosacea
et cum tali aqua limphatur
vinum pacientis vel cum tali
aqua et zuccaro fit appropri-
ata siropus utilis sicut ille
¶ Ori stomachi confert vinum de-
coctionis bibitum et ipsa cum
habet siccitatem adducit opiencia
ea stringit et desiccat humidi-
tates que veniunt ad maturitatem

ver
vnes
reuma
ne

si de ea fiat nasale in sap
Nota quod cum illa que urinam
provocant provocet et videtur
quia proprietate spica que uri-
nam provocat et potest stringere
ymo ut sup habetur propter
ventris stringit quia urina
provoc. Et sciendum est quod casus
est rarus in quo et stringit
per nasale ex ipsa sola scilicet
sed si cum aliis stringentibus
ponatur confert
Ca 62 ¶ Et provocat si pulvis eius
in oleo bulliat et de illo oleo
cum pulvere intingatur bom-
bax et supponatur etc.
¶ Tenasmoni confert si
pulvis eius super centre sup-
ponatur et hoc si sit ex ca-
sa etc.
¶ Sudori nimio confert si
super corpora sudancia pul-
vizetur in sapone
elotio ¶ Spica celtica sive romana
melior est recens boni o-
doris multarum radicum non
facile frangibilis et quibus ius
ea uti oportet expandere eam
mo prepandi super ceratam papiri et co-
rae eam et adolatur cum
quadam herba que cum ea
enellitur sed cognoscitur quia fo-
lia eius sunt breviora foliis
spice et radix est amara
et in sapione
Ca 63 ¶ Nota quod spica celtica sive
romana est similis virtutis
sicut spica nardi nisi quod
est debilioris virtutis et quod ista
plus provocat urina quam spica
nardi
¶ Et nota quod quidam infundunt
spica nardi in aqua et
vino et ratione infusionis
et ad utilitatem suam et post
spicam desiccatam vendunt
que nil valet quia virtute
amisit cognoscitur per pallidine
et lenitate et quia nullius
est odoris existit etc.
Spinargia frigida et hu-
mida est in primo gradu in
fine ventrem lenit
vent pectoris pulmo et confert dolori pectoris
et pulmonis ex sanguine ut
ex colera et sanguine et nutri-
mentum eius melius est nutri-
mento atriplicis et est eius
operatio prope operationem illius ut
in sap
¶ Tremones dedicet in eius
concordat nisi quod dicit quod valet
tussi pectori et stomacho quando
tussi epi no patiuntur ex sanguine et co. et
quod nocet frigido sicco quia in eo
rectificam non bene digeritur sed rectificatur
cum garioflis canella pipere
et oleo amigdalis et parum sed
bonum dat nutrimentum ut ille
¶ Ergo rectificatum reperito in
petrosilino adiuncto et cum
brodio bonarum carnium
pinguium vel secundum alii
elotio Sinapis duarum eligendum
est quod non est nimis
extenuatum habens

grum grossum et qui sugum
e album minus et e hmid
tale est bonum et novum
¶ Sal virtus eius prima e qe
calefacit et desiccat in lo
gdu s3 in agresti e abstersio
et resolutio et h3 cibum gnat
humores malos h3 in sap
¶ Cera o sinape e ca et sicc
in mco in g folia et seme
competunt medicine seme
p vacuos sunat et ponit
in medicina cu dr R3 sinap
vl napei vl naptos et h3
virtute dissoluendi attrahendi
consumendi et attenuandi h3
ille
¶ Sumtatom prest et per ce: 26b
bru a superflmitate melacol
et flecta mundificat si puls
ius eius naribz imponat
cera o h3 sap dt qe sit cofert
epilentias eos pacitans et
suffocatom matris
¶ Litargie confert si capill ra
sis fiat emplm cu eo super
caput in sap
¶ Auditus gnitati et tinitui
confert in sap modum no
dicit quida p condimento co
medunt ipm ad hoc alii cum
aceto decoctionis eius faciunt
eam subfumigacoz
¶ Obscuritati visus et pruritu
palpebrarum confert qui terit
et misceat cum aqua et melle
et sit inde collirium in sap

¶ Essacie mundificat et liuore
sub oculo seu maculam
aufert qui misceat cum melle
et adipe aut cu olo et cera
dissoluat et inde locus linia
in sap
¶ Asperitati antique pulmo
et apati radicis ligue co: ligna
fert qui terit et cum aqua
et melle misceat et inde sit
gargarismus in sap et
humiditate vue cebu et rebz
sanaud assumit vinum decoc
tonis eius et dragagant cera
o h3 intelligo gargarizat
et ponit ibi dragagantu
ne nimis extenuet vl exco:
riet re
¶ Asmati ex glutinoso hu: 168
more et antiquo confert vinu
decoctionis eius et sicum
siccarl cera o
¶ Epatis et splenis opilatoi
confert si detur decoctio eius
et radicis feni et melle et
confert ydropico i lencoflat
cera o
¶ Sciatice confert si misceat
cum sicubz siccis et super
locum ponat donec rube:
at et confert duritiei sple:
nis et e comenies ppriue
doloribus antiquis quod
volumus atth hoc aliqua me:
dicinal ad epticad in sap
¶ Ah conuit fomentu factu
ex aqua decoctionis eius
cera o ego de foliis sine
herba hac satis eu aliis ad
h3 consentibus

Scrophulas resolvit cum tri
co et rebus ad hoc convenien
tibus fiat emplastrum in serap
Scabiei ulcerate et impetigini
confert si cum aceto et aqua
et lavatur inde liniatur in serap
Apostema maturat et rumpit
si ipsa herba teratur et cum
axungia misceatur et supp
onatur ita
Aliquibus febribus prodest
cum grosso modo teratur et in
potu detur serapio etc

Ca 268

Psillium est semen nigrum
simile pulicibus et
est duarum specierum herba sibi
nominatur pulicaria sed solum
semen usui competit medicine
Gal virtus eius prima est fri
gida in 2o gradu et est equalis in
humiditate et siccitate
Dolori capitis sine febre
confert si cum oleo rosarum et
parvo aceto misceatur in sera
pione hic est in tercia ca loco
defendendo liniendo aliqui
emplastrum faciendo
Nota quod abenmesuay dicit
quod psillium sedat dolores pun
gitivos ventris et lenit
asperitates ulcerum intestinorum
et abscindit tenasmo et
dolorem capitis ex caliditate et
fumorum eius siccitas est
ex medicinis laxativis propter
eius siccitatem et humiditatem
et via nocumenti eius est
cum medicinis talibus et
siccatis hoc in serap
Oculorum lacrimas stringendo
et infrigidando aufert quando
ipsum in aqua funditur donec
aqua inspissatur et tunc in
panno extenditur et apponitur
et sic potum cum eo emplastrum
fiat in serap sic etiam valet ob
talmie calide et dolori capitis
calide ibidem
Sitim magnam sedat coctum
cum hec bezez .i. apium cibu
et consequenter humor eius detur in
potu de mussilagine eius
in serapione
Allegerat ventrem crudum sum
ptum et assatum sumptum strin
git ventrem et acuitas eius
cum datum de psillio est 3 i
infusum in aqua donec extrahatur
mussilago eius et bibatur
cum zucaro albo aut cum
melle aut sekengibin .i. siro
po acetoso hoc in serap
Esse acuitatem maximam eorum
et potum contingunt cum infun
ditur nocte una vel die uno
in aqua integrum sicut est
deinde additur ei parum zucari
et datur in potu et sic cum
solvit ventrem in serapione
Dolori iuncturarum cum fit em
plastrum cum eo et oleo rosarum et
aceto et aqua etc confert
apostemati quod fit in radice auris
et doloribus flegmaticis ca
lidi et corrosivi humoris hoc
in serapione

ob talmie

vent
stesia
tenasmo

¶ Ebullitionem sanguinis sedat
et inflammationem tollit et ad-
hustionem et acuitatem quibus feb'
datur decoctio predicta in potu in
sirupione
¶ Nota quod psillium nocet quia no3
si nimis decoctio sumatur ducit
in sincopim et facit in ore
stomachi et fortassis occidit
quia nimium decoctio est venenum
et cura eius est quod detur in
potu mel bullitum cum aqua
ta et aqua aceti fiat hec
in sirupione
¶ Nota quod potest conservari et re-
servari psillium ponatur in aqua
donec egrediatur ventositas
eius et illa
¶ Ventositas ponatur ad solem
donec siccetur servetur quia non
amittit virtutem suam et cum
volumus eo uti teratur et ad-
ministretur sirupus oximelis in sirupione
Silermontanum sive 267
siseleos frigidum est ca-
lidum et sic in 2o gradu et sa-
pis inter medicinas ca et et sic
in 2o gradu ponitur eius semen
solo virtus servatur per annos
et habet virtutem dissolvendi et con-
sumendi et habet amaritudinem
cum acuitate quadam valet
opilationi epatis splenis renum epr
et vesice et cum sirupo provocat sple
menstrua et urinam et expellit fe- ren
tum et confert debilitati vrina
anhelitus que cogit habere ahelitus
stare et asmati et epilentie
et suffocationi matricis et epie
omnibus doloribus interiorum
membrorum et aperit omnes vias
et canales opilatos et con- fleris
fert omnibus egritudinibus confert
flegmaticis et dissolvit humo-
res flegmaticos viscosos et gro-
ssos licet in sirupo potum cum vino
et pipere preservat hominem
ab frigore iuvante in regione
licet in sirupo et est ca et sic
in 2o gradu etc.
Squinantum calidum siccum sive sti- Ca 266
cados quod medici lau-
dant est sticados ara-
bicum et est planta foliorum
subtilium oblongorum habens
stipitem subtilem cinericium
cuius elevatio superior est
mensura cubiti et habet flores
assimilatos spicis siliginis
et sunt brunee sine semine
et melior plante est flos et
post sunt folia et est ca in
primo gradu et sic in 2o et est
compositum ex partibus terre-
stribus dominatur ei stipticitate
parum et ex partibus igneis
subtilibus aquibus insunt
ei acuitas plus est ei ama-
ritudine et amaritudo plus
est stipticitate yrinus et propter
hoc est subtiliativum resolutivum
aperitivum opilationum abstersivum
et solutivum nature et est pre-
servativum prohibens aprutrefac-
tione et ex parte stipticitatis
parue in eo est confortativum
cordis et cerebri et interiorum et
viscerum cor cebr
¶ Nocet frigide coliacis et calid

et siccam complexionem ha-
bentibus et prohibendus est
eis qui colericam habent in stomaco
quia generat eos inducens si-
tim vomitum et extenuationem
laboriosam et solvit debilitat
et melioratur eius operatio
si cum eo misceatur secta pars (coriz̃)
eius salis vel salis gemme
et mirabolani indi vel bebuli
boni sunt ad hoc et squilla
et acetum eius iuvat opera-
tionem eius et ipse in egri-
tudinibus capitis et quod
infunditur in aqua capiti
iuvatur in operatione sua plu-
s si ei misceantur passule sine
interioribus et succus pomo-
rum dulcium in decoctione eius
iuvat et educit solutionem
cum eo et flegma et mundificat
cerebrum et nervos et membra
spiritualia et confortat ea et co- (cereb[ri])
fert iuvamento magno in
egritudinibus frigidis cerebro et
membris spiritualibus secundum omnem
modum usus eius sive in po-
tibus sive infundantur vel
lavacris et oleum eius con-
fortat cerebrum et nervos et
calefacit eos et scicados pro-
hibet a putrefactione
Dosis decoctionis eius potio
est a ʒ v usque ad x et pul-
veris eius a ʒ iii usque ad v
Sticados est planta cum (Ca. 261)
spica calida in primo gradu et sicca in 2o
secundum Constantinum etc.

Sticados dicit quod est calida et sicca in
2o gradu et quod est diuretica et
colligitur cum flores producit
et servatur per annum et est medicina
bona opilationi epatis et sple- (epr splen)
nis et valet secundum Mesue
melancolico tumori
Rotigini quibusdam confert
si cum eo administratur squilla
vel acetum squilliticum et lapis
lazuli vel indus si administretur
et sic confert melancolie et (melã col)
egritudinibus tumoris in Mesue
Opilationes venarum aperit
emplastro decoctionis eius
in Mesue
Spiritualia et intestina cale-
facit vinum decoctionis eius
in Mesue sirupum eius quod
confert quartane et febribus longi (qrtane)
temporis propter hoc flegmaticis co-
fert sirupus eius et alii
modi administrationis eius
Mesue
Dolores nervorum et intestinorum
sedat decoctio eius et siro-
pus eius plus valet aliis
rebus in egritudinibus nervo-
rum frigidis Constantinus secundum Mesue
dicit quod ipsa est sedativa
doloris nervorum et intestinorum (nervis ?fert)
et lateris secundum omnem modum
administrationis eius et con-
fortat omnia membra interio-
ra lesa a frigore secundum Mesue
Sticados citrinum habet
planta sua capita
gracilia ad longitudinem
palmi et habet folia oblonga

langa et flores croceum ad
modum capitelli pini et
rotundum tendentem ad instar. bul-
liunculi eo quod flos non cadit
in fine autumpni nec mar-
cessunt ut alii flores et la-
tine alio nomine vocatur
barba iouis. Lxxij. Barba
iouis. Sempiuiua iouis
barba et est fri. et sic. aptia
et aliqualiter stiptica ymo
plus quam stiptica secundum sacra-
dos arabicum et ponitur
in lunaticis capitis gestari cap
solent et folia et flores
competunt ypsi medicine

Squilla frigida et dicitur
alio nomine vocatur
cepa marina et
cum sola crescit mortifera
est illa que cum alia crescit
habet virtutem incidendi dissol-
vendi et urina provocandi urina
valet etiam in quottidiana feb
et quartana addigerium ne
et etiam opilacionum splenis splen
et epatis et dolorem ylii epr
et arteticis fit oximel ylia
squilliticum fit squilla per arteticis
medium incidatur et tenere
exteriores remoueantur et tes-
turiores quia ambe sunt
nocive et mediae tantum
recipiantur et decoquantur
in furno et post decoquatur
in aceto et collatur addatur
mel quod sufficit et decoquitur
simul usque ad spissitudinem
siropi et si non decoquitur
in pasta involuta in furno
sed solum in aceto similiter
operabitur

Contra splenis et epatis du-
riciem decoquatur in vino
et oleo et colatura addatur
cera fiat unguentum hic cera et
Squilla virtus eius prima
est que calefaciat fortiter et
ideo est in 3o gradu ca. et 2a
virtus eius est que incidit
incisione forti et cum assatur
et coquitur est melior in ma-
neria, quia sua acuitas per-
hoc minuitur Cap 68
Et dyascorides dicit quod habet virtutem
adhestinam acutam sed quando
assatur est multum innanata
et quibusdam recipiunt medi-
cas tunicas et incidunt
eas in frusta et inserunt
frusta in filo separata ne
unum tangat aliud et de-
siccant in sole aliquando in umbra
per xv dies et postquam ponuntur
ea ad faciendum acetum squil-
liticum et in aliis medicinis
tanquam rectificata hic in fa-
pione quod multiplex fit
acetum squilliticum et vinum
squilliticum et utilitates eorum
habentur diffuse in sirapione
Oris fetorem constat si aceto
squillitico os collutur et
gingiuas laxas stringit
et dentes commotos confirmat
et putredinem oris aufert

et in dicto tempore fiat collu-
tio licet in separatione
¶ Quarti si inciat confert
continuati audiuvis in separ
ratione quod dosis eius quando
cum melle datur ad magis
laxat. ad tussim antiquam
et asma et ad apothematu
sanie apertione et ad admi-
nistrationem pectoris agravati
humoribus et et onolezat(?)
quia in separatione et in tercia eius dicit
quod in potu datur parum de
ipso et postea plus et sic au-
gmentando usque ad [illegible]
et videtur quod ibi notum de
aceto squillitico ergo vi-
num datum in squilla sua cum
melle in loco dictum p-
rima vice i. primo tempore quia
[illegible] et de aceto squillitico
cum mell ʒ in [illegible]
squille ʒ i cum ij ʒ aque
¶ Item nota quod si squilla in squilla
[illegible] aceti vel vinum squillitic-
[illegible] [illegible] [illegible] ubi mag-
is placet
¶ Oxymel [illegible] est [illegible]
tendens ad [illegible] [illegible] re-
[illegible] videtur esse [illegible] sicut in
ʒ [illegible] quia [illegible] et e
compositum ex partibus igneis
[illegible] adhesivis [illegible]
et amaritudine et ex partibus
aceris [illegible] et dedulce-
dine aliquid et est incisiva
[illegible] adhesiva re-

solutiva abstersiva materie
ad [illegible] subtiliativa [illegible]
[illegible] grossarum et viscosarum
adherentium et confirmativa
appetitus factione
¶ Mel et quia habet dulcedi-
nem in [illegible] cum acuitate
et amaritudine aliquali
et quod in luminis eius sit
splendor et quod ortum sit
in locis laudabilis et non infecte
malis qualitatibus ut in
locis [illegible] et sulphureis et
aliis huiusmodi et quod non
sola nascatur sed cum pari quod
sola nascens est venenosa
¶ Ratificatum [illegible] quod assatum
et [illegible] acquirit facilitatem
in solvendo et separatione eius
cum aceto facit materias
grossas et subtilias ad
[illegible] faciles expulsioni
¶ Solutive [illegible] humores
grossos viscosos et dicit
haly quod dicitur [illegible] in
et eius iuvamentum est ma-
gnum ad egritudines capitis
sicut est cephalea epilen-
sia [illegible] [illegible] [illegible] ad admi-
nistrationem [illegible] et vertigo
et scotomia et [illegible]
eius subtiliat humores grossos
et viscosos et [illegible] eos
subtiliando ut [illegible]
et [illegible] egritudinibus [illegible]
[illegible]
¶ Dosis potionis aceti eius
a ʒ v usque ad [illegible] et [illegible]
mell eius dosis est

tussis
asma
pectus

vtg

noz

cephalea

vtg.

melius

abanceis v usque ad ʒ iii et
decoctio eius a ʒ ii usque ad
ʒ iii h[abet] in mesue etc.

Solatrum ad nomine
vocatur strigium vel
morella et una lu-
pina herba ca[lida] et sicca et sic
in 2o s[ed] fri[gida] et in folia
flores et fructus viridis et
sicca est c multe efficacie
s[ed] viridis maioris est effi-
cacie quam sicca et habet virtutem
infrigidandi h[abet]

Genus serap[ion] in sunt species so-
latri s[ed] una e domestica et
comeditur et e herba satis no-
ta et de illa h[ic] pono

Narrat serapion eius e stipticum
et prima virtus eius e que
infrigidat in 2o et dixi ?ino
quod solatri complexio e non
humida s[ed] mea est natura
humiditatis et siccitatis quia
ipsum est appositum contrariis
contrariis volo dicere contrarie
humida et sicca quia in
ea est sunt due sube s[cilicet] terrea
aquosa et tamen dicit quod siccita-
ta e sicca

Dyascorides solatrum habet virtutem
stipticam et infrigidativam h[abet]
in serapione

Solatrum e semen in p[ro]p[ri]o et
sic in 2o sanat fistulas
oculi et facit sompnum et
confortat visum / semen
eius e stupefactivum et inni-
disitatem renum et vesice

fistule
visu
renes
vesice

et prohibet pollutionem et strin-
git eam Cumulking
herba contrita et emplastrata co-
fert dolori capitis h[abet] serap[ion] et
tamen dicit in ca[lido] multum ca[lido] et in
p[ro]p[ri]o quia repercussiva habet
virtute

Capanti confert quod fit in q[uo] ra-
dice auris quam conterit cum
sale et emplastratur quia repost[ea]
serapio Dolori auris confert
succus eius cum sicut iunctus
que fit ad csid humiditatem
auri instillatur et confert
oculis ad quos humiditas venit
serap[ion] et tamen dicit si humiditas
sit ca[lida] et ego pono ipsum etiam
super tempora in hoc casu

Essentiam humiditatis matricis co-
fert si fiat cum eo nascale se-
rapio Cum porus aseris
fellis superior est opilatus
et ex hoc e yctericia multum co-
fert succus eius in potu
datus vel propinus fetus de
succo eius et 2 uncias et pro-
pter opilationem epatis et
splenis ca[lida] c[ausa]

Capanti ca[lida] et seco epatis vel
intestinus decoctum succus eius
in aqua ordei ca[lida] c[ausa]
yctericie opilationem epatis et
splenis decoctum ʒ ii succi eius
cum ʒ i reubarbari ca[lida] c[ausa]

Calidis ydropisi confert si ma-
lus est si decoctum eius mac
succus eius renibus confert
testa omi capitis p[ro]p[ri]e vel tam

Ca 269 cap

fo ca[illegible] in quo sputa nar-
di cocta sit et comedat fo-
lia eius condita et cocta in
omni die experientia

Apostematibus calidis in principio ad
repercutiendam materiam valet
herba contrita et supposita etc.

Podagre confert si panni
in succo eius intincti sup-
ponantur et melius est si addatur
acetum vel agresta et valet
calefactionem epatis etc. etc.

Scorpio qui comburitur

Ca 2 10 Scorpio cinis eius con-
fert lapidi renum et
vesice Serapion. Avicenna dicit scorpio
teritur et ponitur super locum
puncture spinis etc. Serapion
Cum vivus submergitur in oleo
olive ibi dimittitur et putre-
scit et tali oleo inunguntur
locus morsus scorpionis
iuvat experientia

morsui scorpionis

Spodium est frigidum et siccum
Ca 2 11 in 3o gradu et est in eo
virtus composita sicut
in rosa et est in eo repulsio
et prohibitio repercussio et infri-
gidatio sed eius infrigidatio
est fortior et in sapore eius
est amaritudo et stipticitas
et propter hoc desiccat

Dyascorides confert apostematibus ca-
lidis oculorum et inflammationi
calide et fortificat stomachum

Alfonsus dicit quod spodium
est confortativum optimus visus

visus

Gaudet epar spodio mace

tur stomachus quam galanga
Serapion est frigidum et siccum in 3o
stringit ventrem et confert
ulceribus oris et in faucibus et
inflammationem tollit et sin-
copi et confortat stomachum sicut
in Serapion

Item dicit quod ossa medulla
habentia elephantis qui
comburuntur sunt spodium et
dicit quod est frigidum in 3o et siccum
in 2o et debet eligi quod est
grossum [illegible] subalbidum
et valde leve et dicit quod
quidam sophisticant cum ossibus
canis combustis quidam ex
marmore combusto sed id
est nimis ponderosum licet
etc. etc.

dissinteria

Vomitum [illegible] prohibet
et ventris dissenteriam cum succo
plantaginis datum pul-
vis eius et ventris fluxum

sanguis

sanguinis narium pulvis
eius impositus valet quia
sanguinem sistit etc. etc.

Spolium serpentis
2 12 aurium dolori confert
si spolium serpentis
in vino coquatur et vinum
hoc distilletur in aurem et etiam
cum vino fiat collutio oris

dentium

confert dolori dentium in-
flammatione etc.

Storax est calidus in 2o
2 13 gradu et siccum in 1o
gumma est [illegible]
[illegible] glutinosam et
ventrem [illegible] [illegible] et

est triplex una dr̄ calamita
i. bona gutta et ē p̄ma
et pā gumma que de arbore
cadit et quidā dicunt ea
calamita a calamo alia
dr̄ rubea et est secunda
et in prior p̄ma et t̄cia dr̄
storax liquida et dr̄ ce
sygia et est in colore rufa
et in odore suavis et in sa-
pore pontica cum amariti-
tudine et cum manibus
pt malaxari et talis est
bona si est multum dulcis
est sophisticata cum ga-
neo pulue et melle et si
cum malaxat pulueriçat
et tal sophisticatum uel ē
vetus ¶ Storax rubea
plus accedit ad rubedinem
calamita et rubea similes
sunt effectus nisi quod calami-
ta maioris ē efficacie et
ista cita ꝯ totaliter corro-
dunt et s̄uat per annos
¶ In sexp n sunt spēs stora-
cis s. liquida et sicca et
melior storax sicca ē rubea
que assimilat mati et que
est arida et nigra ē mala
et melior storax liquida
ē que alba mixta cum
rubedine et que ē lenis
et nigra est mala ¶ Et dic
dyasc̄ quod liquida ē pingue-
do mirte recentis et cor-
ticum abea et calefactio
eius est sicut mirte

Et Gal dicit quod virtus eius
p̄ma ē quod calefacit et 2a
virtus que mollificat et ma-
turat ¶ Et 3a virtus que curat
tussim et corizam et rauce-
dine et pu̇ot ea quod bi-
bit et qui subiat matā
et fumus eius est similis
fumo olibani et confert
in omnibus in quibus confert
fumus olibani s̄ facit soda
et subeth et dixit Gal in
vo epidimiar et in xiiij de
ingenio sanitatis quod storax
est una ex rebus mortificati
sunt insquiam et madra
goā h in sexpione
¶ Et dicit dyas quod virtus eius ē
mollificatiua et maturatiua
et confert tussi et catarro
et corize et raucedi. et bi-
bita et supposita confert
occitatioi matris et dur-
ici eius et pu̇ot ea h̄ic
in sexp ¶ Ca in p̄mo et sic
in 2o et ē resolutiua cale-
factiua et maturatiua
mebra confortat et spa-
smum phibet sicca uel liq
da confert catarro corize et
tussi antique vocem clari-
ficat et prouocat vrinam et
quod si sicca ventre stringit
¶ Similiter
¶ Ad debili stōc et catarrum
confert multum si ex storace fiat
sacellus et naribus imponā
ut fiat de cotto de ea et ras
et cum ea fiat capitis sub-

[Marginal notes, left column margin: etrho; right margin: tussi / aie; nota; nota; tussi; mat; spasmo; vox / vrina; cap]

fumigatio ita quod vapor p-
os et nares recipiat cura
Uvula humida desiccat
si vinum decoctionis eius
gargarizet cura
Capsella facta ex ea dentes
laxatos et gingivas confirmat
Cum mena accipite fluxu
ad similia pille ex ea facte
si diu in ore teneantur confert
ll cura. Ego addo olibanum et
semen papaveris
Ad stomachi fluxum et seli-
rosim fiat pannus decoctionis
de ea id est storace calamita
et terra et mastice et oleo
et supponatur cura
Ad pro ani recipiat fumum
eius in sessus vel supponatur
cura quia confert sed contra
precipitationem matricis confert
si fumum eius per nares recipi-
atur cura
Contra tenasmone fumigium
ex ea factum confert cura

Ca 18

Sumac cura. Dicit
quod est semen fructus
vel arboris et est fri-
gidum in 2o et sic in 3o et habet virtutem
constringendi. In simplici dicitur quod
usui medicine competunt
folia eius et fructus sive
grana eius que sunt ad ma-
gnitudinem granorum lentisci et
sunt aliquantulum lata et eius
inclinus quod in tota planta est
et est cortex granum eius sive
fructus et succus eius quod
est in eo sapor stipticus sti-
pticitati forti. Et virtus eius
prima est que inspissat in 2o
et desiccat in 3o et 2a virtus
est que fortificat et hoc ex
stipticitate habet
Dyascorides dicit quod virtus foliorum
est stiptica et confert ad omnia
ad que confert acacia scilicet in
sapione
Prohibet loca precisa apati
et stomachum confortat et appetitum
sitis nausea — et sedat sitim et nauseam
colericam et retinet et singul-
tum et fluxum prohibet et rasuras
intestinorum [illegible]
Optalmie calidam oculorum
si apanti ea confert in prino
quod infunditur in aqua rosarum
et inde locus liniatur in sap(ione)
Pruritum oculorum ex ea humor
confert si lavetur oculi ex aqua
decoctionis eius cura
Ad saniem fluentem de auribus
confert si ipsa resoluta in-
stillet et desiccat eam sap(ione)
Contra fluxum sanguinis per nares
medulla sambuci intin-
guatur in succo sanguinarie
et pulvere sumac asperso
naribus imponatur confert
cura
Contra commissione et humidi-
tate gingivarum fiat locio
oris cum aceto decoctionis
eius et roseum et pulvis eius
supponatur cura
Asperitate lingue aufert
si liniatur ex eo et melle per-
mixtis in sapione

¶ Contra emoroidarum passionem
vitio spiritualium dentium pillule
ex eo et gummi cera et aqua
rosarum facte etc.
¶ Timsum colico ad stomachum capitis
vel intestina confert si ex eo
fiat emplastrum in Serap.
¶ Ventrem stringit cum coquitur
cum carnibus pullis vel aliis
et similiter si fiat emplastrum
cum eo et pulvis eius co-
mestus ventrem stringit et in-
corporat stomachum et confert vo-
mitui et fluxui colico in Sera-
pione
¶ Contra dissenteriam vitio supe-
riorum intestinorum pulvis
eius cum farina ordei per
clisterem iniciatur etc.
¶ Ad fluxum ventris antiqui
et ad illum qui habet ulcera in-
testinorum confert si in cibo
sumatur in Serap.
¶ Apanta capitis et apanta
que sunt actapsi et pruriginose
prohibet emplastrum ex eo et aqua
factum et prohibet linores ex qui-
bus procedit in Serapione
¶ Rasum humiditatem albam
[illegible] abscindit et flu-
xum emoroydarum cum mi-
sceatur cum carbone quercino
et ponitur super emoroydas
curat eas in Serap.
¶ Ex coriatoria cutis que fit
ex scalpatione confert emplastrum
ex eo factum in Serapione ego
aspergo locum cum pulvere eius
[illegible] dessicavit et prohi-
bet apanta corrosiva quod
fit emplastrum ~~ex eo factum in Serap~~
folii eius et aceto in Serap.
ego facio hoc cum fructu eius
et aceto etc.

S piritum hominis quibus Ca 217
stomachus repletus est
debilis virtus remanet e-
fortius virtus et e resolutum et
absessum et curat umbilicum
infancium cum linitur cum eo cum-
de et cum masticatur semen eius
et ponitur super apertum corporum
[illegible] maturat et resolvit
ea et similiter in corporibus
mollibus sufficit solum sponte
aut cum masticatione panis
confert et sanguini qui fluit
ad oculum et abstergit maculas
corporis et faciei et lenti-
gines et impetiginem et pannum
et sanguinem mortuum subtiliter
et est contrarium omnibus animalibus
quibus venenum occidens
homines dicitur homines vel ipsum
occidit scorpionem hoc in Serap.
Sequitur tamen de T

T amarindi fructus Ca 216
sunt quidem melliore
et illud quod ex fructu
administratur per quem gena curatur
et meliores sunt novi recentes
non acidi saporis etc. hoc
in Serapione
¶ Mesue vero dicit quod tamarindi
sunt dactili acetosi et sunt
ex fructibus palmarum plurimum.

et libro

fiunt in india et sunt ex
medicinis nobilibus magis
quam est ex cessus et meliores
sunt magis nigri vero magnitudinis
cum luciditate et qui sunt
tenues et impleti cum villis
qui sunt sicut radices et
qui sunt recentes et pingues
absque desiccatione et sunt in
dulcedine permixte acetosita-
tis et sophisticantur sed cogno-
scuntur falsificati per nigredinem
sine luciditate aut quia
ultimum sunt humidi et odor
et sapor eorum est sicut prunorum
et frigidi sunt et sicci in 2o gradu
et sunt confortativi et prohibent
et extinguunt acuitatem et infla-
mationem et solutionem conti-
nent coleram et reprimunt fer-
vorem eius et fervorem
sanguinis et conferunt infla-
mationi stomachi et epatis et
sunt medicine sitis et ori-
ginationis febris a colera et
sanguine et confortant retentivam
et reprimunt vomitum colericum
et sunt medicina vera febrium
acutarum que indiget leni-
ficatione et in mesue aliqui
volunt quod sunt frigidi in 3o et
sicci in 2o

In stomacho dicitur quod sunt frigidi in
3o et quod plus habet supradicta
stomachum provocando flegmaticum
laxativum stipticitatem et auferunt

pruritum et decoctum aque eorum
est sicut si per ipsum decoquuntur sicut
in stomacho et quia sunt stomachum
infrigidantes et debilitantes
ut nocumentum hic auferatur
et infrigidatur cum eis specierum aro-
maticis propter quia hic stomachum con-
fortant / et quia sunt tarde
et debilis operationis propinati
corpori cum cum succo feniculi
et apii et endivia aufertur
hoc nocumentum ab eis et infu-
sio in sero caprino aut in succo
lupuli et modus infusionis
in sero vel aqua simplici
vel qua est ut prius in succo de tama-
rindi et postea in de liquore
tali et postquam infusi fuerint
fricentur manibus et bulliant
bullitione una et deinde
colentur colatione qua sunt
recentes clari et si datur in
infusione non colata solvunt plus
et si datur colata minus solvunt
sed plus inflammationem et acui-
tatem extinguunt

Et quidam in infusione adde-
runt de pruinis quidam de tama-
rindis et quidam addunt /
sandalum rosarum et spodium
et vigorantur ex hiis in ex-
tinguendo inflammationem sustinent
ex decoctione aliquid medicamentum
quod est et supplena contrito
desiderium virtute eorum

tpant

Dosis potionis eorum est ab
ʒ i usque ad v ʒ et confirmat
pannos in et melior modus
confirmationis eorum est stringere
ipsos in vase vitreato et po-
ne in loco recenti ita quod pro-
pter calescat vel humiditas
cadat in eis putrescunt hec
in mense etc.

Thamariscus calidus in
secundo eius est stipti-
citatis Et virtus eius
prima est que desiccat desic-
catione parva absque acuitate
et 2a virtus est que mundificat
et abstergit / et virtus eius 3a
est que confert splenem duro (splen)
secundum foliorum eius et radicis
et ramorum subtiliatio est
plus subtiliatione fructus
eius secundum in fructu eius et
cortice est stipticitas non
parva Et virtus eius propin-
qua virtuti gallarum vidimus
nisi quod in gallis viridibus
manifestatur stipticitas so-
la et possimus uti ea pro gal-
lis et cinis eius habet virtutem
desiccativam fortem et unius
quod est in eo est stipticitas
et plus quod est in eo est ab-
scisio et incisio hec in serapione
et cortex eius operatur equali-
ter sicut fructus eius Cocta (?)
dicitur que est ca. et sicca et valet
opilationi splenis et epatis (splen epar)
et sanguini et dissenterie et
pulvis eius corticis in ab

ad id valet et bibitio in va-
se de tamarisco ad id valet
et cortex est maioris effi-
cacie quam folia hec ille

Dolori dentium confert si
fiat collutio oris cum decoc-
tione eius serapio ego 2um car-
ta vel fiam pono vinum vel
acetum experiencia

Ad antiquum fluxum humidi- Ca 2 11
tatis confert sessio in eius
decoctione et quod cinis ligni
eius supponitur serapio

Contra pediculos confert si de
decoctione eius fiat super illos
in quibus generantur pediculi
et lentigines multum iuvat
serapio Ad ulcera desiccanda
et ipse alia que sunt combu-
stione solis ignis confert
cinis eius quia desiccat
ea in serapione

Ad pannibus sic confert quam
subfumigantur cum eo serapio
ego dico quod sic valet ma-
tri vel urinale infusate et
humide vel continue confusate
cum tumore (vola)

Ad serpente lepra confert
decoctio radicis tamarisci
cum passulis sepe data qua-
ndo [illegible] a serapione et dicit
serapio quod [illegible] accidit cura-
tis que [illegible] congesta mele-
ncolia quia sic [illegible] sunt apta
in splene et propter opilationem
eius que quando sunt [illegible] non
[illegible] melancolia et non

inmundificandi vel clarificandi
sanguinem sunt tamen apparen-
tie lepre quia ex resolutionibus
sunt aperti pori tamarisci
et apta et opilatio propter hoc
quoniam aperit ... et abstergit
inmundificatus est sanguis per
attractionem et melancolie
et apparencia lepre recessit
hec in serapione
Ca 2 18 Cappares bedleghus si-
ve sunt et similiter sunt fortia
de vino decoctionis
eius confert emorroidis et ideo
sanat si inde annus ... per
applicationem et ad id valet vino
glossa
Contra tenasmonem valet
centaurea greco fetim et
aqua decoctionis eius valet
contra fluxum ventris et cetera
Mirachana valet si medi-
cina est digesta si eius suc-
cus crudus ante horam acces-
sionis bibatur et patiens
fortiter post sumptionem eius
ambulet in multum talesi-
at et post statim deponat
se et cooperiat se valde bene
et sudet experiencia et cetera
Ca 2 19 Tela aranea potens
est desiccandi et co-
stringendi nomine vul-
neribus apposita ... ex-
tinctivitate et sic sanat ea
si sunt parva ut in ... ponens
...ulcellum et cetera

Testa ovorum tamen maximi
est desiccativa Bulbinus
Tegula id est later sine lutum
combustus est desiccativa
Bulbinus et cetera
280 Tartarum vel et sic ut in
zeden et quod expressum
vino est melius
Affusum caput confert si ca-
put bis vel ter ungat cum
inxta vel inxta greco et
aqua decoctionis sue prophilan-
ge pulvis eius in cibo su-
pinus pinguedine confert et
corpus attenuat
Scabiei impetigini et serpi-
gini confert si locus ungatur ex
eo in aceto ... infuso
et post cum oleo ... resoluto
ex eo cum oleo rosaceo
Ventrem laxat et ducit ad
vii vel viii sellas si detur ex
eo cum diapenidi vel dyamar-
garito vel alio tali electua-
rio vel cum mella ... et cetera
et cum dicto diadragaganto sca-
biei ... pulvis ... alphesi
confert experiencia et cetera
281 Terbentina dicit sera-
pio botum et arbor
quoniam vidis idest tubin-
tus serapio ponit communita-
medicinas in 2o ... et sic
Dyascorides dicit terbintus est
arbor quoniam vidis et est ar-
bor nota cuius folia cortex
et fructus sunt stiptica et
ideo convenit ad omnia ad

mxx

que arbor masticis et fructus
eius comeditur ab aliquibus
et est malus stomacho et calefacit
et incitat coytum et provocat
urinam et gummi eius est
boni odoris et melior que
est clarior que clarior et
color eius est vergens ad al-
bedinem similis coloris vitri
vel celi celestis et melior ista
gumma omnium est gumma ter-
binti et post ipsum est mastix
et post ipsum est sambuci gum-
aci post hec gummi arabicum et aliarum
istarum gummarum calefaciunt
mollit et dissolvit
¶ Nota quod terbentina convenit
tussi et ulceribus pulmonis
et sputo sanguinis hic in serap
Sed vult quod gummi arabicum sit me-
lior gummi arabicum et valet ad
ut gummi [illegible] et oppopo-
nacum serapinum et alie
¶ Item in serap dicit quod botin est
arbor gummi viridis et est tere-
binthus albotin vero [illegible] modi
[illegible] species [illegible] do-
mestica est botin [illegible] vitu-
tes et fructus eius est gummi
viride et [illegible] est lenti-
[illegible] arbor in montibus na-
scens hic in serap ¶ Cera [illegible] ca-
lescit et [illegible] et confert [illegible]
[illegible] masticis si fumus eius
[illegible] suffoca-
tam eius fiat in eo suppositorium
cum bombace
¶ Ad [illegible] fiat em-
plastrum [illegible] et farina ordei

nota (left margin)
Matrici (left margin)
apostemati (left margin)

hec cera [illegible]
¶ Aurium humiditatibus manati-
bus confert [illegible] misceatur cum melle
et oleo et imponatur in serap et facit
[illegible] pilos palpebrarum adherere
¶ Pectoris [illegible] et pulmo-
nis [illegible] cera sola vel cera et
melle [illegible] in serap et [illegible]
la [illegible] lateris dolori co-
fert ibidem
¶ Ventrem lenit et provocat urinam
in serapione [illegible] si bibatur
cum mellicraton
¶ Scabiei ulcerose confert quando
misceatur cum [illegible] calcanto
et [illegible] ere usto in serapione
¶ Unguentum [illegible] resol-
[illegible] lassitudine
Terra sigillata [illegible]
dicitur [illegible] et [illegible] est
et est calido [illegible]
hic illa In serap terra sigillata
est sigillum [illegible] Galienus
in [illegible] eius est aliquid ac-
cuitatis et [illegible]
stipticitatis et [illegible] eius [illegible]
est que desiccat sine mordi-
catione et [illegible] que [illegible] ulcera
[illegible] et si fiunt [illegible]
[illegible] sanguinis de naribus
sistit si [illegible] eius et al-
bumine [illegible] super frontem et tem-
pora fiat emplastrum [illegible]
¶ Contra fluxum sanguinis de
ore vel pulmone eius imponitur
quia statim eum stringit et non
est medicina que ita absti-
nit omnis fluxus sanguinis
[illegible] est bona serap

nota (margin)
tussi ptisi (margin)
palpebrarum (right margin)
Lateris dolori (right margin)
Ca 82 (right margin)
ulcera (right margin)
sanguis (right margin)

Vomitu[m] cholera[m] p[ro]sit emplastrum de ea et aceto decoctio-
nis ros[arum] factum sup[er] os stoma-
chi positum cit[o] s[edat]
Ad fluxum ventris confert si
decoq[uatur] ea et aceto et oleo ros[aceo]
et albumi[n]e ovi fiat emplastrum
et ad id valet pulvis eius
cum succo sanguinarie em-
plastrum cit[o] s[edat]
Apparentibus in membris duris
confert in p[ri]mo s[ed] no[n] in mem-
bris mollib[us] q[ui]a facit
in eis asperitate[m] in Serapione
Articule passioni et infla-
tioni pedum conf[ert] ipsa cum
aceto linita vel emplata cit[o]
s[edat]. Ulceribus antiquis co[n]-
fert si ipsa cu[m] aceto forti mi-
sceat[ur] ut fiat sicut lutum
et suppo[natur] conf[ert] in Serapione
Ulceribus intestinoru[m] antiqu[is]
fiant putrida conf[ert] in manife-
sto manifesto si conficiatur
cum aceto aut cum vino
albo vel rubeo aut secama-
bin[.] i[d est] oximelle a vino mel-
lito vel mellicrato aut ace-
to et aqua mellita i[d est] cum
vino istoru[m] s[ed] q[uo]d necesse vide-
bit[ur] expedire si fiat clister[e]
Ca. 283 cum ea in Serap[ione]
Combustioni ignis conf[ert]
si pulveriset[ur] sup[er] locum com-
bustum q[ui]a no[n] p[er]mittit lo-
cu[m] vesicari et si vesicatus
fuit curat eum in Serapione

Casui et percussioni confert
et attritioni si membra lesa ca-
liniant[ur] et si ibi fuit disso-
consolidat lutio continuitatis et con-
solidat et dat[ur] in potu p[ro]p[ter]
p[er]cussio[n]e casum et percussione in quo
timet[ur] lesio membroru[m] interioru[m]
in Serapione
Morsui animalium venenosoru[m]
confert et canis rabidi
q[ua]n[do] bibit[ur] cum vino lympha-
to et q[ua]n[do] linit[ur] sup[er] locu[m] mor-
sui cu[m] aceto in Serap[ione]
Et nota post linitione[m] ite[m]
ponat[ur] sup[er] vulnus folium
allii agrestis vel centaurea
minoris vel prassii q[uod] sit re-
sistens putrefactioni ibid[em]
Contra medicinas mortifica-
tivas sumit[ur] in potu cu[m] vino
et resistit eis q[u]ietate for-
ti et q[ua]n[do] aliquis sumit in
potu decoct[a] et p[ost]q[uam] bibit me-
dicina[m] mortifera[m] facit eu[m]
statim agere p[er] vomitum
et no[n] nocebit ei in Serap[ione]
ibid[em] i[d est] in Serap[ione] q[uod] id opat[ur]
et eod[em] mo[do] ipsa sumpta cum
vino immixta et modice q[ue] vi-
bolias sequit[ur]
Timus e[st] herba similis
ad modu[m] serpilli s[ed] fo-
lia sunt strictiora et
longiora et facit capitella
plura et sup[er] ipsum crescit flos
qui d[icitu]r epitimum et d[icitu]r ab
epi q[uod] e[st] sup[er] et timum q[uasi] s[upra]
timum. Flores timi plura

m z

ut dicit Bal est que cale-
facit et desiccat in 2o gradu
et virtus 2a que incidit et
virtus tertia que provocat uri- vrina
nam et menstrua expellit, semen et menstr
aperit opilationes viscerum visceri
et confert ad curationem pecto- pecto
ris et pulmonis secundum Serap pulmo
Obscuritati visus confert
pulvis eius in cibo sumptus
in Serap et cum eo et mell
fit lecb. mundificat pectus in pecto
Serapione
Asmati in quo humores ad
exigi oportet decoctio eius cum
melle et fit lumbricos lon-
gos expellit in Serapione
Allexat humores flemati gro-
ssos qui sunt in pectore cum ace-
to et salem Serap
Menstrua provocat et urina expel- sed urina
lit fimia, et semen decoctio
eius cum melle sumpta i Serap
Sciatice confert si confricatur
cum semine et vino et ca
supponatur in Serapione
Dispositioni contra nocua repolt
flema cum fit emplastrum cum
eo et aceto et repellit
sanguinem coagulatum
Et emollit emoroydas que
sunt in ano et verucas
secundum in Serap
Satria post maturo bibita
cum vino provocat urinam vrina
et menstrua et torsione ventris vent
sedat cum vino tepido

bibita et cum melle sumpta
pulverizata vel supposita sive
emplastrata mundificat matrice matrix
et abortum eicit secundum mac
Contra litargos excitat si caput
fomentatur cum ipsa aceto mixta
mac ego cum succo eius
et aceto limio caput rapio
et in naribus pono et facio
sternutare ipsum etc.
Turbit ita g ca et sic. Cam 2 8 e
est in 2o gradu et est
radix et melior est ethio
coctanus quia lignum intus
est inutile et servatur per 10
annos et secundum virtute dissol-
vendi et attrahendi et maxime
flemma habet ille
In Serap turbit est radix
alba adoriffa que cum
masticatur calefacit lingua
et cum sumuntur in potu 3 i,
laxat ventrem et evacuat ventr
humores aquosos et pro- vrina
vocat et sunt adhibitas
nocumentum venenositate et vena
melior est cortex radicis
cum aliquo intiori separa
~~statim cum radix alia in~~
~~locis ista mac ita que ma-~~
~~ti cum turbat~~ / et est ut
cannula i granum gummosum
et albus et nascitur radix
in locis ista mac ita que
mac cum turbat et crescit
et attingit loca illa laxat laxat
humores totum et expellit

superfluitates grossas et la-
xat flemma lente/ et comple-
xio eius est ca. et sic sicut
scamonee et inest ei propri-
tas laxandi flemma secundum si-
cut scamonea ponit sic
operatur in colera et flemmate
utriusque humores provenire e-
ducendo et quod ponitur in me-
dicinis laxativis sicut in pill
et electuariis contra ipsum
preparatum et tenue contusum ut
remaneat aliqua grossi-
cies ne villis stomachi adhereat
flemmati et ad ipsum expellit
Et dosis eius est a ʒ i usque
ad ii [illegible] et in decoctione a ʒ i
usque ad ʒ iiii Et malus tur-
bit est quod ultimum tempus trans-
ivit ipsum et signum est quod a-
pparet in eo scamma et sunt
in eo vermes sicut in alio
[illegible] ligno et invenitur ipsum
leue [illegible] in saporone
Thesne turbit est ex humidita-
tibus lac et alius est niger
et alius albus et alius
citrinus et melior est albus
[illegible] gummosus [illegible]
sus et sic cortex [illegible]
in colore [illegible] albus et [illegible]
planus et facile frangibilis
et sic mediocris inter anti-
quum et novum/ novus vero
malus sine nimis recens
quia conturbat et subvertit
viscera et antiquus perdit

complexio

modus preparandi ipsum

electio

virtute adhibitatur quia pro-
prietas eius sunt in gumma
aliqua repleta secundum cogno-
scit quod fugitivum quia insi-
pidus eius non est gummosi-
tas ca. et in 3o gradu et est
solutivum cum attractione me-
diocri et confortativus et
separativus educat humores
flemmaticos grossos et viscosos
et a remotis partibus et a ju-
neturis et mundificat sto-
machum et expellit ab eo
superfluitates adherentes in
villis eius et mundificat
pectus a flemmate grosso et
putrido et educit a iuncturis
et locis longis et anchis
humores grossum et viscosum
et materiam a dolorem incita-
tam et usus eius preservat
a lepra et ab infectionibus
flemmaticis ut est morphea
et albaras et est medicina
bona febrium flemmaticorum [illegible]
mesue [illegible]
Nocet quia debilitat opera-
tionis et tarde et nocet
stomacho faciens turbationem et
nauseam et cum eius ad-
quod determinato tempore
[illegible] nocumentum corrigitur
si abradatur quousque appareat
albus et ei addatur zinziber
quia eius operationem confortat
ita ut educat humores gro-
ssum et viscosum quod facere
per se non potest nec res [illegible]

flegma

sto

pectus

lepra

corrigi

ptibus et incitiuis euacuatur
inpi ilius eius palma co-
fortes quia solus sine alio
eius virtute confortate con-
tra deflemmate quod est subtile
zinj nocumentum tollit con- [margin: 2o corrig]
fortantia stomachum et aroma-
tica si administrentur ut ma-
stix gallia muscata piper longum
et zz' ssc
¶ Et zinj nocumentum tollitur
administrando cum eo oleum ami-
gdalarum aut amigdalas
aut zucarum et fistici remo-
vent nocumentum eius
Et dosis eius est quarti a zj
usque ad zij et in decoctione
a zij usque ad ziij in s(er)mesine

Vetriola sicca est in p(rim)o [margin: 287]
sicca in 2o et est de-
siccativa et prohibet
superfluitates cicatricatas
invenies oculi penetrare in
tunicas eius et specialiter illa ter-
ra que est abluta et sub-
limata et confert ulceribus [margin: ano testiculi]
ani et testiculorum et pulvis
thutie si de ipso oculis impo- [margin: ocul]
natur ablatis stringit lacrimas
et omnem rubedinem removet
que est absque scabie et ca-
liginositate secundum Gwillelmum
Dicit Serap. virius tuthie ab-
lute est sicca et plus de-
siccativa omni medicina
sine mordicatione Et virtus
eius 3a est que confert ul-
ceribus cancrosis et aliis [margin: ulcera]

ulceribus fraudulentis et
ingreditur in sief cum quibus
curantur consuetudines atlani
et est una de melioribus
medicinis cum quibus curantur
ulcera in ano virga et pe- [margin: ano virga]
ctine et tuthia lota de-
siccat humiditates que ve-
niunt ad oculum et prohibet
eas venire et confortat tunicas
eius secundum in Serapione

Urina Galienus virtus [margin: Ca 286]
eius est ca(lida) acuta
et est in eo abstersio
magna et propter hanc causam
utuntur ea lavatores pannorum
et auferunt cum ea a pan-
nis maculas et sordes
et que est ex animali fortis
caloris et est magis ca(lida) et
que ex animali frigidioris est
minus est ca(lida) et urina
hominis est debilior omnibus
aliis urinis preter urinam
porci castrati que est debilis
talis sicut urina hominis
in Serapione
¶ Capitis furfures mundifi-
cat et lentigines faciei si
caput vel facies inde lave-
tur et curat sahaphati et pu-
stulas capitis et impetigines
et serpiginem in Serapione
¶ Et non ut in Serap. dicitur in
his melior est urina vete-
rum quam recens
¶ Et nardo urina calefit in
cortice granati et auri instille-
tur confert dolori eius quia se- [margin: cap]
dat in Serapione et prohibet

humiditate auris ibidem
¶ Aure dolorem sedat urina
capre que instillatur et urina
thauri que misceatur cum mirra
et auri instillatur idem facit
in serapione
¶ Albedine oculi abstergit
que terit cum oleo alcanne
et si exea et dicto oleo fiat
nasale sedat dolorem et
suffocatione matris
chat' ¶ Albugine oculi abstergit
urina infantium que coquitur
in vase ereo cum melle in
serap ¶ Asmati confert urina
infantium que / ~~coquit urina~~
~~ex ereo cum melle in serap~~
sumitur in potu in serapione
¶ Ad stomachi commenies
e que in potu sumitur cum aqua
urina urina linxis qui
est lapis lincis quia urina
illius animalis cum in aurum
statim petrificatur et sedat
dolorem eius et confert
contra humiditatem ad stom-
achi in serapione
¶ Ropiencia valet eadem
urina linxis cum aliis co-
(?)rventibus calculos calculos et
hec ingeditur in diaspagi
Urina hominis bibita co-
fert in primo ydropisis in serap
¶ Ydropisim carnosam curat
urina capre si cum spica
omni die bibatur in quantitate
i. uncie expellens humi-
ditates eius per fluxum ventris
et per viam urine in serap

Et nota quod in serap et hec in
meo aggregato capitulo de piper
liquida uncie 3 pondus
3 i et si et videtur quod tale pondus
hic non conveniet quia de urina
minus esset pena quantum et
de spica minus multa vel
magna etc.
¶ Ad lapidem frangit et facit eum
cum urina egredi apud supra
et est debilis sicut urina
hominis nisi quod proprietatem
habet frangendi et contendendi la-
pidem in serapione
¶ Dolorem renum curat urina
vaccini que in potu sumitur in
serapione
¶ Dolori menstruorum confert
urina animalium si cum aliis
medicinis ad hoc convenien-
tibus ponatur in serapione
¶ Vlceribus et vulneribus in
manibus existentibus confert
et curat ea si super locum fiat
ligatura fortis cum panno
et mingat paciens super
locum illum et non dissolvat
eum donec curentur in serap
¶ Et urina pueri qui non
dum adolevit ponitur sed in
mortario ereo cum pistello
ereo diu et teratur in sole
vel domo calida moveatur
confert emplastro magno
vlca' ulceribus fraudulentis et
difficilis curationis hec ille
Et nota quod vetus urina
melior est quam recens
¶ Ad colera purgandum et scabie

calculos

profunda et ulcera multa
fordis medici cum urina
curant quia vident quod ulc'
abstergit et admisceatur cum
in ulceribus testiculorum et testes
circa loca illa consistentibus
quae sunt ulcera humida et
urina hominis quae quae miscetur
cum nitro et linitur super locum
ubi est scabies ulcerata vel
pruritus confert et sic etiam con-
fert super morsum canis ra-
bidi positum in serapione
¶ Vulneribus convenientibus
ex corruptione acus urina
pueri vel viri bibita confert
et curat ut estimaverunt quidam
in serapione
Et usipile confert sedimine sive
fex quae in fundo urinae reperi-
tur si inde linatur quia sedat
eum in serap
¶ Et quod serpens momordit
confert urina hominis supra
in potu et respectu medicis
mortiferis bibitis in serap
¶ Bulling dicit quod urina
hominis cum cinere vitis posita
super locum unde fluit sanguis
et fluxum stringit et si sple- splen
neticus quis urinam bibat per
aliquos dies sanat splenem
et urina porci frangit lapis
lapidem in renibus et vesica
et ille etiam sic
¶ Urtica virtute duae
sunt species una est
asperior altera et nigrior
huius semina latiora et lis

seme simile canabi inspi quo-
minus est eo in serap apud
nos tale semen non habet
sed minime valde
¶ Gal quod dicta inspiratur est
semen et folium et specialiter ut
quod est subtilissima et propter hanc
subtilitatem mordicat quod
invenit in membris postquam
lis de caliditate quod faciat lis
¶ Et virtus eius prima est quae
calefacit non multum et de-
siccat sine mordicatione et
acuitate ¶ Et 2a virtus est
quae resolvit resolutione
multa et est cum hoc ei virtus
inflativa et propter hanc tamen
movet coitum renes
¶ Et tertia virtus quae delet
extremitates et apanta quae
sunt post aures et facit ex-
creari humores grossos vi-
scosos a pectore et pulmone pectus
qui bibitur etiam in serap pulmo
¶ Simile apanti quod est gra-
tissima ex sucro eius in
serap ¶ Casimati quae non sit
hominis iacet confert quum tri-
ta cum melle conficitur et
comeditur et sic confert plen- plen'si
resi et expellit superfluitates
a pectore in serapione
¶ Ubi dicit si coquatur cum
oleo et comedatur expellit pectus
superfluitates a pectore
¶ Semine solvit temperate Ca 2 81
qui bibitur de semine eius
quia abstergit et commovet

no sicut alie medicine serap

Item est fluxus sanguinis
de naribus teritur ipsa viri-
dia et naribus imponitur et
sistit fluxum sanguinis in
serapione

Ca 88 Ventrem mollit et urinam
provocat quia folia eius coquuntur
cum limaturis in serap et tri-
dic melius sumptu

Laxat ventrem cum fortitudine
quia semine amoto cortice con-
teritur et cum melle miscetur
et sumitur et de proprietate eius
est quod laxat flemma vi-
scosum in serap
humores viscosos subtiliat
et provocat urina in serapione

Splenem et dolori lateris
confert quia bibitur cum seca-
nabin i. oximelle in serap

Matricem egressam renovat
si folia eius ponantur
superius in serap

Coitum excitat si cum tepe
et vitellus ovorum come-
datur in serapione

Cancro confert quia semen
eius teritur et ponitur super ipsum
in serap et dicit quod convenit
cum cui convenit exsiccatio

Aven Item provocat quia teritur et miscetur
cum nitra et fiat nasale
et folia eius cum panno mi-
re decoquuntur de toto facit
hoc in serapione

Colta frandulceta et ta-
rtosa et sordida et corrosivas

exitu vul vulnerum et gemmatas creat quia
folia utriusque speciei teruntur
cum sale et apponuntur tam-
quam emplastrum in serap et

morsu valet morsui canis ibidem

Terminthus gumma est
ca. et sicca. parvo
calidus est et est citrini
coloris similis carabe sed
non est ita durum et habet parum
amaritudinis et virtus eius
est similis virtuti carabe pro-
fortius operatur quam carabe
et ideo quando terminthus non ponitur
repositum ponitur loco eius
carabe sed in pondere plus
tercia parte ponderis terminthus
hec carabe sumitur pro lapide
citrini vel aurei coloris quem
dispensa portatur et sumitur
inde pro uir et vocatur teutonice
bernsteyn. Et de proprietate

catarro terminthi est confricare catarro ca-

sanguis putis et abscondere sanguinem

aven Aven et habet si de eo fiat sumi-
gium et per ... sputum sanguinis
et emoroydes et fistulas de-
siccat. Et abemesuay dicit
quod est ca. et sicca in 2o et quod
evellit superfluitates flegmaticas

pecto que sunt in pectore et in inte-
stinis et occidit lumbricos

lumbricos et ascarides et confert flexibili-

nervi tati nervorum que accidit ex
frigiditate et humiditate et replectione
quia pulverisat superflua et

desiccat ea. Et qm decoctio et
oleu rosar fit linitio sup fi- fissuris
ssuras que sunt in manibus
et pedibus et alijs membris
confert hoc in serapione
Valet catharro capitis spu-
to sanguinis et stomacho
et intestinis sanguinis et
et emoroydis vlceribus et
fistulis lumbris et asta-
ridibus et fissuris in manibus
et pedibus et
Viola est herba nota
cuius flos est boni
odoris et purpurei co-
loris et crescit herba in lo-
cis vmbrosis et petrosis Et al-
tera huius herba e aquosa Et
virtus eius prima est que
infrigidat parum et 2a virtus
est que lenificat et virtus
3a que sedat apetitum cum apta calida
qm sup ipsum ponitur ante in
flama oculi et confert infla-
mationi que e in ore sto- sto
macho & flos eius qm sedat
inflamacionem stomachi hoc
proprietate laxandi colam
hoc in serapione
Et ita dicit qd viola est
frigida in primo primi gradus et hu-
m in fine 2i probicimini frigida
mclius tm e ut omni anno
renouetur hic ille
Mat dicit qd in sunt eius
species s. cum flore albo cum
flore nigro et cum flore purpu-
reo habet herba eius nota

vtimur qualiter in medicinis
Mesue viola est medicina
que remouet et fit partis permuta-
tio male qualitatis et reso-
lutio eius et est frigida et hu-
m pro o et desiccativa e
cuius frigida et humida qz
retenta cum ante desiccatum
et resoluit humid superficia-
le ipsius manifestatur ama-
ritudo eius que e propter cali- Ca. 289
ditate que in ea retenti
sine humida nos sanat et pp
hoc retenta sine humida ven-
trem soluit lenificando de-
siccata vero soluit dissolue-
do et ipsa viola e 1 infrigi-
gatina maturativa sedativa se-
dativa dolorum calidorum et
extinctiva inflamationum
vide omnibus inflamationibus
confert sine in ore stomachi
sit colerica sine in febribus
colericis et alterat ipsum
colerum exicessivum sine cali-
ditas extinguendo et prodest
sompnum et lenit pectus
et guttur et confert tussim et
sompnumatic et sedat sitim
et confert multum apatientibus
calidis tria pectus et pleu- sompnus
resi et confert propter suc comple- pectus
xioni corporis et apatienti eius gutur
rillo et yctitie et e lenitiva sequatur
et solutiva et colam con- sitim
at hic mesue et in dicit me-
dicum sustinet dectotion- hictitie

flos eius
¶ Viola apud antiquos vo
cabatur herba et flos sed apud mo-
dernos herba dicitur violaria
et flos dicitur viola Et quando
scribitur in medicinis Recipe vio-
larum ℥ i vel aliud pondus
intelligitur de floribus et quando
dicitur de violis fit conditum vel
zuccarum violatum vel mel vi
olatum vel quando dicitur conficiatur
fit aqua violis vel oleum
violis semper intelligitur de floribus
et raro utuntur foliis sine
herba desiccatis sed floribus
[illegible] et dicuntur
viole de mundificantibus
sanguinem propterea quod coleram
purgat que sanguinem alterat
aqualitate mala Et dosis
eius secundum quod habetur in practica et a
scribitur abenmesuay quando
in potu sumitur ad laxandum
ventrem est a ℥ iii usque ad
vi secundum mesue de simplicibus
medicinis solutivis dicit
dosis eius in decoctione vel
potione est a ℥ iiii usque ad
℥ viii et succi violarum ab
℥ i usque ad ℥ ii et syrupi
violarum a ℥ v usque ad ℥
x et conditi [illegible] i. zuccari
violis ab ℥ i usque ad iii
¶ Secundum vero usum modernum non
tenentur hec doses quia decip-
itur dosis eius est ad alteran-
dum ℥ ii ad laxandum non
datur de zuccaro violis quod
datur ad confortandum et alle-
viandum et tollendum sitim et admol-
lificandum ventrem ℥ semis vel ℥ i
Si vero volumus laxare et
humectare tollendum preparare ad-
dunt aliud laxativum
¶ Et ista medicina simplex
sed viola non habet nocumenta
nisi quod odor florum recentium
facit reuma et aliquando
coryzam et est detestabile pol-
lentibus et secundum quod mesue dicit
quando apponuntur ei admo-
dicitatem ponderis eius de-
bebit et vigorem cum hoc
operationem eius ergo vero succum
eius confortato cum succo de
fumo terre et conditum cum
reubarbaro vel electuarium de succo
rosarum simplici et syrupum
confortato cum infusione reubar-
barbari etc
¶ Bulbus capitulum de tiriaca
dicit quod viole multum a fronte
te corrumpunt stomachum et ideo
de synoco et synocha ubi-
que de acuta synoche dicit
viole non est hic multum necessarie
quia nimium humectant
et stomachum infrigidant et fastidi-
um quandoque ob stomachi debilitatem
¶ Frenesibus caput confert
oleum violis si caput inde
liniatur mane
¶ Epilenticos pueros curat

sanguinem mundificat

sitis

nota

nota

viole cum aqua bibite ma-
tri et cetera
Dolentibus capitibus et pustul
confert si folia violis ita cum
melle apponatur matri
Oculis inflammatis emplastrum
factum ex radice violarum cum
uel madido mixte proiecte
ponatur matri. Tumori pe-
dum et aliarum partium fomenta-
tio facta decoctionibus violarum
et malue in parte inuncti con-
fert experientia et debent
herbe apponi
Ragadijs matricis confert
si matrix fomentetur sepe
decoctione violarum matri
Efficacius autem confert quod oleum
violis addatur tepido ad hec
tormenta ego addo decoc-
to et vitello oui
Lumbricos fugat oleum viol
infusum bibitum et inunctum
matri
Podagre confert emplastrum de radi-
ce violis et aceto simul contritis
matri ego facio emplastrum ex
folijs in aceto parum coctis
Virga pastoris est herba
habens stipitem lo-
gum unum cum folijs
combinatis et uno capitel-
lo ablongo spinoso cum
spinis pectinatur et ipse hoc
apud aliquos dicitur cardo
pannorum et tentie vocatur
cardum
Terra dicit quod est frigida in 2o

sola folia competunt usui
medicine et precipue ramorum
senati secundum vidua sunt maio-
ris efficacie cum sicca et
habeat virtutem constringendi et
repellendi et desiccandi
Hec ille
In serap describitur aliter quam
superius dictum est et est for-
sam in tribus illinis alia herba
de qua adforum et significatis
eius secundum non in tribus latinis
utimur ea in forma superius
descripta et est macharus que
habet spinas capitellorum for-
tiores et semina que habet debi-
liores. Sed plurimum quod est
in virga pastoris est frigiditas
et in sapore eius est stipti-
citas. Et virtus eius prima
est quod est frigida in primo et secundo
et 2a virtus que repercutit
et maturat, et virtus tertia
que confert inflammationi
que est in ore stomachi et pluribus
humoribus que fluunt ad mem-
bra et est de melioribus
medicinis herisipile quia
extenditur et deambulat de
membro ad membrum et confert
ulceribus in meatu magno
atque humores fluunt et con-
glutinat vulnera vetera cum
suo sanguine et confert ulceribus
animi et desiccat saniem que
est in ea et abscondit fluxus
... immoderatum et curat ulcera
intestinorum et fluxum sanguinis

et sistit fluxum sanguinis
utriusque fluat in omnibus
hiis illa species que dicitur ma-
sculus fortior est quam illa que
dicitur femina ut dicitur in Sarap.

¶ Circa instans dicit quod capiti raso
cataplasmata valet fre-
neticis

frenesi

¶ Auris dolori confert si distil-
latur succo in aurem et si il-
lic est vermes desiccat eos in
Sarap. et ego intelligo de succo
eius tepido

¶ Sputo sanguinis confert
quando sumitur in potu ex succo eius
et si ex foliis fiat emplastrum
fortius operatur in Sarap. ponatur
super locum unde fluit

¶ Stomachi inflammationi
confert si ex foliis fiat emplastrum
in Sarap.

¶ Fluxum ventris antiquo
confert si ex succo eius sumatur
in potu in Sarap. Circa instans dicit
quod fiat emplastrum ex pulvere
eius et aceto et albumine
ovi super renes et pectine

ren pecten

et pulvis eius datus cum
ovo sorbili ad idem valet hic

¶ Ad ulcera matricis et ad ab-
stergendum humiditatem ex
matrice confert si ex ea fiat
nascale

Ca. 291

¶ Item Circa instans ad menses nimis fluen-
tes valet pulvis eius

soda

cum succo plantaginis datus
et etiam fomentatio facta ex de-
coctione eius

¶ Colice passioni et distilla-
tioni urine confert quando ex succo
eius in potu sumitur in Sarap.

¶ Ulceribus matricis confert fo-
mentatio magno si coquatur
cum vino et melle ad-
misceatur in Sarapione

¶ Herisipile que extenditur
et dilatatur ambulando de
membro ad membrum confert si fo-
lia terantur et locus inde
emplastretur et etiam confert
formice et apostematibus calidis
et etiam apostematibus frigidis in prin-
cipio in Sarap. de frigidis apostematibus
non estimo quia condensat
materiam

¶ Vulnera recentia curat et con-
solidat si trita superponatur
in Sarapione

Auris dolori confert si distilla-
tur succo in aure et si ibi est
vermes desiccat eam in Sarap.

et ¶ Ulceribus intestinorum
confert aliis ulceribus confert
emplastratum in Sarap. tamen dicit si
sint sanguinolenta vel re-
centia tunc secus

T[ ]tus b[ ] folia et ca-
pitolos [ ] et par-
ucta et omnia ad co-
petunt usum medicine folia
et capitoli sunt frigida et stipti-
ca et quod hic confert sacer ca-
et apostematibus calidis et succus
foliorum confert lenticulis ulcera

et intestinis et ass qui pa-
tiuntur copiam et eius qui de
arbore sicci conquerunt et pro
gnatibus genitibus appetitum
corruptum et supra palmites
que congelant una visco-
sitas que est sicut gummi que
cum vino bibita expellit
lapides et si cum eo liniatur
impetigo cadit eam et sanabit
ulcerosam et non ulcerosam sicut
in serapione etc.

Spermatis sanguinis — *sto* — *pregnantium* — *lapis* — *impetigo*

Vinum in maturitate in ponti-
citate sua permanentes
usque fit in 3° et sic-
cum 2° et totaliter sunt frigidi
quanto in maturitate sunt re-
motiores et non vinum suc-
co eorum qui agresta dici-
tur et est frigidum et siccum in 3° et me-
lior est puris clarus et ex
albis et ingrossat acuitatem cole-
re et sanguinis et ingrossat sub-
tilitatem eorum et flemma
diminuit sua subtilitate pau-
lulum infusus in agresta non sali-
ta et in succo vini albo et
in maturitate fundamentum solvitur
que est effusionem sanguinis
et quiescunt naturalis calidus et
conservatur parum post extracto succo
de vinis albis ponatur ad
vitrum et orificio stricto bene
obturato ad solem ponatur
xl diebus sed post octavo die
vel circa hec amoveantur fe-
ces et fit eius clarum et

clarificatio — *stomachi* — *modus preparandi*

bonum sed alii extracto suo
succo addunt sal et bene
misceant sal quod totum repleat
nature et equaliter cum succo
misceatur et ponunt ad
vasculum ligneum sive barril-
lum et moveatur frequenter
vasculum pellendo cum pe-
de et plurimis vasculum
volvendo et sic volunt
uti eo primo volunt et
movet vasculum et sic
extinguitur quod volunt et eius
sed ubi quam cum eo vinum
agresta noceret hominibus sive
removet sed cum pigmen-
taliquis commederet cremo-
res.

Galienus quia presumunt
differentias et siccitates
in sole ponere absinthia
et datur collegit de
vite plus percipiunt et succus
vini albi que agresta
dicitur est conservatur sicca
quantumvis diu digratur
et ipsa una acida lota
aqua frigida et longe
cum cibo sumpta excitat
appetitum et tegmen tollit
primum acuitatem colere in-
minuunt vomitum et egere-
stionem colericam stricte et
epatis frigidi desiccum vene
qui continue excessit et ex
operatur eius succus et
naturaliter humoribus in gula
gingivas et amiculas

vinum — *differentia* — *sto* — *epar*

de stondelibus et fetis et ea
clisteri confert ulceribus in
itestis
testinorum et humoribus
diutinis ab umbilica descendentibus
Caulis impositus grossus
humores consumit ergo dicitur
calidior secundum quod in dieta cino-
neus.

In serapione habetur quod
succus vitis albe coctus
cum melle vel vino dulci
confert iuvenis qui sunt in lati-
bus gule et pallati et
gingiv
uvule et gingivis superflu-
humoribus abundantibus et
auri
cum aquis conditur
fistulis
sanies et cum aceto confert
fistulis et ulceribus anti-
quis et ulceribus fran-
dulentis et fit conserva
vite albe clistere ulceribus
itestina
intestinorum et ad desiccandum
humiditatem amabile et
cum colliriatur cum eo oculos
visu
acuit visum et assiduitan-
cius et confert et potatur
sputum san
sputo sanguinis qui contin-
git ex ruptura venarum
et cum ut administretur pre-
temperatur cum aqua cinerum
sublimatur et fiat liquida
et administretur de ea pe-
cium adhuc combustione for-
ti sed ego non video sed
in serapione

De acinis vinis fit vinum
sit acrum de vinis que non
sunt complete et mature
sed immature i. medie inter ve-
acerbas et vere dulces et po-
nantur in sole tribus vel pluribus
diebus donec fiat extenua-
te pasca exprimatur acinus
vinum et ponatur in sole et
postea dimittatur vetustescere
et pluribus annis quia aliter
non est aptum ad potandum
sto
Colus humus vini est stiptica
et corroborat stomachum et confert
illi qui non potest digerere et
confert stomacho relaxato et
pregnan
pregnatibus quia confortat
eorum stomachum et lentibus coletur
cum qua creantur stomachus et
epidimie
est bonum epidimie et con-
tinuis epidimialibus et
abscindit fluxum colericum
et prohibet vomitum pregna-
cium et prohibet sincopim si-
sincopis
dentis volumus in serapione

De vinis maturis fit vinum
quod et multiplex est de quo hic
non scribo quia medici sciunt
sed et in meo alphabeto
et de vino fit ultimus acetum
de quo hic super dictum est.

Cum complete mature
sunt dulces et sunt ca. et
humide in primo gradu et quanto
sunt dulciores tanto sunt
ebrio
calidiores et meliores sunt
quedam subtilis corticis et
que prima et parva sunt
que et differunt unde

serum nature vitis
Uve mature verum quam inmuta-
biliores sunt aliis fructibus
et quanto plus sunt pingues
dulces et carnose nutribili-
ores sed minoris abstersionis sed
cum ficus sicce et sunt fa-
cilis digestionis et velocis
descensionis et maxime si in
vite sunt perfecte mature et
comedi sine granis et
corticibus et meliores sunt
que suspense sunt in aere per
vel iiii dies donec cortex de-
tumescat humores superflui
sunt desiccati sic subtili-
ate generantur et abinfla-
macione et superflue ventose
et in solutione et constipatione
mediocres et meliores sunt
que habent saporem vini et
sunt albe
Uve impinguant et cutem
extendunt et inflationem ventris
solvunt cum sumuntur sic de
vite accipiuntur et purgant corporis
animalis humoribus et in san-
guinem bonum convertuntur sed ora
stomachi si sumatur secundo vacuo
cibo et que non multum volunt
multis viscosi humores in co-
pore sunt et si bene digeruntur et
que plus habent humoris cum cutes
cito digeruntur et subtiles ge-
nerant humores que vero plus
habent carnis cum humoris plus
nutriunt sed diutius digeruntur.
Item uva alba levius nutrit

facile digeritur vero acetosa cito perforat
urina provocant sed nigre grossi sunt
plurimi nutrimenti dure ad digeren-
dum medie vero in colore ut ci-
trini et rubee sunt imperfectis con-
ditionibus mediocres. Uve
albe et nigre sapor est subtil
debilis ad saporem vini non per-
tingens sunt frigidiores aliis ca-
put non ledunt stomachum con-
fortant et acolicas humoribus mun-
dificant et sitim sedant sed in
dictis cinonensis
Uve racemi sunt sine ossibus a ho-
minibus orientalibus diliguntur quam
plus aliis et sunt dulces cum
sapor puta et delectabili acce-
ptati et sunt primi et subtilis
corticis et parum acetositatis
et in comparatione ad passulas
de corinthia. Ut dicit
Simon medicus quod passule
sine ossibus comeste valent
convalescentibus notant passulas
que genera sunt, sed granis vel
ossibus et unus talium sine
granis est ea causa prima quod subti-
lioris substantie quam passule cum
granis et minoris opilationis
et minoris nutrimenti sed
maioris confortationis. Passule
stipticitatem suam et maioris
abstersionis et humores corrupti
sunt sicce et sunt sicce in opera-
tionibus suis uvis passis que
semina habent cum ab illis grana
removentur et uve passe sunt
in natura sua tarde ad recai-

vrt

el.tio

vue passe

pienq putfactom et hũr
sciptiuite que et quita ncti
e opi et matndat humores
ridos et indigestos et equat
hu malos v. adqlite os-
ponit et tempant corp
cplexioes v. qlitates corp et
in tota corp sba est plas
opi ht deslap supta simt
Iniat sba gnore vnatz pa-
ssatz e grossa tica et sa-
por eius e ponticus. Et itm
leuis pa e sca i po et sic i
2o. Et 2a vtq e que scipti
cat et restrigit. Et vtq 2a
e q qst flugmi ventilem-
namento mag° h in sapioe
Vinatia sut cutes et gna
que delinquit in torcular
pq vini expssionem et sunt
q sup vinatia resccata appo
nit aqua in vase ligno et
pmittitur pl finctari et pq
hc tolat et illud vinum q
pcbiat iuxta e ecthiu repost
adonas vini et ibi itum
finctat et ptq bibit et
vocat aqbunda v° 2ucta
et e potus pedalitus sitim pa-
ra iunting et multum infla-
tius et vinatia ec hc potn
delicta et desiccata sit mg'
sida et sciptica qm vinatia
de puo et bono vio deli-
cta vtez tn vz qm siccata
et emplm qpcto sit apaci-
bq ca mamillaris et qm

fit elixte cu decoctioe eius
qst' vlcibq intestiorum et
fluxum antiq° ventris et ma-
tris et fit fessio mlieribq
et inuat pessarium et qst'
fluxum ei in sap. Hanc
pulmoris et tussi qserunt
vue passe comeste amoto
gnus et sic qserunt renibq
et vesice in sapione
Vlcibq intestiorum qserunt
passule comeste cu suis
gnus et gna assata tita
et bibita cu sanich qserunt
vlcibq intestiorum et fluxum
antiq° in sap et cu suis
gnus comeste pre qserunt
dolori intestiorum id
Vlcibq et clauis et vla-
bq frandulcis et cancro
qst' si copassit et inita
fiat emplm in sap
Podagre qst' si copassit
et opponato fiat eplm et
id potuit si vngues cra-
ciet cas in sap
Aqua vitis qe teu devi-
te qm madit valet pent
vistoptas q coaglat in
palmite qe dcia aq de
siccata pfole et ac fit
gumma si vistoptas pota
n qp sbtilior e aq qz vy
Cum ragit in mori totam
sno dt q aq diamis vinu
qe cu madit vc collecta vz
pruritus et auspiues adorz

Marginal notes: epar; vent; mamill; itesta; vent; matr; pctus tussi; ren vesica; occh

et visus impeditum certa causa cla-
rificat et in dic quod ea que
dicta sunt de foliis vitis iste
aqua operatur et quod aqua distilla-
ta de foliis est subtilior et
sapor est aqua ista
¶ Lacrima que destillat vitis cum
cum adiguerit ... incipiunt
... venire liniantur certa
dicit ... serap. ¶ Cinis
sarmentorum sive cinis vina-
cie cum aceto mixtus et em-
plastrum mat. ... quod abscedit
emoroydes sec. ... et
mat. mors. ... in ano
sic dicta et ... confessioni
... et cum ... et oleo ro-
sato ... fit emplastrum
... sunt in sple- spen
ne in serapione
¶ Cum iis ... cinis
sarmentorum in vino coctus et
plastrum experientia ...

Verbena (V)erbena vocatur ... — Ca. 92
pe cum vino bibita
... ...
... pestiferis ...
... cum vino et apposita mat.
¶ Cortex ... purgat ...
... revoluta plu-
... et ... fit
et ... mat.
¶ ... sanat ... et
apposita ... mat.
... venenis ... bibita
cum vino mat. ¶ Calculosi
... verbene ... nulla
... et cum
aqua bibitur mat. ... que
dat ...

(V)itriolum (V)itis ... et — Ca. 93
... absque ...
... et ... albugi-
ne et ... quod est ... lap.
... et ... et bibitur cum vino
et frangit lapidem in renibus et
vesica ... quidam dicit
quod ... vitis ... de
... ad ... cum ... in ...
... et sic ... serap.

(V)ulpes ... — Ca. 94
... confortat ... matris
(V)enis sive ... cum
dolorem matricis sedat et cum
oleo ponitur vulpina vel decoctura
et ... et ... sedat do-
lorem matricis et in serap. ...
... quod ... vulpes vulpina
vel mortua ... decoquitur
est sedativum doloris matricis
que est ... et ...
... et
et ... sedat ma-
gnos dolores ...
... dolore
... ad ...
... et ... me-
... vna ...
... ...
... nimia ...
... et ... reto ...
inflationes ... et
... paciens ...
balneatur ... et ...
... sunt
dolor ... sedabitur ...
... in serap
... quod in ...
... et ... ubi nulla ...

lgn gossi et vistopi cantere
dolorem arteticam in pluribus me-
bris et in pfundo membrorum quod po-
test resolui et euacuari liber-
ligni prele olim sed nunc permanet
menta possunt resolui et purga-
gari vel coaladio euanescere
et propter hoc est indiscreto cortice sto
a(r)gutt et menia quante in digitis q epr
non diu virtus est mundata sed
molli licet vistosa in oleo
in quo vivit et cum volupta-
pes et detraquitur nisi adeo vent
firmatur vel digitis impo-
imbo et hoc plures vitem m- orti
pe nunc resoluta et gossipi possit

Ca 297 Usnee Bmilling libro cortus
Udet quod usnee est corti-
ces pini et ramet latte m-
veliute crescentes super bo-
res femine gladimes et pinum
et unites et hoc albus bom
et est fra et siccum scriptitur
et confert apatibus ca cum in-
apgta ra fundit in vio et fiat decoret
i sompno potanve et confert timori cor-
cor voris dis et retinet ventrem et con-
sto fortat statim cum infunditur
in vino scriptito et confert
cor debilem et quod decemit de
coctione in aqua fit enatati
marte simul inibus particulis
dolorem matris vel retetorum
then eius confert et ille sequitur

Ca 296 Zinziber est radix pla-
te et est illud in quo
est inmanentia et virtus eius est
spa calefetia caliditate forti

eius humiditate indigesta et propter
eam humiditatem corrumpitur et
corrumpitur cito et cum cor-
rumpitur non accidit rebus mul-
tis sed rebus humidis humiditate
indigesta et non est similis ste-
sue et alia minus eius est
innata addigestione in sto et a-
perit opilationes epatis que
fiunt propter frigiditatem et humiditatem quod
et resoluit ventositates grossas
que fiunt in sto et intestinis
et mollit ventrem molli-
ter leni et confert obscuritati
visus que fit ab humiditate que
fit cum eo calor et innatam in
spmate et conferat coitum
sed quod melius confert est medi-
tate nunc et mel quod / conferens
est diminuendi humiditatem
que est in sto et intestinis
Sinensem hoc in sapore
Rasis quod dicit quod zinzer in 2o
et humidum in 1o propter bonum sine
et simul melius in nulio pipere
et est duorum domesticum et silue-
stre est liceropes coloris
et saporis acuti vehementer
et plus solide domesticum
est subalbidi coloris et sa-
poris acuti sed non tamen sit
siluestre et non est solidum ut
siluestre sed frangibile et non
fugit facit ramulos sine
stella hoc ille
Dicit 3. 3o dicit Bmilling quod se-
cu in 3o et sic in 2o et ergo
dico quod 33 cum recipitur ubi
nascitur quod habetur multum

humiditatem actualem et quandam
dulcedinem et minus habet de
acuitate saporis et propterea fit ca-
lida et humida ut cetera ø. dicit quod propter
quod desiccatur est perfecte et in-
duratur domatice sed convenien-
tiam amittit dulcedinem quod
plus habet et cum humiditatem
subtilem et est tunc ca. et sic-
ca ut Bulhinus dicit et habet tamen
adhuc humiditatem in se indige-
stam ut in sequentibus dictum est et
melior earum est cuius cortex
tenuis est et cuius albedo multa
et frangibilis faciens fila su-
succa viscosa et sequitur non
pulmosa nec faciunt humi-
ditatem minus durus sit et solida
ut zedoaria cum conservatur/

Bulhinus dicit quod sal-
vat tinea in memoria et ab-
stergit humiditatem gutturis et
capitis et digerit cibum et con-
fert spiritui corpus et stomacho et
desiccat humiditatem generatam ex
comestione secundum et item
et non tantum confortat et cal-
facit coitum et stringit ventrem
fluxum ex malicia digestionis/
fluente vel ventre stringit/
Ypocras dicit quod est apta ad ter-
tiam. Cum cetera ø. ad tussi-
catione et fractam compositam
vinum decoctum ex et cum
siccarum et passularum et con-
valet pulmonis cibus non sicca
sit sicca comestione

Ad dolorem stomachi et in testiculis
frigidis vel ventositate vel vim

stomachi cum et cimini et
pulmonis quod generat digestio...
Item casinum confert in pulmonis
cum ad loca supponatur ...

Caz 98

Zeduarium ca. est in 2o et
sic in 3o. vel et anteq...
et vel confert strictum tussim et
dolores stomachi et intestinorum ex
ventositate et frigida et suppo-
sita et ipsa magis fit et cale-
fac matricem et mundificat ca.
et salmentum ex eo fit et con-
tinuando et panem asso et acce-
to prout appetitum etc.

Bulhinus dicit quod zedoarium re-
sistit napello et est tyriaca
omnium venenorum quod ille
zedoaria est ca. et sic in 3o g
et impugnatione convenienti et
aufert ventositatem. Et desic-
cat et est quod aufert odorem alliorum
et ceparum et vini et confert ventosi-
tatibus grossis et morsibus venenosis
et retinet ventrem et confert colice
ventose et retinet vomitum et post
cap. quod est in malis quod in sequentibus
dicit et quod antiquum dolorem
stomachi tollit potationem

Caz 99

Zuccarum est ca. et hu. in
p.o et est mel de cannis
... in dulce succus de can-
nis ... et vocatur mel/
taberzeth et est aptum ad mundi-
ficationem ... renum
et ad sale ... mundificat
et abstergit obscuritatem ...
... pediculos et lendi-
nes ... quod Bulhinus
... ca. et hu.

resistit ve-
neno

eltrio

memoria

guttur
cap
corpus
stomacho

vomitu

venter

tussis

colica
vomitu
matrice
stomacho

mundificat
renes

mundificat
oculi
pectoris

in primo qui diminuit lez inundi-
ficandi humectandi et in-
ferendi et relaxandi et confirma-
tur per annos. et eius usus est
possibilis et in confectionibus et siru-
pis et diuersis medicinis et re-
frigeratiuis et siructibus et la-
boratiuibus vel liquoribus non ha-
bentibus adhibeatur et tusiatis
consumptis et consumptis et asmaticis
ponitur in cibis et potibus est
cum restrictiuum et restauratiuum
et lubricatiuum siccitatis corporis quia
si ita quod zuccaro. Valet utique
eius prima est que desiccat et
virtus eius ra(tio) quia abstergit et
resoluit et ingreditur in me-
dicinis que aperiunt opilationes
et abstergit et mundificat vi-
as et longinquas ancientes
sitis et ideo quod facit sitim sicut
mel licet in sapore. Valet zucca-
rum sua stipticitate est bonum
¶ Et desiccitate zuccari
est quod confert dolori vesice et
renum et mundificat ea et
zuccarum abstergit visum quia ex
eo fit collirium et desiccat et
resoluit pannum oculi et quod
bibitur non facit sitim propter eius par-
tem abstersionis ¶ Et penidie
que decoctas sunt sicut ea et
sunt in primo qui magis albe et
molliunt ventrem et sunt
boni tussi et quod sunt confectiones
zuccari licet in 2 sapore
¶ Ergo dico quod zuccarum est
multiplex et ad partes accidenta-
les vel zuccarum durum album
quod vel dicitur et depurat po-
in vasis forme pyramida-
lis et in parte inferiori et al-
tibus vinis desertur aduectus
et nomen aquam tlez zuccarum
zuccarum tabarzeth vel ca-
ffatim vel zuccarum panis et
est melius quod est albius dulcius
durius et clarius itaut vel
frangitur in fractionibus partes sint
quando similares
¶ Post hoc est aliud zuccarum no-
bilius secundum primo pulueris pars
madefacti et est album et
dulce et bonum et vocatur
pulueris zuccari et est aliud
pulueris consimilis prior vel quod
non est ita album et vocatur zuccarum
de cypro et est aliud ex pul-
uis et est quasi rubei coloris
vel salte adrubedine te-
des et est de hyspania sed
quando de vero est quod sunt
de marrok quod regnum tenet
saracenum et istud est aliis
speciebus calidius sed sit nomen
sine antiquum. Et sciendum est
quod de zuccaro nomen est magis
calidum quam antiquum aqua ...
et propter hoc dicit abemesuay ut
hic in sapore quod nomen zuccarum
est ca et hu et vetus ca et
sic et quanto magis est zuccarum
vetus et rubeum est magis ab-
stersiuum et resolutiuum et quanto
magis est album et nomen i-
pagis est depuratum et mundatum

tango magis competit in acu-
tis et ca et discrepantijs
et tussi et tisicis et lingui
et hec sunt dementiad di-
cta sufficiat vel et c. sis

Omnia in isto libro me-
dio plices sunt de
virtute pa et 2a et
3a medicine simp-
licis agimus et exprime
vero medicis in sunt virtutes
predicte et quibus qualitatibus
operantur et quare in tali or-
dine et unde collocantur
si operis pluralitate non vi-
tiatur quo qualitates prime
in medicina simplici et
qualitates elementares sen-
pter compositis substantie medicine si-
plicis conveniunt vel differ-
unt et quare operationes
in ea secundum talem convenientiam
vel differentiam distinguntur
in meo alphabeto plane
possum in la ibi medicine
simplices operationes sunt
varie et virtutes et ibi de
medicinis salutinis

Hic vero bonitati intellectus di-
co quod medicine simplicis
virtus pa dicitur illa aqua
cuius operatio procedit secundum ali-
quam qualitatem primam 2a vero
virtus et 3a sunt secundum quod opera-
tio medicine procedit a gradiose
substantie ipsius in parte vel in to-
to in parte dico ut cum di-
cimus rose 2a est stiptica

que virtus ei inest propter partem
substantie ipsius terream et aqueam
mediocre
Tercia inesse in toto dico cum
ut dicitur carnem plumbat laxatius
tria est quod confert morsui canis
rabidi et hec non ex qualibus
sunt secundum a tota substantia sua et io
et virtus ei inest a tota substantia et
sic virtus medicinam salutiam
per electionem est a tota substantia sine
a tota specie secundum hec vobis de me-
dicina attractiva tecetur secundum istius
istud modo accipiendi virtutes
prima 2a 3a ipse medicine si-
plices operantur operationes suas
et abscisis operationibus tamen
ipse quam virtutes predicte denominantur
ut a calefactione calefactiva
ab stersione abstersiva ab ap-
ertione apertiva a stipticitate
stiptica et c. de aliis intelligatur
licet frequentio sciatur quod operatio
et medicina aliunde denomi-
nentur et vero medicina est quia
cognito intellectiva sit ex
precedente cognitione sensitiva
Cum cum pro persensim plicet ex-
primi quod aqua libera calefacit
vel vulnus sanat propter talem
operationem ipsam dicimus calo-
factivam vel vulnus sanativam
postquam hec et similia per intellectum com-
prehendimus quod talis operatio pro-
cedit ab aqua virtute que
inest libere fluxi et vomnis ra-
tiones calefactivam vel vulneris
sanativam et iste modus cogno-
scendi et nomina imponendi
est medico qui est artifex
sensibilis conveniens et aptus

¶ Et quia virtutes 2e et 3e ut pro
loquar non simpliciter ut vir
tutes pe oz cas descripte cum
appositione quadam ut si dicam
virtus maturativa composita ex
virtute aperitiva calefactiva et vir
tute glutinativa vel pororum
clausiva et cum ista secunda
primum in prio istius 2i libri
prosecutus descriptiones quarundam
virtutum 2arum et 3arum appone
hic intendo ¶ Virtus abster
siva est que procedit ab opere
auferens sordes a superficie
corporis existentes a poris
corporis sive hic sit in ulcere sive
in cute et ita virtus inest
medicinis simplicibus caren
tibus viscositate ut vult Sera
pio et habentibus caliditatem
et siccitatem et subtilitatem
substantie cum insipiditate et amari
tudine vel dulcedine aliquali
et huiusmodi sunt mel orobus fa
ba ordeum lupini
¶ Et farina ordei et fabe
abstergunt solum secundum substantiam et fa
rina lupinorum amarorum
substantie et farina orobi
et amigdale amare abster
gunt et aperiunt vero secundum eandem
substantiam medicine que poros ap
eriunt et medicine que abstergunt
non differunt magnitudine secundum in di
minutione et additione vir
tutis ambe sunt subtilis substantie secundum
aperitive plus et ambe sunt
medicine et amare secundum aperitive plus
¶ Virtus aperitiva seu incisiva

sima pororum et secundum minimum est
secundum secundum virtutis abstersive
ut dictum est in quo quia in eius
inest virtus aperitiva est subti
lioris substantie et est causa virtuti glu
tinative et ita virtus hic la
titimen volo dicere in eis
aliquibus quibus inest virtus aperi
tiva aperiunt solum poros cutis
et adherent operationem sufficit
quod sunt medicine qualitatis secundum substantiam
aperitive vero sunt que aperiunt po
ros et secundum nomina incisiva que
dicuntur aperitive et incisive
et inmaliter adgregant sanies
et humores grossos et visco
sos subtiliant et huiusmodi sunt
orobus lupini amigdale
amare semen urtice radix
calamenti et alia in quibus vincit
amaritudo cum subtilitate
substantie quedam vero sunt fortis
aperitive ita ut forte opila
tionem splenis aperiat ut cor
tex capparis scolopendria
radix tamarisci squilla
et quedam in rectis partibus
que aperiunt opilationem
renum et ita per operationes
debiliores et fortiores medi
cinarum aperitivarum cognoscitur
quod virtus aperitiva hic latitudinem
et quod cum vel talis passio in
operationibus suis non procedit
et simpliciter substantia oz quod oportet
cum cum in meatibus aperitis
in materie cuiusque membri
divisum sit | volo dicere
virtutique membro opilato

Virtus abstersiva

Virtus aperitiva

rtonis est apertiuis si indige-
ciaz et conditionez membri quod
simplex medicina aperitiua
sit competens et sufficiens curati
opilato[nis] sequitur
¶ Exemplum vero opilato[nis] quando cum
aperitiua medicina simplici ap-
ponitur acetum et quandoque acetum
squilliticum et in opilationibus
pectoris et pulmonis cum aperi-
tiuis medicinis simplicibus
additur est pectorale aliquid
ut oximel vel mellicraton l-
senigibinn .i. siropus acetosus
si ergo ponitur in hiis cum zuccaro
vel melle vel liquiritia et a-
liis lenitiuis oportet quod cum ace-
to vel acetoso vel singularis ne-
cessitatis ad hoc me compellat
¶ Item aliud latitudine hoc vtique
aperitiua quod aliquae medicinae
quibus inest cum hoc quod aperit
cum stipticitate et leuis extensiuis
applicitate propter stipticitatem prius
poros cutis qui minime sunt
relaxantur et opilant et vias
earum aperitiua non potest penetrare
ad profundum et per consequens nec inundi-
ficatio sit omnino sed quod vice simul fo-
ramina sectoris capitis et fiscalis et
aliorum membrorum interiorum sunt am-
plae stipticitatis medicinarum
aperitiuarum non expedit quia vtique
aperitiua procedat in opilatoz sua
et aliquibus membra conseruat
et propterea modo absinthium quod
sunt ninus potest aperire et mundi-
ficare si extensiue aplicata non

sit hic facere propter rationem dicta
¶ Item aliquae medicinae quibus
inest vtique aperitiua aperiunt
ora venarum vt sunt cyclamine
sed bonis et tamen sunt omnia
aliorum aromaticorum quae habent
grossitiei et caliditatem simul
sicut est oleum lilii si frangantur et ego
dico quod aloe et colloquintida et
scamonea aperiunt orificia
venarum violenter et medicine
non intendunt cum eis habere opa-
tionem facere sed potius cum eis
venit ad conductum humoriz opa-
tiz lenem tamquam iuxta nocumenta
remouere ideo cum cyclamine
et aliis speciebus aperitiuis non mutan-
tur et tamen vnius aperitiua meius for-
tis conseruat et isti inuenti f. aperi-
tiue oppositum vnius partis corii
transglutinantes stringens vel poros
relaxantes et accidit hoc vtilem
na aliquam stringit cutem sola fortitu-
dine sine ponticitate vel glutino-
sitate et sic poros minimos
coadunat si corium totum co-
adunare non potest vt medicina
stiptica quae non frigiditate et
humiditate est medicina aquea hu-
mor enim sunt aqua frigida se-
mina portulacae et psillium
et lenticula aquae et vmbilicus
quae infrigidat sine stipticitate
aliquam vero medicina est quae cum
hoc quod est frigida et sua fortitudine co-
adunat partes corii quibus
adunat et egrossitiei suae
substantiae terreae est stiptica et sua
stipticitate adhuc quoque eo quod
non potest penetrare in intimo subtiliter

stictus et p[er] sua[m] siccitate[m] coadu-
nat p[ar]tes cor[por]is et densat cor-
p[or]us undiq[ue] et cu[m] h[ec] adiu[n]g[un]t[ur]
tentes ad modu[m] coadunamq[ue]
ret cu[m] digitis et taliter clau-
dunt orificia venar[um] cu[m] appli
stiptica — cant[ur] et h[uius]m[od]i s[unt] balaustia
galla p[s]idia ypoquistis et c[etera]
h[uius]m[od]i similia et ut[ri]q[ue] a[u]t[em] p[ro]ducit
talis op[er]atio p[ro]p[ter] d[icitu]r stiptica
¶ Aliqua v[er]o medicina no[n] frigi[di]-
tate sua nec stipticitate sua vel sic-
citate sua p[ar]tes p[ro]p[ter] coadu-
nare s[ed] viscositate sua s[ive] sub[stantia] vel
glutinositate poros cutis re-
plet et c[etera] claudit poros sive
opilat que [est] op[er]atio c[ontra]ria
aperitioni poror[um] et u[tr]iq[ue] a[u]t[em]
p[ro]ducit talis op[er]atio p[ro]p[ter] d[icitu]r o-
opilativa — pilativa seu poror[um] reple-
tiva et h[uius]m[od]i s[unt] psillio[n]
portulaca et malva ac alia
eis similia p[ro]ut inde sc[ri]ptum e[st]
Notandu[m] maturativa p[ro]babit s[un]t
ut op[er]e opilativa frigi[di] s[ed] q[uando] sunt
et humida ut albumine ovi
et psillio[n] cu[m] aqua ut
vel maturativa — ¶ Ut[ri]q[ue] maturativa [est] ut[ri]q[ue] q[ui] ita
ut sic loquar coniu[n]ctive cale-
factiva temp[er]ate et ut[ri]q[ue] opilativa
h[ec] p[er] maturationis ap[er]tio[n]e[m] v[e]l
sanies d[icitu]r generari dicit enim
sicut q[ue] medicina maturativa d[icitu]r
eo in calore naturali cor[por]is et d[icitu]r
ex in sub[stanti]a viscosa sive gluti-
nativa et generat de armoniaco
porcina et olibano et de
emplastro f[ac]to ex fimento i[d est] tritico
q[ua]re ita s[un]t temp[er]ata in calid[i]tate
maturativa apertiva — et humiditate et viscosa et v[er]o

est q[ui]a h[ec] duo requiru[n]tur q[uia] siccitas
desiccat materiam ap[er]iens que
d[icitu]r in saniem generari sive sit
tam co[n]gressa sive sit liquida q[ui]a
facit ap[er]tionem et caliditas ex-
cedens nimis desiccat et mor-
tificans reddet ad saniem genera[n]-
dam et calor di[m]inut[us] no[n] suffi-
cit viscositas sub[stanti]e claudit
poros cutis et c[etera] intus retinet[ur]
calor digerens et confortatur
q[ua]re p[ro]dicte medicine et a[u]t[em] eis p[ro]p[ter]
sic s[un]t maturative et sanie[m]
generative. Et ideo sicut q[ue] medicine
temp[er]ate putrefactive dicu[n]t[ur] a me-
putrefactiva — dicis v[er]o et p[ro]p[ter] putrefacti[v]e
q[ui]a ille putrefaciunt materiam q[uam]
facit ap[er]tionem temp[er]atam in sanie q[ua]n-
do medicine v[er]o putrefactive
corrumpunt carnem et destruunt
et h[uius]m[od]i s[un]t sicut sap[onis] auri-
pigmentum rubeum et citrinum
et glutinum auri
¶ Notandum putrefactiva inest me-
dicis q[ue] calida s[un]t et humida
ex sua complexione sicut sap et si-
m[u]l a tanta h[abe]nt caliditatem q[uod]
adustiva — adhuc nu[n]c dum adustive
et ut[ri]q[ue] a[u]t[em] p[ro]ducit op[er]atio talis
d[icitu]r notandu[m] adustiva ¶ Eni[m]
v[er]o co[n]stans ut[ri]q[ue] putrefactiva
[est] ut[ri]q[ue] calefactiva que inest
cantaridibus auripigmento
rubeo et citrino et flammule
s[ed] h[ec] no[n] op[er]antur sine dolore
ut temp[er]ate putrefactive p[ro]p[ter] d[icitu]r
¶ Notandum cicatrizativa seu con-
solidativa [est] que p[ar]tes carnis
aggregat stringit et angustat

tarne et desiccat ne[c]q[ue] fat
cam altita in cutis dimit
est enim cutis ca[usa] indurata
s[ed] quo quedam mente conspli
dat conglidacion[em] p[ri]ma et q[uod]
conglidatione 2a in meo al
phabeto plenius contine[tur]
Virtus reptissima e[st] v[ir]tus
insensibilatina ad stiptiate
quadam et medicina cum in
est h[ec] v[ir]tus e[st] in complexione fria
et in s[ub]st[anti]a grossa
Virtus attrina e[st] in illis q[ue]
e[st] attrina p[ro]p[ri]etalit[er] actiab
s[ed] p[er] calidit[at]e[m] et siccitate[m] et
sic attrahunt s[ed] constantin[us] i[n]
pantegni sa[rcocolla] pinu[m] opoppo
nax armoniacu[m] s[er]apinu[m]
ind et similia h[abe]nt et ita
dicunt attrahe[re] venena sicut s[ed]
serap[io] ubi agit de v[ir]tutibus
us et 2us ubi ponit sic at
trahe[re] metaseli pulegium sor
des alucarii et balnei
Quedam v[er]o e[st] attrina p[ro]
p[ri]etate forma[m] que e[st] in ea et
sic attrahu[n]t finetum et omnia
spectora s[ed] serap[io] licet plus et
minus s[ed] natura eius sunt specto
ra Quedam v[er]o e[st] attrina
n[on] aqualit[er] aliqua p[ro]p[ri]a s[ed]
a s[ub]stancia s[ub]st[anti]a et c[etera] volu[n]t aliqui
q[uod] magnes f[erru]m attrahu[n]t
Aliqua v[er]o e[st] attrina a
p[ro]prietate occulta et c[etera] scamo
nea et colloquintida et alia
h[ab]ingi solutiva humores

attrahunt humores electos q[ui]
nec qualitate nec aliam p[ro]p[ri]e
s[ub]st[anti]e attribui p[otes]t talis opacio
medicine id [e]st d[icitu]r res esse tales
sine expressione vel denota
cione qualit[at]is vel p[ro]p[ri]e[tati]s s[ub]st[anti]e
Unde damascenus i[n] p[ri]mo ca[pitulo]
de medicinis simplicibus di
cunt q[uod] medicina laxativa
n[on] e[st] ac complexionali s[ed] q[ue]
tale et neq[ue] est contra[r]ia i[n] g[e]n[er]e
s[ed] quia t[a]l[is] et neq[ue] q[ui]a
aut g[e]n[er]e aut leve s[ed] quia
dilatata mente dispos[it]o esse di
vine v[ir]tute s[ive] elementata
et celesti h[ab]unt quidem quibus
h[ab]ent v[er]o s[ub]st[anti]a h[ec] mesue colli
dit ex complexione sua habet
medicina v[ir]tute operandi que
v[ir]tus e[st] q[ui]bus omnibus h[ab]ent
b[us] complexione t[ame]n h[ab]e[n]t h[ab]et e[ti]a[m]
v[ir]tutem operandi ~~que v[ir]tus~~
~~e[st] q[ui]bus~~ ab influencia ce
lesti et h[ec] v[ir]tus e[st] ubi s[ub]st[anti]a
et q[ui]a n[on] p[otes]t investigari
h[ec] v[ir]tus p[er] cognito[rem] complexionis
p[ri]mis nec p[er] ra[tione]m id vocat[ur]
v[ir]tus occulta unde s[ed] istam
formam loquendi d[icitu]r medicina
operari a p[ro]prietate sua seu a
v[ir]tute occulta illi v[er]o qui di
cunt medicina[m] aliquam operari
a tota sp[eci]e vel a tota s[ub]st[anti]a
recedunt a forma iam
dicta q[ui]a volunt q[uod] talis
operacio procedit a conditione
s[ub]st[anti]e ad omnibus et qualitatibus
suis simul mixtis et ex h[ab]it[ibus]

art[ifici]a

resultat vna forma s3
tm vaz vnius spei et ita
forma e eius spa et hec p
spem coponitur iam dicte et
no acutus qual compleonis
et sc istum mod dicit sap
mena attetma sua spetie
et sba e prim mena laxa
tiua ut scamonea et colloquintida
que calidior e magis e at
tetma qr caliditas adimit
operaco que e aspa et qr
attrahit pr ~~duas~~ vias s attr
hendo superat mena que
attrahit p vna viaz s3 sap
Virtus custoditiua et libera
tiua aquibus sola distingunt
pt mene .i. que servient
q morsu animalium vene
nosorum dicunt mene custo
ditiue et mene que sb
venimus cum venenum sumpt
intus dnr mene liberatiue
et sic s3 h vo mene custoditiue
dr custoditia / et itq mene
liberatiue dr liberatiua s3
adponend them distinctionum
et diuisionum virtutis ca ul
ro e cuilibet Vocius eam s
vam bona dicta pt q mene
que sumpte pseruant corpus
et custodiunt ne venenum pus
sumptum impmi possit in
corpus corda custoditiue sunt
Et virtus aqua s3 spacio
procedit dicit pt virtus custo
ditiua mene vo qr sumitur
postcu venenum sumptum
e intus si hec operant vt
venenum sumptum expellat
et qd no pt expelli consuma
et alter ne noceat dici /
possunt mene liberatiue et
virtus aqua procedit tp
spacio dici pt quare virtus
liberatiua et sc sap in opa
tombus menarum custodi
tiuarum seu liberatiuarum oz q
composico corporis sit adiutrix
mene et adinatia vene
nosa vt dicit / q sunt ad
hec q mena valeat esse
liberatiua oz q dominet me
mortifere seu venenose ita
oz q na corporis sit dnans
mene liberatiue et hec e q
ipe dt oz q mena liberatiua
sit mea me corpus et magis
mortifera et hec no solum in
sba sua et qualitatibus pmis
s3 eciam in quite vnd oz ut qn
titas mene liberatiue sit
que no noc corpori pspi
cimus ne pna penitacie sit
diminuta et deficiens ne
vincatur a mena mortifera
quod mene tales operantur
demonstrandi causa vide
in alphabeto meo la v
ibi venenum
Virtus mollificatiua cogno
scitur ex multis eo q mundi
ficatiuo melius multis et dispa
no creat nisi p mene nar
mollificatiuas corundem
dispti induratonis ue

Unde serapio sermone de me-
dicina mollificativa dicit
duritiei membrorum complexionates
sunt multe et ideo quod medicine
que curant eas sunt multe
et diverse de multiplicate
induracionis membrorum et
mollificantes vel subtiliantes
plures scripsi in alphabeto
meo littera m ibi mollificati-
vum est multorum hic vero secundum brevi-
tatem tamen ommittens dico quod
ut in pluribus virtus molli-
ficativa est virtus calefactiva
prima vel secunda et non multum siccativa
et humefactiva etc. et est in
dyaltea virtus mollifica-
tiva pinguedo hircorum et
bovis et medulle cervi et
vituli que omnia secundum serap
sermone preallegato sunt
calida secundum temperate sicca
Et ei opponitur virtus indura-
tiva que ut in pluribus
est infrigidativa et desicca-
tiva licet tamen et sic indu-
rativum sit passivus quo-
subtile consumens quod relin-
quitur grossum reddit et compa-
ctum / vocat tamen serap in eodem
sermone medicinas induratívas
medicinas frigidas et humidas
ut est semina portulata
et psillium etc. hec ideo quia
hee res entes densant et
indurant Et ypocras dicit
secundum eundem serap quod entis dic.

pa et dura curatur cum
mollificante et sit secundum eum
virtus mollificativa dicit etiam
calefactiva et desiccativa
quia contraria contrariis cu-
rantur et non recedit serapio
hic a sermone meo quod iam
dixi de pinguedinibus et
medullis
Virtus doloris sedativa
prima et vera est virtus calefa-
ctiva temperate et subtili-
ativa non medicina que pre-
parata caliditate et comprehendens
naturalem calorem membri dolentis
similiter membris et innat-
uralem calorem membra di-
gerit mediante dolorem tamen
subtiliter sive sensibiliter cum ani-
mali calore mixtum quae est
causa doloris suaviter re-
solvit et rare facit et po-
ros aperit et facit egredi per
fumum et vaporem illud
quod facit causam doloris et hec
est virtus lenitive quia aliquid
minuit dolorem et tunc di-
mitigativa doloris aliquid
aufert totum dolorem sed non au-
fert continue et tunc dicitur
proprie sedativa doloris aliquid
dolorem tollit et continue
ut in colica ex ventositate
prima et tunc magis proprie
curativa continuus cum seda-
tiva doloris secundum serapio et
alii qui ponunt virtutes
tercias virtute sedativa vel

mollitiva

mitigativa doloris lo
cum de ea m e prius seda
tiva et non morbi curativa
¶ Alius licet de ipsa sit
stupefactiva virtus sedativa
doloris et hoc minus e infla
dativa nihilum et sensum insen
dolentis mortificativa seu
extinctiva vel saltem oppressiva
et complexio membri ac
virtute operantis x e ...
est contraria complexioni
medicinae operantis virtute
vero sedativa doloris et
operatio stupefactivis non e
sine nocumento operatio vero
sedantis dolorem radicitur
et operatio utilis et secundum
cognoscere autem proprietates vir
tutes scilicet absessiva aperitiva
et retentiva prius notitias per
medicinas communes e cognoscere qua
litates et conditiones speciales
medicinarum quibus insunt et
primo virtus abditae cognitionem
vero secundum consimiliter et plures proprietates
quam per alia consimilia et quod hoc
de eo hic pauca dicantur
¶ Nota quod de virtutibus natura
libus quo vigent et propriae
qualitates operantur vide in
alphabeto meo ibi confortativa
virtutum vero audit quod omnis
virtus naturalis operatur per cali
ditatem et siccitatem et quod
frigiditas non intrat in op
erationes earum nisi per
accidens

appetitiva
Retentiva
Virtus naturalis digestiva
Expulsiva

¶ Sed primo sciendum est quod sapor
sit ex rebus contrariis et elemen
tatis compositis dico ex
partibus specialibus diversis vel
ex specie ignea aerea aquea
et terrea et sic mediante dicta
simplex in comparatione ad
medicinas ex pluribus simpli
cibus contrariis est in natura sua
contra ex partibus specialibus diversis
elementis vero simplicibus sa
por non sit natura ut vult aliqui
magistri et alii elementa nec
habent saporem nec colorem
quo autem fit sapor in re
sapida in alphabeto meo
legere la S ibi Sapor
¶ Sed hic videndum est quo fit
sapor in gustu propriae
virtus rei sapidae cognoscitur
cum enim res sapida gustanda
instrumento gustus apponitur
humiditas linguae in mutata
ab ipsa quae humiditas sit
immutata subintrat po
ros linguae et secundum diversitas
immutationes sit secundum diversi
tas talis humiditas efficit
sapores et ex sapore recepto
rei gustatae anima indi
cat de ea rei gustatae
virtute
¶ Ubi gratia rebus dulcis cum
apponitur instrumento gustus

cpate et quemcu(n)q(ue) instincto
indicat i(n) immutatio(n)e et p(ro)
(con)sequens delectabilem et (con)
cpata et (con)ueniente i(n) immuta-
tione indicat a(n)i(m)a rei in
esse caliditate(m) et humiditate(m)
temperata(m) et eius s(ub)stantia(m) ee
mediocre(m) et in ee vi(m) nu-
trificandi lauandi replendi
et (con)similes (con)firmis instincto gu-
stus (con)venit sensibilit(er) (et) pri-
pit et a(n)i(m)e reputat et
indicat a(n)i(m)a in dulci re
ee v(ir)tute(m) mollificandi / nutri-
ficandi abstergendi lauandi
et replendi et op(er)ationes
(con)trar(ias) v(ir)tutu(m) et effectus /
cetera sunt quecu(m)q(ue) / s(ecundu)m q(ui)lib(et)
dulcis dicatur sensibus
semp(er) accidentes dicta .n.
dulcedinis e(st) q(uod) q(ua)ndo e(st) pa(ru)m
dulcedo ut in (con)trario Et q(uando)
admixta(m) ponticitate(m) habet ut
in glande Et quando cum
aquali acumine ut i(n) melle
Et quando cum viscositate ut
in dactulis / et s(ecundu)m saporem
cuiuscu(m)q(ue) p(re)dictor(um) dul-
cium cognoscit v(ir)tus rei gu-
state in q(ua) e(st) dulc(edo) et
hec ideo q(ui)a in glande
fortior e(st) stipticitas q(uam)
dulcedo et ideo in eo plus
cognoscit de v(ir)tute eius
stiptica q(uam) de v(ir)tute eius
nutrificatiua q(ui)a ipsa no(n) e(st)
sic nata ut stiptica
Similit(er) res pontica cu(m)

instincto gustus apponit(ur)
s(upe)r (con)similis ibi (con)sistens pri-
pit i(n) immutatio(n)e(m) horribilem a
no(n) delectabilem que p(ar)tes li-
gue coadunat et (con)stringit
et corrugat et (con)stringendo
et corrugando p(ar)tes aliquas
sepat et i(de)o in immutatio(n)e a(n)i(m)e
reputat et anima indicat
i(de)o in immutatio(n)e ex f(rigidi)tate et
siccitate terrea et p(er) h(oc) indicat
anima talis rei in ee v(ir)tute(m)
ponticam ex grossicie sue /
s(ub)st(anti)e et f(rigidi)tate et siccitate d(omi)nante
in ea p(ro)pt(er) hoc calidi(ta)te et humidi-
tate et (con)sequenti indicat
ei inesse p(ro) v(ir)tute coaduna-
tiua(m) p(ri)mo et (con)gregatiua(m) (con)seq(uenter)
obtinat et c(etera) nimia laxa (con)stringit
Et ideo cognoscit v(ir)tus s(ecundu)m sti-
ptica rei gustate in ee q(ui)a
sapor ponticus et stipticus
no(n) differu(n)t nisi s(ecundu)m plus et min(us)
ut vult s(er)apio q(uod) sapor sti-
pticus e(st) sapor ponticus de-
bilis et sapor ponticus est
sapor fortis stipticus (et)c.
Similit(er) res acuta cu(m) instincto
gustus apponit(ur) horribilem
inducit i(n) immutatione et s(upe)r
(con)similes p(ro)p(ter) ibi q(uod) p(ar)tes t(ame)n
lingue calefacit et sepat cu(m)
violento acumine et reputat
a(n)i(m)e t(ame)n saporem et anima
indicat ipsam ee saporem
acutum et (con)sibilitate s(ub)st(anti)a et
acuitate (con)cessima indicat
ipsam rem ee in plus (con)p(ar)tibus
igneis et ei in ee v(ir)tutem

acuitatem et per consequens ma-
sime morsivam corrosivam
subtiliativam que si in cerebro
tum obviat totum impedit vir-
tutem ei in esse existimativam seu
discretivam indiscretam facit et
sicut hec dicta sunt de sapore
dulci pontico stiptico et a-
cuto sic intelligendum est de ceteris
saporibus in suo modo scilicet
de sapore unctuoso acetoso
amaro et salso quod videlicet propter sa-
porem pervenit in cognitionem
virtutis rei gustate quia per
hec quod anima iudicat hec que
operatur in gustu indicat con-
ditiones sive substantie quantum ad
grossitiem vel medietatem
vel subtilitatem eius et con-
ditiones qualitatis virtu-
tis in ea sicut dicit Serapio ser-
mone l de saporibus omne tem-
peratum obviat et non agit
in gustu nominatur sine sa-
pore

Et Galienus nominat ipsum insi-
pidum et est quod saporem non habet et
est aliquid terre simplex ut
aqua et alia elementa et est
aliud insipidum compositum et est mixtum
unum genus est cuius substantia est
aquosa ut camma tenera
cucumer et cucurbita

Est aliud genus est cuius
substantia est sicca et terrea sicut
amilum tritica terrea et ae-
species lenti similes hiis et est
genus tertium cuius substantia est visco-
sa ut albumine ovi quod n-

asmati fit et humido danti

Nota circa in fine sicca li

agit in gustum est delecta-
bile vel instabile et hinc sunt
septem sapores de quibus iam
dixi et quia insipidum qui
nullam facit immutationem
in gustu ideo propter hoc non de-
venit in cognitionem virtutis
rei gustate ut predicti a-
sapores et propterea hic de eo hic
non processi sicut de illis pro-
secutus sum in alphabeto
meo licet de quibus partibus
substantialibus constat insipidum
et qui sunt eius effectus et
quod quando insipidum vocatur ut
de hiis quibus insipidi potest
notandum est non omnino est sine
sapore et propter quod aliquam
immutationem facit in gustu
licet parvam et debilem et propter
hoc apud multos vocatur inter
sapores et erit eos octavus
sapor hec de primo ad presens
de sapore sufficiat. Et sic
est finis huius operis etc.

Finito libro sit laus
et gloria Christo et tibi

Voce clarificata. Aqua caelum distillatorum seu zucro
libita

Catarro / 1. bithecia / 2 / bolus Armenus

Iterum qst
1 absinthium / 2 Acetosula
3 Acorus / 4 Affodillus
7 Arthemesia / 6 Asarum
7 Borago cocta cum caulibus
8 Camepitheos. Apud nos habet flores blancos flaves et folia valent alia nichil / sm ve
9 Camomilla aq decoct
10 capilli ve / 11 Celidonia
12 Cicer / 13 Cicla[illegible]
14 rotula fetida / 17 Cuscuta
16 cubebe / 15 Endivia
18 Epatica / 19 Lupulus
20

Tabula capitulorum huius libri et numerus in quo folio capitulum invenitur in hoc volumine etc.

2 hm tzs Antiquis fluctos de agarico / 1 Aber[illegible]
2 oliba[illegible]

Calcantum est vitreolum viride seu incaustum
Apo[illegible] dura. Cera et mel sit miste et cibo appareat

	68	Centaurea	fol 73b
	69	Cepa	fo 73a
	70	Cepe	fo 73b
	71	Cerasa	fo 83a
	72	Cerebrum	fo 83b
	73	Cerusa	fo 83b
Sr	74	Cicer	fo 38b
-	75	Ciclamen	fo 39b
Sr	76	Cicuta	fo 40a
	77	Ciminum	fo 41b
	78	Chimolea	fo 41b
	79	Cinamomum	fo 42a
	80	Cinis	fo 42b
	81	Ciperus	fo 43a
	82	Citonia	fo 43b
Sr	83	Citrullus	fo 44a
	84	Citrinum	fo 44b
	85	Coagulum	fo 44b
	86	Coloquintida	fo 44b
	87	Corallus	fo 45b
Sr	88	Coriandrum	fo 46a
	89	Costum	fo 47a
	90	Corium	fo 47b
	91	Crocus	fo 48a
	92	Cotula	fo 48a
Sr	93	Cucumer	fo 48b
Sr	94	Cucurbita	fo 49a
-	95	Cuscuta	fo 49a
	96	Cubebe	fo 49a
	97	Dragagantum	fo 49b
Sr	98	Dauctus	fo 50a
	99	Dactili	fo 50a
Sr	100	Ebulus	fo 50b
Sr	101	Endivia	fo 51a
	102	Epatica	fo 51b
-	103	Elleborus	fo 52a
	104	Epitimum	fo 53a
-	105	Enula	fo 54a
-	106	Esula	fo 54a
-	107	Eupatorium	fo 55a
Sr	108	Faba	fo 55b
	109	Farina tritici	fo 56a
Sr	110	Faseoli	fo 56b
	111	Fermentum	fo 56b
Sr	112	Feniculus	fo 56b
	113	Fel	fo 57b
	114	Ferrum	fo 58b
-	115	Filix	fo 58b
	116	Ficus	fo 58a
	117	Fimus bovis	fo 58a
-	118	Flos	fo 58b
	119	Folium	fo 58b
	120	Gallus	fo 59a
-	121	Galla	fo 59a
	122	Galanga	fo 59a
	123	Galbanum	fo 59a
	124	Gallia muscata	fo 60a
	125	Gariofili	fo 60b
-	126	Glans	fo 60b
	127	Gentiana	fo 61a
	128	Gummi arabicum	fo 61b
Sr	129	Genesta	fo 62a
Sr	130	Genestula	fo 62b
Sr	131	Git	fo 62b
	132	Gira solis	fo 62b
	133	Hermodactili	fo 63a

Se 134 iusquiamus fo 63a
fo 63b
135 ysopus fo 64a
Se 136 ypericon fo 64a
137 ypoquistidos fo 65a
138 iuiube fo 65a
Se 139 lacrima fo 65b
140 lapdanum fo 66a
141 laurus fo 66b
142 lens fo 67a
143 lenticula fo 67a
144 licium fo 67b
145 lilium fo 68a
146 lignum aloes fo 68b
147 limacia fo 69a
148 liquiritia fo 69b
149 litargirum fo 69b
Se 150 lapacium fo 69b
Se 151 lentiscum fo 69b
Se 152 lolium fo 70a
153 lapis lazuli fo 72a
154 lapis smaragdi fo 72a
~~155 Et p'a multi~~ fo 72b
lapides ... fo 73a
155 lupulus fo 73a
156 manna fo 73b
157 macis fo 74a
158 mellilotum fo 74b
159 melissa fo 75a
160 maiorana fo 75b
161 malagranata fo 76b
Se 162 malua fol 77a
163 malua visci
164 marrubium
165 mastix
166 medulla

Ad maculas galiadas olibam 20

167 mel fo 77a
Se 168 melones fo 77b
169 memite fo 78a
170 menta fo 78a
171 meu fo 79a
172 mimis fo 79a
173 mirabolani fo 79a
174 mirra fo 79b
175 mirtus fo 80a
176 mora celsi fo 81a
177 mora bati fo 81b
178 mumia fo 82a
179 muscus fo 82a
180 musci alumi fo 83a
181 nasturcium fo 83a
182 nasturcium aq fo 83b
Se 183 nigella fo 83b
184 nux muscata fo 84b
185 nux gallica fo 85a
186 nux auellana fo 85b
187 oliua fo 86a
189 olibanum fo 86b
190 oppoponac fo 87b
191 ordeum fo 88a
192 origanum fo 89a
Se 193 orobus fo 90a
194 ostrata fo 91a
195 fo 91b
196 os de corde ceruj fo 92a
197 ossa animalium fo 92a
198 oua fo 92a
Se 199 ozimum fo 92b
fo 93a

Se	200	panicum	fo 93 b
	201	papaver	fo 93 b
Se	202	pastinaca	fo 94 b
Se	203	plantago	fo 94 b
	204	paritaria	fo 95 b
	205	persica	fo 95 b
	206	pentadactilus	fo 96 a
Se	207	petrosilinum	fo 96 b
	208	pentafilon	fo 97 a
	209	pinguedo	fo 97 a
Se	210	pruina	fo 99 a
	211	pinus	fo 100 b
	212	pepites	fo 101 a
	213	piper	fo 100 b
	214	pirum	fo 101 b
	215	piretrum	fo 101 b
	216	pisis	fo 102 b a
	217	polium	fo 103 b
	218	polipodium	fo 103 b
	219	porrum	fo 104 b
Se	220	porcus	fo 105 b
Se	221	portulaca	fo 105 b
	222	pulegium	fo 106 a
	223	plumbum	fo 106 b
	224	pulmo	fo 106 b
	225	pruna	fo 107 a
	226	prunice	fo 107 b
	227	rana	fo 107 b
Se	228	rafanus	fo 107 b
Se	229	rapa	fo 108 b
	230	resina	fo 109 a
	231	reubarbaro	fo 109 b
	232	reuponticum	fo 110 b
Se	233	rosa	fo 110 b
Se	234	risi	fo 113 a

	235	rubea Tinctorum	fo 113 b
Se	236	Ruta	fo 113 b
	237	Sal	fo 114 b
	238	Salix	fo 116 b
	239	Salvia	fo 117 b
Se	240	Sambucus	fo 117 b
	241	Sandalum	fo 118 a
	242	Sanguis draconis	fo 118 b
	243	Sanguis porci	fo 118 b
	244	Sapo	fo 118 b
	245	Sarcocolla	fo 119 a
	246	Saturcia	fo 119 b
	247	Sparagus	fo 119 b
	248	Scamonea	fo ~~119 b~~ 120 a
Se	249	Stafisagria	fo 121 b
	250	Saxifraga	fo 122 b a
	251	Scabiosa	fo 122 b
	252	Savina	fo 122 a
	253	Sebesten	fo 122 b
	254	Sene	fo 122 b
	255	Serapinum	fo 123 a
	256	Serpillum	fo 124 a
	257	Serpentaria	fo 124 a
	258	Sericum	fo 124 a
	259	Spuma	fo 124 b
	260	Stincus	fo 125 a
	261	Spica nardi	fo 126 a
	262	Spinargia	fo 127 a
	263	Sinapo	fo 127 a
	264	psillium	fo 127 b
Se	265	Siler montanum	fo 127 b
	266	Sticados arabicum	fo 128 a
	267	Sticados citrinum	fo 128 b
	268	Squilla	fo 128 b
	269	Solatrum	fo 129 a

Cinere de borax z i videl

Cutim indiscatia (Cicat vestigys ...
Brionia 2 Calamenti et lepsis)

Johannes filius Sarapionis dicit in libro septimo in suo antidotario in absinthio pontico quod sic vocatur eo quod portatur de ponto est stipticitatis multa valde in aliis speciebus absinthij amaritudo multa valde et stipticitatis ita pauca quod sic ipsum gustans stipticitatem eius non sentis penitus aut occulto et debilis sentit ipsius. Propter hoc ut eligatur potius in confectionibus succi et epatis ex ponte et folia longa poti. ti et tunc eius sunt subtili. ora illius ... amaris non potius et in flore eius est odor rimosa aroma ticus et in aliis vero est odor stuch. Propter hoc ut fugiat a bellis et administretur potius ... epar et stomacum et aperit opilationes earum cum eius virtus amara et abstergit et subtiliat et potio eius inde decoctione vel infusione est a ℥ v usque ad ℥ vij et de ipso solo gutto ab aureo 1 usque ad ℥ iij.

Ad provocandum vomitum Si de radice melonis desiccata sumatur ℥ i. cum ydromelle ... facit vomere absque labore. c. 108.

192

Medicine temperate sine excessu in qualitatibus que non sunt in gradu

Caliquo

Cera

Oliua matura

Oleum oliue dulce et delectabile

Medicine excessus in calore et siccitate

Cassia fistula humida in primo declinans ad caliditatem

Capilli veneris sic parum declinans ad caliditatem

Cortex citri siccus in 2o

Electrum siccus in 2o

Liquiritia preter excessum sicut et humida

.9. Summa 96

Aleus sic in 2o
Manna humida partis
Macis sic in 1o
Butirum ca. et hu. temperate ad p(ri)m(u)m g(ra)d(um)
tal(iter) et hu. tendens
Medicine ca. et sic in p(rim)o g(radu)
Altea
Avena
Camomilla Cantabrum
Caulis
Cortices lignorum
Cardamomum
Coriandrum r(ecens) semen
Mellilotum
Dactili
Fistici
Ficus sicce
Nux cypressi
Risi
Sene
Sericum
Papaver rubeum
Tamariscus
Triticum
Uve mature
Zezuz
Zuccara antiqua
Medicine in primo gradu cap
Absinthium
Agaricus
Folium indi
Cuscuta
Eupatorium
Ladanum
Bdellium
Lupulus
Orobus
Pyonia
Spica nardi
Storax calamita
Sticados arabicum
Rubea tinctorum
Medicine ca. et hu. in 1o gradu
Amigdale nove
Borago
Buglossa

Citri
Fasioli
Iuiube
Perdice
Prunee
Uve dulces
Zuccarum novum
Medicine fri. et sic in 1o g(radu)
Acacia
Alkanna
Acetum mediocre Acetosa
Castanea
Citonea
Corallus
Epatica
Endivia
Faba
Hordeum
Rosa recens
Mirabol(ani) citrini
Salix
Medicine fri. in 1o g(radu) et sic in 2o
Cauda equina
Mirtus
Mirabolanum cit(rini) kebuli bellirici et indi
Mespilum
Psillium
Rosa sicca
Tucia
Urana uvarum passarum
Medicine fri. et hu. in 1o g(radu)
Pruna damascena
Spinargia in fine gradus
Viole
Malva castanee recentes
Atriplex frigida in 1o et humida 2o
Medicine ca. et sic in 2o g(radu)
Affodilli amb(ra) amigdale amare
Balsamus capparis s(ecundum) cta
Ciperus feniculus s(ecundum) cta
Hermodactili
Men
Mezi vel almuri
Aniseus nasturcium aquaticum
Lignum aloes
Nux muscata ozimum

Narcissus
Reubarbaru
Salvia
Sambucus
Silermontanum
Scabiosa
Sarcacolla
Terbentina
Urtica vernix
Mene ca in 2o et sic in 3o
Aloe
Canabus
Camepiteos
Mastix
Mel
Marrubium
Polium
Zedoarium
Sene ca i pmo 2o gradu et sic in pmo
Abrotanum ca in 2o et sic in pmo
Crocus ca in 2o et sic in pmo
Olibanum ca in 2o et sic in 1o
Rapa et pastinata ca 1o et hu in 1o
Mene ca et hu i 2o gradu in superficie
sed sic fz ras hu no pono quia
no sut in meo aggsato
Mene fri et sic in 2o gradu
Berberi bolus ar
balaustia dragantum
papaver album domesticum
plantago
Solatrum
Mene fri in 2o gradu
Summac sic in 2o gradu
Mermita sicitatis gradu no pomt
Galla sicitatis gradu no po
psilium i sicitatis et hu equalis
Mene fri et hu in 2o
Cerusa
Cucumeres
Citrulli
Cucurbita
lactuca
lenticula aq
Melones
Psita
Mene ca et sic in 3o gradu
Amsum

Agnusca
Acorus
Armoniacum
Amomum
Ameos
allium domesticum
artemesia
apium
anetum
Betonica
Brionia
Bdellium indicum borax capparis sic sup
Carui cassia lignea calamus aro
Cappatus Caseg vets Camedros canabi
Celidonia
Centaurea
Camelenta alba
Camelenta nigra
Calamentum
Ciclamen
Cinamomum
Ciminum
Costum Colaquinda
Cortex Esule
Esula v cortex eius
Epitimum
Elleborus albus et niger
Feniculus ca in 3o i pmo in sup
Genciana
Galbanum
Gariofili
Galanga
Aperiton
Ysopus
Maiorana
Menta
Mirra
Armonia mgella
Oppoponax origanum
peucedanum pix dura et liquida
porrum polium
pulegium
Sal
Satureia
Salvia
Scamonea
Stafisagria

Serapinum
Timus
Turbit
Mene ca in 3º
Cinamomum sic i sic et ad recens est
Castorium sic in 2º
Serapinum sic in 2º
Raffanus sic in 2º
Sambucus et ebulus sic in 2º
Menta ortulana viridis sic in 2º
Zinziber non recens sed confectatum sic i 2º
Aristologia sic in 2º
Feniculus sic in pº
Mene ca et hu in 3º
Non humum in sicap
Mene ca et hu in 1º
Zinziber recens
Enula campana
Catapucia sed cta g
Mene sic et sic in 3º
Sanguis draconis
Camfora
Spodium
Cicuta
Papaver nigrum agreste
Mene sic in 2º et sic in 2º
Jusquiamus
Sandali
Tamarindi
Opium
Herba pastoris tardo sollennd
vne in potentie sua
Portulaca sic in 3º et hu in 2º
Mene ca et sic in 1º
Rastrum ortulanum
Piper piretrum
Porrum agreste
Sapo
Sinape squilla
Papaver secundo sicut apium et ipsum
Apium sic et sic e in 3º

1490 Aliqua pauca de preparandis

Primo sequitur Aque p mea pxi.
1 de folys ... In mayo habe quantas adiq xij vel xxx.
2 Absinthij lb x vel plus
3 endivie lb xl
4 Bethonie Albe lb xij
5 rose lb xij
6 fragarie herbe lb iiij
7 Aq byrke ... aute
... margarethe lb xij
8 Aq centinodie lb j
9 Aq plantaginis lb vj
10 Arcdule lb vj
11 de floribus ... lb vj
12 lilij convallij cum eius floribus lb iiij
13 Solatri ... lb vj
14 tribuli ... lb vj
15 de radice Lappe lb xx.

Aq calidiores
1 Salvie lb x
2 ruthe lb ij
3 feniculi lb vj
4 celidonie lb vj
5 mellisse ... lb v
6 mellisse ... lb iij
7 Aque mente lb vj
8 de floribus Sambuci lb vj
9 bethonie lb vj

Aq de radicibus ...
1 ... mollificat cutem faciei ... fiat mollior
2 de radicibus brionie contra lentigines et morbillos faciei
3 de radicibus ...
4 radices valeriane ...

Rx cinnamomi
2 cassielig
3 spice rome
4 maiorane
7 ...
6 yreos
8 Arthemesie
9 bethonie
10 calamenti
11 ...
12 anisi
13 feniculi
14 panis porcini
17 brionie
16 savine
14 castorei
fiat pul ad ...

1493 ...
galanga
piplongi
garioffili
Agarici

Crurida i tibia i gekyn tacta usque ad os. Ita subito eme-
diatus est perfecte ut nec cicatrix
aut vestigium manet.

Laut primo cum smigmate barennyss
dissoluto cum aqua calida. totus
guottus . religabat. Et suppostula-
bat terbintina. et postea supligat
buida

parum smigmatis et aqua vicees.

Basilica vena pleubothomata
2. basilica incidit istam cui
et postea male carnes crevit
g vnuntu panez emitebat
pro ipse ebdos. Gr balneatorum
da cura. Alium vistum et calcatum supposuit
sit in copia. et supligat panicio
et absque dolore in vna die
nati cuta erat. ut ipse famet

postea p. i certus ebdoda supligat
unguentum recipe simul plantaginis
sitti millefolij. agrimonie thureis.
fiat unguentum pulveres gummatis
frigide cum succis incorporando. tandem
dos ad forma unguenti redeat

3 Guttu i plures Annos gesta p...
recent. Compressum coagula Veto
igne do compressum istam cjasse
pustularum. et sine med. i pixide
Et pro cottoni expedit perfecte
pro exsiccare. postea sanare.

2or Contra morpham unguentum A Cgno
+ Archiepo lodpol
Recipe argentum vivum cum saliva ieiuna
mortificatum, quantum vis.
Sulphuris quantum expistas ut Alcohol
agrimonie. pulveris. pulverisati
Et cum oleo fim. et incorporatum cum
butiro fiat unge vespere. et mane
Ablue cum smigmate postea madefac
locum cum aqua. Sebaste Sabuci. Ista
duos menses qui mortis vexit
morpheaticus absque dicta curatus

Aliud est melius
Appone vitolum
i gallica steyn g s

Contra scabiem Abbas quod morte Synay
cum Jubileo venerant et gaderat
Pulveris cimini . pulveris ipalpa . salis
cum mercurio et oleo laurus modo
melior et absque igne ut esto incorporent

Aliud A Stao pet banerys. Ipse vocat ochsen
gunge . g polomico Gr nobilis Sgaw i calix tibi
Radix buglossi . terendo et cum züssen
smeten incorporatur vt fiat i forma
Linimenti compete liquidi unge i balneo
ea sublata loca q scabie vexantur. et cottil
nocte . vnge post et fascadi ij vultos sanat

Morsui canis rabidi tolo eadem... sunt docet

Contra offensa A Magno Benno
ei perberthen postea
urina bibita mane et vespere
i ij certus diebus sanat idem
tormina ventris

pro oculis Aqua viridis
Recipe i lothonem. 33 allij. viij i loth
vitreoli romani. i loth grienspan
et i lothonem. gariofilorum
vij cum venig salis guns pulda
pulverisate. Vini i certa vsualibus
et media. Et no dzt bulire
sed calide ad igne stare in olla
crebro vereda ne bulbat. postea
Recipe sal Armoniaci lothum vnum
et ipone iterum postea adde et ad igne
sed modicum calorem. postea cola
per pannum. postea Recipe camphore
pulvis lothonem. i quarta item.
mittere et i oculos vespere et mane contra
vis contra pannum contra ruborem contra lacrimas

Item Contra omnem dolorem oculorum
Recipe calcidonij calcinatis sit istam
alius calcinatis lothones ij
Aqua simul cum vini cetera media
stilis armoniaci et i loth Camphore
Zij cum certus acquirit cum
digitto . Omnis i ... pilui
pura. q P i horam postea
fiat residentia et clara
colliges. et vespere et mane
mittere et i aqua bonam qua
prima in ing mordax postea
sup fundo fude Aquam ut postea
agita. et sit per horas certus
ficat et iam habebis Aquam
ut prius

Contra auditum impeditum et visum ablatum
contra... camphora adde parum et puluis aquae mitte
sal ... Tanci vnum vel ij mitte i
Aures

uo pro... perfectus de radice vere buglossa
q in mortuis. Et item Recipe de lappacio Acuto
actus declarat

Periculum male
doliti 10 quem
cumque eius talis
Cherubin cela
bat gres supra
maxime calo
.186.

197

p̄z pruriti ... ad
ungue vel i stuta cu Axungia gallinę
gallina vel ... galli q̄ ... calcat
... cute ... placia /

I molestias capitis / Eoq̄ ... absinth
i potu tibi ... .
... vel ... Si Apponis Arthi ... extra
... (c) fluxu ... p ... /

pro oculis Aq̄ . R . ... vini ...
... vel ... / ... fer ...
... ij ... quercus ... flamare
subito ... ... fe . ... vini ... sul-
fures ... ... pan ... q̄ vini
lotth / vel ij / bibat ad ...
q̄ medietas . clam effude / . ...
... tuthie . j . lotth . ...
j . lotth ... . pt
sal' armoni ij lotth / ...
... . effude i pulv'. & Add.
caphore ... ʒ ij Agita pt /
... panni / ...
... dieb; ...
oculis ... . n'' ... /
... . agit'' ...
sal ... flamm ... /
... collegit ...

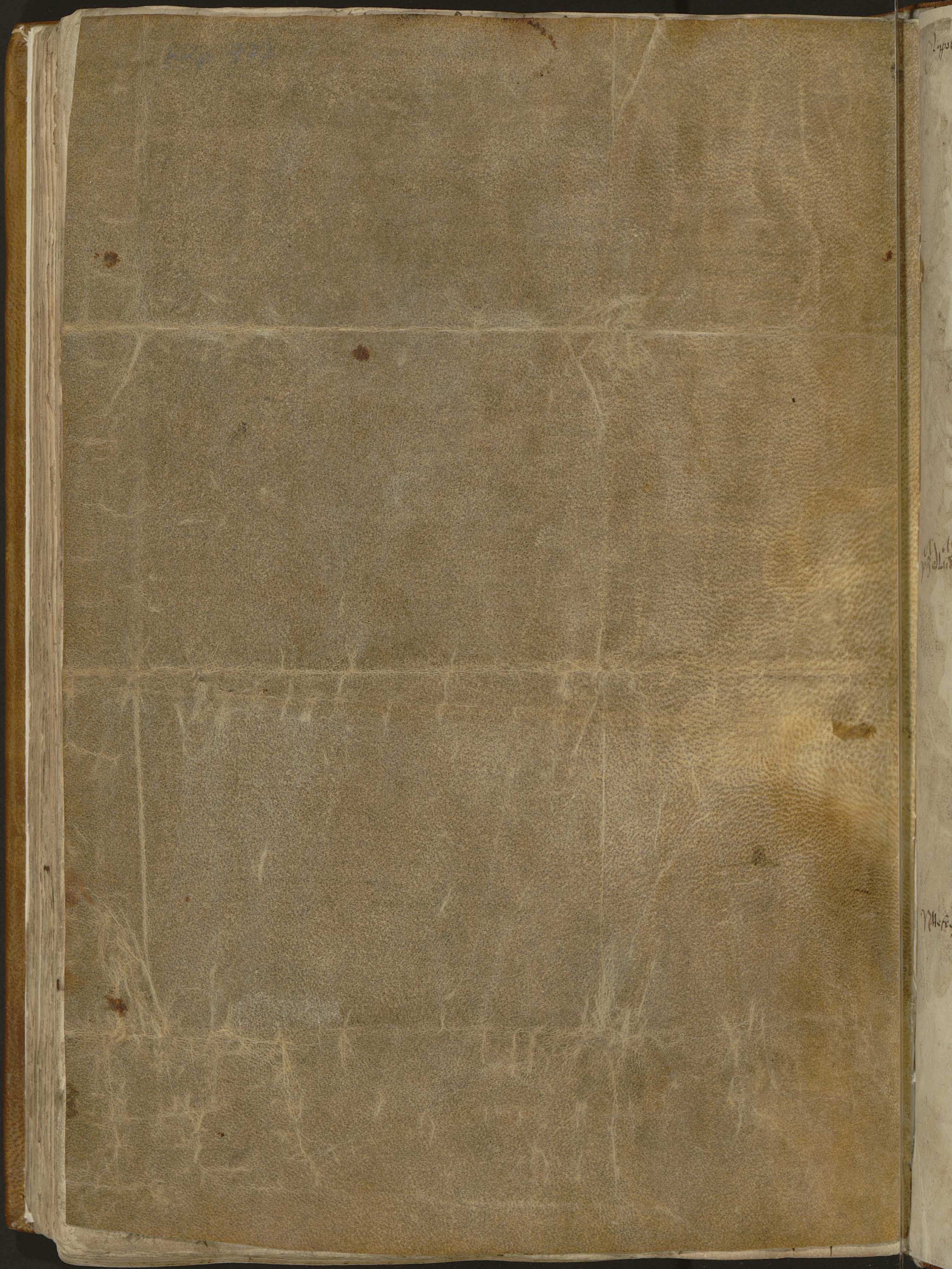
... / ...
... / Nota / q panni
... alluma ... ...
R aptum agita . ...
j . lotth sal' armoni ... vel j lotth
vel ... j . lotth &
sal ... omitta'' ... ocla

... / R alumis calti j . lotth
... & ... apparath
... flamm ... / vel calcinatu
lotth . salis armoni / j lotth / ... . / ... R
... moztli j lotth ... /
... ... / ... R
... vt fiat vngti
vngi . i ...
... . pt
... . / & ... sude''
... vel ... vngi ...
... / & ... vel ʒ'' ...
... / ... /

... ... / ʒ ij ... ...

sub pena ... idest ... fratres ...
pondera ... supradicti ... publice denunciari faciat
z Rebelles predictos ... protessus ... aggravare valeant vobis z
dum gma ... dies post ... sustinuerint ... protessus ... Stanislaum Epm z Vincentium Canonic
dictam ... Reaggravationem ... reiterando z intonando eosdem duos
duo ... benedictum ... ad fugandum demones qui eos sic detinent ligatos ...
cum decantacione Responsorii Revelabunt celi iniquitatem iude ... Deus laudem meam ne tacueris ...
IV libus artius evitari faciat donec z quousque aliud a nobis vel superiori nostro habuerit in mandat — SI VE
deductas animus quod absit sustinuerint induratis extunc processus nostros huiusmodi Reaggravando predicti nostri
etiam tenore presentium requirimus z monemus ac eis z eorum cuilibet in virtute sancte obedientie z sub infras
quatenus infra Sex dierum spatium post intimationem z Requisitionem vestras ipsis factas immediate sequen
canonica assignamus ipsi xpifideles z quilibet ipsorum a participatione z eadem ipsorum denunciatorum aggrava
altero serviendo loquendo stando sedendo ambulando salutando hospitando comedendo bibendo molendo coque
presumat Et si contrarium fecerint nos in eos z eorum quemlibet cum dictis denunciatis aggravatis z Reaggra
z etiam promulgamus Et mittimus omnes z singulos supradictos Subdelegatos nostros modo z forma premi
ecclesiis monasteriis z Capellis infra missarum z aliarum horarum ecclesiasticarum solempnia prefatos xpifideles
artius evitari faciant donec z quousque absolutionis beneficium desuper meruerint obtinere — POSTE
z postquam constiterit huiusmodi Reaggravationem ad ipsorum notitiam pervenisse predictas ... vestras Civitates
omnes z singulas Civitates terras Opida Castra villas suburbia quarumcumque ecclesiarum Collegia ac parochi
alterum declinare contigerit quamdiu ibidem fuerint seu aliquis eorum fuerit in hiis scripturis ecclesiastico suppo
dicti denunciati aggravati z aggravati in locis predictis fuerint aut aliquis eorum fuerit cessent z ab aliis
natorum z Reaggravatorum vel alterius eorundem cessationem observent z ab aliis communiri z observari faciant
ti fuerint seu alter eorum fuerit ministrentur nisi penitentia z baptismus omnibus indeferenter Eukaristia
si prefati denunciati aggravati Reaggravati z Interdicti infra alios decem dies prefatos Triginta dies immediate
minatione non proficiente ecclesiastico spiritualis gladius non immerito suffragatur auxilium brachii secularis duximus
dum Regem antedictum dicti gladii principalem vibratorem z iustitie zelatorem in domino exhortamur vosque Illustr
mimus z vestrum cuilibet in virtute sancte obedientie z sub excommunicationis pena quam in vos z vestrum quemlibet canonica mon
z postquam presens noster processus vobis vel vestrum alteri in vestris Territoriis Iurisdictionibus z districtibus fuerit public
tione canonica assignamus vos omnes z singulos personae temporales antedicte z quilibet vestrum ipsorum omni super hoc
subsidium contra prefatos denunciatos aggravatos Reaggravatos z Interdictos dicta auctoritate apostolica per cap
Interdictorum insurgatis z ab alios insurgere faciatis necnon personas corpora res z bona eorundem z cuiuslibe
capiat invadat incarceret custodiat detineat arrestet z occupet libere z licite Super quibus omnibus z singulis vob
z compellatis potentur ... fortis absque tamen ... lesione corporis eorundem usque ad integram satisfactionem om
a predictis Rebellione z impedimento destiterint z ad gremium sancte matris ecclesie redierint ... absolutionis
Rex z Executor iustitie presentis nostri processus ... mandatorum nostrorum immo verius apostolicorum transgressor vel neglector
z premium vobis ... pro executione huiusmodi iustitie a deo ... amittet vos ... nostris ... suprascript
executionem adimplendam prout ad vestras maiestatem z serenitatem spectat in domino exhortamur Et qualiter omnia
premidicti dicti domini Johannis marschalkonis vel procuratoris sui z presentis nostri processus valeant attemptare vel
curatori suo in premissis nocere possint prefatis nostris subdelegatis z eorum cuilibet potestatem ...
care nisi de renovatione ipsa specialem z expressam in nostris litteris fecerimus mentionem Per processum autem nostrum
procedere prout eis vel eorum alteri visum fuerit expedire prefatas quoque litteras apostolicas z hunc nostrum processum
faciens prefatis nostris Subdelegatis per nos latis dicta canonica monitione premissa ipso facto volumus subiacere Mandamus
aut earum aliqua incurrerint sive incurrerit quoquo modo nobis vel superiori nostro tantummodo reservamus — IN
fieri z per Notarium publicum infrascriptum subscribi z publicari mandavimus nostrique Sigilli iussimus appensione com
1434 quarto Indictione duodecima die vero Mercurii Quinta mensis May hora vesperorum vel quasi ...
5 maja de verona decretorum doctore z domino nostro ... Accollito z Badnario de venetiis eiusdem domini nostri

Wolzotth
Laurenty ...
... ab
aplica ...
...
Relegi ...

[illegible] sequitur [illegible] per ad ordinem Alphabeti registrator[um]

Clypsoria a defectu cordis

Volubilis idest hýmulus in ordine qui est 191 in fine carti[…]

V

lazarum kobil [illegible]
charubum Szaninna
origanum lebenetka
agrimonia [illegible]
Scandula pstri romijen
fumiculus koporr
Serpillum materzadusska
Narstum rzeßucha
Siler montanum Coranky

Gummi lapidi glani

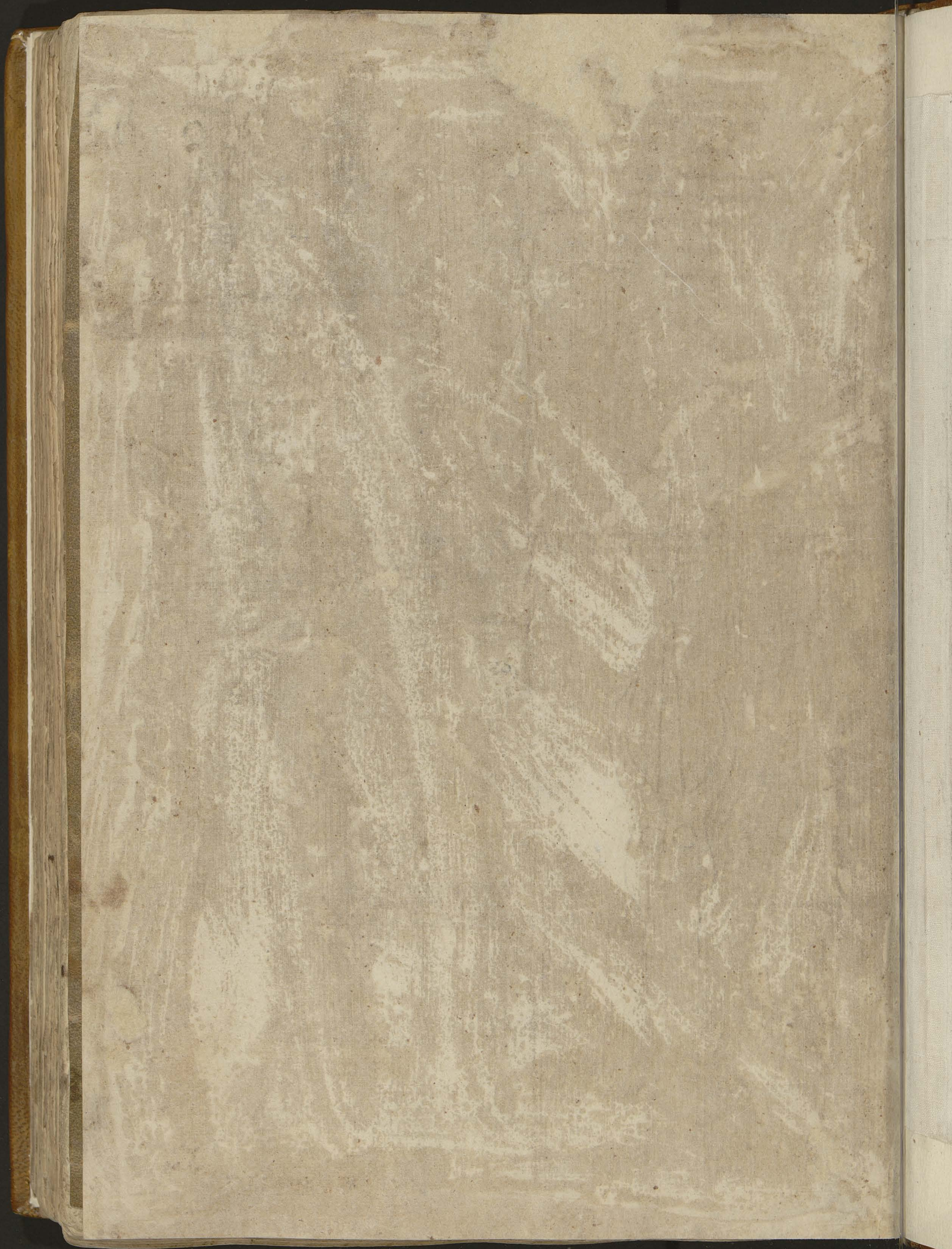
Marapan Italice [illegible]
philudera idem

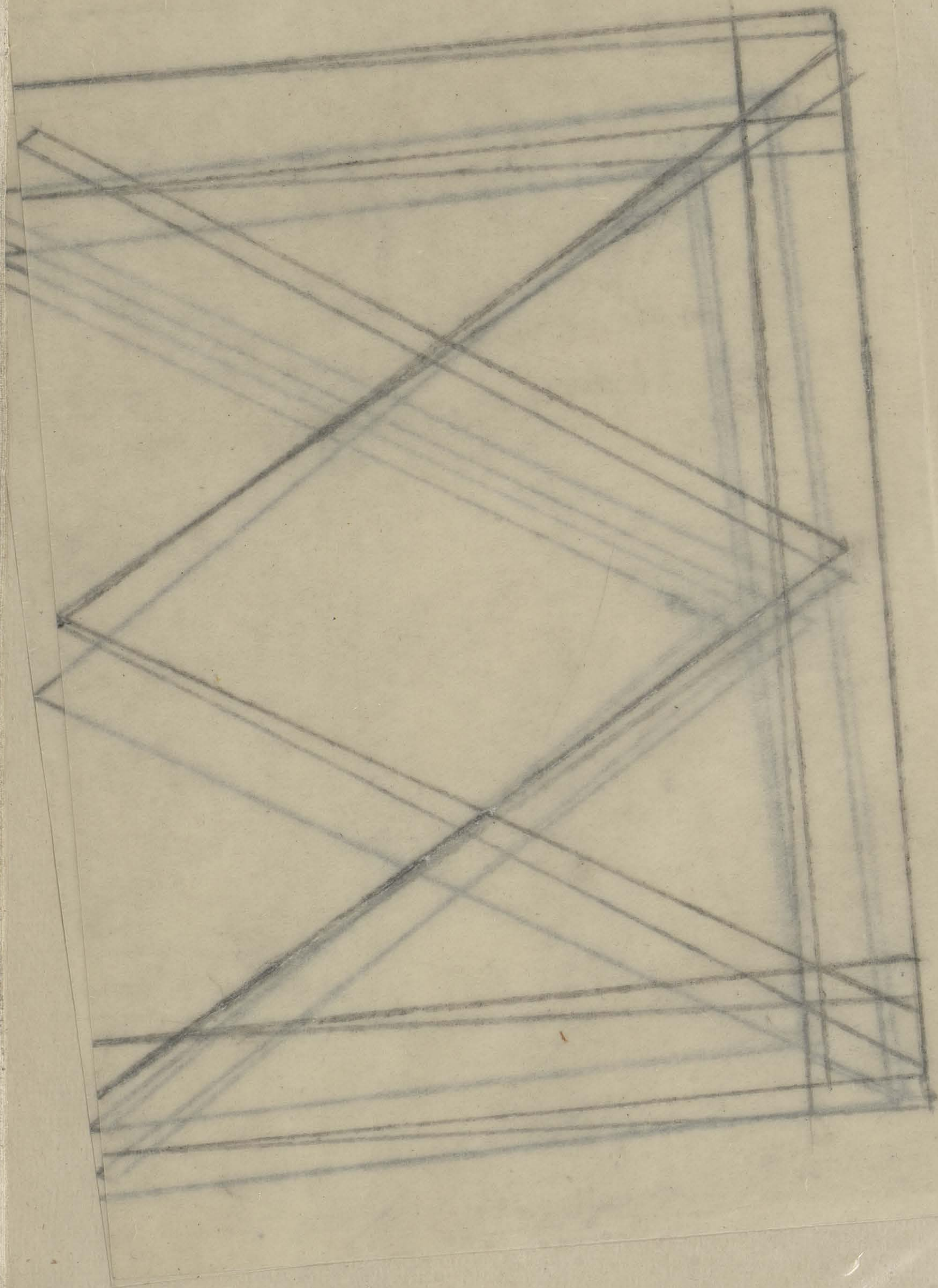
Panarzicum destruct […] ma[…] epitum c[…] L.

S[…] 191 […]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
bilitate […] ad fluxi[…]
[…] farina […]

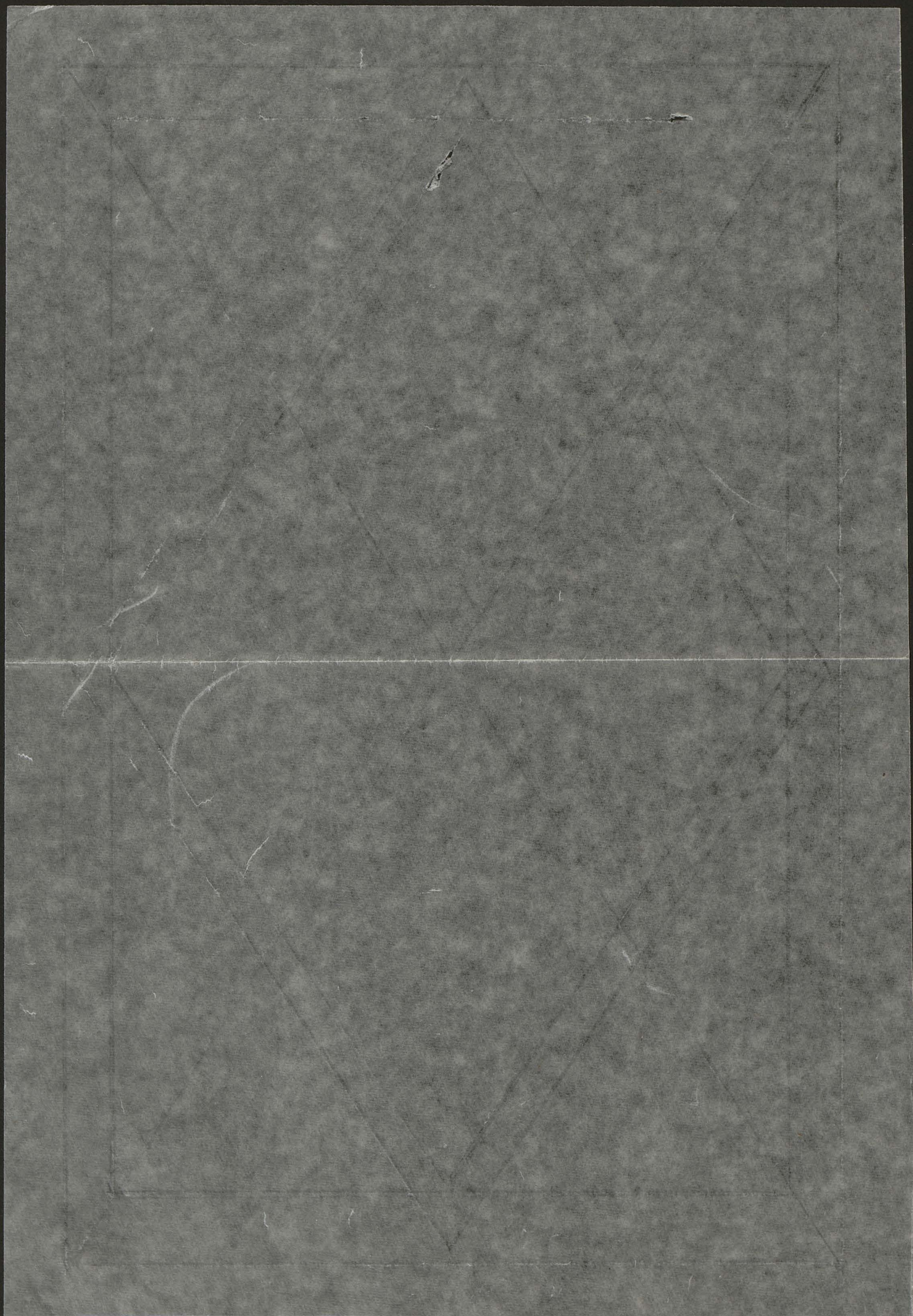
Mesees dolor lubor[…]

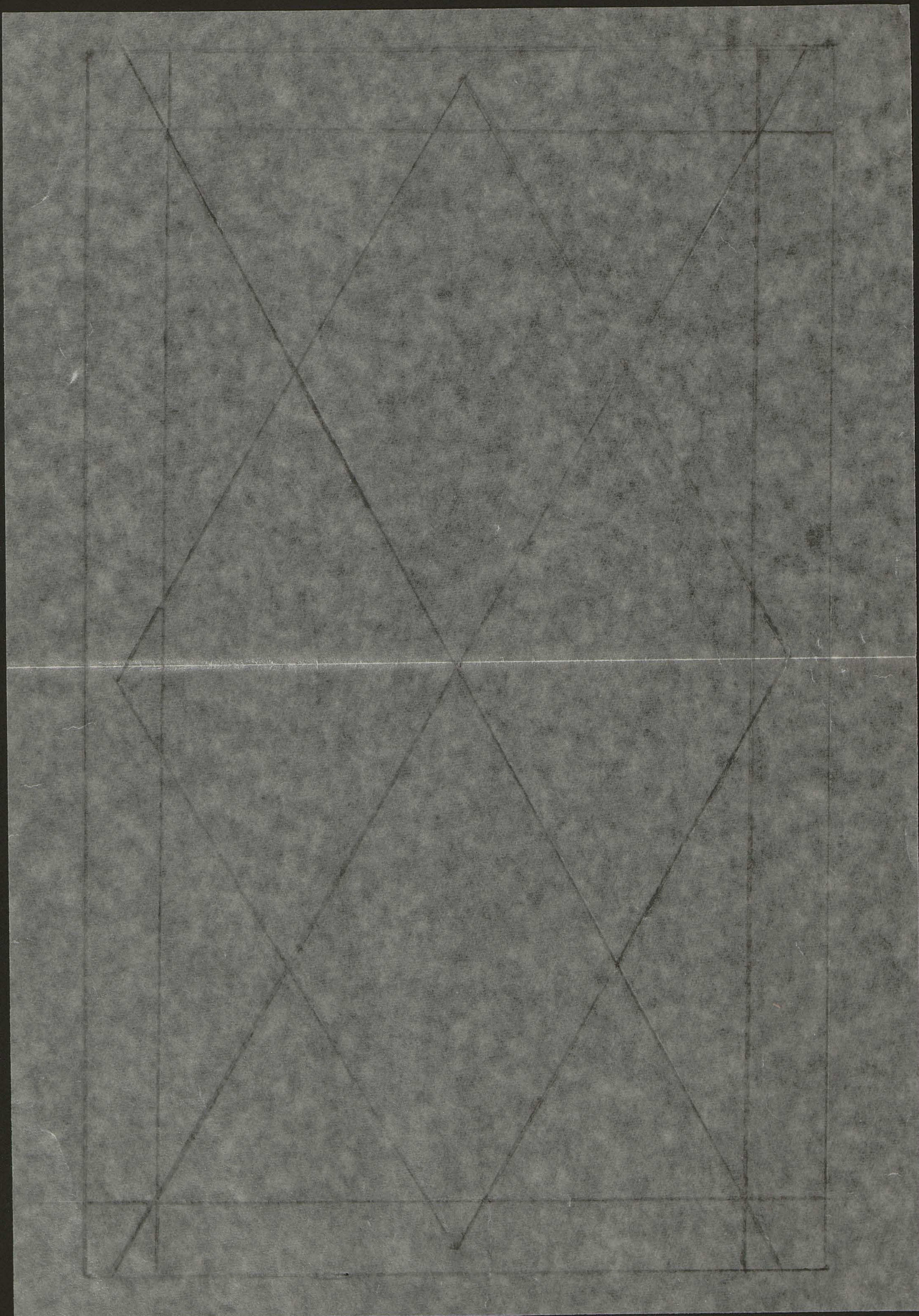
t tonos […] podagram
registrator[um] […]
[illegible]

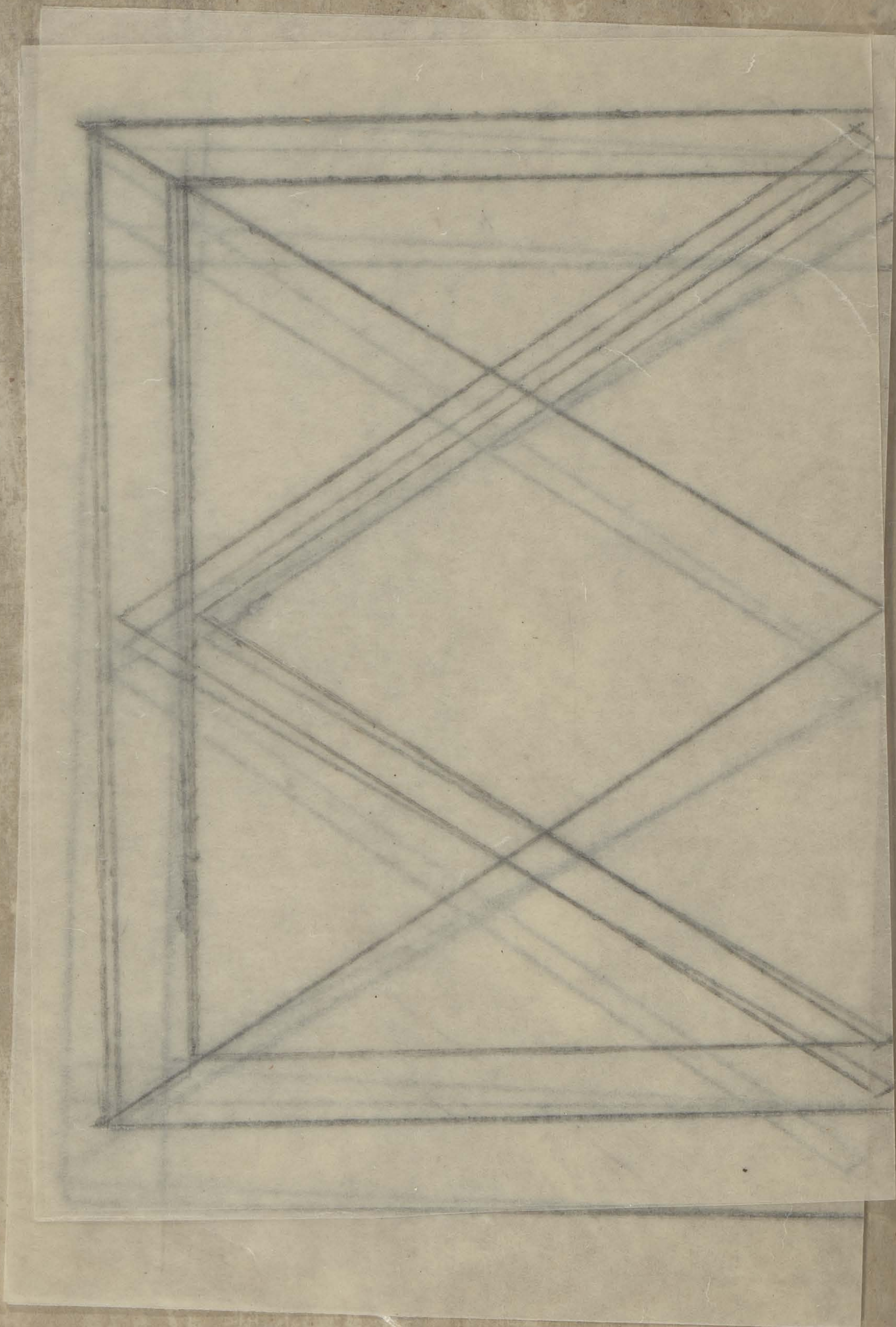

VI

[illegible]
[illegible] persona [illegible]
[illegible]

[illegible] aliquo [illegible] voluit [illegible]
[illegible]
[illegible]

